



ELAZIĞ'IN GELECEK TASAVVURU

ULUSLARARASI KONGRESİ

15-17
Kasım
2024

elazigingelecektasavvuru.com

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI
CONFERENCE ABSTRACT BOOK

KURULLAR / COMMITTEES

ONUR KURULU/HONOR BOARDS

Numan HATİPOĞLU (Elazığ Valisi)

Şahin ŞERİFOĞULLARI (Elazığ Belediye Başkanı)

Prof. Dr. Fahrettin GÖKTAŞ (Fırat Üniversitesi Rektörü)

KONGRE DÜZENLEME KURULU BAŞKANI/ CHAIRMAN OF THE CONGRESS

ORGANIZING BOARD

Şahin Kara (İlim Yayma Cemiyeti Elazığ Şube Başkanı)

Prof. Dr. Veysel ÖZDEMİR (Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı)

DÜZENLEME KURULU/ REGULATORY BOARDS

Armağan YAZICI (Elazığ Vali Yardımcısı)

Nazif BİLGİNOĞLU (Elazığ Belediyesi Başkan Yardımcısı)

Prof. Dr. Metin Kaya GÜRGÖZE (Fırat Üniversitesi, Tıp Fakültesi Dekanı)

Prof. Dr. İbrahim TÜRKOĞLU (Fırat Üniversitesi, Teknoloji Fakültesi Öğretim Üyesi)

Prof. Dr. Yüksel ARSLANTAŞ (Fırat Üniversitesi, İnsani ve Toplum Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi)

Prof. Dr. Kazım ŞAHİN (Fırat Üniversitesi, Veteriner Fakültesi Dekanı)

Prof. Dr. Kürşat ÇELİK (Fırat Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanı)

Doç. Dr. Muhammed ZİNCİRLİ (Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi)

Doç. Dr. Mustafa UĞRAŞ (Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi)

Doç. Dr. Yunus NAMAZ (Fırat Üniversitesi, İletişim Fakültesi Öğretim Üyesi)

İbrahim BAŞI (Memur-Sen Elazığ Temsilcisi ve Eğitim-Bir Sen Elazığ Şube Başkanı)

Ahmet DEMİRDAĞ (Elazığ İl Kültür ve Turizm Müdürü)

Harun GÜNDÜZ (Elazığ İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı)

Dr. Seda AKLİMAN (Peyzaj Mimari)

SEKRETERYA / SECRETARIAT

Oktay KAFDAĞLI

Elanur ÖNER

Mehmet Kaya DEMİR

Müstakim Deha IŞIK

BİLİM VE HAKEM KURULU/SCIENTİFİC AND REVIEWER BOARD

- Prof. Dr. Abdulhalim AYDIN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Abdulkadir ŞENGÜR (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Abdullah ASLAN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Adem DOĞAN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Adem ESEN (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Ahmet AKSIN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Ahmet BURAN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Ahmet KARATAŞ (Marmara Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Ahmet KAVAKLI (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Ahmet ŞAŞMAZ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Ali GÜNEŞ, (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Ali ÖLÇÜCÜ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Ali YEŞİL (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Alpaslan CEYLAN (Türkiye Manas Üniversitesi, Kırgızistan)
Prof. Dr. ALPER OSMAN ÖĞRENMİŞ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Arzu KARACA (Munzur Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Askarbek TÜLÖBAEV (Türkiye Manas Üniversitesi, Kırgızistan)
Prof. Dr. Aydın ÇELİK (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Aydın TAŞ (Dicle Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Bahar DEMİREL (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Bahir SELÇUK (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Bestami ÖZKAYA (Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Bilal ALATAŞ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Bilal ÜSTÜNDAĞ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Burul SAGINBAYEVA (Türkiye Manas Üniversitesi, Kırgızistan)
Prof. Dr. Cemil ORUÇ (İnönü Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Cengiz TATAR (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Cenk GÜNAY (Hacettepe Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Charki DRISS (Sidi Mohamed Ben Abdellah University, Fas)
Prof. Dr. Dicle BAL AKKOCA (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Dide KILIÇALP KILINÇ (Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Dilek BOSTAN BUDAK (Çukuroca Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Ebru AKPINAR (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

- Prof. Dr. Emel TOPÇU (International University of Sarajevo, Bosna Hersek)
- Prof. Dr. Enver ÇAKAR (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Ergün YILDIRIM (Marmara Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Erhan AKIN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Erkan TANYILDIZI (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Eyüp BAĞCI (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Fahrettin GÖKTAŞ (Fırat Üniversitesi Rektörü, Türkiye)
- Prof. Dr. Faruk ALAEDDİNOĞLU (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Fatih KÜLAHÇI (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Figen BALO (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Fikret KARAMAN (E. Diyanet İşleri Başkan Yrd., Türkiye)
- Prof. Dr. Filiz KAR (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Gamze KIRKIL (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Gökçe KAYA (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Göksel GÖKER (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Gül TOSUN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Gülbübu KURMANBEKOVA (Türkiye Manas Üniversitesi, Kırgızistan)
- Prof. Dr. Gülşad USLU ŞENEL (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Halim MUTLU (Ankara Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Halis AYDEMİR (Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Hamid GOUFI (Qatar University, Katar)
- Prof. Dr. Hanifi GÜLDEMİR (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Hasan BULUT (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Hasan ÇELİK (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Hıfı ALTINOK (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Hülya TUNCER (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. İbrahim TÜRKOĞLU (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. İbrahim YILMAZÇELİK (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. İhsan Süreyya SIRMA (E. Öğretim Üyesi)
- Prof. Dr. İrfan EMRE (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. İrfan YAZICIOĞLU (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. İskender OYMAK (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. İsmail AYTAÇ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Jamal Ahmed Bashier BADİ (International Islamic University of Malaysia,

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Malezya)

Prof. Dr. Kadir DEMİRELLİ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Kanat CANUZAKOV (Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi)

Prof. Dr. Kazım ŞAHİN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Kemaleddin TAŞ (Süleyman Demirel Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Kenan KÖPRÜCÜ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Kenan PEKER (Munzur Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Kürşat ÇELİK (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Lütfi BEHÇET (Bingöl Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. M. Şaban TANYILDIZI (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. M. Taner ŞENGÜN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Mediha Kök (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Mehmet ANIK (Bingöl Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Mehmet AYDIN (E. Devlet Bakanı, Türkiye)

Prof. Dr. Mehmet BEKTAŞ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Mehmet ESEN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Mehmet GÜRCAN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Mehmet KARAKÖSE (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Mehmet YILMAZ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Memet ŞEKERCİ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Meral ÖZEL (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Metin Kaya GÜRGÖZE (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Michael NIELSEN (Georgia Southern University, ABD)

Prof. Dr. Mikail ET (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Mohammad Abul Lais AL-KHAİDARABADİ (International Islamic University of Malaysia, Malezya)

Prof. Dr. Mohammed Moslih AL-ZOUBI (University of Sharjah, Birleşik Arap Emirlikleri)

Prof. Dr. Mohammed-eid Mahmoud AL-SAHEB (University of Jordan, Ürdün)

Prof. Dr. Muhammet KARATON (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Murad ATMACA (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Murat SUNKAR (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Murat TUNCER (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Prof. Dr. Mustafa AGAH (Bingöl Üniversitesi, Türkiye)

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Prof. Dr. Mustafa GÜNDÜZ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Mustafa İNÇ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Mustafa KARATEPE (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Mustafa Taner ŞENGÜN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Naci GÖRÜR (İstanbul Teknik Üniversitesi / TÜRKİYE)
Prof. Dr. Nezahat CEYLAN (Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi)
Prof. Dr. Nihat Yatkın (Atatürk Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Niyazi BULUT (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Nural İMİK TANYILDIZI (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Nurettin TURGAY (Dicle Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Nurudin KILDIRAYEV (Türkiye Manas Üniversitesi, Kırgızistan)
Prof. Dr. Oğuz YAKUT (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Oğuzhan KELEŞTEMUR (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Oktay ÖZGÜL (Türkiye Manas Üniversitesi, Kırgızistan)
Prof. Dr. Omar AL-FARMAWI (Al-Azhar University, Mısır)
Prof. Dr. Ökkeş YILMAZ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Ömer AYTAÇ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Ömer KAYGILI (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Ömer Osman UMAR (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Ömür AYDOĞMUŞ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Özcan HIDİR (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Özge (KAYA) HANAY (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Özlem ÇETİN ERDOĞAN (Trakya Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Rafet ÇAVUŞOĞLU (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Raşit ZENGİN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Raymond F. PALOUTZIAN (Westmont College, ABD)
Prof. Dr. Sadettin TONBUL (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Sayım YORĞUN (İstanbul Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Sebahattin DEVECİOĞLU (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Semra TÜRKOĞLU (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Serdar ORHAN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Serpil Mişe YONAR (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Seval YILMAZ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Sevda KORKMAZ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

- Prof. Dr. Sinan AKPINAR (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Sinan ÇALIK (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Sinan SAYDAM (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Soner ÖZGEN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Süleyman ATEŞ (E. Diyanet İşleri Başkanı, Türkiye)
- Prof. Dr. Süleyman Cem ŞAKTANLI (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Süleyman İLHAN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Şemsettin CİVELEK (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Taner YILDIRIM (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Tuba Talo YILDIRIM (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Türker EROĞLU (Gazi Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Ülkü ÖZBEY (Munzur Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Ünal İMİK (İnönü Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Ünal TAŞKIN (Adıyaman Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Vedat ASİL (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Vedat ÇINAR (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Vedat SAVAŞ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Vesiye YILDIRIM (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Veysel ÖZDEMİR (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Veysel ŞAHİN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Yüksel ARSLANTAŞ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Zahir KIZMAZ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Zarlık MAYMEKOV (Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi)
- Prof. Dr. Zülfü Çınar ULUCAN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Prof. Dr. Zülfü DEMİRTAŞ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Abdulkadir ÖZDEMİR (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Abdunnur YILDIZ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Abdurrahman GÜNEŞ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Abdurrahman KIRTEPE (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Ahmet KÜÇÜK (İnönü Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Ahmet ORHAN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Ali KARAKAŞ (Dicle Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Ali Sırrı YILMAZ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Alper YILMAZ (İnönü Üniversitesi, Türkiye)

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

- Doç. Dr. Asif YOKUŞ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Atalay GACAR (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Ayça GÜLTEN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Ayşe ÇAĞLIYAN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Ayşe Ülkü KAN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Ayşe MEYDANOĞLU (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Berfin VARIŞLI (Maltepe Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Betül BEKTAŞ EKİCİ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Beyler YETKİNER (İnönü Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Birol AZAR (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Birol İPEK (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Cem AYDEN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Cuma Ali YILMAZ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Cumali YAVUZ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Derya KARABURUN DOĞAN (İnönü Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Emine ÖZPOLAT (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Enver DEMİRPOLAT (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Emre ÜNAL (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Eyyup YILDIRIM (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Faruk POLATCAN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. FARUK POLATCAN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Fatih DEMİR (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Fatih ÖZYURT (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Fikret KOÇBULUT (Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Filiz ELMALI (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Günay KAYA (Atatürk Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Halil İbrahim ÜÇER (İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Harun BEKİROĞLU (İnönü Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Harun KONUNUR (Munzur Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Hasan UZUN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Hüccet VURAL (Bingöl Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Hüsamettin KARATAŞ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. İrfan HİDİROĞLU- (Atatürk Üniversitesi, Türkiye)
Doç. Dr. Kenan GÜLLÜ (Erciyes Üniversitesi, Türkiye)

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

- Doç. Dr. Korkmaz ŞEN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Mehmet BİÇİCİ (Gaziantep Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Mehmet ÖZTÜRK (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Mehmet ULUCAN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Mehmet Sinan TAM (Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Mehmet TUZCU (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Melih DİKMEN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Menşure Kübra MÜEZZİNOĞLU (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Mevlüt YILMAZ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Muhammed Emre KARAMAN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Muhammed TALO (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Muhammed FIRAT (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Muhammed ZİNCİRLİ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Murat KÜRŞAT (Bitlis Eren Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Mustafa AY (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Mustafa UĞRAŞ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Mustafa ULAŞ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Muzaffer ASLAN (Bingöl Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Muzaffer SİLER (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Neriman Gonca GÜZEL ŞAHİN (Atılım Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Nurcan YÜCEL (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Oğuzhan ÖZDEMİR (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Pınar SOYLAR (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Rıfat BİLGİN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Rita İSMAİLOVA (Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi)
- Doç. Dr. Seda ARIKAN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Süleyman İLASLAN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Şengül DOĞAN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Taner NAMLI (İnönü Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Ülger Bulut KARACA (İstanbul Arel Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Yakup KILIÇ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Yaman AKBULUT (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Yavuz KISA (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Yunus NAMAZ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

- Doç. Dr. Zafer CÖMERT (Samsun Üniversitesi, Türkiye)
- Doç. Dr. Zeynep TUZCU (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Abdulsamet GÜNEK (Muş Alparslan Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Abuzer YEŞİL (Turgut Özal Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi AYŞE BUĞATEKİN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Nur YILMAZ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Betül GÖRKEM (Erciyes Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Birol AZAR (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Ebru KÜKEY (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Erhan HANCIĞAZ (Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Evrim ÇELEBİ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Ferhat KAÇAR (Harran Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Güldeniz EKMEN (Haliç Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Harun USLU (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Hasan POLAT (Fırat Üniversitesi)
- Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Çağan KILINÇ (Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi İhsan CORA (Giresun Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi İlhan Fırat KILINÇER (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi İlke Bezen TOZKOPARAN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Mahir ÖZHAN (Siirt Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Maruf Hurşit DEMİREL (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Mehmet TEMİZ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Mevlüt Sinan Ocak (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Muhammet KURUCU (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Murat GÖKALP (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Nurtekin ÖZEN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Onur Yerlikaya ŞAŞMAZ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Ömer Osman DURSUN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Ömer Şükrü YUSUFOĞLU (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Özge SOYLU ETER (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Özlem ÖZTEKİN OKAN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Öznur Ece DURMAZ KURŞUN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Rahime ÇELİK (Fırat Üniversitesi, Türkiye)
- Dr. Öğr. Üyesi Songül Bağlan YENTÜR (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Dr. Öğr. Üyesi Tamer KAVURAN (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Yunus GÜLCÜ (Fırat Üniversitesi, Türkiye)

Dr. Murat OKUBAY (Elazığ İl Özel İdaresi Genel Sekreter Yrd., Türkiye)

İÇİNDEKİLER

19. Yüzyıl El-Aziz/ Elazığ ve Osmanlı Basımının Dine, Dinî Terim ve Kavramlara Yaklaşımı	20
Abdullatif Harpûti'nin Hadis ile İlgili Bazı Mevzular Hakkındaki Görüşleri ve Bunların Değerlendirilmesi.....	21
Harput Ülemasından İmam Efendi'nin (Hafız Osman Bedreddin Erzurumî) Sohbetname Adlı Eserinde Dinle İlişkileri Açısından İnsan Tipolojileri	22
İslam İnanç Esasları Bağlamında Harputlu Abdülhamid Hazmî Dîvânı	23
Fırat Nehri Teolojisi.....	24
Elazığ'da Din Hizmetlerinin Dünü Bugünü ve Geleceği	25
Elazığ'daki 4-6 Yaş Kur'an Kurslarının Profillerinin Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Açısından Değerlendirilmesi.....	26
Dini Anlayıştaki Anlam Sorunlarımız	27
Osmanlıca İlmihal Yazım Geleneğinin Mahalli Bir Örneği Olarak Hafız Abdullah Nazırlı'nın "Mükellefin İlmihali" Adlı Eseri	28
Elazığ'ın Geleceği Olan Gençlerin İnanç ile İlgili Problemlerinin Çözümünde Neler Yapılabilir?	29
Süleyman Ateş'in İman Esasları Konusundaki Görüşleri	30
Elazığ'da Yüksek Din Öğretiminin Geleceği	31
Ahmet Kabaklı ve Kültür Emperyalizmine Karşı Milli Bilinç	32
Gelenekten Dijitale: Elazığ'ın Gastronomi Kültürünün Sosyal Medya ile Buluşması.....	33
Marka Şehir Bağlamında Elazığ Müzeleri	35
21. Yüzyılın İlk Kavşağında Geleneksel Elazığ Gastronomisinin Geleceğe Taşınması	37
Elazığ'ın Yerel Türkülerinin Felsefi ve Kültürel Düşünce Altyapısı	39
Elazığ Yöresindeki Adet, Gelenek ve Göreneklerin Eski Türk İnançları ile Olan Bağlantısı	40
Süleyman Ateş ve Elazığ'ın Geleceği.....	41
Gelenekten Dijitale: Elazığ'ın Gastronomi Kültürünün Sosyal Medya ile Buluşması.....	42
Harput Müsamahası	44
Kültürel Mirasın Korunmasında Teknoloji Kullanımının Nesillere Aktarılmasındaki Katkılarının İncelenmesi	45
Elazığ Ticaret Odası Tarihinin Güncellenmesi Sorunu	47
Yukarı Fırat Havzasının Kültürel Varlıkları ve Turizm Potansiyeli Üzerine Bir Değerlendirme	48
Harput'tan Elazığ'a Göç ve Kültürel Miras	49
Abd'de Türk Diasporasının Tarihi ve Elazığ'dan Abd'ye Türk Göçleri.....	50
Modernliğin Eleştirisi: Nazım Payam'ın Şiirlerinde Yalnızlık	51
Harputlu Yazar Şemsettin Ünlü'nün Roman Üçlemesinde Çokseslilik ve Söyleşimsellik	52
Kutsalın Kurumsal Tezahürü Devlet ve Elazığ Kültüründe Devlet Algısı	53
Ahlaki Değerler Açısından Harputlu Rahmi Divanı	54
Harputlu Hayri Divanı'nda Nasihat	55
Kent Kimliğinde ve Gelecek Tasavvurunda Edebiyatın Önemi: Elazığ Örneği	56
Harput'taki Türbeler ve Şehitlik: Sosyolojik Bir İnceleme	57
2001-2023 Yılları Arası Elazığ'da Boşanma: Bir Profil Çalışması	58

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Bir Aile Danışmanlık Hizmeti Olarak Elazığ'da Ana-Baba Okulu Projesinin Yeniden Canlandırılması	59
Elazığ Bakırcılar Çarşısı ve Birlikte Yaşama Kültürü	61
Elazığ'ın Gelecek İnşasında Birlikte Yaşam Tecrübesinin Anlamı	62
Mesleki Eğitimde Potansiyel Risk Altındaki Öğrencilerin Analizi ve Destek Programlarının Önemi..	63
Çalışkanlığın İlham verici Yüzleri: Hafız Abdullah Örneği	64
Öğretmen Adaylarının Kariyer Beklentisi ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	65
Yabancı Uyruklu Öğrencilerde Duygusal Zeka Psikolojik Sağlamlık ve Stresle Başa Çıkma Stillерinin İncelenmesi	66
Web 2.0 Eğitimlerinin Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi Yeterliklerine Etkisi: Kahoot, Mentimeter, Testmoz, Plickers ve Quizz Örneği.....	68
Ölçme ve Değerlendirme Amaçlı Kullanılan Web 2.0 Araçlarına Yönelik Eğitimin Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Web 2.0 Kullanım Yetkinliklerine Etkisinin Belirlenmesi	69
Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının “Yapay Zeka” Kavramına Yönelik Metaforik Algılarının İncelenmesi	70
Web 2.0 Araçlarına Yönelik Eğitimin Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutumlarına Etkisinin Belirlenmesi	71
Liselere Geçiş Sistemi Puanını Yordayan Değişkenlerin Değerlendirilmesi.....	72
Fırat Üniversitesi Öğrencilerinin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Faktörler	73
2022 Yılı Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi'ne Göre Fırat Üniversitesinin Araştırma Üniversiteleri ile Karşılaştırılması	74
Fırat Üniversitesinde Muhasebe Eğitiminin Geleceği.....	75
Elazığ'ın Yükselen Değeri: Fırat Üniversitesi'nin Uluslararasılaşması.....	76
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Coğrafya Öğretim Programına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Elazığ Örneği)	78
Türkiye'de Üniversite Öğrencilerinin Kariyer Planlamasına Yönelik Bilgilendirme Faaliyetlerinin Önemi: Bir Durum Çalışması.....	79
Elazığ'da Hizmet veren Sendikaların Elazığ Eğitimine Katkılarının İncelenmesi.....	80
Elazığ Depreminden Sonra Alınan Tedbirlerin Eğitime Etkileri.....	82
Sınıf Öğretmenlerinin Biçimlendirici Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşleri: Swot Analizi.....	84
Elazığ'ın Sığınmacıları: Elazığ'da Ki Ahıska Türklerinin Uyum ve Geleceği Üzerine.....	85
Yaşanan Göç Olaylarının Elazığ İlinin Gelişimi Üzerine Etkileri.....	86
Doğal Risk (Afet)Dirençliliği ve Yaşanabilirlik Perspektivinde Elazığ.....	88
Elazığ'da Kentleşmenin Kentsel Yüzey Isı Adası Üzerindeki Etkilerinin Konumsal ve Zamansal Analizi	89
Harput'un Koruma ve Geliştirilmesinde Kentsel Tasarım Kodlarının Üretilmesi	91
Küçük Ölçekli Kentte Farklı Mekansal Analiz Yöntemleri ile Kentsel Doku Çözümlemesi: Karakoçan Örneği.....	92
Deprem Kaynaklı Zorunlu Göçün Şehir İmajına Etkisi: Elazığ İli Örneği.....	93
Hizmet Kalitesinin Tüketici Memnuniyetine Etkisi: Elazığ İli Örneği	94
Doğal Risk (Afet)Dirençliliği ve Yaşanabilirlik Perspektivinde Elazığ.....	95
Elazığ'ın Kentsel Gelişimi ve Geleceği.....	96
Elazığ Şehir Yerleşimi ve İmar Planlarının Geçmişi, Bugünü ve Gelecek Planlamasındaki Önemi.....	97

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Kent Merkezinde Kentsel Dönüşümün Değerlendirilmesi: Riskler ve Öneriler	98
Elazığ İlının Sürdürülebilir Kentsel Lojistik Performans Değerlendirmesi	99
Elazığ'da Şehir Ötesi Kentleşme Sürecinin Mekansal Analizi	100
Kümelene Yaklaşımı Bağlamında Elazığ'da Sanayi Sektörünün ve Sanayi Alanlarının Değerlendirilmesi.....	102
Karayolundan Kaynaklı Karbon Ayak İzinin 2018-2023 Dönemi İçin Hesaplanması: Elazığ İli Durum Çalışması.....	103
Sıfır Atık ve Döngüsel Ekonomi Perspektifinde Tarımsal/Ormansal Atıklarımızın Biyokömüre Dönüşüm Potansiyelinin Araştırılması.....	104
Elazığ İli Biyokütle Kaynaklarının Biyoetanol Üretim Potansiyelinin Değerlendirilmesi.....	105
Elazığ Osb Endüstriyel Simbiyoz Potansiyelinin Araştırılması	107
Kent Markalaşması Bağlamında Harput'un Sakin Şehir Potansiyeli: Bir Değerlendirme Çalışması ..	108
Pazar Alanlarının Mekânsal Kalite ve Kullanıcı Gereksinimleri Açısından Değerlendirilmesi: Elazığ Örneği.....	109
Elazığ'ın Sürdürülebilir Geleceği İçin Çağdaş Kerpiç Yöntemleriyle İnşa Edilen Yapıların Enerji Performansının Değerlendirilmesi.....	110
Elâzığ ve Ütopya: Yıldız Kent Modeli Denemesi	112
Elazığ İlinde Kentsel Alanların Yatayda Engelsiz Olma Durumunun İncelenmesi	113
Kent Meydanlarının Kullanıcı Gereksinimleri Üzerinden Değerlendirilmesi: Elazığ Örneği	115
Türk Geleneksel Konut Mimarisi Perspektifinde Elazığ ve Hüseyin Köyiçi Bölgesi : Morfolojik Dönüşümün Sentaktik Çözümlemesi	116
Harput Ulu Camii Minber Süslemelerinin Fraktal Analiz Yöntemiyle Değerlendirilmesi	118
Kent Ölçeğinde Engelsiz Yaşam, Elazığ İli Örneği.....	119
Erişilebilirlik ve Kültürel Sürdürülebilirlik Bağlamında: Harput Hoca Hasan Hamam Müzesi Örneği	120
Barındırdığı Geometri ile Harput Ulu Camii ve Eğri Minare	121
Harput Müziğinin Cumhuriyet Döneminde İcrası ve Yaşatılmasında Çalgıcılar Kahvesinin Etkisi...	122
Elazığ'ın Kültürel ve Ekonomik Açısından Gelişmesinde Film Platolarının Rolü.....	123
Kuşaklar Arası Müzikal Dinleme Tercihleri.....	124
Harput Müziğinin Tür Tespiti	125
Kültürel Bir Miras Olan Elazığ-Harput Müziği Eserlerinin Ritim Yapıları Üzerine Bir İnceleme	126
Kültürel Bir Miras Olan Elazığ-Harput Müziği Eserlerinin Ritim Yapıları Üzerine Bir İnceleme.....	127
Sporun Elazığ ve Yöresine Ekonomik Katkıları	128
Elazığ'ın Spor Alanında Gelecek Tasavvuru	129
Farklı Lise Türlerindeki Öğrencilerin Sportmenlik Algılarının İncelenmesi (Elazığ İl Örneği)	130
Balakgazi'den Battalgazi'ye Bisiklet Yol Yarışı.....	131
Maraton veya Yarı Maraton Koşusu	132
Durarak Uzun Atlama ve Esneklik Performansı ile Bazı Fiziksel Parametreler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Elazığ İli Örneği)	133
Elazığ'ın Doğa Sporları Alanında Gelecek Tasavvuru	134
Karşılaştırmalı Analiz Bağlamında Elazığ'da Hisse Senetlerine Olan İlginin İncelenmesi	135
Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi: Fırat Üniversitesi Örneği	136

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Elâzığ Kırsalının Geleceği: Yapıcı Değişim İçin Süreci Tahmin Etmek	137
Tarihsel Süreç İçerisinde Elazığ'da Tarım ve Hayvancılığın Dönüşümü	138
Harput'un Turizm Potansiyeli ve Elazığ Ekonomisine Katkısı.....	139
Elazığ'ın Ekonomik Kalkınmasında Rol Alan Bankalarda Çalışan Personellere Yönelik Bir Araştırma	140
Kadınların Kooperatif Kurma ve Sürdürme Konusunda Karşılaştıkları Sorunlar: Elazığ Örneği	141
Leadership Development In The Digital Age: New Competencies And Training Methods With An Elazığ Province Example	143
Managing Organizational Change: Best Practices And Case Studies - A Literature Review.....	144
Elazığ'ın Su Altı Alanında Gelecek Tasavvuru	145
İşsizlik ile Mücadelede Üniversite – Sanayi İşbirliği: Fırat Üniversitesi ve Elazığ Örneği	146
Elazığ'da Şef/Garsonluk Mesleği ve Sorunları	147
Elazığ İlinin Akaryakıt Talep Eğilimleri Üzerine Ekonometrik Bir Analiz	149
Dijital Pazarlama ve Kadın Girişimciler: Elazığ İli Örneği	150
Dijital Pazarlama Araçlarından Influencerlerin Satın Alma Kararlarına Etkileri: Fırat Üniversitesi Örneği.....	152
The Future Scenario for Elazığ Province: A Social And Financial Perspective	153
Marka Performansının Marka Denkliği ve Lisanslı Ürün Tüketimine Etkisi: Elazığspor Örneği	154
Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleriyle Elazığ'da Sektörel Önceliklendirme	155
Hizmet Pazarlamasında Yurtdışı Yolcuların Gümrük Hizmetlerinden Memnuniyet Düzeyleri: İstanbul Havalimanı ve Elazığ Havalimanı Örneği	156
Dünya Mermer Ticareti Merceğinden Elazığ Mermer İhracatının Yeniden Değerlendirilmesi	157
Elazığ'da Alabalık Yetiştiriciliği Sektörünün Swot Analizi	158
Elazığ'ın Büyükşehir Olma Sürecinde İmalat Sanayinin Etkisi	159
Elazığ İlinin Tüketici Temelli Marka Değerinin Analizi.....	160
Sosyal Medya'nın Tüketici Davranışlarına Olan Etkisi : Fırat Üniversitesi Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama	161
Fırat Üniversitesi'nde Dijital Dönüşüm	162
Hazar Göl Suyunun Yıllara Göre Değişiminin Fasetnet Derin Öğrenme Modeli ile İncelenmesi.....	163
Touristic Attraction Of Elazığ: Sentiment Classification With Transformer Based Architectures On Tourist Reviews	164
Integrated Environmental Cleaning, Waste Monitoring And Management System for Elazığ Using Autonomous Swarm Drone Groups	165
Elazığ: A Research And Development City Beyond Smart City	167
Analysis Of Elazığ's Renewable Energy Potential in Terms Of Electric Vehicles	169
Development Of A Tourist Guide Chatbot Using Pre-Trained Models	171
Teknokentlerin Elazığ Özelindeki Bölge Gelişmesindeki Rolü	172
Elazığ İli Teknolojik Girişimcilik Ekosistemi ve Geleceği	173
Elazığ'ın Sürdürülebilir Net Sıfır Emisyon Hedef Anahtarı: Yeşil Hidrojen	175
Haber ve Reklamın Kesişim Noktası: Elazığ Yerel Haber Medyasında Native Reklam Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma	177
Hastanelerde Çalışanlarının Hastane Bilişim Sistemleri Kullanım Durumları: Elazığ İli Örneği.....	179

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Code23, Dijital Kalkınma ve Yazılım Hamlesi: Yeni Nesil Bacasız Fabrikalar	180
Zamanın Dansı ve Mekânın Hafızası: Elazığ'ın Astronomik Saat Kulesi Projesi	181
Hayat Kalitesinde Akıllı Kent Uygulamalarının Yeri : Yerel Yönetimler İçin Elazığ Örneği	182
Kobi'lerin Pazarlama Sorunları ve E- Ticaret Uygulamalarının Kullanımına Yönelik Bölgesel Bir Karşılaştırma: Bingöl ve Elazığ İli Örneği	183
Doğu Anadolu Fayı'nın Palu ve Pütürge Segmentlerinin Eski Deprem Tarihçesi.....	185
Depremlere Dirençli Elazığ Hedefinin Dünü, Bugünü ve Yarını.....	187
Elazığ İlindeki Eski Bina Stokunun Deprem Dayanımını Olumsuz Etkileyen Kusurlar	188
Elazığ Kent Merkezinin Gelecek Tasavvuruna Deprem Perspektifinden Bakış	189
Elazığ'da Deprem Sonrası Esnafın Mücadelesi: 2020 ve 2023'ün Ekonomik ve Sosyal Yansımaları.190	
Deprem ve Dirençli Kentler	191
Akıllı-Dirençli Kent Elazığ İçin Gelecek Tasavvurları	192
Korku Senaryolarından Uzak Bir Gelecek Tasavvuru	194
Fırat Üniversitesi Sosyal Etki Alanı (So- Zone) Projesi ve Sosyal Etki Ekosistemleri'nde Üniversitelerin Rolü	196
Belediyelerde Dijital Dönüşüm: Elazığ Belediyesi Örneği	197
Elazığ'ın Koruyucu Sağlık Hizmetlerinin Çok Yönlü Değerlendirilmesi ve Gelecek Tasavvuru	198
Elazığ Yöresinde, Kardiyovasküler Hastalık Tanısı Olan Bireylerde, Uygunsuz Alternatif Tedavi Arayışları	199
Deprem Bölgesinde Yaşayan Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Stres Düzeyi ile Mizah Tarzları ve Başetme Stratejileri Arasındaki İlişki	201
Fırat Üniversitesi Öğrencilerinde Madde Bağımlılığı Farkındalığının Araştırılması	203
Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyeli Göçmenlerin Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Konusundaki Bilgi, Tutum ve Davranışları.....	204
Yöremiz Gastronomisinin Mikrobiyota Oluşumuna Katkısı	205
Diyabet Hastalarının Erişkin Bağışıklama ile İlgili Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi.....	207
Elazığ'da Hizmet Sunan Hastanelerin Web Sitelerinde Sundukları E-Sağlık Hizmetleri Üzerine Karşılaştırılma Bir İnceleme	209
Endemik Tür Gündelia Munzurenensis'in Saccharomyces Cerevisiae Kültür Ortamında Hidrojen Peroksit Toksisitesine Karşı Etkisi	210
Elazığ ve Türkiye Cumhuriyetleri Arasında Sağlık Turizminin Geliştirilmesi	212
Ebeveyn Okuryazarlığının Çocukların Ağız Diş Sağlığına Etkisi.....	214
Koroner Anjiyografi İşlemi Yapılan Hastalara Uygulanan Müzik Dinletisinin ve İnhaler Aromaterapinin Ağrı Şiddeti, Kaygı ve Korku Düzeyine Etkisi	215
Sanal Gerçeklik Uygulamasının Koroner Anjiyografi Uygulanan Hastalarda Ağrı Şiddetine, Anksiyete Düzeyine ve Hasta Memnuniyetine Etkisi: Randomize Kontrollü Bir Çalışma	216
Diş Protezi Kullanımında Ağız Sağlığı Prosedürleri	217
Elazığ İlinde Sağlıklı Üniversite Öğrencilerinde Ayak Başparmağı Fleksör Kas Kuvvetinin Değerlendirilmesi: Dominant ile Non-Dominant Ayak Karşılaştırılması	218
Spinal Kord Hasarı Sonrası İrisin Hormonunun Vücut Ağırlığı, Yem ve Su Tüketimi Üzerine Etkilerinin Araştırılması	219
Hemşirelik Öğrencilerinin Etik Değerlere Yatkınlık Durumları ile Klinik Karar Verme Becerileri Arasındaki İlişki	220

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Hemşirelik Öğrencilerinin Yoğun Bakım Uygulamasına İlişkin Deneyimleri: Nitel Bir Çalışma	221
Investigating The Relationship Between Health Literacy, Healthy Behaviors And Digital Diet Health Literacy Among Adults in Türkiye	222
The Effect of Motivational Interviewing Techniques On The Knowledge Level of Asthma Control Among Mothers of Children With Allergic Asthma.....	223
Elazığ'ın Harput Köftesi.....	224
Psikiyatrik İlaç Başlanan Bireylerde İlaç Eğitim Programının Tedavi Uyumuna Etkisinin İncelenmesi	225
Bildirimi Yapılan Bulaşıcı Hastalıklar: Elazığ İli Verileri	225
Yeşilyurt Fay Zonu'nun Morfometrik Özellikleri	227
Elazığ Ölçeğinde Doğa Kaynaklı Afet Yönetimi ve Risk Azaltma Stratejisi.....	229
İklim Değişikliği, Doğal Afetler ve Riskler	230
İklimle Dirençli Kentler İçin Peyzajda Yeni Yaklaşımlar: Elazığ Örneği.....	232
Elazığ Şehrinde Kuşaklama Kanallarının Üzerinin Kapatılmasının Sel ve Taşkın Riskine Etkisi.....	233
Elazığ Orciği ile Gerede Köfterinin Değer Karşılaştırması Üzerine Bir Araştırma	234
Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Elazığ İlinin Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi.....	235
Tarihi Elazığ Çeşmeleri ve Su Hatları (Yolları) Nın Korunma Sorunları	236
İzzet Paşa Camisi Hakkında Yeni Belgeler ve Bilgiler	238
Development of An Integrated Management System Using Information Technologies for National Gain of Elazığ Cultural Heritages	239
Geleneksel Kerpiç Konut Mimarisinin Sürdürülebilir Mimari Açısından Değerlendirilmesi: Elazığ/Örençay Köyü Kırsal Mimarisi	241
Elazığ/Merkez Getronagon Okulunun Kültürel Miras Olarak Korunması ve Geleceğe Aktarılması..	242
Elazığ Merkez Hafıza Mekanlarının Tesbiti ve Korunması Üzerine Bir Değerlendirme	244
Elazığ'da Mimari Mirasın Korunması Üzerine Bir Değerlendirme.....	245
Tarihi Mekanlarda Yer Alan Bilgilendirme Levha Tasarımlarının İncelenmesi: Elazığ Harput Örneği	246
Elazığ İlindeki Endemik Türlerin Mekansal Dağılımı: Endemik Türler ve Topografik Faktörler Arasındaki İlişkiler.....	247
Sürdürülebilir Kültürel Miras Yönetiminde Stratejik Planlamanın Rolü: Elazığ, Harput Örneği.....	249
Elazığ'ın Yeniden Parlayacak İncisi Ölbe Vadisi ve Çedene Kahvesi	250
Elazığ'da Mimari Mirasın Korunması Üzerine Bir Değerlendirme.....	251
Elazığ İlinde Halk Elinde Küçükbaş Hayvan Islahı Ülkesel Projesi Kapsamındaki Şavak Akkaraman Kuzularında Yürütülen Islah Çalışmalarının İşletmelere Etkisi	252
Farklı Bahçe İşleme Tekniklerinin Kiraz Sineği (Rhagoletis Cerasi L.) (Diptera: Tephritidae) Zararına Etkisi	253
Küçükbaş Hayvancılık İşletmelerinde Üreticilerin Risk Algıları ve Risk Yönetim Stratejileri: Elazığ İli Örneği.....	254
Geleceğe En Büyük Yerel Yatırım: Sürdürülebilir Güvenli Gıda Üretimi.....	256
Geçmişten Geleceğe Yerel Beslenme Anlayışı Değişimi: Kapsül Gıdaların Keşfi.....	257
Elazığ'da Sürdürülebilir Tarım İçin Öğrenen Otonom Dronlar ile Tarım Alanlarının Analizi	258
Tarımsal Alanlarda Pestisit Kullanımı ve Taşınım Mekanizmalarının İncelenmesi.....	259

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Nesli Tehlike Altında Olan Endemik Tür <i>Fritillaria Baskilensis</i> Behçet (Baskil Ters Lalesi) 'İn in Vitro Koşullarda Çimlendirme Protokolleri ve Soğan Gelişimlerinin İncelenmesi	260
Baskil İlçesinde Kayısı Üretimi ve Yöre Ekonomisine Katkıları.....	261
Elazığ'da Yetişkin Eğitime İlişkin İzleme ve Değerlendirme Raporu: Bir Doküman İncelemesi.....	262
Elazığ'da 2012-2022 Yılları Arasında Eğitim İstatistiklerinin Değerlendirilmesi.....	263
Akademisyen Şair Ahmet Tevfik Ozan'ın Şiirlerinde Değerler	263
Stem Eğitimi Yaklaşımında Teknolojinin Yeri: Kömürhan Köprüsü	265
Elazığ'da Eğitim-Öğretim Üzerine Gerçekleştirilen Çalışmaların Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	266
Türkiye'de "Çevrimiçi Çocuk İstismarı ve İhmal"ı Ne ve Önlenmesine Yönelik Okul Psikolojik Danışmanlarının Görüşlerinin İncelenmesi.....	267
İngilizce Öğretiminde Artırılmış Gerçeklik Uygulamalarına Yönelik Çalışmaların İncelenmesi	269
Elazığ'da Bulunan Eğitim Kurumlarının Elde Ettiği Proje Bütçelerinin İncelenmesi.....	269
Öğretmen Adaylarının Ahlaki İnkilem İçeren Senaryolara İlişkin Görüşleri	271
Deprem Sonrası Öğretmenlerin Psikolojik Süreçleri: Umut, Anlam ve Büyüme Yolculuğu.....	272
Üniversite-Sanayi İşbirliği Boyutuyla Fırat Üniversitesi Potansiyeli ve Fırsatlar.....	273
Son Yıllardaki Depremlerin Elazığ Eğitimine Etkisi	274
Elazığ'da Çevre Sorunlarının Çözümüne Bilinçli Bir Adımla Yaklaşalım: "Haydi Ağaçları Tanıyalım"	275
Elazığ'da Değerler Eğitimi Penceresinden "Yarınlara İyiliklerimizi Miras Bırakalım"	276
Nesilden Nesile Oyun Köprüsü: Geleneksel Çocuk Oyunları Projesi ve Uygulayıcı Okulların Müdürlerinin Görüş ve Önerileri	277
Elazığ'ın Eğitim Geleceği Tasavvurunda Bir Proje: "Hayatımızdaki Fen Bilimleri"	279
Geleneksel Çocuk Oyunları Oynayan Çocuklara İlişkin Ebeveyn Görüşleri	280
Akıllı Şehir Elazığ: Oyunlaştırarak Öğren, Teknolojiyle Dönüştür.....	281
Makro Sosyal Hizmet Bağlamında Elazığ Halk Eğitim Merkezlerinin Toplumsal Düzeydeki İşlevselliğinin Değerlendirilmesi.....	283
Elazığ'da Özel Eğitim Hizmetlerinde Öğrenme Ortamlarının Geliştirilmesi Projesi Kapsamında Öğretmen Yeterliliklerinin Artırılması Çalışması	285
Elazığ'ın Eğitim Silüetinden Enstantaneler	287
Elazığ'ın Yöresel Mirasının Çocuklara Aktarılması ve Eğitime Entegrasyonunda Masalmatik Evi Öğretmenlerinin Görüş ve Önerileri	288
Okulda Doğal Beslenmeye Elazığ'dan Bir Öneri: Tutunu	290
Hayatın Anlamı ile Mesleki Tükenmişlik Arasındaki İlişki: Öğretmenler Üzerine Nicel Bir Araştırma	291
Nesilden Nesile Oyun Köprüsü Geleneksel Çocuk Oyunları Projesinin Öğretmen Görüşü Açısından İncelenmesi (Elazığ İli Örneği)	292
Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Açılış Öncesi Kurucu Müdürlerin Karşılaştıkları Zorlukların İncelenmesi	294
Yerel Kültür ve Değerlerin Okul Öncesi Eğitimde Yer Alması: Elazığ'ın Yerel Kültürünü ve Değerlerini Okul Öncesi Eğitim Müfredatına Nasıl Entegre Edebiliriz?	295
Okul Öncesi Dönemde Oyun Temelli Öğrenmenin Çocuk Gelişimindeki Rolü: Elazığ Örneği	296
Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılımının Önemi ve Elazığ'daki Uygulamalar	297

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Elazığ'daki Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Mevcut Durumu ve Gelişim Potansiyeli: Yerel Dinamikler ve Kültürel Zenginliklerin Eğitime Entegrasyonu	298
Elazığ'da Eğitim Sendikalarının Faaliyetlerinin Geleceğine Yönelik Öğretmen Görüşleri.....	299
Elazığ' da Kurucu İlkokul Müdürlerinin Yaşadıkları Zorlukların Belirlenmesi.....	300
Elazığ' da Okul Öncesi Eğitimi: Yapay Zeka Perspektifiyle	301
Okul Tabanlı İzleme Sistemi (Otis) Projesi	302
Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ve Erken Çocukluk Eğitimi: Elazığ'da Bir Değerlendirme	304
Hafif Düzeyde Zihinsel Yetersizliğe Sahip Bireylerde Solunum Sistemi Konusunun Stem Yönteminin Tam Öğrenmeye Etkisi.....	305
Doğanbağı (Sivrice-Elazığ) Termal Kaynağı'nın Hidrojeokimyasal İncelemesi	306
Power Plant Scale Battery Energy Storage Applications	307
Mixed Reality Based Vocational Training And Transition To Electronic Commerce Platform for The Protection of Traditional Handicrafts And Crafts in Elazığ.....	309
Strategic Analysis of Elazığ City As A Regional And Global Data Center	311
Elazığ İçin Sürdürülebilir Yeşil Bir Şehir Planlaması Açısından Dijital Dönüşüm Tabanlı Yaklaşımlar	313
Development of A Digital Urban Planning System Using Artificial Intelligence-Based Metaverse ..	315
Elazığ'ın Şehir Planlaması ve Çevresel Yönetim Stratejileri İçin Yerel Uydu Çözümlerinin Geliştirilmesi.....	317
Establishment of A Quantum Computing Base for Elazığ	319
Uzaktan Algılama Uydu Görüntüleri Kullanılarak Elazığ'ın Geleceğine Yön Verecek Akıllı Analiz Platformunun Geliştirilmesi	321
Elazığ'ın Yerleşik Uluslararası İşbirlikçi Şirketler İçin Bölgesel Merkez Haline Getirilmesine Yönelik Analiz Çalışması.....	323
Human-Centric Generative Artificial Intelligence for Future Education, Energy And Electronicization Solutions: 3e+Humana	325
Elazığ'ın Gelecek Vizyonu: Bölgesel Kalkınma Enstitüsü	327
Sıfır Atık Hedefine Yürüyen Beton: Elazığ'da Sürdürülebilir İnşaatın Temeli.....	328
Three Dimensional Artificial Intelligence Supported Smart And Efficient Cooling in Industrial Environments.....	329
Yapay Zekâ Entegrasyonu ile Pet Cihazı Tarama Verilerinin İyileştirilmesi	331

19. YÜZYIL EL-AZİZ/ ELAZIĞ VE OSMANLI BASINININ DİNE, DİNİ TERİM VE KAVRAMLARA YAKLAŞIMI

Selim Özarslan

İlahiyat Fakültesi Fırat Üniversitesi
sozarslan1@firat.edu.tr

Özet

Türk basın, sanat ve sinema tarihinde dine, dinî terim, kavram ve değerlere içinde bulunulan zaman ve şartlara göre olumlu ve olumsuz biçimde farklı yaklaşımlarda bulunulmuştur. İnanç, ibadet ve ahlaktan oluşan dinî değer ve kutsallara birbirinden farklı, kimi zaman olumsuz yaklaşımların sebebi, basının da içinde bulunduğu Türk halkının özellikle aydın kesimlerin, sosyal, içtimai /toplumsal, ekonomik, sosyo- kültürel, ilmî ve teknolojik alanlarda yaşadıkları kimlik bunalımları ve krizleri olmuştur. Türk yazılı basın tarihinde dinî değer ve kutsallara yönelik olumsuz yaklaşımların sebepleri neler olursa olsun biz bu tebliğimizde 19. yüzyılın sonralarında Osmanlı basınının dinî değer ve kutsallara, dinî terim ve kavramlara nasıl yaklaştığını tespit etmeye çalışacağız. Bunun için 19. yüzyılda özellikle 1800'lü yılların sonunda Osmanlı Payitahtında çıkan İkdâm, Tarîk, Peyâm, Servet, Tanin, Tercüman-ı Hakikat, Takvim-i Vekâyi gibi gazetelerin birçok nüshası ve Elazığ / El-Aziz'da çıkan Satvet-i Milliye gazetesinin bazı nüshaları taranmıştır. Osmanlı basını derken biz Osmanlı Devleti'nin son yüzyılında ulusal ve mahalli ölçekte çıkan gazete ve dergileri kast ediyoruz. Basının en gözde unsurunu oluşturan gazeteler hem ulusal ve uluslararası hem de bölgesel çapta devletin ve milletin siyasal, toplumsal, sosyal, kültürel ve ekonomik sorunlarıyla ilgilenen ve halkı bu hususlarda ortaya çıkan olaylarla ilgili aydınlatmaya çalışan yazılı yayın organlarıdır. Kaynak taramasıyla elde edilen veriler, betimleme ve analitik/ çözümleme yöntemine dayanarak yorumlanmıştır. Osmanlı basınının dine, dini değer ve kavramlara yaklaşım biçimi daima saygı, hürmet ve nezaket kalıpları içerisinde olduğu kanaatine varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Kelam, el- Aziz/ Elazığ, Osmanlı, Basın, Osmanlı Basını, Din, Dine Yaklaşım

ABDULLATİF HARPÛTÎ'NİN HADİS İLE İLGİLİ BAZI MEVZULAR HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ VE BUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Mustafa Taş

İlahiyat Fakültesi Fırat Üniversitesi
mustafa.tas@firat.edu.tr

Özet

Harput'ta doğan Abdullatif Harpûtî, Osmanlının son dönemlerini yaşamış önemli kelim âlimlerden birisidir. İlk eğitimini Harput'un önemli alimlerinden Ömer Naimî Efendi'den aldıktan sonra İstanbul'a Fatih medresesine gitmiştir. Buradan icazet aldıktan sonra dersiamlığa tayin edilmiştir. Önemli eserlerinden Tenkîhu'l-kelam fî akâidi ehli İslam, Tarîh-u İlmi Kelam ile Mecâlisü'l-envârî'l-ehadiyye ve mecâmi'u'l-esrârî'l-Muhammediyye yer almaktadır. Harpûtî, 1916 tarihinde İstanbul'da vefat edip, Merkezefendi Kabristanı'na defnedilmiştir. Bu çalışmada Harpûtî'nin Tenkîhu'l-kelam fî akâidi ehli İslam ile Tarîh-u İlmi Kelam isimli eserlerinde yer alan hadisler ile bu hadisler hakkındaki değerlendirmeleri ve hadis yorumları ele alınmaya çalışılmıştır. Harpûtî mezkûr eserlerinde çok sayıda hadis kullanmış ve bunlar hakkında bazı değerlendirmelerde bulunmuştur. Bu bağlamda bu çalışma ile Osmanlı bakiyesi bir kelim âliminin hadise yaklaşımı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hadis, Yorum, Şerh, Abdullatif Harpûtî, Harput

HARPUT ÜLEMASINDAN İMAM EFENDİ'NİN (HAFIZ OSMAN BEDREDDİN ERZURUMÎ) SOHBETNAME ADLI ESERİNDE DİNLE İLİŞKİLERİ AÇISINDAN İNSAN TİPOLOJİLERİ

Abdurrahman Güneş

İlahiyat Fakültesi Fırat Üniversitesi
abdurrahmangunes@firat.edu.tr

Özet

Halk arasında İmam Efendi olarak bilinse de asıl adı Hafız Osman Bedreddin Erzurumî'dir. 1909 yılında bağlı olduğu şeyhi Sami Hazretleri'nin tavsiyesi üzerine Harput'a yerleşmiş ve orada vefat edinceye kadar ilim ve tasavvuf yolunda ilerlemeler göstermiştir. Gülzar-ı Samini Mektubatı ve beş ciltlik Sohbetname adındaki eserleriyle ismini duyurmuştur.

Bu bildiride Erzurumî'nin Sohbetname adlı eserinde insan tipolojilerini, din ve dindarlığın boyutlarını nasıl şekillendirdiği ve hangi kriterlere göre belirlediği sosyolojik bir yaklaşımla tespit edilmeye çalışılmıştır. Erzurumî'nin din ve dindarlık ile ilgili yaptığı tasnifler, başta Glock ve Stark olmak üzere birçok din sosyoloğunun yaptığı dindarlık boyutları ile benzerlik göstermektedir. Bu açıdan Erzurumî'nin din ve dindarlık olgusuna yaklaşımı din sosyolojisi açısından araştırılmaya değer bir konu olarak görülmüştür. Erzurumî, insanları inanç ve işledikleri ameller, nefis ve ruhları, taşıdığı sıfatlar, niyetler vb. kriterlere göre çok çeşitli kategorilere ayırmıştır. Bunlardan nefis ve ruhların esas alındığı tasnife göre insanlar; nefis ve ruhları ile mutlu olanlar, mutsuz olanlar, nefisleriyle mutsuz oldukları halde ruh dünyaları ile bahtiyar olanlar ve nefisleriyle mutlu ve huzurluymuş gibi görünenler olmak üzere dört gruba ayrılmaktadır. İsmail Hakkı Hazretleri'nden naklettiği bir başka tasnife göre Erzurumî, insanları inanç ve pratiklerine göre dört tipe ayırmaktadır. Birinci grupta yer alanların niyetleri, amaçları ve fiilleri tamamen dünya hayatına yöneliktir ki bunlar inanmayan kâfirlerden oluşmaktadır. Niyetleri, gayeleri, eylemleri bakımından birinci grupta yer alan kâfirlerden farklılıkları olmamasına rağmen dilleri ile inandığını iddia eden münafıklar topluluğu ikinci grup insan tiplmesine örnektir. İmanları sağlam, niyet ve istikametleri düzgün olan müminler de üçüncü insan grubuna örnek teşkil etmektedir. İnanç, niyet, maksat ve fiilleri bakımından üçüncü grupta yer alan müminlerle aynı olmakla birlikte ihlas, samimiyet ve takvaları bakımından daha ileri derecede yer alan ve tasavvufta merteye almış kişiler de dördüncü insan tiplemesi içerisinde yer almaktadırlar. Tevhit çizgisinde bulunan insanları da kendi içerisinde tevhid-i ef'al, tevhid-i sıfat ve tevhid-i zat olmak üzere üç kategoride ele almaktadır. Kur'an ayetlerinden örnekler vererek yaptığı bir başka tasnifte ise insanları üç sınıfa ayırarak değerlendirmektedir: Ashab-ı meymene (kitabı sağ taraftan verilenler), ashab-ı meş'eme (kitabı sol taraftan verilenler) ve sabıklar (dindarlıkta ileri derecede olanlar).

Anahtar Kelimeler: Osman Bedreddin Erzurumî, Sohbetname, Din, İnsan, Tipoloji

İSLAM İNANÇ ESASLARI BAĞLAMINDA HARPUTLU ABDÜLHAMİD HAZMÎ DÎVÂNİ

Nisa Gecekuşu Demirbaş

Temel İslam Bilimleri/Kelam Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
ngecekusu@firat.edu.tr

Özet

Elazığ, Anadolu'nun zengin kültürel değerlerinin pek çok açıdan yaşatıldığı önemli merkezlerden biridir. Tarihsel, kültürel ve toplumsal bakımdan oldukça üretken bir geçmişe sahip olan Elazığ'da bireyin kendini gerçekleştirmesine ve geleceğe yön vermesine önemli katkılar sağlayacak birçok eser kaleme alınmıştır. Bu anlamda hem geleceği inşa etmek için geçmişle kurulan bir köprü olarak nitelenebilen; hem de içerisinde tarihî, dinî ve kültürel öğeler barındıran edebi eserleri toplumdan bağımsız düşünmek mümkün değildir. Bu sebeple Edebiyat alanında önemli yeri olan eserleri, topluma verilmek istenen mesajlar içermesi bakımından da irdelemek gerekmektedir. İnsan ve toplum çözümlenirken ya da onların geleceğine yön verecek ilkeler belirlenirken kutsal olanın göz ardı edilmesi düşünülemez. İslam düşünce geleneğinde insanın kutsalla olan ilişkisi ağırlıklı olarak Kelam ilmi içerisinde ele alınmaktadır. İslam inancının asli unsurlarını tespit etmeye çalışan Kelam ilmi, inanç temelinde üç ana esas üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu bağlamda yaratıcı ve yaratılanlar ile ilgili esaslar ilâhiyyât, peygamberlik ve risalet ile ilgili esaslar nübüvvet, ölümden sonraki esaslar ise ahiret başlığı altında incelemeye tabi tutulmaktadır. Elazığ'ın yazılı edebiyat geleneği içerisinde İslam inanç esaslarına yer veren birçok eser bulunmaktadır. Söz konusu düşünceye örnek teşkil eden eserlerden biri de Osmanlı Devleti'nin çöküş dönemine rastlayan yıllarda Harput'ta dünyaya gelmiş olan Elazığ'ın önemli dîvân şairlerinden biri olan Abdülhamid Hazmî'nin Dîvân isimli eseridir. Bu çalışmada Kelam ilminin temel meselesi olan İslam inanç esasları, başka bir çalışma alanı olan Edebiyat disiplini kapsamında ele alınacaktır. Abdülhamid Hazmî'nin şiirlerinde İslam inanç esaslarını tespit etmeyi ve değerlendirmeyi amaçlayan bu çalışmanın diğer hedefi ise; Elazığ gençlerinin gelecekteki inanç gelişimine katkı sağlayacak ilkeler belirlemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden veri tarama, metin analizi, sentez, tümevarım ve karşılaştırma olmak üzere yoruma dayalı metotların kullanılacağı bu çalışmada, İslam inancının temel esaslarına dair mevcut çalışmalardan da yararlanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kelam, Elazığ, Abdülhamid Hazmî, Dîvân, İnanç Esasları.

FIRAT NEHRİ TEOLOJİSİ

Erkan Yar

İlahiyat Fakültesi Fırat Üniversitesi

eyar@firat.edu.tr

Özet

Murat ve Karasu nehirlerinin birleşmesinden sonra Fırat adını alan nehir, birleşmenin il sınırları içerisine olması nedeniyle Elazığ ile ilişkilidir. Bu makalede amaç; Fırat nehrinin fiziksel özelliklerini incelemek değildir. Nehirler dinsel metinlerin bazı noktalarda konusunu oluşturmuştur ki onlar da; nehirleri tatlı suların oluşturması nedeniyle canlı yaşamı için öneminden ötürü bir nimet olarak nitelenmesi, Tevrat'a cennete cennette doğan nehirlerden birisi olarak adlandırılması, Yahudilik açısından vadedilen toprakların/arz-ı mevûd doğudaki sınırını oluşturması, Kur'an'da fırat sözcüğünün tatlı su anlamında kullanımına rağmen cennetle ilişkilendirilmemesi, Hadislerde Fırat nehrinin cennetin ırmaklarından birisi olarak adlandırılmasının nedenleri, dünyanın sonunda gerçekleşeceği açıklanan ve fiten hadislerinde yer alan Fırat suyunun kuruması ve altından altın hazinelerinin çıkması anlayışları incelenecektir.

Fırat nehrinin teolojisi hakkında herhangi bir inceleme mevcut değildir. Bu bildiride konu edindiğimiz alt başlıklar hakkında bazı incelemeler varır. Özellikle de diğer nehirlerle birlikte Fırat nehrinin cennetin dört nehrinden birisi olarak nitelenmesi hakkındaki rivayetlerle ilişkili incelemeler mevcuttur. Ancak biz Fırat nehrinin cennetin dört nehrinden birisi olarak nitelenmesi rivayetini daha çok nehirlerin kutsallaştırılması bağlamında inceleyeceğiz. Nehirlerin yeryüzünde egemenlik alanlarını belirlediği anlayışından hareketle Yahudilikte bir inanç olarak belirlenen “vadedilmiş topraklar” anlayışının dayandığı temellerin geçersizliği belirtilecektir. Cennetin kurulacağı alan olarak belirlenen yer anlayışında da Fırat nehrine yer verilmesi ve dünyanın sonunda gerçekleşeceği inanılan Fırat nehri ile bağıntılı bazı olayların İslam öncesi geleneklerden kaynaklandığı belirtilecektir. Fırat nehrinin Kur'an'da nehirler ve sular hakkında belirtilen insan ve hatta canlılar için bir nimet olduğu anlayışı doğrultusunda değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu bildiride çözümleme yöntemiyle bu inançların yapısı ortaya konulacak, karşılaştırma yöntemiyle Müslüman geleneğinde oluşan anlayışlara diğer dinlerin inançlarının etkisi belirlenecek ve eleştiri yöntemiyle de bu inançlar delilleri bakımından irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Kelam, Fırat, Nehirler, Cennet nehirleri, Fiten Edebiyatı

ELAZIĞ'DA DİN HİZMETLERİNİN DÜNÜ BUGÜNÜ VE GELECEĞİ

Tayyip Tüz

Din Hizmetleri Diyanet İşleri Başkanlığı Müftülük

tayyip.tuz@diyanet.gov.tr

Özet

Elazığdaki Camii ve kur'an kursu sayıları ve buralarda görev yapan görevlilerin eğitim ve yaş durumları ile görevde verimlilikleri. vaizlerin görev ve çalışma alanları. müftülüğün ADRB, Gençlik, Engelli, Bağımlılık, Göç ve Manevi Destek koordinatörlüklerinde çalışmalarının değerlendirilmesi ve gelecek tassavvuru nasıl olmalı. Din Hizmetlerindeki verimliliğin artırılması halihazırda yapılan hizmetlerin değerlendirilmesi hakkında genel değerlendirmeler yapılarak din hizmetlerinin daha etkin sürdürülmesi için eksikliklerin tespit edilmesi ve gelecek tasavvurunun oluşturulması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Din Hizmetleri

ELAZIĞ'DAKİ 4-6 YAŞ KUR'AN KURSLARININ PROFİLLERİNİN ELAZIĞ'IN GELECEK TASAVVURU AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Tuncay Kareteke ¹ & Ramazan Erten ^{1,*}

¹ İlahiyat Fakültesi Fırat Üniversitesi
rerten@firat.edu.tr

Özet

Okul öncesi döneme yönelik din eğitim faaliyetli sınırlı olmasına karşın oldukça önemlidir. 4-6 yaş Kur'an kursları; okulöncesi döneme yönelik din eğitimi faaliyeti yürüten din eğitimi kurumlarının başında gelmektedir. Bu kurslardaki öğretici, öğrenci ve veli profillerinin ortaya konulması ise buradaki eğitim kalitesini, profil belirleme çalışmalarında ortaya çıkan; sosyoekonomik durum, tercih etme nedenleri, beklentileri vs. açılardan yükseltecektir. Bu çalışmanın temel amacı; Elazığ ilinde bulunan 4-6 yaş Kur'an kurslarındaki öğretici, öğrenci, veli ve kurs binalarının profillerinin tespit edilerek Elazığ'ın okulöncesi din eğitimi kurumları ile ilgili politika üretenlere veri sağlamaktır. Çalışma nicel araştırma yaklaşımının tarama deseninde gerçekleştirilecektir. Araştırmanın örneklemini Elâzığ ilinde bulunan 4-6 yaş Kur'an kursları oluşturmaktadır. Bu araştırmanın verileri katılımcı tarafından literatürden destekle oluşturulan; "4-6 Yaş Kur'an Kursu Öğretici Profili Belirleme Anketi", "4-6 Yaş Kur'an Kursu Veli ve Öğrenci Profili Belirleme Anketi" ve "Aile Memnuniyet Anketi" anket formları aracılığıyla toplanacaktır. Çalışmanın verileri SPSS paket programı kullanılarak içerik analizi ve betimsel analiz veri çözümleme teknikleri kullanılarak analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru, 4-6 yaş Kur'an Kursları, Veli Profili, Öğrenci Profili, Beklentiler

DİNİ ANLAYIŞTAKİ ANLAM SORUNLARIMIZ

Mehmet Öztürk

İlahiyat Fakültesi Fırat Üniversitesi
mehmet.ozturk@firat.edu.tr

Özet

Dini anlamada, aktarmada, insanların onu algılayışında her dönemde farklı sorunlarla karşılaşmıştır. Beşeri sahada nasıl ki bazı sorunların ortaya çıkması normal karşılanıyorsa din alanında da birtakım problemlerin oluşması doğaldır. Önümüzdeki süreçte de dini düşünce ve tasavvurlarımızı şekillendiren olası anlam ve aktarım problemleri olacaktır ve bunları çözmenin, çareler üretebilmenin asgari şartlarından biri öncelikle sorunların tespiti olmalıdır. Geçmişten bugüne aktarılan dini anlayışların ve yorumların, belirli kriterler ve usüller çerçevesinde değerlendirilmesi gereklidir. Böylece, dini sahadaki geleceğe yönelik tasavvur daha gerçekçi ve rasyonel olacaktır.

Dini anlayışımızdaki anlam örgümüzün hem yerel hem ulusal hem de global sac ayakları vardır. Elazığ yerelindeki örfi algılarımızın dini motiflere dayandırılan vecheleri bulunmaktadır. Bunların ne kadar tutarlı olduğu ve gelecekte de oluşacak potansiyel algılarımıza etkisine değinmek gerektiği kanaatindeyim. Kültürümüzde bulunan bazı motiflerin dini kisveye büründürülmeden dini söylemlerden ayrıştırılması gerekmektedir. Buna ilaveten dini alanda güncelleme ve ihya problemi, gençler arasında mayalanmaya çalışılan agnostisizm ve deizm furyalarının ele alınması, intihar vakalarında, madde kullanımında, trafikte veya sosyal hayatta silah kullanımının artması, cezalarda caydırıcı etkinin olmayışı ve dini değerlerimize bağlılığımızın azalması gibi nedenlerle çıkan ölümlü kavgaların artması, kişilerin eski dönemlerde ulaşamayan refah seviyelerini tatmaları ve bunun getirdiği bir sonuç olarak ben merkezli davranışlarda görülen artış, insanların gereğinden fazla öz benliklerine değer atfedilmelerini istemeleri ve olumsuz sonuçlarla karşılaşınca antidepresan ilaçlarda çareyi aramaları, boşanmalardaki artış gibi uzayıp giden sorunlarımızın dini bakış açısıyla değerlendirilmesi gerekmektedir zira toplumumuzu bir arada tutan en önemli yapı taşı dini değerlerimizdir.

Din anlayışımızın toplumsal tezahürünün geleceğimize etkisini ele alacağımız çalışmamızda sorunların tespiti, bir usul çerçevesinde değerlendirilmesi ve bunun yerelde genelde oluşabilecek yansımalarını konu edineceğiz.

Anahtar Kelimeler: Din Anlayışı, Tasavvur, ihya, Elazığ

OSMANLICA İLMİHAL YAZIM GELENEĞİNİN MAHALLİ BİR ÖĞNEĞİ OLARAK HAFİZ ABDULLAH NAZIRLI'NIN “MÜKELLEFİN İLMİHALİ” ADLI ESERİ

Esra Güleğül

İlahiyat Fakültesi Fırat Üniversitesi
egulengul@firat.edu.tr

Özet

Son yüzyıldaki manevi yönü ve hizmetleriyle Elazığ'ın önde gelen simalarından Hafız Abdullah Nazırlı (1920-2021), ömrünü Kur'an'a adanmış ve dini ilimlerin muhtelif alanlarında yüze yakın eser vermiş saygın bir şahsiyettir. Onun fıkıh alanındaki eserlerinden biri olan Mükellefin İlmihali'nin birinci bölümünü itikatla ilgili temel konular oluştururken, ikinci bölümünü sırasıyla namaz, zekât, hac ve oruç ibadetleriyle ilgili ameli konular oluşturmaktadır. İtikatta Ehli Sünnet, amelde ise Hanefi mezhebi esas alınır. Eserde mezhebin müfta bih görüşlerine atıf yapılarak hac bahsi dışındaki herhangi bir konuda diğer Sünni fıkıh mezheplerinin görüşlerine neredeyse hiç değinilmez. İmanın ancak ibadetlerle muhafaza edileceği hususi olarak vurgulanır. Bununla birlikte şer'i ahkâmın üçüncü kısmını oluşturan ahlaki konulara bu eserden ziyade müellifin müstakil olarak kaleme aldığı Nefsime Nasihatlerim adlı eserinde ağırlık verilir.

Muhtevası ve hacmi itibarıyla muhtasar ilmihal grubunda yer alan Mükellefin İlmihali, Hafız Abdullah Nazırlı'nın kendi el yazısıyla Osmanlıca yazılmış olup daha hayattayken dönemin il müftüsü Dr. Fikret Karaman'ın teşvikiyle oluşturulan bir heyet tarafından sadeleştirilerek Latin harfleriyle basılmıştır (1997). Osmanlıca el yazmasında yer alan ayet ve hadisler Arapça olarak verilmiştir. Buna karşılık sadeleştirilmiş basımda okuyucuların rahatlıkla anlaması için nassların tercümesine ya da transkripsiyonuna gidilmiştir. Eser muhteva ve üslup açısından Osmanlıca ilmihal literatürünün ilk örneklerinden olan Mızraklı İlmihal ile benzerlik göstermektedir. Mesela temizlik konusu, ibadetlere hazırlık olması bakımından furu kitaplarında olduğu gibi her iki ilmihalde de ilk sırada anlatılması gerekirken namaz bahsinin alt başlıkları içerisinde yer almıştır. Yine her iki ilmihalde bazen konuların sonuna beyitler yerleştirilmiştir. Dolayısıyla Hafız Abdullah Nazırlı'nın Mükellefin İlmihali adlı eseri, Osmanlıca ilmihal yazım geleneğinin 20. yüzyıldaki temsilini oluşturmakta ve hatta kendi kategorisinde tarihsel olarak sonuncu olma ihtimalini taşımaktadır.

Çalışmamızda bu eser içerik, kaynak ve üslup açısından metinsel analiz ve tarihsel karşılaştırma metoduyla değerlendirilecek ve neticede eserin fıkıh literatüründeki yerine dair tespitlerde bulunulacaktır. Böylece Elazığ'ın gelecek tasavvurunun belirlenmesinde bu çalışmayla şehrin tarihi ve kültürel arka planının oluşturulmasına katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fıkıh, Osmanlıca İlmihal, Hafız Abdullah Nazırlı, Mükellefin İlmihali

ELAZIĞ'IN GELECEĞİ OLAN GENÇLERİN İNANÇ İLE İLGİLİ PROBLEMLERİNİN ÇÖZÜMÜNDE NELER YAPILABİLİR?

Hanifi Ince

İlahiyat Milli Eğitim
h_hanifi_i@Yahoo.com

Özet

İnsanoğlunun temel arayışı, mutlu bir toplumsal yapı içerisinde varlığını sürdürmektir. Bu bağlamda, birçok düşünür ideal toplum yapısını tanımlamak amacıyla çeşitli devlet teorileri geliştirmiştir. “Nasıl bir devlet?” sorusu, “Nasıl bir toplum?” sorusunu da içermektedir. Toplamların değışim ve gelişimi, insanlığın dikkatini sürekli çekmiş ve daha iyi toplumsal birliktelik oluşturmak temel hedeflerden biri olmuştur.

Din, hukuk ve ahlak gibi alanlar, “olması gereken”i belirlemeye çalışırken aynı zamanda bir gelecek tasavvurunu da yansıtmaktadır. Din, inanç, hukuk ve ahlak çerçevesinde belirli toplumsal yapılar inşa etmeyi amaçlamaktadır. Kur'an-ı Kerim'deki önceki milletlerin kıssaları incelendiğinde, sosyal yapısı bozulmuş toplumlara gönderilen elçilerin bu yapıyı değıştirmek için yaptıkları ilk çağrı inanç ilkeleri çerçevesinde olmuştur. Bu bağlamda, İslam'ın inanç esasları, Kur'an-ı Kerim'in oluşturmak istediğı toplumsal yapının temel ilkelerini oluşturur.

Günümüzde, görsel ve işitsel teknolojilerin gelişimiyle birlikte ortaya çıkan küreselleşme, gençler arasında farklı toplumlardan ve inançlardan etkilenme düzeyini artırmış ve hızlı toplumsal değışimlere yol açmıştır. Bu durumda, inanç esasları ile ilgili genç nesillerde ortaya çıkabilecek sorulara ve problemlere tam ve doyurucu cevaplar verebilmek önemli bir yer işgal etmektedir. Çünkü özellikle Allah'ın varlığı, onun evrene müdahale edip etmediğı, kader, ecel, rızık gibi konular bazen bağımsız, bazen de kötülük problemi çerçevesinde gençlerin kafasını karıştıracak şekilde ateistik ve deistik gruplar tarafından gündeme getirilmektedir. Bu manada, gençlerimiz kendi kimliğinde koparılarak inanç ve değerlerine yabancılaşmış bireyler haline getirilmek istenmiştir. Bundan dolayı, genç kuşağın inanç ile ilgili konularda aydınlatılması için yollar ve yöntemler çeşitlendirilmelidir. Bu çalışmada, Elazığ'ın geleceğini teşkil edecek gençlerin inanç konularında şehrin paydaşlarından daha fazla yararlanmalarını sağlayacak yollar aranmaya çalışılacak ve bu doğrultuda çeşitli öneriler sunulacaktır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden analiz, sentez vb. tekniklerden yararlanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar kelimeler: Kelam, İnanç, Toplum, Elazığ, Genç

SÜLEYMAN ATEŞ'İN İMAN ESASLARI KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ

Esra Çelik

İlahiyat Diyanet Elazığ Müftülüğü
esracelik2323@hotmail.com

Özet

Süleyman Ateş, Elazığ'ın yetiştirmiş olduğu Türkiye'nin önde gelen İslam âlimlerinden ve müfessirlerinden biri olarak bilinir. İslam düşünce dünyasında Süleyman Ateş çeşitli fikirleriyle önemli bir yer edinmiştir. Ateş, fikirlerini Kur'an merkezli bir zemini temel alarak İslam teolojisinin ilkelerinden hareketle meydana getirmiştir. O, Kur'an merkezli fikirlerini geleneğin verilerini ve modern çağın gereksinimlerini harmanlayarak yorumlamıştır. İslam düşüncesinde Kur'an'ın verdiği mesaja ve özüne bağlı kalarak vahiyle birlikte aklın önemini vurgulayan Ateş inanç esaslarını naklî ve aklî delillere dayanarak şekillendirmiştir.

Süleyman Ateş, inanç esaslarının temeli olan Allah'a imanı İslam'ın en temel ilkesi olarak ele alır. O, tevhid (Allah'ın birliği) düşüncesinin önemini büyük ölçüde vurgulamıştır. Kâinatın yaratıcısı olan Allah'a her türlü şirkin (ortak koşma) tevhide aykırı olduğunun ve Kur'an'ın tevhidi vurguladığının altını çizer. Onun, inanç esaslarına ilişkin fikirleri Allah'ın zatî ve fiilî sıfatları, isimleri ve söz konusu bu sıfatların ve isimlerin anlaşılması üzerine oluşturulmuştur. İnsanlara yol gösterici olarak gönderilen peygamberlere imanın İslam düşüncesindeki önemini vurgulayan Ateş'in nübüvvet düşüncesinin, deizm savının yanlışlığını ortaya koymak adına antitez olarak değerlendirilmesi mümkündür. O, Allah'ın elçileri olan peygamberlerin İlahi mesajları insanlara ulaştırın özel kişilerden oluştuğuna ve Muhammed'in (a.s) son peygamber olduğu inancının kabul edilmesi gerektiğine dikkat çeker. İman esaslarından biri olan meleklerin Allah'ın emirlerine itaat eden varlıklar olduğunu, insanların hayatındaki önemini ve rolünü açıklar. Süleyman Ateş; Tevrat, İncil, Zebur ve Kur'an'ın Allah tarafından indirildiğine olan inancı ve kitaplara imanın önemini açıklamakla birlikte Kur'an'ın en mükemmel ve son kitap olmasına da dikkat çeker. Ayrıca Ateş, dünyada insanların davranışlarına etki eden en önemli unsurun ahirete iman olduğunu düşünür. Bunlara ilaveten Ateş, kadere imanı, mutlak kudret sahibi olan Allah'ın her şeye kadir olduğuna inanmak olarak yorumlar.

Anahtar Kelimeler: Kalam, Süleyman Ateş, iman esasları, inanç

ELAZIĞ'DA YÜKSEK DİN ÖĞRETİMİNİN GELECEĞİ

Veysel Özdemir

İlahiyat Fakültesi Fırat Üniversitesi
vozdemir@firat.edu.tr

Özet

Elazığ'da Yüksek Din Öğretiminin Geleceği

Anahtar Kelimeler: Elazığ, Din, İslam, İlahiyat

AHMET KABAKLI VE KÜLTÜR EMPERYALİZMİNE KARŞI MİLLİ BİLİNÇ

Birol Ipek

Türk Dili ve Edebiyatı Fırat Üniversitesi
bipek@firat.edu.tr

Özet

Dünyada farklı milletlerin olmasından dolayı farklı kültürler oluşmaktadır. Her milletin kendine has milli bir kültürü bulunmaktadır. Kültürler yaşadığı yerde hayat bulur ve yaşar. Zamanla gelişen yayılan kültürler milli olmaktan çıkıp evrensel bir boyuta geçer. İnsanlığa faydalı kültürler farklı milletler tarafından doğal yollarla benimsenir ve kabul görür. Fakat geçmişte olduğu gibi günümüzde de ekonomik ve siyasi olarak güçlü olan milletlerin başka milletlere çeşitli yollarla kendi kültürlerini dayatmaya çalıştıklarını görüyoruz. Çağımızda daha çok askeri, siyasi, ekonomik ve kültürel olarak milletlerin kendi kültürlerini dayatmaya çalıştıkları bir gerçektir. Bu Çalışmada daha çok kültür emperyalizmi üzerinde durulacak. Çünkü bunların içinde en tehlikelisi ve milletleri yıkan kültür emperyalizmidir. Kültür emperyalizmine karşı koyma önce bireysel düzeyde ve milli bir şahsiyetle olması gerekir. Aydınların gayreti ve şahsiyetli milletin diğer bireyleriyle devam etmelidir. Gelecek tasavvuru ancak kendi milli kültürüne sahip çıkan milletlerin güçlenmesiyle hayat bulur.

Çalışmada Ahmet Kabaklı'nın, eserlerinden hareketle milli kültürün korunması, tanıtılması, benimsenmesi için öne sürülen fikirler üzerinde durulacak gelişen dünya şartlarına göre önceden alınması gereken tedbirler anlatılacak. Kültürün mahalliden milliyeye milliden evrensele giden yolda yapılması gerekenler anlatılacak.

Ahmet Kabaklı, eserlerinde Askerî emperyalizm, siyasî emperyalizm, iktisadî emperyalizm ve kültürel emperyalizmden bahseder. Kabaklı, çeşitli emperyalizm türleri içinde en tehlikelisi olan kültür emperyalizmi üzerinde durur ve bununla ilgili milli bir bilincin inşası için yapılması gerekenleri sıralar. Kabaklı, bu bağlamda ülkemizdeki tüm sosyal kurumları çağın imkânları ve ilmin metotları ile donatmak gerektiğini ileri sürer. Böylece yurdumuzu sömürmeye gelenler yüce ruhlu milletin bireyleri ile engellenir. Kabaklı, Ejderha Taşı, Kültür Emperyalizmi, Devlet Felsefemiz, Mabet ve Millet, Çağlara Hükmedenler ve Alperen isimli eserlerinde bu fikirlerini açıklar.

Anahtar Kelimeler: Ahmet Kabaklı, kültür, birey, milli bilinç, emperyalizm

GELENEKTEN DİJİTALE: ELAZIĞ'IN GASTRONOMİ KÜLTÜRÜNÜN SOSYAL MEDYA İLE BULUŞMASI

Cennet Büşra Murat ^{1,*} & Nurcan Yücel ²

¹ İşletme Fırat Üniversitesi

² İşletme Yönetimi Fırat Üniversitesi

busrasakar23@hotmail.com

Özet

Teknolojinin ve iletişim araçlarının gelişmesi, sosyal medyanın son zamanlarda büyük ilgi görmesine neden olmuştur. Sosyal medya araçları, gelişen teknolojiyle birlikte daha aktif ve yaygın bir şekilde kullanılmaya başlamıştır. Bununla birlikte, Elazığ ilinin folklorik, kültürel ve gastronomi açısından zengin bir il olarak öne çıktığı, farkındalık oluşturulması için de dijital araçlardan sosyal medyanın gücünden yararlanılmasının gerektiği görülmüştür. Ayrıca Elazığ ilinin tarihinin M.Ö. 20. yüzyıla kadar uzanmasına ve kültürel zenginliklerine rağmen son zamanlarda gastronomi alanının tanıtımında eksiklikler olduğu ve Elazığ Gastronomisinin tanıtımının ön plana çıkarılmasının Elazığ'ın marka şehir olabilmesinde önemli rol oynadığı görülmüştür. Elazığ'ın bu alandaki eksikliği, yerel mutfak lezzetlerinin yeterince tanıtılmaması ve bu eşsiz gastronomi kültürünün daha geniş kitlelere ulaştırılamaması şeklinde belirlenmiştir. Bu durum, Elazığ'ın gastronomi turizmi potansiyelini tam anlamıyla kullanamaması anlamına gelmektedir. Bu noktada, kişisel markaların (fenomenlerin) tanıtımdaki gücü devreye girmektedir. Kişisel markalar, tüketicilerin dikkatini çekme, ihtiyaç yaratma ve marka bilinirliği sağlama yetenekleri ile öne çıkmaktadır. Kişisel markalar etkili bir reklam gücü sayesinde hedef kitleye hitap ederek duygusal bağ kurmakta ve satın alma dürtüsünü tetiklemektedir. Görsel ve işitsel öğelerle zenginleştirilmiş mesajlar sosyal medya kullanıcılarını harekete geçirmektedir. Bu duruma karşın, yerel olarak faaliyet gösteren kişisel markalar (fenomenler) çeşitli çalışmalar yapmaktadır.

Elazığ ilinde çalışmalarını sürdüren sosyal medyada 'Acabasizadam' ismiyle bilinen kişisel marka (fenomen) Hasan Duzcu'nun profili bu bağlamda dikkat çekicidir. Acabasizadam, sosyal medyanın gücünü kullanarak Elazığ'ın gastronomi zenginliklerini tanıtmaya ve bu alanda farkındalık yaratmaya çalışmaktadır. Bu çalışmada; Acabasizadam'ın sosyal medya üzerindeki etkisi ve Elazığ'ın gastronomi alanına olan katkısı detaylı bir şekilde incelenmiştir. Sosyal medya araçlarından Instagram'ı etkili olarak kullanan kişisel marka (fenomen) yöneticisinin Instagram sayfası, 01.07.2023 ile 01.07.2024 tarihleri arasında içerik analizi yapılarak değerlendirilmiştir. Bu analiz, paylaşılan içeriklerin etkileşim oranları, takipçi sayılarındaki değişimler, gönderi beğenileri, yorumlar ve paylaşımların viral olma potansiyeli gibi çeşitli metrikler üzerinden gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, Acabasizadam'ın paylaşımlarında kullandığı görsel ve işitsel öğelerin, izleyiciler üzerindeki etkisi ve Elazığ'ın gastronomi kültürüne olan ilgiyi nasıl artırdığı da araştırılmıştır.

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Araştırma sonuçları, Acabasizadam'ın Instagram üzerinde yaptığı paylaşımların Elazığ'ın gastronomi kültürüne önemli bir katkı sağladığını göstermektedir. Paylaşımlar, Elazığ'ın yerel lezzetlerinin tanıtımında büyük bir rol oynamış ve bu alandaki farkındalığı artırmıştır. Ayrıca, Acabasizadam'ın etkili sosyal medya stratejileri ve kişisel marka yönetimi, diğer yerel markalar için de ilham verici bir örnek teşkil etmektedir. Bu çalışmanın sonuçları, Elazığ'ın gastronomi turizmini geliştirme ve bu zengin kültürel mirası daha geniş kitlelere ulaştırma açısından önemli bir yol haritası sunmaktadır. Sonuç olarak bu çalışma, sosyal medyada yer alan kişisel markaların (fenomenlerin) yerel gastronomi kültürlerinin tanıtımındaki rolünü vurgulamakta ve Elazığ ili örneğinde, Acabasizadam'ın başarılı sosyal medya yönetimi ile nasıl fark yarattığını ortaya koymaktadır. Bu tür çalışmalar, yerel gastronomi değerlerinin global platformlarda daha etkin tanıtılması ve sürdürülebilir turizm potansiyelinin artırılması açısından büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kişisel Marka, Sosyal Medya, Gastronomi

MARKA ŞEHİR BAĞLAMINDA ELAZIĞ MÜZELERİ

Fevziye Alsac

Türk Dili ve Edebiyatı Siirt Üniversitesi

fevziyealsac_23@hotmail.com

Özet

Elazığ, ilim ve kültür merkezi kimliğiyle bilinen kadim bir medeniyettir. Bu kimlikte ilk yerleşim alanı olan Harput, tarihi ve kültürel zenginliğiyle özel bir lokasyondur. Mekânlar, yaşanmışlıklarla topluma ait kültür kodlarını ifade ederler. Kültür, insanın/toplumun şekillendirdiği ve yaşattığı bir değerdir. Marka şehirler sahip oldukları özelliklerle cazibe mekânı özelliği taşır. Kent/mekân imgesi kültürel özellikler bağlamıyla bir kimlik ve ruh kazandırır. Harput Elazığ'ın marka değeri olan tarihi ve kültürel bir mekândır. Türk İslâm geleneğinin ahlâkî değerlerle korunduğu bir ruh kazanır. Harput'u inşa eden manevî kimlik ve buna bağlı değerler birer kültür kodudur. Burada bulunan ziyaret ve türbeler inanç turizmini oluşturan bir markadır.

Müzeler sanata, bilime ve insanlık tarihine ait eserlerin/yapıtların, belgelerin, nesnelerin sergilendiği ve korunduğu yapılardır. Müzeler, insana ait somut ve soyut mirasın korunmasını sağlar; insan/toplum için öğretici bir rol üstlenirler. İnsan odaklı, gelecek kuşaklara sağlıklı bir kültür ve bilgi aktarımı sağlayan yapılardır. Müzelerin amaçları; ziyaretçilerle iletişim kurmak, onlara çeşitli faydalar sağlamak ve etkilemektir. Müzelerdeki sergileme alanları aracılığıyla nesiller arasında gerçeklik, katılımcılık, boyutuyla etkileşim sağlanır. Müzeler birçok bilim dalına hizmet eder. Müzecilik çalışmaları 19. yüzyıla birlikte önem kazanmış bir alandır. Disiplinler arası bir çalışma alanı olan müzebilim kültürel belleği besleyen ve koruyan bir niteliğe sahiptir. Müzelerin kurulması ideolojik bir amaç taşır. Müzeler tematik değerler halinde kültürel ve otantik varlık alanlarıdır. Sosyokültürel değerlerin anlam kazanmasını sağlayan müzecilik çalışmaları ulusal kanıt olarak anlam kazanmıştır.

Harput kültür ve tarih bağlamında kentin marka değerlerinden biridir. Anılar ve nostalji belleğiyle atalar ruhunun orada olan manevî gücünü hissettirir. Müzeler ve Harput bu bağlamda evinde olmak temasının karşılığıdır. Harput tematik müzeleriyle tarihi mekân imajına müzeciliği de ekler. Müzeler turizmin önemli bir parçasıdır. Bina kompleksinde sergi alanlarının yanı sıra, etkinliklere ve aktivitelere de olanak sağlayan, araştırmacılar için kurgulanan ve birçok karma işlevi de barındıran mimari programıyla tematik müzeler, tarih açısından millî hafızayı canlandıran, ata kültürünü yaşatan ve değerler eğitimini inşa eden bir öneme sahiptir. Tarih öğretiminde genellikle anlatım tekniği kullanılır. Millet, ortak tarihle var olur; ortak tarihin göstergesi olan geleneklerle, dille ve kültürel aktarımla geleceğini korur. Tematik müzeler millî kimliği inşa etme bilinciyle mekânın anlamlar ürettiği yüceltilmiş değerler alanıdır. Kültür, yapıtları metaya dönüştürür. Küreselleşme ve millî kimliğin yok olması karşısında müzeler popüler kültür haline gelir. Tematik müzeler bölgeye marka şehir kimliği kazandıran önemli yapılardır.

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Tematik müzeler çok yönlü kültürel faaliyetleri tanıtır. Elazığ Kent Müzesiyle birlikte Harput yerleşim alanında hizmet veren tematik müzeler önemli bir değerdir. Elazığ Musiki Müzesi, Harput ezgilerini ve kürsübaşı sohbetlerini otantik bir zevkle ortaya koyar. Elazığ Kürsübaşı musikisi kentin markalaşmasında kültürel bir performanstır. Elazığ Basın Müzesi Türk Basın Tarihinin gelişim süreçlerini kültür kodlarıyla tarih ve hafıza olarak ortaya koyar. Elazığ Hoca Hasan Hamamı; Türk kültüründe hamam geleneğini, temizlik, kullanılan eşyalar, sabunlar ve aletlerle tamamlar. Elazığ Kahve Fincanı Müzesi Dünyada ve Türkiyede tek olma özelliğiyle Harput'un kültürel kimliğini tamamlayan tematik müzelerdir. Çalışmada Elazığ Harput'ta kurulan tematik müzeler tanıtılarak; bu müzelerin kentin geleceği ve Harput'un turizm açısından kazandığı yeni çehrenin önemi vurgulanacaktır. Elazığ, Harput, kültür, marka şehir, müzecilik.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, Harput, kültür, marka şehir, müzecilik.

21. YÜZYILIN İLK KAVŞAĞINDA GELENEKSEL ELAZIĞ GASTRONOMİSİNİN GELECEĞE TAŞINMASI

Duygu Çelik ^{1,*} & Mustafa Balaban ²

¹ Görsel İletişim Tasarımı Fırat Üniversitesi

² Tarih Milli Eğitim

celikduygusu@gmail.com

Özet

Harput ve onun devamı olan Elazığ kenti, ülkemizin en zengin mutfak kültürüne ev sahipliği yapmaktadır. Gaziantep mutfağından sonra en fazla yemek çeşitliliği Elazığ mutfağına aittir. Kentimizde geleneksel olarak yapılan 150-200 çeşit yemek bulunmaktadır. Günümüzde Elazığ kentinde aktif lokanta hizmeti veren 500'ün üzerinde işletme faaliyet göstermektedir. Bu işletmelerde sunulan yemeklerin büyük bir çoğunluğu Elazığ geleneksel mutfağını yansıtmamaktadır. Özellikle fastfood yani hazır yemekler ile köfte, lahmacun, kebab, döner, hamburger, pizza vb. sunulmaktadır. Bu durum, geleneksel yemek kültürünün günden güne kaybolmasına zemin hazırlamıştır. Yaptığımız araştırmalarda Elazığ'ın esnaflarında, kültürel bir yabancılaşma olduğu, esnaf kültürünün yozlaştığı, yemek çeşitlerinin azaldığı, kültürel farkındalığın ve kültürel geçişkenliğin zayıfladığı görülmüştür. Ayrıca yemek kültürünün zengin olduğu kentimizde, Fırat Üniversitesi'nde Gastronomi bölümünün olmaması dikkat çekici bir eksiklik olarak değerlendirilmelidir.

Araştırmamızda yöntem olarak, karma yöntem kullanılmıştır. Arşiv araştırması, literatür tarama, sözlü tarih, anket metodu kullanılacaktır. Çalışmamızda özellikle arşiv kaynakları taranarak Harput'tan Elazığ'a taşınan kentte lokantacılık yapan esnaf ve ustaların sayıları ve mekan yerleri tespit edilmiştir. Buralarda sunulan yemek çeşitleri ile bugün şehirdeki lokantaların karşılaştırması yapılarak farklılaşan yemek çeşitleri ve kültürü belirlenmeye çalışılmıştır. Kentimizin yemek kültürünü yaşatma konusunda özellikle kamu-yerel-sivil toplum örgütlerinin sorumluluk almasını gerekli görmekteyiz. Bu konuda bir yol haritasının oluşturulması, plan ve projelerin yapılması önem arz etmektedir. Somut önerilerimiz arasında Uluslararası Harput Yemekleri Kongresi'nin yapılması, Harput'ta restorasyonu yapılan evlerin mutfak ve kiler yapıları ile tandır yapılarına dikkat çekilmesi, bu tür ev yapılarının tanıtımlarının yapılması, Hüseyinik'te ayakta kalan evlerden mutfak ve tandır yapısı korunan yapıların öncelikle restore edilmesi, Elazığ Belediyesi'nin yemek kültürünü yaşatması konusunda aktif rol oynaması ve Kültür Park'ta var olan restoran yapısına Elazığ Mutfağını da ilave etmesi, Özellikle kentimize gelen yurt içi ve yurt dışı turistler için, mutfağımızın tanıtılması amacıyla seyahat acentelerinin, gezi rotalarına Elazığ Mutfağını dahil edip tanıtımları gerekmektedir.

Sonuç olarak; kentimizin somut olmayan kültürel mirasının en önemli ürünü olan yemek kültürünün tanıtılması, yaşatılması ve ekonomiye kazandırılması amaçlanmaktadır.

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Anahtar

Kelimeler:

Elazığ,

Harput,

Gastronomi,

Mutfak,

Hüseyinik

ELAZIĞ'IN YEREL TÜRKÜLERİNİN FELSEFİ VE KÜLTÜREL DÜŞÜNCE ALTYAPISI

Hümeysra Sarı

İlahiyat Fakültesi Fırat Üniversitesi
sarihumeyra06@gmail.com

Özet

Elazığ, Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan ve zengin bir kültürel mirasa sahip bir ildir. Bu kültürel mirasın önemli bir parçası da Elazığ'a özgü türkülerdir. Elazığ türkülerinin felsefi ve kültürel altyapısı, bölgenin tarihsel, sosyal ve doğal koşullarını yansıtırken, aynı zamanda derin bir düşünsel ve estetik katman içerir.

Elazığ türkülerinde sıklıkla rastlanan felsefi temalar arasında varoluşsal sorgulamalar, yaşamın geçici doğası ve kader anlayışı öne çıkar. Bu türkülerin sözleri, insanın yaşamın zorlukları karşısındaki mücadelesini ve umutlarını dile getirir. Özellikle "aşık" geleneği içinde, bireyin kendi içsel dünyası ve evrenle olan ilişkisi üzerinde yoğunlaşan lirizm, derin bir felsefi düşünceyi yansıtır. Türkülerin kültürel altyapısı, Elazığ'ın toplumsal yapısını ve geleneklerini yansıtır. Türküler, tarımsal ve hayvancılıkla ilgili yaşam biçimlerini, mevsim döngülerini ve sosyal normları aktarır. Ayrıca, Elazığ'ın coğrafi ve iklimsel özellikleri de türkülerde sıkça işlenen temalar arasındadır. Dağlar, nehirler ve köy yaşamı gibi unsurlar, bölgenin kimliğini ve kültürel hafızasını temsil eder. Aynı zamanda Elazığ halkının günlük yaşamında ve özel günlerinde önemli bir rol oynar. Sosyal etkileşimi güçlendirir, bireyler arasında bağ kurar ve toplumsal hafızayı canlı tutar. Düğünler, cenazeler ve mevlütler gibi ritüellerde toplumsal bir aidiyet duygusunu pekiştirir.

Sonuç olarak Elazığ'a özgü türküler, bölgenin kültürel ve felsefi zenginliklerini yansıtan önemli bir geleneğin parçası olma niteliğini taşımaktadır. Bu türküler, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde anlamlı bir yer tutarak Elazığ'ın tarihsel ve kültürel kimliğini yaşatır. Elazığ türkülerinin derin felsefi temaları ve kültürel yansımaları, bu mirası anlamak ve gelecek nesillere aktarmak için değerli bir kaynak oluşturmakta ve bu açıdan incelenmeye değer birer kültür dinamiği olma özelliğini taşımaktadır.

Bu çalışma, Elazığ yöresine ait dört özgün türkü olan Ahçık, Harput, Hayriye ve Kövenk'in felsefi ve kültürel düşünce altyapısını derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır. Her bir türkü, Elazığ'ın zengin kültürel mirasını ve halk müziği geleneğini yansıtırken, aynı zamanda bölgenin toplumsal ve geleneksel değerlerini de ortaya koymaktadır. Elazığ'ın zengin folklorik mirasını ve toplumsal değerlerini anlamak için kritik bir öneme sahip olan bu türküler, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde varoluşsal ve kültürel temaları işleyerek, bölgenin tarihsel ve kültürel kimliğini canlı tutar.

Çalışma, bu türküler aracılığıyla Elazığ'ın halk müziği geleneğinin derinliklerine inerek, bölgenin felsefi ve kültürel düşünce yapısının anlaşılmasına katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, Türkü, Felsefe, Kültür, Gelenek.

ELAZIĞ YÖRESİNDEKİ ADET, GELENEK VE GÖRENEKLERİN ESKİ TÜRK İNANÇLARI İLE OLAN BAĞLANTISI

Esra Polat

....

esra_celik_00023@hotmail.com

Özet

Elazığ, Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan ve köklü geçmişe sahip olan bir ildir. Tarihi, kültürel zenginlikleri ve stratejik konumu ile dikkat çeken Elazığ, bölgesel ve ulusal tarih açısından önemli bir yere sahiptir. Tarihi ticaret yolları açısından merkezi bir konuma sahip olması şehrin birçok medeniyetle tanışmasına ve bu medeniyetlerin birçoğuna ev sahipliği yapmasına neden olmuştur. Aynı zamanda Elazığ'da yaşayan halkın çeşitli dini veya etnik kökenden oluşu da bu medeniyetlerin ve kültürel yapının zenginleşmesine katkı sağlamıştır. Elazığ yöresindeki adet, gelenek ve görenekler, bölgenin tarihsel ve kültürel arka planı ile yakından bağlantılıdır. Bu bağlantılar genellikle eski Türk inançları ve geleneklerinin izlerini taşımaktadır. Doğumundan ölümüne kadar insanoğlu birçok süreçten geçmektedir. Yaşamımız boyunca anlamını bilerek ya da bilmeyerek sadece âdetimiz, geleneğimiz olduğu için yapılan sayısız seremoni bulunmaktadır. Günlük hayatımızda artık “neden” bile dedirtmeyecek kadar sağlam” bir yer edinmiş batıl inançlarımız bulunmaktadır. Doğduğumuz zaman göbek bağımızın gömülmesi, yeni doğan bebeği nazardan korumak için taktığımız nazar boncuğu Elazığ ve çevresinde nazar boncuğunun yanına ilâştirilen aşık kemiği, leylek görenin kız çocuğu doğuracağına olan inanç gibi birçok inanış bu batıl inançlara birkaç örnektir ve köken itibarıyla eski Türk İnanışlarına dayanmaktadır. Bunun yanında Elazığ ve çevresinde sıklıkla karşılaştığımız “ocak” kavramı ve bu “ocağa” sahip olan kişinin şifaya vesile olduğu inancı yine eski Türk inançlarının günümüze yansımalarıdır. Biz bu çalışmamızda günümüzde Elazığ ve çevresinde adet, gelenek ve görenek olarak kabul edilen bu eylemleri ve eski Türk inançları ile bağlantısını ele almaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, Eski Türk İnançları, Adet, Gelenek, Kültür, Şamanizm.

SÜLEYMAN ATEŞ VE ELAZIĞ'IN GELECEĞİ

Nurettin Turgay

Temel İslam Bilimleri/Tefsir Dicle Üniversitesi

nurettin.turgay@hotmail.com

Özet

Dünya medeniyetinin ana kaynağı olan Mezopotamya'nın kalbi durumundaki Elazığ'ın yetiştirmiş olduğu ve günümüzde Türkiye'de eşi bulunmayan bir ilim adamı olan Süleyman Ateş, Elazığ'ın geleceği açısından gençler için önemli bir örnek konumundadır. Süleyman Ateş, 3 Ocak 1933 tarihinde İbrahim ve Behiye'nin oğlu olarak Elazığ il merkezine bağlı Tadım köyünde doğmuştur. Okuma imkânını bulamamış, ancak kâmil bir iman ve ahlak sahibi olan anne baba, bu acılarını hafifletmek için Süleyman'ı okutmayı hedeflemişlerdir. Ateş, köylerinin imamı Şükrü Efendiden Kur'an-ı Kerim'i okumayı öğrenmiştir. On yaşında Kur'an-ı Kerim'i ezberleyip hafız olan Ateş, Elazığ İzzet Paşa Kur'an Kursunda Ömer Bilginoğlu'ndan tecvit ve kıraat derslerini almıştır. Elazığ'da Hacı Muharrem Hilmi'den Arapça öğrenen Ateş, medrese tahsiline devam etmek için 1951 yılında Erzurum'a gitmiş ve orada 1952 yılında Hakkı Usta Efendinin kızı ile evlenmiştir. Ateş 1953 yılında Erzurum'da İlk Okul diplomasını almış, aynı yıl Elazığ'da dört yıllık İmam Hatip Ortaokuluna kaydolmuş ve 1957 yılında oradan mezun olmuştur. Ateş 1960 yılında İmam Hatip Lisesi, aynı yıl Elazığ Lisesi diplomalarını almıştır. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesine kaydolan Ateş, 1964 yılında oradan mezun olmuştur. Üniversite öğrenimi sırasında Ankara'da iki yıl İmam Hatip olarak görev yapmıştır. Bir süre Elazığ İmam Hatip Okulunda öğretmenlik yaptıktan sonra 1965 yılında okuduğu fakültede Tefsir Asistanı olarak göreve başlamıştır. Tayyip Okıç Hocanın danışmanlığında 1968 yılında "Sülemi ve Tasavvufi Tefsiri" başlıklı Doktora tezini tamamlayan Ateş, aynı fakültede 1973 yılında Doçent ve 1979 yılında Profesör olmuştur. O, 16.04.1976 tarih ve 7/11724 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla Diyanet İşleri Başkanlığına atanmış, bir buçuk sene sonra bu görevden ayrılarak Üniversitedeki görevine dönmüştür. Çeşitli hocalardan ders alan Ateş, çok sayıda öğrenci yetiştirmiş ve pek çok eser yazmıştır. Elazığ'ın medarı iftihar ve Türkiye'nin yaşayan en büyük müfessiri Ateş, tefsir ilminin yanında tasavvuf ve felsefe gibi konularda da ciddi çalışmalarda bulunmuştur. O, Kur'an ve sünnet ölçüleri dâhilinde "insan" kavramını ve insanın nefis mertebelerini maddeler halinde açıklamıştır. Bu tebliğimizde onun hayatına değineceğiz, insan ve nefis mertebeleri hakkındaki açıklamalarını yorumlayacağız. Elazığ gençliğinin Süleyman Ateş'i iyi tanımaları ve onun ilminden yararlanmaları gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, Süleyman Ateş, Kur'an, sünnet, insan, nefis

GELENEKTEN DİJİTALE: ELAZIĞ'IN GASTRONOMİ KÜLTÜRÜNÜN SOSYAL MEDYA İLE BULUŞMASI

Cennet Büşra Murat ^{1,*} & Nurcan Yücel ²

¹ İşletme Fırat Üniversitesi

² İşletme Yönetimi Fırat Üniversitesi

busrasakar23@hotmail.com

Özet

Teknolojinin ve iletişim araçlarının gelişmesi, sosyal medyanın son zamanlarda büyük ilgi görmesine neden olmuştur. Sosyal medya araçları, gelişen teknolojiyle birlikte daha aktif ve yaygın bir şekilde kullanılmaya başlamıştır. Bununla birlikte, Elazığ ilinin folklorik, kültürel ve gastronomi açısından zengin bir il olarak öne çıktığı, farkındalık oluşturulması için de dijital araçlardan sosyal medyanın gücünden yararlanılmasının gerektiği görülmüştür. Ayrıca Elazığ ilinin tarihinin M.Ö. 20. yüzyıla kadar uzanmasına ve kültürel zenginliklerine rağmen son zamanlarda gastronomi alanının tanıtımında eksiklikler olduğu ve Elazığ Gastronomisinin tanıtımının ön plana çıkarılmasının Elazığ'ın marka şehir olabilmesinde önemli rol oynadığı görülmüştür. Elazığ'ın bu alandaki eksikliği, yerel mutfak lezzetlerinin yeterince tanıtılmaması ve bu eşsiz gastronomi kültürünün daha geniş kitlelere ulaştırılamaması şeklinde belirlenmiştir. Bu durum, Elazığ'ın gastronomi turizmi potansiyelini tam anlamıyla kullanamaması anlamına gelmektedir. Bu noktada, kişisel markaların (dijital içerik üreticilerinin) tanıtımdaki gücü devreye girmektedir. Kişisel markalar, tüketicilerin dikkatini çekme, ihtiyaç yaratma ve marka bilinirliği sağlama yetenekleri ile öne çıkmaktadır. Kişisel markalar etkili bir reklam gücü sayesinde hedef kitleye hitap ederek duygusal bağ kurmakta ve satın alma dürtüsünü tetiklemektedir. Görsel ve işitsel öğelerle zenginleştirilmiş mesajlar sosyal medya kullanıcılarını harekete geçirmektedir. Bu duruma karşın, yerel olarak faaliyet gösteren kişisel markalar (dijital içerik üreticileri) çeşitli çalışmalar yapmaktadır.

Elazığ ilinde çalışmalarını sürdüren sosyal medyada 'Acabasizadam' ismiyle bilinen dijital içerik üreticisi Hasan Duzcu'nun profili bu bağlamda dikkat çekicidir. Acabasizadam, sosyal medyanın gücünü kullanarak Elazığ'ın gastronomi zenginliklerini tanıtmaya ve bu alanda farkındalık yaratmaya çalışmaktadır. Bu çalışmada; Acabasizadam'ın sosyal medya üzerindeki etkisi ve Elazığ'ın gastronomi alanına olan katkısı detaylı bir şekilde incelenmiştir. Sosyal medya araçlarından Instagram'ı etkili olarak kullanan dijital içerik üretici (kişisel marka) yöneticisinin Instagram sayfası, 01.07.2023 ile 25.09.2024 tarihleri arasında içerik analizi yapılarak değerlendirilmiştir. Bu analiz, paylaşılan içeriklerin etkileşim oranları, takipçi sayılarındaki değişimler, gönderi beğenileri, yorumlar, kullandığı tema ve hashtag, paylaşımların viral olma potansiyeli gibi çeşitli metrikler üzerinden gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, Acabasizadam'ın paylaşımlarında kullandığı görsel ve işitsel öğelerin, izleyiciler üzerindeki etkisi ve Elazığ'ın gastronomi kültürüne olan ilgiyi nasıl artırdığı da araştırılmıştır.

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Araştırma sonuçları, Acabasizadam'ın Instagram üzerinde yaptığı paylaşımların Elazığ'ın gastronomi kültürüne önemli bir katkı sağladığını göstermektedir. Paylaşımlar, Elazığ'ın yerel lezzetlerinin tanıtımında büyük bir rol oynamış ve bu alandaki farkındalığı artırmıştır. Ayrıca, Acabasizadam'ın etkili sosyal medya stratejileri ve kişisel marka yönetimi, diğer yerel markalar için de ilham verici bir örnek teşkil etmektedir. Bu çalışmanın sonuçları, Elazığ'ın gastronomi turizmini geliştirme ve bu zengin kültürel mirası daha geniş kitlelere ulaştırma açısından önemli bir yol haritası sunmaktadır. Sonuç olarak bu çalışma, sosyal medyada yer alan dijital içerik üreticilerinin (kişisel markaların) gastronomi kültürlerinin tanıtımındaki rolünü vurgulamakta ve Elazığ ili örneğinde, Acabasizadam'ın başarılı sosyal medya yönetimi ile nasıl fark yarattığını ortaya koymaktadır. Bu tür çalışmalar, yerel gastronomi değerlerinin global platformlarda daha etkin tanıtılması ve sürdürülebilir turizm potansiyelinin artırılması açısından büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital İçerik Üretici, Sosyal Medya, Gastronomi

HARPUT MÜSAMAHASI

Mehmet Ulucan

Türk Dili ve Edebiyatı Fırat Üniversitesi
ulucanmho@firat.edu.tr

Özet

Müsamaha ile ilgili sözlükler, göz yumma, hoş görme, görmezden gelme, aldırış etmeme; cömertlik, el açıklığı, iyilikseverlik anlamlarını vermektedir. Ayrıca dinî bir terim olarak kişi veya tarafların birbirlerine karşılıklı olarak kolaylık göstermeleri, zorluk çıkarmamaları gibi karşılıkları da vermektedir.

Müsamaha, ferdin ferde ve topluluğa, topluluğun da fert ve diğer topluluklara karşı yapılacaklarda uyulması gerekenlere dikkat çekmektedir. Bu yüzden müsamaha dinî, ahlaki, insani ve sosyal boyutlu kapsamlı kavramlardan biridir. Müsamaha aynı zamanda insanlara ahlaki olarak çeşitli yükümlülükler yüklemektedir. Sadece “ben” değil, “bizi” öne çıkarmakla kalmayıp kendini ötekinin yerine koyabilmeyi öncelemektedir. Her bakımdan toplumsal yapıyı bozmayacak, sarsmayacak yanlışları hoş görebilmeyi, inanç ve düşüncelere özgürlük sağlamayı hedeflemektedir.

Müsamaha kelimesi, Kuran’da geçmemesine rağmen onunla eş ve yakın anlamlarda birçok kelime ve kavram bulunmaktadır. Kuran’daki birçok ayet “dinî ve dünyevî hayata ilişkin olarak insanların gücünü aşan veya hayatlarını zorlaştıran mükellefiyetlerden muaf tutulması veya yükümlülüklerinin hafifletilmesi, İslam’ın temel kurallarını sarsmadıkça daima kolaylığın tercih edilmesi istenmekte; Müslümanların diğer insanların kişiliklerine, düşünce ve inançlarına saygı göstermeleri, onlara farklılıklarını koruma ortamı sağlamaları emredilmektedir”. Hadisler de müsamaha ile aynı ve yakın anlamları taşıyan kelime ve kavramları içermektedir.

Tarihte müsamahanın -göreceli de olsa- yüksek veya düşük düzeyde gerçekleştiği yer, dönem ve toplumların olduğu bilinmektedir. Bu tespit, daha çok sonradan gelenlerin değerlendirmeleriyle belirlenmekte ve bilinmektedir. Türk ve İslam medeniyetinin yaşandığı şehirlerde Müslüman olanların birbirleriyle olan ilişkilerinde kolaylık ve hoşgörü öne çıkarılmakta diğer din ve kültürlerle mensup olanlara karşı da saygı gösterilmesine uyulmaktadır. Harput, uzun bir süre müsamahanın görüldüğü, gösterildiği ve yaşandığı bir şehir olarak tarihteki yerini almıştır. Bugün de müsamahanın yaşandığı bir şehir ve çevre olarak Harput, tebliğimizde ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Müsamaha, fert, toplum, şehir, Harput

KÜLTÜREL MİRASIN KORUNMASINDA TEKNOLOJİ KULLANIMININ NESİLLERE AKTARILMASINDAKİ KATKILARININ İNCELENMESİ

Mesude Ilkay Ağaoğulları

Teknoloji ve Tasarım Elazığ Bilim ve Sanat Merkezi
ilkayagaogullari@gmail.com

Özet

Problem: Kültürel Mirasın Korunması İçin Neler Yapılabilir?

Alt Problemler:1. Kültürel Mirasın Öneminin Kavranması Nesillere Nasıl Aktarılabilir?

2. Teknolojik Çalışmanın Kültürel Mirasın Bozulmadan Aktarılmasındaki Katkısı Nedir?

Amaç: Kültürel Mirasın korunması için nesillere aktarılmasında teknolojik çalışmanın önemi vurgulanarak, nesiller boyu kültürel mirasa sahip çıkılabilmesi için teknolojik nasıl bir çalışma yapılması gerektiği üzerine araştırma yapmaktır.

Yöntem: Dünya da teknolojinin artması ile birlikte yeni yöntemlerin kullanılması için öncelikle kalite ve eğitime yeterli yatırımların yapılması nesiller açısından çeşitli avantajlar ortaya çıkarmaktadır. Yeni neslin teknolojiyi planlı, yerinde ve doğru amaçla kullanması eğitimin kalitesini arttırdığı, eğitim kalitesi artınca zaman içerisinde üretim ve hizmetteki kalitenin de kendiliğinden arttığı bilinmektedir(Tüfekçi F.N.(2022).Çalışmamız için Elazığ Kültürel mirasın gözbebeği sayılan Harput Kalesinin maket çalışmasını yapmaya karar verdik. Teknolojik çalışma olması için Harput Kalesinin resimlerini dijital ortamda 3b olarak çizdik. Harput Kalesi (Süt Kalesi), Urartular tarafından dikdörtgen bir plan üzerine kurularak yapılmış olan mimari yapıdır. Şu anki Elazığ il sınırları içerisindeki tarihi Harput mahallesinde bulunmaktadır. Kale, iç ve dış kale olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Rivayete göre yapımında kullanılan harca su yerine süt eklenmiştir bu nedenle "Süt Kalesi" olarak da adlandırılır.[1] Yine bir rivayete göre, Süt Kalesi harcında su yerine süt kullanılma sebebi dönemde yaşanan su kıtlığı olduğu söylenir. Çizimin maketini 3d yazıcıda alarak maketin altına kalın bir levha yerleştirilerek maketin kendi etrafında dönmesini ve dönme esnasında levha üzerine dijital ortamda yazılan QR Kod uygulamasını telefon ve tablet aracılığı ile sesli okutulması sağlandı. Kültürel miras, bir toplumun tüm bireyleri ile birlikte var olduğu sürece ürettiği ve kullandığı tüm bilgi birikimidir. Bu bilgi birikimi her türlü dış etki ve içinde bulunduğu toplumda meydana olaylar yok olabilir ve Kültürel mirasın simgesi olan anıtlar değişebilir.

Bulgular: Çalışmamız sınıf içinde gösterildiğinde, öğrencilerin ilgilerini çekerek bütün dikkatlerini o konuya topladığını belirtmişlerdir. Yeni neslin teknoloji ile iç içe olması sebebi ile yaptığımız

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

disiplinler arası çalışma teknoloji içerikli olduğu için onların dikkatini daha çok çekerek Kùltürel mirasa olan ilgilerini arttırmıştır.

Sonuç: Kùltürel mirasın korunması ve kùltürel miras ile ilgili bilgilerin kalıcılığının sağlanması için bunun gibi çalışmaların eğitime olan katkısı fazla olacaktır. Maket halinde sunulan Harput Kale maketi ile Kùltürel miras öğelerini gidip görme imkanı olmayan kimselerin görmeleri sağlanacaktır. Sahip olunan bu kùltürün korunabilmesi ve nesiller arası aktarılabilmesi için dijital ortama taşınması ile eğitimde kalitenin artması sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kùltürel Miras, Harput Kale, Nesile Aktarma, Teknoloji kullanımı

ELAZIĞ TİCARET ODASI TARİHİNİN GÜNCELLENMESİ SORUNU

Mustafa Balaban

Tarih Milli Eğitim
mustafabalabantr@gmail.com

Özet

Elazığ kenti 19. Yüzyılın ikinci yarısında kurularak gelişimini tamamlamış Türkiye'nin en genç Kentlerinden biridir. Kentin kuruluşu sultan Abdülaziz döneminde olduğu için ismi Mamuretül Aziz olarak belirlenmiştir. Kentin kurulması ve büyümesi sürecinde resmi kurum binaları ile birlikte askeri, dini, sivil mimari yapıları da teşekkül etmiştir. Bu süreçte ticaret mekânlarının oluşumu ve örgütlenmesi de gerçekleşmiştir. İnceleme konumuz olan Elazığ Ticaret Odası'nın kuruluş tarihi de uzun yıllar Oda ve il yayınlarında 1920 olarak geçmiştir. Bu kuruluş tarihinin sorunlu olduğu ve bilimsel dayanaktan yoksun bir yaklaşım sonucu ortaya çıktığı söylenebilir. Oda yayınları ve yapılan diğer çalışmalar da sıklıkla kullanılan 1920 tarihine ait ciddi bir belge olmamasına rağmen uzun yıllar bu tarih resmi yayınlarda kullanılmıştır. Osmanlı arşivinde yaptığım araştırma sürecinde Mamuretül Aziz Ticaret Odasının 1884 yılında kurulduğu tespit edilmiştir. Bu çalışma da Odanın bu yıllara ait resmi evrakları bulunmuş olup 1920 tarihinin değiştirilmesi için Elazığ Ticaret Odasına müracaat edilmiştir. Elazığ Ticaret Odası yönetimi, kuruluş tarihini değiştirmek için Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine yaptığı yazılı başvuru kabul edilerek Oda kuruluş tarihi ve mührü 1884 olarak değiştirilmiştir.

Bu çalışma ile uzun yıllardır kuruluş tarihi yanlış yazılan bir kurumun tarihçesi birinci elden kaynaklar kullanılarak (Osmanlı Arşivi) düzeltilmiştir. Ayrıca 1884 yılından 1920 yılına kadar Oda başkan ve yönetim kurulu üyelerinin isim ve görevleri ilk kez belirlenerek yazılmıştır. Bunun yanında Oda ve kent arşivi için önemli olan görsel bir Elazığ ticaret arşivi oluşturulmuştur. Oda'nın kullandığı resmi mühürlü evraklar Osmanlı Arşivinin tasnif edilmeyen Nafia ve Ticaret bölümünde tarafımda taranarak bulunmuş ve araştırmanın sonuna eklenmiştir. Oda'nın ilk kullandığı mühür okunarak orijinal haliyle stilize edilmiştir. Kentin en eski ticaret mekânları, ticaret yapan eşrafının iştigal ettiği işler ve adresleri konusunda zengin bir arşiv oluşturularak araştırmanın sonuna eklenmiştir.

Sonuç olarak yapılan çalışma ile Elazığ'ın en eski kurumlarından biri olan Elazığ Ticaret Odası'nın tarihi güncellenerek kentin kurumsal hafızasının köklerinin Osmanlı İmparatorluğu döneminde olduğu ortaya konulmuştur. Bu çalışmanın kentimizin diğer kurumlarının tarihsel geçmişinin araştırılmasına da örnek olmasına çalışılmış, aynı yaklaşım ve araştırmaların Belediye, Postane, Hastane, Eğitim ve okul tarihleri vd. kent kurum, kuruluş tarihleri için yapılması önerilmiştir

Anahtar Kelimeler: Elazığ, ticaret odası, çarşı

YUKARI FIRAT HAVZASININ KÜLTÜREL VARLIKLARI VE TURİZM POTANSİYELİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Muhammet Besir Asan

Tarih Fırat Üniversitesi
asanmbesir@gmail.com

Özet

Yukarı Fırat havzasında Keban Barajı ve Karakaya Barajı yapımı sırasında göl alanı içerisinde yörede onlarca tarihi yerleşim yeri belirlenmiş ve bu alanlarda arkeolojik kazı çalışmaları yürütülmüştür..1970 li yıllarda Keban Barajı, 1980 li yıllarda ise Karakaya Barajı Kurtarma Kazıları gerçekleştirilmiştir. Yerli ve yabancı kazı ekiplerince yürütülen bu çalışmalarda elde edilen taşınır kültür varlıkları yöredeki arkeoloji ve etnoğrafya müzeleri'ne teslim edilerek,kayıt altına alınmıştır. İnsanlık ve Anadolu tarihine olduğu kadar Türk kültür tarihine de büyük katkı sağlayan bu eserler Müze depolarında yer almaktadır.

Bildirimizde Yukarı Fırat Havzası'nda yürütülen bu arkeolojik kazılar ve elde edilen buluntular, bunların İnsanlık, Anadolu ve Türk Tarihine olan katkıları üzerinde ayrı ayrı durulurak, çağdaş müzecilik anlayışı içerisinde sergielenmesi, yörenin turizm potansiyeline olabilecek katkıları ele alınacaktır.

Bildiri hazırlanırken, Yukarı Fırat Havzası'nda çalışmış yerli ve yabancı bilim adamlarının hazırlamış olduğu arkeolojik kazı raporları başta olmak üzere, yöre ilgili tarihi kaynaklara ve tarihi eserleri oluşturan kültürel varlıklara detaylı olarak yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yukarı Fırat Havzası, Keban Barajı Arkeolojik Kurtarma Kazıları, Karakaya Barajı Arkeolojik Kurtarma Kazıları, Turizm

HARPUT'TAN ELAZIĞ'A GÖÇ VE KÜLTÜREL MİRAS

ElifBuket Kılınç^{1*} & Mert Emin Güner²

¹ Tıp Fakültesi Fırat Üniversitesi

² Hukuk Fakültesi Tobb Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi
elifbuket2003@gmail.com

Özet

Kültürel miras, atalarımızdan bize miras kalan, bireysel ve toplumsal olarak anlam yüklediğimiz için korumayı seçtiğimiz, insan iletişiminin ve davranışının eserleri ve ifadeleridir. Kültürel miras, evrensel nitelikte somut (tarihi binalar, anıtlar, mimari kalıntılar vb.) ve somut olmayan (gelenek, değerler, müzik ve sözlü tarih vb.) şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Kültürel mirasın Harput'ta nasıl ve neden yok olduğu, Harput'ta yaşayan nüfusun hızlı bir şekilde azalması tarihi açıdan dikkat çekici bir husustur. Harput kadim bir yerleşim yeri olarak birçok medeniyete ev sahipliği yapmış tarihi, kültürel, ticari ve sosyal anlamda önemli bir kavşak noktası olmuştur. 1834 yılından itibaren çeşitli gerekçelerle idari binalar bilhassa somut kültürel miras öğelerinin olduğu Harput'tan ovaya taşınmaya başlamıştır. Zamanla Harput'un sakinleri Ağavat mezarına bugünkü Elazığ'a taşınmıştır. Bu taşınma ile birlikte Harput'ta Türk mimari tipinin en güzel örnekleri olan Türk-İslam kültürüne uygun yapılmış olan evlerin ve gayrimüslim halkın da ortaya çıkardığı bugün tarihi sayılabilecek birçok yapının (örn. Amerikan Koleji, Küçük Kilise vs.) mimari ve kültürel özellikleri günümüzde Elazığ'a yansıyamamıştır. Elazığ'a göç edilmesi ile birlikte kullanılmayan hamamların, çarşıların, bedestenlerin birçoğuyıkılmış, Harput'un el sanatları Harput'la birlikte Elazığ'a taşınmayarak yok olmaya yüz tutmuştur. Günümüzde korunmuş ve hala ayakta olan kültürel miras öğeleri ile yaşayan Harput mahallesi sakinleri binlerce yıllık miras öğeleri içerisinde sosyal yaşamını sürdürürken, Elazığ şehir merkezinde geçmişe ait somut kültürel miras öğelerine rastlamak pek mümkün değildir. Kültürel miras öğelerinin sosyal yaşama entegre olduğu Harput'ta ve Harput'un Elazığ'a taşınmasıyla kültürel miras öğelerinden yoksun kalan Elazığ'da, tarihi yapıların ve kültürel çeşitliliğin tarihi hassasiyete, tarihe olan ilgiye, yerel tarihe ve tarih bilincine olan etkisi yaptığımız anket çalışması yoluyla tespit edilip konu üzerine değerlendirme yapılması amaçlanmıştır. Bu araştırma ile şehirlerin taşınmasının kültürel miras öğelerinin nesilden nesile aktarılması ile ilgili ortaya çıkardığı zorluklar da tespit edilmek istenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Harput, Elazığ, Kültürel Miras, Taşınma, Tarih Bilinci

ABD'DE TÜRK DİASPORASININ TARİHİ VE ELAZIĞ'DAN ABD'YE TÜRK GÖÇLERİ

Işıl Acehan

Uluslararası İlişkiler Türkiye Araştırmaları Vakfı
isillacehan@gmail.com

Özet

Bu bildiri, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Türk diasporasının tarihsel gelişimini, Elazığ'dan ABD'ye Türk göçlerini ve günümüzdeki etkilerini incelemektedir. Türklerin ABD'ye göçü, Osmanlı İmparatorluğu döneminden başlayarak çeşitli dalgalar halinde gerçekleşmiştir. İlk göçmenler genellikle işçilerden oluşurken, sonraki dönemlerde eğitim ve iş imkanları gibi nedenlerle göçler yaşanmıştır.

1922'den 1924'e ABD'ye Doğu ve Güney Avrupa ile Osmanlı İmparatorluğu'ndan göçleri engellemek için yürürlüğe giren göçmen kotaları, Anadolu'dan göçleri büyük ölçüde engellemiştir. Göçmen kotalarının 1965'te kaldırılmasıyla yeniden Türkiye'den ABD'ye göçler gerçekleşmiştir. İki göçmen dalgası arasında 50 yıldan fazla olması, tarihsel süreç içerisinde bu iki Türk göçmen grubu arasında ne yazık ki bir kopukluğa neden olmuştur.

Türk göçmenlerin ABD'deki varlığı aynı İtalyanlar, Polonyalılar, İrlandalılar gibi oldukça eskiye gitse de Türk göçmenler halen ABD'de nispeten yeni bir göçmen grubu olarak değerlendirilmektedir. Bu yüzden ABD'deki ilk Türklerle ilgili bilimsel ve popüler çalışmaların çoğalması, ülkeye katkılarının farklı platformlarda anlatılmasının da önemi son yıllarda daha da iyi anlaşılmıştır.

Özellikle 1900'lerin başında Elazığ'dan ABD'ye göç eden Türkler, hem ABD, hem de Türkiye'nin gelişimine sayısız katkılarda bulunmuştur. İlk göç edenlerin çocukları ve torunları, Türk kültürlerini de korumuş, aynı zamanda ABD'de çeşitli üst düzey görevlerde bulunmuştur. 1960'lardan sonra yeniden Türk göçleri gerçekleşmiş, bu sefer mühendisler, doktorlar, öğrenciler ve işçilerden oluşan Türkler ABD'ye gelmiştir. Ancak ilk Türk göçmenlerin hikayelerinin unutulması nedeniyle ABD'deki Türk göçmenlerin tarihleri de bilinmemektedir. Örneğin İtalyanlar, İrlandalılar gibi göçmenler, Türklerle aynı tarihlerde ABD'ye göç etse de onlar Amerikan toplumunun bir parçası olarak görülmekte, Türklerin Amerika'ya katkıları ve toplumun 120 yıldan daha uzun bir süredir parçası oldukları göz ardı edilmektedir. Bu bildiri ABD'ye özellikle Elazığ ve çevresinden 1900'lerin başında göç eden Türkleri, onların Türkiye ve ABD'ye katkılarını ve diaspora bilincinin oluşmasında önemlerini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türk diasporası, Elazığ, ABD, göç, tarih, kültür, kimlik, siyasi katılım

MODERNLİĞİN ELEŞTİRİSİ: NAZIM PAYAM'IN ŞİİRLERİNDE YALNIZLIK

Gökşen Yıldırım

Türk Dili ve Edebiyatı Fırat Üniversitesi
gyildirim@firat.edu.tr

Özet

Nazım Payam, Elazığ'ın yetiştirdiği önemli şair ve yazarlardanır. Sonrası Güldür Açar, Ben Kendimi Dağ Bilirim, Ateş İslağı ve Yalnızlık Risalesi isimli dört şiir kitabı bulunan Payam'ın deneme ve eleştiri türünde yazdığı pek çok eseri de vardır. Şiirlerinde yer yer kapalı bir anlatıma baş vuran ve çoğunlukla metaforik söyleyişlere yer veren şair, Türkçenin imkânlarından yararlanarak kendine özgü bir şiir dili kurmayı başarır; özünde insan bulunan, meselesi insanlık olan bir şiir kaleme alır. Payam'ın şiirlerinde insanlığın çeşitli hâlleri eski ile yenin, geçmiş ile hâlin sorgusunda bir çatışmanın bahsi edilir. Çatışmanın ağırlık merkezini modernlik eleştirisi alırken bu eleştiriye hâkim duygular ise eksiklik ve kalabalıklar arasındaki yalnızlıktır. Payam, “camlar arkasında bütün gün durmaksızın karanlık büyüten”lere karşılık “yüzüne ışığı takan”ların hikâyesini anlatır. Bu hikâyede yalnızlık, bazen bireysel olsa da çoğu kez toplumsal ölçekli bir tem olarak karşımıza çıkar. Yenin eskiden ayrılan, farklılaşan tarafları Yahya Kemal'in “Bir tel kopar ahenk ebediyyen kesilir.” mısra-i meşhurunda dile getirdiği ile benzer şekilde kopmaz denen halatların kopmasının yol açtığı kimsesizlik ve yapayalnızlık duygularının eşliğinde ifade edilir. Tüm anlamların değer yitimine uğradığı modern çağda yaşamın çoraklığı, insanın “adressiz” yalnızlığı ve geçmişe duyduğu özlem “ateşi suya vermiş kelime”lerle okura sunulur.

Biz de bu çalışmamızda şairin bahsi geçen şiir kitaplarında yer alan şiirlerini inceleyerek modernlik eleştirisini yalnızlık temi üzerinden değerlendirmeye, şairin kavram dünyasını ve modern insana sunduğu değer katmanlarını irdelemeye çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Nazım Payam, modernlik eleştirisi, eski-yeni çatışması, yalnızlık.

HARPUTLU YAZAR ŞEMSETTİN ÜNLÜ'NÜN ROMAN ÜÇLEMESİNDE ÇOKSESİLİK VE SÖYLEŞİMSELLİK

Seda Arıkan

İngiliz Dili ve Edebiyatı Fırat Üniversitesi
sarikan@firat.edu.tr

Özet

Harput/Elazığ doğumlu Şemsettin Ünlü (1928-2019), çok yönlü şahsiyetinde önemli bir edebiyatçı olmayı barındırmaktadır. Romanları, şiirleri, denemeleri ile önemli bir edebi üretkenlik göstermiş olan Ünlü, yirminci yüzyılın ikinci yarısında ortaya koyduğu eserler ile Türk edebiyatında belirgin bir yer edinmiştir. Yazarın 1987 yılında yayımlanan Yukarışehir adlı romanı Orhan Kemal Roman Armağanı'na, 1989'da yayımlanan Toprak Kurşun Geçirmez adlı romanı ise Mandaralı Roman Ödülü'ne layık görülmüştür. Üçlemenin son romanı Yüz Uzun Yıl ise 1993'de yayımlanmıştır. Şemsettin Ünlü'nün bu üçlemesi, hem Harput'un yirminci yüzyılda geçirdiği sosyal ve kültürel değişime ayna tutarak yerel bir kimliği ve kültürü betimler hem de okuyucuya değişen mekan ve zamanlar sunarak Türkiye sosyal ve kültürel tarihiyle ilgili geniş bir perspektif sunar. Değişen coğrafyalarda değişen sosyo-kültürel yapıların ayrıntılı bir portresini sunan Ünlü'nün bu üçlemesi, Mikail Bakhtin'in roman teorisinde bahsettiği ve "çokseslilik" olarak tanımladığı, anlatısal söylemin hem form hem içerikte ortaya koyduğu söyleşimsel (dialogic) bir yapıya sahiptir. Çoğulluk ve perspektif yanlısı, tekçil karşıtı olarak tanımlayabileceğimiz çokseslilik sadece yapısal bir çoğulculuk değil düşünce çoğulculuğudur. Farklı sosyo-kültürel yapıların, dillerin, söylemlerin söyleşimsel olarak bir arada bulunması anlamına gelir. Bu bağlamda, Şemsettin Ünlü'nün roman üçlemesi, monolog karşıtı diyalog yanlısı bir anlatı ile dilsel çoğulluğu düşünsel çoğulluk ile birleştirir. Bu çalışmanın amacı, Ünlü'nün roman üçlemesinde söz konusu olan söyleşimsel yapıyı ve bu yapının üçlemenin konu aldığı tarihsel dönemi ne şekilde yansıttığını irdelemektir. Sosyo-kültürel bir doküman niteliğinde olan yazarın roman üçlemesini bu açıdan ele almak günümüz okuyucusuna söyleşimselliğin zorunlu varlığını hatırlatmak açısından önemli olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Şemsettin Ünlü, roman sanatı, söyleşimsellik, çokseslilik, Harput

KUTSALIN KURUMSAL TEZAHÜRÜ DEVLET VE ELAZIĞ KÜLTÜRÜNDE DEVLET ALGISI

Birol Azar

Türk Dili ve Edebiyatı Fırat Üniversitesi
bazar@firat.edu.tr

Özet

Elazığ'ının devlete olan bakışı irdelenmeye çalışılacaktır. Edebi ürünlerde halk tarafından ortaya konulan ve toplumun ortak kabulüne dayanan kültürel ürünler ile toplumun sayıklaması Türklerin ilk yazılı belgesi olan Orhun Yazıtlarında “ üstte gök çökmedikçe altta yer yarılmadıkça ilin, töreni kim bozabilir” yazar. İmkânsızlığın ifade edildiği bu cümlede kıyamet kopmadıkça devletin ebed müddet olduğu fikri bizim varoluşsal tinimizin ifadesi olarak bellek mekânlarımızda asılı duran uyarı gibidir. Esasen tarihçiler de Türklerin tarih boyunca hep devlet kurduklarını bu idari teşkilatlanmada uzmanlaştıkları ve Türklerin devletsiz yaşayamadığını belirtirler. Bu yaklaşım en üst kesimden en alt tabakaya kadar her bir bireyde ortak bir gen akışı gibi aktararak devam etmektedir. Bu yazıda Elazığ özelinde kültürel ürünlerde Elazığ'ın ve sayılan bilinçdışı yansımaların sembolik değerlerle ifadesi olan atasözleri, mitler, masallar vb türlerde devlet algısı nasıldır? İnsan-devlet ilişkisi hangi aşamada ve denli iç içe olmalıdır? Bunlar kültürel ürünlerden hareketle tespit edilip açıklanmaya çalışılacaktır. Elazığ'ının devlete olan bakışı irdelenmeye çalışılacaktır. Edebi ürünlerde halk tarafından ortaya konulan ve toplumun ortak kabulüne dayanan kültürel ürünler ile toplumun sayıklaması Türklerin ilk yazılı belgesi olan Orhun Yazıtlarında “ üstte gök çökmedikçe altta yer yarılmadıkça ilin, töreni kim bozabilir” yazar. İmkânsızlığın ifade edildiği bu cümlede kıyamet kopmadıkça devletin ebed müddet olduğu fikri bizim varoluşsal tinimizin ifadesi olarak bellek mekânlarımızda asılı duran uyarı gibidir. Esasen tarihçiler de Türklerin tarih boyunca hep devlet kurduklarını bu idari teşkilatlanmada uzmanlaştıkları ve Türklerin devletsiz yaşayamadığını belirtirler. Bu yaklaşım en üst kesimden en alt tabakaya kadar her bir bireyde ortak bir gen akışı gibi aktararak devam etmektedir. Bu yazıda Elazığ özelinde kültürel ürünlerde Elazığ'ın ve sayılan bilinçdışı yansımaların sembolik değerlerle ifadesi olan atasözleri, mitler, masallar vb türlerde devlet algısı nasıldır? İnsan-devlet ilişkisi hangi aşamada ve denli iç içe olmalıdır? Bunlar kültürel ürünlerden hareketle tespit edilip açıklanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Devlet, kutsal, masal, mit, atasözleri, bilinçdışı

AHLAKÎ DEĞERLER AÇISINDAN HARPUTLU RAHMÎ DİVANI

Bahir Selçuk ^{1,*} & Esmâ Saylan ²

¹ Türk Dili ve Edebiyatı Fırat Üniversitesi

² Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Fırat Üniversitesi

bahirselcuk@firat.edu.tr

Özet

Ahlak, toplumun tümünü kapsayan toplumsal değerler sistemi, toplum tarafından benimsenmiş insanların uyması ve uygulaması gereken kurallar ve davranışlar bütünüdür. Her toplumun, üzerinde yükseldiği ve temeli genelde dinî esaslar üzerinde yükselen ahlakî normları vardır. İslam toplumlarında ahlakın temel esasları Kur'an-ı Kerim ve Hz. Muhammed'in söz ve davranışları üzerine inşa edilmiştir. Hz. Peygamber, fiilleri ve davranışlarıyla ümmeti için ahlakıyla en güzel örneklerden biri kabul edilir. Hz. Muhammed'in ahlakı Kur'an-ı Kerim'in hükümlerine dayandığı için Kur'an ahlakı olarak isimlendirilir.

Bir toplumun ayakta durması için maddi hususlar kadar manevi hususlar özellikle ahlak da son derece önem arz etmektedir. Bu sebeple kültür ve edebiyatımızda ilk dönemlerden itibaren ahlak kavramı son derece önem arz etmiş, bu çerçevede bir yandan müstakil eserler kaleme alınmış bir yandan edipler yeri geldiğinde ahlakla ilgili nasihatler vermişlerdir. Zengin kültürlerin kavşak noktasında bulunan, millî ve manevi değerlerle bütünleşen Elazığ ve Harput, dünden bugüne Türk kültür ve edebiyatına önemli eserler kazandırmış bir bölgedir. Divan edebiyatının son döneminde yetişen Harputlu şairlerin divanları incelendiğinde yeri geldiğinde şairlerin ahlak, erdem ve fazilet konusunda görüş beyan ettikleri görülür. Geçmiş bilinmeden geleceğe yön verilemez düşüncesinden hareketle Divan edebiyatının son dönem şairlerinden biri olan Harputlu Rahmî Divanı esas alınarak divanda ahlaki değerler tespit edilmeye çalışılacaktır. Rahmî, içinde yaşadığı ve bir ferdi olduğu toplumun durumunu göz önünde bulundurarak “cömertlik, adalet, vefa, merhamet, sabır, edep, affetmek” gibi ahlaki değerleri şiirlerinde işlemiştir. Nabi etkisinde hikemî üslupla, kök değerlerine bağlı kalarak yazdığı şiirlerindeki ahlaki hususlar dün olduğu gibi bugün de oldukça önem arz etmektedir. Bu çerçevede Rahmî'nin bu değerleri hangi bakış açısıyla ve nasıl ele alıp işlediği üzerinde durulacaktır. Çalışmada ele alınan kavramlar örneklerle desteklenecektir.

Bu çalışma kapsamında Divan edebiyatının son dönem şairlerinden olan Harputlu Rahmî'nin şiirlerindeki ahlaki değerler, bu değerlerin günümüzdeki geçerliliği, bugünün okuyucusu için bu değerlerin hangi anlamı ifade ettiği üzerinde durulacaktır. Böylece köklü bir kültür ve edebiyat birikimine sahip Elazığ'ın bu zengin birikimini geleceğe taşımada Harput'ta inşa edilmiş Divan edebiyatı metinlerinin nasıl bir rol ve işleve sahip olduğu hususu da aydınlatılmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Harputlu Rahmî, Elazığ, Divan şiiri, ahlak, toplum.

HARPUTLU HAYRİ DİVANI'NDA NASİHAT

Bahir Selçuk ^{1,*} & Serpil Gürdap ²

¹ Türk Dili ve Edebiyatı Fırat Üniversitesi

² Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Muş Alparslan Üniversitesi
bahirselcuk@firat.edu.tr

Özet

Arapça bir kelime olan nasihat kişiyi iyi ve doğru olana yönlendirmek, yapması ve yapmaması gereken şeylere dikkat çekmek adına söylenen söz anlamına gelir. Nasihat geçmişten bugüne toplumsal yaşamın içinde yer edinmiş ve bu doğrultuda insanoğlunun yaşamını şekillendirmiştir. İnsan bir bakıma çocukluğundan yaşamının sonuna kadar nasihatlerle iç içe yaşar. Önce ailede başlayan nasihat sonraki safhalarda eğitimciler veya eğitici yönlü kaynaklar tarafından yazılı veya sözlü olarak aktarılabilir. Müslüman Türk toplumunda nasihatlerin temel kaynağının İslam dinî olduğu söylenebilir. İyiliği emredip kötülükten sakındırmak bu düşüncenin en önemli göstergelerinden biridir. İnsanoğlunun dünya ve ahiret saadetini temin etme gayesi güden İslam, bir bakıma nasihat dinidir. Kur'an-ı Kerim, Hz. Muhammed'in hadis ve sünnetleri ve bu kaynaklardan beslenen din büyüklerinin söz ve davranışları insanlığa rehber olacak birçok nasihati içermektedir. Fert ve toplum hayatında oldukça önem arz eden nasihatın kültür ve edebiyatımızdaki yansımaları oldukça dikkat çekicidir. Toplumun bir ferdi olmakla beraber aynı zamanda topluma öncülük eden bilgi, görgü ve tecrübe sahibi âlim, arif ve edipler çeşitli vasilerle okuyucularına öğütler verirler. Atasözleri, kelâm-ı kibarlar, nasihat-nâmeler/pendnâmeler nasihatlerin en somut göstergeleri arasındadır. Türk edebiyatında nasihat içerikli pek çok müstakil eser kaleme alınmıştır. Bunun yanında hemen her şair ve yazarın yeri geldiğinde doğrudan veya dolaylı olarak okuyucularına nasihatlerde bulunduğu metinler de söz konusudur. Özellikle klasik Türk şiirinde şairlerin okuyucularını bilinçlendirmek adına zaman zaman birtakım nasihatleri divanlarına serpiştirdikleri görülür. Bu şairlerden biri de Harputlu Hayri'dir (ö. 1910). Harputlu Hayri, Divanı'nda, zaman zaman dünyanın faniliği, dünyaya itibar etmeme, kâinata ibret nazarıyla bakma çerçevesinde birtakım nasihatlerde bulunmuş, ilmiyle amel etmeyen insanları eleştirerek doğru yolu gösteremeye çalışmıştır.

Bu çalışmada, son dönem Divan şairlerinden Harputlu Hayri Divanı'nda nasihat içeren beyitler tespit edilecek, bu tespitler ışığında nasihatlerin; Harputlu bir şairin divanına nasıl ve ne ölçüde yansıdığı, güncelliği, günümüz okuyucusu için ne anlam ifade ettiği araştırılacak, geleceğin inşasında geleneğin ve klasik metinlerin rolü ve işlevi üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Harputlu Hayri, Divan, ahlak, nasihat.

KENT KİMLİĞİNDE VE GELECEK TASAVVURUNDA EDEBİYATIN ÖNEMİ: ELAZIĞ ÖRNEĞİ

Mustafa Karabulut

Türk Dili ve Edebiyatı Adıyaman Üniversitesi
mkarabulut@adiyaman.edu.tr

Özet

Edebiyat, birey ve toplum üzerinde yadsınamaz bir etkiye sahiptir. Kültürün en önemli öğelerinden olan edebiyat; şiir, roman, hikâye vb. türlerle okura seslenir. Bunu yaparken bilgilendirici, eğitici, eğlendirici, ilham verici ve estetik duygusu uyandırıcı vb. yönleriyle öne çıkar. Edebiyat, sadece birey ve topluma edebi zevk vermekle kalmaz, aynı zamanda bir kentin hafızasında da önemli yer tutar. Kentlerin sürdürülebilir şekilde kalkınmasında edebiyata da büyük görevler düşmektedir. Birçok alanda olduğu gibi edebiyatta da yaratıcı şehirlerin çoğalması Türkiye'nin kültürel yönünü daha da güçlendirecektir. Edebiyat, içinde bulunduğu toplumu yansıttığı için toplumun aynası gibidir. Kent-edebiyat ilişkisini en iyi anlatan eserlerden biri Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Beş Şehir adlı eseridir. Tanpınar bu kitabında İstanbul, Bursa, Ankara, Erzurum ve Konya'dan söz eder. Türkiye'de edebiyat denilince akla İstanbul, İzmir, Ankara, Adana, Diyarbakır, Kahramanmaraş vb. şehirler gelir. Edebiyat bu kentlerin adeta kimliğinde yer alır. Hafızasında edebiyatı barındıran kentlerden biri de Elazığ'dır. Geçmişten günümüze birçok şair ve yazar yetiştirmiş olan Elazığ, Harput'un mirasını geleceğe taşımaktadır. Harput, birçok şair ve yazar yetiştiren bir mekân olup geçmişten günümüze adeta bir edebiyat köprüsü olmuştur. Özellikle Halk edebiyatı ve Divan edebiyatı geleneklerinin yaşatıldığı bir mekân olmuştur. Bununla beraber modern edebiyat ürünleri veren birçok sanatçıya da ev sahipliği yapmıştır. Bunu bugünlere ulaşan eserlerden ve belgelerden anlamaktayız. Tarihin hemen her döneminde idari bir merkez olan Harput, kültür ve sanat alanında da bu özelliğini sürdürmüştür. Elazığ da bir edebiyat kentidir ve geçmişte olduğu gibi Elazığ'ın gelecek tasavvurunda da önemli rol üstlenecektir. Bu yazıda öncelikle kent-edebiyat ilişkisi ortaya konulduktan sonra Elazığ'ın bir edebiyat kenti oluşundan bahsedilecektir. Bu çalışmada amaç, kent-edebiyat ilişkisi bağlamında edebiyatın Elazığ'ın geleceğinde nasıl bir yere sahip olması gerektiğini ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Kent kimliği, mekan, edebiyat, Elazığ

HARPUT'TAKİ TÜRBELER VE ŞEHİTLİK: SOSYOLOJİK BİR İNCELEME

Ayşe Köse Şirin

Sosyoloji Ondokuz Mayıs Üniversitesi
ysekose@gmail.com

Özet

Bu çalışmada, şehitlik olgusunun toplumsal ve kültürel etkileri, Elazığ Harput bölgesindeki türbeler üzerinden incelenmiştir. Şehitlik, toplumsal hafızada belirgin bir yer tutmakta ve millî kimliği pekiştiren bir unsura işaret etmektedir. Harput'taki türbeler, şehitlik kavramının somutlaşmış örneklerini teşkil etmekte ve bu türbelerin toplumsal işlevleri detaylı bir şekilde ele alınmaktadır. Türbeler, hem yerel halk hem de ziyaretçiler için şehitlerin anısını yaşatmanın ve tarihsel bilinç oluşturma araçları olarak işlev görmektedir. Sosyolojik perspektiften bakıldığında, Harput'taki türbeler kültürel değerlerin korunmasına ve toplumsal aidiyetin güçlenmesine katkıda bulunmaktadır. Bu çalışma, şehitlik olgusunun ve türbelerin sosyolojik önemini vurgulayan bir analiz sunmaktadır. Çalışmanın temelini oluşturan literatür taraması, şehitlik olgusu, türbeler ve Harput hakkında mevcut akademik kaynaklar, kitaplar, makaleler ve raporlar doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Literatür taraması, konunun tarihsel ve kültürel bağlamını anlamak ve daha önce yapılmış araştırmaları gözden geçirmek amacıyla yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Şehitlik, Harput, türbeler, sosyoloji.

2001-2023 YILLARI ARASI ELAZIĞ'DA BOŞANMA: BİR PROFİL ÇALIŞMASI

Rifat Bilgin ^{1,*} & Handan Karakaya ¹

¹ Sosyal Hizmet Fırat Üniversitesi
rifatbilgin@firat.edu.tr

Özet

Aile, gelenekler ya da yasalarla kurulmuş ilişkileri içeren bir birim olarak tanımlanabilir. Dünyada ve Türkiye’de aile yapısı ataerkil değerlerde yaşanan krizler, ev ve işyerlerinin farklılaşması, kadınların eğitim ve iş hayatına aktif katılımı, evlilik ve cinselliğe ilişkin değişen tutumlardan etkilenerek dönüşmektedir. Bu dönüşümün sonuçlarından birisi de aile birliğinin çözülmesi, yani boşanmadır. Boşanma en genel anlamda evliliğin hukuki biçimde sonlandırılması olarak tanımlanabilir. Tarihsel süreçte boşanma çoğu zaman olumsuz bir olgu olarak karşılanmıştır. Bununla birlikte toplumların hukuk tarihlerine bakıldığında boşanma, zor koşullarda biçimlenen bir hakka dönüşebilmiştir. Modernleşme süreci ve teknolojik gelişmelerin de etkisiyle değişen toplum yapısıyla birlikte boşanmaların da yaygınlaştığı görülmüştür. Günümüzde pek çok ülkede çiftlerden birinden boşanmayı istemesi durumunda belli prosedürleri izleyerek boşanabilmektedirler.

Türkiye’de evlenme oranlarına bakıldığında (2001-2023 yılları arası) kaba evlenme hızının dönem dönem artsa da düştüğü gözlemlenmektedir. 2001’de 8,35 olan oran 2023 yılı için 6,63’tür. Elazığ’a bakıldığında Türkiye ortalamasına benzer bir seyir izlediği görülmektedir. 2001 yılında 9,06 olan oran 2023’e gelindiğinde 6,50’ye düşmüştür. Yine TÜİK verilenin 2001-2023 yılları arasındaki evlenme sayısı, kaba evlenme hızı, boşanma sayısı ve kaba boşanma hızı istatistiklerine bakıldığında evlenme sayısının artış oranı (2001 yılında 544.322; 2023 yılında 565.435) boşanma sayısının (2001 yılında 91.994; 2023 yılında 171.881) sayısının oldukça gerisinde kaldığını göstermektedir. Aynı verilerde kaba evlenme hızı düşerken (2001 yılında 8,35; 2023 yılında 6,63) kaba boşanma hızının yükseldiği (2001 yılında 1,44; 2023 yılında 2,01) görülmektedir. Elâzığ açısından boşanma sayılarına bakıldığında 2001 yılında 545 olan sayı 2023 yılında 931’e yükselmiştir. TÜİK verileri boşanma nedenleri açısından ele alındığında sırayla geçimsizlik, bilinmeyen nedenler, diğer nedenler, zina, terk, cürüm ve haysiyetsizlik, akıl hastalığı, cana kast ve pek fena muamele olarak açıklanmıştır. Nedeni ne olursa olsun boşanma ile birlikte aile ve evlilik bağı ortadan kalktığından hem eşler hem de varsa çocuk(lar) açısından olumlu ve olumsuz etkileri olmaktadır. Hem Türkiye genelinde hem de Elâzığ özelinde artan boşanma sayılarının ailenin tüm fertleri üzerinde etkileri olacağı açıktır. Buradan hareketle bu çalışmanın amacı Elâzığ ilinde yaşanan boşanma oranları üzerinden Elâzığ iline ilişkin genel bir profil ortaya koymaktır. Bu amaçla TÜİK tarafından hazırlanan istatistiklerden yararlanarak Elâzığ’a ilişkin boşanma verileri üzerinden aile yapısı, kaba boşanma hızı, kaba evlenme hızı ve bu verilerin etkilediği aile kurumunun sosyal boyutları ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Aile, Boşanma, Çocuk, Elazığ

BİR AİLE DANIŞMANLIK HİZMETİ OLARAK ELAZIĞ'DA ANA-BABA OKULU PROJESİNİN YENİDEN CANLANDIRILMASI

Bilal Akbey

Elazığ Bilim ve Sanat Merkezi Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü
akbey1040@gmail.com

Özet

Değişen ve gelişen dünya düzeni içerisinde insanoğlu yalnızlaşmakta ve bireyselleşmektedir. Farklı toplumlar içerisinde doğan ve o toplumun örf, adet, gelenek ve göreneklerine göre yetişen insanoğlu büyüdükçe sorunları da artmaktadır. Farklı ülkelerin kültürleri, dini inançları, ekonomik durumları ve coğrafi koşulları ne kadar çeşitli olsa da, insanların yaşadığı psikolojik sorunlar, göç, boşanma, doğal afetler, kariyer seçimleri, gelişim, aşk, yalnızlık, kayıplar gibi durumlar tüm insanlar için ortak niteliktedir. En etkili yardım ise bireyler bu sorunları yaşamadan önce önleyici ve kapsamlı destek alarak sağlanabilir.

Belirli bir yaş olgunluğuna erişen bireyler toplumun en küçük birimi olan aileleri meydana getirerek toplumlarının geleceğe taşınmasına katkı sunmaktadırlar. Fakat sorunlu evlilikler hem aile yapısının bozulmasına hem de ailelerdeki çocuk sayısının azalmasına neden olmaktadır. Bu da o ülkenin nüfus olarak gelecek yıllarda büyük sorunlar yaşamasına kapı aralamaktadır. Ülkemiz içerisinde güzide bir yerde bulunan ve doğu ile batının kesişim noktasında yer alan Elazığ Türk aile yapısının güçlü olduğu illerden birisidir. Son dönemlerde yaşanan ekonomik ve kültürel sorunlar her yerde olduğu gibi Elazığ'da da aile yapısının bozulmasında rol oynamaktadır. TÜİK 2023 verilerine göre Elazığ'da 3888 evlenme gerçekleştirilmiş, 2023'te boşanan çift sayısı ise 931 olmuştur. Kaba boşanma oranı Elazığ için 1,56 olarak hesaplanmıştır. Boşanmaların artmasının ana nedeni ise bireyler arasındaki iletişimsizlik ve problem çözememe olarak gösterilmiştir.

2007 yılında Elazığ'da başlatılan ve Fırat Üniversitesi ile yapılan işbirliği neticesinde hayata geçirilen "Ana-Baba okulu" projesi ebeveynlere hem kendileri hem de çocukları ile etkili iletişim, olumlu davranış geliştirme ve problem çözüme konularında destek vermiş ve başarılı sonuçlar elde edilmiştir. Ailelere, çocuklarının özel ihtiyaçlarına yönelik bireysel danışmanlık hizmetleri sunulmuştur. Bu hizmetler, ebeveynlerin çocuklarının eğitim süreçlerinde karşılaştıkları zorluklarla başa çıkmalarına yardımcı olmuştur. Ebeveynler arasında deneyim paylaşımı teşvik edilmiş destek grupları oluşturulmuştur. Bu gruplar, ailelerin karşılaştıkları benzer sorunları nasıl yenebileceklerini göstermiştir. Çalışmanın amacı 2007 yılında uygulanan ve devamı getirilmeyen ana-baba okulu projesini sürdürülebilir ve daha aktif bir duruma getirerek ebeveynler arasındaki problemlerin oluşumuna engel olmak ve çocukların daha sağlıklı bir ortamda yetiştirilmelerine katkı sağlamaktır. Verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada bu alanda yazılan makaleler incelenmiş ve kitaplar taranmıştır. Böylece ana-baba okulu projesi, aile içindeki dinamikleri güçlendirirken çocukların eğitim süreçlerini destekleyecek ve sağlıklı bir toplumun oluşmasına katkı sunacaktır.

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Anahtar Kelimeler: DANIŞMANLIK, AİLE, ANA-BABA OKULU

ELAZIĞ BAKIRCILAR ÇARŞISI VE BİRLİKTE YAŞAMA KÜLTÜRÜ

Mustafa Balaban

Tarih Milli Eğitim
mustafabalabantr@gmail.com

Özet

Elazığ Bakırcılar çarşısı Osmanlı döneminde kurulmuş ve günümüze kadar aynı yerde devam etmiş, kentimizin önemli ticari mekanlarından biridir. Bilinen tarihi geçmişi Elazığ'ın kuruluşu kadar eskidir. Özellikle bakırcılık sanatının kentin tarihsel geçmişine uygun olarak ilkçağlardan itibaren bölgemizde yapıldığı yazılı kaynaklarda yer almaktadır.

İncelediğimiz 1949 yılında çarşıda 60 civarında dükkan bulunmaktaydı. Dükkanların büyük kısmında bakırcılık ve kalaycılık birlikte yapılmakta olup çalışan usta, kalfa, çırakların sayısı bu alanın canlılığını ortaya koymaktadır. Kentin Osmanlı imparatorluğu döneminden gelen çok dilli, dinli, kültürel farklılığının yaşatıldığı bu çarşı 20. Yüzyılın sonlarına kadar bu özelliğini korumuştur.

20. yüzyılın ikinci yarısında Elazığ Bakırcılar Çarşısında çalışan usta, kalfa, çırakların bir kısmı Ermeni Hristiyan yurttaşlarımızdır. Çarşıda çalışan ve iş yeri bulunan esnafların etnik çeşitliliği, çok dilli ve kültürel zenginliği uzun süren birlikte yaşam kültürünün somut örneği olarak görülebilir. Yaklaşık bir yüzyıl boyunca devam eden çarşıda birlikte yaşam kültürü kentimizin ticari yaşamının özel bir örneği olarak değerlendirilebilir.

Araştırmamızda özellikle sözlü kaynaklara yer vererek çarşıdaki birlikte yaşam kültürünün somut örnekleri üzerinde durulmuştur. Çarşıda uzun süre çalışan Ermeni ustaların isimleri, yaptığı işler ile ticari yaklaşımları ile Müslüman komşuları arasında ki ilişkiler sorgulanmıştır. Bugüne kadar gelen birlikte yaşam kültürünün çarşı hafızasındaki yeri hakkında tespitler yapılmıştır.

Elazığ Bakırcılar çarşısının kentimizin demokrasi kültürünün gelişmesinde özel bir öneme sahip olduğu söylenebilir. Araştırmamız süresince zengin bir görüntü, ses ve fotoğraf arşivi oluşturularak kent müzesi ve arşivinin oluşum sürecine de katkı sağlanmaya çalışılmıştır. Bugün bakırcılığın tamamen bittiği bu çarşıda sadece iki kalaycı kalmıştır. Çarşının büyük kısmı farklı iş kollarına dönüşmüş durumdadır. Bundan dolayı geçmiş yüzyılın bu birikiminin korunması ve geleceğe taşınması önemli bir sorumluluk olarak görülmelidir.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, Çarşı, Bakırcılık, Ermeni,

ELAZIĞ'IN GELECEK İNŞASINDA BİRLİKTE YAŞAM TECRÜBESİNİN ANLAMI

Ergün Yıldırım

Sosyoloji İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
drergun@hotmail.com

Özet

Her şehir, kendisini yeniden kurarak geleceğe taşıyabilir. Bunu yaparken de maziden ve halden yararlanır. Geleceğin kuruluşunda şehrin bir arada yaşamsının anlamı yeniden inşa edilir. Yeni teknolojiler, yeni ihtiyaçlar ve ülkenin dönüşümleri dikkate alarak bunlar yapılır.

Elazığ, mazi olarak önemli "bir arada yaşama tecrübesine" sahip. Harputun mirası bu açıdan önem taşımaktadır. Gayri müslimlerle yüzyıllarca beraber yaşayarak bir tecrübe ortaya koydu. Aşağı şehirde de bu gelenek modern dönemde farklılaşarak devam etti. İş insanları, esnaf, zenaatlar çeşitli meslek ve müktesebatıyla yeni şehrin varlığına anlam kattılar.

Elazığ mezhep/inanç grupları ve etnisite açısından da bir arada yaşama tecrübesini yansıtıyor. Köyden gelenler, Kürtler, Zazalar, Aleviler bunun önemli boyutları. Bütün bu farklı etnik topluluklar Elazığ şemsiyesi altında plüral(çoğulcu) bir şekilde hayatlarını sürdürdüler. Segmentleşme(parçalanma) kışkırtmalarına aldırış etmediler.

Şehir geleceğe doğru akarken "farklılıklarla beraber birlik" temelinde bir yapıyı korudukça hem güçlenecek hem de segmentleşmeye(parçalanma arayışlarına) karşı varlığını koruyacak. Bu farklılıkların taşıdığı kültürel zenginlik sürecektir. Fatih Baba Türbesinde alevilik ve sünnilik bu sosyolojik pratiği yüzyıllardır sürdürmeye devam eder. İrfan aktörlerinin kanatları altında farklı etnisiteler dayanışma içinde yaşarlar. Ömer Hüdai Baba ve Hazen Dergahi bunun önemli örnekleri.

Anahtar Kelimeler: Birlikte yaşama, irfan ocakları, etnisite, plüralizm, segmentleşme

MESLEKİ EĞİTİMDE POTANSİYEL RİSK ALTINDAKİ ÖĞRENCİLERİN ANALİZİ VE DESTEK PROGRAMLARININ ÖNEMİ

Mehmet Kavaklı ^{1,*} & Metin Özgen ²

¹ Bilişim Teknolojileri Alanı Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü

² Mesleki ve Teknik Eğitim Şubesi Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü

elzmkavakli@gmail.com

Özet

Mesleki eğitim, yetişmiş insan gücünün işgücü piyasasına katılmasında en önemli eğitim kademelerinden biridir. Türkiye’de son yıllarda nitelikli işgücüne duyulan ihtiyaç artmasına rağmen bu noktada mesleki eğitim öğrencilerinin bilişsel ve duyuşsal becerilerinde sorunlar yaşanmaktadır. Mesleki eğitimde öğrenim gören öğrencilerden potansiyel risk altındaki öğrencilerin akademik başarıları ve akran ilişkilerinde sorunlar ön plana çıkmaktadır. Belirtilen sorunlar, öğrencilerin kariyer planlamasına, işgücüne katılım durumuna ve sosyal hayatlarına olumsuz etki yapmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Elazığ ilinde mesleki eğitim kurumlarında öğrenim gören potansiyel risk altındaki öğrencileri tespit etmek ve yapılacak mentörlük çalışmaları için çalışma grubu oluşturmaktır. Çalışmanın yöntemi nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeline dayanmaktadır. Çalışma Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü Mesleki ve Teknik Eğitim Şube Müdürlüğü ile birlikte planlanmış ve yapılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Mesleki ve Teknik Eğitim Şube Müdürlüğü’nün verdiği resmi öğrenci sayısı esas alınmış ve öğrencilerin risk analizi için “Risk Analizi Belirleme Formu” kullanılmıştır. İlgili formun geliştirilmesinde literatürde yer alan rehberlik araştırma merkezlerinin kullanmış olduğu kriterler baz alınmıştır. Çalışmada 30 farklı kriter analiz edilmiş ve Elazığ ilinde mesleki ve teknik eğitimde öğrenim gören 4093 öğrenci çalışmaya dahil edilmiştir. Verilerin analizinde frekans, yüzde gibi betimsel analizler kullanılmıştır. En yüksek risk 100 puan, en düşük risk 0 puan olacak şekilde form uygulanmıştır. Analizler sonucunda potansiyel risk puanı en yüksek olan 100 öğrenci belirlenmiştir. Çalışma bulgularında, potansiyel risk puanı en yüksek olan öğrencilerde sosyo-ekonomik risk kriteri en yüksek frekansa sahiptir. Daha sonra parçalanmış aile kriteri yüksek risk puanlarına etki etmiştir. Çalışma sonunda belirlenen 100 öğrencinin mentörlük eğitimlerine alınması planlanmaktadır. Özellikle akademik başarının düşüklüğünün giderilmesi önemli bir bulgu olarak ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin risk puanlarının en aza indirilmesi, geleceğe dair beklenti düzeylerinin artırılması için mentörlük eğitimlerinin yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Potansiyel risk taşıyan öğrenciler, mesleki ve teknik eğitim, mentörlük programı, risk analizi

ÇALIŞKANLIĞIN İLHAM VERİCİ YÜZLERİ: HAFİZ ABDULLAH ÖRNEĞİ

Bilal Atıcı

Sosyal Bilgiler Öğretmeni Elazığ Ali Kuşçu Bilim ve Sanat Merkezi
atici023@gmail.com

Özet

Çalışmamızın amacı çalışkanlığı, azmi, kararlılığı kıymetli bir değer olan Hafız Abdullah Nazırlı'nın hayatının araştırılmasıdır. Gerçekleştirilen bu çalışma ile Hafız Abdullah Nazırlı'nın özel yetenekli çocuklara ilham kaynağı olacağı, yaşamlarına etki edeceği düşünülmektedir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemine göre tasarlanmıştır. Çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak Hafız Abdullah Nazırlı'nın öğrencileri, arkadaşları ve aile efradı ile görüşmeler yapılmıştır. Ayrıca Hafız Abdullah Nazırlı hakkında alanyazın taranarak doküman analizi yapılmıştır. Öğrencilerin rol model kavramı hakkında tutumlarını ölçmek amacıyla test çalışması yapılmıştır.

Nazırlı'nın Osmanlıca yazılmış Allah'ın 99 ismine ithafen 99 tane kitap eseri olduğu, Müsenna (Aynalı Sülüs) tarzıyla 43 tane hat sanatı eseri bulunduğu, 30 yıl resmi görevinin yanında 30 yılda fahri görev yaptığı, görev yaptığı yıllarda 1000'in üzerinde hafız yetiştiren Nazırlı 5000 kişiye de Kur'an-ı Kerim'i yüzünden okumayı öğrettiği belirlenmiştir. Araştırma sonucunda katılımcılar Nazırlı'nın mesai kavramını bilmediği, beş vakit ders verdiği, emeklilik kavramını bilmediğini vurgulamışlardır. Özellikle azimli, çalışkan, eğitimci ve yazar yönünün vurgulandığı belirlenmiştir. Katılımcılar Nazırlı'nın hafızlık ile din, öğreticiliği, toplumu bilinçlendirmesi, değer eğitimi ile toplum ve aile hayatında çalışkanlığının öne çıktığı görülmektedir. Hafız Abdullah Nazırlı'yı tanıyor musunuz sorusuna öğrencilerimizin %58'i tanımıyorum cevabını vermiştir. Hafız Abdullah Nazırlı hakkında hazırlanan broşürler katılımcılara dağıtılmıştır. Broşürü inceleyen öğrencilere şu soru yöneltilmiştir: Sizce Hafız Abdullah Nazırlı'nın en etkileyici özelliği nedir yazar mısınız? Öğrencilerimizin % 52 1000 hafız yetiştirmesinden bahsetmiştir. Bilsem de öğrenim gören öğrencilere; Sizce Hafız Abdullah NAZIRLI rol model olabilecek şahıslardan biri olabilir mi? Sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların % 90'ı kesinlikle rol model olabilir cevabını işaretlemiştir. Elazığ ilinde yaşayan Hafız Abdullah Nazırlı bu dünyada dört şeyi çok sevdiği görülmüştür: Okumak, okutmak, yazmak ve anlatmak. Toplumumuzda Hafız Abdullah Nazırlı gibi pek çok zatın olduğu düşünülmektedir. Toplumu olumlu yönde etkileyebilecek kişilerin araştırılması, tespit edilmesi ve yaşarken ilminden faydalanılması elbette toplumumuz için çok faydalı olacaktır. Bu kişiler tespit edilmediği takdirde varlığından herkesin habersiz, yokluğunda da aranan şahsiyetler kategorisine eklenen bir yıldız daha olacağı düşünülmektedir. Gelecek çalışmalarda farklı alanlardaki rol modeller belirlenerek çalışmaları incelenebilir, öğrencilere tanıtılabilir. İlimizde birçok alanda görev yapmış olan Nazırlı pek çok bireyin yaşamına dokunabileceği öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çalışkanlık, Azim, Rol Model

ÖĞRETMEN ADAYLARININ KARIYER BEKLENTİSİ VE YAŞAM DOYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Murat Tuncer ^{1,*} & Hümeysra Şevnur Üçer ¹

¹ Eğitim Bilimleri Fırat Üniversitesi
tunmurat@gmail.com

Özet

Yaşam doyumu bireyin kendi yaşamına ilişkin sahip olduğu genel yargı ve değerlendirmeler olarak tanımlanmaktadır. Kariyer beklentisi ise bireylerin gelecekteki kariyerlerinin nasıl gelişeceğine dair duydukları arzular ve inançlardan oluşmaktadır. Öğretmen adaylarının kariyer beklentileri ve yaşam doyumlarının araştırılması onların mesleki başarıları ve bireysel durumları hakkında önemli bilgiler vermektedir. Bu belirlemeler ışığında bu çalışmada öğretmen adaylarının kariyer beklentileri ile yaşam doyumları arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. Bu genel amacın yanı sıra kariyer beklentileri ve yaşam doyumunun cinsiyet, yaş, öğrenim görülen sınıf ve program açısından da anlamlı biçimde farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. İlişkisel tarama yöntemine göre yürütülen bu araştırmanın katılımcıları Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencileridir. Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesinin eşit ağırlık, sayısal ve sözel puanla öğrenci kabul edilen üç bölümünden 444 öğrenci çalışmaya dâhil edilmiştir. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının kariyer beklentileri ile yaşam doyumları arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının yanıtlarına göre kariyer beklentileri yaşam doyumlarının yüzde 29'unu açıklamaktadır. Araştırma kapsamındaki bağımlı değişkenlerin yaş, cinsiyet, öğrenim görülen program açısından da anlamlı şekilde farklılaştığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yaşam doyumu, Kariyer beklentisi, Öğretmen adayları

YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERDE DUYGUSAL ZEKA PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE STRESLE BAŞA ÇIKMA STİLLERİNİN İNCELENMESİ

Sevda Korkmaz ^{1,*}, Metin Kaya Gürgöze ², Berrak Yıldırım Aksakal ³, Sezgin Natır ⁴, Ahmet Kavaklı ⁵ & Ebru Önalın ⁶

¹ Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Fırat Üniversitesi

² Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Fırat Üniversitesi

³ Tıp Eğitimi Fırat Üniversitesi

⁴ Psikiyatri Fırat Üniversitesi

⁵ Anatomi Fırat Üniversitesi

⁶ Tıbbi Biyoloji Fırat Üniversitesi

skorkmaz@firat.edu.tr

Özet

Yüksek öğrenim nedeniyle ülkemize gelen yabancı uyruklu öğrenciler, inanç ve kültür sisteminden, ekonomik açıdan, dilden, hatta coğrafi ve iklimsel koşulları farklılıklarından kaynaklanan nedenlerle, kimi zaman uyum sorunları yaşayabilmektedir. Yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadıkları bu sorunlar nedeniyle ortaya çıkan stresle başa çıkabilme düzeyleri ve psikolojik sağlamlık düzeyleri bir çok bilimsel çalışmanın konusu olmuştur. Fakat literatürde, stres düzeyi psikolojik sağlamlık ve duygusal zekanın bir arada incelendiği bir çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenle çalışmamızda stresle başa çıkmada duygusal zeka ve psikolojik sağlamlık arasındaki olabilecek ilişkiyi inceleyerek, literatürdeki bu eksikliği gidermeyi amaçladık.

Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan 21 yabancı uyruklu ve 30 Türk öğrenci söz konusu olan bilimsel çalışma hakkında bilgi verilerek gönüllülük esası ile çalışmaya alınmıştır. Olgularda klinik deneyim ve taranan kaynaklardan elde edilen bilgilere uygun olarak ve çalışmanın amaçları göz önünde bulundurularak tarafımızca hazırlanmış, yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, meslek, yaşanılan yer, ekonomik durum, aile yapısı gibi sosyodemografik bilgileri içeren yarı yapılandırılmış bir form online olarak uygulanmıştır. Yine tüm öğrencilere Stresle Başa Çıkma Yöntemleri Ölçeği, Psikolojik Sağlamlık Ölçeği ve Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği -Kısa Formu online olarak uygulanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde "SPSS for Windows 25.0 (SPSS Inc., Chicago, IL, USA)" bilgisayar paket program kullanılmıştır. Grupların karşılaştırılmasında normal dağılım gösteren değişkenlerde student t-testi, normal dağılım göstermeyen değişkenlerde Mann Whitney U-testi kullanılmıştır. Sürekli değişkenlerin birbiriyle ilişkisinin incelenmesinde normal dağılım gösterenlerde Pearson korelasyon testinden, normal dağılım göstermeyenlerde ise Spearman korelasyon testinden yararlanılmıştır. Analizlerde istatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Çalışmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin 7'si, Türk öğrencilerin 14'ü kadınlardan oluşmuştur. Yabancı öğrencilerin 11'i, Türk öğrencilerin 15'i geçmişlerinde unutamadıkları bir ya da daha fazla

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

ağır düzeyde travma geçirdiklerini ifade etmiştir. Gruplar arasında ölçek puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Ancak tüm katılımcıların duygusal zeka puanları ile psikolojik sağlamlık puanları arasında pozitif yönde bir korelasyon saptanmıştır ($p<0.001$). Yine tüm katılımcıların stresle başa çıkma puanları ile psikolojik sağlamlık puanları arasında pozitif yönde bir korelasyon saptanmıştır ($p<0.001$).

Çalışmamızın başlangıcında, fakültemizde eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin, sosyal, kültürel ve ekonomik nedenlerden dolayı birtakım uyum problemleri yaşayabileceğini öngörmüştük. Bu nedenle araştırmamızın hipotezini, bu öğrencilerin stresle başa çıkma becerileri, psikolojik sağlamlılık ve duygusal zeka düzeylerinin Türk öğrencilerden daha düşük olabileceğini düşünerek planlamıştık. Ancak çalışmamızın sonucunda yabancı uyruklu öğrenciler ile Türk öğrenciler arasında stres düzeyleri, stresle başa çıkma becerileri, psikolojik sağlamlılık ve duygusal zeka seviyeleri açısından herhangi bir farklılık belirlenmemiştir. Psikolojik sağlamlık; bireyin yaşamda karşılaştığı önemli güçlükler karşısında olumlu adaptasyonu kapsayan dinamik, sürekli geliştirilebilen bir süreçtir. Kültürel ve çevresel kaynaklara ulaşabilmek ve bu kaynaklarla iyi bir etkileşim kurabilmek psikolojik sağlamlığın geliştirilmesi için önemli olan etkenlerden birisidir. Birey ne kadar çok çevresel kaynaklara ulaşabilirse ve ne kadar çok sosyal destek sistemleri ile iç içe yaşarsa okul, aile, arkadaş, ve iş ortamında olumlu ilişkiler geliştirebilirse o kadar iyi bir psikolojik sağlamlık düzeyine sahip olabilir. Yine bireyin stresle baş edebilmesinde, bireysel faktörlerin yanı sıra çevresel faktörlerin de çok büyük bir önemi bulunmaktadır. Elazığ ilimiz, kaliteli bir eğitim sistemi sunan, kültürel, sosyal ve ekonomik açıdan bu öğrencilere hitap edebilecek düzeyde yaşam şartlarına sahip olan, ülkemizin yaşanabilir refah şehirlerinden birisidir. Hem ilimizin bu pozitif özellikleri hemde bölge halkının misafirperver, yardımsever, ilgili ve hoşgörülü bireylerden oluşması bu öğrencilerin stresle iyi bir şekilde başa çıkmalarında ve psikolojik sağlamlıklarının yüksek olmasında açıklayıcı bir faktör olabilir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı uyruklu öğrenci, duygusal zeka, stresle baş etme, psikolojik sağlamlık

WEB 2.0 EĞİTİMLERİNİN FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ TEKNOLOJİK PEDAGOJİK ALAN BİLGİSİ YETERLİKLERİNE ETKİSİ: KAHOOT, MENTİMETER, TESTMOZ, PLİCKERS VE QUZİZZ ÖRNEĞİ

Burcu Alan ^{1,*}, Selin Yıldız ¹, Nurcan Aslan ¹, Fikriye Kırbağ Zengin ¹ & Gonca Keçeci ¹

¹ Fen Bilgisi Öğretmenliği Fırat Üniversitesi
burcualan@outlook.com

Özet

Bu çalışmada, ölçme ve değerlendirme amacı ile kullanılan bazı Web 2.0 araçlarına (Kahoot, Mentimeter, Testmoz, Plickers ve Quizzz) yönelik verilen eğitimin, fen bilgisi öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgisi düzeyleri üzerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. “TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı” kapsamında araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi ikinci sınıfta öğrenim gören 20 kadın, 11 erkek olmak üzere toplam 31 öğretmen adayı oluşturmuştur. Çalışma 2023-2024 bahar döneminde "Biyoloji 3 " dersi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Araştırma yöntemi olarak yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından belirlenen beş farklı Web 2.0 araçları fen bilgisi öğretmen adaylarına tanıtılarak öğretmen adaylarının Web 2.0 araçlarını deneyimleri için fırsatlar sunulmuştur. Ardından öğretmen adayları ile beş grup oluşturulmuş ve her grup için bir Web 2.0 aracı ile “genetik ve biyoteknoloji” konularına yönelik olarak içerik hazırlamaları ve arkadaşlarına sunmaları istenmiştir. Veri toplama aracı olarak “Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB)” ölçeği kullanılmıştır. Ölçekten elde edilen verileri analiz etmek amacı ile SPSS 25 paket programından yararlanılmıştır. Normallik varsayımını karşılayan alt boyutlar için ilişkili örneklem t-testi yapılırken normallik varsayımını karşılamayan alt boyutlar için Wilcoxon İşareti Sıralar testi yapılmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre, ikinci sınıf fen bilgisi öğretmen adaylarının TPAB ölçeğine ($\bar{X}$ ön=145.32, $\bar{X}$ son= 161.38) ve alt boyutlarına ait son test puanlarında artış olduğu ve fen bilgisi öğretmen adaylarının TPAB puan ortalamalarının uygulama öncesinde orta düzey aralığında iken uygulama sonrasında iyi düzey aralığına yükseldiği tespit edilmiştir ($\bar{X}$ ön=3.09, $\bar{X}$ son=3.43). Fen bilgisi öğretmen adaylarının uygulama öncesi ile uygulama sonrası ölçeğin geneline ait ön test son test puanlarında son test lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t(30)=-5.51$, $p<.01$). Alt boyutlarda ise pedagojik bilgi alt boyutu dışındaki tüm alt boyutlarda son test lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Web 2.0 araçları, Ölçme ve Değerlendirme, Fen Bilgisi Öğretmen Adayları, TPAB

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME AMAÇLI KULLANILAN WEB 2.0 ARAÇLARINA YÖNELİK EĞİTİMİN FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ WEB 2.0 KULLANIM YETKİNLİKLERİNE ETKİSİNİN BELİRLENMESİ

Selin Yıldız ^{1,*}, Burcu Alan ¹, Nurcan Aslan ¹, Gonca Keçeci ¹ & Fikriye Kırbağ Zengin ¹

¹ Fen Bilgisi Öğretmenliği Fırat Üniversitesi
slnyddz@gmail.com

Özet

Bu araştırmada, ölçme ve değerlendirme amaçlı kullanılan bazı Web 2.0 araçlarına (Kahoot, Mentimeter, Testmoz, Plickers ve Quizzz) yönelik eğitimin fen bilgisi öğretmen adaylarının Web 2.0 kullanım yetkinliklerine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. “TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı” kapsamında araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırma yarı deneysel desen çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında “Biyoloji 3” dersi kapsamında ikinci sınıfta öğrenim gören fen bilgisi öğretmen adayları ile yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu 20 kadın 11 erkek olmak üzere 31 fen bilgisi öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmacılar tarafından ölçme ve değerlendirme amacı ile kullanılan beş Web 2.0 aracı belirlenmiştir. Web 2.0 araçları belirlenirken öğrencilere diğer araçlara kıyasla daha kullanışlı ve fazla içerik sunması kriterleri göz önünde bulundurulmuştur. Belirlenen bu araçlar; Kahoot, Mentimeter, Testmoz, Plickers ve Quizzz’dir. Fen bilgisi öğretmen adaylarına araştırmacılar tarafından ölçme ve değerlendirme amacı ile kullanılan bazı Web 2.0 araçları tanıtılmış ve bu araçları sınıf ortamında deneyimlemeleri sağlanmıştır. Fen bilgisi öğretmen adaylarına daha önce öğrenmiş oldukları Biyoloji 3 dersi kapsamında yer alan biyoteknoloji ve genetik konularına dair ölçme araçlarını gruplar halinde kullanarak içerik oluşturmuşlardır. Gruplar biyoteknoloji ve genetik konuları ile ilgili sınıf ortamında akranlarına ölçme ve değerlendirme uygulaması yaptırmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Web 2.0 Araçları Kullanımı Yetkinliği Ölçeği kullanılmıştır. Çalışma grubundan elde edilen veriler SPSS 25 paket programı kullanılarak ilişkili örneklem t testi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, fen bilimleri öğretmen adaylarının uygulama sonrası Web 2.0 Araçları Kullanımı Yetkinliği Ölçeğinden aldıkları puanların uygulama öncesi aldıkları puanlara göre anlamlı fark gösterdiği tespit edilmiştir. Bu farkın ise son testler lehine olduğu görülmektedir ($t(30) = -5.671$, $p < .05$). Bu bilgiler ışında öğretmen adaylarına yönelik Web 2.0 içerikli eğitimlerin artırılması gerektiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Web 2.0 araçları, Ölçme ve değerlendirme, fen bilgisi öğretmen adayları, Yetkinlik

FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ “YAPAY ZEKA” KAVRAMINA YÖNELİK METAFORİK ALGILARININ İNCELENMESİ

Selin Yıldız ^{1,*}, Burcu Alan ¹, Duygunur Çintay ¹, Gonca Keçeci ¹ & Fikriye Kırbağ Zengin ¹

¹ Fen Bilgisi Öğretmenliği Fırat Üniversitesi
slnyddz@gmail.com

Özet

Teknolojik alanda yaşanan hızlı gelişmeler toplumları derinden etkilemektedir. Bu gelişmelerden birisi de hiç şüphesiz insan yaşamında devrim yaratmış olan yapay zekadır. Birçok alanı etkisi altına alan yapay zeka eğitim alanında da artan bir ivme yakalamış, özellikle yükseköğretimde çok sayıda çalışmaya konu olmuş ve bu sektörde de önemli başarılar kazanmıştır. Günümüzde birçok üniversite yapay zekayı yükseköğretimde fonksiyonel olarak kullanmakta ve diğer teknolojilerde olduğu gibi bu teknoloji ile de öğrencilerine olabildiğince en iyi eğitimi sağlamak amacıyla ihtiyaç duyulan beceri ve bilgileri öğretmek için zaman ayırmaya ve kendilerini geliştirmeye çalışmaktadır. Yapay zeka alanındaki gelişimler göz önüne alındığında geleceğin öğretmenleri olan teknoloji entegrasyonuna en elverişli branşlardan biri olan fen bilgisi öğretmen adaylarının bu teknoloji ve uygulamalarıyla karşılaşacaklarına şüphe yoktur. “TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı” kapsamında gerçekleştirilen bu çalışmada, fen bilgisi öğretmen adaylarının yapay zeka konusunda metaforik algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan toplamda 114 öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Araştırma da nitel araştırma yöntemlerinden olan olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılacaktır. Fen bilgisi öğretmen adaylarından “Yapay zekâ gibidir. Çünkü” ifadesini tamamlamaları istenmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde ve yorumlanmasında içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda çalışma grubundaki fen bilgisi öğretmen adaylarının yapay zekâ kavramını ifade etmek için 79 metafor ürettikleri belirlenmiştir. En sık kullanılan metaforların beyin, ilaç, öğretmen, kara delik, bilgisayar, kütüphane, yaşam, evren, sağ kol ve fabrika/imhathane olduğu görülmüştür. Üretilen metaforlar 9 farklı kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler; doğru kullanım/ yönetme, kolaylık, endişe, sınırsızlık/genişlik, üretkenlik/gelişim/yenilikçi, öğreticilik/yol göstericilik, bağımlılık, insansılık ve gerekliliktir. Fen bilgisi öğretmen adaylarının geliştirdikleri metaforların oldukça çeşitli ve yaratıcı olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Fen Bilgisi Öğretmen Adayları, Metafor

WEB 2.0 ARAÇLARINA YÖNELİK EĞİTİMİN FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİNE YÖNELİK TUTUMLARINA ETKİSİNİN BELİRLENMESİ

Burcu Alan ^{1,*}, Selin Yıldız ¹, Nurcan Aslan ¹, Fikriye Kırbağ Zengin ¹ & Gonca Keçeci ¹

¹ Fen Bilgisi Öğretmenliği Fırat Üniversitesi
burcualan@outlook.com

Özet

Web 2.0 araçlarının geçmişi her ne kadar daha öncesine dayansa da eğitimde yaygın olarak kullanımı pandemi döneminde başlanmıştır. Teknoloji tabanlı ölçme ve değerlendirme araçlarına en çok bu dönemde ihtiyaç duyulmasına rağmen ölçme değerlendirmede büyük problemler yaşanmıştır. Bu bağlamda eğitimin en önemli basamağı olan ölçme ve değerlendirme basamağında kullanılabilecek Web 2.0 araçlarına odaklanılmış ve öncelikle öğretmen adaylarına bu araçların eğitimi verilmiştir. “TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı” kapsamında gerçekleştirilen bu çalışmada, ölçme ve değerlendirme amaçlı kullanılan bazı Web 2.0 araçlarına (Kahoot, Mentimeter, Testmoz, Plickers ve Quizzz) yönelik eğitimin fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarına etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma yarı deneysel desen çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında “Biyoloji 3” dersi kapsamında ikinci sınıfta öğrenim gören fen bilgisi öğretmen adayları ile yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu 20 kadın 11 erkek olmak üzere 31 fen bilgisi öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmacılar tarafından ölçme ve değerlendirme amacı ile kullanılan beş Web 2.0 aracı belirlenmiştir. Web 2.0 araçları belirlenirken öğrencilere diğer araçlara kıyasla daha kullanışlı ve fazla içerik sunması kriterleri göz önünde bulundurulmuştur. Belirlenen bu araçlar; Kahoot, Mentimeter, Testmoz, Plickers ve Quizzz’dir. Fen bilgisi öğretmen adayların araştırmacılar tarafından ölçme ve değerlendirme amacı ile kullanılan bu araçlar tanıtılmış ve bu araçları sınıf ortamında deneyimlemeleri sağlanmıştır. Fen bilgisi öğretmen adayları daha önce öğrenmiş oldukları Biyoloji 3 dersi kapsamında yer alan biyoteknoloji ve genetik konularına dair ölçme araçlarını gruplar halinde kullanarak içerik oluşturmuşlardır. Gruplar biyoteknoloji ve genetik konuları ile ilgili sınıf ortamında ekranlarına ölçme ve değerlendirme uygulaması yaptırmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Çalışma grubundan elde edilen veriler SPSS 25 paket programı kullanılarak ilişkili örneklem t testi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, fen bilimleri öğretmen adaylarının uygulama sonrası Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeğinden aldıkları puanların uygulama öncesi aldıkları puanlara göre anlamlı fark göstermediği tespit edilmiştir ($t(30) = -1.658, p < .05$).

Anahtar Kelimeler: Web 2.0 Araçları, Ölçme ve Değerlendirme, Fen Bilgisi Öğretmen Adayları, Tutum

LİSELERE GEÇİŞ SİSTEMİ PUANINI YORDAYAN DEĞİŞKENLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Murat Tuncer ^{1,*} & Meryem Bayram ²

¹ Eğitim Bilimleri Fırat Üniversitesi

² Eğitim Bilimleri Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

tunmurat@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı LGS merkezi sınav puanını yordayan değişkenlerin belirlenmesidir. Araştırmada mevcut durumu tespit etmek amaçlandığından nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın örneklem grubu kolay örnekleme yöntemine göre seçilmiş Elazığ il merkezinde bulunan birbirinden farklı okul türlerinde öğrenim gören 368 öğrenciden oluşturulmuştur. Araştırmada öğrencilerin LGS sınav başarıları ve çeşitli bağımsız değişkenlere ilişkin bilgilerini edinmek amacıyla araştırmacılar tarafından oluşturulmuş bilgi formu kullanılmıştır. Toplanan veriler SPSS paket programı ile analiz edilmiştir. Verilerin homojen biçimde normal dağılıp dağılmadığı Levene testi ile test edilmiş, normal dağıldığı durumlarda parametrik, verilerin normal dağılmadığı durumlarda ise parametrik olmayan testlere başvurulmuştur. İkili grupların karşılaştırılmasında dağılımın homojen olduğu durumlarda Bağımsız Gruplar T-Testi, homojen olmayan durumlarda ise varyansların homojen olmadığı t testine göre analiz yapılmıştır. Benzer şekilde ikiden fazla grupların karşılaştırılmasında dağılımın homojen olduğu durumlarda tek yönlü varyans analizi (ANOVA), homojen olmadığı durumlarda ise Kruskal Wallis H testine başvurulmuştur. Araştırmanın bulgularına göre LGS puanları ile özel kütüphane, koçluk desteği, akıllı telefon kısıtlaması, sportif veya sanatsal faaliyetlere katılım değişkenleri arasında anlamlı biçimde farklılaşma bulunmazken; çalışma düzeni, deneme sınavı, kitle iletişim araçlarına vakit ayırma ve günlük kitap okuma süresi değişkenleri ile LGS puanları arasında anlamlı biçimde farklılaşma görülmektedir. Ayrıca LGS puanlarının başlıca yordayıcısı deneme sınavları olarak görülmektedir. Çalışmanın örneklemini büyüterek ilimizin ve ülkemizin genel durumu hakkında daha fazla fikir sahibi olunabilir. Araştırmacılar LGS başarılarını yordayan diğer değişkenlerin neler olabileceği üzerine daha fazla araştırma yapabilirler. Ayrıca yeni çalışmalarda bu konuda daha detaylı ve derinlemesine fikir sahibi olabilmek için gözlem ve görüşme gibi nitel veri toplama yöntemleri kullanılarak farklı desenlerde araştırmalar yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: LGS başarıları, Ortaokul Öğrencileri, Liselere Geçiş Sistemi

FIRAT ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN GELECEK BEKLENTİLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Semih Dikmen ¹ & Melih Dikmen ^{1,*}

¹ Eğitim Bilimleri Fırat Üniversitesi
mdikmen@firat.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı Fırat Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin gelecek beklentilerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırmada öğrencilerinin cinsiyetlerine, yaş düzeylerine, sınıf düzeylerine, fakültelerine, mezuniyet sonrası iş bulma durumlarına, akademik yeterlik inançlarına ve öğrenim gördükleri bölümü sevip sevmemelerine göre gelecek beklentileri incelenmiştir. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeline göre yürütülmüştür. Araştırmaya Fırat Üniversitesinden 1326 (642'si Erkek, 684'ü Kadın) öğrenci katılmıştır. Araştırmanın bulguları öğrencilerin cinsiyetlerine, yaş düzeylerine, sınıf düzeylerine, fakültelerine, mezuniyet sonrası iş bulma durumlarına, akademik yeterlik inançlarına ve öğrenim gördükleri bölümü sevip sevmemelerine göre gelecek beklentilerinin anlamlı düzeyde farklılaştığını göstermektedir. Araştırmanın sonuçları kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre gelecek beklentilerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte yaş ve sınıf düzeyi arttıkça gelecek beklentilerinin azaldığını, mezuniyet sonrası iş bulma durumuna yönelik inancı yüksek olan bireylerin gelecek beklentilerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca akademik olarak yeterli olduklarına inan öğrencilerin ve öğrenim gördükleri bölümü seven öğrencilerin de gelecek beklentilerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın sonuçları, öğrencilerin gelecek beklentilerinin belirlenmesinde cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, akademik yeterlik inancı ve bölüm memnuniyeti gibi faktörlerin önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, Fırat Üniversitesi, Üniversite Öğrencileri, Gelecek Beklentisi

2022 YILI GİRİŞİMCİ VE YENİLİKÇİ ÜNİVERSİTE ENDEKSİ'NE GÖRE FIRAT ÜNİVERSİTESİNİN ARAŞTIRMA ÜNİVERSİTELERİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI

Zafer Yıldırım¹ & Turgay Yıldırım^{1,*}

¹ İşletme Yönetimi İnönü Üniversitesi
turgayyildiriimm@gmail.com

Özet

Üniversiteler, bölgesel kalkınmanın en temel bileşeni olan beşerî sermayenin yetiştirildiği ve bilimin üretildiği kurumlardır. Bölgesel kalkınma için gerekli olan girişimcilik ve yenilikçilik kriterlerinin üniversiteler tarafından belirlenmesi ve öğretim kurumlarının bu kriterler doğrultusunda geliştirilmesi önem arz etmektedir. Üniversiteler arası rekabet, yükseköğretim kurumlarının kalitesini artırmak, yenilikçilik ve girişimcilik kapasitelerini geliştirmek ve küresel düzeyde rekabet edebilmeleri için hayati öneme sahiptir. Bu rekabet, üniversitelerin akademik, araştırma ve sanayi işbirlikleri alanlarında sürekli olarak iyileşme göstermesini sağlamaktadır. Ayrıca, öğrenci ve mezun başarılarını artırarak, bölgesel ve ulusal kalkınmaya önemli katkılar sunmaktadır. Rekabetçi bir üniversite ortamı, Türkiye'nin bilimsel ve teknolojik ilerlemesine ve küresel inovasyon ekosistemindeki yerini sağlamlaştırmasına da yardımcı olmaktadır. Ülkemizdeki yükseköğretim kurumlarının performansını değerlendirmek üzere 2012 yılından itibaren Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA), Yükseköğretim Kurulu (YÖK), Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na bağlı bazı birimlerden temin edilen veriler esasında Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi (GYÜE) oluşturulmuştur. Endeks Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Yetkinliği, Fikri Mülkiyet Havuzu, İşbirliği ve Etkileşim ve Ekonomik ve Toplumsal Katkı olmak üzere 4 kriter ve bu kriterlerin hesaplandığı 23 göstergeden oluşmaktadır. GYÜE üniversitelerin bilimsel ve teknolojik araştırma yetkinliğine, işbirliği ve etkileşim aktivitesine, fikri mülkiyet etkinliğine, girişimcilik ve yenilikçilik kültürüne ve ekonomik katkı ile ticarileşme potansiyeli alanlarına bağlı olarak değerlendirme yapmaktadır. Yapılan bu çalışmada, öncelikle konuyla alakalı güncel kaynaklar ve ilgili literatür araştırması yapılmıştır. Daha sonra TÜBİTAK tarafından yayınlanmış olan GYÜE 2022 verileri kullanılarak Fırat üniversitesinin ‘bilimsel teknolojik araştırma yetkinliği, fikri mülkiyet havuzu, işbirliği ve etkileşim, ekonomik ve toplumsal katkı’ boyutlarında yer alan performans bulguları diğer araştırma üniversiteleri ile karşılaştırılmalı olarak analiz edilmiş ve sonuçları görselleştirilerek yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Rekabet, Girişimcilik, Yenilik, GYÜE

FIRAT ÜNİVERSİTESİNDE MUHASEBE EĞİTİMİNİN GELECEĞİ

Meltem Gül

İşletme Yönetimi Fırat Üniversitesi
m.gul@firat.edu.tr

Özet

Günümüzde küreselleşme ile birlikte uluslararası rekabetin yapısı değişmiş ve farklı bir boyut kazanmıştır. Bu değişiklik ihtiyaçları kendini eğitim alanında da hissettirmiştir. Başlı başına bir meslek olan muhasebe alanındaki eğitimin çağın gereklerine ve uluslararası rekabet koşullarına göre yapılandırılması ihtiyacı doğmuştur. Bu çalışmanın amacı Fırat Üniversitesindeki muhasebe eğitiminin mevcut durumunu ortaya koymak ve muhasebe eğitiminde hedeflenen seviyenin kazanılması için yapılması gerekenleri açıklamaktır. Çalışmada muhasebe eğitimi; bölüm profili, akademisyen profili, müfredat, öğrenci profili gibi değişkenler açısından ele alınıp içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre Fırat Üniversitesinde Muhasebe ve Finansman alanında 3 öğretim üyesinin bulunduğu, üniversite genelinde ise muhasebe ve finansman alanında doktorasını tamamlamış 1 Öğretim Görevlisi ve 1 Araştırma Görevlisi olmak üzere 2 akademisyenin yer aldığı görülmüştür. Muhasebe eğitiminin ağırlıklı olarak İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinin İşletme bölümünde ve Meslek Yüksekokullarının Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı ile İşletme Yönetimi Programında verildiği görülmektedir. Lisansüstü seviyede ise İşletme alanında sadece Yüksek Lisans Programını bulunduğu, bu alanda doktora eğitiminin yer almadığı gözlenmiştir. Türkiye’de sadece 12 üniversitede muhasebe eğitiminin yoğun olarak verildiği Muhasebe ve Finans Yönetimi bölümü bulunmaktadır. Bu üniversitelerin 3’ü vakıf 9’u devlet üniversitesidir. Araştırma bulguları sonucunda Fırat Üniversitesindeki muhasebe eğitiminin güçlendirilmesi adına, Muhasebe ve Finans Yönetimi fakülte programının kurulmasının daha yararlı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca gelecek yıllar içerisinde akreditasyon sürecinin başlatılmasının şüphesiz alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. TÜRMOB bünyesinde yer alan Elazığ Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası ile işbirliği protokollerinin gerçekleştirilmesinin, eğitimde teorik ve pratiğin buluşturulması adına şüphesiz katkı sağlayacaktır. Muhasebe eğitiminin Fırat Üniversitesindeki geleceğini konu edinen bu çalışma, muhasebe eğitiminin üniversitedeki görünümünün güçlendirilmesinin hedeflenmesi bakımından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Fırat Üniversitesi, Muhasebe Eğitimi, Gelecek, Hedef

ELAZIĞ'IN YÜKSELEN DEĞERİ: FIRAT ÜNİVERSİTESİ'NİN ULUSLARARASILAŞMASI

Celalettin Korkmaz

Eğitim Yönetimi Fırat Üniversitesi
celalettinkorkmaz@gmail.com

Özet

Üniversiteler öğrencileri giderek küreselleşen dünyaya hazırlamaya çalışırken, yükseköğretimin uluslararasılaşması modern akademik ortamın önemli bir yönü haline gelmektedir. Uluslararasılaşma, eğitimcilerin ve eğitim kurumlarının sınırları aşmasına ve farklı kuruluşlarla ve bireylerle işbirliği yapmasına olanak tanıyarak onların küreselleşme sürecine katılmalarına olanak tanımaktadır. Yükseköğretimin uluslararasılaşmasına yönelik temel motivasyonlar ise kalitenin iyileştirilmesi, erişimin sağlanması, rekabet edebilirlik, büyüme ve finansal kar dâhil olmak üzere çok yönlüdür. Bununla birlikte, yükseköğretim kurumlarının temel sorumluluğu, tüm öğrencileri kültürlerarası açıdan yetkin profesyoneller ve vatandaşlar olmaya hazırlayan mesleki açıdan uygun bir eğitim sunmaktır.

Elazığ'ın ilk ve tek yükseköğretim kurumu olan Fırat Üniversitesi şehrin marka değeri olarak uluslararasılaşma yolunda sağlam ve emin adımlarla ilerlemektedir. Fırat Üniversitesi, dünyanın çeşitli ülkelerindeki üniversiteler ve kurumlarla işbirliği anlaşmaları imzalamıştır. Bu anlaşmalar öğrenci ve akademik personel değişimi, ortak araştırma projeleri, eğitim programları gibi alanlarda işbirliğini kapsamaktadır. Üniversite, Erasmus+ programı kapsamında Avrupa ülkeleriyle aktif olarak işbirliği yapmaktadır. Öğrenciler ve akademisyenler bu program aracılığıyla değişim programlarına katılabilmektedir. Fırat Üniversitesi, yurt dışından gelen öğrencilerin sayısını artırmaya yönelik çalışmalar da yürütmektedir. Özellikle Orta Doğu, Kuzey Afrika, Asya ülkeleri, Balkanlar ve Türk Cumhuriyetlerinden gelen öğrenci sayısı giderek artmaktadır. Ayrıca, Fırat Üniversitesi'nin bazı bölümleri ve programları uluslararası akreditasyon kuruluşları tarafından akredite edilmiş olup diğer birimlerde çalışmalar devam etmektedir. Bu durum, üniversitenin eğitim kalitesinin uluslararası standartlara uygun olduğunu göstermektedir. Bu standartların artması sonucu yabancı öğrenci sayısı son yıllarda giderek artış göstermektedir. Üniversitede 2022 yılında 1087 yabancı öğrenci öğrenim görürken bu sayı 2023 yılında 1562 olmuştur. 2024 yılında halen 1977 yabancı öğrenci eğitime devam etmektedir. Almanya (2023-13/2024-18), ABD (2023-5/2024-9), Avusturya (2), İngiltere (1), Hindistan (1), Hollanda (2023-4/2024-6), Mısır (2023-33/2024-37), Rusya (2023-2/2024-3), Ukrayna (4) gibi Dünya'nın farklı ülkelerinden öğrenciler Fırat Üniversitesinde eğitim almaktadır.

Fırat Üniversitesi, dünya üniversite sıralamalarında son yıllarda farklı değerlendirme kuruluşları tarafından çeşitli derecelerde yer almaktadır. Times Higher Education (THE) sıralamalarında Fırat Üniversitesi 2024 yılı için 1001-1200 aralığında yer alırken, 2024 yılı etki sıralamalarında 801-1000 aralığında ve genç üniversiteler sıralamasında ise 351-400 aralığında yer almaktadır. Times Higher Education'ın Orta Doğu Üniversiteleri sıralamasında ise Fırat Üniversitesi, genellikle 101-150

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

bandında yer almaktadır. EduRank verilerine göre Fırat Üniversitesi, küresel 2024 sıralamasında Dünya'da 14131 üniversite arasından 1824'üncü, Asya'da 5380 üniversite arasından ise 536'ıncı sırada yer almıştır. Fırat Üniversitesi CWTS Leiden Ranking 2022 Dünya sıralamasında 932'inci iken 2023 yılında 887'inci sıraya yükselmiştir. Webometric 2024 yılı sıralamasına göre de Türkiye'de 15'inci sırada yer alan Fırat Üniversitesi Dünya ölçeğinde ise 1288'inci konumda yer almaktadır. URAP 2023 – 2024 Dünya Sıralaması sonuçlarına göre Fırat Üniversitesi Türkiye'nin en iyi 10'uncu üniversitesi olurken, dünya sıralamasında ise 1038'inci olmuştur. Fırat Üniversitesi URAP Türkiye sıralamasında 2020-2021 döneminde 18'inci sırada, 2021-2022 döneminde 15'inci sırada, 2022-2023 döneminde ise 13'üncü sırada yer almıştır. Fırat Üniversitesi dünyanın önde gelen üniversite sıralama kuruluşlarının yaptığı değerlendirmelerde yer almakta olup istikrarlı bir yükseliş sergilemektedir. Sonuç olarak, Fırat Üniversitesi, uluslararası işbirlikleri, öğrenci değişim programları, akreditasyonlar ve araştırma faaliyetleri aracılığıyla uluslararasılaşma sürecini sürekli olarak ilerletmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite sıralamaları, Yabancı Öğrenci, Değişim programları

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ COĞRAFYA ÖĞRETİM PROGRAMINA YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (ELAZIĞ ÖRNEĞİ)

M. Taner Şengün ¹, Fahrettin Engin ^{1,*} & Enes Karadeniz ²

¹ Coğrafya Fırat Üniversitesi

² Coğrafya İnönü Üniversitesi

fahrettinengin@hotmail.com

Özet

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2024-2025 eğitim ve öğretim döneminde uygulamaya konulacak olan ve eğitimde önemli bir model olan "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli", okul öncesi eğitimden lise sonuna kadar tüm öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamayı ve milli-manevi değerlerimizi içselleştirmeyi amaçlayan kapsamlı bir yaklaşımdır. Bu model, eğitim programlarının hedefleri, içeriği, öğrenme-öğretme süreçleri ve değerlendirme yöntemleri gibi dört temel öğeyi bütünsel bir bakış açısıyla ilişkilendirir. Coğrafya dersi öğretim programı, 9, 10, 11 ve 12. sınıflarda uygulanmak üzere yedi üniteden oluşmaktadır. Bu program, ünitelerin çeşitlendirilmesiyle farklı konuların uygun bir şekilde ele alınmasını sağlar. Böylece, öğrencilerin ilgi alanlarına daha fazla hitap edilir ve program daha zengin hale getirilir. Ayrıca, coğrafya dersi öğretim programı, eğitim sürecinin her aşamasında dikkate alınacak şekilde tasarlanmıştır. Dikeyde ve yatayda güçlü bir bağa sahip olan program, öğrencilerin derinlemesine öğrenmelerine olanak tanırken, alanın doğal yapısını yansıtan geleneksel konuları korur ve aynı zamanda zamanın ihtiyaçlarına uygun yeni konuları da içerir. Programın içeriği net bir şekilde belirlenmiş ve üniteler tematik bir tasarımla hazırlanmıştır. Türkiye'nin coğrafyasına ait konular, bağımsız bir ünite olarak değil, her ünite içinde içerikle ilişkilendirilerek daha etkili bir şekilde sunulmuştur. Bu sayede, öğrencilerin coğrafi konuları daha iyi anlamaları ve öğrenmeleri sağlanmıştır. Bu bağlamda Elazığ'da görev yapan coğrafya öğretmenlerinin görüşleri araştırılmıştır. Özellikle katılımcılarla yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Yapılan bu görüşmelerde katılımcılara program okuryazarlığı, sürdürülebilir çevre, beceri temelli eğitim sistemleri ve maarif modeli hakkında görüşleri ile öğrencilerde oluşturulması istenen beceriler hakkında farkındalıkları sorulmuştur. Yapılan görüşmeler sonucunda katılımcıların %24,68' i program hakkında olumsuz düşünceler içinde oldukları, %38,7'si yeni program hakkında bilgi sahibi olmadıkları, geri kalanların ise program hakkında olumlu tutumlar içinde oldukları görüldü. Yine katılımcıların %78'i program okuryazarlığı hakkında bilgi sahibi olmadıkları, programın uygulanması konusunda ünitelendirilmiş yıllık planlar çıktığı zaman değerlendirilecekleri belirlendi. Ayrıca katılımcıların %82,3'ü kulaktan dolma bilgilerle Coğrafya için önemli sayılabilecek bazı konuların (Coğrafi Konum, Dünyanın Şekli ve Hareketleri vb.) programdan çıkarıldığını düşünmektedirler. Ayrıca katılımcıların %98.8 gibi büyük bir çoğunluğun özellikle 9 ve 10 sınıf konularının ders saati azlığı yüzünden yetiştirilemediğinden yakınmışlardır.

Anahtar Kelimeler: Öğretim Programı, Coğrafya, Maarif Modeli, Elazığ

TÜRKİYE'DE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KARIYER PLANLAMASINA YÖNELİK BİLGİLENDİRME FAALİYETLERİNİN ÖNEMİ: BİR DURUM ÇALIŞMASI

Onur Cemil Ayden ^{1,*}, Hilal Bahçe ¹ & Songül Karabatak ²

¹ İngilizce Öğretmenliği Fırat Üniversitesi

² Eğitim Fakültesi / Eğitim Yönetimi Fırat Üniversitesi

onurcemilayden23@gmail.com

Özet

Bu araştırmada, Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Bölümü İkinci Sınıf öğrencilerinin öğrencilik dönemindeyken kariyer planlamalarına ilişkin, son sınıfta girecekleri kariyer gelişim sınavları ile ilgili farkındalıkları ve bu planlamaya yönelik bilgilendirme faaliyetlerinin önemi incelenmiştir. Durum çalışması yöntemi kullanılarak, öğrencilerin kariyer gelişimlerine yönelik sınavlar hakkında bilgi düzeyleri, bu bilgilerin ilk sınıfta verilmesinin hedef belirleme ve motivasyon üzerindeki etkileri ve üniversite idaresi tarafından yapılan bilgilendirmelerin önemi ele alınmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrenciler genel olarak kariyer gelişimlerine yönelik sınavlar hakkında yeterli bilgiye sahip değillerdir. Ancak, bu bilgilerin ilk sınıfta verilmesi, öğrencilerin hedef belirlemelerinde ve ders motivasyonlarında olumlu etki yaratmaktadır. Üniversite idareleri tarafından yapılacak bilgilendirme faaliyetlerinin, öğrencilerin kariyer planlamasına katkı sağlayacağı ve üniversitelerin eğitim kalitesini artıracığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kariyer Planlama, Kişisel Gelişim, Motivasyon, Hedef Belirleme

ELAZIĞ'DA HİZMET VEREN SENDİKALARIN ELAZIĞ EĞİTİMİNE KATKILARININ İNCELENMESİ

Zülküf Nanto ^{1,*} & Efraim Öztürk ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Elazığ Merkez Yunus Emre İlkokulu

² Sınıf Öğretmenliği Elazığ Merkez Koç İlkokulu

zlkfnnt@hotmail.com

Özet

İnsan, iletişime ve etkileşime ihtiyaç duyan sosyal bir varlıktır. Eğitim örgütleri, bu kapsamda düşünüldüğünde tamamen insan faktörü üzerine kurulu olan sosyal kurumlardır. Bu kurumlarda görev yapan eğitim unsurları, bazı mesleki ortak amaçlar çerçevesinde birleşme, karşılaşılan sorunlara ortak çözümler üretebilme ihtiyacı duyarlar. Sendikalar bu çerçevede kurulan sivil toplum örgütlerinden biridir. Sendikaların yapmış oldukları faaliyetlerin, eğitim-öğretime sağlayacağı katkıların ve bu kapsamda sendikalardan beklentilerin belirlenmesi, eğitim-öğretimin gelişimi açısından oldukça önemlidir. Bu önem çerçevesinde araştırmanın amacı Elazığ ilinde eğitim alanında faaliyet gösteren sendikaların, Elazığ eğitimindeki katkılarını tespit etmek, varsa eğitim paydaşlarının beklentilerinin karşılanması için gerekli tedbirleri ortaya koymaktır. Bu kapsamda, nitel araştırma deseninde yürütülen çalışmada katılımcı görüşlerini elde etmek için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada ilk adım olarak Elazığ il merkezinde eğitim alanında hizmet gösteren ve en çok üyeye sahip ilk üç sendika olan Eğitimciler Birliği Sendikası (Eğitim Bir-Sen, Türkiye Eğitim Öğretim ve Bilim Hizmetleri Kolu Kamu Çalışanları Sendikası (Türk Eğitim-Sen) ve Eğitim ve Bilim İşgörenleri Sendikası (Eğitim İş-Sen) öğretmen üyeleri örneklem grubu olarak seçilmiştir. Örneklem grubunun seçiminde tabakalı amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmış ve sendika üyelerinin evreni temsil etme oranına göre, öğretmenler rastgele seçilmiştir. Katılımcıların görüşlerini elde etmek için kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formunun giriş bölümünde cinsiyet, kıdem ve sendika bilgisini içeren demografik bilgi formuna yer verilmiştir. Görüşme formlarının, tatil döneminde öğretmenlere rahat bir şekilde uygulanabilmesi için katılımcı izinleri ve gönüllülük esasıyla online toplantı yöntemi tercih edilmiştir. Çoğu öğretmenin sendika faaliyetleri konusunda farkındalıklara ve sendikaların ne iş yaptığına yönelik bilgi birikimine sahip oldukları bilinmektedir. Ancak eğitim özelinde sendikaların katkılarının neler olduğuna yönelik derinlemesine bilgi edinmek amacıyla, verilerin analizinde içerik analizi yöntemi tercih edilmiştir. Araştırma devam etmekle birlikte, görüşme formları araştırmacılar tarafından bizzat katılımcılara uygulanmaktadır. Görüşme formlarının giriş bölümünün devamında araştırmanın alt amaçlarını gerçekleştirmek üzere şu araştırma sorularına yer verilmiştir:

- Sendikal faaliyetleri,
 - a) öğretmenlerin özlük hakları,
 - b) bireysel ve mesleki gelişimi,

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

c) Elazığ'daki eğitim-öğretimin gelişimi kapsamında değerlendiriniz.

- Öğretmenlerin yaşadıkları sorunların çözümüne yönelik sendikaların sergiledikleri tutumların Elazığ'daki eğitim-öğretim faaliyetlerine ne gibi katkılar sunduklarını örnekendirerek belirtiniz.
- Elazığ'daki eğitim-öğretimin kalitesini arttırmak amacıyla sendikaların yapabileceklerini belirtiniz.

Uygulama ve analiz aşamaları devam eden ilgili çalışmadan elde edilecek bulguların Elazığ'daki eğitim-öğretimin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi özelinde, sendikalara faaliyetlerini düzenleme kapsamında yol gösterici niteliğinde olması beklenmektedir. Bu kapsamda sendikaların gösterecekleri tutumlar, sadece öğretmenlere değil tüm eğitim paydaşlarına katkı sunacak ve geleceğin inşasında önemli rol üstlenecektir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Sendika, Elazığ

ELAZIĞ DEPREMİNDEN SONRA ALINAN TEDBİRLERİN EĞİTİME ETKİLERİ

Efraim Öztürk ^{1,*} & Zülküf Nanto ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Elazığ Merkez Koç İlkokulu

² Sınıf Öğretmenliği Elazığ Merkez Yunus Emre İlkokulu

ozturkefraim@gmail.com

Özet

Türkiye, dünyadaki en yoğun deprem kuşaklarından birinde yer alırken, Elazığ ise bu deprem kuşağının 1. Derece tehlikeli bölgesinde bulunmaktadır. Yapılan araştırmalar, ülkemizin gelecekte de büyük depremler yaşayacağını göstermektedir. İnsan hayatı üzerinde oldukça olumsuz bir etkiye sahip olan bu doğal afeti engellemek imkânsızdır. Bu bakımdan depreme hazırlıklı olmak ve mümkün olduğu kadar en az zararla bu afetten korunmak, daha yapıcı bir yoldur. Deprem, yaşandığı bölgede bulunan tüm insanları etkilediği gibi geleceğimizin teminatı olan çocuklarımızı da olumsuz etkilemektedir. Bu etki en acı haliyle bazen insan hayatına mal olurken, bazen ise çocukların psikolojilerinde derin yaralar açmaktadır. 2020 Elazığ Depremi'nden sonra yapısal anlamda ortaya konulan çalışmalar, alınan tedbirler, 2023 Maraş Depremlerinde kendini göstermiş ve deprem şiddetinin oldukça hissedilmiş olmasına rağmen, yapısal anlamdaki güven ile Elazığ'ı dışardan göç alan bir şehir haline getirmiştir. Tüm bu süreçler içinde yapılan revizyonlarda okullar da yerlerini almış ve bazıları güçlendirilerek, bazıları ise yenilenerek olası başka depremlere dayanıklı hale getirilmiştir. Ancak bu süreç içerisinde öğrenci sirkülasyonu, çevresel değişimler, bu değişimlerin meydana getirdiği sonuçlar, eğitimi etkilemiş ve etkilemeye de devam etmektedir. Geleceğin inşasında en önemli olgulardan biri olan eğitim-öğretimin ve özelinde Elazığ eğitiminin gelişimi için bu etkilerin, sürecin tümüyle içinde bulunan öğretmenler tarafından değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu bakımdan araştırmanın amacı Elazığ depreminden sonra alınan tedbirlerin ve yapılan uygulamaların eğitim için ortaya çıkardığı sonuçları tespit etmek ve eğitimin gelişimi hakkında çıkarımlarda bulunmaktır. Nitel araştırma deseninde yürütülen çalışmada veri elde etmek için amaçlı rasgele örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Örneklem grubunun belirlenirken 2020 Elazığ depremi öncesinden bu zamana kadar Elazığ ilinde görev yapan öğretmenler rasgele evrenden seçilerek araştırmaya dahil edilmiştir. Katılımcıların görüşlerini elde etmek için kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formunun giriş bölümünde cinsiyet ve kıdem bilgisini içeren demografik bilgi formuna yer verilmiştir. Görüşme formlarının, tatil döneminde öğretmenlere rahat bir şekilde uygulanabilmesi için katılımcı izinleri ve gönüllülük esasıyla online toplantı yöntemi tercih edilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi tercih edilmiştir. Araştırma devam etmekle birlikte, görüşme formları araştırmacılar tarafından bizzat katılımcılara uygulanmaktadır. Görüşme formlarının giriş bölümünün devamında araştırmanın alt amaçlarını gerçekleştirmek üzere şu araştırma sorularına yer verilmiştir:

1. Elazığ depreminden önce eğitim alanında alınmış tedbirler var mıydı? Lütfen örnek veriniz.

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

2. Elazığ depremi sonrasında eğitim alanında ortaya çıkan olumsuzlukların neler olduğu düşünüyorsunuz?

3. Elazığ depremi sonrasında eğitimde ortaya çıkan sorunların giderilmesine yönelik hangi uygulamalara yer verildi? Lütfen değerlendiriniz.

4. Elazığ Depreminden sonra eğitim alanında alınan önleyici tedbirlerin 2023 Maraş Depremlerindeki yansımalarını değerlendiriniz.

a) Pozitif yönde etki gösterdi, çünkü.....

b) Herhangi bir etki göstermedi çünkü.....

5. Sizce, depremlerin eğitim alanındaki etkilerini minimum düzeye düşürebilmek için ne gibi önlemler alınabilir?

Uygulama ve analiz aşamaları devam eden ilgili çalışmadan elde edilecek bulguların Elazığ'ın eğitim anlamındaki depremsel farkındalığını geliştirme ve ilgili önlem birimlerinin faaliyetlerini düzenleme kapsamında yol gösterici niteliğinde olması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Deprem, Elazığ

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİÇİMLENDİRİCİ DEĞERLENDİRME SÜRECİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ: SWOT ANALİZİ

Esra Kaya Atıcı

Eğitim Bilimleri Fırat Üniversitesi
esrakyatc@gmail.com

Özet

Günümüzde teknolojinin hızla büyümesi, her alanda olduğu gibi ölçme ve değerlendirme stratejilerinde de gelişim ve değişime neden olmuştur. Sadece sonuç (ürün) odaklı değerlendirmenin aksine, süreci de önemseyerek içine alan stratejik değerlendirmelerin önemi artmıştır. Süreç odaklı olan biçimlendirici değerlendirme yaklaşımı da bunlardan biridir. Etkin bir şekilde kullanıldığında öğretmene öğretim sürecinin her aşamasında öğrencilerin hazırbulunuşluklarının ne olduğu hakkında bilgi sağlayarak, öğrencilerin süreç içerisinde daha verimli ve kaliteli öğrenmesini destekleyen bir öğretim yaklaşımı olarak kabul edilmektedir. Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin biçimlendirici değerlendirme süreci hakkındaki görüşlerinin SWOT güçlü (Strengths) ve zayıf (Weaknesses) yönlerinin neler olduğu, süreç içerisindeki fırsatlar (Opportunities), tehditlerin (Threats) analizi açısından incelenmesidir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasına göre desenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 Eğitim öğretim yılında Elazığ ilinde görevli 32 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak yarı- yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veri toplama aracı ile elde edilen veriler içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiş ve böylece araştırma kapsamında katılımcıların güçlü ve zayıf yönleri ile fırsatlar ve tehditlere ilişkin görüşleri belirlenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre sınıf öğretmenlerinin biçimlendirici değerlendirme sürecinde mesleklerindeki deneyim ve bu deneyime bağlı olarak öğrenciyi iyi tanımaları güçlü yanlara ilişkin görüşlerde öne çıkmaktadır. Zayıf yanlarına ilişkin görüşlerde ise katılımcıların öğrencileri değerlendirmede zamanı yeterli kullanamama ve teknoloji kullanmadaki yetersizliklere odaklandığı görülmüştür. Ayrıca katılımcılar, okulların fiziki imkanlarının yeterli olması, teknolojiye kolay ulaşabilme imkanlarının olması ve hizmet içi kurslara katılabilmelerini fırsat olarak değerlendirirken, ölçme ve değerlendirme sürecinde velilerin sürece müdahale etmesi ve süreç odaklı bir değerlendirmede kitapların yeterli olmadığı görüşü tehdit unsuru olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Biçimlendirici değerlendirme, Sınıf öğretmenliği, SWOT analizi

ELAZIĞ'IN SIĞINMACILARI: ELAZIĞ'DA Kİ AHISKA TÜRKLERİNİN UYUMU VE GELECEĞİ ÜZERİNE

İlhan Oğuz Akdemir ^{1,*} & Sevda Bingöl ¹

¹ Coğrafya Fırat Üniversitesi
ioakdemir@firat.edu.tr

Özet

Ahıska Türkleri, 14 Kasım 1944 yılında Sovyet lideri Stalin tarafından gerçekleştirilen sürgün ile büyük bir soykırıma maruz bırakılmış ve bu olayın etkileri günümüze kadar sürmektedir. Ana yurtlarından zorla sürgün edilen yüz binlerce Ahıska Türkü Orta Asya'nın Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan ülkelerine yerleşmek zorunda kalmışlardır. Ancak Özbekistan'ın Fergana şehrine yerleşen Ahıska Türkleri 1989 yılında yaşanan Fergana olayları olarak adlandırılan çatışmalar nedeniyle ikinci kez sürgüne maruz kalmışlardır. Sürgüne gönderilen Ahıska Türkleri dokuz ayrı ülkeye yerleşmişlerdir. Bu yerleştikleri ülkelerden biri de Ukrayna'dır. Ukrayna'nın Herson şehrine yerleşen Ahıska Türkleri, 24 Şubat 2022 yılında ki Ukrayna ve Rusya Savaşı'n ortasında mahsur kalmış ve hayatları tehlikeye girmiştir. Türkiye bu duruma sessiz kalmamış ve can güvenliklerini sağlamak için harekete geçmiştir. Alınan karar ile 31 Ekim'den bu yana Rusya sınırında bekleyen Ahıska Türkleri kabileler halinde Elazığ şehrine tahliye edilmiştir. Bu tahliye işi 10 Mayıs 2022 tarihinde 180 Ahıska Türkün getirilmesi ile başlayıp, 20 Kasım 2022 tarihinde 88 Ahıska Türkün getirilmesi ile son bulmuştur. Toplamda 2551 Ahıska Türkü, Elazığ'daki Aşağıdemirtaş geçici konaklama merkezine yerleştirilmiştir.

Bu çalışma, 24 Şubat 2022 deki Ukrayna ve Rusya Savaşı'nın etkileri bağlamında Ukrayna'nın Herson şehrinden Elazığ'a geçici olarak tahliye edilen Ahıska Türklerinin sosyal, ekonomik ve mekânsal değişim etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma, Elazığ'a göç eden Ahıska Türklerinin yerleşme ve yaşam tarzlarını önceki konumlarıyla karşılaştırarak göçün etkilerini değerlendirmeyi hedeflemektedir. Bu araştırma, göç olgusunun Ahıska Türkleri üzerindeki etkisini anlamak açısından büyük önem taşımaktadır. Çalışma nitel araştırma yöntemi olan görüşme ve nicel araştırma yöntemi olan anket yaklaşımı ile ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, Göç, Sığınmacılar, Ahıska, Ahıska Sürgünü, Ukrayna-Rusya Savaşı

YAŞANAN GÖÇ OLAYLARININ ELAZIĞ İLİNİN GELİŞİMİ ÜZERİNE ETKİLERİ

Murat Sarı

Sosyoloji Fırat Üniversitesi
muratsari@firat.edu.tr

Özet

Elazığ, Türkiye'nin doğusunda yer alan ve tarih boyunca çeşitli göç dalgalarına maruz kalmış bir ildir. Göç olayları, Elazığ'ın demografik yapısından ekonomik faaliyetlerine, sosyal dinamiklerinden kültürel zenginliğine kadar birçok alanda önemli etkiler yaratmıştır. Bu etkiler, kentin gelişimi üzerinde hem olumlu hem de olumsuz sonuçlar doğurmuştur.

Göç, Elazığ'ın nüfus yapısını önemli ölçüde değiştirmiştir. İç göçler, özellikle kırsal kesimden şehir merkezine doğru gerçekleşirken, dış göçler ise Elazığ'dan büyük şehirlere ve yurt dışına olmuştur. Bu hareketlilik, şehirde genç nüfusun azalmasına, yaşlı nüfusun artmasına ve dolayısıyla iş gücü piyasasında sıkıntılara neden olmuştur. Öte yandan, dış göçlerle gelen yeni nüfus, Elazığ'ın sosyal dokusunda çeşitlilik yaratmış ve farklı kültürlerin bir arada yaşamına zemin hazırlamıştır. Ancak bu çeşitlilik, aynı zamanda toplumsal uyum sorunlarını da beraberinde getirmiştir.

Göç olaylarının Elazığ ekonomisi üzerinde karmaşık etkileri olmuştur. İç göç, kentin merkezinde ekonomik hareketliliği artırırken, kırsal alanlarda ekonomik durgunluk yaratmıştır. Şehir merkezine göç edenler, genellikle düşük gelirli ve eğitim seviyesi düşük bireylerden oluştuğu için, bu durum işsizlik oranlarını artırmış ve kentin ekonomik yapısında dengesizlikler yaratmıştır. Ancak, dış göçle yurtdışına giden Elazığlıların geride bıraktıkları ailelerine gönderdikleri dövizler, kent ekonomisine önemli bir katkı sağlamıştır. Bu gelirler, özellikle inşaat ve hizmet sektörlerinde yatırımları artırmış, kentin fiziksel ve ekonomik gelişimine katkıda bulunmuştur.

Göç, Elazığ'ın kültürel yapısında da önemli değişikliklere neden olmuştur. Farklı etnik ve kültürel kökenlerden gelen göçmenler, kentin kültürel çeşitliliğini artırmıştır. Bu durum, hem kültürel zenginlik hem de kültürel çatışma riskleri yaratmıştır. Eğitim alanında ise, göçün olumsuz etkileri görülmüştür. Özellikle dış göç, eğitilmiş ve nitelikli insan gücünün kaybına yol açmıştır. Bu da, kentin genel eğitim seviyesini olumsuz yönde etkilemiştir.

Göç olaylarının Elazığ üzerindeki etkileri, kentin gelişimi açısından karmaşık ve çok boyutlu olmuştur. Demografik yapıdaki değişim, ekonomik dengesizlikler, kültürel çeşitlilik ve eğitim seviyesindeki gerileme, Elazığ'ın uzun vadeli gelişimi üzerinde hem fırsatlar hem de tehditler yaratmıştır. Bu bağlamda, göç olgusunun kent gelişimine olan etkilerinin iyi analiz edilmesi ve buna uygun stratejilerin geliştirilmesi, Elazığ'ın sürdürülebilir bir gelişim yoluna girmesi açısından kritik önem taşımaktadır. Bu çalışmada göç olaylarının Elazığ ili özelinde demografik değişim ve sosyal dinamikler, ekonomik etkiler, kültürel ve eğitsel etkiler bakımından ne tür değişikliklere yol açtığı

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

yapılan çalışmalar ve devletin resmi kurumlarından elde edilen veriler dikkate alınarak açıklanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, Göç, Göçün etkileri, Göç ve Ekonomi

DOĞAL RİSK (AFET)DİRENÇLİLİĞİ VE YAŞANABİLİRLİK PERSPEKTİVİNDE ELAZIĞ

Ahmet Feyzi Bingöl ^{1,*} & Melahat Beyarslan ¹

¹ Jeoloji Mühendisliği Fırat Üniversitesi
afbingol@gmail.com

Özet

1950'lerden bu yana şehirler hızla büyümekte, nüfus hızlı bir şekilde artmakta, bu nedenle de meydana gelen birçok doğal afete maruz kalan insan sayısı hızla artmaktadır. Afet, doğal faktörler ile doğal olmayan beşeri faktörlerin neden olduğu, insani kayıpların oluşmasına, çevresel hasara, mal kaybına ve psikolojik etkiye neden olan, yaşamları ve geçim kaynaklarını tehdit eden ve bozan bir dizi olaydır. Deprem, sel, heyelan gibi doğal olaylar tedbir alınmadığı zaman afetlere dönüşmekte önemli can ve mal kayıplarına neden olmaktadır. Depremler beklenmeyen bir anda, aniden oluştuğundan, genellikle en yıkıcı doğal afetler arasında yer almaktadır. Deprem, insanların hayatını bozabilecek ve tehdit edebilecek bir olay olarak görülürken, yaşanabilir bir şehir, ekonomik açıdan nitelikli bir şehir ortamı ve yaşam eşitliği yaratma düşüncesidir. Afetlerden kaynaklanan kayıpların en aza indirilmesi ve içinde yaşayan insanların doğayla iç içe yaşayabilmesi için bir şehrin planlanmasında risk yönetiminin baştan dikkate alınması gerekir. Bu nedenle halkın ve yöneticilerin yaşadıkları şehri tehdit eden risklerin ne olduğunu öğrenmesi, bu konularda bilinçli olması hem de bunlara karşı dirençlilik oluşturulması için planlar yapması ve uygulamaya koyması şarttır. Şehri dirençli hale getirmenin ilk adımı şehri tehdit eden risklerin tespit edilmesidir. Yöneticiler teorik boyutla başlayıp son aşama uygulama boyutuyla risklere karşı dirençli şehir oluşturmaya yönelik her türlü çalışmayı yapmalıdırlar. Risk dirençli kent oluşturulduğunda, o kentin yaşanılabilir bir kent olmasında da önemli yol alınmış olacaktır. Elazığ için en önemli doğal risk deprem ve daha az oranda ise sellerdir. Elazığ'ın daha yaşanabilir hale getirilmesi için risk (deprem, sel) dirençli hale getirilmesi en önemli faktördür. Risk dirençli şehir, şehrin deprem, sel gibi riskler ile karşılaşmayacağı anlamına gelmemektedir. Risk dirençli şehir oluşturmadaki amaç beklenmedik biçimde ve zamanda oluşan doğal olaylar (özellikle deprem) karşısında hazırlıklı olmak, can ve mal kaybını minimum seviyelere indirmek ve rasyonel çözümler üreterek, doğal olay sonrası kısa zaman içerisinde şehrimizi yeniden en iyi biçimde yaşanabilir hale getirmektir.

Anahtar Kelimeler: Doğal Afet, Risk, yaşanabilirlik, Elazığ

ELAZIĞ'DA KENTLEŞMENİN KENTSEL YÜZEY ISI ADASI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN KONUMSAL VE ZAMANSAL ANALİZİ

Müge Ünal

Peyzaj Mimarlığı Fırat Üniversitesi
mugeunal@firat.edu.tr

Özet

Hızlı nüfus artışı ve göç, dünya çapında hızlı kentleşmeye neden olmuş, kırsal alanlar kentsel alanlara dönüşmüş ve çevreyle bütünleşik kent planlaması azalmıştır. Kentleşme, geçirimsiz yapay alanların artmasıyla çevresel problemlerin artmasına ve kent ikliminin değişmesine yol açmıştır. Yüzey değişimi sonucunda kentsel ve kırsal alanlar arasındaki sıcaklık farkı kentsel yüzey ısı adası (Surface Urban Heat Island-SUHI) olarak tanımlanmıştır. Bu konu, son yıllarda literatürde yaygın olarak yer almaktadır ve farklı yöntemlerle tespit edilmektedir. Kentsel yüzey ısı adalarının olumsuz etkilerini azaltmak için yapısal önlemler kadar açık ve yeşil alanların iklim temelli tasarımı ve planlanması da önemlidir. Kamusal alanların planlanması, kentsel yaşamda vazgeçilmezdir ve sistemli bir planlamayla işlevlerini yerine getirebilirler. Türkiye'de son elli yılda hızla gelişen kentleşme, kamusal açık alanların yerlerini yapılaşmaya bırakmasına neden olmuştur. Elazığ kenti, son yıllarda hızlı nüfus artışı ve göç nedeniyle konut talebinde önemli bir artış yaşamaktadır. Kentin kuzey ve güney bölgelerinde yoğunlaşan yeni yerleşim alanları, genellikle yüksek katlı yapılar şeklinde inşa edilmiştir. Kent merkezinde ise orta ve çok katlı, birbirine sıkışmış yapı kitleleri yaygındır. Deprem sonrası dönemde artan konut ihtiyacı, Elazığ'da yeni konut projelerinin hızla hayata geçirilmesine yol açmıştır. Ayrıca, mevcut konut stokunun büyük bir kısmı, kentin hızlı büyümesine paralel olarak modernize edilmekte ve yenilenmektedir. Kent her ne kadar nitelikli kamusal alanlara sahip olsa da kamusal alanların kent iklimine olan etkilerinin değerlendirilmesi de önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, 1985-2024 yılları arasında kentleşmenin kentsel yüzey ısı adası etkisinin nasıl değiştiğini uydu görüntüleri aracılığıyla tespit etmektir. Çalışma, uydu verileri kullanılarak kentsel ısı adası etkisinin konumsal ve zamansal değişimlerini analiz etmeyi hedeflemektedir. Bu analizler sonucunda elde edilen veriler, yeşil alan dağılımı, artan nüfus yoğunluğu ve yapılaşma ile olan ilişkisi değerlendirilecektir. Çalışmanın sonuçları, kentsel planlama ve çevresel sürdürülebilirlik politikalarına katkıda bulunarak, şehirlerin iklim değişikliği ve çevresel bozulma gibi sorunlarla başa çıkmasına yardımcı olacaktır.

Çalışmanın bilimsel ve uygulamaya yönelik katkıları şunları içermektedir:

- Farklı şehirler için benzer çalışmalara örnek oluşturmak,
- Konumsal ve zamansal unsurların kent bilgi sistemlerine entegrasyonunu tartışmak,
- Elazığ'a benzer iklim ve yapılaşma koşullarına sahip yerleşimler için kentsel yeşil alanların iklimsel konfor sağlama potansiyelini en üst düzeye çıkarmak için uygulanabilir fiziksel özellikler hakkında bilgi sağlamak.

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Bu kapsamda, çalışma Elazığ'ın kentsel gelişiminin çevresel etkilerini anlamak ve sürdürülebilir kentsel planlama için somut öneriler sunmak adına önemli bir adım olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Zamansal değişim, CBS, Kentsel yüzey ısı adası (SUHI), Kentleşme, Elazığ

HARPUT'UN KORUMA VE GELİŞTİRİLMESİNDE KENTSEL TASARIM KODLARININ ÜRETİLMESİ

Rüya Ardıçoğlu

Şehir ve Bölge Planlama Fırat Üniversitesi
rardicoglu@firat.edu.tr

Özet

Tarihi kent dokuları kentlerin değişen ve gelişen soyo-kültürel, iklimsel, fiziksel ve işlevsel özelliklerini yansıtan alanlardır. Dolayısıyla tarihi kent dokuları geçmiş ve gelecek arasında köprü kuran çok boyutlu mekânlardır. Günümüzde bu alanların kentle bütünleşen aktif dokular olarak çalışmaları hedeflenen yaklaşımlardan biridir. Ancak, günümüz koşullarında bu alanların hem kentle bütünleşmiş hem de korunan yapıda sürdürülmesi gerekmektedir. Bu kapsamda çalışmanın çıkış noktası, Elazığ'ın tarihi yerleşkesi olan, bugün ise kentin bir parçası olarak çalışan Harput'un koruma ve geliştirilme uygulamaları kapsamında ele alınmasıdır. Çalışmanın amacı, Harput'un hem tarihi kimliğini sürdüren hem de günümüzde kentle ve kullanıcılar ile bütünleşik yapıda varlığını sürdüren aktif bir yerleşke olarak sürdürülmesidir. Bu doğrultuda, alanın taşıdığı fiziksel, işlevsel, sosyo-kültürel ve iklimsel özelliklerin sürdürülmesi aynı zamanda alanda gelişen yeni dokunun mevcut doku ile uyumlu gelişimi gerekmektedir. Bu bağlamda, Harput yerleşkesi için kentsel tasarım kodlarının üretilmesi çalışmanın temel hedefidir. Hem mevcut tarihi dokunun sürdürülmesi hem de tarihi dokuyla bütünleşen yeni fiziksel dokunun alanda gelişimi için hem üst hem de alt ölçeklerde tasarım kodlarının belirlenmesi uygulamalara rehberlik edecek bir yaklaşımdır. Bu doğrultuda çalışmada, literatür kaynakları, haritalar, imar planları, saha araştırması ve anket çalışmalarıyla alan için yapılan mekânsal analizler doğrultusunda tasarım kodlarının belirlenmesi hedeflenmektedir. Üst ölçekte; yol aksları, parsel deseni, arazi kullanımı, açık alan sistemi ve yapı tipolojilerine dair kodların belirlenmesi gerekmektedir. Alt ölçekte ise kentsel elemanların (bina, döşeme, sokak mobilyası, vejetasyon) renk, biçim, doku, tür, malzeme ve ölçeklerine ilişkin tasarım kodlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Kentsel tasarım projelerinden farklı olarak alan geneli için üretilen bu tasarım kodları alanın genel gelişim ve koruma uygulamalarına altlık sağlayan, tarihi çevrede yapılacak olan müdahalelere çerçeve oluşturan niteliktedir. Bu sayede tarihi kentsel yerleşkelerin belirli bir çerçeve içinde koruma ve geliştirme uygulamalarının yapılması sağlanabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: tarihi çevre, kentsel tasarım, tasarım kodu

KÜÇÜK ÖLÇEKLİ KENTTE FARKLI MEKANSAL ANALİZ YÖNTEMLERİ İLE KENTSEL DOKU ÇÖZÜMLEMESİ: KARAKOÇAN ÖRNEĞİ

Merve Özzaim

Tapu Kadastro Fırat Üniversitesi
merveozzaim@gmail.com

Özet

Yerleşme sayıları bakımından Türkiye'nin en baskın kent grubunu oluşturan küçük ölçekli kentler planlama odağında özel bir önem gerektirmektedir. Çoğunlukla kırsal karakterli olan bu yerleşmelerin kentsel ve kırsal alanlarında zaman içerisinde fiziksel dönüşümler ve sosyal değişimler meydana gelmiştir. Kentleşme süreçleriyle meydana gelen bu değişimler alanın genel karakterini değiştirecek ölçüde ise kentsel kimlik sorunları ortaya çıkmaktadır. Kent kimliği kent imajını etkiler, her kentte kendine özgü nitelikler taşır ve sürdürülebilir kent kavramını yaşatır. Fiziksel ve sosyal yapının karşılıklı etkileşim halinde ortaya koyduğu örüntü olarak ifade edilen kentsel doku, kentsel kimlik bileşenlerinden biridir ve yerleşmelerin özgün karakterinin belirleyicisidir. Bu çalışmada küçük ölçekli kent grubunda yer alan Karakoçan'ın kentsel doku analizi amaçlanmıştır. Mekansal analiz yöntemleri ile kentsel dokular çözümlenerek belgelenebilmektedir. Lynch'in 'İmaj Analizi' bu yöntemlerden biridir. Bu bağlamda yerleşmenin bütüncül olarak algılanması, birbirinden farklılaşan alt bölge karakterlerinin belirlenmesi, ana aks ve odakların tespit edilmesi mümkün olabilmektedir. Kent imgesini oluşturan öğelerin incelenmesi, kentleri özgünleştiren özelliklerin tanımlanabilmesine olanak verir. Güçlü ve iyi bir kent imgesi aidiyet hissini ve kentsel çevre içerisinde psikolojik tatmini güçlendirmektedir. Kentsel mekânı algılamanın en pratik yolu, kanal mekânlarda yaya olarak hareket etmektir. Kanal mekânda hareket sırasında, ne kadar uzağın algılanabildiği ile hangi yüzeylerin görülebildiği, çevrelenme düzeyi eşgörü alanı analizleri ile belgelenir. Doku analizinde topolojik analiz yöntemi, gerçek mesafelerden bağımsız ağ ilişkilerini ortaya koymak amacıyla kullanılan bir tekniktir. Dokularda kavşak türleri (T kesişme, X kesişme), yapı adası ve çıkmaz sokak oranları ile değerlendirme yapılabilmekte, yerleşmenin kanal mekân strüktürü hakkında bilgi sağlanmaktadır. Çalışmada farklı analiz teknikleri ile Karakoçan'ın kentsel doku analizi yapılmıştır. Küçük ölçekli kentler gelecekte alternatif yaşam alanları olarak gelişim sağlayabilir. Kentsel alan genişlerken kent kimliğinin bileşenlerinden biri olan kentsel dokunun korunması önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Karakoçan, küçük ölçekli kent, kentsel doku, imaj analizi

DEPREM KAYNAKLI ZORUNLU GÖÇÜN ŞEHİR İMAJINA ETKİSİ: ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ

Erkan Gülder ^{1,*}, Zeynep Sude Polat ², Meriç Çeltek ² & Zehra Köseoğlu ²

¹ İşletme Fırat Üniversitesi

² İşletme Fırat Üniversitesi

egulter@firat.edu.tr

Özet

Bu çalışma, zorunlu göç sebebi ile göç edenlerin şehir imajı algılarını ölçmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca zorunlu göç sebebi ile göç edenler ile şehrin sakinlerinin şehir imajı algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu amaçlara ulaşmak için Gilboa vd., (2015)'in şehir imajı ölçeği kullanılarak anket geliştirilmiştir. Geliştirilen anket, 6 Şubat 2023 depremi sebebi ile Elazığ iline göç edenler ve Elazığ sakinleri üzerinde uygulanmıştır. Her katılımcı grubundan 168'er olmak üzere toplamda 336 katılımcıdan elde edilen veriler SPSS 23.0 paket programı ile analize tabi tutulmuştur. İki grup arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını ortaya çıkarmak için yapılan "t" testi sonuçlarında iki grubun da şehir imajı algılarının ortalama düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Çalışma sonuçlarında, deprem sebebiyle Elazığ iline gelenlerin algı ortalamasının (3.68), Elazığ sakinlerinin algı ortalamasından (3.22) daha yüksek olduğu ve aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır. Çalışma sonuçlarında elde edilen bulgular neticesinde şehir markalaşması bağlamında, marka imajı algısını artırmak amacıyla yerel yönetimlere, uygulayıcılara ve gelecek çalışmalara önemli çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Şehir markalaşması, şehir imajı, zorunlu göç, Elazığ

HİZMET KALİTESİNİN TÜKETİCİ MEMNUNİYETİNE ETKİSİ: ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ

Yunus Gülcü ^{1,*} & Gamze Gündüzgil ¹

¹ Maliye Fırat Üniversitesi
ygulcu@firat.edu.tr

Özet

Bu çalışma hizmet kalitesinin tüketici memnuniyetine etkisini ölçmeyi amaçlamaktadır. Çalışmada hizmet kalitesini ölçmek için Parasuraman vd., (198)'nin Servqual ölçeği; tüketici memnuniyetini ölçmek için ise Lam vd., (2004)'nin müşteri memnuniyeti ölçeği kullanılarak anket oluşturulmuştur. Söz konusu anket Elazığ ilinde ikamet eden 15 yaş üstü kişilere uygulanmıştır. Toplamda 413 katılımcıdan elde edilen veriler, SPSS 23.0 paket programı kullanılarak analizlere tabi tutulmuştur. Çalışma sonuçlarında, katılımcıların Elazığ belediyesine yönelik hizmet kalitesi algısının (3.94) müşteri memnuniyeti algısından (3.62) daha yüksek olduğu ve iki algının da ortalama üstünde olduğu ortaya çıkmıştır. Çalışma sonucunda, hizmet kalitesinin tüketici memnuniyetine etkisine yönelik geliştirilen hipotez kabul edilmiştir ve hizmet kalitesinin varlığının, tüketici memnuniyetini artırdığı ortaya çıkmıştır. Çalışmada yerel yönetimlere, uygulayıcılara ve gelecek çalışmalara da önemli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hizmet kalitesi, tüketici memnuniyeti, şehirleşme

DOĞAL RİSK (AFET)DİRENÇLİLİĞİ VE YAŞANABİLİRLİK PERSPEKTİVİNDE ELAZIĞ

Ahmet Feyzi Bingöl ^{1,*} & Melahat Beyarslan ¹

¹ Jeoloji Mühendisliği Fırat Üniversitesi
afbingol@gmail.com

Özet

1950'lerden bu yana şehirler hızla büyümekte, nüfus hızlı bir şekilde artmakta, bu nedenle de meydana gelen birçok doğal afete maruz kalan insan sayısı hızla artmaktadır. Afet, doğal faktörler ile doğal olmayan beşeri faktörlerin neden olduğu, insani kayıpların oluşmasına, çevresel hasara, mal kaybına ve psikolojik etkiye neden olan, yaşamları ve geçim kaynaklarını tehdit eden ve bozan bir dizi olaydır. Deprem, sel, heyelan gibi doğal olaylar tedbir alınmadığı zaman afetlere dönüşmekte önemli can ve mal kayıplarına neden olmaktadır. Depremler beklenmeyen bir anda, aniden oluştuğundan, genellikle en yıkıcı doğal afetler arasında yer almaktadır. Deprem, insanların hayatını bozabilecek ve tehdit edebilecek bir olay olarak görülürken, yaşanabilir bir şehir, ekonomik açıdan nitelikli bir şehir ortamı ve yaşam eşitliği yaratma düşüncesidir. Afetlerden kaynaklanan kayıpların en aza indirilmesi ve içinde yaşayan insanların doğayla iç içe yaşayabilmesi için bir şehrin planlanmasında risk yönetiminin baştan dikkate alınması gerekir. Bu nedenle halkın ve yöneticilerin yaşadıkları şehri tehdit eden risklerin ne olduğunu öğrenmesi, bu konularda bilinçli olması hem de bunlara karşı dirençlilik oluşturulması için planlar yapması ve uygulamaya koyması şarttır. Şehri dirençli hale getirmenin ilk adımı şehri tehdit eden risklerin tespit edilmesidir. Yöneticiler teorik boyutla başlayıp son aşama uygulama boyutuyla risklere karşı dirençli şehir oluşturmaya yönelik her türlü çalışmayı yapmalıdırlar. Risk dirençli kent oluşturulduğunda, o kentin yaşanılabilir bir kent olmasında da önemli yol alınmış olacaktır. Elazığ için en önemli doğal risk deprem ve daha az oranda ise sellerdir. Elazığ'ın daha yaşanabilir hale getirilmesi için risk (deprem, sel) dirençli hale getirilmesi en önemli faktördür. Risk dirençli şehir, şehrin deprem, sel gibi riskler ile karşılaşmayacağı anlamına gelmemektedir. Risk dirençli şehir oluşturmadaki amaç beklenmedik biçimde ve zamanda oluşan doğal olaylar (özellikle deprem) karşısında hazırlıklı olmak, can ve mal kaybını minimum seviyelere indirmek ve rasyonel çözümler üreterek, doğal olay sonrası kısa zaman içerisinde şehrimizi yeniden en iyi biçimde yaşanabilir hale getirmektir.

Anahtar Kelimeler: Doğal afet, dirençlilik, yaşanabilirlik, Elazığ, Türkiye

ELAZIĞ'IN KENTSEL GELİŞİMİ VE GELECEĞİ

Muhammed Fatih Çetintaş

Mimarlık Fırat Üniversitesi
mfcetintas@firat.edu.tr

Özet

Kevin Lynch'e göre; bir çevresel imge üç bileşene ayrılabilir: Kimlik, yapı ve anlam. Bir kentin anlam kazanması; yapılaşması ve kimliğiyle birlikte sağlanır. İşlenebilir bir imge öncelikle nesnenin tanımlanması ve ayrıştırılarak, varlık haline dönüşmesini gerektirir. Bu da kimliğini ortaya koyar. Bir kentin kimliği yapma çevre elemanları, şehirlerde süregelen insan gereksinimlerinden kaynaklanan faaliyetler ve bu faaliyetlerin karşılıklı ilişkileri ile şekillenen, insan eliyle yapılmış elemanlardan oluşur. Lynch kent imgeleminde kentin görünürlüğünü, kent algısını arttıran etmenleri şu şekilde sıralamaktadır:

- Yollar (paths),
- Sınırlar (edges),
- Bölgeler (districts),
- Düğümler (nodes) ,
- İşaret Ögeleri (landmarks).

Bir kent yolları ile sınır ögeleri ile, bölgeleri ile düğüm noktaları ve simgeleriyle imge oluşturur. Yani kentteki zihinsel temsilde yer bulur kendine ve böylece belleklerimizde yerini edinir.

Bu çalışmada Lynch'in kent imgelerinden yararlanılarak, Elazığ kent merkezinin dönüşümü 40 yıllık gelişimi çerçevesinde ele alınacaktır. Elazığ kent merkezi özellikle son 20 yıl içerisinde doğu-batı/kuzeybatı ekseninde gelişim göstermiştir. Bu hızlı dönüşümün kent oluşumunda ve gelişimindeki yeri, kentsel süreklilik açısından çalışmanın konusunu oluşturmuştur. Bu kentsel gelişimde birçok parametre etkili olmuştur. Çalışma içerisinde bu parametreler tartışılacaktır. Bu çalışmanın amacı Elazığ kent merkezinin gelişiminin incelenerek geleceğe ilişkin sorun ve/veya çözümlerin tartışılmasıdır. Çalışma kapsamında; Elazığ kent merkezinin Lynch'in kent imgesi çerçevesinde ele alınarak gözlemsel olarak değerlendirilecek, mekan sentaksı (space syntax) yoluyla kentsel gelişimi morfolojik olarak ele alınacaktır. Kentsel formun gelişimi tartışılacak ve kentin geleceğine ilişkin öneriler ele alınacaktır. Çalışmada Elazığ'ın gelişimini gösteren hava fotoğraflarından faydalanılacaktır. Çalışma sonucunda Elazığ'ın gelişimine, geleceğine ilişkin öneriler ve tehditler ile potansiyellerine yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, Kent, Kent İmgesi, Kent morfolojisi, Kentsel Gelişim.

ELAZIĞ ŞEHİR YERLEŞİMİ VE İMAR PLANLARININ GEÇMİŞİ, BUGÜNÜ VE GELECEK PLANLAMASINDAKİ ÖNEMİ

Gülay Çetintaş¹ & Kürşat Esat Alyamaç^{2,*}

¹ Yapı ve Beton Uygulama ve Araştırma Merkezi Fırat Üniversitesi

² İnşaat Mühendisliği Fırat Üniversitesi

kealyamac@firat.edu.tr

Özet

Bir yerleşim bölgesinin, bir şehrin kaderine yön veren en önemli adımlardan biri de yapı yerleşimleri ve imar planlarıdır. Şehir planlamak; nüfus hesaplarını, sosyal, kültürel, ekonomik ve tarihi dokuları çok iyi bilmek ve gelecek vizyonunu net ortaya koymakla mümkündür. Bu çalışmanın amacı, Elazığ şehir merkezinin kurulduğu günden bugüne imar çalışmalarının ve uygulamalarının tamamını gözden geçirmek ve gelecek vizyonu bağlamında bir öngörü ortaya koymaktır. 1933 tarihinde 2290 sayılı “Belediye Yapı ve Yollar Kanunu” ile kentlerin planlaması çalışmalarını ve imar faaliyetleri düzenleyen yasa yürürlüğe girmiştir. 1956'da yılında imarla ilgili yasal durumu düzenlenen 6785 sayılı “İmar Kanunu” uygulamaya konulmuştur. Elazığ kent merkezinin ilk planlama çalışması bu kanundan sonra hazırlanmaya başlanmıştır. 1958-1959 yılında imar planlarından altlık olarak kullanılan halihazır paftalar çizilmiştir; 30.01.1960 tarihinde Planlama ve İmar Umum Müdürlüğü tarafından onaylanmıştır. 6785 sayılı imar kanununun İmar Plan yapım yönetmeliğine göre Elazığ'ın ilk imar planı 1961 yılında onaylanmış ve uygulamaya başlanmıştır. 1979 yılında İmar ve İskan Bakanlığı, Metropolitan İmar Dairesi Başkanlığı tarafından Elazığ şehri için Metropolitan Kent yapma kararından sonra Elazığ kent merkezine Akçakiraz-Yurtbaşı beraber planlanması gündeme gelmiş yeni bir halihazır yapımı ve imar çalışması süreci başlamıştır. Planlama çalışmaları 1980'li yıllarda kesintiye uğramıştır. 12 Eylül'den sonra İmar İskân Bakanlığı bu işi İller Bankasına devretmiş ve planlama süreci 1989 yılında bitirilmiştir. Bundan sonra birçok mahalle için revizyon imar planları hazırlanmıştır. Elazığ kent merkezinin 1/5000 Nazım İmar Planı 31.12.2003 tarihinde onaylanmış ve 2016 yılına kadar yürürlükte kalmıştır. 2011 yılında ilk onayı yapılan 1/100 000 ölçekli Malatya-Elazığ-Bingöl-Tunceli Çevre Düzeni Planı kararlarına göre kent merkezinin Nazım ve Uygulama İmar Planlarının yenilenmesi çalışmaları başlamıştır. 2014 yılında ihalesi yapılan halihazır harita ve Jeolojik-Jeoteknik Etüt Raporları ve İmar Planı yapımı ihalesi sonucu hazırlanan Nazım ve Uygulama İmar Planları 2016 yılında onaylanmıştır. 2014 yılından sonra yapılan halihazır harita ve Jeolojik-Jeoteknik Etüt Raporları altlık olarak kullanılarak, Elazığ kent merkezi genelinde 2020 yılında Nazım ve Uygulama İmar Planı revizyonları yapılmış ve onaylanmıştır. Mahkeme kararıyla iptal edilen plan daha sonra aynı altlıklar kullanılarak yeniden yapılmış ve 2022 yılında belediyesi tarafından onaylanmıştır. Bugün yürürlükte olan ve uygulanan planda budur. 24 Ocak 2020 Sivrice/Elazığ Depreminden sonra TOKİ marifetiyle yapılan konutların Elazığ'ın şehir yerleşimine önemli etkisi olmuştur. Sonuç olarak geçmiş imar planları değerlendirilmiş ve Elazığ'ın gelecek yerleşimi için öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Şehir planlama, İmar planları, 24 Ocak 2020 Sivrice Depremi, Toplu konutlar, Elazığ şehir yerleşimi

KENT MERKEZİNDE KENTSEL DÖNÜŞÜMÜN DEĞERLENDİRİLMESİ: RİSKLER VE ÖNERİLER

Rüya Ardıçoğlu

Şehir ve Bölge Planlama Fırat Üniversitesi
rardicoglu@firat.edu.tr

Özet

Ülkemizde kent merkezlerindeki fiziksel ve işlevsel değişimler 1950'ler sonrasında hız kazanmıştır. Kentsel nüfusun artması, afet riskleri, kentsel dönüşüm uygulamaları, ekonomik sebepler, mülkiyet konuları mekânsal değişimlerin temel sebeplerini oluşturmaktadır. Kentsel alanların zaman içinde değişen ihtiyaçlar doğrultusunda fiziksel, sosyal ve işlevsel dönüşümler geçirmesi kentlerin dinamik doğası içerisinde olağan bir durumdur. Ancak, bu dönüşümün kentsel mekân kalitesini artıran yapıda ve ihtiyaçlara yönelik olması gerekmektedir. Aksi takdirde dönüşüm uygulamaları çöküntü alana dönüşen kent merkezlerine, ulaşım sorunlarına, kent estetiğinin yok olmasına, ısı adası etkisinin ve afet riskinin artması gibi pek çok sorunun ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu kapsamda çalışmanın amacı, Elazığ kent merkezinde kentsel dönüşüm uygulamalarının değerlendirilmesi, sorunların ve önerilerin geliştirilmesidir. Bu doğrultuda kent merkezinin süreç içindeki değişim ve gelişiminin yanı sıra, 2020 ve 2023 depremleri sonrası güncel imar planı kararları doğrultusunda ortaya çıkacak gelecekteki yeni merkezin fiziksel çevre kalitesinin ulaşım, kent estetiği, iklimlendirme, mekânsal kalite, arazi kullanımı, afet riski ve dirençlilik kapsamında incelemesi yapılmıştır. Çalışma sonucunda mevcut imar planı ve kentsel dönüşüm politikaları kapsamında alanda ortaya çıkabilecek riskler ve öneriler belirlenmiştir. Bu bağlamda, dar olan yol aksları, emsal artırımı, dar akslardaki kat sayısı artırımı, otopark yetersizliği, mevcut dokunun sıkışık olması, açık alan yetersizliği, kentte yeni gelişen alanlar sonrası alandaki işlevsel ve sosyal değişimler uzun vadede alanın çöküntü alan riski taşımasına neden olan etkenler olarak belirlenmiştir. Kat sayısı ve emsal artışı odağında yapılan kentsel dönüşüm uygulamalarının mevcut durumda da riskler ve sorunlar barındıran alanda ulaşım, otopark, güneşlenme, kent estetiği, kentsel dirençlilik konularını zayıflatan etkide olabileceği, yapı stoğu yenilense de alanın bütünsel çevre olarak mekânsal kalitesinin zayıflayacağı, kentte yeni merkezlerin de gelişimiyle uzun vadede çöküntü alan riski taşıyabileceği sonucuna varılmıştır. Kentin ilk merkezi olan bölgede alternatif dönüşüm politikalarının ele alınması, merkezin yoğunluğunun artırılmaması önerilmektedir. Ayrıca, kentte yeni gelişen alternatif merkezlere karşı bu alanın cazibe merkezi olarak varlığını sürdürebilmesi için plan ve tasarım kararlarının yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: kentsel dönüşüm, kent merkezleri, kentsel planlama

ELAZIĞ İLİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTSEL LOJİSTİK PERFORMANS DEĞERLENDİRMESİ

Belkız Torğul

Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi
btorgul@firat.edu.tr

Özet

Günümüzde küreselleşme ve dijitalleşmenin etkileriyle birlikte, lojistik faaliyetler kentsel yaşamı önemli ölçüde etkilemektedir. Kentsel lojistik kavramı, şehirlerde yaşayan insanların ve şehir ekosisteminin lojistik kaynaklı olumsuz etkilerden en az şekilde etkilenmesini sağlamak amacıyla geliştirilmiştir. Bu nedenle, kent yönetimlerinin bu etkileri analiz ederek sağlıklı kararlar alabilmeleri için çalışmalar yapması oldukça önemlidir. Bir kentin kentsel lojistik performansı, ekonomik, sosyal ve çevresel faktörler olmak üzere sürdürülebilirliğin temel bileşenlerine dayanmalıdır. Sürdürülebilir kentsel lojistik kavramı, şehirlerdeki mal ve hizmet akışlarını optimize etmeyi ve çevresel, ekonomik ve sosyal açılardan sürdürülebilirlik ilkelerine uygun bir şekilde yönetmeyi hedefler. Bu yaklaşım, kentlerin karmaşık lojistik sistemlerini daha verimli, çevre dostu ve toplum için uygun hale getirme amacını taşır. Kentlerin hızla büyümesiyle birlikte, lojistik uygulamaların başarılı ve sürdürülebilir olması için kentsel lojistik performansının artırılması büyük önem taşır. Bu çalışmanın amacı, Elazığ ilinin kent içi ulaşımı hakkında fikir vermek üzere kentsel lojistik potansiyelinin belirlenmesidir. Bu doğrultuda çalışmada temel olarak kentsel lojistik performans unsurlarında dikkate alınacak kriterler literatüre dayalı olarak elde edilmiş, anketler ve çok kriterli karar verme yöntemleri kullanılarak farklı alanlardan uzmanların desteğiyle değerlendirilmiştir. Belirlenen kriterlerin önem dereceleri hesaplandıktan sonra Elazığ ilinin sürdürülebilir kentsel lojistik performansı hesaplanmıştır. Bu çalışma, sürdürülebilir kentsel lojistik konusunda dikkate değer bulgular ortaya koymuştur. Bu bulguların, yetkililerin Elazığ'a özgü kentsel lojistik uygulamalarını değerlendirip geliştirme yolunda stratejik planlar yapmalarına ve sürdürülebilir faaliyetlere odaklanmalarına destek sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Lojistik, Kentsel Lojistik, Çok Kriterli Karar Verme, Elazığ.

ELAZIĞ'DA ŞEHİR ÖTESİ KENTLEŞME SÜRECİNİN MEKANSAL ANALİZİ

İlhan Oğuz Akdemir ^{1,*} & Songül Bahadır ¹

¹ Coğrafya Fırat Üniversitesi
ioakdemir@firat.edu.tr

Özet

Türkiye’de ve dünyada yaşanan değişimler kır ve kent arasındaki ilişkinin yeniden tanımlanması ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Kırsal alan ve kentin coğrafi olarak yakınlaşması, fiziksel sınırların ortadan kalkması, sosyo-kültürel yapılarının dönüşerek benzer eğilimler göstermeye başlaması, emek güçlerinin yakınlaşarak istihdam yapılarının ortaklaşması, aynı ekonomik yapılarda çalışmanın yaygınlaşması ve aynı üretim ilişkilerine katılım hem kırsalda hem de kentte yapıların yeniden sorgulanmasını gerekli kılmıştır. Dolayısıyla, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikler başta olmak üzere diğer yönleriyle de üretim ve istihdam yapılarında, emeğin hareket ve dönüşümünde, nüfusun yerleşme kriterlerinde, hane halkının fiziksel ve sosyal dolaşımı gibi özelliklerde kır ve kentin arasındaki fiziksel çizgi giderek daha şeffaf bir görünüm kazanmaya başlamıştır. Elazığ ili kırsalında nüfus, ekonomik etkinlikler, yaşam biçimleri, araziyi kullanma biçimleri, mimari yapı, yerleşme dokusu konularında bir değişim gözlemlenmekle beraber henüz yerel karakterlerin baskın olduğu alanlar da mevcuttur. Araştırma bu değişim ve değişememe durumları, nedenleri sonuçları şehir ötesi kentleşme, şehrin işgali ve yeni kırsallık terimi ile açıklanması ve/veya açıklanamaması sorunu üzerinden yürütülecektir.

Araştırma sahası sınırları olarak Elazığ şehrini doğrudan görünürlük uzamı içinde yer alan yaklaşık olarak merkez ilçe sınırları belirlenmiştir. Doğal olarak bir arazi bilimi olan Coğrafyanın İlkelerine uygun olarak. Kentin işgal ettiği alanların sınırı belirlendikçe araştırma sahası sınırı değişecektir. Sınır içerisinde

- Nüfus birikimindeki değişme,
- Yerleşme ve konut dokusundaki dönüşüm,
- Ulaşılabilirlik ve ulaşım ağları,
- Yerleşme ve yaşam tarzındaki değişme,
- Şehir-kır nüfus hareketliliği,
- Eklentilerde, donatılarda değişme,
- Kırsal kentsel sınıflarda dönüşüm,
- İktisadi yapıda değişim ve dönüşüm,

Ana bileşenleri açısından çok faktörlü kartezyen analizler yapılarak. Kentsel istilanın sınırları tespit edilecektir. Her unsurun ayrı ayrı ve bileşik olarak tematik haritaları üzerinden konu analiz edilecektir. Elazığ çevresinde var olmuş geleneksel kırsal alanın, kırsal ve kentsel karakterleri sorgulanacak, değişim ve dönüşümün sayısal ve kalite üzerinden izahı yapılmaya çalışılacaktır.

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Günümüzde, dünyada kırsal ve kentsel alanlarda yaşanan hızlı değişimler kavramsal bakımdan da yeni tanımlamalara ihtiyaç duymaktadır. Eskiden beri sürekli bir şekilde kırsal kente yaklaşması çevresinde tanımlamaların değişimine zemin hazırlamıştır. Kırsal alanların yaklaşması henüz devam ederken, son dönemlerde kentsel alanlar da kırsala yaklaşılmaya başlamış ve neticede eklemlenme süreci hızlanmıştır. Kırsal ve kentsel alanlar giderek daha geçişli, benzer değişkenlere dayanmaya başladığından, kır ve kenti kesin çizgilerle birbirinden ayırmak oldukça zorlaşmıştır.

“Yeni Kırsallık” terimi kırsal alanlarda şehre ait unsurların yaygınlaştığı, hem kırsal görünümün hem de kırsal nüfus özelliklerinin aslında “dönüşmüş kırsal” ifade ettiği görülmektedir. Kırsal alanları sınıflandırmak ve kır ile kenti birbirinden kesin hatlarla ayırmak kolay değildir. Farklı ülkeler sosyal ve ekonomik durumlarına bağlı olarak kentin kırsal tanımlamasını yapmış olup bu tanımlar bölgeden bölgeye ülkeden ülkeye değişiklik gösterir. Bununla birlikte OECD ve AB tarafından kabul edilen iki temel kırsal tipoloji daha yaygın olarak benimsenmektedir. OECD kırsallık göstergelerini 4 ana başlık altında toplamaktadır. Bunlar;

- Nüfus ve göç,
- Ekonomik yapı ve performans,
- Sosyal refah ve eşitlik
- Çevre veya mekân ile sürdürülebilir politikalar

Yapılacak olan bu çalışmada Elazığ İli OECD'nin bütün bu kırsallık göstergelerine göre de irdelenecektir. OECD'ye göre kırsal alanlar, yerel ve bölgesel olmak üzere iki kademeli bir düzeyde tanımlanmıştır. Yerel düzeye NUTS5 (Nomenclature of Territorial Units for Statistics) adı verilmiştir ve bu tür kırsal alanlarda kilometre kareye düşen kişi sayısı 150'nin altındadır. Nitekim kilometre kareye düşen kişi sayısı Elazığ'da 63'tür. Bölgesel düzeye ise NUTS3 denmektedir. Burada OECD daha geniş mekânları yönetim ve fonksiyonel özelliklerine bağlı olarak belirgin baskın ve yoğun kentsel olarak işaretlenmektedir. AB'nin kırsal yaklaşımı ise daha çok kentleşme derecesine odaklanarak NUTS5 seviyesinde bölgeleri tanımlamaktadır. Bu yaklaşımda da, AB İstatistik Ofisi (EUROSTAT) kırsal bölgeleri 3 tipte ele almaktadır. Bunlar; Yoğun nüfuslu bölgeler, Orta yoğunluktaki bölgeler, Az yoğunluktaki bölgelerdir. Elazığ ilinde, km²'ye 63 kişi düşmektedir. Bu değer Türkiye ortalamasının altında bir değer olmakla birlikte yıl içinde de değişmektedir. Kırsalın tesbiti için Fizyolojik yoğunluk değerleri kullanıldığında, Şehir-Ötesi kentleşmenin izlerini sürmek kolaylaşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, kentleşme, Alt Kentleşme, Öte kentleşme, Şehir-Ötesi Kentleşme, Yeni Kırsallık,

KÜMELENME YAKLAŞIMI BAĞLAMINDA ELAZIĞ'DA SANAYİ SEKTÖRÜNÜN VE SANAYİ ALANLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Kübra Yıldırım Özcan

Şehir ve Bölge Planlama Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
kubrayildirimozen@aybu.edu.tr

Özet

Küreselleşme etkileri ile birlikte artan üretim faaliyetleri ile rekabet gücünü geliştirmeyi amaçlayan firmalar, kümelenme oluşumları içerisinde yer almaya başlamıştır. Ülkemizde 1990'lı yıllarda ortaya çıkmaya başlayan kümelenmeler içerisinde, firmaların birbirlerine yakın yer seçmeleri ve birbirleri ile girdi çıktı ilişkilerinin bulunması gibi bazı önemli unsurlar bulunmaktadır. Kümelenmeler, Ülkemizde organize sanayi bölgeleri içerisinde de oluşabilmektedir. Firmaların ve hatta kümelenmelerin organize sanayi bölgeleri içerisinde yer seçmesinin sebepleri arasında, ortak altyapı ve sosyal donatı alanları gibi imkanların olması ve gerek fiziksel ve sosyal gerekse de ekonomik boyutlarda birçok kolaylığın bulunması yer almaktadır. Kümelenmeler ise, bulundukları bölgede hem firmalara hem de bölgeye özellikle rekabet gücünün geliştirilmesi ve ekonomik kalkınma konularında önemli katkılarda bulunmaktadır. Bu çerçevede çalışma, Elazığ İli sanayi sektöründe bir kümelenme modeli geliştirilmesine yönelik potansiyelini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu çerçevede çalışma kapsamında öncelikle, kavramsal olarak literatür taraması yapılarak, T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (Mülga), Elazığ Belediyesi ve Elazığ OSB ile yüz yüze görüşmeler yapılmış ve ardından elde edilen tüm verilerle SWOT Analizi yapılarak Elazığ'daki mevcut sanayi sektörü irdelenmiştir. Ayrıca, İl'de yer alan mevcut sanayi bölgelerinin mekânsal dağılımları ve yer seçimleri incelenerek; kümelenme modeli bağlamında sektörel değerlendirmeler yapılmış ve önerilerde bulunulmuştur. Çalışma sonucunda elde edilen veri ve bulgulara göre; ilerleyen yıllarda, Elazığ'da özellikle maden sanayisi sektöründe bir kümelenmenin oluşturulmasının mümkün olduğu ve bunun da Elazığ'ın bir çekim merkezi haline gelmesinde etkili olacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, Sanayi Bölgeleri, Kümelenmeler

KARAYOLUNDAN KAYNAKLI KARBON AYAK İZİNİN 2018-2023 DÖNEMİ İÇİN HESAPLANMASI: ELAZIĞ İLİ DURUM ÇALIŞMASI

Mehmet Karahan ¹, Turgay Yıldırım ^{2*} & Zafer Yıldırım ²

¹ İşletme Yönetimi Fırat Üniversitesi

² İşletme Yönetimi İnönü Üniversitesi

turgayyildiriimm@gmail.com

Özet

Uzun yıllardan beri dünya ikliminde düzenli değişimler yaşamıştır ve yaşanmaya da devam etmektedir. Daha çok atmosferik iç dengeye bağlı olarak, uzaydan gelen radyoaktif parçacıklar, meteor yağmurları, volkanik patlamalar veya dünyadaki manyetik kutupların yer değiştirmesinden dolayı dünya sürekli olarak iklim değişikliğine maruz kalmıştır. Tüm bu doğal faktörlerin dışında dünyada iklim değişikliği ilk kez insan eliyle ve sanayi devrimi ile birlikte ortaya çıkan atıkların, sera gazlarının etkisiyle daha da arttığı saptanmıştır. Günümüzde Küresel ısınma, insanların tüketim faaliyetleri doğa üzerine kalıcı bir etki oluşturmaktadır. Küresel ısınmaya yol açan sera gazlarının başlıca kaynaklarından biri de ulaşım sektörüdür. Karbon ayak izi, insan faaliyetleri sonucu oluşturulan bir ürünün yaşam evresi boyunca doğrudan ya da dolaylı bir şekilde biriktirdiği karbondioksit emisyonlarının toplamını ifade etmektedir. Bu çalışmanın amacı; Elazığ ilinin 2018 ile 2023 yılları arasında gerçekleşen karayolundan kaynaklı sera gazı emisyonuna ait karbon ayak izi (benzin, motorin, LPG tüketim verileri kullanılarak) miktarını hesaplamaktır. Araştırmaya ait veriler yakıt tüketim miktarına göre EPDK (enerji piyasası düzenleme kurumu) internet sitesinden temin edilmiştir. Verilerin analizi için IPCC metodolojisi Tier yaklaşımları benimsenmiştir. Bu araştırma için Tier 1 yöntemi kullanılarak verilerin analiz edilmesi sağlanmıştır. Analiz sonucunda, Elazığ'ın karayolundan kaynaklı karbon ayak izi IPCC Metodolojisi Tier 1 yaklaşımıyla 2023 yılı için 607.137 CO₂, 2022 yılı için 519.625 CO₂, 2021 yılı için 528.177 CO₂, 2020 yılı için 486.640 CO₂, 2019 yılı için 446.129 CO₂ ve 2018 yılı için 523.045 CO₂ emisyonu hesaplanmıştır. Araştırma sonucunda, 2023 yılında diğer yıllara göre emisyon miktarında büyük oranda bir artış olduğu görülmektedir. Bu yükselmenin araç sayısındaki artışa bağlı olduğu düşünülmektedir. Yine ayrıca en az karbon salınımının 2019 yılında gerçekleştiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Karbon Ayak İzi, EPDK, IPCC, Tier, Emisyon

SIFIR ATIK VE DÖNGÜSEL EKONOMİ PERSPEKTİFİNDE TARIMSAL/ORMANSAL ATIKLARIMIZIN BİYOKÖMÜRE DÖNÜŞÜM POTANSİYELİNİN ARAŞTIRILMASI

Sema Alkseravi ¹, Gizem Akkuş Özer ¹, Şeyda Taşar ^{1,*} & Neslihan Duranay ¹

¹ Kimya Mühendisliği Fırat Üniversitesi
sydtasar@firat.edu.tr

Özet

Türkiye, zengin bir tarım ve orman ürünleri çeşitliliğine sahiptir. Bu sebeple, tarım ve ormancılık faaliyetleri sonucunda büyük miktarda atık oluşmaktadır. Biyokütle Enerjisi Potansiyel Atlasına (BEPA, 2021) göre, Türkiye'de yılda yaklaşık 100 milyon ton biyokütle atık potansiyeli bulunmaktadır. Türkiye'nin yaklaşık yıllık 62 milyon ton tarımsal ve ormansal atık rezervine sahip olduğu ve bu atıkların potansiyeline eşdeğer yıllık enerjisinin yaklaşık 25 milyon ton petrol eşdeğeri (MTPE) olduğu düşünüldüğünde, bu atıkların biyoenerji, biyoyakıt gibi biyo-ürünlerin üretimi için bir hammadde kaynağı olarak kullanılması ulusal ekonomiye büyük katkı sağlayabilir. Çevreyi ve doğayı korumak, sosyo-ekonomik kalkınmayı hızlandırmak ve tarımsal/ormansal faaliyetlerden daha fazla gelir elde etmek için biyokütle atıklarının toplanması ve döngüsel ekonomiye dahil edilmesi gereklidir. Bu çalışmanın amacı, tarımsal ve ormansal faaliyetlerden biyokömür üretimi yoluyla daha fazla gelir elde etme, çevre ve doğa koruma, ve sosyo-ekonomik kalkınmayı hızlandırma potansiyelini araştırmaktır.

BEPA atlasında yer alan biyokütle atıklarından seçilen en az 50 adet biyokütle örneği dikkate alınarak biyokömür üretim verimi ve özellikleri üzerine biyokütle türü ve piroliz parametrelerinin etkisinin değerlendirileceği çalışma dört temel adımda yürütülecektir. Bunlar: (i) Biyokütle kaynaklarının temini ve ön işlemler (ii) Atık biyokütle kaynaklarından (farklı sıcaklık, azot akış hızı, ısıtma hızı, alıkonma süresinde) biyokömür üretimi ve karakterizasyonu (iii) Biyokömür üretim sürecinin değerlendirilmesi, özellik önemlerinin ve kısmi bağımlılık analizlerinin çıkarılması (iv) Ürünlerin karakterizasyonu ve sonuçların değerlendirilmesi, yorumlanmasıdır.

Biyokütle atıklarının biyorafineri anlayışı ile değerlendirme yaygınlığı arttıkça, kırsal bölgelerden şehirler göçlerde azaltılabilecektir. Bu kapsamda çalışma bölgesel kalkınmaya ve bölgesel istihdama destek olabilecek nitelik taşımaktadır. Petrol menşeli yakıtların yerini alabilecek alternatif lignoselülozik yapıllı endüstriyel atıkların kullanılması/ticarileşme potansiyeli arttıkça (karbon döngüsünün sürdürülebilirliği sayesinde) global ısınmanın önüne geçilebileceği düşünülmektedir. Ayrıca, petrol ve doğalgaz gibi ithal yakıtlara olan bağımlılığımızın azaltılması için yenilenebilir enerji kaynaklarının ve atıkların kullanılması önem arz etmektedir. Ulusal enerji politikalarımızı destekleyen çalışma sonuçlarının, enerji konusunda dışa bağımlılığımızı azaltmaya yönelik önemli bir adım olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: BEPA Atlası, Atık Biyokütle Örnekleri, Piroliz, Biyokömür, Karakterizasyon

ELAZIĞ İLİ BİYOKÜTLE KAYNAKLARININ BİYOETANOL ÜRETİM POTANSİYELİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Şeyda Taşar ^{1,*}, Nurettin Tarkan ¹, Meltem Çakmak Kalkan ¹ & Melek Yılgin ¹

¹ Kimya Mühendisliği Fırat Üniversitesi
sydtasar@firat.edu.tr

Özet

Fosil yakıt kaynaklarının önümüzdeki 40-50 yıl içinde tükeneceği tahmin edilmektedir (Vohra vd. 2014). Dahası, deniz seviyesinin yükselmesi, biyolojik çeşitliliğin kaybı, iklim değişikliği ve sera gazı emisyonları dahil olmak üzere fosil yakıtların kullanımının olumsuz çevresel etkileri düşünüldüğünde alternatif enerji kaynaklarına ve dönüşüm teknolojilerine olan ihtiyaç belirginleşmektedir (Vanhala vd. 2016). Küresel enerji güvenliği ve çevre koruma önlemleri bağlamında, alternatif ve çevre dostu enerji kaynaklarına olan ilgi giderek artmaktadır. En potansiyel ikame enerji kaynaklarından biri, çeşitli yenilenebilir atıklardan ve karbonhidrat oranı yüksek biyokütle kaynaklarından üretilen biyoetanol'dür. Biyoetanol %34,7 oksijen içerdiğinden, çevre dostu, oksijen içerikli bir yakıttır. Benzinle karşılaştırıldığında, %15 daha fazla yanma verimliliğine sahiptir ve daha az azot oksit ve partikül madde salınımına sebep olur. Biyoetanol, çok az kükürt içerdiğinden kükürt oksit emisyonları düşüktür (Pickett vd. 2008).

Şekerler, nişasta, lignoselülozik biyokütle ve algler, biyoetanol üretiminde kullanılan yenilenebilir kaynakların ana kategorileridir. İkinci ve üçüncü nesil biyoetanol sırasıyla algler ve lignoselülozik biyokütle tarafından üretilirken, birinci nesil biyoetanol şeker ve nişastadan yapılır. Diğer biyokütle türleri ticari ölçekte biyoetanol üretimi için hammadde olarak umut vadetmesine rağmen, alglerden üçüncü nesil biyoetanol sentezi hala erken aşamalarında ve yalnızca laboratuvar ortamlarında incelenebilir. Üç ana hammadde türünün (şekerler, nişasta ve lignoselülozik biyokütle) biyoetanole dönüştürülmesi sürecinde fermente edilebilir şeker çözeltileri elde edilirken, farklı işlem adımlarına gerek duyulur. Nişastalı ürünler nişastayı glikoza dönüştürmek için hidroliz sürecinden geçerken, şeker bazlı hammaddelerin yalnızca bir ekstraksiyon prosedürüne ihtiyacı vardır. Lignoselülozik biyokütle kaynaklarında ise, enzim erişebilirliği için hidrolizden önce ön işlem süreçlerinin uygulanması gerekir (Zabed ve diğerleri, 2017). Sonuç olarak, biyokütle türü, bileşimi ve ön işlem koşulların tümü hidrolizin ne kadar verimli ilerleyeceği üzerinde etkin parametrelerdir (Sørensen vd. 2008).

Bu çalışmada, Elazığ ili başta olmak üzere, ulusal çeşitli biyokütle kaynaklarının, atıklarının rezervi, bu kaynaklardan biyoetanol üretim verimliliği, biyokütle türlerinin yapısal farklılıkları dolayısı ile açığa çıkan biyoetanol üretim teknolojilerindeki farklılıklar, mikroorganizmaların üretim sürecindeki rolü ve süreç parametrelerinin ve ön işlemlerin etanol üretim sürecini üzerine etkisi değerlendirilecektir. Biyokütle kaynaklarımızın biyoetanole üretim verimliliği ve potansiyeli, veri analizi teknikleri ile modellenerek ortaya konulacaktır. Ortaya konulacak değerlendirmenin, ithal yakıtlara olan bağımlılığımızın azaltılması, yenilenebilir enerji kaynaklarının ve atıkların biyorafineri

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

anlayışı ile değerlendirilmesine hız verilmesi sürecine katkı sunacağı düşünülmektedir. Ayrıca, değerlendirme sonuçlarının ulusal enerji ve çevre politikalarımızı destekleyeceği, döngüsel ekonomi ve sıfır atık politikası perspektifinde ulusal bilinç düzeyinin artırılması sürecine ivme kazandıracağı ön görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Biyoetanol, biyokütle kaynakları, dönüşüm verimi, hidroliz, veri analizi

ELAZIĞ OSB ENDÜSTRİYEL SİMBİYOZ POTANSİYELİNİN ARAŞTIRILMASI

Arzu Özverdi ^{1,*}, Selçuk Özgen ¹, Erdem Şen ² & Merve Alkaya ²

¹ Çevre Yönetimi ve Denetimden Sorumlu Şube Müdürlüğü Elazığ Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

² Çevre Yönetimi ve Denetimden Sorumlu Şube Müdürlüğü Elazığ Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
arzuozverdi@gmail.com

Özet

Endüstriyel simbiyoz tercihen birbirine fiziksel olarak yakın olup, normalde birbirlerinden bağımsız çalışan iki veya daha fazla ekonomik işletmenin bir araya gelerek hem çevresel performansı hem de rekabet gücünü artıracak uzun süreli ortaklıklar kurması ve dayanışma içinde çalışmasını temsil eder.

Çalışmada, İlimiz Organize Sanayi Bölgesi (OSB) içerisinde sektörel analizlerin yapılarak mevcut potansiyelin ve stratejinin belirlenmesi, fizibilite çalışmalarının yapılması, iletişim faaliyetlerinin yürütülmesi ve endüstriyel simbiyoz uygulamalarının sürdürülebilirliğine ve yaygınlaştırılmasına yönelik altyapının oluşturularak planlanan çalışmaların hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır.

Mermer Atıklarının Yapı Malzemesi Üretiminde Kullanımı

Elazığ OSB içerisinde ve çevresinde yer alan ve faaliyetleri sonucunda mermer çamuru, kırıkları vs. ortaya çıkan tesislerin atıklarının aynı bölgede yapı malzemesi (kireç, alçı, parke taşı) üretimi gerçekleştiren tesislerde değerlendirilmesinin mümkün olduğu ifade edilebilir.

Elazığ OSB içerisinde yer alan mermer işleme tesislerinden kaynaklanan mermer atıkları OSB içerisinde yer alan açık alanda depolanmaktadır. Mermer atıklarının yapı malzemeleri sektöründe değerlendirilmesi durumunda mermer işleme tesisleri halihazırda atık depo sahası olarak kullandıkları alan ve depolama işlemleri sırasında çevresel etkileri azaltmak amacıyla gösterdikleri maddi giderlerinden kazanç sağlayacaklardır. İlaveten yapı malzemeleri üretimi yapan tesisler hammaddeye ulaşım açısından hem ulaşım hem de hammaddenin çıkartılması işleminden kaynaklı maddi giderleri açısından daha kazançlı bir konuma geleceklerdir. Dolayısıyla konuya dair teknik, ekonomik ve mevzuat açısından gerekli koşulların olumlu olmasıyla beraber ilgili sektörlerin bir araya gelerek atacakları adımlar hem bölgedeki mermer tozu/çamuru sorununu çözecek hem de yapı malzemeleri ürünleri üretimine katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Endüstriyel simbiyoz, mermer atıkları

KENT MARKALAŞMASI BAĞLAMINDA HARPUT'UN SAKİN ŞEHİR POTANSİYELİ: BİR DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

Merve Narin ^{1,*} & M. Kübra Müezzinoğlu ²

¹ İç Mekan Tasarımı Dicle Üniversitesi

² İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Fırat Üniversitesi

merve.narin@dicle.edu.tr

Özet

Kent markalaşması, doğal, sembolik, kültürel, tarihi ve yerel değerlerin kent imajının oluşumunda ve gelişiminde kritik bir rol oynadığı karmaşık bir süreçtir. Bu sürecin amacı, kentsel alanın olumlu algısını güçlendirmek ve özellikle turizm sektöründe ve diğer ekonomik alanlarda şehirlerin gelişimini teşvik etmektir. Gelişmekte olan dünyada, tüm yerel bölgeler, yaşam kalitesini artırmayı ve diğer bölgelerle rekabet edebilmeyi hedefleyen stratejiler geliştirmektedir. Küresel ve ulusal ölçekte artan rekabet, kentsel markalaşmanın önemini artırmaktadır. Kentler, sadece yerel değil, uluslararası düzeyde de rekabet etmektedir ve bu durum markalaşma stratejilerine odaklanmayı gerektirmektedir. Kentleşmenin negatif etkilerini azaltmak ve yerel değerleri korumak amacıyla farklı yaklaşımlar ortaya çıkmıştır. Bu yaklaşımlardan biri de “Cittaslow” veya “Sakin Şehir” hareketidir. Bu hareket, yerli ve ziyaretçilerin refahını artırmayı, sürdürülebilir çevre politikalarını desteklemeyi, yerel ürünleri teşvik etmeyi ve kentin kültürel, mimari, politik ve toplumsal özgünlüğünü korumayı hedeflemektedir. Kentlerin markalaşma sürecinde marka konumlandırma unsuru olarak da önemlidir ve bu durum güçlü bir kentsel marka imajının gelişimine katkı sağlar. Bu çalışma, Elazığ'a bağlı Harput Tarihi Yerleşkesi'nin kent markalaşması açısından Sakin Şehir birliğine katılma potansiyelini incelemektedir. Ayrıca, Harput'un Sakin Şehir Hareketi'ne katılma potansiyelini değerlendirmeyi ve bu hareketle kentin kazanacağı değerleri özellikle kent markalaşması açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda, çalışma alanında yapılmış güncel bir araştırma olmaması, bu çalışmayı önemli kılmaktadır. Bu araştırma aynı zamanda, yerel ve ulusal yöneticilere, sektörel paydaşlara ve yerel halka sakin şehir kavramının önemini ve Harput'un Sakin Şehir birliğine üyelik potansiyelini anlatmayı amaçlamaktadır. Yöntem olarak, yerinde gözlem ve görüşmelerle mevcut durum analizleri yapılarak Sakin Şehir kriterlerine uygunluğu uzman görüşleri doğrultusunda belirlenecektir. Sonuç olarak, yapılan değerlendirmeler ve görüşmelerin sonrasında Harput'un Sakin Şehir Hareketi'ne üye olma potansiyeline destek verilebileceği belirlenmiştir. Çevrenin korunması ve halkın bilinçlendirilmesi için geleceğe yönelik projeler geliştirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Cittaslow, Sakin Şehir, Harput, Kent Markalaşması

PAZAR ALANLARININ MEKÂNSAL KALİTE VE KULLANICI GEREKSİNİMLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ: ELAZIĞ ÖRNEĞİ

Zeynep Uslu ^{1,*}, Nuray Beyza Avcı ¹ & Betül Bektaş Ekici ¹

¹ Mimarlık Fırat Üniversitesi
zeyneppuslu00@gmail.com

Özet

Pazar yerleri, tarih sahnesinde var olduğundan bu yana satıcıların ve tüketicilerin bir araya geldiği kullanıcıların sebze, meyve, giyim, züccaciye gibi ihtiyaçlarını ekonomik bir şekilde temin ettikleri ve sosyalleştikleri günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası haline gelen kamusal alanlar olmuştur. İlk bakışta pazarların temelini ekonomik sebepler olduğu düşünülse de pazarlar, kültürel etkileşimlerin merkezinde yer alan kamusal mekânlardır. Kentin kimliğini, toplumun kültürünü, gündelik yaşam pratiklerini, gelenek ve göreneklerini yansıtan dinamik mekânlar olması sebebiyle çağa ayak uydurması, korunması ve yaşatılması önem arz etmektedir.

Genellikle kurulduğu yer veya kurulduğu zamanla isimlendirilen pazarlar, kırsal bölgelerde haftada bir kez, nüfusun daha yoğun olduğu il ve ilçe merkezlerinde ise haftada iki ya da üç kez kurulur. Pazarlar geçiciliği sebebiyle rastlantısal ve yapılandırılmamış gibi görünse de pazarların iç mekân yapısı tarihsel süreç içerisinde oluşmuş, belediye ve mimarların planladığı sistemle birlikte hareket biçimleri ve yerleşim yerleri tanımlanmış ve yönetmeliğe tabii tutularak bir düzene kavuşmuştur. 21. yüzyıl itibarıyla hizmet sektöründe gelişen mekânsal kalite standartları semt pazarlarını da doğrudan etkilemiştir. İyi tasarlanmış pazar alanları, kullanıcı deneyimini olumlu yönde etkilerken aynı zamanda kentin ekonomik ve sosyal canlılığını da desteklemektedir. Geleneksel pazarlar açık alanlara kurulurken içinde bulunduğumuz yüzyılda müşteri kayıplarının önüne geçmek, daha fazla kullanıcıya hitap edebilmek ve kullanıcı memnuniyetini artırmak amacıyla pazar alanları; çevresel kontrol elemanlarıyla desteklenerek iklimsel koşullara uygun, kullanıcıların temel ihtiyaçlarına cevap verecek sürdürülebilir alanlara dönüşmektedir.

Bu çalışmada Elazığ ilinde yer alan Pazartesi, Salı ve Cumartesi pazarları çevresel mekân tasarım ölçütleri göz önüne alınarak mekânsal kalite ve kullanıcı ihtiyaçları doğrultusunda değerlendirilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler satıcılara ve tüketicilere özel olarak hazırlanmış anket ve saha araştırmalarından elde edilmiştir. Tüm bunlara ek olarak satıcı ve tüketici konumundaki kullanıcıların talep ve şikâyetleri tespit edilerek kentin ayrılmaz bir parçası konumundaki pazarların mevcut durumları ortaya konmuş ve pazar alanlarının kurulmadığı diğer zamanlarda bu alanların, kamusal hizmeti devam ettirebileceği rekreasyon alanı önerilerinde bulunulmuştur. Bu önerilerde bulunulurken en az maliyetle en yüksek konforu oluşturmak ve kente değer katmak öncelikli hedef olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, pazar, semt pazarı, mekânsal kalite, kamusal alan

ELAZIĞ'IN SÜRDÜRÜLEBİLİR GELECEĞİ İÇİN ÇAĞDAŞ KERPIÇ YÖNTEMLERİYLE İNŞA EDİLEN YAPILARIN ENERJİ PERFORMANSININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Muhammed Emin Demirtaş ^{1,*} & Ayça Gülten ¹

¹ Mimarlık Fırat Üniversitesi
emindemirtas23@gmail.com

Özet

Elazığ, tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış, zengin kültürel ve mimari mirasıyla öne çıkan bir şehirdir. Bu medeniyetlerin inşa ettiği yapılar, büyük ölçüde doğal malzemeler kullanılarak yapılmış, taş, kerpiç ve hımış gibi çevre dostu malzemeler bu yapıların temelini oluşturmuştur. Ancak, günümüzdeki yapılaşma süreçleri sürdürülebilirlikten uzak olup, çevreye zarar vermektedir. Elazığ'da gelecekte yapılacak sürdürülebilir yapılaşma projeleri, enerji verimliliği ve çevresel sürdürülebilirlik açısından kritik öneme sahiptir. Bu bağlamda, doğal malzemelerle inşa edilen yapılar, Elazığ'ın tarihi kimliğini korurken aynı zamanda sürdürülebilir bir gelecek için ideal bir çözüm sunmaktadır.

Doğal malzemeler, yapıların enerji verimliliği açısından önemli avantajlar sunmaktadır. Toprak, kerpiç ve taş gibi doğal malzemeler, yüksek termal kütleleri sayesinde, yaz aylarında serinlik sağlama ve kış aylarında ise ısı tutma özellikleri ile öne çıkmaktadır. Bu doğal malzemelerden biri olan toprak türevli malzemeler, düşük enerji maliyetleri ile de dikkat çekmektedir. Beton malzemeler ise, üretim süreçlerinde yüksek miktarda enerji tüketmekte ve çevresel ayak izi bırakmaktadır. Taş malzeme doğal bir malzeme olmasına rağmen, enerji performansı açısından sıkıştırılmış toprak malzemeleri kadar avantaj sağlamamaktadır.

Bu çalışma, Elazığ'ın Keban ilçesinde sıkıştırılmış toprak tekniği ile inşa edilmiş bir yapının enerji performansını değerlendirmektedir. Değerlendirilecek yapı örneği olarak, Mimar Özgül Öztürk'ün Keban'da projelendirdiği ve uyguladığı "Kadın Eğitim ve Üretim Merkezi Projesi" ele alınmaktadır. Aynı yapının beton ve taş malzemeler ile inşa edilmesi durumunda ortaya çıkacak enerji performansı ile karşılaştırmalar yapılmıştır. Çalışmanın amacı, sıkıştırılmış toprak, beton ve taş malzemelerin enerji performanslarını analiz etmek ve bu malzemelerin çevresel etkilerini belirlemektir. Bu bağlamda, Elazığ'ın gelecekteki sürdürülebilir yapılaşmasına katkı sunacak alternatif malzemeler üzerinde durulmuştur.

Araştırmada, enerji performans analizi yapabilen program kullanılmıştır. Bu program aracılığıyla, farklı malzemelerle inşa edilen yapıların ısı yalıtım kapasiteleri, enerji tüketim oranları ve iç mekan sıcaklık değişimleri incelenmiştir. Analiz sonuçları, sıkıştırılmış toprak malzemenin enerji verimliliği açısından daha üstün olduğunu göstermektedir.

Bu değerlendirmeler ile sıkıştırılmış toprak gibi doğal ve nefes alan malzemelerin, yapıların çevresel sürdürülebilirliğine katkıları da vurgulanmaktadır. Bu tür malzemelerin, Elazığ'ın gelecekteki

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

yapılaşmasında sürdürülebilir bir alternatif olarak öne çıkabileceği değerlendirilmektedir. Bu malzemeler, enerji verimliliği sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda sağlıklı bir yaşam alanı oluşturmaktadır.

Sonuç olarak, sıkıştırılmış toprak malzemelerinin doğal, nefes alan yapısı ve enerji verimliliği, Elazığ'ın sürdürülebilir bir geleceği için ideal bir seçenek olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çalışma, doğal malzemelerin kullanımının enerji performansına olumlu katkılarını somut verilerle desteklemektedir. Gelecekte, daha geniş kapsamlı araştırmalar ve uygulama örnekleri ile bu bulguların doğrulanması, sıkıştırılmış toprak yapıların yaygınlaşmasına önemli bir katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sıkıştırılmış Toprak; Enerji Performansı; Sürdürülebilir Malzeme; Doğal Malzeme; Toprak; Nefes Alan Malzeme; Çevre Dostu

ELÂZİĞ VE ÜTOPYA: YILDIZ KENT MODELİ DENEMESİ

Selim Kılıçoğlu

Mimarlık Fırat Üniversitesi
selim.kilicoglu@gmail.com

Özet

Sanayi ve endüstri devrimi sonrasında Avrupa ve Amerika'da bulunan birçok eski kentler yoğun göç alarak barınma ve sağlık koşullarının yetersiz olduğu alanlara dönüşmüştür. Plansız gelişen bu yapılaşma bir süre sonra bu eski kentlerin tarihi yapısını da tahrip etmiştir. 19. yüzyılın sonuna doğru bu kontrolsüz şekilde büyüyen kentlerin ıslah edilmesi veya çağın ihtiyaçlarına uygun yeni kentlerin oluşması için tasarılar veya ütopyalar olduğu görülmektedir. Bir kentin idari mekanizmasının nasıl olması gerektiğine dair ütopyalar Platon'dan beri biline gelen bir durum olup, Rönesans ve daha sonra geliştirilen önerilerde de yapılı çevre üzerine tasavvurlar oluşmaya başlamıştır. Ancak bu tasavvurların en kapsamlı örnekleri mimarlar veya mimarların oldukları gruplar tarafından 19. yüzyılın sonunda modernitenin yıkıcı etkilerini azaltmak veya yok etmek amacıyla oluşturulmuştur. Bu kapsamda Ebenezer Howard, Frank Lloyd Wright ve Le Corbusier gibi düşünür ve mimarlar Bahçe Şehirler, Boardacre City ve Işık Kent modelleri önermişlerdir.

Ütopist kent modellerinin Türkiye örnekleri de Cumhuriyet sonrası sanayinin hızla gelişmesiyle paralellik göstermektedir. İstanbul özelinde ortaya koyulan önerilerde Turgut Cansever'in yaklaşımı ve Habitat II konferansı sonrasında ortaya koymuş olduğu raporlar kılavuz niteliğindedir. Cansever Osmanlı kentleri üzerine yapmış olduğu irdemelerde yıldız kent modelinin genel tema olduğunu belirtmekte, bu yaklaşımın sanayiyle gelişen ve büyüyen kentlerin temel tutumu olmasını önermektedir. Bu önerinin 19. yüzyıl sonunda ütopist öneriler sunan Avrupa ve Amerikalı örneklerin söylemleriyle paralel tınılar içermesi açısından da dikkat çekmektedir. Bu ortaya konulan önerilerin deprem sonrası hızla gelişen Elâzığ kenti üzerinde de irdelenmesi gerekmektedir. Çalışmanın amacı belirtilen ütopist yaklaşımların Elâzığ kentinin planlı gelişimi ekseninde ilkelerinin neler olması gerektiği üzerinedir. Bu ilkelerden öne çıkan söylem vakıf kültürünün modernize edilmesi ve yıldız kent modelinin- kendi içinde yeterliliği ve otonomisi olan yerleşim alanları- uygulanabilme yollarının irdelenmesidir.

Anahtar Kelimeler: ütopya, yıldız kent, cansever, bahçe kent

ELAZIĞ İLİNDE KENTSEL ALANLARIN YATAYDA ENGELSİZ OLMA DURUMUNUN İNCELENMESİ

Ebru Yıldırım ^{1,*} & Ayça Gülten ¹

¹ Mimarlık Fırat Üniversitesi
1ebru.yldrm@gmail.com

Özet

Ülkemizde kentsel alanlar ve yaşam alanlarında ulaşım zorluklarıyla karşılaşılması engellilerin gündelik yaşamında sıkıntılara yol açmaktadır. Engelli bireylerin karşılaştığı en önemli problemin ulaşım sorunu olduğunu söylemek mümkündür. Mimarlık ise engelliler için sahip oldukları fiziksel engellerin neden olduğu sorunların çözümüne dayalı yaşam alanlarını tasarlama aracıdır. Bireyler farklı fiziksel engellerinden dolayı sosyal yaşamlarında dışlanmamalı ve ötekileştirilmemelidir. Bu nedenle erişilebilirlik konusu tasarım sürecine mutlaka dâhil edilmelidir. Engelli bireylerin gündelik yaşamda karşılaştığı sorunlar kendileri dışında ailelerini ve yakın çevrelerini de etkilemektedir.

Bu çalışma da Elazığ ilinde insan sirkülasyonunun yoğun olduğu Gazi ve Vali Fahri Bey Caddelerinde engelli bireylerin kentsel alanlarda erişilebilirliği; rampaların, yaya geçitlerinin, durakların ve otoparkların, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Formuna uygunluğu üzerinden değerlendirilecektir.

Bu araştırmalar doğrultusunda çalışma alanında incelemeler yapıp gerekli ölçülere uygunluk karşılaştırılacaktır. Sonrasında engelli bireyler için kentsel alanlarda erişilebilirlik standartlarını sağlayan kaldırımlar, rampalar, yaya geçitleri, duraklar ve otopark alanlarının oluşturulabilmesi için gerekli önerilerin sunulması planlanmaktadır.

- Elazığ Gazi Caddesi ve Vali Fahri Bey Caddesinde bulunan rampalar, kaldırımlar, yaya geçitleri, duraklar ve otoparkların engelli bireyler için erişilebilirlik standartlarına uygunluğunun tespiti,
- Elde edilen tespitler sonucunda erişilebilirlik standartlarının sağlanabilmesi adına iyileştirme önerilerinin yapılması,
- Kentsel alanlarda erişilebilir engelsiz çevre tasarımı düzenlemelerinde karşılaşılan uygulama hatalarını önleme ve iyileştirme adına üniversite-belediye işbirliği,
- Mimarlık öğrencilerinin, akademisyenlerin ve toplumu oluşturan sağlıklı veya engelli tüm bireylerin “erişilebilirlik” kavramı üzerine farkındalığını artırmak üzere uygulama ve çalışmaların yapılmasına teşvik edilmesi, amaçlanmaktadır.

Engelli bireylerin diğer insanlar gibi sosyal yaşamın sunduğu bütün imkânlardan ve fırsatlardan eşit derecede yararlanma hakkına sahip olması, sosyal yaşamları içinde varlıklarını rahat bir şekilde sürdürebilmelerine yönelik bir farkındalık oluşturulması hedeflenmektedir.

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Anahtar Kelimeler: Kentsel Alan, Erişebilirlik, Fiziksel Engelliler, Engelliler İçin Tasarım

KENT MEYDANLARININ KULLANICI GEREKSİNİMLERİ ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ: ELAZIĞ ÖRNEĞİ

Nuray Beyza Avcı ^{1,*}, Zeynep Uslu ¹ & Betül Bektaş Ekici ¹

¹ Mimarlık Fırat Üniversitesi
nuraybeyzaavci@gmail.com

Özet

Kentler, bireylerin buluşma noktaları olup, kültürel anlamda çeşitlilik gösteren insanları bir araya getiren yaşam alanlarıdır. Toplumsal olarak bir arada yaşama ihtiyacından doğan bu fiziki oluşumların meydana gelme süreçleri tarih boyunca çeşitli faktörlere bağlı olduğu değişkenlik göstermiştir. Bu faktörlerden biri olan “kamusal alan” kavramı bu bağlamda önemli rol oynamaktadır. Kentli yaşamının ve kent kültürünün fiziksel çevre yardımıyla açık kamusal alanlarda gerçekleşen faaliyetlerle şekillendiği görülmektedir. Kamusal alanlar, her statüden insanın ortak bir paydada bir araya geldiği, çevredeki bireylerin etkileşim içinde olduğu, çeşitli aktiviteler gerçekleştirdiği, en temel ihtiyaçları karşılandığı, kente ilişkin tarihi ve kültürel izlenimlerin edinildiği son olarak da toplum bilincinin oluşmasında ve gelişmesinde önemli alanlardır. Kentte yaşayan bireyler birbirleri ile etkileşim halinde olduklarında, bulundukları mekanlara ilişkin duygu ve düşünceler geliştirerek içinde bulundukları toplumlara karşı bir aidiyet duygusunu kazandıklarını hissetmektedirler. Bu bağlamda, kamusal mekanlar, çevre imajını oluşturan ve toplum kimliğini yansıtan sosyal park, bahçe, yol, meydan, avlu vb. gibi tüm kentin kullanıma açık olan alanlardır.

Kamusal alanların en yoğun kullanılanlarından olan meydanlar, sosyal ve kültürel etkileşimlerin yaşandığı, kentin simgesi haline gelmiş mekanlardır. Bu alanlar kentin fiziksel, ekonomik, sosyal, politik ve kültürel değişimlerine şahitlik etmekle beraber, kent sakinlerinin sosyalleşmesine ve farklı kültürlerden gelen bireylerin buluşmasına da olanak tanımaktadır. Meydanlar, coğrafi, mimari, iklimsel ve sosyokültürel özellikleri ile kendine özgü nitelikler sergiler. Siyasal, ekonomik ve sosyal nedenlerle insanların bir araya geldiği bu alanlar sayesinde vatandaşlık bilinci gelişmekte olup Antik Yunan'dan günümüze kadar kentsel yaşamın etkin bir şekilde hayata geçirildiği alanlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışma, kent sakinlerinin günlük yaşamlarında farklı amaçlar için kullandıkları kent meydanlarının fiziksel olarak hissedilen eksikliklerinin tespit edilmesi ve kentin bu alanlar ile ilgili memnuniyet düzeylerinin tespit edilmesini amaçlamaktadır. Elazığ kent meydanları ve meydanların sunduğu olanaklar sosyolojik açıdan değerlendirilerek, kent kimliği ile kültürüne katkısı ve kentli üzerindeki etkisini değerlendirilmiştir. Çalışma, kent sakinlerine yapılan anket sonuçları ve literatür araştırmalarının yanı sıra, yurtiçi ve yurtdışı örnekleri inceleyerek eksiklikleri tespit edip öneriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kamusal alan, kent meydanları, Elazığ, açık alan

TÜRK GELENEKSEL KONUT MİMARİSİ PERSPEKTİFİNDE ELAZIĞ VE HÜSEYİNİK KÖYİÇİ BÖLGESİ : MORFOLOJİK DÖNÜŞÜMÜN SENTAKTİK ÇÖZÜMLENMESİ

Esra Acar Baykal ^{1,*} & Ayça Gülten ¹

¹ Mimarlık Fırat Üniversitesi
esraacarn@gmail.com

Özet

İnsanların barınma, dinlenme gibi temel ihtiyaçlarını karşılayan konut yapıları toplumun yaşam alanları olarak varolmasının yanında fiziksel ve sosyal boyutları ile birlikte kent dokusunda toplumsal etkileşim alanları oluşturan bir yapı grubudur. Bu bağlamda, tarih boyunca kullanıcıların ihtiyaçları ve tercihleri doğrultusunda şekillenen konut yapıları, toplumun yaşam sürdüğü yerleşim alanlarını da oluşturur. Anadolu'nun jeopolitik konumu, burada gelişen ve değişen medeniyetlerin etkisiyle zengin ve çeşitli bir geleneksel konut mimarisinin oluşmasına zemin hazırlamıştır. Stratejik konum, tarih boyunca süregelen göçler ve kültürel etkileşimler, iklim ve coğrafi özellikler, sosyal ve ekonomik yapı ile yerel gelenekler, Anadolu'daki konut mimarisinin karakteristik özelliklerini belirlemiştir.

Çalışma alanı olarak belirlenen Elazığ ili ve Elazığ'da bulunan Hüseyinik Köyiçi bölgesi zengin kültürel mirası ve geleneksel mimarisiyle dikkat çeken bölgeler arasında yer almaktadır. Geçmişten günümüze kadar olan süreçteki değişimi tanımlamak için geleneksel dokuyu analiz etmenin önemi ile birlikte bu çalışma belirlenen yerleşimlerin tarih boyunca biriktirdiği sosyo-kültürel değerleri, mimari özellikleri ve morfolojik yapısını detaylı bir şekilde ortaya koymayı hedeflemektedir. Geleneksel konutların morfolojik değişimlerinin sentaktik analizleri sayesinde Elazığ'ın tarihi ve kültürel dokusu geniş bir perspektiften değerlendirilecek ve gelecek nesillere aktarılabilecek önemli bilgiler elde edilecektir.

Mekan sentaksı yöntemi fiziksel mekanların sosyal yapı ve etkileşimlerle olan ilişkilerini inceleyen bir analiz tekniğidir. Farklı bölgelerin, kentlerin, bina ölçeğindeki mekansal kurguların kullanıcı davranışları ve toplumsal ilişkiler üzerindeki etkilerini anlamlandırarak mekanların sosyal hayatı nasıl şekillendirdiği ve kullanıcıların mekanda nasıl hareket ettikleri hakkında veri sağlar. Bu yöntemi kullanarak, Elazığ ili ve Hüseyinik Köyiçi bölgelerinde yaşayan toplumların konut ve mekan konfigürasyonları üzerindeki etkileri somut verilerle analiz edilmiştir. Analiz sonuçları, bu iki alandaki yaşam biçimi ve sosyal durumun mekan kurgusuna olan etkilerini açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Neticede, iki farklı bölgedeki konutlar üzerinde yapılan morfolojik araştırmalar, mekansal analizlerin geçmişin ve bugünün ışığında geleceğe aktarılmasının kritik bir basamak olduğunu ortaya koymuştur. Böylece, farklı zaman ve kültürler göre çeşitlilik gösteren geleneksel konutların bu analiz yöntemi ile morfolojik dönüşümlerinin incelenmesi ve korunmalarına yönelik önerilerde

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

bulunulması yönünden önemi vurgulanarak, doğru koruma stratejilerinin belirlenmesine katkı sağlayacak bir temel oluşturulması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Türk Evi, Elazığ, Elazığ Hüseyinik Köyiçi Bölgesi, Morfolojik dönüşüm, Mekan Sentaksı

HARPUT ULU CAMİİ MİNBER SÜSLEMELERİNİN FRAKTAL ANALİZ YÖNTEMİYLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Pınar Akbulut ^{1,*} & Murat Şahin ¹

¹ Mimarlık Fırat Üniversitesi
231123112@firat.edu.tr

Özet

Harput Ulu Camii, Elazığ ilinin 9 kilometre kuzeyinde yer alan tarihi Harput mahallesinde bulunmaktadır. Camii, XI. yüzyılda Artuklu hükümdarı Fahrettin Karaaslan tarafından yaptırılmıştır. Araştırmacılar caminin tarihlendirilmesi ve buna bağlı olarak camide yer alan mimari öğelerin dönemlendirilmesi konusunda görüş ayrılıkları yaşamaktadır. Ulu Camii; mimarisi, tarihi ve sanatsal özellikleri açısından Elazığ ilinin kültürel zenginliğini yansıtan önemli eserlerden biridir. Camii'nin minberi abanoz ağacından künde-kârî tekniğiyle yapılmış olup ahşap işçiliğiyle dikkat çekmektedir. Anadolu Selçuklu döneminde yapılan ahşap minberler tarihi ve kültürel değerleri açısından oldukça önemlidir. Üzerindeki süslemeler, yapıldıkları dönemin sanat anlayışı, estetik ve teknik özelliklerini yansıtmaktadır. Harput Ulu Camii minberi de ahşap işleme sanatı ve Selçuklu sanatının detayları hakkında bilgiler vermektedir. Benzer niteliklere sahip ahşap minberlerin kültürel ve tarihi önemlerinin anlaşılması ve koruma durumlarında süsleme özellikleri yönünden detaylı değerlendirilmeleri önem arz etmektedir. Ahşap minberler mekânın estetik ve dini değerini arttırmış, geçmişten günümüze gelen el işçiliğinin somut örneklerini oluşturmuştur. Bu çalışmanın amacı, Anadolu Selçuklu dönemi önemli mimari eserlerinden biri olan Harput Ulu Camii ahşap minberinin süslemelerini analiz etmek ve bu bağlamda korunmasının önemine dikkati çekmektir. Çalışma kapsamında Harput Ulu Camii'nin ahşap minberinde yer alan kapı kanatları, yan aynalıklar ve köşk bölümündeki süslemeler, geometrik geçmeler-motifler ve bitkisel motifler olmak üzere iki ayrı başlık altında sınıflandırılmıştır. Sınıflandırmaya göre değerlendirilen süsleme öğeleri, Image-J programının Fractal eklentisi kullanılarak analiz edilmiştir. Fraktal analiz yöntemiyle süsleme öğelerini karakteristik özellikleri açısından değerlendirmek ve karşılaştırmak mümkündür. Yapılan analizler doğrultusunda elde edilen sonuçlara göre bitkisel motiflerden oluşan süslemelerin fraktal değerlerinin geometrik geçmelerden oluşan süslemelerin fraktal değerlerine göre daha fazla olduğu sayısal olarak ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Harput Ulu Camii, Minber, Fraktal Analiz, Süsleme

KENT ÖLÇEĞİNDE ENGELSİZ YAŞAM, ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ

Semran Özdem Gürtürk

Mimarlık Fırat Üniversitesi
sozdem@firat.edu.tr

Özet

Engellilik bir kısıtlılık halidir. Engellilerin en başta gelen haklarından birisi erişilebilirliktir. Engelliler, çoğunlukla gözardı edilmekte, erişilebilirlik standartlarının sağlanamaması sebebiyle sınırlandırılmakta ve yapmak istedikleri birçok işlevi gerçekleştirememektedir. Engelli bireylerin diğer tüm bireylerle aynı koşullar altında yaşamalarını sürdürebilmeleri için tüm yaşam alanlarının erişilebilir bir şekilde tasarlanması ve uygulanması gerekmektedir. Engelsiz kent de bu hakkın kullanılabilmesine yönelik bir yaklaşımdır. Engel gruplarına göre kent içindeki gereksinimler değişmektedir. Yaşlı ve ortopedik engelli bireyler kentsel mekânda yer alan geçiş noktalarında daha güvenli hareket etme imkânına gereksinim duyarken, görme engelli bireyler sesli yönlendirmelere gereksinim duymaktadır. İşitme engelli bireyler ise görsel yönlendirmelere gereksinim duymaktadır. Bu gereksinimler doğrultusunda gerçekleştirilecek önlemler kentsel erişilebilirliği artırarak engelli ve yaşlı bireylerin toplumsal yaşama adapte olmasına imkân sağlamaktadır. Yerel yönetimler engelli engelsiz tüm bireylere sosyal hizmet ve yardımlar sunma konusunda görevli temel birimlerdir. Engelsiz kent tasarım ve uygulamaları yerel yönetimlerin önde gelen sorumluluklarındandır. Bu çalışmada yerel yönetimlerin engelsiz kent tasarımı kapsamında engelli bireylere yönelik sunduğu hizmetlerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Engelli bireylerin kamusal alanda yardıma gereksinim duymadan hareket edebilmeleri için gerekli tasarım parametrelerinin belirlenmesi ve bu kapsamda Elazığ Kent Örneği üzerinden tasarım önerilerinin ortaya konulması hedeflenmiştir. Kullanım alanları oldukça fazla olan otoparklar, rampa tasarımları, yürüme yolları, peyzaj donatı elemanlarının engelli bireylerin kullanımı açısından uygunluğu, olması gereken tasarım ölçütleri ile karşılaştırılması yapılarak uygun görülmeyen alanların revize edilebilmesi için öneriler sunulmuştur. Bu kapsamda Elazığ Belediyesinin engelsiz kent uygulama ve uygulanacak hedefler doğrultusunda durumu analiz edilmiştir. Genel olarak, yerel yönetimlerin bu kapsamda düzenlemeler yapmasına karşın uygulamalarda bazı temel eksikliklerin olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tasarım, Engellilik , Erişilebilirlik, Engelsiz Kent, Kentleşme, Elazığ

ERİŞİLEBİLİRLİK VE KÜLTÜREL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK BAĞLAMINDA: HARPÜT HOCA HASAN HAMAM MÜZESİ ÖRNEĞİ

Irem Tanyıldızı ¹, M. Kübra Müezzinoğlu ^{2,*} & Müge Ünal ³

¹ Mimarlık Fırat Üniversitesi

² İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Fırat Üniversitesi

³ Peyzaj Mimarlığı Fırat Üniversitesi

mkmuezzinoglu@firat.edu.tr

Özet

Bu çalışma, kentsel çevrelerde ve yapı içindeki mekânların tüm bireyler için erişilebilir olmasının ne kadar önemli olduğunu vurgulamaktadır. Herkes için tasarım kavramı, yaş, beceri durumu ve imkân farklılıklarını dikkate alarak, çevrelerin ve yapıların eşit ve aktif kullanımını teşvik etmelidir. Mekân ve çevre tasarımında kullanılabilirlik ve erişilebilirlik ilkelerine uyulması, herkes için eşit kullanım şartlarının sağlanması ve bireysel tercihlere göre geniş seçenekler sunulması gerektiği ön plana çıkmaktadır. Kamuya açık mekânların tüm kullanıcıların yaşam kalitesini, sağlığını, güvenliğini ve refahını en üst düzeyde desteklemesi gerektiği ve bu nedenle erişilebilir olmalarının zorunluluk olduğu düşünülmektedir. Özellikle kültürel mekânlar arasında yer alan müzelerin bu gereklilikleri karşılaması son derece önemlidir. Bu bağlamda yapılan araştırma, Elazığ'daki Harput Hoca Hasan Hamam Müzesi'nin evrensel tasarım ilkelerine ne ölçüde uygun olduğunu değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırma, durum çalışması ve gözlem yöntemleriyle gerçekleştirilmiş olup, müzenin evrensel tasarım ilkelerini kısmen karşıladığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular, müze yönetimlerine önerisel bir bakış açısı sunmanın yanı sıra, mekânlara erişimi olan herkes için bilgilendirici bir kaynak sağlama potansiyeline sahiptir. Ayrıca, kültürel mekânların erişilebilirlik standartlarına uygun hale getirilmesinin kültürel sürdürülebilirliklerini artırabileceği sonucuna da varılmıştır. Bu sayede, daha geniş kitlelerin bu mekânlara erişebilmesi ve kültürel değerlerin korunması ve aktarılması daha etkili bir biçimde sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Erişilebilirlik, Evrensel Tasarım, Herkes İçin Tasarım, Kültürel Sürdürülebilirlik, Harput Hoca Hasan Hamam Müzesi

BARINDIRDIĞI GEOMETRİ İLE HARPUT ULU CAMİİ VE EĞRİ MİNARE

Hafize Gamze Kırmızıgül

Matematik Eğitimi Meb
graceful_gamze@hotmail.com

Özet

Yapılan çalışmanın amacı Elazığ'da yer alan Selçuklu dönemine ait bin yıllık tarihi Harput Ulu Camii ve eğri minaresine matematiksel ve geometrik bir bakı açısı ile yaklaşarak; bu önemli eserleri incelemek, tanımak ve tanıtmaktır. Bu anlamda çalışma kültürel mirasa, tarihi eserlerimizin önemi ve incelemesine vurgu yaparak geometrik bir yaklaşım sunmaktadır. Matematiğin yaşamın her yeri ve anında barındığı varsayımıyla aynı zamanda günlük yaşama aktarım ve ilişkilendirme açılarından yapılan çalışma önem kazanmaktadır. Bu doğrultuda 1156/57 yıllarında yapıldığı ifade edilen Harput Ulu Camii ve Eğri Minare matematik ve geometri açısından zengin bir içeriği barındırmaktadır. Özellikle eğri minarenin 3 ile 7 derece arasında değişen eğikliğinin İtalya'da yer alan Pisa Kulesi'nden daha fazla olduğu öne sürülmektedir. Dikdörtgen bir alana inşa edilen Harput Ulu Camii; kesme taş örgülü dikdörtgen açıklıkların yer aldığı, yarım daire ve üstte yarı küresel bir kütle tamamlanan tuğla örgülü mihrapa sahiptir. Ayrıca camiide kare ve onikigen prizmal yapılar, baskı tekniği ile oluşturulmuş geometrik süslemeler, dikdörtgen tuğlalar yer almaktadır. Yapılan çalışmada ilgili geometrik yapılar fotoğraflandırılarak sunulmaktadır. Ayrıca Geogebra dinamik geometri ve matematik yazılımı aracılığıyla ilgili fotoğraflar üzerinden analiz ve incelemeler yapılmıştır. Böylece matematiğin ve geometrinin mimari, günlük yaşam, tarih, kültür ve medeniyet gibi alanlarda yansıması ve kullanılabilirliğine ilişkin önemli bir örnek sağlanmıştır. Elazığ'da yer alan farklı tarihi ve mimari yapılar bu örnek doğrultusunda incelenebilir ve ele alınabilir. Ayrıca Elazığ'ın gelecek mimari eserleri ve yapılarında yol gösterici olarak düşünülebilir.

Anahtar Kelimeler: Geometri, Mimari, Harput Ulu Camii

HARPUT MÜZİĞİNİN CUMHURİYET DÖNEMİNDE İCRASI VE YAŞATILMASINDA ÇALGICILAR KAHVESİNİN ETKİSİ

Mustafa Balaban

Tarih Milli Eğitim
mustafabalabantr@gmail.com

Özet

Binlerce yıllık bir kültürün mirası olarak günümüze gelen Harput müziği somut olmayan kültür mirası olarak kentimizin en önemli zenginliğidir. Bu zengin kültürel mirasın tarih içinde bölgemizde yaşayan tüm halkların katkısı ile oluştuğu bilinmektedir. Özellikle Fırat havzası tarihi coğrafyasının müzik üzerinde etkisi ciddi bilimsel araştırmaların konusu olmalıdır. Harput'un etnik ve kültürel çeşitliliğinin müzik üzerinde etkisinin çok derin olduğu bölgenin tarihsel geçmişi ile paralel düşünülebilir. Harput müziğinin icracıları içinde 19. Yüzyılın sonları ve 20. Yüzyılın başlarında çok sayıda Ermeni ve Süryani müzisyen olduğu tarihi bir gerçektir.

Araştırma konumuz özellikle Harput müziğinin Elazığ kentinin oluşum sürecinde ve cumhuriyet döneminde nasıl korunduğu ve icra edildiği hususunda küçük bir katkı sunmaktır. Elazığ şehri Cumhuriyetin ilk yıllarında merkezi devlet politikaları ile bölgenin merkezi durumuna getirilmiş ve resmi devlet politikalarının çok yoğun uygulandığı bir kent olmuştur.

Cumhuriyetin kuruluşundan sonra kentin geleneksel müzik ve eğlence kültürünü nasıl yaşattığı ve bu dönemin müzisyenlerinin kimler olduğu konusunda yazılı ve görsel bir arşiv bulunmaktadır. Özellikle toplumsal eğlence ve düğünlerde müzik yapanların nerelerden temin edildiği konusunda ciddi araştırmalar bulunmamaktadır. Kent yaşamında özel bir yer oluşturan kahvehanelerin burada nasıl bir rol oynadığı araştırmamızın konusunu oluşturmaktadır.

İnceleme konumuz olan ve halk arasında çalgıcılar kahvesi olarak bilinen mekan; Ud ve cümbüş icra eden Harputlu Agop Süer'in işlettiği kahvehanedir. Cümbüşçü Agop olarak bilinen Harputlu sanatçının işlettiği kahvehane eski bakırcılar, kuyumcular çarşısı gibi yerlerde zaman zaman yer değiştirmiş olmasına rağmen uzun süre Harputlu müzisyenlerin uğrak yeri olmuştur. Bu mekanda toplanan Harput'lu müzisyenler özellikle düğünlerde halkın talebiyle müziklerini icra ederek kent yaşamında var olmuşlardır. Elazığ düğünlerinin vazgeçilmez düğün müziği olan takım çalgı (Cümbüş, klarnet, darbuka, davul, vd.) sanatçıların toplandığı bu mekanlar arz ve talebe göre Harput müziğinin yaşam bulduğu yerlerdir.

Osmanlı imparatorluğu döneminde Ermeni müzisyenlerin Harput müziğine katkıları bilinmektedir. Cumhuriyetin kuruluş döneminde bu katkının ve sürekliliğin devamında çalgıcılar kahvesinin oynadığı tarihi rolün bu misyona uygun olarak devam ettiği araştırmamız ile ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Harput, müzik, kahvehane, Agop, çalgı

ELAZIĞ'IN KÜLTÜREL VE EKONOMİK AÇIDAN GELİŞMESİNDE FİLM PLATOLARININ ROLÜ

İsa Çelikdönmez

İletişim Bilimleri Fırat Üniversitesi
isacelikdonmez34@gmail.com

Özet

Sinema sektörü sadece kültürel, sanatsal ve eğlence açısından değil, aynı zamanda insanlara ve ülkelere ekonomik olarak da katkıları olan bir bilim ve meslek dalıdır. Film platoları; film çekimleri için oluşturulmuş, dekor ve teknik donanım imkânı veren açık veya kapalı özel alanlardır. Dünya çapında film çekimleri için özel olarak tasarlanmış kapalı film platoları olduğu gibi, açık havada ve doğal ortamında film çekimi için tercih edilen ve film platosu olarak kullanılan birçok tarihi, turistik ve kültürel mekân da mevcuttur.

Binlerce yıllık geçmişiyle; farklı kültür ve medeniyetlerden eşsiz tarihi, zengin bir turistik ve kültürel mirasa sahip, dört mevsimin yaşandığı muhteşem doğası ile Türkiye, uzun süredir dünya film endüstrisinin tercih ettiği doğal bir film platosu olmaya hazırlanmaktadır. Bu amaçla 2011 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürlüğü 8 ilde film komisyonları kurmuş ve ülkenin doğal film platosu olarak, var olan zengin altyapısının cazip hale getirilmesi ve doğal plâto özelliğinin ön plâna çıkarılması için Türkiye'ye gelecek çekim ekiplerine ve yapımcı firmalara hizmet vermeyi amaçlamıştır. Film komisyonlarının kurulduğu iller arasında Şanlıurfa, Bursa, Mardin, Hatay, Antalya, Nevşehir, Diyarbakır ve Trabzon yer almıştır. Film platosu olarak ilan edilen bu illerin yanı sıra İstanbul'da da çok sayıda uluslararası dizi, film ve belgeselin çekimleri yapılmıştır.

2022 yılında ise Yeni Sinema Kanunu ile hayata geçirilen “Yabancı Film Yapım Desteği Projesi” ile Bakanlık tarafından yürütülen tanıtım faaliyetleri; mekân, ışık ve iş gücü alanındaki avantajları ile Türkiye'yi film çekiminde öne çıkarmayı hedeflemiştir. Doğal güzellikleri, teknik alt yapısı ve yetişmiş iş gücünün yanı sıra film çekimine uygun doğal, kültürel ve tarihi mekânların ortaya çıkarılıp tanıtılması ile ülke ekonomisine ve film sektörüne katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Bu çalışmada tarihi dört bin yıl öncesine dayanan, çok sayıda kültür ve medeniyete ev sahipliği yapmış Elazığ'ın bölgesel, ulusal ve uluslararası geleceğini inşa etmede ve kültürel ve ekonomik zenginliğini çeşitlendirmede film platosu kurulmasının önemine değinilmiştir. Elazığ'da kayıt altına alınıp uluslararası tanıtımı yapılacak ve doğal film platosu olarak kullanılabilecek tarihi, turistik ve kültürel mekânlar sayesinde şehrin sosyoekonomik yapısının gelişeceği ve kültürel olarak zenginleşeceği savunularak, yapılması gereken çalışmalardan bahsedilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, sinema, film platosu, sosyoekonomi.

KUŞAKLAR ARASI MÜZİKAL DİNLEME TERCİHLERİ

Tolgahan Bay

Devlet Konservatuvarı Fırat Üniversitesi
tbay@firat.edu.tr

Özet

Bu araştırmamızın amacı kuşaklar arası müzikal dinleme tercihlerinin belirlenmesidir. Müzik, bireylerin kültürel kimliklerini ve sosyal etkileşimlerini şekillendiren önemli bir unsurdur. Ancak, zamanla değişen müzik trendleri ve teknolojik gelişmeler, müzikal tercihler üzerinde belirgin etkiler yaratmıştır. Bu bağlamda, farklı yaş gruplarının müzik zevklerini, tercih ettikleri müzik türlerini ve bu tercihlerin zaman içindeki değişimini incelemektir. Bu amaç kapsamında nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılacaktır. Veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen ve uzman görüşleri ile son şekli verilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılacaktır. Araştırmada kullanılan görüşme formu, katılımcıların demografik bilgilerini, müzikal beğenilerini, müzik dinleme alışkanlıklarını ve bu alışkanlıkların kültürel ve teknolojik etkenlerden nasıl etkilendiğini ölçmeyi hedeflemektedir. Görüşme formu soruları, yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, meslek gibi demografik verilerin yanı sıra, müzik türleri, dinleme platformları, müzikal zevklerin değişimi ve teknolojinin rolü gibi konuları kapsamaktadır. Elde edilen veriler, farklı kuşakların müzik tercihleri arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları belirlemek, müzik dinleme alışkanlıklarının evrimini analiz etmek ve müzikle ilgili kültürel etkileri anlamak için kullanılacaktır. Ayrıca, çalışma, müzikal beğenilerin bireylerin sosyal çevresi, aile geçmişi ve teknolojik yeniliklerle nasıl şekillendiğine dair derinlemesine bilgi sunmayı amaçlamaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu amaçlı örnekleme türlerinden uygun örnekleme ile seçilen 40 kişi oluşturmaktadır. Elde edilen veriler sonucunda, müzik zevklerinin yalnızca kişisel tercihlerden değil, aynı zamanda kuşaklar arası kültürel, teknolojik ve sosyal faktörlerden etkilendiğini göstermektedir. Bu bulgular, müzik endüstrisinin ve kültürel politikaların, kuşaklar arası müzikal farklılıkları göz önünde bulundurarak stratejilerini şekillendirmesi gerektiğine işaret etmektedir. Ayrıca, müzik eğitimi ve kültürel politikaların, farklı yaş gruplarına hitap edecek şekilde çeşitlendirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: müzik, müzikal beğeni, dinleme tercihleri

HARPUT MÜZİĞİNİN TÜR TESPİTİ

Emrah Çümendir

Konservatuvar Fırat Üniversitesi
ecumendir@firat.edu.tr

Özet

Anadolu, farklı müzik türlerine ev sahipliği yapan, önemli bir kültür coğrafyasıdır. Müzik türlerindeki farklılık pop, caz, sanat müziği, halk müziği, batı müziği, dinî müzik, askerî müzik vd. şeklinde Anadolu'nun pek çok bölgesinde, bir kültür yansıması olarak görünür. Anadolu'daki kültür yansımalarından birine Elâzığ şehrinde rastlanır. Elâzığ'da bölgeye has ezgiler ve mûsikî üslubuyla icra edilen, aynı zamanda yöre müziği olarak bilinen Harput müziği, Anadolu müzik kültürünün bir parçasıdır. Harput müziği, Türk sanat ve Türk halk müziği sazlarıyla icra edilebilme, bölgeye ait şarkı, türkü, hoyrat, gazel, dîvân vb. türde eserlere sahip olma ve eserleri bir nizam içerisinde okuma gibi özelliklerden dolayı kendine has mûsikî üslubunu elde eder. Kendine has mûsikî özellikleri olmasına rağmen Harput müziği, hangi müzik türüne ait olduğu hususunda bir netlik kazanamamıştır. Bilhassa Türk sanat ve Türk halk müziği özelliklerini yansıtmamasından ötürü zaman zaman her iki türden birinin alt başlığı olarak ifade edilmiş, bu durum ise belirsizliğe mahal vermiştir. Yaşanan belirsizlik, aynı zamanda Harput müziğinin müzik literatürü yahut platformlarındaki adlandırmasının önüne geçmektedir. Dolayısıyla müzikte tür kavramına yönelik yapılan bu çalışmayla Harput müziğinin diğer müzik türleri arasındaki yerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada öncelikli olarak müzikte tür kavramına ve örneklerine, örnekler arasında Harput müziğinin yakınlık gösterdiği Türk sanat ve halk müziği türlerine temas edilmiş, son olarak Harput müziği hakkında bilgiler aktararak bu müziğin tür tespiti yapılmıştır. Harput müziğinin belirli bir tür altında tasnif olması adına önem arz eden bu araştırma; Anadolu müzik türleri arasında Harput müziğinin yerinin korunması ve yaşatılmasına ışık tutulacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Harput Müziği, Tür, Türk Sanat Müziği, Türk Halk Müziği.

KÜLTÜREL BİR MİRAS OLAN ELAZIĞ-HARPUT MÜZİĞİ ESERLERİNİN RİTİM YAPILARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Cüneyt Öbek

Devlet Konservatuvarı Fırat Üniversitesi
cobek@firat.edu.tr

Özet

Türk boyları Orta Asya'dan getirmiş oldukları kültürel değerlerini Anadolu topraklarında şekillendirerek yerleşmiş oldukları bölgelerde yaşatmışlardır. Yaklaşık on asır önce Harput'un Türklerin yönetimine geçmesiyle burası Anadolu'nun önemli bir kültür şehri haline gelmiştir. Kültürü oluşturan unsurların biri de müziktir. Türk Müzik kültürü içerisinde önemli bir yer tutan Harput musikisi kendine özgü yapısı ve icra ediliş şekliyle farklı bir öneme sahiptir. Kadim ve çeşitli medeniyetleri içinde barındıran Harput'un zengin kültürün tarihine bakıldığında burada pek çok hafız, şair, bestekâr ve musiki ustası yetişerek bu kültürü günümüze kadar getirmişlerdir. Harput musikisi Türk Sanat Müziği ve Türk Halk Müziğinin makamsal ve ritim özelliklerinden beslenen bir türdür. Bu çalışmada, T.R.T repertuarında bulunan farklı formlardaki (türkü, peşrev, ilahi vb.) Harput Müziği eserleri makamsal ve melodik yapılarına bakılmaksızın ritim açısından tasnif edilmeye çalışılmıştır. Araştırmada Harput ve Harput musikisi ile ilgili kaynak taraması yapılmış, ardından araştırmanın konusunu belirleyen ve T.R.T repertuarında bulunan farklı formdaki 50 eserin notası ritim yönünden analiz edilmiştir. Analiz edilen eserlerin ritim kalıpları ortaya konulmuş ve bu kalıpların kullanım oranının yüzdesel frekans dağılımları sunulmuştur. Araştırma sonucunda gerek repertuara kayıtlı eser sayısı bakımından gerekse farklı formlarda bestelenmiş türler bakımından zengin olan Harput musikisi eserlerinde Türk Müziğinde kullanılan usullerden küçük usuller diye adlandırılan grupta yer alan usuller kullanıldığı, eserlerde çoğunlukla 10/8 lik (curcuna) usulün kullanıldığı ve en az olarak 12/8 lik usulün kullanıldığı saptanmıştır. Ayrıca Harput müziği eserlerinde büyük usullerin kullanılmadığı göze çarpmaktadır. Zengin ve köklü musiki özellikleriyle Türk Müziğinin bir bölümünü oluşturan Elazığ-Harput yöresi eserleri ile ilgili farklı araştırma ve analizler yapılmış olup ritim yapıları hakkında bir çalışma olmadığı görülmektedir. Bu sebeple yapılan bu araştırma yörenin müzik çalışmalarına faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Harput, Sanat, Kültürel Miras, Harput musikisi, Ritim Yapısı.

KÜLTÜREL BİR MİRAS OLAN ELAZIĞ-HARPUT MÜZİĞİ ESERLERİNİN RİTİM YAPILARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Cüneyt Öbek

Devlet Konservatuvarı Fırat Üniversitesi
cobek@firat.edu.tr

Özet

Türk boyları Orta Asya'dan getirmiş oldukları kültürel değerlerini Anadolu topraklarında şekillendirerek yerleşmiş oldukları bölgelerde yaşatmışlardır. Yaklaşık on asır önce Harput'un Türklerin yönetimine geçmesiyle burası Anadolu'nun önemli bir kültür şehri haline gelmiştir. Kültürü oluşturan unsurların biri de müziktir. Türk Müzik kültürü içerisinde yer alan Harput musikisi, kendine özgü yapısı ve icra ediliş şekliyle farklı bir öneme sahiptir. Kadim ve çeşitli medeniyetleri içinde barındıran Harput'un zengin kültürünün tarihine bakıldığında burada pek çok hafız, şair, bestekâr ve musiki ustası yetişerek bu kültürü günümüze kadar getirmişlerdir. Harput musikisi Türk Sanat Müziği ve Türk Halk Müziğinin makamsal ve ritim özelliklerinden beslenen bir türdür. Bu çalışmada, TRT repertuarı ve kaynaklarda bulunan farklı formlardaki (türkü, peşrev, ilahi.) Harput Müziği eserleri makamsal ve melodik yapılarına bakılmaksızın ritim açısından tasnif edilmeye çalışılmıştır. Araştırmada, Harput ve Harput musikisi ile ilgili kaynak taraması yapılmış ardından araştırmanın konusunu belirleyen TRT repertuarında ve kaynaklarda bulunan farklı formdaki 50 eserin notası ritim yönünden analiz edilmiştir. Analiz edilen eserlerin ritim kalıpları ortaya konulmuş ve bu kalıpların kullanım oranının yüzdesel frekans dağılımları sunulmuştur. Araştırma sonucunda gerek repertuara kayıtlı eser sayısı bakımından gerekse farklı formlarda bestelenmiş türler bakımından zengin olan Harput musikisi eserlerinde Türk Müziğinde kullanılan usullerden küçük usuller diye adlandırılan grupta yer alan usuller kullanıldığı, Bu usullerden çoğunlukla 10/8'lik (curcuna) usulün kullanıldığı, en az olarak ise 3/4, 5/8, 7/4 ve 13/4'lük usullerin kullanıldığı saptanmıştır. Ayrıca Harput müziği eserlerinde büyük usullerin (16 zamanlı ve üzeri) kullanılmadığı göze çarpmaktadır. Zengin ve köklü musiki özellikleriyle Türk Müziğinin bir bölümünü oluşturan Elazığ-Harput yöresi eserleri ile ilgili farklı araştırma ve analizler yapılmış olup ritim yapıları hakkında geniş bir çalışma olmadığı görülmektedir. Bu sebeple yapılan bu araştırma yöresinin müzik çalışmalarına faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Harput, Sanat, Kültürel Miras, Harput musikisi, Ritim Yapısı

SPORUN ELAZIĞ VE YÖRESİNE EKONOMİK KATKILARI

Sebahattin Devecioğlu

Spor Yöneticiliği Fırat Üniversitesi
sdevecioglu@firat.edu.tr

Özet

Spor ekonomisi, spor endüstrisinin ekonomik yönlerine ilişkin değerli içgörüler sağlaması, spor organizasyonları, sporcular ve sporun toplum ve ekonomiler üzerindeki genel etkisini anlamak için bir çerçeve sunması nedeniyle önemlidir. Spor ekonomisi aynı zamanda, spor endüstrisinin yerel ve küresel ekonomiler üzerindeki önemli ekonomik etkisini araştırmaktadır.

Sanayileşme, hizmet sektörünün gelişmesi, bilgi çağı ve hızlı kentleşme sonucunda toplu yaşama kültürü ve sosyal yapı giderek farklı özellikler kazanmıştır. Toplumsal eğilimleri moral, kültür, yaşam felsefesi, ekonomik refah gibi olgular biçimlendirmektedir. Çağdaş toplumlar, sporu sosyal hayatın ayrılmaz bir parçası sayarken, geri kalmış toplumlar ise sporun önemini kavrayamamış ve göz ardı etmişlerdir. Günümüzde, toplumların spora yaklaşımları, toplumların genel yapısını yansıtır. Spor aslında gelişmişliğin bir ölçütü olarak da kabul edilmektedir.

Sporun ekonomik etkilerini özellikle iki açıdan değerlendirmek doğru olacaktır. İlki endüstrinin gelişmesi ve büyümesiyle üretilen mal ve hizmet sayısının artması ve ikinci olarak üretimdeki artışa bağlı olarak makro politika hedeflerinden biri olan ve istihdamda artışı sağlamak olan hedefin artan üretime bağlı olarak yükselmesidir. Ancak spor endüstrisindeki gelişmenin bu durumu oluşturabilmesi için spor endüstrisinin mevcut bölgeye yeni kaynaklar getirmesi gerekmektedir. Herhangi bir yerde kurulacak olan herhangi bir tesis o bölgeye ya da yöreye nihai amacından önce önemli ardıl etkiler oluşturacak şekilde bir durum yaratmaktadır.

Bu çalışmada; Sporun bölgesel kalkınmaya katkısı çerçevesinde ; Spor kurumlarının, organizasyonlarının ve tesislerinin, Elazığ ili ve yöresine ekonomik katkıları, Fırat Üniversitesi , Gençlik ve Spor Bakanlığı, TÜİK, Kalkınma Planlarının mevcut verileri nicel yöntem ile değerlendirilecek, ilgili kişi ve kurumlar ile nitel yöntem kullanılarak görüşmeler yapılarak değerlendirilecektir.

Spor yatırımlarının Elazığ İlinde geleceğe yönelik ekonomik gelişimine katkıları tartışılarak, öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Spor, Ekonomi , Elazığ

ELAZIĞ' IN SPOR ALANINDA GELECEK TASAVVURU

Muhammed Güler

Spor Yöneticiliği Munzur Üniversitesi
muhammedguler@hotmail.com

Özet

Elazığ İlinin kendine özgü barındırdığı coğrafi özellikler vardır. Bu özelliklerin en dikkat çekenleri ise; Hazar Gölü, Keban Baraj Gölü, Hazar Baba Dağı, Kara Leylek Kanyonu, Palu Murat Nehri ve tarihi şehir Harput olarak karşımıza çıkmaktadır. Elazığ İlinin bu kadar doğal motifi barındırıyor olması, ili turizm açısından cezbedici bir yer haline getirmektedir. İlin jeomorfolojik özelliklerine bakıldığında, akıllara ekoturizm kavramı gelmektedir. Çevreyi koruyan ve yerel halkın refahını gözetken ekoturizm, genel olarak flora, fauna ve kültüre mirasları cezbedici olan yerlere seyahat şeklindedir. Son dönemlerde ise, ekoturizmle beraber gelişmekte olan ekorekreasyon kavramı ortaya çıkmıştır. Ekorekreasyon, doğaya zarar vermeden yapılan ve daha çok sportif faaliyetlerden meydana gelen bir kavramdır. Son zamanlarda dünya üzerinde gelişmekte olan bu kavramların Elazığ İli içinde geliştirilerek, ilin bir cazibe merkezi olabileceği fikrini ortaya çıkarmıştır. Bu çalışmada Elazığ İlinde ekoturizm ve ekorekreasyonu geliştirebilecek ve şehrin jeomorfolojik yapısıyla uyumlu sportif faaliyetlerin tespitini yaparak ortaya bir model koymak için yapılmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda yapılabilecek doğa sporları alanları (trekking, hiking, yürüyüş rotaları, kampçılık, ATV, kayak, mağaracılık, safari tur, foto safari), su sporları alanları (rafting, kano, kürek, scuba diving, tekne turu, jet ski) ve havacılık sporları alanlarının (yamaç paraşütü, motorlu paraşüt, gyrocopter) tespiti yapılmıştır. İl genelinde yapılacak olan bu tür faaliyet alanları sayesinde hem ulusal hem de uluslararası turizm faaliyetlerinde artış meydana gelecektir. Turizm faaliyetlerinde meydana gelen bu artış sayesinde yerel halk ekonomik olarak zenginleşecektir. Ekoturizmle anılan şehrin tanınırlığı artacaktır. Ekstrem spor tutkunları için Elazığ İli bir cazibe merkezi haline gelecektir. Oluşturulacak olan rehber kitaplar sayesinde ulusal ve uluslararası alanda Elazığ İlinin tanıtımı için bir kaynak oluşturulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, ekoturizm, rekreasyon, doğa sporları

FARKLI LİSE TÜRLERİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN SPORTMENLİK ALGILARININ İNCELENMESİ (ELAZIĞ İL ÖRNEĞİ)

Battal Aslan ^{1,*} & Alper Karadağ ²

¹ Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Muş Alparslan Üniversitesi
battalaslan13@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı öğrenci kabulü ve müfredatı farklı olan liselerdeki öğrencilerin sportmenlik tutumları ile bazı demografik değişkenlerin sportmenlik algısı üzerindeki etkilerini incelemektir.

Araştırma öğrenci kabulü farklı olan üç farklı lisede öğrenim gören 9. 10. 11. ve 12. sınıf öğrencilerin sportmenlik davranışlarının ortaya çıkarılarak sonuçlarının tespitini yapmayı ve sportmenlik davranışı ile öğrencilerin sınıf düzeyleri ve öğrenim gördükleri lise türü olarak belirlenen demografik bilgiler arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bundan dolayı çalışmada ilişkisel tarama (survey) modeli kullanılmıştır. Çalışmaya Elazığ ilinde bulunan fen lisesi, güzel sanatlar lisesi ve spor lisesinden 247 erkek ve 193 kadın olmak üzere toplam 440 öğrenci gönüllü olarak iştirak etmiştir. Araştırmada Vallerand ve arkadaşlarının (1997) geliştirdiği Balçıkanlı (2009) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçeği kullanılmıştır. Test analizleri SPSS 23.0 paket programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilerin istatistiksel analizinde betimsel değerlendirmeler ile birlikte iki grubun karşılaştırılmasında t-testi, üç ve üzeri grupların karşılaştırılmasında One way anova testi kullanılmış ve anlamlılık düzeyi ($p < 0,05$) olarak kabul edilmiştir. Verilerin normallik dağılım testine göre iki değer arasındaki ilişki düzeyi pearson veya spearman rank korelasyon katsayılarına bakılarak incelenmiştir.

Farklılıkların tespitinde katılımcıların birinci sınıftan başlayarak dördüncü sınıfa kadar olan dört yıllık eğitim süreleri dikkate alındığında fen lisesi ve güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin genellikle sportmenlik tutumlarının değişmediği ($p > 0,05$), buna karşılık spor lisesi öğrencilerinin olumlu ve anlamlı yönde sportmenlik yönelimlerini yükselttikleri tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

Birey ve toplumu değiştirme-geliştirme gücüne sahip dinamik bir süreç olan eğitim-öğretim faaliyetlerine sportmenlik veya fair play anlayışının erken yaşlarda dahil edilmesi, bireylerin dolayısıyla toplumun fanatizm yönündeki reflekslerinin törpülenmesine muhtemel bir zemin hazırlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sportmenlik, Fair Play, Eğitim, Lise

BALAKGAZI'DEN BATTALGAZI'YE BİSİKLET YOL YARIŞI

Abdulsamet Eren

Spor Yönetimi Gençlik Spor
abdulsamet.eren@gsb.gov.tr

Özet

İlimizin gelecek tasavvuru ile ilgili spor alanında yapılabilecek etkinliklerden biri bisiklet yol yarışlarıdır.

Bisiklet yarışının ulusal ve uluslararası arenada tanınırlığı ile ilimizin tarihi ve kültürel tanıtımına katkılar sağlayacak olan bisiklet yarışmaları için start yeri olarak tarihi palu köprüsü palu kalesi ve murat nehri kenarından kovancılar Elâzığ istikametine doğru hareket ederek Elâzığ şehir merkezinde 1 tur atarak tarihi Harput mahallesinde 1. Günü sonlandırmak

2. Gün turun Harput'tan başlatılarak Malatya Battalgazi'de sonlandırmak turun uluslararası düzelde sporcuların katılımına ve Türkiye Bisklet Fedeerasyonu ile ortak organize edilmesi ve geleneksel hale getirilmesi ile şehrimizin her yıl farklı insanların ziyareti ile ulusal ve uluslararası medya kuruluşlarının da bisiklet turunu canlı yayınlaması ile var olan turizm potansiyelinin daha da artacağı kanatindeyiz.

Dereceye girecek sporcuların ödüllendirilmesi, konaklaması ve araç transferleri ile beraber hakem ve diğer görevliler ile yarışa refakat edecek yarışmacıların araçlarının yakıt giderleri vb. harcamalar içinde finansman kaynağın sağlanması önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Balakgazi, Battalgazi, Bisiklet

MARATON VEYA YARI MARATON KOŞUSU

Abdulsamet Eren

Spor Yönetimi Gençlik Spor
abdulsamet.eren@gsb.gov.tr

Özet

İlimizin Gelecek Tasavvuru İle İlgili Spor Alanında Yapılabilecek Etkinliklerin Başında Maraton Veya Yarı Maraton Koşularıdır.

Maraton Veya Yarımaraaton Yarışlarının Geleneksel Hakem Getirilerek Ulusal Veya Uluslararası Arenada Üs Düzey Derecelere Sahip Tanınan Sporcuların Davet Edilerek Yapılması Ve Dereceye Giren Sporcuların Ödüllendirilmesi, Organizasyonun Bilinirliği Ve Tanınırlığı İle Şehrin Ön Plana Çıkacağı Kanaatindeyim.

Ayrıca Sporcu Hakem Antrenör Ve Diğer Katılımcıların Konaklaması Ve Araç Transferleri İle Harcamalar İçinde Finasman Kaynağın Sağlanması Önem Arz Etmektedir.

Anahtar Kelimeler: MARATHON, YARI MARATHON, ATLETİZM

DURARAK UZUN ATLAMA VE ESNEKLİK PERFORMANSI İLE BAZI FİZİKSEL PARAMETRELER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ (ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ)

Battal Aslan ^{1,*}, Alper Karadağ ² & Esra Aslan ¹

¹ Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Muş Alparslan Üniversitesi
battalaslan13@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı 14-17 yaş aralığında bulunan bireylerin durarak uzun atlama ve esneklik performansları ile bazı fiziksel özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Çalışma Elazığ Kaya Karakaya Güzel Sanatlar Lisesi 9., 10., 11. ve 12. sınıflarda öğrenim gören sedanter öğrencilerden 88 erkek 79 kadın toplam 177 bireyin (gönüllülük esasına göre) iştiraki ile gerçekleştirildi. Boy, vücut ağırlığı, bel çevresi, kalça çevresi ve kalça esnekliği ölçümü alınan katılımcılar, tekrarı, süresi ve temposu önceden belirlenmiş hareketler dizisinden oluşan toplam 10 dakikalık ısınmaya tabi tutularak durarak uzun atlama performansını tespit edebilmek için durarak uzun atlama testi ve esneklik performansını belirleyebilmek için otur uzan testi uygulandı. Verilerin tanımlayıcı istatistiğini belirlemek için SPSS 22.0 paket programı aracılığı ile ölçülen değerler arasındaki korelasyona bakıldı.

Katılımcıların durarak uzun atlama ve esneklik performansları arasında pozitif yönde bir ilişki görülürken, VKİ, bel çevresi, kalça çevresi, bel kalça oranı özellikleri ile negatif yönde bir ilişkinin olduğu tespit edildi. Katılımcıların durarak uzun atlama ve esneklik performanslarının birbirleri ile pozitif yönde bir ilişki içerisinde olduğu gözlenirken, yaş ile birlikte durarak uzun atlama ve esneklik performanslarının değişik oranlarda arttığı kaydedildi.

Adölesan dönemdeki kadın ve erkek bireylerin durarak uzun atlama ve esneklik performans değerlerinin farklı oranda bir seyir içerisinde olduğu yaş ile birlikte durarak uzun atlama ve esneklik performansları üzerinde olumlu etki oluşturabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Durarak uzun atlama, Esneklik, Sedanter, Adölesan dönem

ELAZIĞ' IN DOĞA SPORLARI ALANINDA GELECEK TASAVVURU

Muhammed Güler

Spor Yöneticiliği Munzur Üniversitesi
muhammedguler@hotmail.com

Özet

Elazığ İlinin kendine özgü barındırdığı coğrafi özellikler vardır. Bu özelliklerin en dikkat çekenleri ise; Hazar Gölü, Keban Baraj Gölü, Hazar Baba Dağı, Kara Leylek Kanyonu, Palu Murat Nehri ve tarihi şehir Harput olarak karşımıza çıkmaktadır. Elazığ İlinin bu kadar doğal motifi barındırıyor olması, ili turizm açısından cezbedici bir yer haline getirmektedir. İlin jeomorfolojik özelliklerine bakıldığında, akıllara ekoturizm kavramı gelmektedir. Çevreyi koruyan ve yerel halkın refahını gözetken ekoturizm, genel olarak flora, fauna ve kültüre mirasları cezbedici olan yerlere seyahat şeklindedir. Son dönemlerde ise, ekoturizmle beraber gelişmekte olan ekorekreasyon kavramı ortaya çıkmıştır. Ekorekreasyon, doğaya zarar vermeden yapılan ve daha çok sportif faaliyetlerden meydana gelen bir kavramdır. Son zamanlarda dünya üzerinde gelişmekte olan bu kavramların Elazığ İli içinde geliştirilerek, ilin bir cazibe merkezi olabileceği fikrini ortaya çıkarmıştır. Bu çalışmada Elazığ İlinde ekoturizm ve ekorekreasyonu geliştirebilecek ve şehrin jeomorfolojik yapısıyla uyumlu sportif faaliyetlerin tespitini yaparak ortaya bir model koymak için yapılmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda yapılabilecek doğa sporları alanları (trekking, hiking, yürüyüş rotaları, kampçılık, ATV, kayak, safari tur, foto safari), su sporları alanları (rafting, kano, kürek, tekne turu, jet ski) ve havacılık sporları alanlarının (yamaç paraşütü) tespiti yapılmıştır. İl genelinde yapılacak olan bu tür faaliyet alanları sayesinde hem ulusal hem de uluslararası turizm faaliyetlerinde artış meydana gelecektir. Turizm faaliyetlerinde meydana gelen bu artış sayesinde yerel halk ekonomik olarak zenginleşecektir. Ekoturizmle anılan şehrin tanınırlığı artacaktır. Ekstrem spor tutkunları için Elazığ İli bir cazibe merkezi haline gelecektir. Oluşturulacak olan rehber kitaplar sayesinde ulusal ve uluslararası alanda Elazığ İlinin tanıtımı için bir kaynak oluşturulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, Ekoturizm, Rekreasyon, Doğa Sporları

KARŞILAŞTIRMALI ANALİZ BAĞLAMINDA ELAZIĞ'DA HİSSE SENETLERİNE OLAN İLGİNİN İNCELENMESİ

Emre Ünal ^{1,*} & Alparslan Yuvaç ¹

¹ İktisat Fırat Üniversitesi
eunal@firat.edu.tr

Özet

Elazığ'ı hisse senetlerine olan ilgisi bakımından incelediğimizde çevre illere kıyasla daha ilgili ve iştahlı tavır sergiler durumda olduğu görülmüştür. Bu rekabet gücünün ölçümlemesi aşamasında çalışmamızda analitik bir karşılaştırmalı analiz yöntemi kullanılmış olup 2022-2024 yılları arasında Elazığ ile komşusu konumunda bulunan 4 ilin (Bingöl, Tunceli, Malatya, Diyarbakır) yatırımcı sayıları ile hisse portföy büyüklükleri kıyaslanmıştır. Elde edilen veriler sonucunda Elazığ'da hisse senedi yatırımcı sayısı komşu illerin çoğundan daha fazla artış göstermiştir. Buna ek olarak portföy büyüklüğünde en iyi performansı Diyarbakır'ın ardından Elazığ göstermiş olup finansal okur yazarlık açısından da komşularına nazaran daha başarılı olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Hisse Senedi, Karşılaştırmalı Analiz, Yatırım

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN FİNANSAL OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ: FIRAT ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Mehmet Karahan ^{1,*} & Fatma Çetintaş ²

¹ İşletme Yönetimi Fırat Üniversitesi

² İşletme Yönetimi Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
m.karahan@firat.edu.tr

Özet

Finansal okuryazarlık bireylerin bütçe, sigorta, tasarruf, yatırım, kredi gibi finansal konularda bilgi sahibi olmalarını, finansal konularda doğru kararlar almalarını ve doğru davranışlar göstermelerini içermektedir. Finansal okuryazarlığı oluşturan unsurlar finansal bilgi, finansal tutum ve finansal davranış kapsamında ele alınabilmektedir. Bireylerin finansal sistem hakkında daha fazla bilgiye sahip olmaları, bireysel tasarrufların artırılması ve karşılaşılabilecek finansal risklerin daha iyi yönetilebilmesi açısından önemlidir. Finansal okuryazarlık, toplumun her kesimini ilgilendirdiği gibi üniversite öğrencilerini de yakından ilgilendiren bir konudur. Özellikle öğrenciler, hem eğitim hayatları boyunca hem de gündelik yaşamlarının her kademesinde çeşitli nedenlerle finansal kararlar alırlar. Öğrencilerin almış olduğu bu finansal kararlar yaş, cinsiyet, eğitim ve gelir düzeyi gibi ölçütlere göre değişkenlik gösterebilmektedir. Bu sebeple finansal eğitime verilen önem de artmaktadır. Günümüzde paraya sahip olmak kadar o parayı nasıl değerlendireceğini bilmek de öğrenciler için oldukça önemlidir. Bu çalışma, Fırat üniversitesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık ve farkındalık düzeylerinin belirlenmesi ve mevcut durumun geliştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesini amaçlamaktadır. Bu amaçla Fırat Üniversitesi öğrencilerine anket uygulaması yapılarak öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri, demografik özellikleri ile karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Ankette Fırat üniversitesinde okuyan 400 öğrenciden oluşan bir örneklem kullanılmış; genel finansal okuryazarlık seviyesi, farklı fakültelerde okuyan öğrenciler ile erkek-bayan öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyi karşılaştırılmış ve öğrencilerin ailelerinin eğitim durumlarının öğrencilerin finansal okuryazarlıklarına etkisi değerlendirilmiştir. Finansal okuryazarlık düzeyleri, frekans yüzde dağılımları, faktör analizi, t testi, Anova analizi ve ki-kare testi ile belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen veriler karşılaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Finansal okuryazarlık, Finansal bilgi, Finans Eğitim

ELÂZİĞ KIRSALININ GELECEĞİ: YAPICI DEĞİŞİM İÇİN SÜRECİ TAHMİN ETMEK

Fethi Ahmet Canpolat

Coğrafya Fırat Üniversitesi
facanpolat@firat.edu.tr

Özet

İklim değişikliği, gıda güvenliği, arazi degradasyonu ve göç gibi küresel krizler, sadece kentlerin değil, aynı zamanda kırsal alanların da nasıl dönüşeceğini ve bu dönüşümün dünya genelinde toplumsal ve ekonomik yapılar üzerindeki etkilerini belirleyecek kritik unsurlardır. Kırsal bölgeler, günümüzde sanayileşme ve kentleşmenin etkisiyle hızlı bir değişim süreci yaşamaktadır. Bu süreç, Türkiye ve dünya genelinde mevcut dinamiklere bağlı olarak, gelişmiş ülkelerin yaşadığı süreçten daha hızlı bir şekilde gerçekleşmektedir. Söz konusu değişimi anlamak ve öngörebilmek, çok sayıda değişkenin potansiyel etkileşimlerini kavramayı gerektirmektedir. Böyle bir analiz, kapsamlı ve bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır.

Elâzığ ili, geniş tarım arazileri ve zengin su kaynakları ile önemli bir kırsal potansiyele sahiptir. Ancak, bu potansiyel, kentleşme ve nüfus dinamiklerinin etkisiyle hızlı bir dönüşüm sürecinden geçmektedir. Söz konusu dönüşüm sürecinin analizi, ilin demografik yapısının, yerleşim özelliklerinin ve ekonomisinin yakın ve orta gelecekteki değişim yönleri hakkında çıkarımlar yapmayı mümkün kılacaktır.

Elâzığ'ın coğrafi özelliklerinin mevcut durumu ve bu özelliklerin zaman içinde nasıl değiştiğini anlamak için Türkiye İstatistik Kurumu'nda (TÜİK) yer alan çeşitli istatistikler kullanılarak trend analizleri gerçekleştirilecektir. Bu analizlerden ilki ARIMA yöntemiyle nüfusun projeksiyonudur. Ekonomik özelliklerini öngörebilmek için regresyonla bitkisel üretim, hayvancılık, ticaret ve benzeri veriler kullanılacaktır. Yerleşmelerin alansal değişiminin tespiti ve simülasyonu için ise yüksek çözünürlüklü geçmiş ve mevcut arazi kullanım verileri kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Elâzığ, Kırsal, Gelecek, Nüfus, Yerleşme, Ekonomi

TARİHSEL SÜREÇ İÇERİSİNDE ELAZIĞ'DA TARIM VE HAYVANCILIĞIN DÖNÜŞÜMÜ

Merve Nur Çak¹ & Mehmet Temiz^{1,*}

¹ İktisat Fırat Üniversitesi
mtemiz@firat.edu.tr

Özet

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri, Türkiye'deki aktif nüfusun önemli bir kısmının tarım ve hayvancılıkla geçimini sağladığını ortaya koymaktadır. Elazığ'ın tarımsal faaliyetleri TÜİK merceğinden incelendiğinde birçok önemli husus gün ışığına çıkmaktadır. Bölgesel kalkınma perspektifinde önemli bir konuma sahip olan tarımsal ve hayvansal ürünlere dayalı sanayi üretimi, tarımsal gelirin artırılmasına önemli katkı sağlamaktadır. Bunun yanında, Türkiye'de tarım alanlarında 2001 yılından 2020 yılına kadar geçen süre içerisinde tarımda kullanılan toplam arazi miktarında azalma ile birlikte tarım alanlarının yapısında önemli değişiklikler gözlemlenmektedir. Elazığ ili açısından bu değişim ve dönüşümün sürdürülebilir tarım uygulamalarının sağlanması doğrultusunda incelenmesi önem arz etmektedir. Bu doğrultuda söz konusu değişim ve dönüşümleri etkileyen faktörlerin izlenmesi gerekmektedir. Bu çalışmanın temel amacı, Elazığ ilinin tarım ve hayvancılık alanındaki potansiyelini tespit etmek ve süreç içinde gösterdiği değişimi ortaya koymaktır. İlin sahip olduğu potansiyel; tarım ve hayvancılıkta sürdürülebilirliği ve üretimin verimliliğinin sağlanması için çeşitli uygulama ve politikalara yön verecektir. Bu bağlamda TÜİK verilerine yansıyan Elazığ'ın tarım ve hayvancılık sektörlerindeki mevcut durumu; sürdürülebilir kalkınma açısından birtakım fırsatlar sunarken, diğer taraftan çeşitli zorluklar ve engelleri de beraberinde getirmektedir. Tarım ve hayvancılığın çok boyutluluğu göz önünde bulundurulduğunda, bu fırsatların değerlendirilmesi ve zorlukların giderilmesi doğrultusunda çözüm yollarının aranması Elazığ ilinin refahı ve kalkınması yolunda önemli bir adım teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, Tarım, Hayvancılık, Bölgesel Kalkınma

HARPUT'UN TURİZM POTANSİYELİ VE ELAZIĞ EKONOMİSİNE KATKISI

Fatma Nur Şahan ^{1,*} & Yeşim Kubar ¹

¹ İktisat Fırat Üniversitesi
fatmanursahan93@hotmail.com

Özet

Turizm, dünya çapında gelir ve istihdam kaynağı olarak bilinen önemli bir sektördür. Deniz-kum-güneş turizmi önemini korumakla birlikte alternatif turizm çeşitleri olan kültür, gastronomi, kış, inanç, kongre, ekoturizm, agro (tarım turizmi), kruvaziyer turizm de arz, talep dengesi çerçevesinde hızla gelişmeye devam etmektedir. Küreselleşen dünyada ülkeler turizmden daha fazla gelir elde etmek için turistlerin artan talepleri doğrultusunda, çeşitliliği artırma gayreti içerisinde girmişlerdir. Bu kapsamda her yöre sahip olduğu üstünlükler ile öne çıkmaktadır. Günümüzde turistlerin farklı turizm türlerine yöneldiği ve ciddi bir rekabet ortamının oluştuğu görülmektedir. Bu noktada Harput, turizm faaliyetleri bakımından tarih, kültür ve inanç turizmi açısından pek çok kaynağa sahip önemli bir kenttir.

Harput, Kalesi, Meryem Ana Kilisesi, Ulu Cami, Sarahatun Cami, Buzluk Mağarası ve birçok gezi yerleri ile yerli ve yabancı turistlerin ilgi odağı olmayı sürdürmektedir. Bu çalışma ile Anadolu'nun en eski yerleşim yerlerinden biri olan Harput'un turizm sektörüne katkısı, internet ortamında oldukça geniş bir ağa sahip olan TripAdvisor.com web sitesinde yapılan yorum ve değerlendirmeler ele alınarak analiz edilecektir.

Turizm, dünya çapında gelir ve istihdam kaynağı olarak bilinen önemli bir sektördür. Deniz-kum-güneş turizmi önemini korumakla birlikte alternatif turizm çeşitleri olan kültür, gastronomi, kış, inanç, kongre, ekoturizm, agro (tarım turizmi), kruvaziyer turizm de arz, talep dengesi çerçevesinde hızla gelişmeye devam etmektedir. Küreselleşen dünyada ülkeler turizmden daha fazla gelir elde etmek için turistlerin artan talepleri doğrultusunda, çeşitliliği artırma gayreti içerisinde girmişlerdir. Bu kapsamda her yöre sahip olduğu üstünlükler ile öne çıkmaktadır. Günümüzde turistlerin farklı turizm türlerine yöneldiği ve ciddi bir rekabet ortamının oluştuğu görülmektedir. Bu noktada Harput, turizm faaliyetleri bakımından tarih, kültür ve inanç turizmi açısından pek çok kaynağa sahip önemli bir kenttir.

Harput, Kalesi, Meryem Ana Kilisesi, Ulu Cami, Sarahatun Cami, Buzluk Mağarası ve birçok gezi yerleri ile yerli ve yabancı turistlerin ilgi odağı olmayı sürdürmektedir. Bu çalışma ile Anadolu'nun en eski yerleşim yerlerinden biri olan Harput'un turizm sektörüne katkısı, internet ortamında oldukça geniş bir ağa sahip olan TripAdvisor.com web sitesinde yapılan yorum ve değerlendirmeler ele alınarak analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Turizm sektörü, İstihdam, Bölgesel gelir

ELAZIĞIN EKONOMİK KALKINMASINDA ROL ALAN BANKALARDA ÇALIŞAN PERSONELLERE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Bilal Solak ^{1,*} & Sueda Çelik ¹

¹ Yönetim Bilişim Sistemleri Fırat Üniversitesi
bsolak@firat.edu.tr

Özet

Bankalar finansal sistemin önemli bir aktörü olmasının yanı sıra faaliyet gösterdiği ülkenin veya şehrin ekonomik kalkınmasında önemli bir rol oynar. Bankalar, faaliyet gösterdiği şehirlerde, girişimcilere finansal kaynak sağlayarak yeni işletmelerin açılmasında, mevcut işletmelerin büyümesinde veya finansal sorunların giderilmesinde önemli rol oynar. Bankalar ayrıca, faaliyet gösterdikleri şehirlerde istihdama da önemli katkı sunarlar.

Bankalar teknolojik yeniliklerle özdeşleşmiş kurumlardır ve bu yönü ile teknolojik yeniliklere en hızlı şekilde adapte olan ayrıca birçok teknolojik yeniliğe öncülük eden kuruluşların başında gelir. Bankalarda teknolojik yenililerin uygulanmasında, banka çalışanlarına önemli bir rol düşmektedir. Banka çalışanlarının teknolojik yenilikleri takip edebilmesi ve uyum sağlaması bankalar açısından önemli bir unsurdur.

Çalışmamız kapsamında, Elazığ'da faaliyet gösteren kamu ve özel banka çalışanlarının teknolojik yeniliklere adaptasyonu Teknoloji Kabul Modeli ile araştırılmıştır. Çalışma kapsamında, Elazığ'da faaliyet gösteren iki devlet bankası ve üç özel banka olmak üzere beş bankada görev yapan kişilerden veriler elde edilerek analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bankalar, Teknoloji Kabul Modeli, Elazığ, Finansman

KADINLARIN KOOPERATİF KURMA VE SÜRDÜRME KONUSUNDA KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR: ELAZIĞ ÖRNEĞİ

Handan Karakaya ¹ & Ömer Şükrü Yusufoglu ^{1,*}

¹ Sosyal Hizmet Fırat Üniversitesi
osyusufoglu@firat.edu.tr

Özet

Kadınlar, toplumsal hayatın farklı alanlarında cinsiyet ayrımcılığının ortaya çıkardığı mağduriyetlerden etkilenmektedirler. Bu mağduriyetlerin bir sonucu olarak kadınlar, eğitim ve siyasi temsil gibi fırsatlardan yeterli oranda faydalanamadıkları gibi istihdam olanaklarından da faydalanmamaktadırlar. İstihdam olanaklarından yeterli ölçüde yararlanamayan kadınlar yoksulluk riskiyle karşı karşıya kalmaktadırlar. Öte yandan fırsatlara erişim sorunları kadınların birçok alanda yeterli bilgi birikimi ve deneyim sahibi olmasını engellemektedir. Kadınların istihdamın dışında kalma durumlarına getirilen çözümlerden biri olan kadın kooperatifleri, geleneksel gıda ürünlerinin üretimi ve pazarlanmasından, ekolojik turizm faaliyetlerine kadar bir çok iş kolunu içine almaktadır. Genel geçer bir kadın kooperatifi tanımı olmamakla birlikte kadın kooperatifi, kadınlar tarafından kurulmuş olan ve kadınlar tarafından işletilen kooperatifleri ifade etmek amacıyla kullanılan bir kavramdır. Ülkemiz açısından kadın kooperatiflerinin geçmişi de çok eski değildir. Düzenli gelir sahibi olmayan kadınların işgücünün ekonomiye kazandırılması amacıyla 2000'li yılların başında ortaya çıkan ve gelişen kadın kooperatifleri, düşük sermayeli üretim girişimciliği örnekleridir. Kadınların yetenekleri ve küçük ekonomik kaynaklarını kullanarak oluşturmaya çalıştıkları bu sistem içerisinde karşılaştıkları sorunlar da farklılaşmaktadır. Kadın kooperatifleri kapsamında girişimcilik faaliyetlerinde bulunan kadınlar, yönetim birimlerinin oluşturulması, tutulacak mali hesapların kavranması, farklı kurumlarla işbirliği çalışmaları, faaliyetlerini sürdürme noktasında bağlı oldukları yasal prosedürler konusunda yeterli bilgi ve deneyime sahip değillerdir. Kadınların bu konuda karşılaştıkları sorunlarla baş etme konusunda farklı stratejiler kullandıkları bilinmektedir. Ancak söz konusu alanlarda yeterli bilgi ve deneyime sahip olmama nedeniyle üretim sürecine son veren ve sahadan çekilen birçok kadın kooperatifinin de olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda bizim çalışmamız Elazığ ilinde bulunan kadın kooperatiflerinin bilgi birikimi ve deneyim eksikliğine bağlı olarak karşılaştıkları sorunları ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Nitel araştırma yöntemi ve derinlemesine görüşme tekniği ile tasarlanan bu çalışma ile kadınların bir kooperatif kurarken karşılaştıkları yasal zorluklar, kooperatifin sürdürülmesi sürecinde karşılaşılan sorunlar ve bunlarla baş etme stratejilerinin ayrıntılı olarak ortaya konması hedeflenmektedir. Derinlemesine görüşme tekniği öznenin karşılaştığı durumu kendi penceresinden değerlendirmesine imkan vermesi bakımından çalışmamız açısından kullanışlı bulunmuştur.

Çalışmanın evrenini Türkiye'de bulunan kadın kooperatifleri oluştururken, örneklem grubu Elazığ ilinde bulunan kadın kooperatifleridir. Ayrıca çalışmada Ticaret Bakanlığının resmî sitesindeki verilerden de faydalanılacaktır.

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Anahtar Kelimeler: Kadın Kooperatifi, Kadın İstihdamı, Yoksulluk, Kadın Kooperatifi Sorunları, Kooperatiflerde Sürdürülebilirlik

LEADERSHIP DEVELOPMENT IN THE DIGITAL AGE: NEW COMPETENCIES AND TRAINING METHODS WITH AN ELAZIĞ PROVINCE EXAMPLE

Emirhan Yetiş

İşletme Yönetimi Fırat Üniversitesi
eyetis@firat.edu.tr

Özet

This paper aims to examine the changing dynamics of leadership development in the digital age. As technological advances reshape the business world, new competencies have been identified as necessary for effective leadership. This study seeks to identify these new competencies and evaluate the training methods essential for leaders to succeed in a digitally oriented world, specifically within the context of Elazığ province. The research utilized a methodological approach involving qualitative interviews conducted with leaders and education experts in Elazığ province to gain in-depth knowledge about the challenges and opportunities related to leadership development in a digital context. The data were analyzed using thematic analysis. The findings of the study revealed core competencies such as digital literacy, agility, innovation, and data-driven decision-making, which have become critical for leaders in the digital age. Furthermore, the effectiveness of various training methods, including digital learning platforms, immersive technologies like virtual reality, and personalized coaching programs, was highlighted. Additionally, the research uncovered unique challenges and opportunities faced by leaders in Elazığ province, providing a localized perspective on the global trends in leadership development. It also aims to reveal significant gaps in existing leadership development programs and provide actionable recommendations for organizations to enhance their training initiatives. This study significantly contributes to the body of knowledge in the field of leadership development by identifying new competencies required for effective leadership in the digital age and evaluating the effectiveness of various training methods. The findings are valuable for organizations in Elazığ province and beyond, seeking to develop successful leadership programs in a rapidly changing digital environment.

Anahtar Kelimeler: : Digital leadership, leadership competencies, training innovations

MANAGING ORGANIZATIONAL CHANGE: BEST PRACTICES AND CASE STUDIES - A LITERATURE REVIEW

Emirhan Yetiş

İşletme Yönetimi Fırat Üniversitesi
eyetis@firat.edu.tr

Özet

The main objective of this study is to conduct a comprehensive literature review on best practices and case studies related to managing organizational change. In an era marked by rapid technological advances, globalization, and shifting market dynamics, effective change management is crucial for organizational success. This review identifies key strategies that have proven successful across various contexts and offers insights into the factors contributing to effective change management. The methodology involved a systematic search and analysis of academic articles, books, and case studies on organizational change management. Searches were conducted using academic databases such as Google Scholar, Scopus, and WOS, focusing on publications from the last decade to include contemporary practices. The selected literature was categorized into themes such as leadership, communication, employee engagement, and technology adoption. Each piece of literature was critically analyzed to identify best practices and successful case studies. The review also highlighted gaps in existing research and suggested areas for future exploration. It revealed best practices for managing organizational change, emphasizing the importance of clear and consistent communication, strong leadership, employee engagement, and strategic technology use. Case studies from various sectors, including specific examples from organizations in Elazığ province, demonstrated the successful implementation of these practices, providing practical examples for overcoming resistance to change and fostering a culture of continuous improvement. Additionally, the review uncovered common challenges faced by organizations during change initiatives and proposed solutions to address these issues. The findings offer valuable insights for practitioners and academics, bridging the gap between theory and practice in change management. This literature review contributes to the understanding of effective change management by synthesizing best practices and successful case studies, with a specific focus on Elazığ province. The insights provide guidance to organizations undergoing change by highlighting strategies that lead to successful outcomes. Furthermore, by identifying gaps in the existing literature, this review lays the groundwork for future research aimed at improving change management practices in different organizational contexts, including the unique environment of Elazığ province.

Anahtar Kelimeler: Organizational change, change management, technological advances

ELAZIĞ'IN SU ALTI ALANINDA GELECEK TASAVVURU

Önder Aksu

Su Ürünleri Fakültesi Munzur Üniversitesi
onderaksu@munzur.edu.tr

Özet

Elazığ ili dört bir yandan göller ve akarsular ile çevrili adeta bir ada görünümündedir. Elazığ'ın Kuzeyi ve Kuzeydoğusunda Keban Baraj Gölü, Batısında Karakaya Baraj Gölü ve Güneyinde Hazar Gölü Bulunmaktadır. Bunların aralarında da bu göllere dökülen irili ufaklı birçok akarsu bulunur. Günümüzde bu su alanlarında avcılık veya yetiştiricilik yoluyla balık üretim faaliyetleri yapılmakta ve bu faaliyetler üretimde Elazığ'ı Türkiye'nin ilk sıralarına taşımaktadır. Su kaynaklarında balıkçılık faaliyetleri dışında turistik faaliyetlerde yürütülmektedir. Doğal veya yapay olarak oluşmuş bu göllerin altında tarihi antik dönemlere kadar uzanan tarihi yapılar da bulunmaktadır. Sulama, turizm ve balıkçılık alanlarında bu su kaynaklarının yüzeyleri kullanılmaktaysa da, su altı araştırmaları ve su altı çalışmaları da sürdürülmekle beraber henüz yeterli seviyede değildir. Hâlbuki özellikle su altı turizmi alanında büyük bir potansiyel bulunmaktadır. Hazar Gölü'nde tarihi M.Ö. 2500'lü yıllara uzanan batık şehir, Keban Baraj Gölü'nde üzerinden 9 medeniyetin geçtiği tespit edilen Norşuntepe, Karakaya Baraj Gölü'nde Kaplumbağa adası ve Karaleylek Kanyonu ile beraber daha adını saymadığımız pek çok tarihi ve doğal su altı yapıları bulunmaktadır. Bu alanlar su altı turizmi konusunda büyük bir potansiyel barındırmaktadır ve bu alanda yapılacak çalışmalar ilimize büyük bir reklam ve turizm geliri getirecektir. Elazığ ve çevresinde bulunan su kaynaklarında 250 den fazla balıkçılık işletmesi ve göller üzerinde ulaştırma hizmetleri veren feribotlarında su altı sanayi dalgıçlığı hizmetlerine ihtiyacı bulunmaktadır. Elazığ'da birkaç dalış kulübü ve Munzur Üniversitesi bünyesinde Su Altı Teknolojileri programı bulunmasına rağmen, su altı turizmi ve su altı sanayi dalgıçlığı hak ettiği önemi ve ilgiyi henüz görmemiştir. Dünyada su sporları ve su altı sporları yaygınlaşmaktadır. Yarımada özelliği ile iç sular bakımından çok yüksek potansiyele sahip Elazığ da su parkları, su sporları, su altı sporları, dalgıçlık ve su altı teknolojileri önemli bir yer olabilir. Gelecekte bu alana yapılacak maddi ve fikri yatırımlar, yürütülecek bilimsel çalışmalar Elazığ İli'ni su altı alanında hak ettiği daha üst düzeylere taşıyacaktır. Elazığ İli iç sularda, su ve sualtı sporları alanında bir merkez olabilecek kapasitededir. Gerekli çalışmalar yapılırsa tarih, turizm ve ekonomi alanında Elazığ'a büyük katkı sağlayacak bir sektör olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dalış, Su altı, Sanayi, Tarih, Turizm, Ekonomi

İŞSİZLİK İLE MÜCADELEDE ÜNİVERSİTE – SANAYİ İŞBİRLİĞİ: FIRAT ÜNİVERSİTESİ VE ELAZIĞ ÖRNEĞİ

Burak Çanakcı ^{1,*} & İzzet Taşar ¹

¹ İktisat Fırat Üniversitesi
bcanakci@firat.edu.tr

Özet

Ülke ekonomilerinin temeli ve itici gücü iş gücü piyasasıdır. Ekonomilerin sahip olduğu istikrarlı bir istihdam yapısı, her türlü ekonomik şoklara karşı daha az duyarlı hale gelmektedir. Diğer yandan üretim seviyelerinde yaşanan düşüşler, işsizlik oranlarının artışı, düşük gelir seviyeleri ve düşük tüketim seviyeleri gibi bazı göstergeler, ekonomileri kırılgan hale getirmektedir. Bu nedenle, dünyanın dört bir yanındaki politika yapıcılarının temel amacı, işsizlik oranlarını mümkün olan en düşük sınırlarda tutmaktır. Diğer yandan işsizlik oranının azaltılması adına yapılacak olan politikalar belirlenirken iş gücünün potansiyel ve yetkinlikleri ile iş gücü talebinde bulunanların bu potansiyel ve yetkinliklere göre yatırım fırsatları sunması, hem iş gücü hem de iş gücü talebinde bulunanlar açısından büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle, Fırat Üniversitesi mezunlarının işgücü piyasasındaki konumunu ve önemini inceleyip, işgücü arzını oluşturan firmalar ve kurumların talep ettiği mezun öğrencilerle olan etkileşimlerini ortaya koymak bu çalışmanın ana hedefidir. Bu hedefe ulaşmak için, önceden belirlenmiş olan Fırat Üniversitesi'nde öğrenim gören son sınıf öğrencilerine yönelik anket yöntemi uygulanacak ve bu sayede mezun olacak öğrencilerin potansiyelleri ve beklentileri belirlenecektir. Elde edilen bulgular, hem üniversiteye hem de işverenlere mezunların işgücü piyasasına daha iyi uyum sağlamaları için somut öneriler sunmada rehberlik edecektir.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, İş gücü, Fırat Üniversitesi

ELAZIĞ'DA ŞEF/GARSONLUK MESLEĞİ VE SORUNLARI

Muhammed Kılınçarslan¹ & Mevlüt Yılmaz^{1,*}

¹ Sosyoloji Fırat Üniversitesi
mevlutyilmaz@firat.edu.tr

Özet

Meslekler insanların belirli faaliyetler etrafında yoğunlaşarak kurdukları insani ilişkilerle beraber; ortaya çıkan düşünce, inanç, değer ve normlar çerçevesinde kendisini toplumsal yapıda somutlaştırır. Mesleki yapılar toplumun oluşmasında temel öneme sahiptirler. İnsan-toplum ilişkisinde ya da insanların sosyal yaşama dâhil olmasında meslekler etkili toplumsal yapılardır. İnsanlar icra ettikleri meslekler sayesinde toplumsal/kamusal alanda kendilerini görünür kılar. Genel olarak yemek, insanoğlunun insanlık tarihinden itibaren yaşamlarını devam ettirebilmek amacıyla doğada elde ettikleri ürünleri kendi ihtiyaçları doğrultusunda kullanmasıdır. Yemek sadece insanların besin ihtiyaçlarını karşılama faaliyeti olmamakla beraber toplumsal yapının inşasında da önemli etkilere sahiptir. Yemek, diğer birçok olguda olduğu gibi bir sonraki nesile aktarılan ve toplum hakkında bilgi sunan sosyal yaşamın ayrılmaz bir parçasıdır.

Yemek her toplumda her dönemde farklı biçimlerde kendini görünür kılar. Yemek geçmişten günümüze kadar değişim ve dönüşümün temel yansıma alanlarından biri olmuştur. Yemek bu değişim ve dönüşümle beraber kültürel yapı hakkında da bizlere çeşitli bilgiler sunar. Yemek toplumsal sosyalizasyonun gerçekleşmesi anlamında önemli bir işlev yerine getirir. İnsanlar yemek sayesinde toplumsal alana katılım sağlar ve toplumsal yapı içerisinde yemekle birlikte kabul görür. Bu kabul görme bireyin statüsünde de önemlidir. İnsanların bu amacı gerçekleştirmek için gittikleri/bulundukları mekânlar, yedikleri yemekler bireyin statüsü hakkında bizlere ipuçları sunar. Günümüzde yemek ve meslek kavramı birlikte değerlendirildiği zaman ortaya yemek endüstrisi gibi bir alan ortaya çıkar. Yemek endüstrisi kitlesel olarak yemeği piyasa ortamında satarak, belirli bir gelir elde etmeye karşılık gelir. Yemek endüstrisinin gelişimine paralel yeni işletmeler ve yeni meslek kolları ortaya çıkmıştır. Bu endüstri ile beraber ortaya çıkan meslek kollarından bir tanesi de restoran ve lokantalarda istihdam edilen şef/garsonluk mesleğidir. Şef/garson, restoran ve lokantalarda, yemek ihtiyacını gidermek amacıyla gelen müşterilere hizmet veren, müşterilerin oturacakları alanın düzeni, temizliği vb. durumlardan sorumlu olan meslek elemanıdır. Şef/garsonlar çalıştıkları mekâna gelen müşterilerin verdikleri yemek siparişlerini en mükemmel biçimde mutfak bölümünde hazırlandığından emin olduktan sonra yanında çalıştığı garsonlar eşliğinde müşterinin masasına servis edilmesini sağlar. Şef/garsonlar çalıştıkları mekânlarda hem mutfak hem de çalıştıkları salonun organizasyonunu sağlayan meslek erbabı kişilerdir.

Bu bildiride, Elazığ ili yemek sektöründe (lokanta ve restoranlarda) çalışan şef garsonların mesleki yapıları sosyolojik bağlamda analiz edilerek, şef garsonların çalışma yaşamlarının doğaları, çalışma ilişkileri ve çalışma yaşamlarında karşılaştıkları problemler bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilmeye çalışılmaktadır. Bu araştırma, nitel araştırma modelinin fenomenolojik desenine ve

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

amaçlı örnekleme yöntemine göre 13 şef garsonla gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formlarından elde edilen verilere dayandırılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Meslekler, Şef/Garsonluk Mesleği, İş Yaşamı, Sorunlar, Elazığ.

ELAZIĞ İLİNİN AKARYAKIT TALEP EĞİLİMLERİ ÜZERİNE EKONOMETRİK BİR ANALİZ

Ismail Kavaz ^{1,*} & Gökçen Dor ²

¹ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Fırat Üniversitesi

² İktisat Fırat Üniversitesi

i.kavaz@firat.edu.tr

Özet

Elazığ ili Doğu Anadolu Bölgesinde bulunan ve hem nüfus hem de ekonomik açıdan giderek gelişen bir şehir olma özelliği taşımaktadır. Bu bakımdan Elazığ, akaryakıt talebinin sürekli arttığı şehirler arasında yer almaktadır. Dolayısıyla, şehrin mevcut durumdaki akaryakıt tüketim eğilimlerinin ve gelecekteki talep hareketlerinin belirlenmesi, politika yapıcılar açısından son derece önemlidir. Bu bağlamda, çalışmada 2000-2023 yıllarını kapsayan Elazığ'a ait kişi başına düşen toplam akaryakıt tüketimi, kişi başına düşen gelir, akaryakıt fiyatları, nüfus ve kişi başına düşen araç sayısı verileri kullanılarak bahse konu olan eğilimler incelenmektedir. Yapısal Zaman Serileri Modelleme yöntemi kullanılarak yapılan analiz neticesinde elde edilen bulgulara göre esneklikler; bir önceki dönemin kişi başına düşen gelir verisi için 0,078, bir önceki dönemin fiyatları için -0,083, nüfus için 3,57 ve bir önceki dönemin kişi başına düşen araç sayısı için 1,049 olarak belirlenmiştir. Buradan hareketle, Elazığ için kişi başına düşen akaryakıt tüketiminde en etkili değişkenin nüfus artışı ve bu değişkenden sonra tüketimde en ciddi payın ise kişi başına düşen araç sayısındaki değişimlere ait olduğu söylenebilir. Kişi başına düşen gelir ve akaryakıt fiyatlarındaki artışların ise tüketimi önemli ölçüde etkilemediği sonucu çıkarılmaktadır. Sonuç olarak, iktisat teorisinde benzin ve motorin gibi ürünlerin zorunlu mallar sınıfına girdiği varsayımı altında, söz konusu ürünler üzerinde gelir ve fiyatın ciddi bir etkisinin olmaması sonucu beklenmektedir. Öte yandan, Elazığ'ın bulunduğu bölge itibarıyla fazla göç alması ve bu nedenle nüfusunun artması sonucu hem ildeki araç sayısını hem de akaryakıt tüketimini önemli ölçüde etkilemektedir. Bu da şehirdeki karbon salınımı oranlarının artmasına ve hava kirliliğine sebebiyet vermektedir. Dolayısıyla, Elazığ'da fosil yakıt tüketiminin azaltılması noktasında politika yapıcıların şehre olan göçün kontrol altına alınması ve araç kullanım eğilimleri üzerine stratejiler geliştirmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akaryakıt Talebi, Yapısal Zaman Serileri Analizi, Elazığ

DİJİTAL PAZARLAMA VE KADIN GİRİŞİMCİLER: ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ

Başar Altunyuva ¹ & Atilla Yücel ^{2,*}

¹ Girişimcilik ve Yenilik Yönetimi Anabilim Dalı Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

² İşletme Yönetimi Fırat Üniversitesi

ayucel@firat.edu.tr

Özet

Dijital pazarlama Tüketicilere ulaşmak için internet, mobil cihazlar, sosyal medya, arama motorları ve diğer birçok online kanalın kullanılmasıdır. Pazarlama uzmanları, dijital pazarlamayı geleneksel pazarlamaya kıyasla müşterilerin davranışlarını anlamının ve müşteriye ulaşmanın yeni yolu olarak görmektedir. Son yıllarda bilim ve teknolojinin baş döndürücü bir şekilde gelişmesi sonucu, çağımızda her alanda olduğu gibi dijital pazarlama alanında önemli mesafeler katedildi. Yaşadığımız çağa ve teknoloji ile büyüyen bir kuşağa ayak uydurabilmek için pazarlama alanında da değişiklikler yapıldı. Dolayısıyla teknolojinin gelişmesiyle birlikte artan teknoloji kullanımı, dijital pazarlamaya yol açtı. Günümüz dünyasında yaşanan teknolojik gelişmeler sonucunda tüm alanlarda gelişmeler meydana gelmiştir. Bu alanlardan birisi de dijital pazarlama alanıdır. Toplumda büyük önemli bir yere sahip olan pazarlamayı incelemek istedik. Dünya son 20 yılda ciddi bir dijital dönüşüm geçiriyor. Globalde ve Türkiye’de dijital yapılan yatırım her geçen yıl artıyor. IAB Türkiye, 2017 yılında dijital reklam yatırımlarının 2016’ya göre %15,50’lik bir büyüme gerçekleştirdiğini açıkladı.

Bilgisayarla iş süreçlerinin, sosyal mecralarla iletişimin şekli değişti. Sadece dijital dünyada var olan, bilgisayar yazılımlarıyla oluşan ürünler ortaya çıktı. Paralelinde de bu ürünlerin pazarlamaya ihtiyacı doğdu. Bu nedenle yaptığımız çalışma Türkiye’de bir ilk olarak hem dijital pazarlama kavramını hem de kadın girişimciler kavramını birlikte ele alarak kadın girişimcilerin dijital pazarlamaya bakış açılarının ve kullanım durumlarının inceleneceği bu çalışma özgün bir nitelik taşımakla ve konunun önemini ortaya koymakla beraber literatüre katkı sağlayacaktır.

Araştırmada Elazığ’da dijital pazarlama alanında başarılı olmuş kadın girişimciler ile dijital pazarlama ve kadın girişimcilere yönelik sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış anket tekniği ile gerekli bilgiler toplanmış ve analiz edilmiştir. Kadın girişimcilerin girişimcilik yolculuklarının başından sonuna kadar ne tür zorluklar yaşadıkları (sosyal, psikolojik, ekonomik, aile yakın çevre vs.) ya da pozitif ayrımcılık çerçevesinde ne tür avantajlar elde ettikleri, dijital pazarlama ile ilk ne zaman nasıl tanıştıkları, işletmeleri için hangi dijital pazarlama araçlarını kullandıklarına dair tüm sorular cevaplandırılmıştır. Her bir kadın girişimcinin tüm bu sorulara verdikleri yanıtlar kendilerine özel olmakla birlikte hepsinin hem fikir olduğu birkaç temel başlık bulunmaktadır. Bunlar: Dijital pazarlamanın kesinlikle geleneksel pazarlamaya göre yeni müşterilere ulaşma ve satış potansiyelini artırma konusunda, müşterilerin sorularına hızlı geri dönüş yapabilme ve oluşturulan reklam kampanyalarını saniyeler içerisinde çok hızlı ve uygun bir bütçe ile ulaştırma konusunda ve hepsinden

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

önemlisi çok düşük bütçelerle fiziki bir mağazaya sahip olmaktansa online satış kanallarıyla ticarete başlayabilmeleri gibi çeşitli avantajları olduklarını dile getirmişleridir.

Yüzlerce belki de binlerce aynı sektörde hizmet veren aynı zamanda birçoğunun sektördeki pazar payının büyüklüğü olduğu durumlarda dijital pazarlama küçük ve orta ölçekli işletmelere görünürlük kazandırma konusunda katkı sağlamaktadır. Kendilerine ait uygun yaratıcı dijital pazarlama stratejileri ile düzgün içeriklerle ve çok düşük bütçelerle yapılan etkileyici reklamlarla kampanyalarla küçük ve orta ölçekli işletmeleri görünür kılmakta ve faaliyetlerinin devam ettirmeleri de katkıda bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Pazarlama, Kadın Girişimciler, Dijital Dönüşüm, Dijital Pazarlama Stratejileri

DİJİTAL PAZARLAMA ARAÇLARINDAN INFLUENCERLERİN SATIN ALMA KARARLARINA ETKİLERİ: FIRAT ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Mehmet Karahan ^{1,*} & Rabia Canpolat ²

¹ İşletme Yönetimi Fırat Üniversitesi

² İşletme Fırat Üniversitesi

m.karahan@firat.edu.tr

Özet

Web 2.0 ile birlikte hayatımıza giren sosyal medya günümüzde hayatımızın çok önemli ve vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Markalarda sosyal medyanın önemini fark ederek sosyal medyaya adım atmıştır. Bu sayede markalar hem kendilerini daha iyi tanıtmaya imkânı bulmuştur hem de müşterileriyle daha kolay iletişime geçmiştir. Markaların sosyal medyayı tercih etmelerindeki bir diğer sebep ise maliyetinin düşük olmasıdır. Müşteri sadakatini ve müşterilerini daha iyi tanıma da buna dahildir. Sosyal medya da bir süre sonra pazarlama noktası olmuştur ve artık sosyal medya üzerinden gelir elde edilmeye başlanmıştır. Bir pazarlama aracı olan influencer pazarlama artık markaların odak noktası olmuştur ve influencerlarla iş birlikleri yapmaya başlamışlardır. Bu sayede daha çok müşteriye ulaşmışlardır. Bir ücret karşılığında ya da ücretsiz bir ürün karşılığında reklamlar yaptırıp hedef müşteri kitlelerini harekete geçirmeye çalışırlar. Influencerların takipçilerine verdiği güven hissi ve samimiyetiyle ürünü almaya yönlendirirler. Böylece influencer pazarlama günümüz popüler pazarlama araçlarından biri haline gelmiştir.

Değişen teknolojiyle birlikte alışveriş alışkanlıklarımızda değişmiştir. İlk zamanlarda sadece online alışveriş yapılırken sonrasında hayatımıza giren sosyal medya platformları üzerinden de ürün veya hizmet alınmaya başlanmıştır. Bununla birlikte yeni bir meslek dalı olan influencerlık hayatımıza girmiş ve etkili olmaya başlamıştır. Bu yeni bir meslek dalı olan influencerlık artık pazarlama aracı olarak kullanılmakta; markaların kendilerini daha iyi ifade etmek ve ürün/hizmetlerini daha iyi tanıtmak için influencerlarla iş birlikleri yapmak zorunda kalmaya başlamışlardır. Böylece influencer sponsorluğunda tanıtılan ürünler tüketicilerin satın alma eğilimi gösterip göstermediğini öğrenmekte, potansiyel müşteriye ulaşmak daha da kolaylaşmaktadır.

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin influencerlar hakkındaki görüşleri, nelerinden etkilendikleri ve sosyal medya influencerlarının tüketiciler üzerindeki satın alma duygusunun nasıl harekete geçirdiği gibi soruların cevapları araştırılacaktır. Ayrıca bir influencerın tanıtımını yaptığı ürün veya hizmetin tüketiciyi satın almaya ne kadar yönlendirdiği? Tüketiciler Influencer'lara güvenip tanıtılan markayı satın alıp almadıkları? sorularına cevap aranacaktır. Çalışmaya bilgi sağlamak üzere Fırat Üniversitesi genelinde yüz yüze bir anket uygulaması yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya Pazarlaması, Influencer Pazarlama, Fenomenler, Satın alma kararı

THE FUTURE SCENARIO FOR ELAZIĞ PROVINCE: A SOCIAL AND FINANCIAL PERSPECTIVE

Ihsan Dağtekin ^{1,*} & Mustafa Gür ²

¹ Makine Mühendisliği Fırat Üniversitesi, Müh. Fak.

² Makine Mühendisliği Fırat Üniversitesi
idagtekin@firat.edu.tr

Özet

Elazığ Province, located in eastern Turkey, holds substantial potential for economic and financial development. This abstract aims to provide an overview of the current economic conditions, challenges, and opportunities in Elazığ. The province's economy is primarily driven by agriculture, industry, and services, with significant contributions from mining and emerging sectors such as renewable energy and tourism.

Despite its diverse economic base, Elazığ faces several challenges, including high unemployment rates, underdeveloped infrastructure, and a need for further investment in education and healthcare. The recent trends indicate a gradual shift towards industrialization and service-oriented activities, supported by ongoing infrastructure projects such as the construction of a new regional airport and expansion of highway networks.

The province's strategic location, coupled with its rich cultural heritage and natural resources, offers unique opportunities for growth. Renewable energy projects, particularly solar and wind energy, have the potential to transform Elazığ into a green energy hub. Additionally, the development of tourism infrastructure can attract more visitors, boosting the local economy. To achieve sustainable economic growth, it is essential to focus on diversifying the economy, enhancing education and vocational training, improving healthcare services, and fostering a business-friendly environment. By addressing these key areas, Elazığ can unlock its economic potential and improve the quality of life for its residents, positioning itself as a vibrant and prosperous province in the region. Furthermore, Elazığ's economic prospects are influenced by both internal dynamics and external factors. The province's rich agricultural sector, known for producing crops such as grapes, apricots, and cereals, remains a cornerstone of the local economy. However, modernization and increased efficiency in agriculture are needed to boost productivity and sustainability.

The industrial sector in Elazığ, though smaller compared to more developed regions, is growing. The presence of natural resources like copper and chrome provides a solid foundation for the mining industry. The ongoing investments in industrial zones aim to attract manufacturing businesses, which can create jobs and stimulate economic growth.

Anahtar Kelimeler: Elazığ Province, Economic development, Financial growth, Agriculture, Industry, Services sector, Renewable energy

MARKA PERFORMANSININ MARKA DENKLİĞİ VE LİSANSLI ÜRÜN TÜKETİMİNE ETKİSİ: ELAZIĞSPOR ÖRNEĞİ

Yunus Gülcü ^{1,*} & Birce Sağtekin ²

¹ Maliye Fırat Üniversitesi

² İktisat Fırat Üniversitesi

ygulcu@firat.edu.tr

Özet

Bu çalışma, marka performansının marka denkliğine etkisini; marka performansının lisanslı ürün tüketimine etkisini ve marka denkliğinin lisanslı ürün tüketimine etkisini ölçmeyi amaçlamaktadır. Çalışmada marka performansı ölçeği olarak Umutlu (2016) ölçeği, marka denkliği ölçeği olarak da Yoo ve Donthu (2001)'nin ölçeği kullanılmıştır. Söz konusu ölçeklerden elde edilen anket, kolayda örnekleme yöntemi ile ilki Eylül 2022 (örneklem sayısı 134), ikincisi Haziran 2024 (örneklem sayısı 172) olmak üzere Elazığspor taraftarlarına uygulanmıştır. İlk anketin uygulandığı dönemde Elazığspor'un TFF 3. Liginde olması, ikinci anketin uygulandığı dönemde ise TFF 2. Liginde oluşu ve iki döneme ait kulüp lisanslı ürün mağazasından satış verilerinin analizlerde kullanılması çalışmanın önemini artırmaktadır. Elde edilen veriler SPSS 23.0 paket programı ile analize tabi tutulmuştur. Yapılan analizler sonucunda her iki örnekleme de marka performansının marka denkliğini etkilediği ortaya çıkmıştır. 2. Anket döneminde taraftarların marka performansı algısı, bir önceki dönemin marka performansı algısından daha yüksek çıkmıştır. Aynı şekilde ikinci dönemin lisanslı ürün tüketiminin de daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Elde edilen bu bulguların, takımın ikinci dönemde bir üst lige çıkmış olmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Çalışma sonucunda gelecek çalışmalara ve uygulayıcılara önemli çözüm önerileri de sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Marka Denkliği, Marka Performansı, Tüketim

ÇOK KRİTERLİ KARAR VERME YÖNTEMLERİYLE ELAZIĞ'DA SEKTÖREL ÖNCELİKLENDİRME

Muhammed Çubuk

Elazığ Yatırım Destek Ofisi Fırat Kalkınma Ajansı
muhammedcubuk23@gmail.com

Özet

Yatırım ortamı açısından öncelikli sektörlerin belirlenmesi, bölgesel kalkınma ve sürdürülebilir ekonomik büyüme açısından büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmada, Elazığ'da potansiyel taşıyan ve kalkınma için stratejik öneme sahip sektörlerin belirlenmesi amacıyla çok kriterli karar verme (ÇKKV) yöntemleri kullanılmıştır. ÇKKV yöntemleri, farklı kriterlerin değerlendirilmesi ve optimal kararların alınması için etkili bir araç sağlamaktadır.

Çalışmada, Elazığ'daki sektörlerin önceliklendirilmesi için Analitik Hiyerarşi Süreci (AHP), TOPSIS ve PROMETHEE gibi yaygın olarak kullanılan ÇKKV yöntemleri uygulanmıştır. Kriterler arasında ekonomik katkı, istihdam potansiyeli, yenilikçilik kapasitesi, çevresel sürdürülebilirlik ve bölgesel rekabet gücü gibi faktörler değerlendirilmiştir.

Çalışmanın sonucunda, Elazığ'da önceliklendirilmesi gereken sektörler belirlenerek, bölgesel kalkınma politikalarına ve stratejik planlamaya katkı sağlanması hedeflenmektedir. Bu bağlamda, kamu kurumları, yerel yönetimler ve özel sektör için önemli karar destek bilgileri sunan bu çalışma, Elazığ'ın sürdürülebilir kalkınma yol haritasının oluşturulmasına ve bölgesel rekabetçiliğinin artırılmasına yönelik stratejik bir yaklaşım sunmaya odaklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, sektörel önceliklendirme, AHP, TOPSIS, PROMETHEE

HİZMET PAZARLAMASINDA YURTDIŞI YOLCULARIN GÜMRÜK HİZMETLERİNDEN MEMNUNİYET DÜZEYLERİ: İSTANBUL HAVALİMANI VE ELAZIĞ HAVALİMANI ÖRNEĞİ

Beyza Özek ¹ & Atilla Yücel ^{2*}

¹ İşletme Yönetimi Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

² İşletme Yönetimi Fırat Üniversitesi

ayucel@firat.edu.tr

Özet

Küreselleşme, teknolojik gelişmeler, refah ve gelişmişlik düzeyinin artması, tüketim ihtiyaçlarının birbirine benzemesi ve alım gücünün çoğalmasıyla beraber insanlar daha fazla hizmet satın almaya yönelmiştir. Böylece hizmet işletmelerinin gün geçtikçe sayısı artmış ve piyasada rekabet ortamı git gide artmıştır. Hizmet sektöründeki bu büyüme birlikte piyasada sunulan ürün veya hizmetlerin birbirine benzemesinden dolayı, rekabet ortamının yarattığı yıkıcı etkilerden sıyrılarak, uzun dönemli kar sağlamak isteyen işletmelerin özellikle müşteri memnuniyeti ve sadakati oluşturabilmeleri bir ihtiyaç olarak hissedilmektedir. Böylece, modern pazarlama gereği, işletmelerin, müşteri ilişkileri yönetimine daha fazla önem vermeleri müşteriyi odak noktalarına oturtturarak onlara beklentilerinin de ötesinde bir değer sunmaları gerekmektedir. Bu çalışmada, İstanbul havalimanı tarafından sunulan hizmetlerden yararlanan yolcuların sunulan hizmetlerden bilgilerinin olup olmadığı, istanbul havaliamanının gümrük işletmesinin yapmış olduğu bu hizmetleri ne derece sunabildiği ve sunulan hizmetlerin yolcuların beklentileri ile örtüşüp örtüşmediği, hizmetlerin belirli başarı düzeyinde devam edip etmediği, yapılan hizmetlerin hizmeti alan yolcuların talep ve istekleri aynı doğrultuda olup olmadığı gibi başlıca konular yapılan anket çalışmasıyla değerlendirilmiştir. Anket; cevaplayıcının demografik özellikleri, yolcuların ne sıklıkla gümrükleri kullandığı, Gümrükleri kullanırken dikkat ettiği özellikler, Yolcuların gümrük işlemleri sırasında gümrük çalışanlardan memnuniyetine ilişkin 5 li likert tipi toplam 25 sorudan oluşmaktadır. Bu Araştırmanın Evrenini İstanbul Havalimanı ve Elazığ Havalimanı bünyesinde yolcu salonu gümrük müdürlüğü bünyesine giren dış hatlar yolcuları oluşturmaktadır. Aralık 2023 verilerine göre toplam giden yolcu sayısı 2.292.349 kişidir. Evreni temsil edecek örneklem sayısı 384 yolcu olarak belirlenmiştir. Toplam 400 yolcudan elde edilen veriler istatistikî analizlerle değerlendirmeye alınmıştır.

Çalışmanın amaçları şu başlıklar altında toplanmıştır. Yurt dışı yolcularının gümrük hizmetleri sunanlardan ve gümrü işlemlerinden memnuniyet düzeylerini belirlemek, karşılaşılan hizmet pazarlaması sorunlarını tespit etmek. Bu çalışmanın sonuçlarının hem ilgili literatüre hem de kurumsal anlamda, gümrüğe ve hizmeti alan yolcuya hizmetin sürekliliği açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hizmet Pazarlaması, Hizmet Memnuniyeti, İstanbul Havalimanı, Elazığ Havalimanı

DÜNYA MERMER TİCARETİ MERCEĞİNDEN ELAZIĞ MERMER İHRACATININ YENİDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Aslıhan Yördem

Avrupa Birliği İstanbul Üniversitesi
asli.yordem@gmail.com

Özet

Yer altı kaynaklarına sahip ülke ekonomilerinin görece somut ve başarılı profiller sergilemesi göz ardı edilemezdir. Ulusal ekonomilerini güçlendirmek, sürdürülebilir bir büyüme ve güçlü kalkınma elde etmek için arayışlarını sürdüren ülkeler tüm ekonomik yeteneklerini kullanmak suretiyle üretim ve ihracat modellerini oluştururlar. Bu doğrultuda, ihracat odaklı büyüme stratejisini benimseyen ülkemiz ihracatında yer alan başlıca yer altı kaynakları arasında metamorfik bir ürün olan mermer büyük önem taşımaktadır. Zira doğal, dayanıklı, uzun ömürlü ve görsel nitelikleri ile eşsiz bir kaynak olan mermerin dünyada artan satın alma gücü ile birlikte konutlarda ve bunun yanı sıra otel, dini mekân, müze gibi kutsal ve ticari binalarda da kullanımı yaygınlaşmaktadır. Yer altı ocaklarından çıkarılan blokların tezgâhlarda kesilme aşamasında oluşan tozu da inşaat sektöründe dolgu malzemesi olarak kullanılabilen mermer pazarının önümüzdeki birkaç yılda güçlü bir büyüme göstermesi beklenmektedir.

Doğal taşlar, ülkemizin ihraca konu maden ürün grupları arasında metalik cevherlerden sonra ikinci sırada yer almaktadır. Bunlar alt ürün gruplarına göre incelendiğinde; ilgili ihracat birliği verilerine göre ülkemiz işlenmiş mermer ihracatının bir önceki yıla kıyasla miktarda %17, değerinde %9,2 düşüşle 897,3 milyon dolar olarak gerçekleştiği görülmektedir. Doğal taşlar arasında en fazla ihraç edilen ikinci ürün blok-mermer traverten ihracatı ise aynı dönemde bir önceki yıla göre miktarda %3,5 azalış gösterirken, değerinde %3,5 oranında artış göstererek 666,3 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Dünya genel ihracat verileri her iki alt ürün grubunda incelendiğinde 2023 yılında gerek ülkemize ait işlenmiş mermer ihracatındaki düşüşün gerek blok-mermer traverten ihracatındaki artışın dünya ihracatındaki değişimlerle paralellik gösterdiği anlaşılmaktadır. Böylelikle bu çalışmada yerel düzeyde meydana gelen değişimleri belirleyen küresel ve bölgesel risk unsurları ile sektöre ilişkin büyüme beklentileri ve ana trendler ışığında Elazığ'ın geleneksel ve ün salmış ihracat ürünü olan mermere ilişkin farkındalık yaratacak güncel bir çalışma hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mermer, Küresel ticaret, Elazığ, Durum analizi

ELAZIĞ'DA ALABALIK YETİŞTİRİCİLİĞİ SEKTÖRÜNÜN SWOT ANALİZİ

Onur Yıldız ^{1,*} & Diyan Agus Permana ¹

¹ İşletme Yönetimi Fırat Üniversitesi
onur77053@gmail.com

Özet

Elazığ'daki alabalık yetiştiriciliği sektörü, bölgesel ekonominin dinamik bir parçası olarak hem yerel istihdamı artırmakta hem de ihracat gelirlerine önemli katkılarda bulunmaktadır. Bu araştırma, Elazığ'daki alabalık yetiştiriciliği sektörünü etkileyen temel faktörleri belirlemek ve bu faktörlerin sektördeki paydaşlar üzerindeki etkisini değerlendirmek için kapsamlı bir SWOT (Güçlü Yönler, Zayıf Yönler, Fırsatlar, Tehditler) analizini yürütmektedir. Bu faktörleri kapsamlı bir şekilde inceleyerek, çalışma paydaşların bilinçli kararlar almalarına, sektörün rekabet avantajını artırmalarına ve sürdürülebilir büyümeyi teşvik etmelerine rehberlik edebilecek içgörüler sağlamayı amaçlamaktadır. Ayrıca araştırma, Elazığ bölgesinde alabalık yetiştiriciliğinin uzun vadeli gelişimine ve başarısına katkıda bulunabilecek potansiyel iyileştirme alanlarını ve stratejik fırsatları vurgulamayı amaçlamaktadır. Sektörün güçlü yönleri arasında, Elazığ'ın doğal su kaynaklarının bolluğu, uygun iklim koşulları, güçlü altyapı ve deneyimli bir iş gücünün varlığı öne çıkmaktadır. Bu faktörler, alabalık yetiştiriciliği için ideal bir ortam yaratmakta ve üretim kapasitesini artırmaktadır. Ancak sektör, ileri teknolojilere sınırlı erişim ve yem ve diğer girdilere dış bağımlılık gibi zayıflıklarla da karşı karşıyadır. Bu durum üretim maliyetlerini artırarak rekabet gücünü olumsuz etkileyebilir. Öte yandan, alabalık ürünlerine yönelik küresel talebin artması, ürün çeşitlendirme fırsatları ve su ürünleri yetiştiriciliği sektörüne yönelik devlet desteğinin varlığı sektör için önemli fırsatlar sunmaktadır. Ancak sektörün gelecekteki başarısı, çevresel zorluklar, piyasa fiyat dalgalanmaları ve katı düzenleyici çerçeveler gibi tehditlerle başa çıkma yeteneğine bağlıdır. Bu SWOT analizi, alabalık yetiştiriciliği sektöründeki paydaşların güçlü yönlerini güçlendirmelerine, zayıf yönlerini aşmalarına ve ortaya çıkan fırsatlardan en iyi şekilde yararlanmalarına yardımcı olacak stratejik öneriler sunmaktadır. Ayrıca, sektörün sürdürülebilir gelişimi için gerekli politika ve stratejilerin geliştirilmesine katkıda bulunarak Elazığ'daki alabalık yetiştiriciliğinin rekabet gücünü ve uzun vadeli başarısını desteklemeyi amaçlamaktadır. Bu çalışma, sektörün mevcut durumunu anlamak ve geleceğe yönelik stratejik planlar geliştirmek için önemli bir kaynaktır.

Anahtar Kelimeler: SWOT Analizi, Alabalık Yetiştiriciliği, Üretim

ELAZIĞ'IN BÜYÜKŞEHİR OLMA SÜRECİNDE İMALAT SANAYİNİN ETKİSİ

Remzi Hanılçı

Coğrafya Meb
rhanilci@hotmail.com

Özet

İller için büyükşehir belediyesi statüsüne kavuşmak, şehirleşme yolundaki önemli adımlardan biridir. Büyükşehir belediyesi olmasının getirileri, şehirleşme sağladığı katkı nedeniyle belediyelerin en temel hedefleri arasındadır. İllerin büyükşehir olma yolunda en büyük engel ise 750000 nüfus kriteridir. Bu nüfus altında kalan illerin nüfuslarının artmamasındaki temel etken ise göç olgusudur. Ekonomik daralmaların arttığı dönemlerde daha da hızlanan göç olgusu şehirlerin nüfuslarının artması karşısındaki bir engel olarak durmaktadır. Göç olgusunun temelinde ise ekonomik nedenler yatmaktadır. Ekonomik faaliyetler içinde lokomotif görevini gören sektör ise imalat sektörüdür. İmalat sektörü bir ildeki göçü durduran, nüfus artışı üzerinde doğrudan etkili olan, şehirleşmeyi hızlandıran temel faktörlerden biridir. Elazığ'da imalat sanayinde toplam çalışan kişi 12000 civarındadır. İmalat sanayindeki büyüme ve çalışan sayısının artmasına bağlı olarak göç olgusu zayıflayacaktır. İmalat sanayinin Elazığ ilinde büyümesi, kümelenmesi ve sektörel çeşitliliğin sağlanmasıyla Elazığ göç veren değil, göç alan bir il konumuna gelerek büyükşehir olma yolundaki önemli engellerden birini aşmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, İmalat Sanayi, Göç, Büyükşehir

ELAZIĞ İLİNİN TÜKETİCİ TEMELLİ MARKA DEĞERİNİN ANALİZİ

Arif Yıldız¹ & Fatih Aklıman^{2,*}

¹ Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Uluslararası İşletme Yönetimi Bölümü Malatya Turgut Özal Üniversitesi

² İşletme Abd Malatya Turgut Özal Üniversitesi

fatih.akliman023@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın temel amacı, Elazığ'ın tüketici temelli marka değerini ölçmek ve bu değeri Elazığ'da yaşayan iki farklı demografik grup arasında karşılaştırarak, yerel halkın ve göçmen nüfusun Elazığ'a dair marka algısını derinlemesine incelemektir. Araştırma, Elazığ'da ikamet eden ve Elazığlı olan bireyler ile Elazığlı olmayıp burada yaşayan bireyler arasındaki farkları analiz etmeyi hedeflemektedir. Bu kapsamda, tüketici temelli marka değerinin ana bileşenleri olarak kabul edilen marka bilinirliği, marka imajı, marka çağrışımları, marka sadakati ve markanın ekonomik değeri ele alınmıştır.

Çalışmanın metodolojik kısmında, bu bileşenleri ölçmeye yönelik detaylı bir anket geliştirilmiş ve anket, belirlenen iki farklı grup üzerinde uygulanmıştır. Anket sonuçları, istatistiksel analizler yardımıyla derinlemesine incelenmiş ve veriler, her iki grup arasındaki algı farklılıklarını ortaya koymak amacıyla karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Bununla birlikte, araştırma sürecinde, katılımcıların Elazığ ili hakkındaki görüş ve değerlendirmeleri toplanmış ve bu veriler doğrultusunda il genelinde bir SWOT Analizi gerçekleştirilmiştir. SWOT Analizi, Elazığ'ın güçlü ve zayıf yönlerini, fırsatlarını ve tehditlerini belirleyerek, ilin marka değeri üzerindeki etkilerini analiz etmeye olanak tanımıştır.

Analiz sonuçlarında elde edilen bulgular, Elazığ'ın marka yönetimi stratejilerini şekillendirirken, iki farklı grubun da beklenti ve ihtiyaçlarını dikkate almanın hayati öneme sahip olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak, çalışma, Elazığ'ın tüketici temelli marka değerini artırmak amacıyla, hedef kitlelere yönelik farklılaşmış pazarlama stratejilerinin geliştirilmesinin önemini vurgulamaktadır. Özellikle, Elazığ'da yaşayan ve kente ait güçlü bir bağ hisseden yerel halk ile kente sonradan yerleşen bireylerin beklentileri arasında denge kuracak stratejiler, ilin marka değerini güçlendirmede kritik rol oynayacaktır. Bu bağlamda, Elazığ'ın marka kimliğini daha geniş bir perspektifle ele alarak, hem yerel halkın hem de göçmenlerin ihtiyaçlarına yanıt veren, yenilikçi ve kapsayıcı bir marka yönetimi yaklaşımının benimsenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tüketici Temelli Marka Değeri, Elazığ, Pazarlama Stratejileri.

SOSYAL MEDYA'NIN TÜKETİCİ DAVRANIŞLARINA OLAN ETKİSİ : FIRAT ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK BİR UYGULAMA

Şevval Demir ^{1,*} & Atilla Yücel ²

¹ Maliye Fırat Üniversitesi

² İşletme Yönetimi Fırat Üniversitesi
seval3416@icloud.com

Özet

İletişim teknolojisinin hızlı gelişimi, genç nüfus artışı ve kuşak değişimleriyle birlikte geleneksel medya kavramına ek olarak, sosyal medya kavramı da son zamanlarda önem kazanmıştır. Bilgisayarlar, tabletler ve cep telefonları gibi teknolojik gelişmeler, dünyanın her yerinde her an iletişim kurmayı mümkün kılar hale gelmiştir. Bu durum, sosyal medyanın gücünü ve etkisini geleneksel medyanın önüne koymayı başarmış gibi görünmektedir. Geleneksel medyanın tek yönlü iletişimine karşılık, sosyal medya çift yönlü etkileşimi destekleyerek önemli bir iletişim aracı haline gelmiştir.

Bu çalışmanın amacı, "Sosyal Medyanın Tüketici Satın Alma Davranışları Üzerindeki Etkisi"ni incelemektir. Çalışma, bir teorik temel oluşturmayı hedeflemektedir. Çalışma kapsamında öncelikle sosyal medya kavramı ve sosyal medya araçları detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Ardından, tüketici, tüketici davranışı, bu davranışı etkileyen faktörler ve tüketici satın alma davranışı olgusu açıklanmıştır. Bununla birlikte; Fırat Üniversitesi öğrencilerine yönelik olarak toplam 384 kişi ile anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler istatistiki olarak analiz edilip yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tüketici, Tüketici Davranışları, Tüketici Satın Alma Davranışları, Sosyal Medya

FIRAT ÜNİVERSİTESİ'NDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM

Handan Aydemir ^{1,*} & Cem Ayden ²

¹ Teknoloji ve Bilgi Yönetimi Anabilim Dalı Fırat Üniversitesi

² Yönetim Bilişim Sistemleri Fırat Üniversitesi

aydemirhandan@yahoo.com

Özet

Dijital dönüşüm her alanda etkisini gösteren ve etkilerinin dışında kalmak neredeyse mümkün olmayan bir süreçtir. Dijital dönüşüm, bir organizasyonun, şirketin veya iş modelinin bulut bilişim, yapay zeka, nesnelerin interneti vb. dijital teknolojileri kullanarak iş süreçlerini, müşteri deneyimini, iş yapma şekillerini ve iş kültürünü köklü bir şekilde değiştirmesidir.

Dijital dönüşüm kamu kurumları ve üniversitelerde de etkisini göstermektedir. Kamu kurumlarında dijital dönüşüm şeffaflık ve hesap verebilirliğin artması, bürokrasinin azalması, her vatandaşa eşit hizmet verilmesi, vatandaş memnuniyeti, vatandaşların erişimini kolaylaştırma gibi konularda devletle vatandaş arasındaki ilişkiyi desteklemektedir. Kamu kurumlarının vermekle yükümlü olduğu sağlık, eğitim, güvenlik, sosyal hizmetler vb. alanlarında dijital dönüşüm faaliyetleri hayata geçirilmiştir.

Üniversitelerde dijital dönüşüm incelendiğinde eğitim ve öğrenme, araştırma geliştirme, idari işlemler, iletişim ve işbirliği, güvenlik ve veri koruma ve altyapı ve teknolojik donanım bileşenleri olarak ele alınmaktadır. Üniversitelerde dijital dönüşümün en fazla eğitim ve öğrenme alanında yaşandığı bilinmektedir. Üniversitelerde dijital dönüşüm bileşenlerinin hayata geçirilmesi üniversitede ki bilimsel çalışmaların hızlanması ve kaliteli olmasını, öğrencilerin eğitiminin kesintisiz olmasını, eğitimin yer ve zaman kısıtı olmadan yapılmasını, üniversitede ki kişilerin iletişim ve işbirliğinin artmasını, öğrenci ve akademik çalışanların her türlü faaliyetinin izlenmesi ve analiz edilmesini sağlamaktadır. Üniversitelerde dijital dönüşümün sağlanmasıyla birlikte eğitim kalitesi, öğrenci memnuniyeti, idari verimlilik artar ve uzun vadeli başarılar elde edilebilir.

Üniversitelerde dijital dönüşümle birlikte birçok alanda yapılandırmalar gerçekleşmektedir. Türkiye’de üniversitelerin dijital dönüşümü için gerekli olan bu yapılandırmaları gerçekleştirmek için Yükseköğretim Kurumu tarafından “Dijitalleşen YÖK” projesi ve üniversitelerde dijital dönüşüm ofisleri kurmak gibi adımlar atılmıştır. Bu bağlamda Fırat Üniversitesi bünyesinde Dijital Dönüşüm ve Yazılım Koordinatörlüğü kurulmuştur. Fırat Üniversitesi dijital dönüşüm bileşenlerinin hepsinde belirli seviyede gelişme göstermiştir. Bu çalışmada, Fırat Üniversitesi özelinde dijitalleşme ile ilgili yapılan hâlihazırdaki faaliyetlerin neler olduğuna değinilerek, gelecekte tamamen dijitalleşmiş bir eğitim ve araştırma kurumuna dönüşmesine ilişkin öngörülerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Dönüşüm, Fırat Üniversitesi, Kamu Kurumlarında Dijital Dönüşüm, Üniversitelerde Dijital Dönüşüm

HAZAR GÖL SUYUNUN YILLARA GÖRE DEĞİŞİMİNİN FASEGNET DERİN ÖĞRENME MODELİ İLE İNCELENMESİ

Abdullah Şener

Yönetim Bilişim Sistemleri Fırat Üniversitesi
asener@firat.edu.tr

Özet

Yapılan çalışmada, Elazığ Hazar Gölü'nün su seviyelerindeki yıllık değişimleri analizinde, su kütlelerini segmente edebilmek için geliştirilmiş bir derin öğrenme modeli olan FASegNet'i kullanmaktadır. Hazar Gölü, bölgedeki ekosistem ve yerleşim alanları için kritik bir su kaynağıdır. Su seviyelerindeki değişimler, küresel ısınma, iklim değişikliği, kuraklık, aşırı yağışlar ve insan faaliyetleri gibi birçok faktörden etkilenmektedir. Çalışmada, Hazar Gölü'nün yıllık uydu görüntüleri FASegNet modeline girdi olarak verilmiş ve su kütlelerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Modelin ürettiği maske görüntüleri incelenerek, yıllar içindeki su seviyesi değişiklikleri değerlendirilmiştir. Elde edilen sonuçlar, bölgedeki su yönetimi stratejilerinin geliştirilmesine ve küresel iklim değişikliği ile yerel insan faaliyetlerinin göl ekosistemleri üzerindeki etkilerinin daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Hazar gölü, derin öğrenme, görüntü segmentasyonu, FASegNet, Göl su seviye değişimi

TOURİSTİC ATTRACTION OF ELAZIĞ: SENTİMENT CLASSİFİCATION WITH TRANSFORMER BASED ARCHİTECTURES ON TOURİST REVİEWS

Mehmet Arzu ^{1,*} & Murat Aydoğan ²

¹ Yapay Zeka ve Veri Mühendisliği Fırat Üniversitesi

² Yazılım Mühendisliği Fırat Üniversitesi

marzu@firat.edu.tr

Özet

Elazığ has an important tourism potential with its rich historical and cultural heritage. Since these values are not sufficiently known, the region does not receive the touristic attention it deserves. In order to increase the touristic attractiveness of Elazığ and develop the tourism sector, tourist experiences and feedbacks should be analysed comprehensively. This study aims at sentiment classification of tourist comments written about tourist attractions in Elazığ using Transformer-based architectures. Within the scope of the research, tourist reviews about Elazığ were collected from various sources such as TripAdvisor and Google reviews. The comments were made ready for analysis by going through data cleaning and pre-processing stages. In this process, the quality of the data set was improved by removing unnecessary information and repetitive expressions. BERTurk variations were used in the analysis. Comments were categorised into three categories: positive, negative and neutral. The performance of the models was evaluated using accuracy and F1 score. The results obtained revealed the general sentiment distribution of the comments written about the tourist attractions of Elazığ. Positive comments reflect tourists' positive experiences, while negative comments include their negative experiences and complaints. Neutral comments generally reflect informative or neutral opinions. With the classification of sentiments, the general perceptions and emotional reactions of tourists towards touristic places in Elazığ were examined in detail. The findings obtained provide valuable information for stakeholders in the tourism sector and tourism enterprises in making strategic plans.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, Sentiment analysis, BERTurk, Natural language processing

INTEGRATED ENVIRONMENTAL CLEANING, WASTE MONITORING AND MANAGEMENT SYSTEM FOR ELAZIĞ USING AUTONOMOUS SWARM DRONE GROUPS

Mehmet Karaköse ¹ & Osman Furkan Küçük ^{2,*}

¹ Mühendislik Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi

² Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi

210260042@firat.edu.tr

Özet

The issue of neighborhood cleanliness and waste management in modern cities is critical for sustainability. As cities grow, these problems become more complex, becoming one of the biggest challenges for city management. Environmental cleaning management is of great importance, especially for Elazığ, which started to renew itself after the 2020 earthquake and is developing rapidly. According to the 2024 data from TÜİK, the central district, with an area of 2243 km², hosts 152 neighborhoods and over ten thousand streets. According to the 2021 Environmental Status Report, during the summer, 312.82 tons of solid waste are produced daily, while in the winter, 311.88 tons are generated each day. Organic waste, paper-cardboard, glass, and plastic are the most commonly produced types of waste, respectively. Especially in the summer months, it is crucial to promptly carry out waste collection and cleaning processes to prevent the ignition of flammable materials like paper-cardboard accumulated in garbage bins due to the disposal of incendiary substances or other reasons (such as the lens effect of glass objects, spontaneous heating, etc.). Current waste collection systems rely on manual and time-consuming processes, which reduce the efficiency of waste collection and increase environmental pollution. The rapid increase in the amount of solid waste produced and the inadequacy of current systems lead to overflowing garbage bins, the spread of foul odors, health problems, and most importantly, a negative image of the city.

In this study, starting from the specific case of Elazığ, we propose an "Integrated Environmental Cleaning, Waste Monitoring, and Management System for Elazığ Using Autonomous Swarm Drone Groups" to contribute to future neighborhood waste management strategies for cities. The system will operate through the real-time communication of various devices and subsystems. These will include drones, high-resolution cameras on the drones, drone docking stations, wireless transmission infrastructure, and central computer components. Autonomous drone groups will be deployed in each neighborhood, with their numbers determined based on the size of the area. Drones will be programmed to scan approximately 45 m². This ensures that waste monitoring tasks can be easily performed in an average street of at least 15 meters in length and 3 meters in width. In larger neighborhood or street areas, autonomous drone groups will perform the same task using swarm control algorithms. These drones will dynamically monitor the designated area with high-resolution cameras. The captured image frames will be transmitted to the central device via wireless infrastructure (e.g., 5G, Wi-Fi 6, LoRaWAN). On the central computer, a deep learning model (YOLO,

EfficientNet, SSD, etc.) trained to detect waste patterns and classify the fullness of garbage bins will be executed. The model will detect the fullness levels of trash containers/waste bins and the solid waste on the neighborhood ground. Detection results will be used to create optimized waste collection routes and maximize resource efficiency; at the same time, it will enable municipal workers to take swift action in areas with unsightly and unhealthy conditions. Drone information, container fullness statuses, and the designated waste collection route will be displayed on an interface. This will provide the city administration with real-time situation reports and necessary information for operational decisions.

The main advantages of the proposed system include the optimization of waste collection processes, reduction of environmental pollution, increased operational efficiency, and cost reduction. With this system, garbage trucks will follow optimized routes, reducing fuel consumption and thus the carbon footprint. At the same time, real-time tracking of fullness levels will prevent garbage bins from overflowing, protecting public health and enhancing neighborhood cleanliness. This innovative approach will make significant contributions to Elazığ's sustainable development goals and improve the quality of urban life.

Anahtar Kelimeler: autonomous swarm drone system, image processing, real-time communication, environmental analysis, waste management, sustainable urban management

ELAZIĞ: A RESEARCH AND DEVELOPMENT CITY BEYOND SMART CITY

Orhan Yaman ^{1,*}, Mesut Toğaçar ¹ & Mehmet Karaköse ²

¹ Araştırma Dekanlığı Fırat Üniversitesi

² Mühendislik Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi
orhanyaman@firat.edu.tr

Özet

Throughout history, Elazığ, located in the Eastern Anatolia Region of Turkey, has been home to many cultures and possesses a rich history and cultural heritage. It is endowed with rich mineral resources in its region. Additionally, it is known for its agricultural products and industrial infrastructure. Having a prestigious university like Fırat University contributes significantly to its skilled workforce. Generally, Elazığ is home to a young population inclined towards research and development (R&D). Fırat University, along with other public and private institutions, contributes significantly to the city's R&D through projects funded by institutions such as TÜBİTAK, KOSGEB, the Ministry of Industry, Defense Industry, and the European Union. This city has a great potential in R&D, and it is anticipated that it can become a regional leader in the future if it utilizes its current resources effectively. This study will examine the current state and potential of R&D in Elazığ, and propose various approaches for it to potentially become the capital of R&D in the future. For example;

- Awareness and training programs on the importance and benefits of R&D can be organized for businesses and institutions in Elazığ. Considering the regional wealth of the city, strong potential R&D initiatives can be recommended.
- Mentorship and consultancy services should be provided to businesses newly entering or seeking to enhance their R&D processes. Experienced R&D professionals or technology transfer offices can assist businesses in planning and implementing their R&D projects.
- Through local governments and state support, funds and incentives should be provided to encourage R&D projects. These incentives could include tax advantages, grant programs, or low-interest loan options to stimulate investment in R&D activities.
- Fırat University can provide scientific and technical support to businesses, while businesses can benefit from the university's scientific research.
- An innovation-startup ecosystem can be established to provide R&D-focused support, collaborations, and infrastructure to entrepreneurs and startups. Additionally, efforts can be made to encourage the commercialization of innovative ideas.

The goal is to introduce the concept of R&D to all units, including public and private institutions, in Elazığ, and to conduct R&D activities tailored to each unit. Specifically, the current potential of Fırat University, Technopark, Organized Industrial Zone, and other organizations will be assessed by comparing them with similar cities to identify their advantages and disadvantages. Research will explore the contribution of public and private sector collaborations to R&D, aiming to create a roadmap for Elazığ's future vision and strategies. In this context, each local unit will be encouraged to

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

initially provide small-scale R&D support, thereby establishing systematic mechanisms to conduct R&D in every neighborhood and district of the city. The emergence of any concrete outputs within the city under the light of R&D will greatly contribute to increased productivity. The proposed plans and roadmaps aim to contribute to Elazığ becoming a hub for R&D.

Anahtar Kelimeler: Elazığ's potential, R&D infrastructure, Public and private sector collaborations, Future plans

ANALYSIS OF ELAZIĞ'S RENEWABLE ENERGY POTENTIAL IN TERMS OF ELECTRIC VEHICLES

Mehmet Karaköse ¹ & Seda Nur Güngör ^{2,*}

¹ Mühendislik Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi

² Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi

sngungor@firat.edu.tr

Özet

Nowadays, the dependence on fossil fuels and their negative environmental impacts have increased the focus on sustainable and renewable energy sources. The threat of global warming and climate change has made the importance of developing harmless energy solutions even more apparent. Renewable energy sources play a critical role in ensuring energy security and reducing the carbon footprint. In this context, electric vehicles emerge as a significant alternative for environmental sustainability. Conducting an analysis of consumer behavior in this field in our country, which is among the countries in the developmental stage of the electric vehicle market, will provide valuable information for both the industry and the government. When evaluating Turkey's energy strategies and renewable energy potential, especially at the regional level, the question arises of how cities can contribute to this transformation. This study focuses on analyzing Elazığ's renewable energy potential concerning electric vehicles. While internal combustion engines use petroleum derivatives as fuel, electric vehicles use electricity as their energy source, significantly reducing carbon emissions. Electric vehicles charged with renewable energy sources offer a solution closer to the zero-emission target. By reducing dependence on fossil fuels, electric vehicles increase energy security. They can be integrated with renewable energy sources such as wind, solar, and hydroelectric power. They reduce air pollution and noise levels in cities, creating healthier living environments. Research shows that Elazığ has high solar energy potential. Additionally, wind energy in the region is also worth considering. Elazığ's capacity to integrate these renewable energy sources with electric vehicles indicates that the region could play a leading role in energy transformation. Elazığ's renewable energy potential presents significant opportunities for the widespread adoption of electric vehicles. These capabilities make it possible to charge electric vehicles in an environmentally friendly manner. These advantages can provide significant environmental and economic contributions to the region. The use of electric vehicles in Turkey has increased in recent years. However, this increase has not spread nationwide and has remained limited to certain regions. Elazığ, thanks to its renewable energy potential, has the potential to become a strategic region where the use of electric vehicles can be increased. With the cooperation of local governments and the private sector, Elazığ can become a model city in energy transformation. According to data obtained from the Turkish Statistical Institute, as of the end of 2023, out of 28,740,492 registered vehicles in Turkey, 367,692 are electric, 199,474 are gasoline-electric, and 23,112 are diesel-electric hybrid vehicles. By the end of 2023, the number of registered vehicles in Elazığ is 151,057. Of this number, 733 are electric vehicles, 609 are gasoline-electric, and 63 are diesel-electric hybrid models. This study will focus on analyzing Elazığ's renewable energy potential and how this potential can be integrated with electric vehicles. Rich in renewable energy sources,

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Elazığ has a strategic advantage in promoting and increasing the use of electric vehicles. This situation will contribute to environmental sustainability and increase the region's energy independence. The assessments made can provide significant contributions to the region's energy strategies and sustainable transportation solutions.

Anahtar Kelimeler: Electric Vehicles, Renewable Energy, Energy efficiency, Elazığ

DEVELOPMENT OF A TOURIST GUIDE CHATBOT USING PRE-TRAINED MODELS

Mert Incidelen ^{1,*} & Murat Aydoğan ²

¹ Yapay Zeka ve Veri Mühendisliği Fırat Üniversitesi

² Yazılım Mühendisliği Fırat Üniversitesi

mincidelen@gmail.com

Özet

The tourism sector is increasingly leveraging technology to provide instant information and enhance visitor experiences. In this context, tourist guide chatbots play a crucial role in local tourism. This study aims to develop a user-friendly chatbot capable of providing quick and accurate responses to the needs of tourists. The research utilizes transformer-based pre-trained language models, known for their high performance in natural language processing tasks. The study focuses on the regions of Elazığ and Harput, utilizing local and online resources to fine-tune the models with relevant information about these areas. A comprehensive Turkish dataset concerning the historical, cultural, and touristic sites of Elazığ and Harput will be created for the fine-tuning of the models. This dataset will integrate detailed information about landmarks, historical sites, local culture, and practical tourist information such as transportation and accommodation options, ensuring the chatbot serves as a robust resource for visitors. Following the fine-tuning of the models, the effectiveness and accuracy of the chatbot in providing information will be evaluated through various testing phases. This study represents a significant step in the development of tourist guide chatbots, contributing to the tourism development of the city. It aims not only to provide a practical tool for tourists but also to enhance the overall visitor experience by offering personalized and contextually relevant information, thereby contributing to the city's development. Additionally, the study will contribute a comprehensive Turkish dataset. The successful implementation of this chatbot could serve as a model for other regions, promoting the broader adoption of advanced technological solutions in the tourism industry.

Anahtar Kelimeler: Natural Language Processing, Transformers, Tourist Guide Chatbot

TEKNOKENTLERİN ELAZIĞ ÖZELİNDEKİ BÖLGE GELİŞMESİNDEKİ ROLÜ

Erhan Akın

Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi
eakin@firat.edu.tr

Özet

Teknokentler ülke / bölge kalkınmasının katma değerli ürünler, teknolojiler üzerinden sağlandığı ve nitelikli insan kaynaklarının yoğunlaşarak sinerji oluşturduğu yapılardır. Yasal bir çerçevede oluşturulan bu yapıların yasa koyucunun öngördüğü çerçevedeki gelecek projeksiyonlarına bir bakış açısı geliştirmek bu bildirinin hedefleri arasındadır. Bir bölgenin (emek yoğun) kalkınmasının düşük teknoloji ekseninde mi olacağı veya yüksek teknoloji temelinde mi olacağı bölge aktörlerinin öncelikleri temelinde ele alınmalıdır. Teknokentlerin hangi nesil bir yapı barındırdıkları genel çerçevede bu çalışmada veriler ile tartışılacaktır. Çalışmada, bölge teknokentlerinin sayısal veriler ile karşılaştırmalı analizi yapılırken üniversitelerin girişimcilik indeksi ve sanayileşme ölçütleri üzerinden etkileşimleri sunulacaktır. Bölge teknokentlerinin stratejik planları ve hedefleri ile ayrışma noktaları tartışılacaktır. Bu çalışmada, özellikle Elazığ ili için mevcut gelişmeler ve geleceğe projeksiyon ve analizler sunulacaktır. Sektörlere dayalı olarak küresel trendler ile uyum, yerel dinamikler ve akıllı uzmanlaşma çerçeveleri ele alınarak veriler ile tartışılacaktır. Bölgesel aktörler ile etkileşim / üniversite kaynaklarının destekleyici rolü yine bu çerçevede sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Teknokentler, Bölge Gelişimi, Teknoloji

ELAZIĞ İLİ TEKNOLOJİK GİRİŞİMCİLİK EKOSİSTEMİ VE GELECEĞİ

Erhan Akın

Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi
eakin@firat.edu.tr

Özet

Bölgesel bir teknoloji girişimciliği ekosistemi geliştirmek, yenilikçiliği teşvik etmek, ekonomik kalkınmayı hızlandırmak ve yeni iş imkanları yaratmak için kritik öneme sahiptir. Bölgesel Girişimcilik Ekosistemi Geliştirmenin Önemi 3 boyutta tartışılacaktır. Bunlardan birincisi ekonomik kalkınmadır. Ekonomik kalkınma, yeni iş imkanları yaratarak ve bölgesel ekonomiyi çeşitlendirerek bölgesel kalkınmayı hızlandırır. İkincisi yenilikçiliktir. Yenilikçilik, yeni fikirlerin ve teknolojilerin geliştirilmesini teşvik ederek bölgenin rekabet gücünü artırır. Sonuncusu ise sosyal etkidir. Sosyal etki, toplumsal sorunlara çözümler üreterek ve yaşam kalitesini yükselterek bölgesel topluma fayda sağlar.

Başarılı bir girişimcilik ekosistemi, girişimcileri, yatırımcıları, mentörleri, araştırmacıları, eğitim kurumlarını, devlet kurumlarını ve diğer paydaşları kapsayan karmaşık bir ağdan oluşur. Elazığ ilinin girişimcilik ekosisteminin haritalaması sunularak buradaki eksik yönler tartışılacaktır. Bireysel Genç Girişimcilik destek programı ve kuluçka uygulamaları dahil olmak üzere bölgedeki durum, analiz edilerek sayısal veriler üzerinden öneriler geliştirilecektir. Deneyimli mentör altyapısı ve yatırımcı ağı oluşturma konularındaki potansiyel imkanlar ve değerlendirme yöntemleri ele alınacaktır. Girişimcilerin Start-up kurulumundan itibaren karşılaştıkları sorunlar ve başarısızlık nedenleri kültürel bariyerlerden başlayarak bölge bazlı ve ulusal temelde irdelenecektir. Temel teknolojik girişimcilikte Üniversitenin rolü ve bölgesel üniversitelerin durumu ele alınacak ve bir analiz yapılacaktır. Bölgesel bir teknoloji girişimciliği ekosistemi geliştirmek, uzun vadeli kalkınma ve refah için kritik bir yatırımdır. Bazı örnekler üzerinden farklı bölgelerin nasıl başarılı girişimcilik ekosistemleri kurduğuna dair ilham verici örnekler sunulacaktır. Her bölgenin kendine özgü dinamikleri ve kaynakları olsa da, ortak başarı faktörleri arasında iş birliği, yatırım, eğitim ve destekleyici bir politika ortamı yer almaktadır.

Bölgesel bir teknoloji girişimciliği ekosistemini geliştirmek için girişimciler, yatırımcılar, mentörler, araştırmacılar, eğitim kurumları, devlet kurumları ve diğer paydaşları belirleyip bir araya getirmek, iş birliği ve ağ oluşturma platformları kurmak ve girişimcilere destek hizmetleri sunmak esastır. Bu ekosistem, düzenli etkinlikler ve çevrimiçi platformlarla güçlendirilir, finansmana erişim sağlanır ve girişimcilik kültürünü teşvik eden programlarla desteklenir. Sonuç olarak, girişimcilerin fikirlerini hayata geçirmeleri ve yenilikçi çözümler üretmeleri için kapsamlı bir altyapı oluşturulmuş olur. Bölgesel bir teknoloji girişimciliği ekosistemi geliştirmek, uzun vadeli kalkınma ve refah için kritik bir yatırımdır. Bazı örnekler üzerinden farklı bölgelerin nasıl başarılı girişimcilik ekosistemleri kurduğuna dair ilham verici örnekler sunulacaktır. Her bölgenin kendine özgü dinamikleri ve kaynakları olsa da,

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

ortak başarı faktörleri arasında iş birliği, yatırım, eğitim ve destekleyici bir politika ortamı yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Ekonomik kalkınma, Yenilikçilik, Sosyal etki

ELAZIĞ'IN SÜRDÜRÜLEBİLİR NET SIFIR EMİSYON HEDEF ANAHTARI: YEŞİL HİDROJEN

Soner Çelikdemir ^{1,*}, Mahmut Temel Özdemir ² & Muhsin Tunay Gençoğlu ²

¹ Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bitlis Eren Üniversitesi

² Elektrik-Elektronik Mühendisliği Fırat Üniversitesi

celikdemirsoner@gmail.com

Özet

Ülkemizin 2053 net sıfır emisyon ve yeşil kalkınma hedeflerine ulaşmak için yenilikçi enerji çözümleri arayışı devam etmektedir. Bu hedeflere ulaşmada kritik rol oynayabilecek en önemli faktörlerden biri, 12. Kalkınma Planı'nda vurgulanan yeşil hidrojendir. Yeşil hidrojen, yenilenebilir enerji kaynaklarından üretilen ve üretim sürecinde karbondioksit salınımı yapmayan yüksek enerji yoğunluğuna sahip önemli bir enerji taşıyıcısıdır. Bu kapsamda Elazığ'ın enerji üretim ve depolamada yeşil hidrojeni merkezine alması, hem çevresel sürdürülebilirliği artıracak hem de bölgesel ekonomiye yeni fırsatlar sunacaktır. Elazığ'ın mevcut enerji altyapısı ve doğal kaynakları, yeşil hidrojen üretimi için büyük bir potansiyele sahiptir. Bölgenin sahip olduğu su kaynakları ve yüksek güneş ve rüzgar enerjisi potansiyeli, elektroliz yoluyla hidrojen üretimi için kullanılabilir. Bu süreçte suyun elektrolizi ile elde edilen hidrojen, fosil yakıtlara olan bağımlılığı azaltarak karbon ayak izini minimize edecektir. Ayrıca, yeşil hidrojenin depolanabilir ve taşınabilir olması, enerji arz güvenliğini artırarak enerji ihracatı potansiyelini de yükseltecektir. Çalışma, Elazığ'ın yeşil hidrojen üretim kapasitesini artırma stratejilerini, teknolojik yenilikleri ve mevcut altyapının dönüşümünü ele almaktadır. Ayrıca, yeşil hidrojen kullanımının ekonomik ve sosyal etkileri de detaylandırılmaktadır. Bu kapsamda, yerel istihdam olanaklarının artması, yeni iş kollarının oluşması, enerji maliyetlerinin düşmesi vb. olumlu sonuçlar beklenmektedir. Ayrıca yeşil hidrojenin sanayi, ulaşım ve konut ısıtma gibi çeşitli sektörlerde kullanımının yaygınlaştırılması da hedeflenmektedir.

Elazığ'ın yeşil hidrojen stratejisi, hem bölgesel kalkınmayı destekleyecek hem de Türkiye'nin ulusal enerji ve iklim hedeflerine ulaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu bağlamda, yerel yönetimlerin, özel sektörün ve akademik kurumların iş birliği içinde çalışması büyük önem taşımaktadır. Eğitim programları, araştırma projeleri ve pilot uygulamalarla desteklenecek bu dönüşüm süreci, Elazığ'ın sürdürülebilir enerji dönüşümünde öncü bir rol oynamasını sağlayacaktır. Ayrıca, kamu bilincini artırmak ve toplumsal desteği güçlendirmek için etkin iletişim stratejilerinin benimsenmesi gerekmektedir. Nihai hedef olarak, Elazığ'ın yeşil hidrojen odaklı sürdürülebilir enerji stratejisi, çevresel, ekonomik ve sosyal açıdan geniş çaplı faydalar sağlayacak ve bölgenin gelecekteki enerji güvenliğini temin edecektir. Bu öngörülere göre, Elazığ'ın bölge coğrafyasında hidrojen üretim merkezi olabileceği sonucuna varılmıştır. Daha da önemlisi karbon emisyonlarının azaltılması sağlanmıştır. Elazığ bu şekilde, ülkenin lokomotif rol modelinde sıfır karbonlu şehir olacaktır. Ayrıca elde edilen sonuçlar, politika yapıcıların ve özel sektörün yenilenebilir enerji potansiyellerini yatırım amaçları doğrultusunda kullanmalarına ve temiz enerji programlarını teşvik etmelerine, karbon bazlı enerji tüketimi, kirlilik ve sera etkisi ile mücadele etmelerine olanak sağlayacaktır. Ayrıca politika

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

yapıcılar ve enerji sağlayıcıları, bölgenin Birleşmiş Milletler'in sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmasına yardımcı bir role sahip olacaktır.

Bu çalışma, sürdürülebilir bir enerji çevrimi için yenilenebilir enerji kaynaklarının kaçınılmaz bir unsur olacağını göstermektedir. Çalışma, Türkiye'nin ve Doğu Anadolu Bölgesi'nin önemli enerji merkezlerinden biri olan Elazığ'ın, geleceğin yeşil hidrojen merkezi olması yolunda önemli katkılar sağlayacaktır. Yapılan çalışma, Elazığ il ve ilçelerinin değerlendirilebilir ekonomik yenilenebilir enerji değerlerinin fazla olduğunu ve üretilecek yeşil hidrojen değerlerinin bölge merkezi olması açısından önemli bir potansiyele sahip olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Yeşil Hidrojen, Sıfır Emisyon

HABER VE REKLAMIN KESİŞİM NOKTASI: ELAZIĞ YEREL HABER MEDYASINDA NATİVE REKLAM UYGULAMALARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Gülşah Akto

İletişim Bilimleri Fırat Üniversitesi
gakto@firat.edu.tr

Özet

İnternet, sosyal medya reklamcılığı, arama motoru reklamcılığı gibi dijital medya reklamcılığının son ürünlerinden birisini de native reklamcılık faaliyetleri oluşturmuştur. Native (doğal) reklam, kullanıcılara sunulan içerikle doğal bir uyum içinde olan ve genellikle reklam olduğu ilk bakışta anlaşılmayan bir dijital reklam türüdür. Temel amacı, kullanıcılara içerikle bütünleşmiş bir reklam sunmaktır. Native reklamlar, genellikle dijital platformlarda kullanılmakta ve hedef kitleye reklam sunulduğu algısını minimize etmeyi amaçlamaktadır. Native reklamlar, kullanıcı deneyimini bozmayacak şekilde tasarlanmakta sosyal medya platformları, arama motorları sonuçlarında, bloglar gibi yerlerde görünmektedir. Son zamanlarda ise haber içerikleri native reklam için kullanılmaya başlanmıştır. Dijital platformlarda yer alan çoğu haber içeriklerinde, dijital medya kullanıcıları zaman zaman sıradan bir haber okuduklarını ya da izlediklerini düşünebilmektedir. Reklamın haber gibi görünmesi ve okunması önemli noktaları oluşturmaktadır. Haber dilinde sunulan reklam videoları, köşe yazıları, röportajlar native reklamların haber içerikleri türü içinde yer alabilmektedir. Bu bilgilerden hareketle bu çalışma Elazığ dijital haber medya platformlarında native reklam stratejilerinin ne şekilde uygulandığını, native reklam uygulamalarının görsel ve söylemsel stratejiler ile ne şekilde gerçekleştiğini incelemektedir. Bu amaçla Elazığ yerel haber medyası olan Haberin Olsun Elazığ ve Elazığ Hâkimiyet Haber'in Instagram hesapları incelemeye tabi tutulmuştur. Araştırma kapsamında 1 Haziran 20 Ağustos 2024 tarihlerinde Instagram hesaplarında paylaşılan haber içerikleri araştırmaya dâhil edilmiştir. Çalışmada karma araştırma yöntemi, araştırma modelinde ise sıralı baskın desen kullanılmıştır. İlk aşamada içerik analizi ile haberde sunulan ürün ve hizmet içerikleri kategorilere ayrılmıştır. İçerik analizi sonucunda haber içeriklerinde “Gıda ve İçecek Hizmetleri”, “Perakende Satış Hizmetleri”, “Bakım ve Sağlık Hizmetleri” kategorilerinin ön planda olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda haber sitelerinin video içerikleri haberin mekânsal kurulumu, haber muhabirinin diyalogu, haber içinde muhabir ile mekân çalışanları arasındaki diyaloglar şeklinde temalara ayrılarak göstergebilimsel analizle çözümlenmiştir. Göstergebilimsel analiz sonucunda her iki haber sitesinde tanıtımı yapılan hizmet kategorilerinin reklam izleniminden uzak bir şekilde sunulduğu tespit edilmiştir. Haber muhabirlerinin diyalogunda ürün ve hizmet hakkında verilen bilgiler reklam içeriğinden uzak haber akışının devamı biçiminde aktarılmış, kampanya ve indirimler hakkındaki bilgiler ise yine haber videolarının içerisine haberin devamını sağlayan bir röportaj biçiminde yerleştirilmiştir. Haber içeriklerine konu olan hizmet sektörlerine ait adres, iletişim numaraları gibi bilgiler ise haber muhabirleri ve mekân çalışanları arasında sohbet havasında aktarıldığı belirlenmiştir.

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Anahtar Kelimeler: Elazığ, Haber, Reklam, Dijital Reklamcılık, Native Reklam

HASTANELERDE ÇALIŞANLARININ HASTANE BİLİŞİM SİSTEMLERİ KULLANIM DURUMLARI: ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ

Rabia Çelik ¹ & Mehmet Karahan ^{2,*}

¹ İşletme Fırat Üniversitesi

² İşletme Yönetimi Fırat Üniversitesi

m.karahan@firat.edu.tr

Özet

Teknolojideki ilerlemeler ve dünya nüfusunun hızla artması, insan hayatını kolaylaştıracak yeniliklere olan ihtiyacı da artırmıştır. Özellikle nüfusun artmasıyla birlikte, gelişmiş ülkelerdeki sağlık hizmetlerine verilen önem de artmış, sağlık hizmeti veren hastane ve sağlık merkezi ayılarında da önemli artışlar yaşanmıştır. Dünyada bilgi teknolojileri sektörünün hızla gelişmesiyle birlikte sağlık bakanlığı sağlık sektöründe bilişim teknolojilerini uygulamaya koymak zorunda kalmıştır. Bilişim teknolojileri doktorların ve diğer hastane personelinin işlerini kolaylaştırmakta, hızlandırmakta ve hastalara daha kaliteli hizmet verilmesini sağlamaktadır. Günümüzde bilgi teknolojilerinin geldiği noktaya bakıldığında, tıpta ve sağlık sektöründe giderek yaygınlaşmakta ve sağlık hizmetlerinin giderek teknolojiye bağımlı hale geldiği görülmektedir. Bu gelişmeler doğrultusunda, sağlık bilgi ve bilişim sistemleri ve karar destek sistemleri ihtiyaçları karşılama son derece gelişmiş bilgisayardan yararlanmakta ve buda hizmet kalitesinin gücünü artırmaktadır. Sağlık bilişimi; sağlık alanında bilişim teknolojilerini kullanarak teşhis, tedavi, eğitim, iletişim, veri ve bilgi toplama, veri ve bilgi işleme, bilgi yönetimi, tıbbi karar verme ve bilimsel analiz yöntemlerini kapsayan bir bilimdir. Görüldüğü üzere bilgi ve bilişim sistemleri hastane açısından büyük önem arz etmektedir.

Bu çalışmanın amacı, hastane çalışanlarının hastane bilgi sistemlerini kullanırken sahip oldukları bilgi teknolojileri ve becerileri ile sağlık kuruluşlarında hastane bilgi sistemlerinin faydalara ilişkin inançlarının belirlenmesidir. Son yıllarda sağlık sektörünün gelişmesiyle birlikte bilişim teknolojilerinin kullanımı da artmıştır. Araştırmanın temel amacı, Elazığ ilinde hizmet veren hastanelerin sağlık bilişim sistemlerinin kullanım düzeyleri, bilgi sistemlerini kullanım amaçları, bu amaçlara ulaşma düzeyleri ve kullanırken karşılaşılabilecekleri sorunları belirlemektir. Araştırmaya bilgi sağlamak üzere hastane çalışanlarına bir anket uygulaması yapılmış olup yüz yüze yapılan anket uygulamasına Elazığ ilinde faaliyet göstermekte olan hastanelerden 250 kişi katılmıştır. Anket iki bölümden oluşmakta olup birinci bölümde ankete katılanların demografik bilgileri sorgulanırken ikinci bölümde hastanede kullanılan yazılım, bilgi ve bilişim sistemleri, faydaları ve zararları incelenmiştir. Ankette, sağlık çalışanlarını tanımlayıcı bilgilerin yanı sıra, bilgi teknolojileri ile ilgili bilgi düzeylerini ölçen, bilgi sisteminin faydaları konusunda ve hastane bilgi sistemi kullanım becerileri ile ilgili sorular bulunmaktadır. Anket genel olarak hasta bilgi sistemi modülleri baz alınarak yapılmıştır. Elde edilen bilgilere göre sonuçlar ayrıntılı olarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hastane Bilişim Sistemleri, Bilgi Sistemleri, Bilgi Sistemi Modülleri, Bilgi Teknolojileri

CODE23, DİJİTAL KALKINMA VE YAZILIM HAMLESİ: YENİ NESİL BACASIZ FABRİKALAR

Mustafa Ulaş^{1,*} & Yunus Santur²

¹ Yazılım Mühendisliği Fırat Üniversitesi

² Yapay Zeka ve Veri Mühendisliği Fırat Üniversitesi
mustafaulas@firat.edu.tr

Özet

Bu makale, Elazığ'ın ekonomik kalkınmasına katkı sağlayacak bir yazılım ekosisteminin kurulmasını hedeflemektedir. Bu hedef, bölgenin mevcut sanayi yapısının aksine, düşük altyapı ve yatırım maliyetleriyle gerçekleştirilmesi mümkün olan yazılım ekosistemi aracılığıyla bölgesel kalkınmanın hızlandırılabileceği görüşüne dayanmaktadır. Özellikle Fırat Üniversitesi'nin bilişim alanındaki başarıları ve yetişmiş insan gücü potansiyeli, bu girişimi destekleyen önemli faktörler arasında yer almaktadır. Amaç; yazılım ekosisteminin geliştirilmesi için bölgesel kalkınma farkının önemli bir engel olmadığını vurgulamaktır. Geleneksel sanayi yatırımlarının aksine, yazılım sektörü için gerekli olan tek önemli kaynak yetişmiş insan gücüdür. Bir fabrikanın kurulması için büyük sermaye, altyapı ve lojistik gibi maliyetler gerekmektedir, yazılım sektörü bu tür maliyetlerden büyük ölçüde muaf tutulmaktadır. Bu durum, Elazığ gibi sanayi altyapısı sınırlı olan bölgelerde yazılım ekosisteminin kurulmasını daha cazip hale getirmektedir.

Önerilen yöntem, yazılım sektörü için gerekli olan yetişmiş insan gücünün Fırat Üniversitesi gibi eğitim kurumları aracılığıyla hızlı bir şekilde sağlanmasıdır. Üniversitenin geliştirmiş olduğu CODE23 Fırat Yazılım Atölyesi projesi ve F.Ü. Dijital Dönüşüm ve Yazılım Ofisinde geliştirdiği eğitim programları ve öğrencilere sunduğu pratik projelerle, bu alandaki insan kaynağı açığı kapatılabilir. Fırat Üniversitesi'nin bölgedeki en yüksek sayıda bilişim öğrencisine sahip olması, Elazığ'ı bu alanda pilot şehir olarak seçmek için güçlü bir argüman sunmaktadır.

Beklenen sonuçları arasında, bölgesel kalkınmanın hızlandırılması ve yerel ekonominin güçlendirilmesi yer almaktadır. Yazılım sektörü, düşük yatırım maliyetleri ve yüksek karlılık potansiyeli ile bölgenin ekonomik büyümesine önemli bir katkı sağlayabilir. Ayrıca, Fırat Üniversitesi'nin sağladığı eğitimlerle, bölgedeki yetişmiş insan gücü artışı sağlanarak, yazılım sektöründe istihdam olanakları genişletilebilir ve yerel ekonomiye önemli bir katkı sağlanabilir.

Sonuç olarak, CODE23 Fırat Yazılım Atölyesi projesi, Elazığ'da yazılım ekosisteminin kurulması ve geliştirilmesi yoluyla bölgesel kalkınmayı desteklemeyi amaçlamaktadır. Bu modelin başarıları, Türkiye'nin genel kalkınma stratejisine de önemli katkılar sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Kalkınma, Bacasız Fabrika, Yazılım Ekosistemi, Bölgesel Kalkınma, Dijital Dönüşüm

ZAMANIN DANSI VE MEKÂNIN HAFIZASI: ELAZIĞ'IN ASTRONOMİK SAAT KULESİ PROJESİ

Mustafa Koç

Felsefe İnönü Üniversitesi
philosophy@hotmail.de

Özet

Zaman ve mekân iç içe geçmiş ve birbirini tamamlayan kavramlardır. Bu çalışmada, zaman ve mekânın birbirleriyle olan ilişkileri astronomik saat kuleleri üzerinden nasıl somutlaştığı incelenmiştir. Bu kuleler sadece zamanı ölçmekle kalmaz aynı zamanda, zaman ve mekân arasındaki ilişkiyi de somutlaştırır. Zaman, sürekli akışı ifade ederken, mekân ise varoluşsal bir zemini ifade etmektedir. Tarih boyunca astronomik saat kuleleri, zaman ve mekânı bir araya getirerek evrenin dokusunu koruyan önemli yapılardır. Dahası bu kuleler, uzay-zaman bütünlüğünü koruyarak sadece zamanın akışını gözlemlemeyi değil aynı zamanda mekânın hafızasını korumaya yönelik önemli bir yapı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle astronomik saat kulesi, hem bilimsel hem de kültürel bir değeri yansıtır. Bu saat kuleleri geçmiş ile gelecek arasında köprü kuran ve insanların evrenle olan ilişkisini daha anlaşılır olmasına yardımcı olmaktadır. Bunu aktarırken bugünkü zaman anlayışımızın felsefi ve bilimsel arka planı göz önünde bulundurularak bir değerlendirme yapıldı. Bu sebeple astronomik saatin arka planı modern fizik ve astronomi bilgileri ışığında modellendi. Bu modelde evrenin gizemli yapılarından olan bir kara deliğin polarize ışıktaki görüntüsünden elde edilen bir görüntüyle arka plan modellendi. Bununla birlikte bir karadeliğin ortasında zaman kavramının durağanlığını hareketsiz bir saatle göstermek yerine, zamanı tersine çevirerek kentte yaşayan insanlara zamanın akışını farklı bir perspektiften sunma çabasıdayız. Saati ters yönde hareket ettirmedeki temel amacımız hem geçmişe bir dönüşü hem de geleceğe hızlı bir geçişi ifade etmektir.

Anahtar Kelimeler: Astronomik Saat Kulesi, Elazığ, Geçmişe ve Geleceğe Yolculuk, Kara delik, Zaman ve Mekân.

HAYAT KALİTESİNDE AKILLI KENT UYGULAMALARININ YERİ : YEREL YÖNETİMLER İÇİN ELAZIĞ ÖRNEĞİ

Murat Ergen

Bilgi İşlem Müdürlüğü Elazığ Belediyesi
muratergen23@hotmail.com

Özet

Hayat kalitesi; toplumların ve toplumda yaşayan bireylerin genel anlamda refah seviyesi olarak ifade edilsede iletişim, erişilebilirlik, siyaset ve sağlığı da kapsayan geniş nitelikli bir kavramdır. Cumhurbaşkanlığı 12. Kalkınma Planı Türkiye yüzyılında istikrarlı, güçlü ve müreffeh bir Türkiye kurmayı vizyon edinmiştir. Bu sebeple Türkiye'nin yüksek gelir grubu ülkelerle en yüksek insani gelişmişlik seviyesindeki ülkeler arasına girmesini hedeflemesi, hayat kalitesi ile paralellik oluşturmaktadır. İçerisinde yer alan 'İstikrarlı Büyüme ve Güçlü Ekonomi'nin hayata geçirilmesi için önemli etkenlerden birinin dijital dönüşüm olması, Akıllı Kenti desteklemektedir. 'Smart City' kavramından yola çıkarak literatürümüze 'Akıllı Kent' olarak giren kavram; enerji, sağlık, ulaşım ve iletişim gibi altyapı sistemlerinin birbiriyle ilişkilendirmesini sağlayarak, yerel yönetimler için maksimum hizmet sunulmasını sağlamak anlamına gelmektedir. Yerel yönetimler, Akıllı Kentler için belirli politikalar ve yasalar çerçevesinde akıllı kent uygulamalarını hayata geçirmiştir.

Bu çalışma Elazığ ilinin akıllı kent uygulamalarındaki konumunu yerel yönetimler için incelemiş ve hayat kalitesinde yerel yönetim hizmetlerinin rolü üzerinde durmuştur. Akıllı kent uygulamalarında Yerel yönetim olarak Elazığ Belediyesi örnek olarak alınmıştır. Yerel yönetim olarak Elazığ Belediyesinin seçilmesinin nedeni ise uygulamalara sahip olan İstanbul Büyükşehir, İzmir Büyükşehir ve Malatya Büyükşehir Belediyesinin akıllı kent uygulamaları açısından karşılaştırılarak uygulama kullanımların aktif ve yoğun olduğu sonucuna varılması ile olmuştur.

Hayat kalitesinde akıllı kent uygulamasında yerel yönetimlerin yerinin belirlenebilmesi için anket çalışmaları yapılmıştır. Anket akıllı kent uygulamalarını kullanan belediye personelinin hizmet kalitesinin belirlenebilmesi için yapılmıştır. Anket çalışması; akıllı kent uygulaması kullanan Elazığ Belediyesi bünyesinde çalışan personellerden 55 kişiye yönelik yapılmıştır. Anket çalışmasında personelin aktifliği, çalışma isteği ve konu hakkında bilgi birikimi belirlenerek yerel yönetimin hizmetteki kalite performansı belirlenmiştir. Anketten çıkan sonuca ve diğer belediyelerle yapılan karşılaştırma sonuçlarına göre yerel yönetimlerin akıllı kent uygulamaları ile oluşturduğu hizmet kalitesinin, hayat kalitesini önemli ölçüde etkilediği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akıllı Kent Uygulamaları, Cbs,

KOBİ'LERİN PAZARLAMA SORUNLARI VE E- TİCARET UYGULAMALARININ KULLANIMINA YÖNELİK BÖLGESEL BİR KARŞILAŞTIRMA: BİNGÖL VE ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ

Hatice Ilgi ^{1,*} & Atilla Yücel ²

¹ Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yüksek Lisans Programı Fırat Üniversitesi

² İşletme Yönetimi Fırat Üniversitesi

haticeilgi585@gmail.com

Özet

İletişim teknolojilerindeki gelişmelere paralel olarak, ülkeler arası sosyal ve ticari ilişkilerin geliştiği ve küreselleşme boyutuna ulaştığı bu dönemde, iletişimdeki hız kaçınılmaz bir ihtiyaç haline gelmiştir. Bilgi teknolojisi ve elektronik sektöründeki ilerlemeler, bu ihtiyacı karşılayacak çözümler sunmuştur. İletişim teknolojilerinin gelişim sürecindeki değişim ile ekonomik faaliyetlerin doğasında da köklü bir değişiklik olmuştur. Geçmişte çoğunlukla yüz yüze ve yazılı kayıt sistemine dayanan iş yapma biçimi, giderek elektronik tabanlı hâle gelmiştir. Bu teknolojik yeniliklerden ve elektronik ticaretin avantajlarından firmaların yararlanması son derece doğaldır. Bu gelişmelerden, ekonomik lokomotif olarak görülen KOBİ'lerin yararlanması ise ayrı bir öneme sahiptir. İç ve dış çevresel faktörlerin, örgütsel ve pazarlama çevresindeki şartların etkisiyle oldukça dinamik ve esnek bir yapıya sahip olan e-ticaret faaliyetleri, son yıllarda pazarlama faaliyetlerinin önemli bir uygulama alanı hâline gelmiştir. Günümüzde E-ticaret faaliyetleri; tv, radyo, telefon ve otomatik alışveriş makineleri aracılığıyla devam eden bir faaliyet olmaktan çıkarak, web/internetin temel alındığı bir sistemler bütünü olarak ön plana çıkmıştır.

Çalışmanın amacı KOBİ'lerin web tabanlı e-ticaret kullanımı ve firma yöneticilerinin konuyla ilgili bilgi düzeyi ve tutumları ile pazarlama alanındaki yeri, önemi ve pazarlama sorunlarının belirlenmesidir. Araştırmanın temel amacı Bingöl ilindeki KOBİ'lerin pazarlama sorunlarını giderme ve E-Ticareti kullanım düzeyleri ve amaçları bu amaçlara ulaşma düzeyleri ve karşılaşılan sorunları belirlemektir. Son olarak E-ticaret ile ilgili daha geniş ve kavramsal bir literatürün oluşmasına katkıda bulunulması amaçlanmıştır. Bu çalışmada Bingöl ilinde faaliyet gösteren minimum 250 KOBİ yöneticilerini baz alarak bir anket çalışması yapılmış olup, E-ticaret faaliyetleri yürüten ve yürütmeyen firma yöneticilerinin eğitim düzeyleri, firma unvanları, faaliyet gösterilen sektör, hedef pazarlara erişim, yurt dışı pazarlara açılma, üretim miktarı ve kapasite kullanımı, finansal durumları, yurt içi ve yurt dışı rekabet edebilme durumları analiz edilmiştir. Firma yaşam süreleri, ticaret işlem hacimleri, hammadde tedarikçileri ve müşterilerle iletişim ve diğer pazarlama faktörleri bakımından kıyaslamalı analizleri yapılarak, KOBİ'lerin durumlarının detaylı olarak ortaya konması sağlanarak ve e-ticaretin etkin kullanılmasının önündeki engeller saptanmıştır. Ayrıca web tabanlı e-ticaret faaliyetleri yürütmeyen firma yöneticilerinin bilgi düzeyleri ile tutumları temel alınarak, bu firmaların e-ticaret faaliyetlerine katılım sağlayabilmeleri ve sağlanabilecek avantajlardan yararlanma konusunda önerilerde bulunulmuştur. Web tabanlı E-Ticaret sayesinde aracılık hizmetlerindeki maliyetlerde düşüş

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

sağlanabilmekte, firmalar ürün/hizmetlerini daha düşük maliyetle internet ortamında tanıtılabilmekte, işlemlerin daha hızlı yürütülmesi sağlanabilmekte ve müşterilerin/tüketicilerin değişen taleplerine daha hızlı yanıt verilebilmektedir. Yapılmış çalışmanın Bingöl iline katkısının yanında Elazığ iline katkıları Elazığ iline yönelik çalışmaların incelenip geçmiş, mevcut ve gelecek durumunun karşılaştırılıp analiz edilmesine yapılacak çalışmalara katkısının olması amaçlar arasındandır.

Anahtar Kelimeler: KOBİ, Pazarlama, Pazarlama Sorunları, E- Ticaret, Teknoloji, Yenilik, Eğitim

DOĞU ANADOLU FAYI'NIN PALU VE PÜTÜRGE SEGMENTLERİNİN ESKİ DEPREM TARİHÇESİ

Mehmet Köküm ^{1,*}, Cengiz Zabcı ², Havva Neslihan Kıray ², Hüsnü Serdar Akyüz ², Erhan Altunel ³, Semih Ergintav ⁴ & Abdulrahman Elhisso ¹

¹ Jeoloji Mühendisliği Fırat Üniversitesi

² Jeoloji Mühendisliği İstanbul Teknik Üniversitesi

³ Jeoloji Mühendisliği Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

⁴ Jeofizik Mühendisliği Boğaziçi Üniversitesi

mkokum@firat.edu.tr

Özet

Bir bölümü Elazığ ve Malatya il sınırları içerisinde geçen Doğu Anadolu Fay Zonu (DAFZ) Anadolu ile Arabistan levhaları arasında sınırı oluşturan sol yönlü doğrultu atımlı bir fay sistemidir. Bilindiği üzere 24 Ocak 2020 tarihli Sivrice depremi ile 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli depremler DAFZ üzerinde meydana gelmiştir. Bugün olduğu gibi tarih öncesi dönemde de DAFZ üzerinde pek çok yıkıcı deprem meydana gelmiştir. Bu çalışmanın amacı, DAFZ'nin Palu ve Pütürge segmentlerinin tarih ve tarih öncesinde meydana gelmiş yüzey kırığı oluşturan depremleri tarihlendirerek ve bu segmentlerin jeolojik kayma hızlarını belirleyerek bu fay zonunun deprem döngüsünü karakterize etmek ve bölge için deprem tehlikesini ortaya koymaktır. 2021-2024 Yıllarında gerçekleştirilen saha çalışmaları kapsamında DAFZ'nin Palu ve Pütürge segmentleri üzerinde toplam dört adet hendek kazılmıştır. Yeşilova hendeğinde, hendek duvarlarını deforme eden iki muhtemelen üç yüzey faylanması depreminin jeolojik kanıtları tespit edilmiştir. Kartaldere hendeği duvarında 5 m genişliğinde bir zon içinde dağılmış olan 2 ana fay zonu görülür. İki muhtemelen üç yüzey faylanması depremine ait kanıtlar bulunmuştur. Kösebayır hendeği duvarında, 2 m genişliğinde bir bölge içinde dağılmış olan birkaç fay zonu görülür. İki muhtemelen üç yüzey faylanması depreminin kanıtları bulunmuştur. Yazıcı hendeği ise iki muhtemelen üç yüzey faylanması depreminin kanıtları bulunmuştur. Bu dört hendekten toplanan kömürleşmiş malzeme ve organik çökel örneklerinin tarihlendirme sonuçları kısa bir süre içerisinde elimizde olacak ve ilk bulgular sunumda paylaşılacaktır.

Ayrıca jeolojik kayma hızının Palu ve Pütürge segmentleri üzerinde alınan 11 adet OSL (Optik Uyarımlı Işınım) örneği 2023 Aralık ayı içerisinde tarihlendirilmek üzere Ankara Üniversitesi Lüminesans Tarihlendirme Araştırma Laboratuvarına gönderilmiştir. Palu ve Pütürge segmentleri üzerinde açılmış olan hendeklerden ve kayma hızı verilerinden elde edilecek olan bulgular, DAFZ'nun bu bölümünün deprem geçmişi hakkında yeni veriler sunacak ve depremlerin tekrarlanma aralığına ilişkin yeni bilgiler sağlayacaktır.

Bu araştırma Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu'nun (TÜBİTAK) 121Y283 numaralı projesi tarafından desteklenmektedir.

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Anahtar Kelimeler: Elazığ, Paleosismoloji, Fay, Deprem, Türkiye

DEPREMLERE DİRENÇLİ ELAZIĞ HEDEFİNİN DÜNÜ, BUGÜNÜ VE YARINI

Muhammed Ulucan ¹, Musa Yetkin ¹ & Kürşat Esat Alyamaç ^{1,*}

¹ İnşaat Mühendisliği Fırat Üniversitesi
kealyamac@firat.edu.tr

Özet

Türkiye tam anlamıyla bir deprem ülkesidir demek, afet bilinci bağlamında çok yerinde olacaktır. Deprem ülkesi ifadesi; her an yıkıcı depremlere maruz kalma, ağır can ve mal kayıpları yaşama, gelecek planlarının deprem kaynaklı çok olumsuz etkilenmesi, kısacası deprem riskinin büyüklüğü anlamına gelmektedir. Deprem riski büyük olan illerden biri de Elazığ'dır. Elazığ, birçok diri fayın üretebileceği depremden doğrudan etkilenebilecek bir coğrafi konumda bulunmaktadır ve maalesef cumhuriyet tarihi boyunca yaşanan birçok depremden etkilenerek, can ve mal kayıpları yaşamıştır. Bu çalışmanın amacı, depreme dirençli Elazığ için geçmiş tecrübeleri paylaşıp, bugünü değerlendirip, yarını doğru bir şekilde planlamaya katkı sunmaktır. Yaklaşık son yirmi yıla kadar Elazığ, komşu illerinde meydana gelen depremlerden etkilenmiştir. Ancak 2007 Sivrice Depremleri, 8 Mart 2010 Başyurt-Karakoçan Depremi ve 24 Ocak 2020 Sivrice Depremleri kendi il sınırları içinde meydana gelmiştir. Ağır can ve mal kayıplarının yaşandığı bu depremlerden sonra Elazığ'ın depreme dirençli şehir olma yolunda Türkiye ortalamasının üzerinde çalışmalar ortaya koymuştur. Özellikle 2005 yılında başlayan Elazığ Belediyesinin ve Fırat Üniversitesi Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği Bölümü'nün ortak ve kararlı çalışmaları ile risk azaltma faaliyetleri meyvelerini 2020 Sivrice Depreminde vermiştir. 2020 Sivrice Depreminin büyüklüğüne rağmen yıkımın üç bina ile sınırlı kalması, yıllar önce alınan teknik kararların ve cesur uygulamaların sonucudur. 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremlerinden sonra da Diyarbakır'da bile binaların yıkılmasına rağmen, komşumuz Malatya'da yaşanan büyük yıkıma rağmen Elazığ'da sadece ağır hasarlı bir binanın depremde yıkılması Elazığ'ın depreme dirençli şehir olma yolundaki başarı hikâyesidir. Eski mahallelerde kontrollü olarak yıkılan hasarlı binalar dışında kalan eski binalar, kırsaldaki binalar ve yeni binalar için yapı sağlığı kontrolü konuları Elazığ'da depreme dirençli kent konusunda masada bekleyen konulardır. Elazığ, merkezde ve kırsalda ivedilikle nitelikli mevcut bina stoku envanterini oluşturmalıdır. Bu envanter sürekli güncel tutulmalı ve deprem risk analizleri ile yerleşme, konut ve imar planlamaları yapılmalıdır. Ayrıca sekiz ve daha fazla katlı binalar için mutlaka yapı sağlığı izleme sistemi konusunda kalıcı adımlar atılmalıdır. Sonuç olarak, bundan sonra meydana gelebilecek yıkıcı depremlerden Elazığ'ın en az derecede etkilenmesi için günümüz teknolojisine uygun teknik ve idari adımların ivedilikle atılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Afet yönetimi, Dirençli kentler, Elazığ, Bina stoku

ELAZIĞ İLİNDEKİ ESKİ BİNA STOKUNUN DEPREM DAYANIMINI OLUMSUZ ETKİLEYEN KUSURLAR

Hümeyra Sahin ^{1,*}, Nurbanu Demirbaş ¹ & Merve Açıkgenç Ulaş ²

¹ İnşaat Mühendisliği Fırat Üniversitesi

² Mimarlık Fırat Üniversitesi

hsahin@firat.edu.tr

Özet

24 Ocak 2020 tarihinde merkez üssü Sivrice'de (Elazığ) meydana gelen ve büyüklüğü Mw 6.8 olan deprem sonucunda il genelindeki binalarda çeşitli derecelerde hasarlar gözlenmiştir. Deprem sonrası il genelinde yapılan saha çalışmalarında, hasarların büyük oranda 2000 yılından önce inşa edilen (eski bina stoku olarak adlandırılabilir) binalarda yoğunlaştığı gözlenmiştir. Hasar gözlenen binalarda temel eksikliklerin, tasarımdan kaynaklı ve yapımdan kaynaklı kusurlar olarak iki ana başlık altında sınıflandırılabilir gözlenmiştir. Çalışma kapsamında incelenen binalarda gözlenen hasarlar, binaların inşa edildikleri tarihte uymak yükümlü oldukları tasarım standartları ve yönetmelikleri esas alınarak, kusurlar için sınıflandırmada esas alınan iki ana başlık altında incelenmiştir.

Tasarımdan kaynaklı kusurlar hasarlı binaların temin edilebilen statik projeleri esas alınarak değerlendirilmiştir. Yapımdan kaynaklı kusurlar ise saha incelemesi aşamasında taşıyıcı sistem elemanları üzerinden çekilen fotoğraflar ve sahadan alınabilen beton malzeme örnekleri üzerinde yapılan deney sonuçları esas alınarak değerlendirilmiştir. Ayrıca çalışmada 24 Ocak 2020 tarihli deprem sonrası hasar almayıp, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından önerilen risk değerlendirilmesi yapılan ve riskli bulunan binalarda değerlendirilmiştir. Projeleri, malzeme dayanım değerleri ve donatı düzenleri temin edilen binalardaki tasarım ve yapımdan kaynaklı kusurlar incelenmiştir.

İncelenen binalarda, yapısal düzensizlik içeren binaların (yumuşak kat düzensizliği, zayıf kat düzensizliği, burulma, kısa kolon vb.) taşıyıcı elemanlarında daha fazla hasar meydana geldiği gözlenmiştir. Binaların tasarımında ise deprem yüklemesinden ziyade düşey yüklerin dikkate alındığı görülmüştür. Taşıyıcı elemanları hasar gören binaların, tasarım yönetmelikleri tarafından zorunlu kılınan sünek tasarım koşullarına büyük oranda uyulmadan inşa edildiği tespit edilmiştir. Binaların malzeme dayanımlarının ise uymakla yükümlü oldukları tasarım yönetmelikleri tarafından önerilen dayanımın çok altında olduğu tespit edilmiştir. Çalışma neticesinde elde edilen verilerle il genelindeki eski bina stokunun deprem yüklemesi altındaki risk durumu ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Riskli bina, Eski bina stoku, Yapısal kusurlar,

ELAZIĞ KENT MERKEZİNİN GELECEK TASAVVURUNA DEPREM PERSPEKTİFİNDEN BAKIŞ

Mahmut Palutoğlu

Jeoloji Mühendisliği Fırat Üniversitesi
mpalutoglu@firat.edu.tr

Özet

Doğu Anadolu Bölgesi'nin Yukarı Fırat Bölümü'nde kalan, tarih boyunca birçok medeniyete beşiklik yapan Elazığ, tektonik olarak aktif bir bölgede yer almaktadır. Tarihi kaynaklarda; Elazığ ve çevresinde meydana gelmiş depremler ve bu depremlerdeki can kaybı ve yıkımlardan bahsedilmektedir. Elazığ Kent Merkezi ve Çevresi; Kuzey Anadolu Fay Sistemi, Doğu Anadolu Fay Sistemi, Malatya Fay Sistemi, Ovacık Fay Sistemi, Sürgü Fay Sistemi ve Güneydoğu Anadolu Kenet Kuşağı vb. tektonik unsurlardan oluşan geometrik şeklin merkezinde bulunmaktadır. Bu nedenle inceleme alanı yukarıda sayılan önemli tektonik yapıların yanısıra, bunların dışında kalan doğrultu atımlı fayların etkisi altındadır. Elazığ kent merkezinin zemini yaygın olarak Pliyo-Kuvaterner ve Kuvaterner yaşlı genç çökellerden oluşmaktadır. Yerleşim yerindeki yapıların büyük çoğunluğu bu genç çökeller üzerindedir. Deprem sırasındaki yapısal hasarları önemli ölçüde bu yapıların bulundukları bölgelerdeki yerel zemin koşulları belirler. Elazığ kent merkezinde maksimum havza dolgusunun kalınlığını yaklaşık 500–550 metre olarak belirlenmiştir. Elazığ kent merkezi genelinde yapılan çalışma sonucunda, VS30 dalga hızı 274 m/sn ile 746 m/sn arasında değişmekle birlikte, havzanın içinde ve kenarlarında VS30 dalga hızı 300 m/sn ile 400 m/sn arasında değişen hızlara sahiptir. İnceleme alanında yerel zemin sınıfı Z4 olarak kabul edilebilir. İnceleme alanındaki elde edilen zemin büyütme değerleri, 1,30-2,40 arasında değişmektedir. Bu verilere göre orta tehlike (B) grubunda yer almaktadır. İnceleme alanı için en büyük risk, Elazığ Fay Zonu içinde yer alan uzunluğu 18 kilometre olan fay oluşturmaktadır. Bu fay parçasında maksimum deprem büyüklüğü olan $M=6,8$ 'lik deprem meydana gelirse, bu depremin süresi $t=23,23$ sn ve inceleme alanı olan Elazığ kent merkezindeki şiddet değeri IX olacaktır. Bu depremin inceleme alanında oluşturacağı yatay yer ivmesi değeri $0,467g$ (467 cm/sn^2)'dir.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, Elazığ Fay Zonu, Zemin büyütmesi, Deprem ivmesi-azalım ilişkisi, VS30 dalga hızı, VP/Vs, Rezonans, Sismik risk.

ELAZIĞ'DA DEPREM SONRASI ESNAFIN MÜCADELESİ: 2020 VE 2023'ÜN EKONOMİK VE SOSYAL YANSIMALARI

Ceren Özer ^{1,*} & İzzet Taşar ¹

¹ İktisat Fırat Üniversitesi
c.oz@firat.edu.tr

Özet

Türkiye'de yaşanan doğal afetlerin ekonomik ve sosyal etkileri, hem makroekonomik düzeyde hem de yerel işletmeler üzerinde derin izler bırakmaktadır. Bu çalışma, 24 Ocak 2020 tarihli merkez üssü Elazığ Sivrice İlçesindeki 6.9 şiddetindeki deprem ile 6 Şubat 2023 tarihinde merkez üssü Kahramanmaraş'ın Pazarcık ve Elbistan ilçelerinde olan 7.4 ve 7.9 şiddetlerindeki depremlerin tarihi ve merkez üssü açısından büyük ve küçük esnafa yansıyan ekonomik ve sosyal etkilerini incelemektedir. Çalışma, yarı yapılandırılmış nitel yöntemler kullanarak bu depremlerin esnaftaki etkilerini karşılaştırmalı bir şekilde ele almaktadır. 2020 depreminin ardından ekonomik belirsizlik ortamı depremin ekonomik etkilerini derinleştirmiştir. 2023 depremi sonrasında ise daha karmaşık bir tablo ortaya çıkmış, özellikle vatandaşların kredi erişimindeki zorlukları ve artan inşaat maliyetleri, toparlanma sürecini zorlaştırmıştır. Makale, bu iki deprem sonrası yaşanan ekonomik etkileri, iş kayıplarını, psikolojik etkileri ve sosyal yapının değişimlerini karşılaştırmalı olarak inceleyerek, esnafın karşılaştığı zorlukları ve toparlanma süreçlerini detaylandırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Doğal Afet, Ekonomik Kriz, Deprem, KOBİ

DEPREM VE DİRENÇLİ KENTLER

Irfan Özen ^{1,*} & Cafer Giyik ²

¹ Eğitim Şube Müdürlüğü Elazığ İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü

² Elazığ İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü Elazığ İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü
irfan.ozen@afad.gov.tr

Özet

Elazığ ili, Doğu Anadolu Fay Sistemi içerisinde yer almakta olup, bölgemizde çok sık deprem aktiviteleri görülmektedir. Tarihsel ve aletsel dönem depremleri incelendiğinde Elazığ ve yakın çevresinde çok sayıda depremin meydana geldiği görülmüştür. Elazığ'da son yıllarda meydana gelen depremlerin etkileri aşağıda tarih sıralamasıyla verilmiştir.

1. Mayıs 1971'de, 24 Ocak 2020 depreminin 150 km kuzeydoğusunda gerçekleşen Mw 6,9 Bingöl depremi, 65 kişinin ölümüne sebep olmuş ve ayrıca ciddi yapısal hasar da üretmiştir.
4. Mart 2010'da mevcut deprem kaynağının 100 km kuzeydoğusunda oluşan Mw 6,1 Elazığ-Kovancılar depremi 42 kişinin ölümüne, 100 kişinin yaralanmasına ve 300'e yakın binanın yıkımına sebep olmuştur.
6. 24 Ocak 2020 tarihinde merkez üssü Sivrice ilçesi Çevrimtaş köyü olan Mw 6,8 olan ve Elazığ ilinde 41 kişinin hayatını kaybetmesine neden olmuştur.
7. 27 Aralık 2020 tarihinde Kavaktepe köyünde 5,3 büyüklüğünde meydana gelmiştir. 2020 depremlerinde 31.000 konut ağır hasar görmüştür.
8. 25 Haziran 2021 tarihinde Bingöl Kiğı'da 5,2 büyüklüğünde bir deprem daha meydana gelmiş ve Elazığ ilini de etkilemiştir.
9. 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş Pazarcık Depremine 2 kişi hayatını kaybetmiş 20.000 konut ağır hasar görmüştür.

Alanda geliştirilecek nitelikli yapılar ve rekreasyon alanları ile yaşam standartları ve kalitesi yükseltilecektir. Alandaki riskli yapılar yıkılarak fen ve sanat kurallarına ve standartlarına uygun, sağlıklı ve güvenli yapılar inşa edilecektir. Yapılacak düzenlemeler ile sağlıklı fiziksel koşullardan ekonomik canlılığa kadar birçok alanda gelişim sağlanacaktır. Bununla birlikte alandaki gecekondu sorunun çözülmesi ve gecekondu sahiplerine kat mülkiyeti tapularının verilmesi de amaçlanmıştır. Dirençli Kent kurulumu şehrin vizyonuna dahil edilerek, bölgenin sağlıklı bir çevre ve sosyo-demografik bir yapıya kavuşturulması sağlanmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Deprem

AKILLI-DİRENÇLİ KENT ELAZIĞ İÇİN GELECEK TASAVVURLARI

İlhan Oğuz Akdemir

Coğrafya Fırat Üniversitesi
ioakdemir@firat.edu.tr

Özet

Doksiadis “Gelecek için yanlış kentler inşa ediyoruz. Yaptığımız her evde, her yolda, satın aldığımız her bir toprak parçasında gelecek için bizi bağlayan kentsel kararlar veriyoruz. Üzerinde düşünmeden, kenti anlamadan. Bu kent, dünyada neler olup bittiğini eğer anlarsak, yanlış bir kenttir. Tarihte ilk defa insan kendi kentinde özgürce dolaşamamaktadır; karşıdan karşıya geçmek için dahi çok sayıda otomobilin geçmesini beklemek zorundadır. Onlara karşı çıkamaz; onlar büyük, güçlü ve hızlıdır. İnsan ise küçük, yumuşak ve yavaştır. Şimdiki kent, geçmişteki tüm kentlerin en kötüsüdür.” tezinin ampirik bir örneği olarak Elazığ verilmek istenmiyorsa, Artık Dirençli kentlerin hedefi olan olan **"Akıllı-dirençli Kent"** projelerinin Elazığ'da tatbik edilmesi kaçınılmaz bir gerçekliktir.

Yenilikçi yaklaşımlar özellikle sosyal ve toplumsal sorunların çözümü yönünde ivme kazanmış durumdadır. Bu kapsamda, demografik, çevresel, toplumsal ve ekonomi konularında güncel eğilimler doğrultusunda yenilikçi yaklaşımlar ve uygulamalar geliştirilmektedir.

- Kentler, yaratıcılık ve yenilikçilik merkezleridir ve ekonomik ve bölgesel kalkınma için kilit rolü üstlenmektedirler.
- Yönetimsel sınırlar, kentlerin gelişmesinde; fiziksel, sosyal, ekonomik, kültürel ya da çevresel gerçekliği yansıtmamakta ve bu nedenle daha esnek ve kapsayıcı yönetim sistemlerinin geliştirilmesi gerekmektedir.
- Kentsel mekanda ayrışma ve kentsel yayılmanın yanı sıra, sosyal kutuplaşma, gelir eşitsizliği, ekosistemin baskı altında olması ve demografik yapıdaki değişimler bir çok kentin gelecekte başa çıkmak zorunda kalacağı problem alanları olarak görülmektedir.

Kentleşme ve kentsel planlamada; günümüzde ve geçmişte 100 yıllık süreç boyunca **“zemin ile uyumlu arazi kullanımı ve planlama” yaklaşımına** yaklaşılmaması, yerleşim birimlerinde yaşanan ve yaşanmakta olan birçok teknik, idari, mali ve hatta sosyo-kültürel sorunun ve acı felaketlerin ne yazık ki ana sebebidir. Fiziksel sistemler ve sosyal yapının meydana getirdiği sürdürülebilir bir omurga olarak nitelendirilen dirençli kentler, kentin ve toplumun ortak yararı için önemi büyüktür. Dinamik nüfus değişimleri, enerji kaynaklarındaki azalma, afet ve krizlerle uğraşan kentler, değişimin de ağır yükünü sırtlarında taşımaktadır. Tüm bu sorunların azaltılması ve etkilerinin minimum düzeye indirme görevi **kentsel dirençliliğe** sorumluluğu yüklemektedir. Kentsel dirençlilik, salt kentteki bina stoğunun dayanıklılığını arttıracak önlemlerden ziyade kentsel mekânların nasıl tasarlanacağı ve fonksiyonların mekândaki organizasyonu ile ilgilidir. Bunun için olası risklerin önlenmesi ve sorunların önceden fark edilerek önlem alınması durumları için kentsel dayanıklılığa yardımcı olacak **“coğrafi bilgi”** bilmenin gerekliliği bir kez daha ön plana çıkmaktadır.

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Dünyanın 7 temel sorunu arasında görülen sorunların tespitinde ve çözümünde coğrafi bilgi öne çıkmaktadır. Birinci sorun olarak görülen “nüfus artışı” nüfusun; küre, kıta, ülke, bölge ve daha küçük coğrafi birimler üzerinde mahalle veya sokak bazında dahi farklı dizayn, dağılışı ve dağılışı ortaya koyduğu yoğunluk haritası ile anlaşılabilir. Sığınmacılar ve mültecilerde nüfusun türevi olan ikinci küresel sorundur ve göç bir yer değiştirme hareketi olarak coğrafi mantığı önceler. Aşırı kentleşme, ortam kirlenmesi, afetler, temiz suya erişim, ekseninde, mantığında, analizinde ve çözümünde coğrafi bilgi ve mantığı olduğu küresel temel sorunlardır.

- Çevreyi tehdit etmeyen, afetlerin tehdit etmediği dirençli kentlerin oluşturulmasına,
- Jeomorfolojik, hidrografik, sakıncalı alanların sınırlandırılmasında,
- Kentsel altyapının iyileştirilerek, ulaşımın gelişmesine,
- Kentsel dönüşüm çalışmalarının etkili şekilde yürütülmesine,
- Daha sağlıklı bir kent ve kentli toplum oluşturulmasında,

katkı sağlayacaktır. Günümüz kentlerinde yaşanan sorunların; kaçınılmaz doğal nedenlerinin yanı sıra çok daha önemli oranda, yersel ilke ve kararlara uymayan kentsel planlama yanlışlarından, bilinçsiz ve yöntemsiz gerçekleştirilen yerleşim alanı seçimleri ile uygulamadaki denetimsiz ve yetersiz ya da yanlış teknik girişimlerden kaynaklanmaktadır. Kentsel dokuda jeolojik, topografik, morfolojik, hidrografik, meteorolojik kökenli doğal sorunların üzerine inşa edilen “**riskli kentsel doku**” Sonucunda yüksek kırılabilirliğe sahip kentler ortaya çıkmaktadır. Kent planlamasında, risklerden uzak ve maksimum faydayı sağlayan arazi kullanımını oluşturabilmek ancak coğrafi mekânın ve coğrafi ölçütlerin analiz edilmesi ve karar sürecinde belirleyici temel oluşturması ile mümkündür. Afet öncesi risk azaltma önlemleri ile kentlerin dirençli hale getirilmesi, toplumun güvenliğinin sağlanması için Afet öncesi hazırlık ve risk azaltma önlemleri ile kentlerin dirençli hale getirilmesi, kentin ve toplumun güvenliğinin sağlanması için coğrafi bilincin gerekliliği vurgusu bu çalışmanın temel amaçlarındandır.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, Akıllı Dirençli Kent, Afetler, Coğrafya, Coğrafi Bilgi, Kent, Kentsel Direnç

KORKU SENARYOLARINDAN UZAK BİR GELECEK TASAVVURU

Berra Cansız Kösesoy

Sosyal Hizmet Fırat Üniversitesi
bcansiz@firat.edu.tr

Özet

Gelecek üzerine kurgulanan her planın ana aktörü bugünün gençleridir. Gençler için bugün şahit oldukları veya deneyimledikleri soykırımlar, savaşlar, afetler ve diğer insani krizler ya da zihinlerindeki kaosu dört bir koldan besleyen başka küresel çabalar -örneğin; cinsiyet kimliğindeki süreklilik algısını yıkma ve cinsiyetsiz bir dünya inşa etme çabaları ya da güzellik ve moda algısı üzerine inşa edilen zorlayıcı kabuller ve uygulamalar- dikkati dağıtan, gençler için hedef şaşırtan güçlü krizlere gebe maruz kalışlardır. Gençlerimizin ihtiyaçları esasında sağlıklı bir toplumun da ihtiyaçlarıdır. Geleceğe yönelik planlama yaparken ilk olarak; mizaçla, fitratla, kültürle, tarihle ve biyolojik gerçeklerle uyumlu değerleri benimseyerek, gelecek için gençlerimize umut aşılayarak, onlara sorumluluklar yükleyerek, varlıklarının anlamsız ve amaçsız olduğu hissinden onları kurtarmalıyız.

Günümüzde yaşanan tüm insani krizlere ya da ahlaki ve toplumsal yapıyı hedef alan tüm saldırılara karşı gençler arasında iki farklı tutumun yaygın olduğu gözlemlenmektedir. İlkinde amansız bir umursamama hali hâkimdir. Kendi varlığını değerli ve güçlü bulmayan gençler gözleri önünde olan tüm insani krizleri görmemeyi ya da bir tepki vermemeyi tercih etmektedir. Gençlerin bir kısmı bunu bir savunma mekanizması olarak da kullanmaktadır. Diğer grupta ise; yaşanan acıları fazlasıyla içselleştiren, geleceğe dair umudunu kaybetmek üzere olan, bir şeyler yapmak isteyen ama doğru kaynak ve imkânları bulmakta zorlanan gençler yer almaktadır.

Korku senaryolarından uzak bir gelecek tasavvuru insani yardım ve gönüllük kültürünün oluşturulması ile mümkün olacaktır. Gönüllülük insanların hayallerini, amaçlarını ve eylemlerini daha iyi bir dünya için birleştirmesi anlamına gelmektedir. Birey ve toplum için sosyal faydanın yanında gönüllü çalışmalar, devletler için tamamlayıcı ve destekleyici bir faktör olarak toplumsal refaha katkı sağlamaktadır. Birleşmiş Milletler Gönüllüleri (UNV) gönüllülüğü tanımlarken “herkesin sesini duyurması ve eylemlerini tanıtmaları için bir fırsat” ifadesini kullanmaktadır. Gönüllü çalışmalar ve aktif yurttaşlık temelde toplumsal uyumu kolaylaştırmakta, güven ortamını tesis etmekte, sürdürülebilir kalkınmayı desteklemektedir. BM Genel Kurulu, 1985 yılında gönüllü çalışmaları ve faydalarını dünya çapında duyurmak için 5 Aralık gününü Dünya Gönüllüler Günü olarak ilan etmiştir. 2022 yılı itibariye UNV tarafından hazırlanan rapora göre; dünya genelinde 15 yaş üstü gönüllü sayısı 862 milyonun üzerindedir.

Tarihten gelen bir anlayışla Türkiye’de siyasal kültürü devletten ayrı düşünmek zordur. Sivil toplum yapılarımız, siyasal alana oldukça duyarlıdır. Bu nedenle ülkemizde modern anlamda bir sivil toplumdan söz etmek güçtür. Türkiye’de gönüllü katılımını ve yönetimini düzenleyen ve gönüllülerin

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

haklarını koruyan bir düzenleme bulunmamaktadır. 2019 yılında İstanbul Bilgi Üniversitesi'nin yaptığı kapsamlı bir araştırmaya göre; Türkiye'de gönüllü faaliyette bulunanların oranı %6,2'dir. 11. Kalkınma Planında, üniversitelerde gönüllülüğün yaygınlaştırılması hedefi doğrultusunda 2020-2021 eğitim öğretim döneminde "Gönüllülük Çalışmaları Dersi" verilmeye başlanmıştır. Aynı dönem yürütülen çalışmalar kapsamında 2019 yılı Gönüllülük Yılı olarak ilan edilmiştir. Tüm bu adımlar sahada gönüllük adına yeterli bir iyileşme sağlamamıştır.

Bugünün gençlerinin kayıp bir nesle dönüşmemesi ve sağlıklı bir toplumun inşası için gelecek tasavvurumuzu daha somut adımlarla planlamaya ihtiyacımız vardır. Elazığ özelinde ve ülke genelinde gençlerimizin dâhil olabileceği ve olmak isteyeceği gönüllük ve insani yardım esası ile faaliyet gösteren güvenli yapılanmalar oluşturmamız gerekmektedir. Gençlerimizin gelecek için bir amaç ve hayatları için temel prensipler edinebilecekleri, kendilerini daha önemli ve değerli hissedecekleri faaliyetlerde bulunmalarını ve gelecekte dünyayı bekleyen her türlü insani krize karşı daha donanımlı hale gelmelerini sağlayacak çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu amaçla gönüllüğü özendirmeli, gönüllü faaliyetler için zaman ayıran gençlerimizi ödüllendirmeliyiz. Ruhen ve bedenen sağlıklı bireylerin, sağlıklı toplumlar ve umutlu bir gelecek için ön koşul olduğunu unutmamalıyız.

Anahtar Kelimeler: Gönüllülük, İnsani Yardım, Gençlik, Sağlıklı Toplum

FIRAT ÜNİVERSİTESİ SOSYAL ETKİ ALANI (SO- ZONE) PROJESİ VE SOSYAL ETKİ EKOSİSTEMLERİ'NDE ÜNİVERSİTELERİN ROLÜ

Ahmet Melih Aşan

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Fırat Üniversitesi
asan.melih@gmail.com

Özet

Bilgi teknolojileri, mühendislik, mimarlık, enerji ve çevre, sağlık ve biyoteknoloji gibi teknik ve uygulamalı alanlarda sıkça kullanılan inovasyon kavramının doğa ve fen bilimlerinin etkisi altında kaldığı görülmektedir. Yirminci yüzyılın ikinci yarısında, sosyologlar tarafından sosyal teknoloji, sosyal buluş, sosyal mühendislik ve nihayetinde yönetim bilimciler tarafından ortaya konan sosyal inovasyon gibi kavramlar kullanılmaya başlanmıştır. Bu süreçte, inovasyon kavramının ihmal edilen sosyal yönü, iş birliği, güven ve resmi olmayan ilişkiler gibi örgütsel ve yönetsel yaklaşımlar ile ifade edilmiştir. Bugün “sosyal bilimler”in inovasyon sürecine aktif katılım sağlamasının gerekliliği gündeme gelmiş, daha önceden üstlendiği eleştirel ve pasif roller terkedilmeye başlanmıştır. Ulaşılan bu bilinç düzeyi ile toplumsal etkiye yönelik yaratıcı ve yeni yaklaşımlar arayışında olan “sosyal bilimler” aktif ve katılımcı bir konuma taşınmıştır.

Sosyal etki kavramı; sosyal inovasyon öznesi olan bireyler, işletmeler, hükümetler, sosyal amaçlı organizasyonlar ve bilgi üreticileri tarafından oluşturulan, sonuçlara dayalı uyumlu düşünce ve eylemler ile toplum yararına pozitif, anlamlı ve sürdürülebilir değişiklikler yaratılmasına katkıda bulunmayı ifade etmektedir. Türkiye’de sosyal girişimcilik alanındaki yönelim, üniversitelerin anahtar bir rol üstlenmesi ile güçlenmektedir. Bu süreçte üniversiteler hem bünyelerinde yeni kurumsal yapılar inşa etmekte (Sosyopark, Sosyokent, İstasyon TEDU vb.) hem de yeni sistemsal yaklaşımlar ile sosyal girişimciliğin önündeki engelleri ölçümleyip politika önerileri geliştirmektedirler. Bu çalışmada; öncelikle “beşeri sermaye” ve “sosyal girişimcilik” kavramlarının bir araya gelmesiyle oluşan “sosyal etki” kavramına odaklanılmış, ikincil olarak sosyal etki ekosistemlerinde üniversitelerin rolü ele alınmış ve son olarak “Fırat Üniversitesi So-Zone Projesi” bir fikir projesi örneği olarak irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Etki, Beşeri Sermaye, Sosyal Girişimcilik, Üniversite

BELEDİYELERDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM: ELAZIĞ BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Nilgün Kahraman

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Fırat Üniversitesi
nkahraman@firat.edu.tr

Özet

Teknolojinin hızla gelişmesi bütün sektörleri olduğu gibi kamu yönetimini de etkilemiştir. Kamu yönetimi teknoloji ile birlikte gelenekselliğinden ayrılmış ve yeni kamu yönetimine doğru geçiş sürecini başlatmıştır. Kamuda yaşanan bu dijital dönüşüm hem merkezi yönetimi hem de yerel yönetimleri etkilemiştir. Vatandaşa en yakın birimler olması sebebi ile belediyeler, yerel yönetimler içinde en önemli konumdadır. Vatandaşların kamu hizmeti anlamında belediyelerden beklentileri ve talepleri çok fazladır.

Belediyelerde teknoloji kullanımı ile birlikte belediyeler hizmetleri daha verimli, hızlı ve şeffaf bir şekilde sunmayı amaçlamaktadırlar. Belediyelerde dijital dönüşüm, e-belediye hizmetleri, akıllı şehir uygulamaları, vatandaş katılımı, mobil uygulamalar gibi unsurlardan oluşmaktadır. Teknoloji kullanımı, belediyelerin vatandaşlarına sunduğu hizmetlerin kalitesini artırırken, aynı zamanda maliyetleri düşürüp verimliliği artırmaktadır. Ayrıca, daha şeffaf ve katılımcı bir yönetim modeli oluşturulmasına yardımcı olmaktadır. Bu da vatandaşların belediyelere olan güvenini artırmakta ve genel yaşam kalitesini yükseltmektedir. Gelişen yeni teknolojilerle birlikte bu süreç, zaman içinde daha da gelişme gösterecektir.

Bu çalışmada dünya uygulamalarıyla birlikte belediyelerin dijital dönüşümünden bahsedilecektir. Ardından bu uygulamaların ışığında Elazığ'da yapılan ve yapılması gereken muhtemel uygulamalar tartışılarak öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Belediye, Dijital Dönüşüm, Dijitalleşme

ELAZIĞ'IN KORUYUCU SAĞLIK HİZMETLERİNİN ÇOK YÖNLÜ DEĞERLENDİRİLMESİ VE GELECEK TASAVVURU

Kevser Tuncer

Halk Sağlığı Fırat Üniversitesi
nurkev23@hotmail.com

Özet

Dünya Sağlık Örgütü 2019 yılında sağlık kavramını tanımlarken biyopsikososyal modeli kullanarak; “kişilerin fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik hali” olarak ifade etmiştir.

Ülkemizde sağlık hizmetlerinin insan merkezli, verimli ve adaletli bir şekilde sunulması için 2003 yılından beri “Sağlıkta Dönüşüm Programı (SDP)” yürütülmektedir. Bu programın temel amaçlarında biri de topluma yönelik sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesidir.

Türkiye’de 2003 yılında başlatılan Sağlıkta Dönüşüm Politikaları kapsamında koruyucu ve önleyici sağlık hizmetleri birinci basamak sağlık hizmetlerinde, topluma ve kişiye yönelik hizmetler olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Bu kapsamda bireye yönelik koruyucu, önleyici ve tedavi edici sağlık hizmetlerinin aile hekimleri tarafından Aile Sağlığı Merkezleri’nde (ASM); geri kalan sağlık hizmetlerinin daha etkili ve verimli bir şekilde topluma sunulması için Toplum Sağlığı Merkezleri (TSM) kurulmuştur.

Elazığ 2023 koruyucu sağlık hizmeti sunumu;

212 aile hekimi, ortalama nüfusu 2850, 81 Aile Sağlığı Merkezi

11 Toplum Sağlığı Merkezi

4 Sağlıklı Hayat Merkezi, 30100 başvuru

20840 Meme kanseri tarama, 17400 Serviks Kanseri tarama, 9780 Kolorektal Kanseri tarama

1 Verem Savaş dispanseri, 3500 başvuru

şeklinde olmuştur.

Koruyucu sağlık hizmeti sunumu etkinleştirilmesi adına taramalar artırılmalı, hizmet sunumu yapan birimlerin tanıtımı gerçekleştirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: korucu sağlık, elazığ, kanser tarama

ELAZIĞ YÖRESİNDE, KARDİYOVASKÜLER HASTALIK TANISI OLAN BİREYLERDE, UYGUNSUZ ALTERNATİF TEDAVİ ARAYIŞLARI

Hasan Korkmaz ¹, Halenur Balcı ² & Sevda Korkmaz ^{3,*}

¹ Kardiyoloji Fırat Üniversitesi

² Psikiyatri Fırat Üniversitesi

³ Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Fırat Üniversitesi
skorkmaz@firat.edu.tr

Özet

Giriş ve Amaç: Son zamanlarda, akut ve kronik hastalığı olan bireylerde ilaç tedavisini bırakma ve bunun yerine kanıtlanmış yararı olmayan alternatif tedavi yöntemlerine başvurma oranlarının artış gösterdiği gözlenmektedir. Çalışmamızda, bölgemizde yaşayan kardiyovasküler hastalığı olan bireylerde, kullanılan ilaç dışı madde veya yöntemlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Materyal ve Metod: Çalışmamıza, Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Kardiyoloji Anabilim Dalı'na başvuran, 18-65 yaş arası, kardiyovasküler hastalığı olan 100 katılımcı alınmıştır. Tüm katılımcılara çalışma hakkında bilgi verilerek yazılı onamları alınmıştır. Literatür taraması yapılarak tarafımızca oluşturulan bir sosyodemografik veri formu ve 10 sorudan oluşan bir anket formu üzerinden hastalar ile görüşme yapılmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde alternatif ve geleneksel tedavi yöntemlerinin gruplandırılarak hatırlatılması amaçlanmıştır. İkinci bölümde katılımcıların alternatif ve geleneksel tedavi uygulamaları kullanımının irdelenmesi amaçlanmıştır. Analizler SPSS 25 paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların 54'ü erkek, 46'sı kadın hastalardan oluşmuştur. Hastaların yaş ortalaması 51.94± 9.23 olarak bulunmuştur. Hastaların %53'ünün hekime başvurmadan önce veya başvuru sonrasında bitkisel ürün kullandıkları belirlenmiştir. 24 hasta adını hatırlamadığı bir bitki karışımı kullandığını ifade etmiştir. Tek başına ise, ıhlamur, adaçayı, kuşburnu, sarmısak, sinameki ve alıç sirkesi en fazla tercih edilen bitkisel ürünler olarak tespit edilmiştir. Hastaların %57'sinin bedensel uygulamaları, bunlar içerisinde de en fazla kaplıca, kupa, hacamat ve sülük yöntemlerini tercih ettikleri belirlenmiştir. Ancak bu uygulamaları yaparken sadece 3 kişi(%5) doktor veya bu konuda yetkili bir kişiden yardım aldığını bildirmiştir. Alternatif tedavi yöntemi kullananların %48'i mevcut tedaviye ek olarak bu yöntemleri denediklerini ifade etmişlerdir. Bu tedavileri kullanan kişilerin büyük çoğunluğu, arkadaş veya akraba tavsiyesi ile ya da medyadan duyduktan sonra bu uygulamaları denediğini bildirmiştir. %91'i bu yöntemi uyguladıklarını doktoruna söylemediğini, %95'i kullandıkları bitkilerin mevcut ilaçları ile etkileşime girebileceğini bilmediğini ifade etmiştir. Bitkisel ürünleri kullananlar sırasıyla en fazla maddi imkanlarının yetersiz olması, tıbbi tedaviye destek olması, ilaçların yan etkilerini azaltmak ve stres düzeyini azaltmak amacıyla bu ürünleri tercih ettiklerini ifade etmişlerdir.

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Sonuç: Bir tedavi yönteminin yararlı olduğunun kanıtlanması için bu tedavinin hangi sıklıkla, hangi dozda, ne kadar süre kullanılması gerektiği net olarak ortaya konulmalıdır. Ayrıca bunların uygulanması sonucunda hastalıkta hangi oranda düzelme sağlandığı ve bunun karşılığında katlanılması gereken kısa ve uzun dönem olumsuz durumların veya yan etkilerin tam olarak ortaya konması gerekir. Bir bitkisel özütte, o hastalık için faydalı bir takım maddeler olabilir. Ama bunun kullanılma dozu, sıklığı, süresi ve oluşturacağı olumsuzluklar ve diğer tedavilerle etkileşimi net olarak ortaya konmadığı sürece kişiye zarar verir. Örneğin kan sulandırıcı bir özelliği olduğunu düşündüğümüz bir bitkisel özüt, fazla kullanıldığında kanama yapacaktır. Eksik kullanıldığında pıhtılaşmaya neden olacaktır. Ayrıca modern tıp, mevcut hastalıkta pıhtılaşma kaskadının hangi aşamasının bloke edilmesi gerektiğini, o hastalığa özgü olarak net ortaya koymuş ve bu durumu bazı testlerle ölçülebilir duruma getirmiştir. Örneğin kan sulandırıcı ilaç kullanması gerektiren kalp krizi, kapak hastalığı, balon stent uygulamaları sonrası durumlarda, kullanılması gereken ilaçlar hepsi farklıdır ve pıhtılaşma kaskadının tamamen farklı aşamalarında etki gösterir ve bir birinin yerine kullanılmaz. Kullanılan doza bağlı olarak pıhtılaşmayı hangi oranda bloke ettiği testlerle tam olarak ortaya koyabilir. Kan sulandırıcı özelliği olan bir bitkisel özütün pıhtılaşma kaskadının onlarca kanıtlanmış kaskadının hangi basamağını bloke ettiğini bilemez ise mevcut hastalık için uygun olup olmadığına karar veremeyiz. Dolayısıyla bilinçsizce kullanılan bu özütler, hayati tehlike riski yaratacak bir çok durum oluşturabilir. Nihayetinde şahit olduğumuz, böbrek ve karaciğer yetmezliği, kalp krizi, iç organ kanamaları, felç atakları, kan tablosunun ileri düzey bozulmaları olan, çok sayıda hastalarımız mevcuttur. Bu nedenle doğal olduğu düşünülen, bu tedavi yöntemlerini ehil olmayan kişilerin tavsiyesi ile kullanmak, helede bu tedavileri ilgili hekimden gizlemek doğru değildir ve sağlığın dahada bozulmasına neden olabilir.

Anahtar Kelimeler: Bitkisel ürün, kardiyovasküler hastalık,

DEPREM BÖLGESİNDE YAŞAYAN TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE STRES DÜZEYİ İLE MİZAH TARZLARI VE BAŞETME STRATEJİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Sevda Korkmaz ^{1,*}, Metin Kaya Gürgöze ², Hatice Lale ³, Buğra Yapar ⁴ & Ahmet Kavaklı

5

¹ Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Fırat Üniversitesi

² Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Fırat Üniversitesi

³ Tıp Eğitimi Fırat Üniversitesi

⁴ Psikiyatri Fırat Üniversitesi

⁵ Anatomi Fırat Üniversitesi

skorkmaz@firat.edu.tr

Özet

Toplumdaki her bireyde, stresli yaşam olayları sonrasında, farklı düzeylerde psikolojik belirtiler ve davranışsal tepkiler ortaya çıkabilmektedir. Bilişsel değerlendirmeler ve kişinin olaya yüklemiş olduğu anlam kadar kullanmış olduğu başetme mekanizması ve mizah tarzı da stres tepkisinin belirlenmesinde büyük bir öneme sahiptir. Çalışmamızda, 6 Şubat 2023 tarihinde bölgemizde yaşanan deprem felaketinden etkilenen tıp fakültesi öğrencilerinde, stres düzeyi ile baş etme stratejileri ve mizah tarzları arasındaki ilişkinin araştırılması amaçlanmıştır.

Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesinde, 6 Şubat 2023 tarihli depremi yaşayan, eğitiminin farklı kademelerinde öğrenim görmekte olan, 259 öğrenci, çalışma hakkında bilgi verilerek gönüllü onam formu imzalatılarak çalışmaya alınmıştır. Tüm katılımcılara yaş, cinsiyet vb. sosyodemografik bilgileri sorgulayan, tarafımızca hazırlanmış, yarı yapılandırılmış bir sosyodemografik veri formu online olarak uygulanmıştır. Daha sonra katılımcılara, Mizah Tarzları Ölçeği (MTÖ), Başa Çıkma Tutumları Değerlendirme Ölçeği (COPE-R) ve Algılanan Stres Ölçeği (ASÖ-14) online olarak uygulanmıştır. İstatistiksel analizde SPSS programı (IBM statistics for Windows version 25, IBM Corporation, Armonk, New York, USA) kullanılmıştır. Veri toplama araçlarından elde edilen veriler sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma değerleri ile incelenmiştir. Normal dağılım özelliği göstermeyen sayısal değişkenler ile ölçeklerden alınan puanlar ve ölçeklerin birbirleri arasındaki ilişki spearman korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir. Sosyodemografik özelliklere göre ölçek puanlarında farklılık olup olmadığı Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H analizi ile değerlendirilmiştir.

Araştırmanın örneklemini, Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan 18-45 yaşları aralığında 259 öğrenciden oluşmaktadır. Örneklemin % 56,8'i (n=147) kadın, % 43,2'si (n=112) erkektir. Öğrencilerin kullandıkları mizaç türleri arasında puanı en yüksek olan olumlu mizaç türlerinden biri olan katılımcı mizaç türü olmuştur (43.78±8.081). En az kullanılan mizaç türleri sırasıyla saldırgan ve yıkıcı mizaç türü olarak bulunmuştur. Başa çıkma tutumları açısından en yüksek puan ise yaklaşımcı başa çıkma alt ölçeği puanları olmuştur (20.05±4.013). Öğrencilerin algılanan stres ölçeği puanları ile geliştirici mizaç alt ölçekleri arasında negatif yönde ve yıkıcı mizaç alt

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

ölçekleri arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur. Geliştirici mizah tarzının algılan stres ölçeği puanları ile negatif yönde anlamlı bir ilişkisinin olduğu saptanmıştır($p=0,011$). Ayrıca yıkıcı mizah tarzı stres düzeyiyle pozitif yönde ilişkili bulunmuştur ($p=0,003$). Yine stres puanları ile başa çıkma alt ölçeklerinden yaklaşım ve uyum sağlama alt ölçekleri arasında negatif, sakınma-kaçınma ve kendine ceza verme alt ölçekleri arasında pozitif yönde bir korelasyon bulunmuştur. Herhangi bir hobisi olan öğrencilerin olumlu mizah tarzları puanlarından olan geliştirici ve katılımcı mizah türü puanlarının hobisi olmayanlara göre daha yüksek olduğu, olumsuz mizaç türlerinden olan yıkıcı ve saldırgan mizah türü puanlarının ise anlamlı düzeyde daha düşük olduğu bulunmuştur.

Stresli yaşam olayları ile mücadele edebilme becerisi ile bireyin sahip olduğu başa çıkma mekanizmaları ve mizah tarzları arasında da yakın bir ilişki bulunmaktadır. Bu ilişkinin incelenmesi toplumda, olumlu mizaç davranışlarının ve uygun başetme becerilerinin geliştirilebilmesi için gerekli çalışmaların yapılmasında yol gösterici olabilir.

Anahtar Kelimeler: Tıp fakültesi öğrencileri, Stres, Başa çıkma tutumu, mizah tarzı,

FIRAT ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNDE MADDE BAĞIMLILIĞI FARKINDALIĞININ ARAŞTIRILMASI

Filiz Ersöğütçü ^{1*}, Irem Bulut ², Mehmet Gürkan Gürok ², Bilal Üstündağ ² & Soner Özgen ³

¹ Hemşirelik Fırat Üniversitesi

² Tıp Fakültesi Fırat Üniversitesi

³ Fizik Fırat Üniversitesi

fersogutcu@firat.edu.tr

Özet

Fırat Üniversitesi öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini, algıladıkları sosyal ve ekonomik durumları, bağımlılık yapıcı madde çevresinin olup olmadığı, bağımlılık konusundaki eğitim alma durumu, bağımlılık yapıcı madde deneyimi ile madde bağımlılığı farkındalıklarını ve bu değişkenler arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır.

Araştırma kesitsel tanımlayıcı desende yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, 2021-2022 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Fırat Üniversitesi'nde eğitime devam eden 45.349 öğrenci oluşturmuştur. Örneklem büyüklüğünün hesaplanmasında Epi Info programı kullanılarak %50 beklenen sıklık, %5 kabul edilebilir hata payı ve %99 güven aralığı ile 654 birey olarak belirlenmiştir. Araştırma, dahil edilme kriterlerini taşıyan 1.039 birey ile tamamlanmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan Sosyo-Demografik Form ve Madde Bağımlılığı Farkındalık Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler lisanslı SPSS 22 paket programında değerlendirilmiş ve önemlilik düzeyi $p<0.005$ olarak kabul edilmiştir.

Bu araştırmada, katılımcı öğrencilerin %54,6'sı kadın, %45,4'ü ise erkektir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %56,5'i aileleri ile yaşamakta, %59,9'u orta ekonomik gelir düzeyine sahip ve %43,6'sı orta düzeyde sosyal destek almaktadır. Öğrencilerin %82,3'ünün çevrelerinde bağımlılık yapıcı madde kullanan bireyler bulunmaktadır. Ayrıca, %65,3'ü bağımlılık ile ilgili herhangi bir eğitim almamış ve %61,5'i bağımlılık yapıcı maddeyi hiç denememiştir. Öğrencilerin madde bağımlılığı farkındalık ortalaması $103,17\pm11,13$ ile ortalamanın üzerinde çıkmıştır.

Fırat Üniversitesi öğrencilerinin madde bağımlılığı farkındalığı ortalamanın üzerindedir, ancak çoğunun bağımlılık konusunda eğitim almadığı ve çevrelerinde bağımlılık yapıcı madde kullanan bireylerin bulunduğu görülmüştür. Bu durum, üniversitede madde bağımlılığı ile ilgili eğitim programlarının artırılması gerektiğini göstermektedir. Ayrıca, rehberlik ve danışmanlık hizmetleri güçlendirilerek öğrencilerin sosyal destek ihtiyaçlarının karşılanması sağlanmalı ve çevresel riskleri azaltmak için farkındalık kampanyaları düzenlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Madde Bağımlılığı, Farkındalık, Üniversite Öğrencileri

GEÇİCİ KORUMA KAPSAMINDAKİ SURIYELİ GÖÇMENLERİN GELENEKSEL VE TAMAMLAYICI TIP KONUSUNDAKİ BİLGİ, TUTUM VE DAVRANIŞLARI

Irem Bulut ^{1,*}, Gökben Özbey ², Edibe Pirinçci ¹ & Erhan Atıcı ³

¹ Tıp Fakültesi Fırat Üniversitesi

² Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Fırat Üniversitesi

³ 112 Acil Sağlık Hizmetleri Elazığ İl Sağlık Müdürlüğü

irem_oz@hotmail.com

Özet

Dünyada ve ülkemizde geleneksel ve tamamlayıcı tıp (GETAT) yöntemlerinin kullanım sıklığı giderek artmaktadır. Bu araştırmanın temel amacı, Elazığ iline gelen Suriyeli göçmenlerin geleneksel ve tamamlayıcı tedavilerle ne gibi tedbirler aldığı, kullanılan yöntemlerin ne olduğunun tespiti, bireylerin geleneksel ve alternatif tıba olan tutumlarının ortaya konulmasıdır. Kesitsel tipteki araştırmanın evrenini Elazığ ilinde yaşayan geçici koruma kapsamındaki 13.234 Suriyeli göçmenden, Epi Info programıyla %95 güven aralığı %5 hata payı ile 373 kişi oluşturmuştur. 314 kişiye ulaşılmıştır (%84.1). Anket sosyo-demografik bilgiler ve Geleneksel Tamamlayıcı Tıp Tutum Ölçeğini içermektedir. Anket Türkçe olarak hazırlanıp Arapça ve Türkçe bilen tercüman aracılığıyla yüz yüze uygulanmıştır. $p<0.05$ istatistiksel anlamlılık olarak kabul edilmiştir. %52,2'si kadın olup yaş ortalaması $36,69\pm 17,37$ yıldır. GETAT uygulamaları hakkında göçmenlerin en fazla bilgi sahibi oldukları yöntemler; vitaminler, fitoterapi ve dua olarak bulunmuştur. GETAT yöntemleri hakkında bilgi edilen kaynaklarda birinci sırada kitaplar, ikinci sırada internet gelmektedir. Göçmenlerin %50.0'ı GETAT yöntemlerinden herhangi birini kullanmıştır. GETAT yöntemlerini kullanmış olanlar kullanmayanlara göre GETAT uygulamalarına karşı daha olumlu tutum göstermişlerdir ($p<0,05$). Araştırma sonuçları, bireylerin yarısının bir tamamlayıcı ve alternatif tedavi yöntemi kullandığını, kullanılan yöntemlerin en çok kitle iletişim araçlarında vurgulanan vitaminler ve bitkisel yöntemleri ve dua uygulamaları olduğunu göstermiştir. Türkiye'de yaşayan farklı kültürel geçmişe sahip bireylerin tamamlayıcı ve alternatif tedavi kullanım yöntemlerini belirleyecek daha büyük örneklemli çalışmalar yapılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel ve tamamlayıcı tıp (GETAT), Göçmen, Suriyeli göçmenler, Bilgi, Tutum

YÖREMİZ GASTRONOMİSİNİN MİKROBİYOTA OLUŞUMUNA KATKISI

Nuray Arı ^{1,*}, Sümeyra Kayalı ¹, Hatice Handan Akbulut ¹ & Erdem Köroğlu ²

¹ Tıp Fakültesi Fırat Üniversitesi

² Mikrobiyoloji Fırat Üniversitesi

dr.nurayari@gmail.com

Özet

Geleneksel Elazığ mutfak kültürü, Türk mutfak kültüründen izler taşır. Elazığ mutfağında; tarihi Oğuzlara kadar uzanan tutmaç, anamaşı, umaç aş, kara kavurma gibi yemekler günümüzde de varlığını sürdürmektedir. İklim, coğrafi özellikler ve yörede yetişen ürün çeşitliliğine göre şekillenen yemeklerin birçoğu yalnızca Elazığ'a özgüdür. Elazığ mutfağı, 150-200 yemek çeşidine sahip, zengin, köklü bir Anadolu mutfağıdır ve birçok fermente yiyeceği kültüründe barındırarak günümüze kadar taşıyabilmiştir.

Gastrointestinal flora diğer adıyla mikrobiyota, insandaki hücre sayısından 10 kat fazla mikroorganizmayı (bakteriler, arkeler, mantar ve virüsler) içeren bir hücre topluluğudur ve yaklaşık 2 kg ağırlığa sahiptir. Mikrobiyota insandakinin 150 katı gen içermektedir. Vücudun oro-nazo-faringeal alan, cilt, vajen, gastrointestinal sistem (GİS), göz, akciğerler ve üst solunum yolları gibi farklı yerlerinde farklı mikroorganizma toplulukları vardır. Mikrobiyota, GİS'de özellikle de kolon kısmında en yoğun olarak bulunur. Gastrointestinal mikrobiyal kolonizasyonun doğumda başladığı kabul edilmektedir. Ancak yakın zamanda yapılan bazı çalışmalarda plasenta, amniyotik sıvı, umbilikal kord ve mekonyumda da in utero bakteri varlığı bildirilmiştir. Ayrıca geçmişte steril olduğu düşünülen ancak günümüzde bir mikrobiyotası olduğu bilinen anne sütü ile beslenme, içindeki flora ile gastrointestinal mikrobiyotanın çeşitliliğini artırır.

Yöresel gastronomik çeşitlilik yıllar içerisinde kişinin mikrobiyotasının gelişimini olumlu etkileyen etmenlerden biridir. Mikrobiyota kişiye özeldir ve bu çeşitliliğin sağlanmasında; fermente gıda, genetik, yaşanan yer, yaşanan çevre, sosyal faktörler, hijyen ve antibiyotik kullanımı gibi çeşitli faktörler etkin rol oynar. Yaşamın özellikle ilk 3 yılında konakçı-mikrobiyota etkileşimi ve mikrobiyotanın genetik, diyet ve diğer çevresel faktörlerle modifikasyonu, immün sistemin olgunlaşması, sağlıklı büyüme ve çocuğun nörolojik gelişimi açısından çok önemlidir.

Fermente gıdaya dair en eski kanıtlar Çin'deki Neolitik döneme, M.Ö. 7000 yıllarına dayanmaktadır. Bu dönem tarımın ve dolayısıyla gıda bolluğunun ardından nispeten kıtlık dönemlerinin yaşandığı mevsimlerin geliştiği zamana denk gelmektedir. Güneybatı Asya'daki Elazığ yöresinin de içinde olduğu 'Bereketli Hilâl'de M.Ö. 9000 yıllarında ekinler yetiştirilmiş, M.Ö. 7000 yıllarında keçi, koyun ve sığır evcilleştirilmeye başlanmıştır. Bununla birlikte, M.Ö. 6500'lerde sütü fermentasyon yoluyla peynire dönüştüren ilkel süreçler ortaya çıkmıştır ve bunun en önemli faydası ürünlerin raf ömrünün

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

uzaması olmuştur. Böylece bolluk zamanında mevcut olan et, süt, meyve vb. gıdaların kıtlık zamanında kullanmak üzere saklanabilmeleri için bir mekanizma bulunmuştur.

Yöremize özgü tulum peyniri, et sucuk, üzüm sirkesi, turşu çeşitleri, mayalanmış ekmek çeşitleri, tarhana ve bumbar benzeri fermente gıdaların tarihi çok eskilere dayanmaktadır. Fermente gıdalar mikrobiyota gelişimini de destekleyerek toplum sağlığına olumlu yönde katkı sağlamaya ve sofralara lezzet katmaya devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mikrobiyota, Fermentasyon, Gastronomi

DİYABET HASTALARININ ERİŞKİN BAĞIŞIKLAMA İLE İLGİLİ BİLGİ DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Şafak Özer Balin

Tıp Fakültesi Fırat Üniversitesi
safakozerbalin@hotmail.com

Özet

Diyabet, yaygınlığı ve komplikasyonları nedeniyle dünya çapında önemi giderek artan bir sağlık sorunudur. Özellikle düzensiz ve sağlıklı beslenme, obezite, günlük fiziksel aktivitenin azalması, yaşlanan nüfus ve pek çok diğer nedenlerle diyabet hastalarının sayısı hızla artmaktadır. 2015 yılında yaklaşık 415 milyon diyabet hastası varken, bu sayının 2040 yılında 642 milyona ulaşacağı öngörülmektedir. Ayrıca birçok toplumda olduğu gibi ülkemizde de son yıllarda tip 2 diyabetin gençler ve çocuklarda görülme sıklığı da artmıştır. Diyabetle ilişkili klinik olarak en önemli enfeksiyonlar, hem toplum hem de hastane ortamında sıklıkla ortaya çıkan viral (grip, hepatit B ve zona gibi) ve bakteriyel alt solunum yolları enfeksiyonları (zatürre gibi) ile üriner sistem, kan dolaşımı ve deri yumuşak doku enfeksiyonlarıdır. Büyük bir kısmı aşıyla önlenabilir olan bu hastalıklardan özellikle grip ve zatürre diyabet hastalarında ciddi morbidite ve mortalitede artışına neden olmanın yanında artan hastaneye yatış sıklığı, antibiyotik kullanımı ve antibiyotik direnç gelişimi ile sonuçlanmaktadır. Bu nedenle diyabetik hastalar aşıyla korunabilir hastalıklar açısından titiz şekilde değerlendirilmeli ve uygun aşilar yapılmalıdır. Dünya Sağlık Örgütü birçok enfeksiyon hastalığının primer korunmasında aşılamanın önemini vurgulayıp belirli yaş gruplarında ve hastalıklarda farklı aşı protokollerini önermektedir. Bununla beraber ulusal ve uluslararası kılavuzlarda diyabetik hastalara yönelik belli başlı enfeksiyöz ajanlara karşı aşılama programlarının önemi vurgulanmıştır. Amerikan Diyabet Birliği, Türkiye Endokrinoloji ve Metabolizma Derneği ve Türkiye Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Uzmanlık Derneği kılavuzlarına göre, diyabetik hastalara yönelik önerilen başlıca aşilar grip, zatürre, hepatit B ve zona aşilardır. Çalışmamızda diyabet hastalarının grip, zatürre, hepatit B ve zona aşiları ile ilgili bilgi düzeylerinin ve tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu kesitsel çalışma diyabet tanısı konmuş hastaların katılımıyla gerçekleştirildi. Onam veren hastaların demografik özellikleri (yaş, cinsiyet, eğitim durumu) kayıt altına alındı. Hastalara araştırma ve literatur verilerinden yararlanılarak hazırlanan anket formları dağıtıldı. Anketi tamamlayan hastalardan anketler alınarak veri girişi yapıldı. İstatistiksel analiz için IBM SPSS Statistics for Windows. Version 22.0 programı kullanıldı.

Çalışmaya 89 (%57.4)'u kadın olmak üzere 155 hasta dahil edildi. Hastaların sadece %8.4'ü üniversite mezunu idi. Diyabet yanında 98 (%63.2) hastada eşlik eden başka kronik hastalıklar vardı. Hastaların 73 (%47.1)'ü son bir yılda şiddetli bir enfeksiyon yaşarken, bunların 24 (%32.8)'ü hastanede yatarak tedavi gördü.

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Tüm bu çalışma popülasyonu içerisinde sadece 2 (%1.3) hasta yaptırılması önerilen aşılarından haberdardı. Ancak bununla beraber hastaların 51 (%32.9)'i olması gereken en az bir aşıyı olmuştı. Aşı olma nedenleri arasında en sık doktorunun yönlendirmesi (%43.1) ve yazılı ya da görsel medyadan (%19.6) öğrenmesi olduğu saptandı. Yaşamlarının herhangi bir döneminde aşı olan hasta oranı, grip aşısı için %26.5, hepatit B aşısı için %3.2 ve zatürre aşısı için %1.9 idi. Hastaların hiç biri zona aşısı olmamıştı. Her yıl uygulanması gereken grip aşısını doğru uygulayan hasta sayısı ise sadece 21 (%13.5) idi. Diyabet hastaların aşı olmama sebepleri arasında aşının etkinliği hakkında yeterli bilgiye sahip olmamaları (%38.7) veya etkinliğine güvenmemeleri (%26.5) olduğu görüldü. Ayrıca %38.7 hasta gelişebilecek olumsuz aşı yan etkisinden çekinmekte idi. Gelecekte aşı olma düşünce sıklığı ise %49.7 (n:77) saptandı.

Çalışmamızda diyabetik hastalarda aşılama gerekliliği konusunda farkındalığın ve aşılama oranlarının yetersiz olduğu gözlemlendi. Bu oranların artması için sağlık çalışanlarının, özellikle de hekimlerin aşı önerisinde daha fazla bulunması ve aşılama ile ilgili hasta eğitimlerinin artırılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Diyabet, bağışıklama, farkındalık

ELAZIĞ'DA HİZMET SUNAN HASTANELERİN WEB SİTELERİNDE SUNDUKLARI E-SAĞLIK HİZMETLERİ ÜZERİNE KARŞILAŞTIRILMA BİR İNCELEME

Mümtaz Korkutan ^{1,*} & Hasan Uzun ²

¹ Sağlık Yönetimi Mardin Artuklu Üniversitesi

² Yönetim ve Çalışma Sosyolojisi Fırat Üniversitesi

mumtazkorkutan@artuklu.edu.tr

Özet

Günümüzde sağlık hizmetlerinin dijitalleşmesiyle birlikte önemli bir konu haline gelen e-sağlık uygulamalarının hastanelerdeki kullanımı gün geçtikçe yaygınlaşmaktadır. Bu çerçevede Elazığ ilinde hizmet sunan hastanelerin web sitelerinde sundukları e-sağlık hizmetlerinin karşılaştırılması amaçlanmıştır. Bu araştırma Elazığ'daki kamu, özel ve üniversite hastanelerinin web sitelerinde sunulan e-sağlık hizmetlerini ve bu hizmetlerin sunduğu avantajları karşılaştırmayı amaçlamaktadır.

Elazığ'da faaliyet gösteren hastanelerin çoğu, hasta ve sağlık profesyonelleri için çeşitli e-sağlık hizmetleri sunmaktadır. Bu hizmetler arasında online randevu alma sistemi, tıbbi raporların dijital ortamda paylaşılması, hasta dosyalarının elektronik olarak saklanması uzaktan hasta değerlendirilmesi ve tıbbi danışmanlık hizmetleri bulunmaktadır. Her hastane kendi web sitesinde bu hizmetleri farklı düzeylerde ve yöntemlerle sunmaktadır. Örneğin, bazı hastaneler mobil uygulamalar aracılığıyla online randevu alma imkanı sunarken, diğerleri web tabanlı platformlar üzerinden bu hizmeti sağlamaktadır. Ayrıca, tıbbi danışmanlık hizmetleri genellikle canlı görüşme veya online iletişim formu şeklinde sunulmakta ve bu hizmetlerin kullanıcı dostu arayüzlerle desteklendiği görülmektedir.

Karşılaştırmalı inceleme sonucunda, hastanelerin e-sağlık hizmetlerindeki farklılıklarının, kullanıcı deneyimi ve erişilebilirlik açısından önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Bazı hastanelerin daha gelişmiş teknoloji ve kullanıcı dostu arayüzlerle hizmet sunduğu gözlemlenirken, diğerlerinin ise bu konuda daha sınırlı hizmetler sunduğu görülmektedir. Sonuç olarak, Elazığ'daki hastanelerin web sitelerinde sundukları e-sağlık hizmetlerinin karşılaştırılması, bu hizmetlerin yaygınlığını, kullanıcı memnuniyetini ve sağlık hizmetlerinin dijital dönüşümündeki rolünü anlamak açısından önemli bir perspektif sunmaktadır. Bu çalışma, yerelde Elazığ başta olmak üzere bölgedeki hastanelerin e-sağlık hizmetlerini geliştirmelerine ve iyileştirmelerine yönelik önemli katkılar sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, E-sağlık, Hastane, Web site

ENDEMİK TÜR GUNDELIA MUNZURENSIS'İN SACCHAROMYCES CEREVISIAE KÜLTÜR ORTAMINDA HİDROJEN PEROKSİT TOKSİSİTESİNE KARŞI ETKİSİ

Fatih Yılmaz ¹, İsmail Türkoğlu ¹, Gökem Kırmızıyaka Özmen ^{2*} & Ökkeş Yılmaz ²

¹ Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Fırat Üniversitesi

² Biyoloji Fırat Üniversitesi

gkirmizikaya@firat.edu.tr

Özet

Bu çalışmada, Tunceli Ovacık ilçesinden toplanan ve yakın zamanlarda Gundelia cinsinin yeni bir türü olarak teşhisi yapılan endemik bir tür olan Gundelia munzurensis bitkisinin yaprak ve çiçek kısımlarından elde edilen dimetil sülfoksitli (DMSO; ekstrakt çözücüsü) ekstraktları ile hidrojen peroksit tek veya kombinasyon halinde Saccharomyces cerevisiae kültürlerine eklenerek, hücre peletlerinde total protein, malondialdehit (MDA), redükte glutatyon (GSH) ve okside glutatyon (GSSG) miktarları ile katalaz (CAT), glutatyon s-transferaz (GST) ve süperoksit dismutaz (SOD) enzim aktiviteleri üzerindeki etkileri araştırılmıştır. S. cerevisiae, hücrelerimizle birçok temel biyolojik özelliklerin ortak olması ve kolay kültürlenebilmesi nedeniyle en çok çalışılan deneysel organizmalardan biridir. Hidrojen peroksit (H₂O₂) ise oksidatif stres oluşumunda rol oynayan toksik bir bileşendir. Çalışma kapsamında S. cerevisiae kültür ortamlarına 100 µL H₂O₂ ile G. munzurensis bitkisinin yaprak ve çiçek kısımlarının ekstraktlarından 1 mL eklenmiş ve kontrol, H₂O₂, DMSO, MY (G. munzurensis yaprak ekstraktı), MY+H₂O₂, MÇ (G. munzurensis çiçek ekstraktı) ve MY+H₂O₂ grupları oluşturulmuştur.

Çalışma sonuçlarına göre, S. cerevisiae peletlerinin total protein miktarı kontrol grubuna göre H₂O₂, DMSO, MY, MY+H₂O₂ ve MÇ gruplarında yükseldiği (p<0,05, p<0,01), MÇ+H₂O₂ grubunda ise azaldığı saptanmıştır (p<0,05). MDA düzeyi, H₂O₂, DMSO ve MY gruplarında kısmen artış gösterirken, MÇ grubunda azaldığı (p<0,05) ve MY+H₂O₂ ve MÇ+H₂O₂ gruplarında ise kontrol grubuna göre farklılık bulunmamıştır (p>0,05). GSH düzeyi, kontrol grubuna göre H₂O₂, MY, MY+H₂O₂ ve MÇ+H₂O₂ gruplarında azaldığı belirlenmiştir (p<0,05, p<0,001). GSSG miktarının ise kontrol grubu dışında bütün gruplarda farklı oranlarda yükseldiği tespit edilmiştir (p<0,05, p<0,01, p<0,001). Katalaz enzim aktivitesi, kontrol grubuna göre DMSO, H₂O₂, MY+H₂O₂, MÇ ve MÇ+H₂O₂ gruplarında yüksek bulunmuştur (p<0,05, p<0,01). GST enzim aktivitesi, kontrol grubuna göre MY, MY+H₂O₂ ve MÇ gruplarında belirgin düzeyde azaldığı gözlenmiştir (p<0,001). SOD düzeyinde ise gruplar arasında farklılık bulunmamıştır (p>0,05).

Sonuç olarak, G. munzurensis bitkisinin yaprak ve çiçek kısımlarının ekstraktları S. cerevisiae hücrelerinde H₂O₂ ile oluşturulan oksidatif strese karşı farklı etkilere sahip olduğu ve yapılacak olan ilgili araştırmalara yol göstererek katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Anahtar Kelimeler: *Gundelia munzurensis*, *Saccharomyces cerevisiae*, Hidrojen peroksit, oksidatif stres

ELAZIĞ VE TÜRKİ CUMHURİYETLER ARASINDA SAĞLIK TURİZMİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Irem Bulut ^{1,*}, Metin Kaya Gürgöze ² & Sevda Korkmaz ³

¹ Tıp Fakültesi Fırat Üniversitesi

² Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Fırat Üniversitesi

³ Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Fırat Üniversitesi

irem_oz@hotmail.com

Özet

Uluslararası Sağlık Turizmi; Sağlık amaçlı yurtdışından ülkemize geçici bir süreliğine gelen, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan veya Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmakla birlikte yurtdışında ikamet eden gerçek kişilerin aldıkları her türlü sağlık hizmeti ile bunlarla ilgili destek hizmetleri olarak tanımlanmaktadır. Sağlık turizmi uluslararası turizm hareketlerinin önemli bir parçası olarak son yıllarda hızlı bir şekilde gelişim gösteren ve büyüyen, ülke ekonomileri için stratejik hale gelen bir sektör olmuştur. Başlangıçta sektörün estetik cerrahisi alanında daha ucuzunu arayan insanlar tarafından yönlendirildiği düşünülürken giderek kalp kapağı ameliyatı veya organ nakli gibi hayati sağlık uygulamaları da tercih edilir olmuştur. Sağlık turizmi alanında dünyada en fazla tercih edilen ülkeler; ABD, Hindistan, Küba, Kosta Rika, Tayland, Singapur, Kolombiya, Malezya ve Türkiye'dir. Tedavide bekleme sürelerinin uzun olması, bazı tedavilerin birçok ülkede sigorta kapsamında olmaması, fiyatların yüksek olması veya istenen tedaviler ile ilgili hizmet veren uzman doktorların azlığı gibi sebepler insanları tedaviyi kendi yaşadıkları yerlerin dışında aramaya yönlendirmiştir. Farklı ülkeler sağlık turizmindeki talebi çekmek için birer cazibe merkezi konumdadır. Türkiye'nin coğrafi konumu, Asya ve Avrupa ülkelerine yakın olması ve sağlık sektöründeki altyapı imkanlarının gelişmişliği yıllara göre yabancı hasta sayısında artışa neden olmuştur. Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) veya eski adıyla Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi; Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkiye'nin üye; Macaristan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Türkmenistan'ın gözlemci statüsünde yer aldığı Türk devletlerinden oluşan bir uluslararası kuruluştur. Bu nedenle; Orta Asya Türk Cumhuriyetlerden bahsedildiğinde aklı; Kazakistan, Azerbaycan, Özbekistan, Türkmenistan ve Kırgızistan gelmelidir. Türkiye ile coğrafi yakınlıkları mevcuttur. Elazığ ili de Türkiye Cumhuriyetlerin sağlık turizmi destinasyonlarına eklenebilir. Elazığ ilinin sağlık göstergelerine bakıldığında 13 hastane, 3181 yatak sayısı, 1872 nitelikli yatak sayısı, 525 yoğun bakım yatak sayısı, 211 Aile Hekimliği birimi ile sağlık hizmeti vermektedir. Nitelikli yatak sayısı %70.5'tir. 2. ve 3. Basamak müracaat sayısı 3.922.076'dır. Yapılan ameliyat sayısı yıllık 46.326'dır. 688 uzman hekim mevcuttur. Elazığ'da işletme belgeli 28 tesis, 1260 oda, 2557 yatak sayısı, yatırım belgeli 1 tesis, 144 oda, 288 yatak sayısı, basit konaklama işletme belgeli 22 tesis, 609 oda, 1222 yatak sayısı bulunmaktadır. 3, 4, 5 yıldızlı 16 tesis bulunmaktadır. Gecelik konaklama en pahalısı 3281 TL iki kişilik oda fiyatı olacak şekildedir. Elazığ Havalimanı, Türkiye'nin ilk sivil havalimanlarından olma özelliği taşımaktadır. Meydanın şehirden uzaklığı 12 km olup, ulaşım otobüs ve taksi işletmeciliği ile sağlanmaktadır. Meydanda, otopark, kafeterya, VIP salonu da bulunmaktadır. 2022 yılında dış hatlarda 49552 yolcu taşınmıştır. Elazığ gerek teknoloji, gerekse altyapı ve personel açısından önemli

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

bir potansiyele sahiptir. Tarihi ve doğal dokusu, coğrafi konumu ve kültürel varlıkları da Elazığ'ı medikal turizm için cazip bir destinasyon haline getirebilecek etmenlerdir. Elazığ, medikal sağlık alanında en çok plastik ve obezite cerrahisi başta olmak üzere, göz ameliyatları, tüp bebek, açık kalp ameliyatları, kulak burun boğaz, ortopedi, onkolojik cerrahi ve medikal onkoloji gibi tıbbi tedaviler ile hizmet verebilecek durumdadır. Elazığ termal turizm ve sıcak su kaynağı açısından önemli alanlara sahip olduğundan bu sektörde de hizmet verebilecek potansiyele sahiptir. Çalışmadaki amaç, Türkiye'nin sağlık turizmi potansiyeli ile Türki Cumhuriyetler arasındaki sağlık turizminde, Elazığ ilinin sağlık sektöründeki etkinliğini ortaya koyarak İstanbul ya da diğer büyük şehirlerimize iyi ve değerli bir alternatif olduğunu verilerle ortaya koymaktır. Türki Cumhuriyetler ve Elazığ arasında her türlü işbirliğinin yanı sıra turistik ilişkilerinde gelişmesi ve bunun bir kısmının sağlık turizmi kapsamında gerçekleşmesi için gerekli analizlerin yapılması, tanıtımların artırılması ve projeler geliştirilmesi önemli olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık turizmi, Elazığ, Medikal turizm, Türki Cumhuriyetler, Turizm

EBEVEYN OKURYAZARLIĞININ ÇOCUKLARIN AĞIZ DİŞ SAĞLIĞINA ETKİSİ

Irem Ipek

Diş Hekimliği Fakültesi Fırat Üniversitesi
iremipek4493@gmail.com

Özet

Okuryazarlık, bireylerin toplumsal yaşamını ve hayat boyu yaşam kalitelerini arttıran becerilerin başında gelir. Düşük okuryazarlık seviyesi, toplumların sağlık sonuçları üzerinde hem doğrudan hem de dolaylı olarak olumsuz etkiler yaratabilir. Okuryazarlık seviyesi düşük olan bireyler, sağlıklarını geliştirmede, korumada, sağlık bilgilerine erişimde ve bu bilgileri anlamada zorluk yaşayabilirler. Ağız sağlığı okuryazarlığı, genel toplum sağlığı için kritik öneme sahiptir. Ağız sağlığı hakkında yeterli bilgiye sahip olmak, bireylerin diş çürükleri, diş eti hastalıkları ve diğer ağız sağlığı sorunlarını önlemek için gerekli adımları atabilmelerini sağlar. Düzenli diş hekimi kontrolleri, doğru diş fırçalama ve diş ipi kullanımı, sağlıklı beslenme alışkanlıkları ağız sağlığı okuryazarlığının temel unsurlarıdır. Ağız sağlığı davranışları, yaşamın ilk yıllarında başladığından bebeklik ve erken çocukluk çağı döneminde bakım verenlerin ağız sağlığı bilgisi bu davranışların ortaya çıkmasında etkilidir. Ebeveynlerin, çocuklarının süt dişlerinin önemi ve bakımı konusunda bilgilerinin olmaması veya yetersiz olması, erken çocukluk çağı çürüklerini engelleyebilecek veya profesyonel hizmet arayışında başarılı olabilecek uygun önlemleri alma olasılıklarını düşürür. Ağız sağlığı okuryazarlığının iyileştirilmesi ve artırılması toplumların ağız sağlığının geliştirilmesi için önemlidir. Bu konuda hem diş hekimlerine hem de hastalara yönelik, eğitim programlarının, projeler, kampanyalar sayesinde geniş kitlelere ulaşılarak bireyler daha bilinçli hale gelir ve kendi sağlıklarını daha iyi yönetebilirler. Bu tür programlar, çocukluk çağından itibaren başlatılarak, genel sağlığın ayrılmaz bir parçası olan ağız sağlığı bilincinin erken yaşlarda kazanılmasına katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Okuryazarlık, ağız ve diş sağlığı

KORONER ANJİYOGRAFİ İŞLEMİ YAPILAN HASTALARA UYGULANAN MÜZİK DİNLETİSİNİN VE İNHALER AROMATERAPİNİN AĞRI ŞİDDETİ, KAYGI VE KORKU DÜZEYİNE ETKİSİ

Fatma Gür ^{1,*} & Gülcan Bahçecioğlu Turan ¹

¹ Hemşirelik Fırat Üniversitesi
gurfatma174@gmail.com

Özet

Bu araştırma koroner anjiyografi işlemi yapılan hastalara uygulanan müzik dinletisinin ve inhalaromaterapinin ağrı şiddetine, kaygı ve korku düzeyine etkisinin incelenmesi amacıyla yapıldı. Araştırma, ön test son test kontrol gruplu randomize deneysel bir çalışma olarak yapıldı. Araştırma, Kasım 2022- Haziran 2023 tarihleri arasında Fırat Üniversitesi Hastanesi ve Fethi Sekin Şehir Hastanesi'nin Koroner Anjiyografi Ünitesi'ne koroner anjiyografi olmak için gelen, kriterleri karşılayan ve onam alınan 128 birey ile yürütüldü. İşlem öncesi bekleme salonunda müzik grubu hastalarına rast makamı klasik Türk müziği kulaklık ile 10 dk ve işlem sırasında da sürekli dinletildi. İnhalasyon aromaterapisi deney grubuna işlemden önce 5 dk boyunca lavanta yağı spançüzeline üç damla damlatılarak ve işlem sırasında sürekli koklatıldı. Müzik ve inhalasyon aromaterapi deney grubundaki hastalara işlem öncesi 10 dakika müzik dinleme ve 5 dakika lavanta yağı uygulandı ve bu iki uygulama işlem boyunca sürekli olarak uygulandı. Kontrol grubundaki hastalara ise herhangi bir girişimde bulunulmadı. Verilerin toplanmasında “Hasta Bilgi Formu”, “Visual Analog Skala-Ağrı (VAS-P)”, “Visual Analog Skala-Kaygı (VAS-A)”, “Visual Analog Skala-Korku (VAS-F)”, “Durumluk Kaygı Ölçeği (DKÖ) kullanıldı. Verilerin analiz edilmesinde; yüzdelik, ortalama $\pm$ standart sapma, medyan, Shapiro Wilknormallik testi, varyans analizi (ANOVA), kikare testi, Karışık düzen varyans analizi kullanıldı. Araştırmada, gruplar arasındaki farklar incelendiğinde; işlem öncesi VASP, VAS-F, VAS-A ve DKÖ puan ortalamalarında anlamlı fark saptanmadı ($p>0.05$). İşlem sonrası müdahale grupları ve kontrol grubu arasında VAS-P, VASF, VAS-A ve DKÖ puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık saptandı. Sonuç: Müzik dinletisi ve inhaler aromaterapinin koroner anjiyografi yapılan hastalarda ağrı şiddeti, kaygı ve korku düzeyini azalttığı belirlendi. Bu sonuçlar doğrultusunda, müzik dinletisi ve/veya inhaler aromaterapinin koroner anjiyografi işlemi esnasında kullanımının yaygınlaşması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ağrı Şiddeti, Aromaterapi, Kaygı, Koroner Anjiyografi, Müzik,

SANAL GERÇEKLİK UYGULAMASININ KORONER ANJİYOĞRAFI UYGULANAN HASTALARDA AĞRI ŞİDDETİNE, ANKSİYETE DÜZEYİNE VE HASTA MEMNUNİYETİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA

Fatma Gür ^{1,*}, Gülcan Bahçecioğlu Turan ¹, Zülfünaz Özer ² & Çağlar Tarkan ³

¹ Hemşirelik Fırat Üniversitesi

² Hemşirelik İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

³ Tıp Fakültesi Fırat Üniversitesi

gurfatma174@gmail.com

Özet

Koroner anjiyografi işlem sırasında hastalar bilinçli olduklarından, olası komplikasyonlara ve belirsiz bir sonuca ilişkin ağrı ve anksiyete deneyimleyebilirler. Bu çalışma, sanal gerçeklik uygulamasının koroner anjiyografi uygulanan hastalarda ağrı şiddetine, anksiyete düzeyine ve hasta memnuniyetine etkisini incelemek amacıyla yapıldı. Araştırma evrenini, 4 Temmuz – 29 Kasım 2022 tarihleri arasında Fırat Üniversitesi Hastanesi'nin Anjiyografi Ünitesi'ne anjiyografi olmak için başvuran hastalar oluşturdu. Örneklem grubunu ise, bu tarihler arasında araştırma kriterlerini ve araştırmayı kabul eden hastalar oluşturdu. Randomize kontrollü olan çalışma, 35 müdahale ve 35 kontrol grubu olmak üzere toplam 70 hasta ile yapıldı. İşlem başlamadan önce hem müdahale hem kontrol grubundaki hastalara anketler (VAS, ADDS, Anksiyetenin Fizyolojik Belirtileri İzlem Formu) uygulandı. Müdahale grubundaki hastalara işlem başlamadan 1 dakika öncesinden başlanarak işlem tamamlanana kadar Cardboard Süper Flex Dürbün Gözlük içine yerleştirilen android mobil telefonla, müzik fonlu, “Gizli Bahçe” lisanslı ürün sanal gerçeklik uygulamasıyla izletildi (30-45 dk). Koroner anjiyografi işlemi tamamlandıktan 10-15 dakika sonra anketler tekrar uygulandı. Kontrol grubundaki hastalara ise sadece rutin tedavileri yapıldı. Kontrol grubu hastalarına işlem bittikten yaklaşık 10-15 dakika sonra daha önce uygulanan Veriler, “Tanıtıcı Bilgi Formu”, “Visual Analog Skala (VAS)”, Anksiyete Durumunu Değerlendirme Skalası (ADDS), “Anksiyetenin Fizyolojik Belirtileri İzlem Formu” ve “Sanal Gerçeklik Gözlüğü Uygulamasından Memnuniyet Formu” kullanılarak toplandı.

Müdahale grubunun kontrol grubuna göre uygulama sonrası VAS, ADDS, kalp atım hızı, diastolik ve sistolik kan basıncı, solunum sayısı puan ortalamalarının anlamlı olarak azaldığı saptanırken O2 saturasyon değerinin ise anlamlı olarak arttığı bulundu. Bu çalışmada, sanal gerçeklik uygulamasının koroner anjiyografi yapılan hastalarda ağrı ve anksiyeteyi azaltmada, hasta memnuniyetini artırmada ve vital bulguları normatif düzenlemede etkili olduğu bulundu.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, anksiyete, anksiyetenin fizyoloji belirtileri, koroner anjiyografi

DİŞ PROTEZİ KULLANIMINDA AĞIZ SAĞLIĞI PROSEDÜRLERİ

Buse Yücel ¹ & Ayşe Rençber Kızılkaya ^{1,*}

¹ Diş Hekimliği Fakültesi Fırat Üniversitesi
ayserencber23@hotmail.com

Özet

Kron, köprü gibi sabit diş protezleri, eksik, kırılmış ve kaybedilen dişlerin estetik, çiğneme fonksiyonlarını yerine koymak için sıklıkla kullanılan yüksek başarı oranına sahip bir tedavi yöntemidir. Sabit diş protezleri kullanan hastalar, oral hijyenine dikkat etmediğinde çürük ve periodontal problemlerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır. Bahsedilen problemlerle karşılaşmamak için protezlerin teslim edildiği seansta, düzenli olarak dişlerin mekanik temizlenmesi hakkında hastaların bilgilendirilmesi ve motive edilmesi gerekir. Bu konuda diş hekimlerine önemli bir rol düşmektedir. Diş fırçaları, diş macunları, diş ipi, ara yüz fırçaları, gargaralar, superfloss, dil kazıyıcıları, ağız duşları gibi yardımcı araçlar kullanılarak etkili oral hijyenin sağlanması, sabit protezlerin prognozunu iyileştirir. Plak, yapışkan bir bakteri tabakası olup, diş ve sabit diş protezlerinin üzerinden fırçalama ile mekanik olarak uzaklaştırılabilir bu da hastanın kabiliyetine ve motivasyonu ile yakından ilgilidir. Diş macunları plağın uzaklaştırılmasında fırçalama yöntemi ve uygun diş fırçası seçimi kadar önemlidir. Ara yüz fırçaları ve diş ipi komşu iki diş yüzeyi arasında temizlenmesi zor alanlarda kullanılır. Gargaralar ya da ağız bakım suları gıda birikiminin ve bakterilerin çoğalmasını engellemektedir. Superflosslar ise bir veya birden fazla diş eksikliğinde kullanılan köprülerde bulunan yapay dişlerin altında ve erişilmesi zor bölgelere ulaşarak plağı uzaklaştırır. Son yıllarda popüler olan ağız duşları gelişmiş ülkelerde koruyucu diş hekimliği uygulamalarında kullanılan, hava ve suyu basınçlı bir şekilde uygulayan mekanizmaları ile dişlere, diş eti ceplerine, diş aralarına, sabit diş protezlerinin altına ulaşan, fırçanın erişemediği noktaların temizlenmesine yardımcı olurlar. Ancak diş fırçalamanın, diş ipi ve ara yüz fırça kullanımının yerini alamayacağı, birlikte kullanıldıklarında ağız bakımını iyileştirdiği çalışmalarla ortaya konulmuştur. Kullanımının kolay olması, basınç ayarlarının değiştirilebilmesi, diş etlerini uyararak kan dolaşımını artırması, diş ipi ve ara yüz fırçalarına göre plağın uzaklaştırılmasında daha üstün olması avantajları arasındadır. Hastaların ihtiyaçlarına göre yöntemlerin belirlenmesi ve rutinlerine ağız duşlarının eklenmesi oral sağlığı olumlu yönde etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Ağız Duşu, Ağız Hijyeni, Diş İpi, Süperfloss, Protez

ELAZIĞ İLİNDE SAĞLIKLI ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE AYAK BAŞPARMAĞI FLEKSÖR KAS KUVVETİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: DOMİNANT İLE NON-DOMİNANT AYAK KARŞILAŞTIRILMASI

Muharrem Gökhan Beydağı¹ & Nurseda Başgün^{1,*}

¹ Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Fırat Üniversitesi
nursedabasgun@gmail.com

Özet

Amaç: Ayak baş parmak fleksör kas kuvveti yürüme, koşma ve sıçrama gibi aktivitelerde oldukça önemli bir belirteçtir. Bu çalışmanın amacı, sağlıklı genç bireylerde, dominant ve non-dominant ekstremitelerdeki ayak baş parmak fleksör kas kuvvetlerinin karşılaştırılmasıdır.

Yöntem: Çalışmaya, yaş ortalaması 22 ± 2.08 yıl olan 58 (42 kadın, 16 erkek) sağlıklı birey dahil edildi. Katılımcıların demografik bilgileri alındıktan sonra dominant ve non dominant ayak başparmak fleksör kas kuvvetleri pinchmetre ile değerlendirildi. Dominant ve non dominant ayak başparmak fleksör kas kuvveti verilerinin karşılaştırması için bağımsız t-testi kullanıldı.

Sonuç: Katılımcıların dominant ve non dominant ayak başparmak kas kuvveti arasında anlamlı fark bulundu ($p: 0.03$). Katılımcıların dominant alt ekstremitesi ayak başparmak fleksör kas kuvvetinin non dominant ekstremiteye göre daha fazla olduğu görüldü.

Tartışma: Bu çalışma, sağlıklı bireylerde dominant ayak baş parmağı fleksiyon kas kuvvetinin non-dominant tarafa göre anlamlı olarak daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, motor dominansı ve nöromüsküler adaptasyonlar ile açıklanabilir ve klinik uygulamalar açısından önemli çıkarımlar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ayak başparmağı, fleksör, kas, kuvvet

SPİNAL KORD HASARI SONRASI İRİSİN HORMONUNUN VÜCUT AĞIRLIĞI, YEM VE SU TÜKETİMİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Meryem Sedef Doğru ^{1,*}, Seçil Yılmaz ¹ & Zübeyde Ercan ²

¹ Fizyoloji Fırat Üniversitesi

² Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Fırat Üniversitesi

sedef571@hotmail.com

Özet

Amaç: Bu çalışmada irisinin, spinal kord hasarı (SKH) oluşturulan hayvanlarda canlı ağırlık değişimi ile yem ve su tüketimi üzerine araştırılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmada 36 adet Sprague Dawley (SD) cinsi erkek sıçan kullanılmıştır. Hayvanlar; Kontrol, Sham, SKH modeli+Deiyonize, SKH modeli+İrisin olmak üzere 4 gruba ayrılmıştır (n=9). SKH modeli+Deiyonize, SKH modeli+İrisin gruplarındaki hayvanlara torakal 10 (T10) seviyesinde klips sıkıştırma yöntemiyle spinal kord hasarı oluşturulmuştur. Sham grubundaki hayvanlara laminektomi yapılmıştır. SKH modeli+İrisin ve SKH modeli+Deiyonize grubundaki hayvanlara model oluşturulduktan sonra 6 hafta süreyle 100ng/kg dozda intraperitoneal olarak sırasıyla irisin ve deiyonize su verilmiştir. Deney süresince hayvanların canlı ağırlık yüzde değişimi, kümülatif yem ve su tüketimleri (100 gr canlı ağırlık için) izlenmiştir. İstatistiksel analiz One Way Anova'nın Tukey testi ile yapılmıştır.

Bulgular: Spinal kord hasar modeli oluşturulduktan sonra canlı ağırlık yüzde değişiminde, kontrol grubu ile diğer gruplar arasında anlamlı farklılık gözlenmiştir ($p<0,05$). Yem tüketimi; irisin verilen grupta deiyonize su verilen grupla karşılaştırıldığında anlamlı oranda azalmıştır ($p<0,001$). Su tüketimi SKH+Deiyonize grupta diğer gruplarla karşılaştırıldığında anlamlı oranda artmıştır ($p<0,05$).

Sonuç: Egzersizle uyarılan bir hormon olan irisinin spinal kord hasarı sonrası beslenme davranışı ve vücut ağırlığı üzerinde etkileri olabileceği gösterilmiştir. Altında yatan mekanizmaların aydınlatılması için ek çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu çalışma 221S430 numaralı TÜBİTAK projesi kapsamında desteklenmiştir

Anahtar Kelimeler: Spinal kord yaralanması, İrisin, Canlı ağırlık değişimi, Yem ve su tüketimi

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ETİK DEĞERLERE YATKINLIK DURUMLARI İLE KLİNİK KARAR VERME BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Özlem Ikde Öner ^{1,*} & Filiz Ersöğütçü ¹

¹ Hemşirelik Fırat Üniversitesi
ikdeoner@firat.edu.tr

Özet

Amaç: Bu çalışma öğrenci hemşirelerin etik değerlere yatkınlıklarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı türde yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümünde 2022-2023 eğitim-öğretim yılında eğitim gören toplam 703 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma örneklemini belirlemek amacıyla Epi İnfö programı kullanılarak %95 güven aralığı %5 hata payı ile 248 öğrenci olarak belirlenmiştir. Araştırma 264 öğrenci ile tamamlanmıştır. Araştırmanın verileri Mayıs-Haziran 2022 tarihleri arasında Kişisel Bilgi Formu, Etik Değerlere Yatkınlık Ölçeği (EDYÖ) ve Hemşirelikte Klinik Karar Verme Ölçeği (HKKVÖ) ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; sayı, yüzde, ortanca, ortalama, standart sapma, korelasyon analizi yapılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20.86 ± 1.564 olup %68.7' si kadındır. Katılımcıların % 73.1'inin klinik karar verme ile ilgili eğitim almadığı bulunmuştur. Etik Değerlere Yatkınlık Ölçeği ortalama puanı 61.63 ± 10.66 , Hemşirelikte Klinik Karar Verme Ölçeği ortalama puanı 107.71 ± 15.06 bulunmuştur. Klinik karar verme ölçeği ile etik değerlere yatkınlık ölçek puanları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.001$)

Sonuç: Bu bulgular doğrultusunda öğrencilerin etik değerlere yatkınlıklarının yüksek olduğu, klinik karar verebilme durumlarının ise ortalamanın üzerinde olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrenci hemşirelerin klinik karar verme puanları arttıkça, etik değerlere yatkınlık puanları azalmıştır. Hemşirelerin kliniklerde hasta bakımı açısından çok kritik ve önemli kararlar vermektedir. Hemşirelikte etik eğitiminde, karar verme becerisi kazandırabilecek eğitimlerin müfredata eklenmesi önerilir.

Anahtar Kelimeler: Etik Değer, Öğrenci Hemşireler, Klinik Kara Verme

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN YOĞUN BAKIM UYGULAMASINA İLİŞKİN DENEYİMLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Gül Dural

Hemşirelik Fırat Üniversitesi
gulkaya2224@gmail.com

Özet

Giriş ve amaç: Yoğun bakım ünitesindeki hastalar fiziksel, zihinsel, sosyal ve ruhsal bir çok acı çekebilmektedir. Hemşirelik öğrencileri, insancıl bakım sunabilmek ve hastaların hayatlarının geri kalanını onurlu bir şekilde yaşamalarını sağlamak için yoğun bakım ortamı hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Buna karşılık, hemşirelik öğrencileri klinik stajları sırasında sıklıkla zorluklar yaşarlar. Bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin yoğun bakım uygulamasına ilişkin deneyimlerini belirlemek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Araştırma, nitel tanımlayıcı tasarım kullanılarak Eylül 2023-Aralık 2023 tarihleri arasında Türkiye'nin doğusundaki bir üniversite hastanesinin yoğun bakım ünitelerinde klinik staja çıkan 15 hemşirelik öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın amacına ve evrene göre araştırmacı tarafından iki form oluşturulmuştur. Birinci formda katılımcıların bilgileri, ikinci formda yarı yapılandırılmış görüşme soruları yer almaktadır. Verilerin değerlendirilmesinde tematik analiz kullanıldı. Etik kurul onayı alındı.

Bulgular: Öğrencilerin onu kadın, beşi erkekti. Yaşları 20 ile 23 arasında olup 2. sınıf hemşirelik öğrencileriydi. Yapılan tematik analiz sonucunda dört ana tema ve dokuz alt tema belirlenmiştir: Temalar; (1) Mesleki yeterlilik (2) Duygusal değişimler, (3) Zorlayan durumlar, (4) Etkileyen olaylar olarak belirlendi.

Sonuç ve öneriler: Yoğun bakımda yatan hastalara bakım verme hemşireler için oldukça önemli bir deneyimdir. Yoğun bakım ortamını görmek, deneyimlemek, önemini kabul etmek ve hemşirelik eğitiminde ona yer vermek özel öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Deneyim; hemşire; yoğun bakım

INVESTİGATING THE RELATIONSHIP BETWEEN HEALTH LITERACY, HEALTHY BEHAVİORS AND DİGİTAL DİET HEALTH LİTERACY AMONG ADULTS İN TÜRKİYE

Pınar Soylar ^{1,*} & Emre Demirel ¹

¹ Hemşirelik Fırat Üniversitesi
psoylar@firat.edu.tr

Özet

Background: This study was conducted to determine the relationship between digital healthy diet literacy, health literacy and healthy behaviors among adults.

Methods: A cross-sectional study was conducted in Türkiye with 464 adults in 2023. A survey including Personal Information Form, Health Literacy, Digital Healthy Diet Literacy Scale and healthy behavior questions were applied to participants. The data were collected with online and correlation and regression analyses was performed between variables.

Results: It was determined that participants with higher health literacy had higher digital healthy diet literacy ($r=0,420$, $p < 0.001$). There was no significant relationship between healthy behaviors such as regular exercise, eating habits, non-smoking, using vitamin supplement and digital diet health literacy. Health literacy, age, education level, having a chronic disease, healthy behaviors were predicting 24 % of digital healthy diet literacy overall. Health literacy and age significantly impacted digital healthy diet literacy ($p=0.001$ and $p=0.004$, respectively). Those who took vitamin supplements (such as Vitamin C, Vitamin B12, Vitamin D) had a Digital healthy diet literacy score 4.073 points higher than those who did not ($p=0.001$).

Conclusion: The significant positive correlation between health literacy and digital healthy diet literacy indicates that individuals well-versed in understanding and acting upon health information are similarly proficient in navigating digital platforms for dietary guidance. The regression analysis revealing that health literacy and age emerged as significant contributors, depicting the critical role of these factors in navigating the digital information landscape proficiently. Future research should focus on developing and evaluating intervention models that effectively integrate health literacy improvement with behavior change techniques to foster sustainable healthy lifestyles.

Anahtar Kelimeler: Health literacy; Digital Diet; Adults

THE EFFECT OF MOTIVATIONAL INTERVIEWING TECHNIQUES ON THE KNOWLEDGE LEVEL OF ASTHMA CONTROL AMONG MOTHERS OF CHILDREN WITH ALLERGIC ASTHMA

Esra Ruşen Karhan ¹ & Pınar Soylar ^{2,*}

¹ Çocuk Hastanesi Diyarbakır Sağlık Müdürlüğü

² Hemşirelik Fırat Üniversitesi

psoylar@firat.edu.tr

Özet

Background: This study aims to evaluate the effect of education given with motivational interviewing techniques to mothers of children with allergic asthma aged 4-11 years on asthma control and asthma knowledge level.

Methods: The research was designed according to the CONSORT checklist with a randomized controlled design. A total of 76 participants were randomly divided into an intervention group (n = 38) and a control group (n = 38). All participants in the experimental group were given asthma education with motivational interviewing techniques by a pediatric nurse. The control group received no further education. The Childhood Asthma Control Test and Asthma Knowledge Level Questionnaire were used to collect data.

Results: The asthma control and asthma knowledge scores of the mothers included in the experimental group were found to be significantly higher compared to the control group (p<0,001). In the experimental group, asthma control scores increased from 14,29 ± 4,27 to 21,37 ± 1,57 after education. **The mean score of the asthma knowledge score increased from 54,74 ± 10,89 to 73,47 ± 7,17 after intervention.**

Conclusions: The study showed that education given with motivational interviewing techniques to mothers of children with allergic asthma increased their knowledge and had a positive effect on asthma control.

This could result in fewer asthma attacks, reduced hospitalizations, and overall improved quality of life for both children and their families. The study may raise awareness among healthcare providers and the general public; reduce the burden on healthcare systems and improve overall public health outcomes.

The study's findings have the potential to positively impact public health by improving asthma management, raising awareness, preventing complications, and empowering caregivers in the management of childhood asthma.

Anahtar Kelimeler: Asthma; motivational interviewing; nurses

ELAZIĞ'IN HARPUT KÖFTESİ

Şule Ayhan ^{1,*}, Murat Altan ¹ & Seda Önal ¹

¹ Beslenme ve Diyetetik Fırat Üniversitesi
sule_ayhan_23@hotmail.com

Özet

Bir toplumun, içinde yaşadığı kültürü yansıtan yeme içme kültürü, kuşaktan kuşağa aktarılan bir miras olarak kabul edilmektedir. Yöreden yöreye farklılaşan lezzetleri barındıran Türk mutfak kültürü, zengin çeşitliliğe sahip ve damak tadına uygun olmakla birlikte; pek çok yemek ve yiyecek türü ile sağlıklı ve dengeli beslenmeye kaynaklık edebilecek örnekleri barındırmaktadır. Türkiye’de bölgeler arasında farklı yemek türleri bulunmakta ve her bölgenin kendine özgü pişirme teknikleri ve yemek kültürü bulunmaktadır. Doğu Anadolu Bölgesi, Türkiye’de zengin yemek kültürüne sahip bölgelerden biridir. Kökenleri Anadolu’nun en eski yerleşim yerlerinden Harputa’a dayanan ve Doğu Anadolu Bölgesi’nin güzide şehirlerinden biri olan Elazığ da, zengin mutfak kültürüyle dikkat çekmektedir. Elazığ mutfağı sebze yemekleriyle birlikte ağırlıklı olarak et yemekleri, hamur işleri ve tatlıları içermektedir. Ayrıca tahıl grubundan özellikle bulgur pek çok geleneksel Elazığ yemeğinde yerini almaktadır. Bununla birlikte özellikle çeşitli otlar hem yaş haliyle hem de kuru haliyle yemekleri lezzetlendirmektedir. Elazığ mutfak kültürü deyince akla ilk gelen yemeklerden biri olan Harput köfte kıyma, ince bulgur, soğan, salça, kuru reyhanın birleşiminden oluşmakta ve sosundaki reyhanla birlikte kendine has lezzetiyle ön plana çıkmaktadır. Hazırlanan köfte karışımı küçük ceviz boyutunda yuvarlanıp orta yerine parmağın hafif bastırılmasıyla çukurlaştırılır ve salçalı ve kuru reyhanlı suda pişirilir. Bazı yörelerde bulgurlu köfte, sulu köfte ve Maden köftesi gibi adlarla da anılan Harput köfte doyurucu bir ana yemek olarak ön plana çıkmaktadır. Bu çalışmada Elazığ mutfak kültüründe önemli bir yer tutan Harput köftenin yapım şekli ve besin ögesi içeriği açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beslenme, Elazığ Yemek Kültürü, Harput, Köfte

PSİKİYATRİK İLAÇ BAŞLANAN BİREYLERDE İLAÇ EĞİTİM PROGRAMININ TEDAVİ UYUMUNA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Rüveyda Oğuz ¹ & Filiz Ersöğütçü ^{2,*}

¹ Çocuk Servisi Sağlık Bakanlığı- Gaziantep Şehir Hastanesi

² Hemşirelik Fırat Üniversitesi

fersogutcu@firat.edu.tr

Özet

Amaç: Bu çalışma psikiyatrik ilaç başlanan bireylerde ilaç eğitim programının tedavi uyumuna etkisinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Çalışma, kontrol gruplu, ön test, son test ve izlem testli deneysel model kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma Fırat Üniversitesi psikiyatri polikliniğine başvuran araştırmaya alınma kriterlerini taşıyan 40 (20 deney, 20 kontrol) birey ile tamamlanmıştır. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen ve katılımcıların demografik özelliklerini içeren Kişisel Bilgi Formu ile Morisky Uyum Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. İstatistiksel analizler SPSS 27 programı kullanılarak yapılmış olup, anlamlılık düzeyi olarak $p<0.05$ kabul edilmiştir.

Bulgular: Bu çalışmanın bulgularına göre katılımcıların çoğunluğu kadın, evli ve şehirde yaşamaktadır. Katılımcıların büyük bir kısmı orta gelir seviyesinde olduklarını ve sosyal destek aldıklarını beyan etmiştir. Katılımcıların sadece %7.5'i ilaç kullanımı hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunu belirtmiştir. Deney ve kontrol gruplarının eğitim öncesi, sonrası ve izlem dönemlerinde tedaviye uyum ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları karşılaştırıldığında, deney grubu lehine son test ve izlem testi puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.001$).

Sonuç ve Öneriler: Elde edilen bulgular, eğitim müdahalesinin tedaviye uyumu anlamlı derecede artırdığını göstermektedir. Bu sonuçlar, psikiyatri polikliniklerinde verilen eğitimin, tedaviye uyumu artırmada önemli bir rol oynayabileceğini göstermektedir. Bu bağlamda, psikiyatri polikliniklerinde tedaviye uyumu artırmak amacıyla düzenli eğitim programlarının uygulanması önerilmektedir. Eğitim programlarının, hastaların ilaç kullanımı konusundaki bilgi düzeylerini artırarak, tedavi süreçlerine daha etkin katılımlarını sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışma, 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı kapsamında desteklenmiştir. (Destek no:1919B012109436)

Anahtar Kelimeler: Tedaviye uyum, eğitim müdahalesi, psikiyatri

BİLDİRİMİ YAPILAN BULAŞICI HASTALIKLAR: ELAZIĞ İLİ VERİLERİ

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Sümeysra Kayalı ^{1,*}, Nuray Arı ², Hatice Handan Akbulut ² & Erdem Köroğlu ³

¹ Tıbbi Mikrobiyoloji Fırat Üniversitesi

² Tıp Fakültesi Fırat Üniversitesi

³ Mikrobiyoloji Fırat Üniversitesi

skayali@firat.edu.tr

Özet

Dünyada genelinde eski çağlardan beri bulaşıcı hastalıklar, sık ve yaygın görülmekte, mortalite ve morbiditelere neden olmaktadır. Bu nedenlerle ülkeler bulaşıcı hastalıklarla mücadele, koruma ve kontrol önlemlerinin alınması için birçok faaliyette bulunmaktadır. Ticaret, turizm gibi nedenlerle yurt içi ve yurt dışı seyahatlerin giderek artması bulaşıcı hastalıklara karşı koruma ve kontrol önlemlerinin titizlikle sürdürülmesini zorunlu hale getirmiştir.

Ülkemizde sağlık politikalarının belirlemek, hastalıklara ait kontrol programlarını oluşturmak ve gerektiğinde önlemler alabilmek amacıyla bulaşıcı hastalıkların ihbar ve bildirimini kapsayan bulaşıcı hastalıkların sürveyans programı yürütülmektedir. Bulaşıcı Hastalıklar Sürveyans ve Kontrol Esasları Yönetmeliği 30/05/2007 tarihli ve 26537 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelikte yapılan güncellemeler 02/04/2011 tarihli 27891 sayılı ve 04/05/2019 tarihli 30764 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Bu genelgeye göre bulaşıcı hastalıklar 4 grupta toplanmıştır (**Şekil 1**).



Şekil 1. Bildirimi zorunlu bulaşıcı hastalık grupları

Bu çalışmada Elazığ ilinde tespit edilerek bildirim yapılan bazı bulaşıcı hastalıkların incelenmesi amaçlanmıştır.

Materyal metod

Elazığ ilinden 2015-2023 yılları arasında bildirilen Grup A’dan 19; Grup C’den 10 bulaşıcı hastalığın verileri çalışmaya dahil edildi. Çalışma verileri Temel Sağlık İstatistikleri Modülü (TSİM) kullanılarak elde edildi.

Bulgular

Çalışmamızda elde ettiğimiz verilere göre; Elazığ ilinde 2015-2023 yıllarında Grup A’dan tifo, kuduz, kızamıkçık ve Hepatit E; Grup C’den lejyoner hastalığı ve hantavirüs vakalarının görülmediği saptandı. Yıllara göre elde edilen vaka sayıları Tablo 1 ve Tablo 2’de sunuldu.

Tablo 1. Elazığ ili 2015-2023 yılları arası Grup A bulaşıcı hastalık verileri



Tablo 2. Elazığ ili 2015-2023 yılları arası Grup C bulaşıcı hastalık verileri



Sonuç ve Tartışma

Sürveyans sistemleri sorunun yaygınlığının tahmin edilmesi, hastalıkların coğrafik dağılımının tespit edilmesi ve enfeksiyon etkenlerindeki değişikliklerin izlenmesine olanak vermektedir. Veriler analiz edilerek hastalığın daha ileri düzeyde inceleme gerektirip gerektirmediğine karar verilmekte ve erken müdahaleye olanak sağlamaktadır. Bu nedenlerle sağlıklı verilerin elde edilmesi için; bildirilmesi gereken hastalıklar, bildirim kim tarafından yapılacağı, verilerin ne şekilde ve ne sıklıkta iletileceği ve olgu tanımlarının net bir şekilde bilinmesi hayatidir.

Anahtar Kelimeler: Bulaşıcı hastalıklar, Elazığ, Sürveyans

YEŞİLYURT FAY ZONU'NUN MORFOMETRİK ÖZELLİKLERİ

Selin Salman ¹, Yusuf Bulucu ², Ilknur Fırat ², Abdulrahman Elhisso ³, Fikri Ağgün ⁴ & Mehmet Köküm ^{3,*}

¹ Acil Durum ve Afet Yönetimi Anabilim Dalı (Disiplinlerarası) Bitlis Eren Üniversitesi

² Coğrafya Fırat Üniversitesi

³ Jeoloji Mühendisliği Fırat Üniversitesi

⁴ Bilgisayar Teknolojisi Bitlis Eren Üniversitesi

mkokum@firat.edu.tr

Özet

Doğu Anadolu'da yer alan Yeşilyurt-Elazığ Fay Zonu (YEFZ), yaklaşık 150 km uzunluğunda, morfolojik olarak belirgin, KD-GB yönlü, sol yanal doğrultu atımlı bir faydır. Bu çalışmada, Yeşilyurt-Elazığ Fay Zonu'nun Yeşilyurt kesimi üzerine yoğunlaşmıştır. Yeşilyurt Fay Zonu doğuda Kale (Malatya) ilçesinden başlayıp Malatya havzasını güneyden sınırlayarak Yeşilyurt (Malatya) yakınlarında son bulur. Yeşilyurt Fay Zonu bazı kaynaklarda Çöşnük Fayı olarak adlandırılrsa da çoğunlukla Yeşilyurt Fay Zonu olarak kullanılır.

Yeşilyurt Fay Zonu üzerinde aktif tektonik çalışmalarında kullanılan morfometrik indeksler uygulanarak ilgili fayın tektonik jeomorfolojisi ve deformasyon özellikleri araştırılmıştır. Bu çalışmada dağ önu eğriselliği (Smf), vadi tabanı genişliğinin-vadi yüksekliğine oranı (Vf), asimetri faktörü (AF), normalleştirilmiş kanal diklik indeksi (Ksn), hipsometrik eğri ve integral (HE ve HI) Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) teknikleri kullanılarak hesaplanmıştır. Dağ önu eğriselliği (Smf) indeksi, bir dağ cephesine doğru uzanan erozyon kuvvetleri ile düz bir dağ cephesi oluşturma

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

eğiliminde olan tektonik kuvvetler arasındaki dengeyi yansıtır. İkinci olarak uygulanan indeks vadi tabanı genişliğinin-vadi yüksekliğine oranıdır (V_f). Bu indeks, vadi tabanının genişliği ile vadi içindeki belirli bir bölgedeki vadi yüksekliği arasındaki oranı verir, erozyon ve tektonik aktivite hakkında iyi bir göstergedir. Tektonik aktiviteyi drenaj havzası ölçeğinde değerlendirmek için asimetric faktör (A_f) kullanıldı. Topografyada gözlenen eğim-bölge ilişkisinden kaynaklanan normalleştirilmiş kanal diklik indeksinin kullanımı farklı yükselme hızından etkilenen bölgeleri belirlemek için kullanıldı. hipsometrik eğri ve integral (HE ve HI) indeksi, hipsometrik eğrinin altındaki göreceli alan olarak tanımlanır ve dolayısıyla bir havzanın aşınmamış hacmini ifade eder.

Bu çalışma kapsamında elde edilen ilk bulgular paylaşılacak ve Yeşilyurt Fay Zonu'nun bölgenin deformasyon evrimindeki rolü tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Morfometri, Doğu Anadolu, Aktif Tektonik, Fay

ELAZIĞ ÖLÇEĞİNDE DOĞA KAYNAKLI AFET YÖNETİMİ VE RISK AZALTMA STRATEJİSİ

Musa Yetkin ¹, Muhammed Ulucan ¹ & Kürşat Esat Alyamaç ^{1,*}

¹ İnşaat Mühendisliği Fırat Üniversitesi
kealyamac@firat.edu.tr

Özet

Afet yönetimi, doğa ve insan kaynaklı afetlerin etkilerini en aza indirmek amacıyla hazırlık, müdahale, iyileştirme ve risk azaltma süreçlerini kapsayan kapsamlı bir yaklaşımdır. Afet yönetimi çalışmaları, afetlerin, toplumlar ve çevre üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmek için tasarlanmış sistematik bir dizi faaliyet ve stratejiyi içerir. Etkili afet yönetimi, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve yerel topluluklar gibi çeşitli paydaşlar arasında koordinasyon gerektirir. Hazırlık çalışmaları, erken uyarı sistemlerinin geliştirilmesi, eğitim tatbikatlarının yapılması ve kamu farkındalığının artırılmasına odaklanır. Müdahale aşamasında, öncelik, arama kurtarma operasyonları, tıbbi bakım ve temel ihtiyaçların sağlanması gibi acil yardımın sunulmasıdır. İyileştirme çabaları, altyapının yeniden inşası, psikolojik destek sağlanması ve ekonomik faaliyetlerin canlandırılması yoluyla normalleşmeyi hedefler. Risk azaltma stratejileri ise, toplulukların gelecekteki afetlere karşı direncini artırmayı amaçlayan politika ve uygulamaların hayata geçirilmesini içerir; bu stratejiler arasında bina yönetmeliklerinin uygulanması, sürdürülebilir arazi kullanımı ve dayanıklı altyapıya yatırım yapılması gibi önlemler bulunur. Bu unsurların uyumlu bir çerçeveye entegre edilmesiyle, afet yönetimi genel riski azaltmayı ve toplumların gelecekteki felaketlere karşı direncini artırmayı hedefler. Bu çalışmanın amacı, doğa kaynaklı afet yönetimini Elazığ ölçeğinde geçmişten günümüze değerlendirmek ve risk azaltma stratejisine katkıda bulunmaktır. Bu amaçla, Elazığ'ın maruz kaldığı ve kalabileceği afetler değerlendirilmiş, literatürdeki veriler paylaşılmıştır. Elazığ başta deprem olmak üzere, heyelan, kaya düşmesi, su baskını ve çığ afetleri ile karşı karşıya kalmaktadır. Eldeki veriler doğrultusunda Elazığ tabanlı risk azaltma stratejileri tartışılmış ve öneriler sunulmuştur. Sonuç olarak, Elazığ'ın doğa kaynaklı afetlerden ekonomik, sosyal ve psikolojik olarak en az oranda etkilenmesi için stratejik değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Doğa kaynaklı afetler, Afet yönetimi, Dirençli kentler, Elazığ, Risk azaltma

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ, DOĞAL AFETLER VE RİSKLER

İrfan Özen ^{1,*} & Cafer Giyik ²

¹ Eğitim Şube Müdürlüğü Elazığ İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü

² Elazığ İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü Elazığ İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü
irfan.ozen@afad.gov.tr

Özet

Ülkemizde olduğu gibi İlimizde de İklim değişikliği ile birlikte doğal afetlerin oluşumunda çeşitli şekillerde riskler oluşmuştur. Bu riskler insan yaşamını ve ekonomik yapıya olumsuz etkileyerek sosyo-ekonomik yapıyı da bozmuştur.

Oluşan Doğal Afetler;

Elazığ ili, Doğu Anadolu Fay Sistemi içerisinde yer almakta olup, bölgemizde çok sık deprem aktiviteleri görülmektedir. Tarihsel ve aletsel dönem depremleri incelendiğinde Elazığ ve yakın çevresinde çok sayıda depremin meydana geldiği görülür. Elazığ'da son yıllarda meydana gelen depremlerin etkileri aşağıda tarih sıralamasıyla verilmiştir.

Mart 2010'da meydana gelen Elazığ-Kovancılar depremi 42 kişinin ölümüne, 100 kişinin yaralanmasına ve 300'e yakın binanın yıkımına sebep olmuştur.

24 Ocak 2020 tarihinde merkez üssü Sivrice ilçesi Çevrimtaş köyü olan depremde 41 kişinin hayatını kaybetmesine neden olmuştur, 27 Aralık 2020 tarihinde meydana gelen depremde depremlerinde 31.000 konut ağır hasar görmüştür.

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş Pazarcık Depremine 2 kişi hayatını kaybetmiş 20.000 konut ağır hasar görmüştür.

Heyelan: Sivrice, Palu ve Karakoçan ilçelerinde heyelan olayları yoğun olarak gözlenmektedir. Kaya düşmesi olayları ile Doğu Anadolu Yay Zonu üzerinde, Palu ve Arıcak ilçeleri ile Karakoçan ve Baskil ilçelerinde karşılaşılmaktadır.

Sel ve Su Baskınları: Fırat havzasında yer alan ilimizin Palu, Karakoçan, Arıcak, Sivrice, Baskil ve Maden ilçelerinde yoğun olarak su baskınları gözlenmektedir.

Boğulma Olayları; İlde 121 km² büyüklüğünde Keban Baraj Gölü, 42 km² büyüklüğünde Hazar Gölü, Karakaya Barajı, Fırat ve Murat Nehirleri ile irili ufaklı birçok baraj, gölet bulunmaktadır. Üç tarafı baraj gölü, doğal göl ve nehirlerle çevrili olan Elazığ'da sıklıkla boğulma vakaları yaşanmaktadır. Buralarda yapılan balıkçılık faaliyeti esnasında ve özellikle yaz aylarında boğulmaların meydana geldiği bilinmektedir.

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Çığ: Elazığ'da yerleşim alanlarında genellikle küçük çığlar meydana gelmektedir. Buna rağmen büyük ölçekli çığlar da meydana gelmiştir. Demiryollarının geçiş güzergâhlarında ise sık sık çığ olaylarına rastlanmaktadır.

Kaya Düşmesi: İlimizin özellikle doğu ilçelerinin arazi yapısı nedeniyle bu tehlikelere maruz kalmaktadır.

İklim değişikliğinin vermiş olduğu zararları minimize edecek olan Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığınca oluşturulan İl Risk Azaltma Planı (İRAP) ın uygulanabilmesi için ilgili paydaş kuruluşlarca takibinin sağlanması, alt yapı ve üste yapı tesis edilirken İl'in iklim değişikliğine bağlı risklere göre hareket edilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Yapılacak olan raporlama doğrultusunda iklim değişikliğine bağlı riskler minimize edilmiş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Doğal Afetler ve Riskler

İKLİME DİRENÇLİ KENTLER İÇİN PEYZAJDA YENİ YAKLAŞIMLAR: ELAZIĞ ÖRNEĞİ

Seda Aklıman

Peyzaj Mimarlığı Ankara Üniversitesi
sedaakliman@gmail.com

Özet

Jeolojik açıdan sakıncalı alanlar üzerindeki plansız ve yoğun yapılaşma, altyapının taşınabilirlik kapasitesini hesaplamadan yerleşime açılan yeni oturma alanları ile oluşan yetersiz altyapı hizmetleri, çevresel bozulmalar gibi durumlar ile birlikte iklim değişikliği risklere açık hale gelen savunmasız kentlerin oluşmasına sebep olmaktadır. En büyük sorunlardan biri olan iklim değişikliği, şiddetli hava olaylarına sahip olması yüzünden kuraklığın artmasına, su stresinin artmasına, sellerin yaşanmasına, su baskınlarının olmasına, toprak kaymalarına, buzulların erimesine, iklim göçleri sebebiyle habitat türleri arasında dengesizliğe, ekosistemler arası farklılaşmaya, orman yangınlarına ve yağışların mevsimsel dağılımında düzensizlikler gibi birçok çevresel bozulmalara sebep olmaktadır. İklim değişikliği sebebiyle iklim sıcaklık rekorlarının kırıldığı son yıllarda, kentler için özellikle su kapasitesindeki düşüşler meydana getirmiştir. Mevcut yeşil alanların bakımı ve korunması için suyun kullanımı daha aza indirmek ve iklime dirençli peyzaj alanlarının oluşturulmasını sağlamak bir zorunluluk haline gelmeye başlamıştır. Bu sebeple yeni peyzaj tasarım yaklaşımlarında hem ekonomik hem de estetik ve fonksiyonel kullanım açısından su koruma öncelikli tasarımlar benimsenmelidir.

Son yıllarda yeni yaklaşımlar kapsamında su kaynaklarının korunmasını hedefleyen kurakçıl peyzaj tasarımları kullanılmaya başlanmıştır. Kurakçıl peyzaj tasarımları; kentsel ısı ada etkisini dengeleyen, suyun tasarruflu kullanımına yönelik malzeme seçimlerini ön plana alan, suyu az tüketen sıcak ve kurak koşullara dayanımı yüksek, kuraklığa dayanıklı bitki türlerinden, ağaç kabukları ve doğal malçlama malzemeleri gibi su tasarrufu sağlayan malzemelerin kullanımından oluşan estetik, ekonomik ve fonksiyonel alanlardan oluşan peyzaj ortamlarıdır.

Bu çalışmanın amacı; iklim değişikliğine karşı dirençli kentler oluştururken, kurakçıl peyzaj ilkeleri kapsamında yeni peyzaj yaklaşımlarını değerlendirmektir. Yerel yönetimlerin, özel peyzaj uygulama şirketlerinin ve peyzaj alanlarına sahip olan kullanıcıların su tasarrufu konusunda ve kurakçıl peyzaj ilkeleri konusunda bilgilendirilmeleri gerektiğini vurgulamaktadır. Günümüz peyzaj tasarımlarının iklime dirençli kentler için nasıl olması gerektiğine dair bu çalışma değerlendirme yapmaktadır. Ayrıca Elazığ kent merkezinde yapılmış olan bazı peyzaj alanlarının yeni peyzaj tasarım anlayışları açısından da değerlendirmesi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği, Dirençli Kentler, Doğal Afetler, Peyzaj, Kurakçıl Peyzaj, Su

ELAZIĞ ŞEHRİNDE KUŞAKLAMA KANALLARININ ÜZERİNİN KAPATILMASININ SEL VE TAŞKIN RİSKİNE ETKİSİ

Yeşim Yücel

Coğrafya Fırat Üniversitesi
2323yesimyucel@gmail.com

Özet

Bu çalışmada, Elazığ şehrini sel ve taşkından koruma için inşa edilen kanalların üzerinin kapatılmasıyla ortaya çıkan riskler değerlendirilmiştir. Elazığ kentini sel ve taşkından korumak 1957 ve 1964 yıllarında şehrin kuzeyinde kuşaklama kanalları yapılmıştır. İki farklı projeden oluşan bu kanalların ilki Elazığ Pertek yolundan batıya doğru Fevzi Çakmak ve Yeni Mahalle ile Fırat Üniversitesi kuzeyinden geçip Üniversite içerisinde güney ve doğuya doğru Şorşor Deresi'ne bağlanan kanaldır. İkincisi ise Elazığ- Pertek karayolundan doğuya doğru, Yıldızbağları Mahallesi, Askeri Bölge, Sanayi Mahallesi ve Kesrik Mahallesi içerisinde geçerek Kekliktepe Köprüsü civarında Şorşor Deresine bağlanmaktadır. Geçmişte üzeri açık olan kanal ilk olarak Fırat Üniversitesi yerleşkesinden başlamak üzere Şorşor Deresi arasında kalan bölümü kapalı kanala alınmıştır. Bu şekilde özellikle Azgan ve Çalgan derelerinin birleşmesinden sonraki bölümü kapalı kanal alınarak yaklaşık 3-5 km'lik mesafedeki yüzey suları drene edilememiştir. Bu durum nedeniyle farklı tarihlerde sel ve taşkınlar meydana gelmiştir. Azgan ve Çalgan derelerinin kapalı kesitte geçilen kısımlarında her iki derenin giriş ağızları yaklaşık 4 m çapında iken bu iki derenin birleşerek devam eden ve Şorşor Deresi'ne bağlanan çıkış ağızı ise yaklaşık 2 m çapındadır. İki derenin birleşmesiyle debi artacağından, mansap kesitinin memba kesitinden daha büyük olması gerekirken proje hatası yapılmıştır. Kuşaklama kanalları ile ilgili asıl sorun 6 yıl önce kanalların üzerinin kapatılmasıyla ortaya çıkmıştır. Batıda kanalın üzeri kapatılarak Esentepe ve Fevzi Çakmak Mahallelerini birbirine bağlayan Kanal Boyu olarak adlandırılan bulvar açılmıştır. Kanalın üzeri kapatıldığı için Esentepe, Üniversite, Kültür ve Hicret Mahalleleri için sel ve taşkın riskinin arttığı düşünülmektedir. Doğuda ise kanalın üzerinin kapatılması ile Doğukent, Sanayi ve Kızılay Mahallelerinde sel ve taşkın riski artmıştır. Bu riskin şehir dışında Gümüşkavak ve Akçakiraz'da da etkili olacağı tahmin edilmektedir. Kuşaklama kanallarının üzerinin kapatılması kent merkezinde sel ve taşkın riskini en az bir kat daha artırmış olduğundan projenin yeniden gözden geçirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, Sel ve Taşkın, Kuşaklama Kanalları

ELAZIĞ ORCIĞI İLE GEREDE KÖFTERİNİN DEĞER KARŞILAŞTIRMASI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Dilek Öztürk ^{1,*}, Fatma Inci Bozkurt ² & Mustafa Aksoy ³

¹ Gastronomi ve Mutfak Sanatları Munzur Üniversitesi

² Gastronomi ve Mutfak Sanatları Meb

³ Gastronomi ve Mutfak Sanatları Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
dilekozturk@munzur.edu.tr

Özet

Orcik, cevizli sucuk veya köme; kökeni Kafkasya olan farklı destinasyonlarda birbirinden farklı isimler ile anılan, Anadolu'da yaygın bir tüketime sahip olan mum şeklinde bir tatlı türüdür. Temel bileşenlerini üzüm, fındık ve un oluşturmaktadır. Bu tatlı farklı bileşenler ile farklı destinasyonlarda değişik şekillerde ve biçimlerde hazırlanarak tüketilmekte ve satılmaktadır. 2018 yılında coğrafi işaret olarak ürün değerleri ile üretim metodunun farklılığı sebebiyle diğer cevizli sucuk türlerinden ayrılan Elazığ orciği, bu bağlamda gastronomi alanında önem arz etmektedir. Bir başka cevizli sucuk türü olan Gere de Köfteri ise Bolu'nun Gere de ilçesinde her yıl düzenlenen panayır veya festivallerde yapılan yöresel bir ürün olmaktadır. Değer: kişinin davranış, duygu ve düşüncelerini yönlendiren, güzellik, kıymet ve iyilik standartlarıdır. Değer kavramı ekonomi, estetik, etik ve felsefe alanlarındaki temel kavramlardan biridir. Değer ekonomi alanı için kıymeti, estetik alanı için güzelliği, ahlak alanı için ise iyiliği belirleyen ölçüdür. Özellikle yöresel ürünlerin toplumdaki değerinin belirlenmesi ve bu ürünlerinin değerinin belirlenmesine dair ölçütleri içeren çalışmalara rastlanmamış olması nedeniyle bu çalışmada, Elazığ Orciği ile Gere de Köfterinin değer karşılaştırması ele alınmıştır. Çalışmanın amacı, turizm ve gastronomi literatürüne katkıda bulunmanın yanı sıra, Elazığ orciği ile Gere de Köfteri arasındaki farklılıkların, benzerliklerin ve ayırt edici özelliklerin ortaya konularak benzer ürünlerin değer farklılıklarının nereden kaynaklandığının tespit edilmesidir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi ve yarı-yapılandırılmış görüşme tekniğine dayalı olarak yapılan karşılaştırma sonucu, ürünlerin özellikleri ve bu özellikler ile ürünler arasındaki farklılıkları, benzerlikleri ve benzer ürünler arasında oluşan değer farkındalık algılarının sebepleri ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yöresel ürün, Elazığ Orciği, Cevizli Sucuk, Köme, Gere de Köfteri, Değer

SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM KAPSAMINDA ELAZIĞ İLİNİN EKOTURİZM POTANSİYELİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Suat Arpacı ^{1,*} & Mustafa Emre Şirin ¹

¹ Turizm ve Otel İşletmeciliği Fırat Üniversitesi
sarpaci@firat.edu.tr

Özet

Ekoturizm, çevreyi korunmasını sağlayan, bölge halkının refahını geliştiren, yorumlama ve eğitimi kapsayan doğal alanlara gerçekleştirilen sorumlu seyahat olarak tanımlanmaktadır (TIES, 2015). Ekoturizm, biyolojik çeşitliliğin ve geleneksel sosyo- kültürel çevrenin korunmasına ve sürdürülebilir kullanımına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Turizm hareketliliğinin ve kitle turizminin doğal çevre üzerinde bırakmış olduğu olumsuz etkileri azaltmak için sürdürülebilir turizm kapsamında ekoturizm önemli bir alternatif turizm türü olmaktadır. Biyolojik çeşitlilik ve doğaya dayalı turizm olarak ifade edilen geleneksel sosyo-kültürel çevrenin korunmasını ve sürdürülebilirliği açısından Elazığ ilinin doğal ve kültürel yapısı incelenerek ekoturizm açısından potansiyelinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada öncelikle Elazığ ilinin ekoturizm potansiyeli kapsamında sahip olduğu doğal, çevresel ve kültürel varlıkların listesi oluşturulup, ardından SWOT analizi yapılacaktır. Elde edilen bilgiler doğrultusunda, Elazığ'da bulunan destinasyonların sürdürülebilir turizm kapsamında ekoturizm merkezine dönüştürülmesi için öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ekoturizm, Sürdürülebilir Turizm, Elazığ

TARİHİ ELAZIĞ ÇEŞMELERİ VE SU HATLARI (YOLLARI) NİN KORUNMA SORUNLARI

Mustafa Balaban

Tarih Milli Eğitim
mustafabalabantr@gmail.com

Özet

Osmanlı imparatorluğunun son yüzyılında kurulan Elazığ kent merkezinde (1864) geçmişin en önemli izlerini taşıyan tarihi çeşmelerimizin çok az bir kısmı günümüze ulaşmıştır. Eski çeşmelerimize ait bugüne kadar ciddi bir envanter, bilimsel çalışma, su hatlarını gösteren harita ve kroki araştırması yapılmamıştır. Bundan dolayı günümüze ulaşan (Beyaz Çeşme, Akpınar Çeşmesi, Kortikoğlu Çeşmesi, İzzetpaşa çeşmeleri, Ebe Seher vd.) çeşmeler hakkında bilgilerimizde çok sınırlıdır.

Tarihi Elazığ çeşmeleri ve su hatlarının günümüze gelememesinde etkili olan faktörlerin başında kentimizin son 50 yılda eski mahalle, sokak ve ev mimarisini yitirerek hızla betonlaşması gelmektedir. Bu süreçte yapılan derin hafriyatlar ve alt yapı çalışmaları sırasında eski su hatları(yolları) ve çeşmelerimizin büyük kısmı gözden çıkarılmış ve tahrip edilmiştir. (Abdullahpaşa minibüs durağı çok katlı otopark inşası, eski ticaret odası ve borsa inşaatı, istasyon caddesi alt geçit çalışmaları vd.) Altyapı çalışmaları, depremler, sondajlar vd. eski su hatlarımızın ve çeşmelerimizi olumsuz yönde etkilemiştir.

Tarihi çeşmelerimiz ve bunların su kaynakları ile tarihi su kanalları ve yollarının korunması kent yönetiminin öncelikli konularından biri olmalıdır. Tarihi çeşmelerimizin kent hafıza mekânlarının oluşumundaki özel konumu da dikkate alındığında konunun ehemmiyeti daha da artmaktadır.

Bu çalışma da suyu akan tarihi çeşmelerimizin tespiti yapılarak günümüze kadar uğradığı değişimler araştırılacaktır. Tarihi çeşmelerin arşiv taramalarıyla eski ve yeni fotoğrafları bulunarak görsel arşivi oluşturulması amaçlanmaktadır. Ayrıca bu çeşmelerin su kaynakları ve suyollarının haritalandırılması için yazılı ve sözlü kaynaklar kullanılarak kent planında gösterilmesi amaçlanmaktadır.

Özellikle tarihi çeşmelerimize ait yazılı arşiv kaynaklarının çok az olduğunu bildiğimiz kentimizde bu çalışmada sözlü insan kaynakları daha fazla kullanılacaktır. Son yüzyılın tanığı olan ve konuya vakıf insanların hafızalarında bulunan çeşmelerimiz ve su kaynaklarına ait bilgilerin derlenmesiyle kent hafızasının bir kısmının yazıya geçirilerek kaydedilmesi amaçlanmaktadır. Bu kayıtların günümüz dijital ortamında ses, görüntü, fotoğraf ve yazı olarak arşivlenmesi ile de kent belleği ve arşivi oluşumuna katkı sunulması amaçlanmaktadır.

Sonuç olarak günümüze gelmeyi başarmış çok az sayıda ki çeşmemizin korunmasına katkı sağlanması amaçlanırken yitirdiğimiz ve kent hafızasında önemli yeri olan diğer çeşmelerimizin de (Terzi

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Pınarı/Mustafa Paşa Mahallesi, Dayıoğlu Çeşmesi/Çarşı Mahallesi, Halise Hanım Çeşmesi/Nailbey Mahallesi vd.) yerleri tespit edilerek kent hafızasının korunması amaçlanmaktadır. (Günümüze gelemeyen çeşmelerin yerlerine isimlerinin yazılarak konulması yerel yönetimlere önerilecektir)

Anahtar Kelimeler: tarihi çeşme, elazığ, su hattı,

İZZET PAŞA CAMİSİ HAKKINDA YENİ BELGELER VE BİLGİLER...

Mustafa Balaban

Tarih Milli Eğitim
mustafabalabantr@gmail.com

Özet

Osmanlı imparatorluğu döneminde Elazığ kent merkezinde minareli 4 caminin bulunduğu bilinmektedir. Osmanlı Salname bilgilerine göre bu camiler şunlardır; 1-İsmail Paşa Cami (Zaptiye kışlası önünde. Bugün yerinde Saray Cami bulunmaktadır) 2-Kışla Cami (Mustafa Paşa Mahallesinde Hasan Tahsin Paşa Cami) 3- Hacı Ahmet Ağa Cami (Şıra meydanında olup bugün Çarşı Cami olarak anılmaktadır) 4- Hacı İzzet Paşa Cami (Eski cami yıkılarak yerine aynı adla yeni cami yapılmıştır)

Araştırma konumuz olan Hacı İzzet Paşa camisinin ilk inşası ve yapı hakkında bugüne kadar önemli bir araştırma yapılmamıştır. İzzet Paşa Camisinin ilk inşası 1866 yılında gerçekleşmiştir. Bu yıllarda Mamuretül Aziz valisi olarak görev yapan Hacı İzzet Paşa tarafından hükümet konağının karşısında inşa edilen bu cami yaklaşık 500 kişilik bir cemaat kapasitesine sahiptir. Bu yapı 101 yıl hizmet verdikten sonra 1967 yılında yıkılarak yerine bugün ayakta olan cami yapılmıştır. Araştırmamızın ilk bölümünde tarihi caminin en eski durumu hakkında arşiv araştırması ile yeni bulduğumuz iç ve dış fotoğrafları kullanılarak mimari özellikleri, ölçüleri, tezyinatı hakkında bilgiler verilmiştir. Tarihi caminin inşası ve çevresi hakkında zengin görsel arşiv ve Osmanlı mahalle dokusu hakkında yerel kaynaklar yorumlanarak aktarılmıştır.

Araştırmamızın ikinci bölümünde 1967 yılında eski caminin yıkılması ve yeni camii inşaatı sürecinde çalışan usta ve işçilerin anlatımları ve yaşadıkları önemli olaylara yer verilmiştir. Özellikle eski caminin yıkılma sürecinde caminin yıkılan malzemesi içinde kitabelerine ne olduğu üzerinde durularak bu süreçte meydana gelen gelişmeler aktarılmıştır.

Sonuç olarak kentimizde Osmanlı döneminden kalan en eski camilerden biri olan İzzet Paşa camisinin kent hafızasındaki yeri ve önemi üzerinde durularak 158 yıllık tarihi içinde geçirdiği değişimler ve geleceği üzerine önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, cami, fotoğraf

DEVELOPMENT OF AN INTEGRATED MANAGEMENT SYSTEM USING INFORMATION TECHNOLOGIES FOR NATIONAL GAIN OF ELAZIĞ CULTURAL HERITAGES

Merve Yılmaz ^{1,*} & Mehmet Karaköse ²

¹ Bilgisayar Mühendisliği Munzur Üniversitesi

² Mühendislik Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi
myilmazer1126@gmail.com

Özet

Cultural heritage covers all intangible and concrete assets created by individuals and societies, from the past to the present and intended to be transferred to future generations. Cultural heritage assets arise in certain geographical regions and depending on the lifestyle of a certain society, but they express meaning and richness for all humanity. Cultural heritage sites located in different regions, with unique views, bearing traces of history and containing the traditions of different cultures have always attracted the attention of tourists. It is important for societies all over the world to protect, promote and transform cultural heritage assets into profit. Traditional conservation methods of cultural heritage sites may be insufficient to prevent natural, environmental and human-induced threats, especially due to the impact of changing climates. Digital preservation and management of cultural heritage sites is important for sustainable preservation and promotion to large audiences. By digitalizing the cultural heritage sites in Elazığ province, many gains will be achieved, such as reducing promotion costs, increasing sustainability with high protection, and accelerating maintenance and repair activities. Transforming all assets that are or can be evaluated as cultural heritage in the Elazığ province of Turkey into profit by using information technologies is one of the important elements that will shape the future achievements of the city. In this study, a new approach is presented to protect all assets such as mosques, masjids, hammam and monuments with cultural heritage characteristics in Elazığ province, to improve their management and to increase tourism activities with effective promotions. Within the scope of this approach, it is recommended to create a system that includes blockchain-based data blocks (NFT), digital twins and mixed reality approaches. With the system to be created, it is recommended to create an integrated structure with social media integrations for all tourism companies, scientific events, promotional activities and individual interactions in the city, country and/or abroad, while ensuring the protection of cultural heritage. Thus, with this proposed integrated management system, higher multi-modal protection will be provided through a single system compared to traditional protection methods. In addition, documents containing various information about cultural heritage sites will kept in blockchain-based NFT data blocks, which are distributed databases, against the risks of corruption, loss and exposure to malware. This data will be stored securely without being changed 99% of the time. Cultural heritage assets stored on NFTs have a digitally unique signature and can be passed on to the next generations without being damaged or changed. Thanks to digital twins, which create a virtual twin of physical assets, virtual monitoring, condition assessment, maintenance needs in cultural heritage areas will be planned in advance, and

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

restoration works of aging historical places will be simulated with mixed reality applications. In addition, mixed reality technology will enable virtual tours to be organized where people from anywhere in the world will be able to examine historical places. With the digitalization of cultural heritage assets, many historical places, nature parks, historical B.C. 2000 the preservation, management and promotion of Harput and its archaeological artifacts dating back to will be provided through information technologies. It is anticipated that this will reduce conservation and management costs by 50%, and that tourism activities, which are expected to increase with digitalization, will contribute greatly to the city's economy.

Anahtar Kelimeler: Digital cultural heritage, NFT, digital twins, mixed reality

GELENEKSEL KERPIÇ KONUT MİMARİSİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİR MİMARİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ: ELAZIĞ/ÖRENÇAY KÖYÜ KIRSAL MİMARİSİ

Merve Şahin ^{1,*} & Muhammet Kurucu ¹

¹ Mimarlık Fırat Üniversitesi
mervesahin2427@gmail.com

Özet

Elazığ, birçok medeniyete ev sahipliği yapmış, kültürel ve mimari açıdan zengin bir bölgedir. Bu kültürel zenginlik yerel mimariyi de etkilemiş, yöreye özgü mimari kimliğin oluşmasını sağlamıştır. Özellikle kırsal alanlarda özgün kimliğini koruyarak günümüze kadar süregelen yerleşim alanları bulunmaktadır. Bu alanlar bölgenin tarihi ve kültürel mirasını günümüze taşımakla kalmamış aynı zamanda geçmiş ve gelecek arasında bir köprü de kurmaktadır. Bu çalışmada değineceğimiz Elazığ merkeze bağlı Örençay Köyü, geleneksel mimarisini ve kültürel dokusunu korumayı başarmış, yakın çevresi ve geleneksel konut mimarisiyle geçmişe bir ayna tutarak tarih, kültür ve mimari açıdan önemli bilgiler sunan kırsal bir dokuya sahiptir. Özgün kerpiç yapıları, doğal peyzajı ve kültürel mirasıyla köydeki kerpiç evler, yerel mimarinin önemli örnekleridir. Bu yapıların korunması, hem kırsal turizm açısından hem de bütünsel koruma açısından büyük bir değer taşımaktadır. Bu özellikleri, bölgeyi kırsal turizm açısından oldukça değerli kılmaktadır. Geleneksel Türk ev yapısının izlerini barındıran bu yapılar, mekan organizasyonunun özgünlüğünü koruması, sade cephe anlayışları, süslemelerindeki titiz işçiliği ile köyü ziyaret edenlere otantik bir ortam sunmaktadır. Kırsal turizm açısından Örençay'ın geleneksel konut mimarisinin korunması ve tanıtılması, köyün günümüzde farklı değerlendirme kriterlerinden olan eko-köy potansiyelini taşıyabilmesi ve sürdürülebilir turizm uygulamaları bölgeyi daha da çekici hale dönüştürecektir. Örençay Köyü'nün özgünlüğünün korunarak kayıt altına alınması tarihi ve kültürel mirasın yanı sıra doğal güzelliklerinin desteklenmesiyle ziyaretçiler köydeki geleneksel yaşam tarzını gözlemleyebilir, yerel halkla etkileşime geçebilir ve doğa ile iç içe bir deneyim yaşayabilirler. Bu bağlamda, doğru stratejiler ve sürdürülebilir mimari yaklaşımlarla Örençay köyü ve barındırdığı eşsiz kerpiç konut mimarisi yapılacak restorasyon ve bütüncül koruma değerlendirmeleri, altyapısının iyileştirilmesi, tanıtım faaliyetlerinin artırılması ile koruma altına alınıp geleceğe aktarılmasının yanında bölgenin kalkınması ve kent ekonomisi için önemli bir rol oynayabilir ve kültürel-kırsal mimari destinasyonu haline gelebilir.

Anahtar Kelimeler: Kırsal Mimari, Sürdürülebilirlik, Turizm, Geleneksel Mimari, Elazığ, Örençay

ELAZIĞ/MERKEZ GETRONAGON OKULUNUN KÜLTÜREL MİRAS OLARAK KORUNMASI VE GELECEĞE AKTARILMASI

Muhammet Kurucu

Mimarlık Fırat Üniversitesi
mkurucu2752@gmail.com

Özet

Elazığ, geçmişten günümüze birçok medeniyete ev sahipliği yapmış, önemli bir geçiş güzergahında yer almış kültürel ve mimari açıdan oldukça zengin yerleşim alanlarından biridir. Her bir medeniyetin kendine özgü dokunuşları, birlikte yaşama kültürü ile farklı anlayışları da harmanlamış ve kentin bütünleşik bir kimlik kazanmasında önemli bir rol oynamıştır. Geçmişten günümüze kültürel ve mimari miras, bizim bir arada yaşama kültürümüzün en büyük tanıkları olmuşlardır. Günümüz şartlarında, kültürel ve mimari mirası özgün işlev ve yapısıyla korumak da git gide zorlaşmaktadır. Bu çerçevede Osmanlı'nın son dönemlerinde yaşayan halkın yaptığı sivil mimarinin yanısıra azınlık gruplara ait önemli kamu yapıları da dikkat çekmekte olup zamanın akışına dayanamayıp yenik düşenlerde çoğunluktadır. Gerek tarihi ve kültürel geçmişi gerekse yıllarca bir arada yaşama kültürüyle sentezleşmiş birçok alanda anıtsal sayılabilecek eserler meydana gelmiştir. Etnik çeşitlilikle birlikte sentezleşmiş bu yapılar ne yazık ki zamanın getirdikleri olumsuzluklar karşısında ya tahrip olmuş yada terk edilmişlerdir. Çevresel etkenler, dini inanış, yaşam koşulları, sosyal- ekonomik ve benzeri birçok etken ile birlikte şekillenen eğitim yapıları, geçmiş ile gelecek arasında bir köprü görevi kurmuş, günümüze ulaşan sadece fiziki mekan olmanın ötesinde toplumsal yaşam ve değerinin yanısıra aynı zamanda geçmiş yaşamın izleri de olmuşlardır.

Osmanlı Devleti hoşgörü anlayışını azınlık kesimine eğitim konusunda da sağlamıştır. Eğitim ve öğretim kurumlarını açma ve faaliyetlerini sürdürme konusunda Türk ve Müslümanlara tanıdığı hakları azınlıklara da tanımıştır. Bu kapsam da Elazığ/Merkez de bulunan Getronagan Okulu, yakın zamana kadar Ermeni cemaatinin eğitim kurumlarından biri olmuş, okul, Ermeni kültürünün ve eğitiminin korunması ve yayılması açısından önemli bir role sahip olmuştur. Tarihi ve kültürel öneme sahip olan bu okul, Ermeni kökenli öğrencilere eğitim imkânı sunmanın yanısıra Türkiye'nin çok kültürlü yapısının bir parçası olarak eğitim hizmeti veren önemli bir kurum özelliği de taşımıştır.

Bu kapsamda Elazığ ili içerisinde konumlanan Getronagan okulu yüz yılı aşkın bir süredir çevre koşullarına galip gelebilmiş olsa da zamanın getirdiklerine ayak uyduramayıp ya terk edilmiş yada işlev değişikliğine uğrayarak mekan organizasyonunu ve cephesel kurgusunu korumak gittikçe zor olmuştur. Günümüzde ticari işletme olarak (marangozhane) faaliyet gösteren bu yapımız yapılacak restorasyon ve koruma yaklaşımları ile yakın çevresindeki diğer kültürel yapılarla beraber Elazığ/Merkez içerisine gelen ziyaretçilere bir kültür rotası oluşturabilir, kent ekonomisine ve sürdürülebilir turizme katkı sağlayabilir. Kültürel mirasımızı korumak ve bizden sonraki nesillere aktarabilmek için bu yapıları yeniden işlevlendirerek hayata kazandırmak ve günümüz koşullarına

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

entegre etmek hem kültürel ve mimari miras açısından hem de kent ekonomisi açısından büyük önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mimari Miras, Kültürel Yaklaşım, Koruma, Eğitim Kurumları, Getronagon, Yeniden İşlevlendirme

ELAZIĞ MERKEZ HAFIZA MEKANLARININ TESBİTİ VE KORUNMASI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Zeynep Topyıldız ^{1,*} & Muhammet Kurucu ¹

¹ Mimarlık Fırat Üniversitesi
zeyneptopyildiz0@gmail.com

Özet

Geçmiş medeniyet ve uygarlıklardan günümüze aktarılan çeşitli yapı, yapı grupları, nesne, objeler vs. toplumların geleceğine ışık tutan ana temalardır. Bu temaların yapıldıkları dönem ve şartlar itibari ile irdelenmesi hem geçmişin izlerinin ve kültürünün devamlılığı açısından hem de toplumların yaşamsal konforunun sağlıklı bir şekilde ileriye taşınması açısından önem arz etmektedir. Bu bakımdan afetler ve hızlı kentleşme sonucu birçok somut kültürel miras ile somut olmayan kültürel miraslar tahribata uğramaktadır. Geçmişin kültürel birikimi ve değerleri kentlerin kimlikleşme sürecinde ve toplumsal hafızada aktif rol oynamaktadır. Bellekte yer eden bu anıt/ yapılar hafıza mekânları olarak nitelendirilebilir. Bu tür mekânların günümüz şartları itibari ile korunması giderek zorlaşmaktadır.

Köklü bir geçmişe sahip olan Elazığ şehri, hızlı kentleşme, doğa olayları ve yakın zamanda geçirdiği depremler sonucunda bu hafıza mekânları yok olma süreciyle karşılaşmıştır. Yapılacak olan bu çalışmada Elazığ/Merkez de yer alan hafıza mekânlarının tespiti ,korunması, fotoğraflanması ve restorasyon çalışmaları ile hem kentin ekonomik ve sürdürülebilir turizm'e katkı sağlayacağı kaçınılmazdır.

Ağırlıklı olarak 1850-1950 yılları arasında yapılmış olan bu hafıza mekânları ile kentle bütünleşmiş somut olmayan kültürel miras değerlerine yönelik bir bellek oluşturma amaçlanmaktadır. Bu mekanlara somut olarak; Eski Hükümet Konağı, Getronagan Okulu, Hacı Ziya bey hamamı, Şıra Meydanı, Buğda Meydanı, Saray Camii, Protestan Kilisesi, Büyük Meydan, Kapalı Çarşı, Beyaz Çeşme v.b. örnek verebilirken aynı zamanda soyut olarak; Kürsübaşı etkinliğini, bakırcılık mesleği ve şapkacılığı örnek verebiliriz. Alanda yapılacak yerinde gözlem ve tespit sonrası hafıza mekanlarının kayıt altına alınıp belgelenmesi, rölöve ve restitüsyon çalışmaları ile bir ön bellek kataloğu hazırlanması, bu hafıza mekanlarının sergilenmesi yolu ile daha fazla kullanıcının farkındalığına varması sağlanacaktır. Bu insana kimliğini ve özünü keşfetmesine yardım ederken aynı zamanda bireye tarihsel geçmişini anımsatması bakımından kimliksel bir boyuta dönüşecektir. Proje özelinde yapılacak olan bu çalışmalarla bir kültür rotası oluşturulup hem kent belleğine, kimliğine, koruma bilincine hem de çeşitli önerilerle sürdürülebilir turizm kriterleri dikkate alınarak ekonomik kalkınmaya katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, Hafıza, Kimlik, Sürdürülebilir Turizm, Koruma

ELAZIĞ'DA MİMARİ MİRASIN KORUNMASI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Tuba Nur Olğun ^{1,*} & Hatice Ebru Akkuş ¹

¹ Mimarlık Fırat Üniversitesi
tnbaz@firat.edu.tr

Özet

Elazığ köklü tarihi ve zengin kaynaklarıyla pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış, kadim bir kenttir. Bu kenti oluşturan sosyal ve kültürel unsurların yanı sıra bunların etkisiyle şekillenen yerleşim alanları da Elazığ'ı önemli kılan değerlerin başında gelmektedir. Günümüze ulaşan tarihi çevreler, hem kırsal hem de kentsel alanda Elazığ'ı özgün bir coğrafya haline getirmektedir.

Elazığ kentsel alanı içinde günümüze ulaşan ve mimari miras olarak değerlendirilen alanların başında Harput gelmektedir. Bununla birlikte Harput'a oldukça yakın bir noktada konumlanan Hüseyin Mahallesi ve Mezre olarak bilinen yerleşim alanındaki çeşitli mimari eserler, kentin somut kültürel mirası olarak değerlendirilebilir. Ayrıca Baskil, Palu, Kovancılar, Keban, Maden gibi ilçelerde bulunan zengin mimari miras da Elazığ'ın köklü geçmişini yansıtır niteliktedir. Kentsel alanda olduğu kadar kırsal alanda yer alan mütevazı geleneksel yapılar ise Elazığ'ın hızla keşfedilen ve önemi giderek daha iyi anlaşılan mimari mirasları arasındadır. Tüm bu yapılar geçmişte ibadet, konaklama, üretim, yönetim gibi işlevlerle kullanılırken; günümüzde bazıları özgün işlevini yitirmiştir. Bu durum tarihi yapıların terk edilmesini ya da yeni işlevlerle kullanımını beraberinde getirmiştir.

Çalışmanın amacı, Elazığ'ın sahip olduğu mimari mirasın günümüzdeki durumunu koruma bağlamında değerlendirerek bu mirasın geleceğe aktarılmasına katkı sağlamaktır. Bu kapsamda kent merkezi ve ilçelerinde yer alan tarihi yapılar genel olarak incelenmiş ve korumaya yönelik tespitler ortaya konulmuştur. Bu tespitler ışığında çeşitli öneriler sunulmuştur. Sonuçta yapılan çalışma ile Elazığ mimari mirasının önemini vurgulamak ve bu mirasın korunmasına dikkati çekmek hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, mimari miras, koruma, tarihi yapı.

TARİHİ MEKANLARDA YER ALAN BİLGİLENDİRME LEVHA TASARIMLARININ İNCELENMESİ: ELAZIĞ HARPUT ÖRNEĞİ

Ferda Başgün

Grafik Tasarımı Fırat Üniversitesi
fbasgun@firat.edu.tr

Özet

Anadolu'nun önemli kültürel merkezlerinden biri olan Harput, zengin tarihi dokusunu günümüze kadar korumayı başaran bir yer olarak dikkat çekmektedir. UNESCO tarafından kültürel miras olarak tanınmasıyla birlikte, ziyaretçilerin ve araştırmacıların daha fazla ilgi odağı haline gelmiştir. Bu bağlamda Harput'u ziyaret eden ziyaretçiler tarihi yapıların yanı sıra yapılar hakkında bilgi vermekte olan bilgilendirme levhalarına da dikkat kesilmektedir. Bu nedenle ziyaretçilere doğru bilgiler sunma amacıyla bilgilendirme levhaları tasarımı kritik bir önem taşımaktadır.

Araştırma kapsamında Elazığ iline bağlı Harput'un tarihi mekânlarında yer alan bilgilendirme levhalarının Harput'un kültürel dokusuna uygunluğu, bütünlüğü ve levhalar arasındaki benzer ve farklı yönler incelenmiştir. İnceleme kapsamında yöntem olarak literatür araştırmalarıyla birlikte, incelenen bilgilendirme levhaları fotoğraflanmış ve inceleme sonuçları kapsamında Harput'un tarihi dokusuna ve incelenen tarihi yapılara paralel olacak sade ve bütüncül yeni tasarımlar, tasarım programları Skech-Up, Adobe İllüstratör ve Adobe Photoshop Programları kullanılarak hazırlanmıştır. Levhaların estetik ve işlevsellik açısından öne çıkan özellikleri, Harput'un tarihi binaları, kültürel yapıları ve önemli noktaları hakkında detaylı bilgi sunmalarının yanı sıra sade ve anlaşılır tasarımlarla tüm ziyaretçilerin dikkatini çekebilmek amaçlanmaktadır. Ayrıca, levhaların yerleştirileceği konumların stratejik olarak seçilmesi ve ziyaretçilerin rahat erişim sağlayabilecekleri şekilde düzenlenmesi örnek tasarımların nasıl daha dikkat çekebileceği hususunda önem arz etmektedir. Çalışma kapsamında yeni bilgilendirme levha tasarımları ile Harput'un UNESCO Kültürel Mirası Listesi'ne alınması sürecinde, tarihi dokusunu koruyarak ve zengin kültürel mirasını bütüncül olarak yansıtabilmesi amaçlanmaktadır.

Harput'un UNESCO Kültürel Mirası ilanından sonra yapılacak bilgilendirme levha tasarımları, sadece ziyaretçilere yönelik bilgilendirme sağlamakla kalmayacak, aynı zamanda şehrin yerel halkının da kültürel miraslarına sahip çıkma ve onları tanıma konusunda bir farkındalık oluşturacaktır. Bu nedenle, tasarım sürecinde Elazığ ilinin ve Harput'un kültürel dokusuna dikkat edilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu çalışma şehrin tarihi ve kültürel zenginliğini koruma, tanıtma ve gelecek nesillere aktarma açısından tasarım sürecinde dikkat edilmesi gereken noktaları vurgulayarak, Harput'un kültürel miras dokusunu etkili bir şekilde yansıtmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Harput, Tarihi Mekan, Bilgilendirme Levhaları, Tasarım

ELAZIĞ İLİNDEKİ ENDEMİK TÜRLERİN MEKANSAL DAĞILIMI: ENDEMİK TÜRLER VE TOPOGRAFIK FAKTÖRLER ARASINDAKİ İLİSKİLER

M. Taner Şengün ¹, Enes Karadeniz ² & Fahrettin Engin ^{1,*}

¹ Coğrafya Fırat Üniversitesi

² Coğrafya İnönü Üniversitesi

fahrettinengin@hotmail.com

Özet

1/1

Elazığ İlindeki Endemik Türlerin Mekânsal Dağılımı: Endemik Türler ve Topografik Faktörler Arasındaki İlişkiler

Türkiye, çok sayıda endemik türü destekleyen çok çeşitli ekosistemlere ev sahipliği yapan olağanüstü biyolojik çeşitliliğiyle öne çıkmaktadır. Bu çeşitlilik, ülkenin farklı iklim koşulları, karmaşık topografyası ve çeşitli biyocoğrafi bölgelerin kesişme noktasındaki konumunun bir sonucudur. Bu çalışma, Elazığ ilindeki biyolojik çeşitliliğin kapsamlı bir incelemesini sunup, topografik faktörlerle ilişkili olarak endemik türlerdeki varyasyonu araştırmaktadır. Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan Elazığ, Fırat Nehri ve Keban Baraj Gölü gibi büyük su kütlelerinden önemli ölçüde etkilenen farklı yükseltiler ve topografik özelliklerle karakterize edilir. "Nuh'un Gemisi" veri tabanına göre Elazığ, dördü yerel endemik olmak üzere 139'u (%9,5) endemik olan 1.467 taksona ev sahipliği yapmaktadır. Bu taksonlar 1.121 damarlı bitki, 241 kuş türü, 30 memeli, 41 içsu balığı türü, 28 sürüngen ve 6 çift kabuklu hayvanı kapsamaktadır.

Çalışma, Elazığ'ın biyolojik çeşitliliğinin önemini vurgulamayı ve endemik türler ile topografik faktörler arasındaki ilişkileri aydınlatarak akademik literatüre katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bu araştırmada kullanılan veriler Küresel Biyoçeşitlilik Bilgi Tesisi (GBIF), IUCN Kırmızı Listesi ve ilgili literatürden elde edilmiştir. Bu veri tabanları, Elazığ'ın biyolojik çeşitlilik zenginliğinin haritalanması ve değerlendirilmesi için kritik kaynaklar olarak kullanılmıştır.

Elazığ'ın biyoçeşitliliğinin topografik ilişkilerini tespit etmek için Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) tabanlı bölgesel ve mekânsal istatistikler kullanılmıştır. Mekânsal otokorelasyon Moran's I yöntemi kullanılarak analiz edilip, sıcak nokta analizi Getis-Ord G yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu metodolojiler, biyoçeşitliliğin mekânsal dağılımını ve endemik türlerin belirli topografik koşullarla ilişkisini belirlemede etkilidir. Bulgular, endemik türler ile yükseklik, eğim, bakı ve pürüzlülük gibi topografik faktörler arasında önemli korelasyonlar olduğunu göstermektedir. Özellikle, yükseklik ve bakının endemik türlerin dağılımında önemli rol oynadığı tespit edilmiştir.

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Bu çalışma, Elazığ'ın biyoçeşitlilik açısından kritik önemini vurgulamakta ve endemik türler ile topografya arasındaki karmaşık ilişkiye dikkat çekmektedir. Sonuçlar, topografik koşulların endemik türlerin korunması için hayati önem taşıdığını göstermektedir. Ayrıca, bu çalışmada sunulan mekânsal analizlerin biyoçeşitliliğin korunması ve yönetimi literatürüne değerli bilgiler katması beklenmektedir. Bu bulguların, bölgenin ekolojik ve biyolojik bütünlüğünün sürdürülebilirliğini sağlayarak, biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik etkili stratejilerin geliştirilmesi için bilgi sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Topografya, Biyoçeşitlilik, Endemik, CBS, Mekansal İstatistik, Elâzığ

SÜRDÜRÜLEBİLİR KÜLTÜREL MİRAS YÖNETİMİNDE STRATEJİK PLANLAMANIN ROLÜ: ELAZIĞ, HARPÜT ÖRNEĞİ

Ozge Ozturk Asan

Peyzaj Mimarlığı Bağımsız Araştırmacı
oozturkasan@icloud.com

Özet

Somut ve somut olmayan kültürel miras değerlerinin korunması, yönetilmesi ve gelecek nesillere aktarımı, başka bir ifade ile kültürel miras yönetimi; söz konusu değerlerin sürdürülebilirliği kapsamında stratejiler ve uygulamalar geliştirilmesi anlamına gelmektedir. Kültürel miras alanlarının sürdürülebilirliği, etkin ve akılcı çözüm önerileri ile üretilmiş, bütüncül bir planlama yaklaşımı doğrultusunda oluşturulan yönetim planlarının varlığı ile yakından ilişkilidir.

Kültürel miras unsurlarının fiziksel anlamda korunması, toplumun kültürel mirasın önemi hakkında farkındalığının artırılması ve bilinçlendirilmesi, kültürel miras alanlarının turizm ve diğer ekonomik faaliyetler aracılığı ile sürdürülebilir kullanımı, yerel toplumun kültürel miras yönetimine aktif katılımının sağlanması ve kültürel mirasın korunmasını destekleyen yasal ve yönetsel çerçeve konularını içeren kültürel miras yönetimi; aynı zamanda, toplumsal ve ekonomik kalkınmayı destekleyen bir yaklaşıma sahiptir. Koruma, değerlendirme ve sürdürülebilir miras yönetimi için uzun vadeli hedefleri belirleme süreci olarak da tanımlanabilecek stratejik planlama yaklaşımı ise; kültürel mirasın koruma ve yönetim süreçleri için bir yol haritası niteliğindedir.

Bu çalışma; dört bin yıllık tarihi geçmişi, çok katmanlı ve kültürlü yapısı, doğal ve kültürel miras değerleri ile dikkat çeken tarihi Harput Kenti'nin sahip olduğu somut ve somut olmayan kültürel miras değerlerini korumak, yaşatmak ve gelecek nesillere aktarmak için sürdürülebilir miras yönetimine odaklanmaktadır. Bu bağlamda mirasın sürdürülebilirliğinde yönetimin ve özellikle stratejik planlama yaklaşımı çerçevesinde şekillenen bütüncül koruma anlayışının önemi vurgulanmaktadır. UNESCO'nun "Dünya Kültür Mirası" geçici listesinde yer alan tarihi Harput Kenti'nin kalıcı listede yer almasına katkı sağlayacak yönetim planı hazırlığının önceliklendirilmesi gerekliliği ortaya konmakta ve bu kapsamda çeşitli öneriler sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Miras, Koruma, Sürdürülebilir Miras Yönetimi, Stratejik Planlama, Harput

ELAZIĞ'IN YENİDEN PARLAYACAK İNCİSİ ÖLBE VADİSİ VE ÇEDENE KAHVESİ

Nuray İnci

Elazığ Hafız İho Elazığ İl Mem/Elazığ Hafız İho
nurayinci23@gmail.com

Özet

Bu çalışmada tarihi dört bin yılı aşkın, Asya ile Avrupa arasındaki önemli ticaret yollarının üzerinde bulunan Elazığ'ın yeniden parlayacak incisi Ölbe vadisi ve çedene kahvesinin bazı özellikleri ele alınmıştır. Vadi; genellikle kireçtaşı, kumtaşı gibi suyu kolaylıkla geçiren katmanlar içinde görülen, bir akarsuyun oyararak oluşturduğu, yamaçları duvar gibi dik, dar koyak, kanyon demektir. Ölbe vadisi Elazığ merkeze bağlı Harput Mahallesi içerisinde yer alan Göllübağ mevki yakınında yer almaktadır. Vadinin içinde ayrıca bir vakitler deve ve katırların dinlendirildiği bir mağara olan “Deve mağarası” da bulunmaktadır. Vadide yaban hayatı türlerinden dağ keçileri de bulunmaktadır. Vadi, trekking, hiking, paraşütle atlama, fotoğrafçılık ve mağara turizmi vb. için uygun bir doğal alandır. Ölbe vadisinin tarihi İpek Yolu üzerinde yer almış olması ile bir döneme damgasını vurmuşken, yıllar içerisinde sessizleştiği ve vadinin şimdi yeniden canlandırılmak istendiği görülmüştür. Kültür ve Turizm Bakanlığından gelen görevliler aracılığı ile patika yollara işaretler konulmuştur. Vadiye araçla ulaşım noktasında ilk adım atılmış ve yol yapım çalışmalarına başlanmıştır. Böylece Anguzu Baba zirvesinin altından devam eden yol ile kolaylıkla vadiye ulaşılabilir olacaktır. Çedene (Menengiç/Çitlembik) ise vadiye rastlanabilecek bir bitki türüdür. Bilimsel olarak Pistacia cinsi içerisinde yer alan bitkinin olgunlaşmamış meyvelerinin tadında damla sakızı tadı almak mümkündür. Olgunlaşan meyveleri çerez veya böreklerde iç malzemesi olarak tüketilebilir. Ayrıca meyvelerinden kahve, yağdan bittim sabunu yapılabilir. Çedene meyvesinden elde edilen çedene kahvesinin insan sağlığına oldukça olumlu etkileri mevcuttur. Dolaşım ve sindirim sistemi rahatsızlıkları taşıyan insanların hem beden sağlığına fayda verebilecek, hem de gönül rahatlığıyla içebileceği bir kahve türüdür. Gerekli tanıtım ve tedbirlerle Ölbe vadisi ve vadiye yetişen çedeneden elde edilen çedene kahvesi, Elazığ'ın turizm coğrafyasının geliştirilmesine önemli katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: ELAZIĞ, HARPOT, ÖLBE VADİSİ, ÇEDENE KAHVESİ.

ELAZIĞ'DA MİMARİ MİRASIN KORUNMASI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Tuba Nur Olğun ^{1,*} & Hatice Ebru Akkuş ¹

¹ Mimarlık Fırat Üniversitesi
tnbaz@firat.edu.tr

Özet

Elazığ köklü tarihi ve zengin kaynaklarıyla pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış, kadim bir kenttir. Bu kenti oluşturan sosyal ve kültürel unsurların yanı sıra bunların etkisiyle şekillenen yerleşim alanları da Elazığ'ı önemli kılan değerlerin başında gelmektedir. Günümüze ulaşan tarihi çevreler, hem kırsal hem de kentsel alanda Elazığ'ı özgün bir coğrafya haline getirmektedir.

Elazığ kentsel alanı içinde günümüze ulaşan ve mimari miras olarak değerlendirilen alanların başında Harput gelmektedir. Bununla birlikte Harput'a oldukça yakın bir noktada konumlanan Hüseyin Mahallesi ve Mezre olarak bilinen yerleşim alanındaki çeşitli mimari eserler, kentin somut kültürel mirası olarak değerlendirilebilir. Ayrıca Baskil, Palu, Kovancılar, Keban, Maden gibi ilçelerde bulunan zengin mimari miras da Elazığ'ın köklü geçmişini yansıtır niteliktedir. Kentsel alanda olduğu kadar kırsal alanda yer alan mütevazı geleneksel yapılar ise Elazığ'ın hızla keşfedilen ve önemi giderek daha iyi anlaşılan mimari mirasları arasındadır. Tüm bu yapılar geçmişte ibadet, konaklama, üretim, yönetim gibi işlevlerle kullanılırken; günümüzde bazıları özgün işlevini yitirmiştir. Bu durum tarihi yapıların terk edilmesini ya da yeni işlevlerle kullanımını beraberinde getirmiştir.

Çalışmanın amacı, Elazığ'ın sahip olduğu mimari mirasın günümüzdeki durumunu koruma bağlamında değerlendirerek bu mirasın geleceğe aktarılmasına katkı sağlamaktır. Bu kapsamda kent merkezi ve ilçelerinde yer alan tarihi yapılar genel olarak incelenmiş ve korumaya yönelik tespitler ortaya konulmuştur. Bu tespitler ışığında çeşitli öneriler sunulmuştur. Sonuçta yapılan çalışma ile Elazığ mimari mirasının önemini vurgulamak ve bu mirasın korunmasına dikkati çekmek hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, mimari miras, koruma, tarihi yapı.

ELAZIĞ İLİNDE HALK ELİNDE KÜÇÜKBAŞ HAYVAN ISLAHI ÜLKESEL PROJESİ KAPSAMINDAKİ ŞAVAK AKKARAMAN KUZULARINDA YÜRÜTÜLEN ISLAH ÇALIŞMALARININ İŞLETMELERE ETKİSİ

Leyla Uçar Buz ^{1,*} & Mehmet Saltuk Arıkan ¹

¹ Veteriner Fakültesi Fırat Üniversitesi
leylaucar256@gmail.com

Özet

Bu çalışmada Elazığ yöresinde Halk Elinde Küçükbaş Hayvan Islahı Ülkesel Projesi kapsamında bulunan Şavak Akkaraman işletmelerinde 2017-2022 yılları arasında 18 işletmede alınan veriler ile proje kapsamında olmayan işletmeler karşılaştırılmıştır. Islah projesi kapsamındaki işletmelerde doğum ağırlığı ve yaşama gücü 2018-2022 yılları arasında minimum 3.67 kg ile maksimum 4.15 kg arasında gerçekleşmiştir. 5 yıllık dönemde yaklaşık %12.5'lik artış olmuştur. Doğum ağırlığı yıllara göre ilk önce periyodik olarak artış göstermiş, sonrasında ise sabit seyir göstermiştir. Doğum ağırlığı artışını kayıt tutma, bakım, beslenme ve işletme yapısının iyileştirilmesi direkt olarak etkilemiştir. Şavak Akkaraman kuzularının doğum ağırlığındaki artış yaşama gücünü olumlu yönde etkilemiş ve satış ile pazarlamada artış görülmüştür. Islah projesi kapsamındaki kuzuların pazar talebi ile elde edilen gelir düzeyleri de artış göstermiştir. Gelir düzeyindeki artış yetiştiricilerin sosyo-ekonomik yapılarını iyileştirmiş ve işletmeye yapılan yatırımlarında artmasında önemli rol almıştır. Islah projesi kapsamındaki işletmelerde ikizlik oranında %13.6 artış olmuştur. Yetiştiriciler proje kapsamındaki kuzulardan damızlıklar ayırarak sürülerini büyütmüş diğer taraftan verilen desteklerin yanı sıra gelir düzeyindeki artış hayvancılığa devam etme kararlarını olumlu etkilemiştir. Proje kapsamında olmayan işletmelerde hayvan sağlığı ve beslenme şartları iyileştirilmesine rağmen kuzu doğum ağırlıklarında periyodik artış olmamış, büyüme performansları ıslah edilen kuzular kadar olmamıştır. Bu sebeplerden dolayı işletme sahiplerinin satış gelir düzeylerini baz alarak projeye olan ilgisi ve talebi artmıştır.

Sonuç olarak; Şavak akkaraman kuzularının doğum ağırlıklarının artması için yapılan uygulamalar işletme gelirine direkt katkıda bulunmuş, Elazığ bölgesi yetiştiricilerini proje kapsamında üretim yapmaya teşvik etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Şavak Akkaraman, büyüme, ikizlik, gelir.

FARKLI BAHÇE İŞLEME TEKNİKLERİNİN KIRAZ SİNEĞİ (RHAGOLETİS CERASI L.) (DİPTERA: TEPHRİTİDAE) ZARARINA ETKİSİ

Inanç Özgen ^{1,*} & Gözde Baydoğan ²

¹ Biyomühendislik Bölümü Fırat Üniversitesi Mühendislik Fakültesi

² Genetik ve Biyomühendislik Fırat Üniversitesi

inancozgen@gmail.com

Özet

Çalışma; Elazığ Merkez Söğüt köyünde farklı sürüm tekniklerinin Kiraz Sineği (Rhagoletis cerasi L.) (Diptera: Tephritidae) zararına etkisinin belirlenmesi amacıyla, toplam 15 dönümlük kiraz bahçesinde yürütülmüştür. Bahçe üç parsel bölünerek, traktör, çapa ve hiç sürüm yapılmayan alan olarak bırakılmıştır. Bahçelerde herhangi bir insektisit uygulaması yapılmamıştır. Toprak işlemede, Massey Ferguson 240 traktöre bağlı ikili kulaklı pulluk ile Antrac GX 200 marka çapa makinası kullanılmıştır. Bir parselde ise sürüm yapılmamıştır. Hasat dönemi olan 28.06.2019 tarihinde uygulamanın yapıldığı bahçe alanında ki her parselde ki toplam her bahçede rastgele seçilen 10 ağaçtan alınan toplam 1000 meyvedeki, toplamda 30 ağaç ve 3000 meyvede ki vuruş oranlarına bakılmıştır. Kiraz meyveleri içerisinde her uygulamanın 1000 adetinin incelemesinde, traktör ile sürülen yerden alınan meyvelerde 23, çapa makinesi ile sürülen yerden alınan meyvelerde 45, hiç sürüm yapılmayan kontrol parselinde ise 62 adet kiraz sineği vuruşuna rastlanmıştır. Çalışmanın: 2024 yılı kiraz fiyatları göz önüne alınarak yapılan ekonomik değerlendirilmesinde ise; 1000 kg kiraz da ki kayıp miktarları, hiç sürüm yapılmayan kontrolde, 160 Euro'ya, çapa makinasında 70 Euro'ya, traktör sürümünde ise 40 Euro'ya tekabül etmiştir. Sonuç olarak toprak işleme de kiraz sineği zararını azaltmada, tek başına yapılan uygulamanın zararı tamamen azaltmadığı, ancak zararı azaltan en iyi sonucun traktörle yapılan sürüme denk geldiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kiraz, Rhagoletis cerasi, Farklı Bahçe İşleme Teknikleri, Zarar

KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIK İŞLETMELERİNDE ÜRETİCİLERİN RİSK ALGILARI VE RİSK YÖNETİM STRATEJİLERİ: ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ

Mehmet Saltuk Arıkan ^{1,*} & Emin Ertan Gökhan ¹

¹ Veteriner Fakültesi Fırat Üniversitesi
mesaar46@gmail.com

Özet

Türkiye’de küçükbaş hayvancılık işletmeleri diğer sektörler içerisinde; doğal, ekonomik, sosyal ve politik risklerden en çok etkilenen sektörler içerisinde olmakla birlikte hayvansal üretimi tehdit eden riskler arasında; fiyatlar, üretim faktörleri, salgın hayvan hastalıkları, ölümler ve verimdeki değişimler olarak özetlenebilir. Bu gibi risklere bağlı olarak verim ve fiyatlardaki istikrarsızlık üreticinin gelirinde de dalgalanmalara neden olmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Elazığ ilinde faaliyet gösteren küçükbaş hayvancılık işletmelerinde, üreticilerin risk ve belirsizlikler karşısında risk algıları ve risk yönetimi konusunda tutum ve davranışlarının belirlenmesidir. Bu bağlamda işletmelerin; sosyo-ekonomik özelliklerinin belirlenmesi, hayvansal üretimde karşılaşılan risk kaynaklarının belirlenmesi, üreticilerin uyguladıkları risk yönetimi stratejilerinin belirlenmesi, hayvansal üretimle ilgili çeşitli konularda (hayvancılık politikaları, üretim planlaması, pazarlama, finansman, işletme yönetimi, sigorta vb. gibi) üreticilerin tutum ve davranışlarının belirlenmesidir. Bu araştırmanın ana materyalini; Elazığ ilinde faaliyette bulunan ve Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliğine üye işletmelerde işletme sahibi yetiştiricilerle doldurulacak veri temin formu yoluyla elde edilecek veriler oluşturmıştır. Veri temin formu işletmelere ait sosyo-ekonomik bulgular, üretimi etkileyen risk faktörleri ve üreticilerin riske karşı tutumu olmak üzere üç kısımdan oluşmuştur. Elazığ ilinde küçükbaş hayvancılık işletmeleri içerisinde yapılan oransal örnekleme yöntemine göre seçilen 98 işletmeden toplanan veriler güvenilirlik analizleri için Cronbach alfa (α) katsayısı, geçerlik analizleri için ise faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizine uygunluk Bartlett’s küresellik testi ile örneklem sayısının yeterliliği ise Kaiser-meyer-olkin örneklem yeterliliği istatistiği ile değerlendirilmiştir. İşletmelerin %19,39’u süt üretimi, %30,61’i besicilik ve %50’si hem süt hem de besicilik yaptığı tespit edilmiştir. İşletme sahiplerinin yaş ortalaması 49,20 olarak hesaplanmıştır. Ailelerde hane halkı sayısı ortalama 4,77 olmakla birlikte aile iş gücü ortalaması 1,97 olarak hesaplanmıştır. İşletmelerde ortalama hayvan kapasitesi 596,80 baş olmakla birlikte işletmelerde ortalama 397,62 baş hayvanın olduğu tespit edilmiştir. İşletmelerde kapasite kullanım oranı %69,78 olarak hesaplanmıştır. Üretimi etkileyen risk faktörleri soruları sırası ile “İşletme Sorunları”, “Finansal Durum ve İstihdam Koşulları”, “Hayvan Sağlığı ve Üretim Kayıpları”, “İşletme Organizasyonu ve Risk Yönetimi”, “Kırsal Altyapı ve Girdi Sorunları” ve “Makroekonomik Gelişmeler” olarak 6 faktör altında isimlendirilmiştir. Üreticilerin riske karşı tutumu “İşletme ekonomisi uygulamaları”, “İşletme dışı ekonomik faaliyet”, “Üretimi çeşitlendirme”, “Danışmanlık hizmeti-Polikültür üretim” ve “Kapasite kullanımı” olarak 5 faktör altında isimlendirilmiştir. İlgili ölçeklerin verilerinin faktör analizine uygun olduğu ($p<0,05$) tespit edilmiştir. Küçükbaş hayvancılıkta kuzu-oğlak ölümleri, hırsızlık, hayvan hastalıklarından dolayı verim

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

düşüklüğü, işletme borcunun artması, kuraklığa bağlı yem fiyatlarındaki değişim, işletmede kayıt tutulmaması ve hayvansal ürünlerin pazarlama zincirinde çabuk bozulması en riskli faktörler olarak algılanmışlardır. İşletmelerde birden fazla hayvancılık faaliyetine yer vermek, riskleri çeşitlendirme ve azaltma açısından önemli bir yöntem olarak benimsenmektedir. İşletme dışında çalışan aile bireyleri, aile geliri ve finansal istikrar sağlayarak işletmenin gelir akışını çeşitlendirmektedir. İşletme sahibinin işletme dışında çalışması, işletmenin karşılaşılabileceği riskleri azaltmada etkili bir yol olarak benimsenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, faktör analizi, küçükbaş hayvancılık, risk algısı, risk yönetimi

GELECEĞE EN BÜYÜK YEREL YATIRIM: SÜRDÜRÜLEBİLİR GÜVENLİ GIDA ÜRETİMİ

Ezgi Şenol Palta

Gıda Teknolojisi Fırat Üniversitesi
esenol@firat.edu.tr

Özet

Sürdürülebilir güvenli gıda hem mevcut hem de gelecekteki nesillerin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde gıda üretiminin ve tüketiminin sağlanmasıdır. Bu kavram, gıda güvenliği, çevresel sürdürülebilirlik ve sosyal adaleti bir araya getirir. Gıda güvenliği, insanların her zaman yeterli, güvenli ve besleyici gıdaya erişimini ifade eder. Çevresel sürdürülebilirlik ise doğal kaynakların korunması ve ekosistemlerin dengede tutulmasını sağlar. Sürdürülebilir tarım uygulamaları, bu hedeflere ulaşmanın temel yollarından biridir. Sürdürülebilir gıda üretimi, toprağın verimliliğini artırırken kimyasal kullanımı azaltır. Ayrıca, sürdürülebilir yerel gıda üretimi ve tüketimi teşvik edilerek karbon ayak izi düşürülür ve yerel ekonomiler desteklenir. Su kaynaklarının verimli kullanımı, biyoçeşitliliğin korunması ve atık yönetimi de sürdürülebilir gıda sistemlerinin kritik bileşenleridir. Sosyal açıdan, sürdürülebilir güvenli gıda, adil ticaret uygulamaları ve işçi haklarının korunması ile de ilişkilidir. Küçük çiftçilerin desteklenmesi, gıda tedarik zincirinde şeffaflık ve adaletin sağlanması, toplumsal refahı artırır. Eğitim ve farkındalık çalışmaları, tüketicilerin bilinçli seçimler yapmasını ve sürdürülebilir gıda alışkanlıklarını benimsemesini teşvik eder. Yukarıda sayılan faydalar göz önüne alındığında, bugün içinde yaşadığımız coğrafyada, sürdürülebilirlik kavramı her yönüyle yeniden ele alınması gereken bir konudur. Özellikle yaşadığımız ili, Elazığ'ı, ele alacak olursak, özellikle su gibi doğal kaynakların kısıtlı olması nedeni ile, doğal kaynakların varlığını sürdürmesi ve tarımsal faaliyetlerin devamlılığı için sürdürülebilirlik kavramına bugün tüm zamanlardan daha çok ihtiyaç duyulduğu ve gelecekteki tarımsal faaliyetlerin ve gıda güvenliğinin bugün alınacak tedbirler ve sürdürülebilirliğe verilecek önem neticesinde var olacağı unutulmamalıdır.

Anahtar Kelimeler: sürdürülebilirlik, gelecek, gıda, yerel, üretim

GEÇMİŞTEN GELECEĞE YEREL BESLENME ANLAYIŞI DEĞİŞİMİ: KAPSÜL GIDALARIN KEŞFİ

Ezgi Şenol Palta

Gıda Teknolojisi Fırat Üniversitesi
esenol@firat.edu.tr

Özet

Kapsül gıda, temel besin maddelerini kompakt ve taşınabilir bir formda sunan, genellikle kapsül veya tablet şeklinde olan gıdalardır. Bu gıdalar, vitaminler, mineraller, proteinler, karbonhidratlar ve yağlar gibi gerekli besin öğelerini içerebilir. Kapsül gıdalar, hızlı bir şekilde tüketilebilen ve genellikle uzun raf ömrüne sahip olan ürünlerdir. Gelecekte kapsül gıdalar, gıda güvenliği, beslenme ihtiyaçları ve sürdürülebilirlik açısından önemli bir rol oynayabilir. Kapsül gıdalar, yoğun besin maddelerini küçük, taşınabilir ve uzun ömürlü kapsüller halinde sunarak, özellikle hızlı tempolu yaşam tarzlarına sahip bireyler için pratik bir çözüm sunar. Bu gıdalar, acil durumlar, uzay yolculukları ve askeri operasyonlar gibi özel durumlarda da kritik bir kaynak olabilir. Kapsül gıdaların bir diğer avantajı, israfı azaltmalarıdır. Geleneksel gıda sistemlerinde sıkça karşılaşılan bozulma ve atık sorunları, kapsül gıdaların uzun raf ömrü ve stabil yapıları sayesinde en aza indirilebilir. Bu, kaynakların daha verimli kullanılmasını sağlar ve çevresel sürdürülebilirliğe katkıda bulunur. Beslenme açısından, kapsül gıdalar, bireylerin günlük vitamin, mineral ve diğer besin ihtiyaçlarını karşılamada büyük bir potansiyele sahiptir. Özellikle gelişmiş formülasyon teknikleriyle, bu gıdalar kişiselleştirilmiş beslenme çözümleri sunabilir. Örneğin, yaş, cinsiyet, sağlık durumu ve yaşam tarzına göre özel olarak hazırlanmış kapsüller, optimal sağlık ve zindelik için gereken tüm besin maddelerini içerebilir. İçinde yaşadığımız coğrafyadaki temel beslenme anlayışı ele alındığı zaman, bunun tipik geleneksel bir beslenme olduğu ve değişen hayat tarzına ve bireylerin sağlık durumu ve ihtiyaçlarına göre beslenme alışkanlıklarının da zamana ayak uydurması gerekliliği ortaya çıkacaktır. Yaşadığımız il olan Elazığ'ın da geçmişteki geleneksel beslenme anlayışından, mevcut modern beslenme eğilimlerine geçişi, gelecekte kapsül gıdaların rolüyle daha da çeşitlenecektir. Kapsül gıdalar, pratik ve besleyici çözümler sunarak gelecekteki beslenme anlayışının bir parçası haline gelebilir. Ancak, bu geçişin başarılı olabilmesi için teknolojik gelişmelerin, gıda güvenliği standartlarının ve halk eğitiminin önemli bir rol oynaması gerekecektir.

Anahtar Kelimeler: gelecek, yerel, beslenme, çözümleri

ELAZIĞ'DA SÜRDÜRÜLEBİLİR TARIM İÇİN ÖĞRENEN OTONOM DRONLAR İLE TARIM ALANLARININ ANALİZİ

Ziya Tan ^{1,*}, Ebru Karaköse ² & Mehmet Karaköse ³

¹ Bilgisayar Programcılığı Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

² Havacılık Elektrik ve Elektronik Bölümü Fırat Üniversitesi

³ Mühendislik Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi
ziya.tan@gop.edu.tr

Özet

Drone sürüleri, gelecek yüzyıl içinde birçok alanda etkili dönüşümler yaratacak ve verimliliği arttıracak yenilikçi uygulamalarla günlük yaşantımıza önemli dokunuşlarla kendini gösterecektir. Teknolojik ilerlemeler ve bu teknolojilerin yaygınlaşması tarım, lojistik, güvenlik gibi çeşitli sektörlerde önemli iyileştirmeler sağlayacaktır. Tarihi binlerce yıl öncesine kadar dayanan, Asya ile Avrupa arasındaki önemli ticaret yollarının üzerinde bulunan, çok sayıda medeniyet ve devlete beşiklik yapan Elazığ'ın bölgesel, ulusal ve uluslararası geleceğini inşa etmek için gerekli tedbirlerin alınması adına tarımsal alanların sürdürülebilirliği ve kontrolü son derece önemli yer tutmaktadır. Bu doğrultuda yapılacak çalışmada derin öğrenme ve takviyeli öğrenme yaklaşımları kullanılarak eğitilecek olan drone sürüsünün otonom bir sistemle Elazığ bölgesinde yer alan ekilebilir tarımsal alanlarının verimliliği ve sürdürülebilirliğini önemli ölçüde arttırması hedeflenmektedir. Derin öğrenme algoritmaları dronlara entegre kameralar tarafından çekilen görüntüleri analiz ederek gerekli tespit ve tanımlama işlevlerini gerçekleştirirken takviyeli öğrenme algoritmaları ise drone sürüsünü otonom bir şekilde kontrolünü yapacaktır. Derin öğrenme ve takviyeli öğrenme algoritmalarının eş zamanlı olarak çalıştığı sistemde görüntüler anlık işlenerek merkezi bilgisayara aktarılacaktır. Böylece yetkili kişilere gerekli bilgiler sağlanmış olacaktır. Özellikle verimliliğin artışı, iş gücü maliyetlerinin azaltılması, biyolojik çeşitliliğin artması, su yönetimi ve toprak sağlığının korunması gibi konularda sürdürülebilirliğin sağlanması amaçlanmaktadır. Elazığ ilinde yer alan tarım arazilerinin haritalarının çıkartılarak toprağın durumu, nem seviyesi ve bitki sağlığı gibi kritik öneme sahip bilgiler toplanarak çiftçilerin daha bilinçli ve veriye dayalı kararlarının alınması sağlanacaktır. Bu sayede ekimden hasada kadar olan tüm süreçlerde daha hassas, hızlı ve verimli çözümler sunarak ilgili sektörlerde devrim niteliğinde değişiklikler gerçekleşecektir. Geleceğin tarım politikaları bu türlü teknolojilerle olan entegrasyonu sayesinde gelişecek ve bulunduğu döneme uyum sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Otonom drone, Sürdürülebilir tarım, Takviyeli öğrenme, Elazığ

TARIMSAL ALANLARDA PESTİSİT KULLANIMI VE TAŞINIM MEKANİZMALARININ İNCELENMESİ

Ahmet Saatçı^{1,*} & Ergin Taşkan²

¹ Çevre Sağlığı Bingöl Üniversitesi

² Çevre Mühendisliği Fırat Üniversitesi

asaatcii@gmail.com

Özet

Günümüzde pestisitler artan dünya nüfusu ile birlikte ortaya çıkan gıda ihtiyacını karşılamak amacıyla tarım alanlarından yeterli miktarda ve iyi kalitede ürün elde etmek için yaygın olarak kullanılmaktadır. Pestisitler tarımsal alanlarda mahsul verimini arttırmak için oldukça faydalı olmasına rağmen ciddi çevresel ve sağlık problemleri oluşturmaktadır. Pestisitlerin kullanımı sonrasında oluşan kalıntı kimyasallar, tarımsal ürünler, insanlar, hayvanlar ve çevresel ortamlar için ciddi tehlikeler oluşturabilmektedir. Pestisitler, toprağa, sulara veya atmosfere karıştıklarında bir dizi biyotik ve abiyotik bozunmaya maruz kalarak dönüşüme uğrar ve kalıntı ürünler meydana getirirler. Tarımsal alanlarda kullanılan pestisitlerin dönüşüm ürünlerinin, mekanik yollarla taşınarak yüzeysel su kütlelerine ulaşabildiği, mahsul yüzeyinden ve yapraklardan sulama veya yağış sonucu yıkanarak toprağa ulaşabildiği ve buradan yer altı su kaynaklarına ulaşarak çevresel ortamları kirlettiği bilinmektedir. Pestisit kalıntılarının meyve ve sebze gibi tarımsal ürünlerin yanı sıra karasal ve sucul ortamlarda yaşayan canlılarında tespit edilmiştir. Ayrıca pestisit ile kontamine olan hayvan yemlerinin kullanılması ile et, süt ve yumurta gibi hayvansal ürünlerde de pestisit kalıntılarının gözlendiği rapor edilmiştir. Dünya genelinde birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de kontrolsüz ve bilinçsiz pestisit uygulaması yapılmakta ve bunun sonucunda su, hava ve toprak gibi çevresel ortamlarda giderek artan miktarlarda pestisit kalıntısı tespit edilmektedir. Dünyadaki toplam pestisit üretimi yıllık 3 milyon ton civarında olup, ekonomik değeri yaklaşık 30 milyar €'dur. Dünyadaki pestisit piyasasındaki payın %80'i gelişmiş ülkelere ait iken Türkiye'nin bu pazardaki payı %0,6'dır. Türkiye'de göreceli olarak az pestisit tüketilmesine karşın, kullanılan pestisitlerin birçoğu çevre ve sağlık açısından önemli riskler taşımaktadır. Pestisit zehirlenmeleri nedeniyle her yıl dünyada yaklaşık 300.000 kişinin öldüğü tahmin edilmektedir. Bu çalışmada, tarımsal alanlarda kullanılan pestisitlerin yayılımı ve taşınım mekanizmaları ele alınarak değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: pestisit, çevre, tarım

NESLİ TEHLİKE ALTINDA OLAN ENDEMİK TÜR FRİTİLLARIA BASKİLENSİS BEHÇET (BASKİL TERS LALESİ) 'İN İN VİTRO KOŞULLARDA ÇİMLEDİRME PROTOKOLLERİ VE SOĞAN GELİŞİMLERİNİN İNCELENMESİ

Aykut Topdemir ¹, Tuba Okutan ^{2,*} & Ökkeş Yılmaz ²

¹ Genetik ve Biyomühendislik Fırat Üniversitesi

² Biyoloji Fırat Üniversitesi

tubaokutan@hotmail.com.tr

Özet

Elazığ ili simgelerinden olan Fritillaria baskilensis Behçet (Baskil Ters Lalesi) ekonomik, terapötik ve süs bitkisi olarak kullanılması amacıyla yöre halkı tarafından kontrolsüz toplanmış biyokaçakçılık ve aşırı otlatma ile nesli tehlike altına girmiştir. Bu çalışmada bitkinin in vitro tohum çimlenmesi, soğancık rejenerasyonu, soğancık boyutunun artması üzerine protokoller oluşturulması amaçlanmıştır. Farklı sıcaklık uygulamaları ile tohum çimlenme oranlarının 30. gün, 60. gün ve 90. günlerde sırasıyla %2.9, % 77.9 ve %98.3 olarak kayıt altına alınmıştır. Soğan indüksiyonu için kültüre alınan çimlenmiş tohumlardan, tohum başına soğan sayısındaki değişiklik sitokinin ve oksin kombinasyonlarındaki farklılıktan kaynaklanmıştır. Gün cinsinden değişken süreler boyunca 25 ± 2 C° ve 17 ± 2 C° lik alternatif ortam sıcaklıklarında sırasıyla 149 gün ve 117 gün sonunda soğancık oluşumunun başladığı kayıt altına alınmıştır. Eksplant kaynağı olan soğancıklar 50 mg L-1 sakkaroz ile 0.45 mg L-1 jasmonik asit ilave edilmiş MS besiyeri ortamında kültüre alınmış soğan çapının arttığı tespit edilmiştir. Farklı konsantrasyon uygulaması bulunan gelrite ve agar ilave edilmiş MS besiyerlerinin soğan çapının artışında etkili olduğu tespit edilmiştir. Fırat Üniversitesi Bitki Doku Kültürü Laboratuvarı ve Serası'nda yürütülen bu çalışma ile uzun dormansi dönemi bulunan endemik Fritillaria baskilensis Behçet bitkisinin in vitro koşullarda dormansi süresini azaltmak ve sonraki çalışmalarda mikroçoğaltımı yapılacak soğancıkların çap uzunluğunun arttırılarak başarılı protokolleri oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Fritillaria baskilensis Behçet, tohum çimlenme, soğan gelişimi

BASKİL İLÇESİNDE KAYISI ÜRETİMİ VE YÖRE EKONOMİSİNE KATKILARI

Aytül Yıldırım

Baskil Meslek Yüksekokulu/Organik Tarım Programı Fırat Üniversitesi
aytulyildirim@firat.edu.tr

Özet

Dünya yaş ve kuru kayısı üretiminde lider üretici ülkelerden biri Türkiye'dir. Türkiye'de kuru kayısı yetiştiriciliği daha çok Malatya ili ve çevresinde yapılmakta, bölgedeki kayısı bahçelerinin %90'nı kurutmalık kayısı çeşitleri ile tesis edilmektedir. Dünyada üretilen taze kayısının ancak %10-15'i kurutularak değerlendirilirken, bu oran Türkiye'de %80'dir. Türkiye'de üretimi yapılan 750.000 ton kayısının %44'ü Malatya ilinde ve yaklaşık % 4'ü Elazığ ilinde üretilmektedir. Elazığ ilinde, üretimi yapılan kayısının, %70'i ise Baskil ilçesinden karşılanmaktadır (TUIK, 2023).

Baskil ilçesi, Türkiye'nin önemli kayısı yetiştiriciliği alanlarından biridir. İlçenin en önemli tarımsal ürünü ve geçim kaynağı kayısıdır. Baskil ilçesinde kayısı üretiminin %80-85'i kurutmalık, %10-15'i ise sofralıktır. Bölge ekolojisinin kayısı yetiştiriciliğine uygun olması, yetişen kayısı çeşitlerinin kuru madde oranının yüksek olması, hasat zamanı iklim şartlarının uygun olması, kayısının kurutularak değerlendirilmesine imkan sağlamaktadır. Baskil ilçesinde yetişen kayısı çeşitlerinden Hacıhaliloğlu, Kabaası, Soğancı, Çataloğlu ve Çöloğlu çeşitleri kurutmalık, Hasanbey çeşidi ise sofralıktır. İlçede yetiştirilen kayısının büyük bir çoğunluğu kurutmalık olarak değerlendirilirken, geriye kalan kayısı genellikle sofralık tüketimde, meyve suyu imalatında, reçel, pestil, marmelat ve jöle, pasta, yoğurt ve dondurma sanayinde değerlendirilmektedir. Kayısı çekirdeklerinin tatlı olanları çerezlik olarak, acı çekirdekler ise ilaç ve kozmetik sanayinde hammadde olarak kullanılmaktadır. Sayılan tüm bu kullanım alanları, kayısının önemli bir ticari ürün olmasını sağlamaktadır.

Son yıllarda ilçe kayısı üretiminde ciddi sıkıntılar meydana gelmektedir. İlçenin kayısı üretim alanlarında artışa karşın, ağaç başına kayısı veriminde ciddi azalmalar kaydedilmiş, yıllara göre kayısı üretiminde büyük dalgalanmalar meydana gelmiştir. Üretimde meydana gelen bu farklılıklara; ilkbahar geç donları, kayısı hastalıkları, fiyat istikrarsızlığı ve pazarlama problemleri vb. gibi konular neden olmaktadır. Bu çalışmada; Baskil ilçesinde kayısı üretim durumu ve yöre ekonomisine katkıları ele alınmış, üretim ve pazarlama ile ilgili sorunlar tespit edilerek bu sorunlara yönelik çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Baskil, kayısı üretimi, Hacıhaliloğlu, Kabaası

ELAZIĞ'DA YETİŞKİN EĞİTİMİNE İLİŞKİN İZLEME VE DEĞERLENDİRME RAPORU: BİR DOKÜMAN İNCELEMESİ

Osman Aslan

Sınıf Öğretmenliği Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
oaslan5858@gmail.com

Özet

Bu çalışma, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü İzleme ve Değerlendirme Raporları çerçevesinde Elazığ'ın yetişkin eğitime yönelik görünümünü değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca çalışmada TÜİK verileri ışında Elazığ da Eğitim ve Kültür konusuna dair bilgilere de yer verilmiştir. Araştırma, nitel araştırma yöntemiyle yapılandırılmış olup veri toplama yöntemi olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü İzleme ve Değerlendirme raporları ve TÜİK'ten elde edilen veriler doküman analizi ile incelenmiştir.

Araştırmada Elazığ halkının 2016 ile 2023 yılları arasında Halk Eğitim Merkezi kurslarından yararlanma oranlarına bakılmıştır. Ayrıca, 2023 yılı istatistiksel verileri Türkiye ortalaması ve nüfusu Elazığ'a yakın olan iller (Adıyaman, Batman, Çanakkale, Tokat, Şırnak) arasındaki verilere bakılmıştır. 2023 yılı verilerine göre Elazığ'da 18,630'u erkek, 43,427'si ise kadın olmak üzere toplam 62.057 kursiyerin Halk Eğitim Kurslarından yararlandığı görülmektedir. Kurslardan yararlanma sayısının nüfusa oranına bakıldığında ise yaklaşık %10,27 olduğu görülmektedir. Ayrıca veriler incelendiğinde Elazığ'da son yıllarda Halk Eğitim kurslarından yararlanan kadın kursiyer sayısını önemli oranda arttığı da görülmektedir. Çalışmanın bulguları, Elazığ'da yetişkin eğitiminden yararlanma oranının, nüfusu Elazığ'a yakın olan diğer beş ile göre düşük olduğunu göstermektedir. Özellikle, Elazığ'ın Halk Eğitim kurslarından en fazla yararlandığı yılın %13,62 ile 2022 olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar, Elazığ'daki halkın yetişkin eğitime katılımının istenilen düzeyde olmadığını göstermektedir.

Sonuç olarak, Elazığ'da yetişkin eğitime yönelik olarak mevcut durumun değerlendirildiği bu çalışma, bölgedeki eğitim ihtiyaçlarının karşılanması ve eğitim katılımının artırılması için yapılacak politika ve uygulamalara ışık tutmaktadır. Bu bulgular, yerel yönetimler ve eğitim kurumları için önemli bir kılavuz olabilir, böylelikle Elazığ'daki yetişkin eğitime katılım oranları artırılarak toplumun eğitim düzeyi ve yaşam kalitesi yükseltilebilir. Özellikle son yıllarda Elazığ'da artış gösteren kadın kursiyer sayısının bu yükselişi daha fazla desteklenebilir.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, Yetişkin Eğitimi, Hayat Boyu Öğrenme

ELAZIĞ'DA 2012-2022 YILLARI ARASINDA EĞİTİM İSTATİSTİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Esra Kalay ^{1,*} & Mustafa Kandiran ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Meb

² Metal Öğretmeni Meb

ezo.esra_03@hotmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, Elazığ ilinde 2012 ile 2022 yılları arasında eğitimle ilgili istatistiksel verilerin incelenmesi ve bu verilerin eğitim sistemi üzerindeki etkilerinin analiz edilmesidir.

Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi ve analizi tekniği ile yapılandırılmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu'nun web sayfasından alınan veriler, 2012 ile 2022 yıllarına ait eğitim istatistiklerini içermektedir. Araştırmada, Elazığ ilindeki öğrenci sayıları, öğretmen başına düşen öğrenci sayıları, okul ve öğretmen sayıları, kadın okullaşma oranı, genel okullaşma oranı ve okuma yazma bilen oranları gibi değişkenler incelenmiştir.

Araştırma sonucunda, Elazığ'da yıllık nüfus artış hızının her yıl artmasına rağmen ilkokul ve ortaokul öğrenci sayılarında düşüş olduğu, lise öğrenci sayılarında ise artış gözlemlenmiştir. Öğretmen başına düşen öğrenci sayılarına bakıldığında, ilkokulda Türkiye ortalamasının altında bir değer görülmezken, ortaokul ve lisede Türkiye ortalamasının altında olduğu tespit edilmiştir. Kademe bazında okul sayılarında ise ilkokulda düşüş, ortaokul ve lisede ise yıllar içerisinde artış gözlenmiştir. Kadınların okullaşma oranı, ilkokul ve ortaokulda Türkiye ortalamasının altında, lisede ise Türkiye ortalamasının üzerindedir. Okuma yazma bilme oranı ise Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Bu bulgular ışığında, Elazığ ilinde eğitim sistemine yönelik çeşitli önlemler alınabilir. Özellikle ilkokul ve ortaokul düzeyinde öğrenci sayısındaki düşüşün nedenleri araştırılmalı ve bu düşüşün önüne geçmek için ilgili kurumlar tarafından stratejiler belirlenmelidir. Ayrıca, öğretmen başına düşen öğrenci sayısının Türkiye ortalamasının altında kalması olumlu olarak değerlendirilebilir. Ancak bu ortalama sayıların Elazığ'ın bütününe nasıl temsil ediyor, köy ile il merkezinde okullarda öğrenci sayıları eşit bir şekilde düşük müdür? Bu durumda ayrı bir araştırma konusu olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışma sonucuna göre Elazığ da kadınların eğitime katılma oranlarının yüksek çıkması oldukça önemli bir gelişmedir. Ancak kadınların eğitimde daha fazla yer alması için teşvik edici politikalar geliştirilmelidir. Bu önerilerin uygulanması, Elazığ ilinde eğitim kalitesinin artırılmasına ve toplumun eğitim düzeyinin yükseltilmesine katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Elazığ'da Eğitim, Okullaşma, Kadın ve Eğitim, Okuma-Yazma

**AKADEMİSYEN ŞAİR AHMET TEVFİK OZAN'IN ŞİİRLERİNDE
DEĞERLER**

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Ahmet Akçay

Türkçe Öğretmenliği Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
turkolog25@gmail.com

Özet

Elazığ'ın Harput ilçesinde dünyaya gelen Ahmet Tevfik Ozan doktor, akademisyen ve şair kimlikleri ile bilinmektedir. 1953 yılında doğan şair; ilk, orta ve lise öğrenimini Elazığ'da tamamlamıştır. 1971 yılında Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesini kazanmıştır. Öğrenim hayatına toplumsal olaylar nedeniyle ara vermek zorunda kalmış, sonrasında Erzurum ve Kayseri'de öğrenim hayatını tamamlayarak tıp doktoru olmuştur. Yurt içinde çeşitli görevler yürüten Ozan, Fırat Üniversitesinde öğretim üyesi olarak görev almıştır. Akademik çalışmalarının yanı sıra yazın hayatına da devam etmeyi sürdüren şair, 15 Ocak 2021 tarihinde hayatını kaybetmiştir.

Çeşitli dergiler tarafından şiirlerine yer verilen Ahmet Tevfik Ozan'ın ilk eseri, 1984 yılında Se-da Yayınları tarafından yayımlanan “Dağlar Ardı Şiirleri”dir. Bu eserin ardından şiir türündeki “Kâinat Şiiristan” adlı eseri 1986 yılında yayımlanmıştır. Şairin üçüncü şiir kitabı ise “Şeyma Ceylan Yüreği”dir. Deneme türündeki “Şiirden Taşan Sözler” adlı eseri 1992 yılında yayımlanmıştır. Şairin diğer eserleri ise hatıra türündeki “Taş ve Tebessüm” ile bütün şiirlerinin toplandığı “Şiirimin ABC'si”dir.

Ahmet Tevfik Ozan'ın sanat anlayışı toplumsal duyarlığa ve insani erdemlere dayanır. Hece ölçüsü ve serbest ölçü ile yazdığı şiirlerinde halk edebiyatı motifleri ile modern unsurları birleştirmeye çalışır. Sade ve anlaşılır bir dili tercih eden şair, içinde yer aldığı topluma kayıtsız kalmamıştır. Ozan'ın şiirlerinde Anadolu'nun farklı yörelerinden kesitler görmek mümkündür.

Bu çalışmanın amacı, Ahmet Tevfik Ozan'ın “Şiirimin ABC'si” adlı eserindeki şiirlerde yer alan değerlerin belirlenmesidir. Nitel araştırma biçiminde gerçekleştirilen çalışmada veri toplamak amacıyla doküman analizine başvurulmuştur. Şairin şiirlerinde yer alan değerlerin belirlenmesinde Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yer alan değerler temel alınmıştır. Araştırma neticesinde Ahmet Tevfik Ozan'ın şiirlerinde millî ve manevî değerleri işlediği, sevgi değerine sıklıkla yer verdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ahmet Tevfik Ozan, değer, şiir

STEM EĞİTİMİ YAKLAŞIMINDA TEKNOLOJİNİN YERİ: KÖMÜRHAN KÖPRÜSÜ

Nilüfer Okur Akçay

Okul Öncesi Öğretmenliği Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
materyal04@hotmail.com

Özet

STEM, fen bilimleri (Science), teknoloji (Technology), mühendislik (Engineering) ve matematik (Mathematics) disiplinlerinin entegrasyonunu ifade eden bir eğitim yaklaşımıdır. Bu yaklaşım, öğrencilerin analitik düşünme, problem çözme ve inovasyon yeteneklerini geliştirmeyi hedefler. STEM eğitimi, öğrencilere teorik bilgileri gerçek dünya uygulamalarıyla birleştirme fırsatı sunarak, onların pratik beceriler kazanmasına yardımcı olur. Ayrıca, STEM alanlarında yetkin bireyler yetiştirmek, günümüzün hızla değişen teknolojik dünyasında ülkelerin rekabet gücünü artırmak için kritik öneme sahiptir.

Elazığ ilinde STEM eğitimi, bölgenin ekonomik ve sosyal gelişimine katkı sağlaması açısından büyük bir değere sahiptir. Elazığ, zengin kültürel mirası ve doğal kaynaklarıyla dikkat çekerken, STEM eğitimi sayesinde bu potansiyellerin bilimsel ve teknolojik yeniliklerle daha etkin bir şekilde değerlendirilmesi mümkün olacaktır. STEM eğitimi, gençlerin analitik düşünme, problem çözme ve yaratıcı yeteneklerini geliştirmelerine olanak tanır. Bu da, bölgenin ihtiyaç duyduğu nitelikli iş gücünün yetiştirilmesine ve yerel ekonominin güçlenmesine katkıda bulunur. Özellikle Keban Barajı, Kömürhan Köprüsü gibi önemli mühendislik projeleri ve tarihi yapılar, STEM eğitiminde pratik örnekler olarak kullanılabilir. Öğrencilerin bu yapıları inceleyerek fen bilimleri, teknoloji, mühendislik ve matematik alanlarında nasıl entegre çözümler üretildiğini görmeleri, onların teorik bilgilerini uygulamaya dönüştürmelerine yardımcı olur. Kömürhan Köprüsü, mühendislik ve teknolojinin somut bir örneği olarak, öğrencilerin bu disiplinlerde pratik ve teorik bilgilerini bir araya getirmelerine imkân tanır. Köprü'nün inşasında kullanılan ileri mühendislik teknikleri ve yenilikçi çözümler, öğrencilerin STEM eğitimi kapsamında öğrendikleri bilgileri gerçek dünya uygulamalarıyla pekiştirmelerine yardımcı olur.

Bu çalışmada, Kömürhan Köprüsü'nün özelliklerinden ve fen, teknoloji, mühendislik ve matematik ile olan ilişkilerinden bahsedilmektedir. Öğrencilerin bu yapıları örnek alarak kendi tasarımlarını yapmaları için öğretmenlerin uygulayabileceği örnek bir etkinliğe de yer verilmektedir. Çalışma, STEM eğitimi yaklaşımının ve içeriğindeki teknoloji disiplininin verimli ve nitelikli bir şekilde uygulanmasında tarihi ve modern yapıların örnek olarak kullanılmasının önemli olduğunu sonucuna varmaktadır.

Anahtar Kelimeler: STEM, STEM eğitimi yaklaşımı, köprü, Elazığ.

ELAZIĞ'DA EĞİTİM-ÖĞRETİM ÜZERİNE GERÇEKLEŞTİRİLEN ÇALIŞMALARIN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Yasemin Çelik

Türkçe Öğretmenliği Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
yasemin212118@gmail.com

Özet

Eğitim-öğretim faaliyetleri ile ilgili eğilimleri belirlemek amacıyla çeşitli kaynaklara başvurmak mümkündür. Bu kaynaklar arasında en kapsamlı olanlardan biri lisansüstü tezlerdir. Bu tezlerde yer alan bulguların değerlendirilmesi ile bir bölgedeki eğilim ortaya konarak o bölgede eğitime etki eden faktörler tespit edilebilir. Bu doğrultuda araştırmanın amacı, Elazığ ilinde eğitim-öğretim üzerine gerçekleştirilen lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırma nitel bir çalışma olup veri toplama yöntemi olarak doküman analizi kullanılmıştır. Veri toplamak amacıyla Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi'nde bulunan Elazığ başlıklı yüksek lisansüstü tezleri arasından seçilen “eğitim-öğretim” konulu yüksek lisans ve doktora tezleri incelenmiştir.

YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde Elazığ başlığını içeren 1160 yüksek lisans ve doktora tezi araştırmanın evrenini, bu tezler arasından “eğitim-öğretim” konusu üzerine gerçekleştirilen 104 adet yüksek lisans ve doktora tezi araştırmanın örneklemi oluşturmuştur. Araştırmada elde edilen veriler, tez türü, yıllara göre dağılımı, örneklem türü, araştırma türü ve konu alanlarına göre analiz edilmiştir. Elde edilen veriler frekans ve yüzde kullanılarak tablolar halinde sunulmuştur.

Araştırma sonucunda YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde Elazığ başlığını içeren “eğitim-öğretim” konulu çalışmaların 6 tanesinin doktora, 98 tanesinin ise yüksek lisans tezi olduğu belirlenmiştir. Araştırma neticesinde elde edilen bulgulardan biri de araştırma kapsamında incelenen Elazığ odağında “eğitim-öğretim” konulu yüksek lisans ve doktora tezlerinin 2005-2006 yılları arasında yoğunlaştığı, 1989-2023 yıllarını kapsayan dönemde bazı yıllarda hiç yüksek lisansüstü çalışma yapılmadığıdır. Çalışma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerdeki örneklemelerinin büyük çoğunluğunu öğretmen ve öğrencilerin oluşturduğu, araştırma türleri açısından bakıldığında görüş alma üzerine çalışmaların yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Elazığ ilinde gerçekleştirilen “eğitim-öğretim” konulu çalışmalardan elde edilen bulgular neticesinde ildeki eğilim belirlenmeye çalışılmış ve bu doğrultuda çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, eğitim-öğretim, lisansüstü tez, doküman analizi.

TÜRKİYE'DE "ÇEVİRİMİÇİ ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİ"NE VE ÖNLENMESİNE YÖNELİK OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANLARININ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Vildan Donmuş Kaya ^{1,*} & Turgut Demir ²

¹ Eğitim Bilimleri Fırat Üniversitesi

² Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Fırat Üniversitesi
vildandnms@gmail.com

Özet

Son yıllarda dijital ortamda geçirilen zamanın artmasıyla yetişkinlerin ve çocukların bir arada bulunduğu sanal ortamda, insanlık tarihi kadar eski bir geçmişi olan çocuk istismarı ve ihmali sorunu bugün yeni bir boyutuyla çevrimiçi olarak karşımıza çıkmaktadır. Dünya genelinde olduğu gibi Türkiye'de de çocukların sosyal medyayı kullanma yaşının oldukça küçük yaşlara (6-15 yaş) düştüğünü ve bu yaşlardaki çocukların zamanlarının büyük kısmını okulda geçirdiğini düşündüğümüzde çevrimiçi istismar ve ihmal konusunda farkındalığı yüksek, bu tehlikeye karşı gerekli önlemleri alabilecek bilgiye sahip olan okul psikolojik danışmanlarının etkisi büyük önem taşımaktadır. Bu çalışma ile çevrimiçi çocuk istismarı ve ihmali ve bu durumun önlenmesine yönelik okul psikolojik danışmanlarının görüşlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Durum çalışması araştırma deseninin kullanıldığı bu araştırmanın katılımcıları Elazığ ili Merkez ilçesinin beş eğitim bölgesinde bulunan ortaokul ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan 20 okul psikolojik danışmanından oluşmaktadır. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan görüşme formu temel alınarak hibrit görüşmelerle toplanmıştır. Veriler MAXQDA 2024 programı kullanılarak içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre katılımcıların çevrimiçi çocuk istismarını ve ihmali ayrı kavramlar olarak ele alırken bazı katılımcılar ise çevrimiçi ihmalin çevrimiçi istismardan bağımsız gerçekleşmediğini ve çevrimiçi ihmalin sebep, çevrimiçi istismarın ise sonuç olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Çevrimiçi çocuk istismarı ve ihmalinin çevrimiçi platformlardan en çok Instagram, Youtube, Tiktok, Çevrimiçi oyunlar, Facebook, Whatsapp, Snapchat, Twitter(X) gibi uygulamalar üzerinden gerçekleştiği ve çevrimiçi ortamdaki, ebeveyn ve çocukta kaynaklı risk faktörleri olduğu ortaya çıkmaktadır. Mağdurların ortak özelliklerinin daha çok aileden kopuk olan ve kapalı iletişimin hakim olduğu ailelerde yetişen çocuklar, ihmal öyküsü olan çocuklar, düşük benlik algısı, popüler olma, beğenilme, kendini ifade edemeyen çocuklar, sosyal zeka düşüklüğü olduğu görülürken faillerin ortak özelliklerinin ise cinsel kimlik bozukluğu olan, vicdan ve merhamet duyguları olmayan, manipülatif söylemler ve eylemlerde bulunan, çevrimiçi ortamlarda yakalanmayacağını düşünen, asosyal kişiler, ruhsal bozuklukları olan ve psikotik kişiler oldukları görülmektedir. Çevrimiçi çocuk istismarı ve ihmalinin mağdur üzerinde sosyal, psikolojik, duygusal, davranışsal ve fizyolojik etkilerinin olduğu sonucuna varılmıştır. Katılımcılar çevrimiçi çocuk istismarı ve ihmalinin doğrudan gözlemlenebilirliğinin güç olduğunu fakat çocuk ile bireysel görüşmeler yaparak yani anemnez alarak bu durumun belirlenebileceğini ifade etmektedirler. Çevrimiçi ve fiziksel çocuk istismarı ve ihmali mukayese edildiğinde bazı ortak yönlerinin ve

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

farklılıklarının olduğu ortaya çıkmıştır. Çevrimiçi ortamlarda çocukların hangi yollarla istismara ve ihmale uğradığı konusunda ise daha çok ebeveynler tarafından çocukların fotoğraflarının ekonomik kaygılar ve fenomen olma amacı güderek paylaşımı ve çocukların beğenilme, kendini kanıtlama, kabul görme, kolay kazanç elde etme gibi amaçlar doğrultusunda kendi paylaşımları, yetişkinlerin savunmasız buldukları çocukları manipülatif söylemler ve eylemler ile kandırarak tuzağa çekmesi, çevrimiçi ortamda istismar ve ihmalin zemini hazırlayıp daha sonra bunun çevrimdışı ortama taşınması, sosyal medya platformlarında çocuktan cinsel içerikli ve çıplak fotoğraflar isteme, akranlar arasında küfürlü argo konuşmalar ve alay edici sözel ifadeler kullanılması, çocuğun internetten fotoğraflarının farklı mecralarda montajlar aracılığıyla kullanılması, dijital reklamlar aracılığıyla çocuğun kendi kültürel değerlerinden ve inançlarından uzaklaştırılması, çevrimiçi oyunların sohbet odalarında çocuğa baskı uygulanması ve tehditkâr konuşmaların gerçekleşmesi, duygusal olarak yıpratılması ve çocuğun mahremiyetinin ihlali genellikle de ebeveynler tarafından gerçekleştiğine dair görüşler ifade edilmiştir. Okul psikolojik danışmanlarının çocukları çevrimiçi istismar ve ihmali önlemeye ve korumaya yönelik ailelere, öğretmenlere çocuklara ve uzmanlara yönelik önerilerde bulundukları görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çevrimiçi çocuk istismarı ve ihmali, okul psikolojik danışmanı, durum çalışması

İNGİLİZCE ÖĞRETİMİNDE ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK UYGULAMALARINA YÖNELİK ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

Burcu Tuncer ^{1,*} & Ferhat Bahçeci ²

¹ İngilizce Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Eğitim Bilimleri Bölümü Fırat Üniversitesi

bf-elzg-23@hotmail.com

Özet

İngilizce tüm dünyada ve ülkemizde yadsınamaz bir öneme sahiptir. Dolayısıyla İngilizce öğrenimine olan talep gün geçtikçe artmaktadır. Artan bu talep doğrultusunda İngilizce Öğretimini kolaylaştıracak ve bu öğretime katkı sunacak yeni yöntem, teknik, uygulama ve teknolojilere de her geçen gün ihtiyaç artmaktadır. Sürekli gelişen, değişen ve yenilenen teknolojinin her alana sağladığı yenilikler, kolaylıklar olduğu gibi İngilizce öğretimi alanına da bazı yenilikler sunması kaçınılmazdır.

Günümüzde yabancı dil ve İngilizce öğretimi için kullanılan bir çok yeni yöntem ve teknoloji kaynaklı uygulamalar bulunmaktadır. Artırılmış Gerçeklik Uygulamaları bu teknolojik yöntemlerin en modern ve yeni olanlarının başında gelmektedir. Artırılmış gerçeklik bir çok alanda etkili ve faydalı bir teknolojidir ve diğer tüm alanlarda olduğu gibi İngilizce öğretimi alanında da karşımıza çıkmaktadır.

Artırılmış gerçeklik uygulamaları teknolojisi hergün durmadan gelişen teknolojinin insanlara sunduğu yeniliklerden biridir. Bu teknoloji bizlere paylaşımlı ortamlar sunduğu gibi, her alanda, özellikle eğitim ve dil öğretimi alanında da interaktif, sıradışı, ilgi çekici ve keyfili bir süreç sunmaktadır. Bu bağlamda teknolojinin getirmiş olduğu bu yenilik kapsamında yapılmış çalışmaların incelenmesinin ve yapılan çalışmaların bir bütün olarak gözler önüne serilmesinin, AGU kullanıcılarına bir nebze de olsa katkı sunacağı düşünülmektedir. Dolayısıyla, bu çalışmada İngilizce öğretimi, artırılmış gerçeklik kavramı ve İngilizce öğretiminde ve genel olarak eğitimde artırılmış gerçeklik kullanımı ile ilgili bilgiler verilmektedir.

Bu araştırma ile İngilizce öğretiminde artırılmış gerçeklik uygulamalarına yönelik çalışmaları incelemek hedeflenmektedir. Hem yabancı dil eğitiminin hem de teknolojinin birbirine paralel olarak günden güne daha çok önem kazandığı dünyamızda aktif katılımı gerçekleştiren, artırılmış gerçeklik kullanılarak sağlanan dil eğitimin kalıcılığının artacağı kaçınılmaz olacağından ve sosyal bilgiler alanında da dil ve iletişimi kolaylaştırabileceği açısından katkı sunacağı için bu araştırma önem arz etmektedir. Bu çalışmanın bulgularının alanyazına katkı sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil eğitimi, İngilizce öğretimi, artırılmış gerçeklik uygulamaları, öğrenci başarısı, sosyal bilgiler

ELAZIĞ'DA BULUNAN EĞİTİM KURUMLARININ ELDE ETTİĞİ PROJE BÜTÇELERİNİN İNCELENMESİ

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Ceyda Akıllı

Dış İlişkiler Fırat Üniversitesi

ceyda_akilli@hotmail.com

Özet

Günümüzde eğitim kurumları, sadece öğretim hizmeti vermekle kalmayıp aynı zamanda bilimsel ve teknolojik ilerlemeyi destekleyen araştırma projeleri yürütmekte, yenilikçi fikirlerin geliştirilmesine öncülük etmekte ve toplumsal sorunlara çözüm arayan keşif faaliyetlerini teşvik etmektedirler. Bu proje tabanlı etkinlikler, öğrencilere pratik deneyim kazandırmanın yanı sıra akademik bilginin uygulamaya dönüştürülmesini sağlayarak öğrenme süreçlerini zenginleştirmekte ve geleceğin beşeri sermayesini güçlendirmeye katkıda bulunmaktadır. Bu kapsamda eğitim kurumları çeşitli ulusal ve uluslararası projelerde yer almaktadır. Eğitim kurumlarında yürütülen proje etkinlikleri öğrenci ve eğitimcilerin kişisel ve teknik becerilerini geliştirmenin yanı sıra ekonomik bağlamda olumlu etkiler de sunmaktadır. Proje tabanlı etkinlikler, öncelikle iş gücünün niteliğini artırarak gelecekteki işgücü piyasasına daha donanımlı bireylerin kazandırılmasına katkı sağlar. Ayrıca, araştırma ve geliştirme projeleri yeni teknolojilerin ve yenilikçi ürünlerin ortaya çıkmasını teşvik eder. Bu projelerin ticarileştirilmesi veya endüstriyel işbirlikleriyle birleştirilmesi, yerel ekonomilere ekonomik büyüme ve rekabet avantajı kazandırmaktadır. Yenilikçi projelerin başarılı bir şekilde uygulanması, ekonomik çeşitlilik ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine de katkıda sunar. Eğitim kurumlarında yürütülen projelerden elde edilen bütçeler, kurumların kapasitelerini güçlendirmekte de önemli rol oynamaktadır. Bu bütçeler, kurumların altyapılarını iyileştirme, laboratuvar ve teknoloji altyapılarını güncelleme, araştırma ekipmanları ve kaynaklarını artırma gibi alanlarda kullanılabilir. Bu yatırımlar, hem akademik hem de idari personelin çalışma koşullarını iyileştirerek daha verimli bir ortam sağlar. Araştırma kapsamında Elazığ'da bulunan temel eğitim ve ortaöğretim kurumları ile yükseköğretim düzeyinde hizmet veren Fırat Üniversitesinin son 5 yılda yürüttüğü ulusal ve uluslararası projeler bütçe değişkeninde incelenecek ve son 5 yıllık gelişim düzeyi incelenecektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan durum analizi tekniğinden yararlanılacaktır. Araştırmanın Elazığ'da bulunan eğitim kurumlarının stratejik yönetimini anlama ve gelecekteki planlama süreçlerine katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: eğitim kurumları, proje, bütçe

ÖĞRETMEN ADAYLARININ AHLAKİ İKİLEM İÇEREN SENARYOLARA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Canan Karaaslan ^{1,*} & Sümeyra Zeynep Et ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Fırat Üniversitesi

² Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Fırat Üniversitesi

canankaraaslan4444@gmail.com

Özet

Ahlaki yargılar bireylerin davranış ve tutumları üzerinde varlığını hissettiren standartlardır. Bu bağlamda toplumda yaşayan her bireyin belirli bir ahlak sistemine ya da felsefesine sahip olduğu söylenebilir. Topluma, zamana ya da bireye göre değişmekle birlikte üzerinde ortak noktada uzlaşılması gerekli görülen bazı ahlaki değerler de söz konusudur. Bunların neler olması gerektiği üzerine araştırmacıların öne sürdüğü pek çok bağlam mevcuttur. Hiç şüphesiz, söz konusu ahlaki değerlere sahip birey ve toplumların oluşturulmasında ahlak eğitimi oldukça önemlidir. Günümüzde ahlaki değerler eğitiminin aile ya da çevreye bırakılması yeterli görülmemekte birlikte okullar bu konuda vazgeçilmez paydaşlardan birisi olarak düşünülmektedir. Böylece ahlaki değerler eğitimi, okullar dolayısıyla öğretmenler ile yakından ilgili hale gelmiştir. Öğretmenlerin ahlaki değerlere ilişkin görüşlerinin neler olduğu bu değerleri bireylere öğretme vasıfları düşünüldüğünde kritik bir durumdur. Bu noktadan hareketle araştırmanın amacını öğretmen adaylarının alan yazında ahlaki ikilem yaratan senaryolar aracılığıyla ahlaki kararlarını belirlemek oluşturmaktadır. Araştırma temel bir nitel araştırmadır. Veri toplama araçlarını klasik ahlaki ikilem senaryoları oluşturmaktadır. Araştırmanın katılımcılarını ise, Türkiye'nin doğusunda yer alan bir üniversitenin 3 sınıfında eğitim görmekte olan sosyal bilgiler ve psikolojik danışma ve rehberlik bölümü 54 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Verilerin analizinde, katılımcıların senaryolara verdikleri cevaplar senaryo bağlamları da dikkate alınarak evet/hayır şeklinde içerik analizi yöntemine uygun olarak analiz edilmiştir. Bu bağlamda elde edilen bulgular ilişkin bazı sonuçlar şu şekildedir; katılımcıların senaryolara ilişkin vermiş oldukları evet cevapları faydacı karar olarak adlandırılan analitik, mantık temelli iken, hayır cevapları deontolojik yani sezgisel ve duygu ağırlıklı kararlar olarak değerlendirilmiştir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının senaryolara ilişkin kararlarının deontolojik ve faydacı şeklinde değişkenlik gösterdiği bir diğer değişle katılımcılar ahlaki konularda verdikleri kararların mantıklı ya da sezgi ağırlıklı olabildiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: ahlaki ikilemler, faydacı karar, deontolojik karar

DEPREM SONRASI ÖĞRETMENLERİN PSİKOLOJİK SÜREÇLERİ: UMUT, ANLAM VE BÜYÜME YOLCULUĞU

Mehmet Demirhan ^{1,*}, Hulusi Genç ² & Yahya Şahin ³

¹ Sınıf Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Milli Eğitim Bakanlığı

³ Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Fırat Üniversitesi

mhmtmrhn44@hotmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, depremi yaşayan ve deprem bölgesinde çalışmaya devam eden öğretmenlerin travma sonrası büyüme, yaşamda anlam ve umut düzeylerini incelemektir. Araştırma, yapısal eşitlik modellerinden aracılık etkisinin incelendiği ilişkisel tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 6 Şubat depremini yıkıcı etkileriyle yaşayan bölgelerde yaşayan ve sonraki dönemde bu bölgelerde çalışmaya devam eden 284 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Yaşamda Anlam Ölçeği, Sürekli Umut Ölçeği ve Travma Sonrası Büyüme Envanteri kullanılmıştır. Veriler SPSS 25 ve AMOS 24 programları kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuçlar, öğretmenlerde umut ile travma sonrası gelişim arasında bir ilişki olduğunu ve yaşamda anlamın bu ilişkiye kısmen aracılık ettiğini göstermiştir. Sonuçlar literatürle ilişkilendirilerek tartışılmış ve gerekli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Travma, Yaşam Anlamı, Umut

ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞBİRLİĞİ BOYUTUYLA FIRAT ÜNİVERSİTESİ POTANSİYELİ VE FIRSATLAR

Erhan Akın

Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi
eakin@firat.edu.tr

Özet

Elazığ, kalkınma potansiyeli yüksek bir ildir ve bu potansiyelin hayata geçirilmesinde Üniversite-Sanayi İşbirliği (ÜSİ) kritik bir rol oynamaktadır. Fırat Üniversitesi, 1985 yılından bu yana bu alandaki öncü çalışmaları ve güçlü paydaş ağı ile Elazığ'ın geleceği için önemli fırsatlar sunmaktadır. 2020-2024 yılları arasında 155 akademik danışmanlık sözleşmesi, 179 buluş bildirimi ve TTO üzerinden 92 endüstriye verilen eğitimler, bu potansiyelin somut göstergeleridir. Fırat Üniversitesi'nin geniş akademik kadrosu, güçlü Ar-Ge altyapısı, stratejik konumu ve tecrübeli Teknoloji Transfer Ofisi (TTO), Elazığ'ın ÜSİ potansiyelinin temelini oluşturmaktadır. Gelişen Organize Sanayi Bölgeleri, Teknokent, İŞGEM ve Küçük Sanayi Sitesi gibi paydaşlar bu potansiyeli daha da güçlendirmektedir. Sanayi ile ortak Ar-Ge projeleri, bölgesel kalkınmaya katkıda bulunacak yeni ürünler ve teknolojiler geliştirilmesine olanak tanırken, buluşların ticarileştirilmesi ve yeni iş imkanları yaratılması bölgenin refah seviyesini yükseltmektedir. Sanayiye yönelik eğitim ve danışmanlık hizmetleri, insan kaynağının gelişimine ve iş verimliliğinin artmasına katkıda bulunurken, yeni ürünler ve hizmetler geliştirmek için sanayi ile ortak girişimler kurulabilir. Ancak, sanayi kuruluşlarının ÜSİ'nin faydalarına ikna edilememesi ve proaktif bir tutum sergilememeleri, Ar-Ge projelerinin finansmanı için yeterli kaynak bulunamaması, buluşların ticari ürünlere dönüştürülmesi ve pazarlanması aşamasında yaşanan sıkıntılar ve sanayinin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan kaynağının yeterince yetiştirilememesi gibi sorunlar mevcuttur. Bu sorunların çözümü için sanayi ile iletişim ve iş birliği faaliyetlerinin artırılması, Ar-Ge projelerine yönelik teşviklerin artırılması, buluşların ticarileştirilmesine yönelik programlar geliştirilmesi ve eğitim-öğretim programlarının güncellenmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, Elazığ'ın kalkınma potansiyeli, Üniversite-Sanayi İşbirliği ve Fırat Üniversitesi'nin güçlü altyapısı ile hayata geçirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite-Sanayi İşbirliği, Fırat Üniversitesi, Teknoloji Transfer Ofisi

SON YILLARDAKİ DEPREMLERİN ELAZIĞ EĞİTİMİNE ETKİSİ

Şeyma Öz

Okul Öncesi Öğretmenliği Fırat Üniversitesi
seyma_2316@windowslive.com

Özet

Ülkemiz depremi sık yaşayan bir coğrafi konuma sahiptir. 2020 yılında yaşanan Elazığ depremi çevre illerde de hissedilmiş olup her alanda etkisini gösterdiği gibi eğitim hayatında da telafisi mümkün olmayan büyük tahribatlar oluşturmuştur. 24 Ocak 2020'de yaşanan Sivrice merkezli deprem sonrasında Elazığ'ın yapı stoğunun bir kısmı yıkılmak zorunda kalmıştır. Bu yapı stoğu içerisinde Elazığ'da İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullarda yer almıştır. Hasar gören okulların öğrencileri fizikli imkânları elverişli başka okullarla birleştirilerek eğitimine devam etmiştir. Bu sürecin devamında okulların öğrenci sayılarının artması ve daha birçok sorun yaşanmıştır. Tam bu sıkıntılar yavaş yavaş çözüme kavuşturulurken 6 Şubat 2023 Maraş merkezli deprem akabinde yıkılan okullarda eğitim verilemediğinden ötürü çadır okul ve konteynır okullarda verilen eğitimin zorluğu nedeniyle depremzedelerin çevre illere göç ettiği görülmüştür. Yaşanan bu mecburi göçten en fazla etkilenen illerden biri de Elazığ olmuştur. Bu durumun sonucunda eğitim kurumlarının öğrenci sayıları önceki depreme nispeten katlanarak artmıştır. Depremi fiziksel sonuçlarının yanı sıra psikolojik ve sosyal olarak da birçok olumsuz sonucu olmuştur. Kalabalık okullar ve sınıflarda verilen eğitimlerde verimliliğe ilişkin düşüşler yaşanmıştır. Ayrıca hem öğretmenler hem de öğrenciler bu kalabalık sınıflara adaptasyon sürecinde zorluklar yaşamıştır. Deprem nedeniyle yaşanan psikososyal sorunlar öğrencilerin derse olan ilgilerini, motivasyonlarını düşürmüştür. Öğrenmeye odaklanma sorunu yaşayan, gelecek kaygısı-korkusu taşıyan öğrencilerin sayısı artmıştır. Tüm bunların sonucu olarak depremin öğrencilerin akademik başarısına etkisini ilerleyen yıllarda daha net göreceğimiz düşünülmektedir. Bu düşünceyle özellikle depremden birinci dereceden etkilenen öğrencilerin tespiti, psikososyal ve akademik desteğin verilmesi aşamalı ve uzun bir süreci kapsamaktadır. Eğitim paydaşlarının birlikte süreci yönetebilmesi Elazığ ve ülkemiz için büyük önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Eğitim, Deprem Sonrası Eğitim

ELAZIĞ'DA ÇEVRE SORUNLARININ ÇÖZÜMÜNE BİLİNÇLİ BİR ADIMLA YAKLAŞALIM: “HAYDİ AĞAÇLARI TANIYALIM”

Nuray Inci

Elazığ Hafız İho Elazığ İl Mem/Elazığ Hafız İho
nurayinci23@gmail.com

Özet

Çevre, canlı ve cansız varlıkların bir arada ve etkileşim içerisinde bulunduğu dinamik bir ortamdır. Toplumun çevreye yönelik bilincini yükseltecek çalışmaların artırılması çevresel sorunların oluşmasını önlemek ve geleceğe temiz bir çevre miras bırakmak adına önem arz etmektedir. Çevre sorunlarını önlemenin bir yolunun da ormanları korumaktan geçtiği bilinmektedir. Orman ekosistemini oluşturan faktörlerden biri olan ağaçlar, yeryüzünde derin yeşiliyle huzurun temsilcileri, ürettikleri oksijenle ve besinle canlıların ihtiyaçlarını karşılayan sessiz çalışan fabrika gibidirler. Öğrencilerin ağaçları küçük yaşta tanımaları, onları korumaları, çevre sorunlarının oluşumunu önlemek için atılabilecek adımlardan biridir ve bu adım da ancak eğitimle atılabilir. Bu çalışma, öğrencilerin Elazığ'da yetiştirilen bazı ağaç türlerini tanıyabilmelerini, çevre bilinci ve çevresel farkındalıklarını artırabilmelerini, bunları yaparken de eğlenerek öğrenmelerini sağlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerimiz yakın çevrelerindeki ağaçları yapraklarına bakarak, hangi tür ağaç olduğunu tahmin ederek bilgi dağarcıklarını geliştirebilmiş, ağaçların temel özelliklerini, yararlarını ifade edebilmiş, günlük yaşantıda onlardan rahatlıkla yararlanabilmiş, hem doğal kaynakları ve çevreyi koruma, hem de botanik bilimine ilgi noktasında olumlu duygular oluşturabilmişlerdir. Bu çalışma 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında Elazığ Hafız İmam Hatip Ortaokulunda gönüllü 111 öğrencinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma, nitel araştırma desenlerinden bir durum çalışmasıdır. Mevcut durumun tespiti için öncelikle yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Elazığ'daki ağaçlar arasında en çok görünen ağaç türleri için A5 boyutunda yaprak ve ağaç bilgi kartları tasarlanmıştır. Okul içerisinde “Ağaçları Tanıyalım” yarışması düzenlenmiş, öğrencilere hazırlanan yaprak kartları gösterilip hangi ağaca ait oldukları sorulmuştur. Yarışmada dereceye giren öğrencilere ödülleri verilmiştir. Çalışma sonunda yapılan mülakat çalışması ile öğrencilerin “Ağaçları Tanıyalım” yarışmasını olumlu buldukları ve ağaç yaprağına bakarak ağacı tahmin etmenin çok zevkli olduğunu ifade etmişlerdir. Yapılan çalışma ile öğrencilerin hem çevresel farkındalık düzeylerinde hem de bitkiler âleminde ağaçları tanıma noktasında bilgi düzeylerinde pozitif yönde bir artış olduğu gerçekleştirilen mülakat çalışmasına dayanarak söylenebilir. Öğrencilerin farklı ağaçları da merak ettikleri incelemek, araştırmak istedikleri gözlemlenmiştir. Çalışmanın yaygınlaştırılması adına diğer illerde de ağaçlarla ilgili bilgilendirme sunumları yapılabilir öğrencilerin yaşadıkları çevredeki ağaç türlerini yakından tanımaları sağlanabilir. Okul duvarları rengârenk ağaçlarla süslenebilir. Ağaçları tanıma oyunu dijital ortama aktarılabilir. Yapılacak farklı etkinlik ve bilgilendirmelerle ağaçları tanıma ve ormanları koruma bilinci insanlarda yaygınlaştırılıp çevre sorunları çok ciddi boyuta varmadan önlemler alınabilir.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, eğitim, çevre, ağaçlar.

ELAZIĞ'DA DEĞERLER EĞİTİMİ PENCERESİNDEN “YARINLARA İYİLİKLERİMİZİ MİRAS BIRAKALIM”

Nuray İnci

Elazığ Hafız İho Elazığ İl Mem/Elazığ Hafız İho
nurayinci23@gmail.com

Özet

İyilik öyle bir iksirdir ki hem yapana hem yapılane maddi ve manevi faydaları olan, insanlar arası ilişkilerde de toplumu ayakta tutan can damarı gibidir. Bu çalışmanın amacı, toplumsal dayanışma birlik ve beraberlik açısından öğrencilerimizde iyilik değerinin kazandırılmasını sağlayabilmedir. İyilik kavramının doğru kazanımı için bir bilgilendirme semineri verilmiş ve iyiliğin yaygınlaştırılması adına Elazığ'da bir ortaokulda gönüllü öğrencilerden iki haftalık süreç içerisinde “iyilik defterine” iyiliklerini kaleme almaları istenmiş, gönüllü öğretmen ve velilerimizden de öğrencilerimizi iyilikleri ile aydınlatmaları, iyilikleri ile güzel örnekler oluşturmaları ve öğrenci yaşantısında da bu iyilik halinin artması için iyiliklerini isim, kurum vb. belirtmeden paylaşımları istenmiştir. Çalışma grubunu oluşturan öğrencilere 14 maddeden oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Tarama modeli ile yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen verilere dair frekans ve yüzdelik değerler saptanmıştır. Öğrencilerin iyilik penceresinden bakarak yaptıkları farklı ifadeler ele alınıp yorumlanmıştır. Mülakat çalışmasına katılan öğrenciler, iyilik yapmayı sevdiklerini ve iyilik yapmak istediklerini ifade etmiş, “Yarınlara İyiliklerimizi Miras Bırakalım” çalışması e-dergi ve video sunusunu beğendiklerini ifade etmişlerdir. Öğrenci, öğretmen ve veli birlikteliğiyle yürütülen çeşitli iyilik adımlarından elde edilen ürünler e-dergi formatında sınıf EBA grubu üzerinden paylaşılmış, Elazığ Hafız İHO web sayfasında ve you tube kanalı üzerinden de çalışmaya dair bazı veriler paylaşılmıştır. Çalışma eğitimde iyilik değerinin doğru kazandırılması ve iyiliğin güzel örneklerle yaygınlaştırılması adına önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: İyilik, eğitim, değerler eğitimi, öğrenci.

NESİLDEN NESİLE OYUN KÖPRÜSÜ: GELENEKSEL ÇOCUK OYUNLARI PROJESİ VE UYGULAYICI OKULLARIN MÜDÜRLERİNİN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

Hilal Karaman Eflatun ^{1*}, Sevda Müge Polat ², Şeyma Gür Sağırlar ³ & Inci Taşar ⁴

¹ Okul Öncesi Öğretmenliği Elazığ Mem

² Okul Öncesi Öğretmeni Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü

³ Sınıf Öğretmeni Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü

⁴ Eğitim Bilimleri/Eğitim Programları ve Öğretim Fırat Üniversitesi

hilalkaraman17@gmail.com

Özet

Giriş: Geleneksel çocuk oyunları, öğrencilerin fiziksel, duygusal, sosyal ve zihinsel gelişimlerinde önemli bir rol oynar. Bu oyunlar, çocukların hareket yetkinliği, aktif yaşam alışkanlıkları ve sosyal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. İlkokul düzeyinde, geleneksel oyunlara katılım, özellikle temel hareket becerilerinin ve sağlıklı yaşam alışkanlıklarının oluşturulmasını destekler. Bu bağlamda, geleneksel çocuk oyunlarının eğitime entegrasyonu, öğrencilerin bütüncül gelişimine katkı sağlar.

Amaç: Bu bildirinin amacı, Elazığ ilinde yürütülen "Nesilden Nesile Oyun Köprüsü" projesinin uygulama sürecini, okul müdürlerinin görüşleri ve projenin öğrenciler üzerindeki etkilerini değerlendirmektir. Proje, geleneksel çocuk oyunlarının eğitime entegrasyonunu sağlayarak, öğrencilerin fiziksel ve sosyal becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir.

Proje, 2023-2024 eğitim-öğretim yılı boyunca Elazığ ili merkezinde bulunan 49 ilkokuldan 48'inde uygulanmıştır. Gönüllülük esasına dayalı olarak yürütülen projede için, öncelikle Elazığ İlinde ve ülkemizde geçmişte oynanan oyunlardan 37 tanesi belirlenmiş ve araştırılmıştır. Bu oyunları ve yapılacak etkinlikleri kapsayan eğitim öğretim yılı boyunca bir takvim oluşturulmuştur. İl merkezine bağlı ilkokullara proje duyurusu yapıldıktan sonra her okuldan bir proje temsilcisi seçilmiş ve bu temsilcilerle toplantılar yapıp süreç hakkında bilgi verilmiştir. Ardından proje sürecinde her ay farklı geleneksel çocuk oyunları oynanmış ve sınıf, okul, bölge ve il düzeyinde birinciler belirlenmiştir. Çocukların gelişim seviyelerine uygun oyunlar, sınıf öğretmenleri tarafından tüm sınıf öğrencilerine oynatılmıştır. İl genelinde 25,588 öğrenciyle her ay üç serbest oyun ve iki ayda bir turnuva oyunu oynanarak proje sürdürülmüştür. Turnuva oyununa eğitim yılı boyunca 2,304 öğrenci kapalı spor salonlarında katılmış ve tümü derecelerine göre hediyeler kazanmıştır. Yıl sonunda geleneksel çocuk oyunları şenliğinde bölgeler arasında yarışarak il birincisi, ikincisi ve üçüncüsü olan 144 öğrenci, okulları için kupa ve kendileri için madalya kazanmıştır.

Yöntem: Projenin değerlendirilmesi için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla, proje sürecinde yer alan okul müdürleriyle derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme formu, proje uygulama süreci, karşılaşılan zorluklar, elde edilen başarılar ve projeye ilişkin genel değerlendirmeleri içeren açık uçlu sorulardan oluşmaktadır.

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Görüşmeler, proje süreci boyunca belirli aralıklarla yapılmış ve kayıt altına alınmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile incelenmiş, temalar ve alt temalar belirlenerek yorumlanmaktadır.

Sonuç: Projenin sonunda, geleneksel çocuk oyunlarının öğrencilerin fiziksel ve sosyal becerilerini geliştirdiği, hareket yetkinliklerini artırdığı ve sağlıklı yaşam alışkanlıklarını desteklediği öngörülmektedir. Ayrıca, bu oyunların obezite ve dijital bağımlılıkla mücadelede önemli bir rol oynadığı düşünülmektedir. İl genelindeki tüm okulların öğrencileri ve öğretmenleri arasında iletişim ve iş birliğini artıran proje, aynı zamanda proje temsilcisi öğretmenler ve turnuvaya katılan öğrencilerin İl Milli Eğitim Müdürü ile kaynaşmasını sağlamıştır. Bu, projenin amaçlanmayan ancak olumlu sonuçlarından biridir. Okul müdürlerinin geri bildirimleri, projenin uygulama sürecinde karşılaşılan zorluklar ve elde edilen başarılar hakkında değerli bilgiler sunacaktır. Bu veriler, geleneksel oyunların modern eğitim teknikleri ile birleştirilerek daha etkili bir öğrenme ortamı yaratılabileceğini gösterecektir. Sonuçlar, gelecekteki eğitim projelerine ışık tutacak ve geleneksel çocuk oyunlarının eğitimdeki rolünü daha da pekiştirecektir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel çocuk oyunları, eğitime entegrasyon, geçmişten geleceğe

ELAZIĞ’ IN EĞİTİM GELECEĞİ TASAVVURUNDA BİR PROJE: “HAYATIMIZDAKİ FEN BİLİMLERİ”

Nuray İnci

Elazığ Hafız İho Elazığ İl Mem/Elazığ Hafız İho
nurayinci23@gmail.com

Özet

Elazığ yaklaşık olarak bilinen dört bin yıllık tarihi boyunca ilim ve öğrenmede mihenk taşı olup nice bilge şahsiyetin yetişmesinde öncülük ederek eğitimde merkezi bir görev üstlenmiştir. Bu çalışmada Elazığ’da bir ortaokulda yerel proje olarak yürütülen “Hayatımızdaki Fen Bilimleri” projesinin çıktılarına yer verilmiştir. Fen bilimleri dersinde neler yapılabileceğine yönelik bazı etkinlik, deney, tasarımların yer aldığı zengin bir öğrenme ortamı sunulmuş, teknoloji destekli eğitime de yer verilmiştir. Ayrıca milli ve manevi değerlerin kazanımına yönelik bir yarışma ve klip tasarımı da gerçekleştirilmiştir. Projenin amacı; tasarlanacak farklı etkinlik ve çalışmalarla günlük yaşamda kullanılan Fen bilimleri kavramlarını yanılgıdan uzak doğru öğrenme, birebir uygulama, yaparak yaşayarak öğrenme ve yaşam boyu öğrenme faaliyetlerini desteklemektir. Öğrencilerimiz kendi ilgi alanları doğrultusunda resim, şiir, model vb. ürünlerle fen günlükleri oluşturabilmiş, geri dönüşümsel tasarım ürünleri ortaya koyabilmiş, forum ortamında düşüncelerini, bilgilerini kolaylıkla paylaşabilmişlerdir. Yapılan çalışma sıfır atık projesini ve toplumda geri dönüşümü artırıp atıklarla çevreye verilebilecek zararı azaltmayı da desteklemektedir. Projenin çalışma grubunu, Elazığ Hafız İmam Hatip Ortaokulundan gönüllü öğrenciler oluşturmaktadır. Bu çalışma, nitel araştırma yöntemi içerisinde ele alınabilecek bir olgu bilim çalışmasıdır. Çalışma öncesinde öğrencilere bir bilgilendirme semineri verilmiş, çalışmalar sırasında gidilecek yoldan bahsedilmiştir. Ayrıca, bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerinin, raporlamanın ve sunum becerilerinin öğrencilere kazandırılması sağlanmıştır. Uygulama aşaması ve çalışma sonunda gönüllü öğrencilerle mülakat çalışması gerçekleştirilmiştir. Mülakat çalışmasından elde edilen verilere göre, öğrencilerin Fen Bilimlerini sevdikleri ve ilgi duydukları, araştırmayı sevdikleri, proje çalışmalarına katılma konusunda istekli oldukları görülmüştür. Milli ve manevi değerlerin kazanımına yönelik tasarlanan klip ve yapılan yarışmadan çok zevk aldıklarını da ifade etmişlerdir. Çalışmanın teknolojik boyutunda Fen ağacım (www.fenagacim.com) web sayfasında “Beşikten Mezara Eğitek” forum ortamında öğrencilerin konu ile ilgili paylaşımlarına yer verilmiştir. Yaşam boyu öğrenme etkinliklerinin de desteklenmiş olduğu çalışmada öğrenciler, geri dönüşümü yapılabilen ürünler ile farklı tasarımlar ortaya koymuş, hem kendileri hem de toplumun da bundan yararlanmasını sağlayabilmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, Fen bilimleri, proje, öğrenciler.

GELENEKSEL ÇOCUK OYUNLARI OYNAYAN ÇOCUKLARA İLİŞKİN EBEVEYN GÖRÜŞLERİ

Mehmet Nuri Gömleksiz¹ & İnci Taşar^{2,*}

¹ Eğitim Programları ve Öğretim Fırat Üniversitesi

² Eğitim Bilimleri/Eğitim Programları ve Öğretim Fırat Üniversitesi

incitasar440@gmail.com

Özet

Geleneksel çocuk oyunlarının öğrencilerin bütüncül eğitiminde önemli yere sahip olduğu bilinmektedir. Geleneksel çocuk oyunlarını öğrenen çocuklar, hem eğitimine katkı sağlıyor hem de kültürümüzün önemli değerlerini nesilden nesile aktarmada köprü görevi üstleniyorlar. Bu araştırmanın amacı, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü, İl Gençlik ve Spor Müdürlüğü ve Tarım İl Müdürlüğü'nün destekleriyle Elazığ il merkezindeki tüm ilkokullarda yürütülen 'Nesilden Nesile Oyun Köprüsü' adlı proje kapsamına dâhil olan öğrencilerin proje sürecinden nasıl etkilendiklerine yönelik veli görüşlerini belirlemektir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada olgu bilim deseni kullanılmıştır. 'Nesilden Nesile Oyun Köprüsü' projesinin yürütüldüğü süreçte dolaylı olarak bulunan velilerin, bu süreçten çocuklarıyla edindikleri deneyimleri, kendi yaşantılarıyla da harmanlayıp yeni oluşturdukları bakış açılarını ortaya çıkarma amaçlanmıştır. Bu çerçevede oyunların çocukların bilişsel, duygusal ve fiziksel gelişimlerine etkisine ilişkin veli görüşleri elde edilmiştir. Katılımcılar Elazığ il merkezindeki beş eğitim bölgesinden amaçlı örneklem yöntemlerinden olan maksimum çeşitliliğe dayalı ve kartopu örnekleme yöntemleri ile belirlenmiştir. Maksimum çeşitliliği sağlamak için, her bölgeden rastgele bir okul ve o okuldan yine rastgele bir sınıf seçilmiştir. Katılımcıların, okulunu il genelinde temsil etmek üzere birinci seçilmiş şubeler arasından olmasına dikkat edilmiştir. Kartopu örnekleme yöntemini kullanarak da bu şubeler arasından, rastgele belirlenen sınıfın öğretmeninin önerdiği bir kız ve bir erkek öğrenci velisi olarak katılımcılar belirlenmiştir. Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen beş yarı yapılandırılmış sorudan oluşan bir görüşme formuyla toplanmıştır. Görüşme esnasında katılımcılara destekleyici sorular da yöneltilmiştir. Katılımcıların görüşleri hem yazılı not tutularak hem de ses kaydı alınarak elde edilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi yolu değerlendirilmiştir. Araştırma ile geleneksel çocuk oyunları oynayan çocukların süreçten olumlu etkilendikleri ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda, çocukların sosyal beceri kapsamında topluma uyum sağlama, arkadaşlık edinimi, paylaşım, saygılı davranma, işbirlikçi çalışma; bireysel gelişim kapsamında ise öz güven artışı, kendini ifade etme, problem çözme becerilerinin olumlu yönde geliştiği söylenebilir. Elde edilen bulgulara dayanarak, bu proje ana sınıflarında ve ortaokullarda da uygulanabilir ve süresi genişletilebilir. Sadece Elazığ il merkezindeki okullarda değil ilçelerdeki okullar da proje kapsamına dâhil edilerek etkilerinin daha geniş kitlelere ulaşması sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Oyun, geleneksel çocuk oyunları, oyunla öğrenme

AKILLI ŞEHİR ELAZIĞ: OYUNLAŞTIRARAK ÖĞREN, TEKNOLOJİYLE DÖNÜŞTÜR

Tuba Erben ^{1,*} & Atilla Erben ²

¹ İlköğretim Matematik Öğretmenliği Meb

² Bilgisayar Teknolojisi ve Bilişim Sistemleri Meb

tubaerben@outlook.com

Özet

Amaç: Eğitim alanında teknolojinin entegrasyonu şehirlerin gelecek vizyonlarında merkezi bir yer tutmaktadır. Bu bildiride, teknolojinin eğitime entegrasyonunda oyunlaştırma yöntemi temel alınarak eğitimde kullanılması bağlamında, bir oyunlaştırma örneğinin Elazığ ili genelinde uygulanarak, toplanan veriler doğrultusunda Elazığ ilimizin gelecekte nasıl bir eğitim vizyonuna sahip olabileceğini incelemek amaçlanmaktadır.

Yöntem: Geleceğin şehirlerinde, oyunlaştırılmış eğitim ortamları; öğrencilere bireysel öğrenme ihtiyaçlarına uygun şekilde özelleştirilmiş ve eğlenceli eğitim materyalleri sunacaktır. Bildiride; Elazığ ilinin eğitim alanında gelecek tasavvuruna ışık tutacak araştırmada, karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın nicel yönü deneysel olarak tasarlanmıştır. Bu doğrultuda deneysel araştırma modellerinden biri olan tek grup ön test-son test modeli kullanılmıştır. Nitel yönünde ise araştırmada metefor anketi kullanılmıştır. Araştırmada; oyunlaştırma yöntemi bir web sitesi aracılığıyla uygulanmıştır. Etkinlik, gerekli izinler alındıktan sonra duyurular yapılarak; Elazığ ili merkez ve ilçelerde bulunan ortaokullardan gönüllü öğrencilerin belirtilen web sitesine istedikleri kullanıcı adı ve avatarlarıyla üye olmaları ve 14 gün boyunca her gün web sitesi üzerinden yayımlanacak olan görevi yerine getirip puan toplamaları esasına dayanmaktadır. Elazığ ili merkez ve ilçelerden toplam 310 öğrenciye ulaşılmıştır. Görevler matematik dersi ile ilişkilendirilerek verilmiş ve genellikle matematik genel kültürü arttırmak ve katılımcıların yeni kavramları bireysel öğrenmeler sağlayarak yerine getirmeleri istenmiştir. Günün sonunda görevini tam olarak tamamlayıp, belirtilen yere gönderen katılımcı puan ve rozetleri toplamıştır. 14 gün boyunca puan toplayan katılımcıların puanlarını kullanabilecekleri bir oyun günü düzenlenerek , yine matematik oyunlarına maruz bırakılmıştır. Öğretim süreci açısından bakıldığında oyunlaştırma yöntemi dinamiklerinden puanların motivasyonu arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca sanal manipülatiflerle birlikte etkinliklerin yapılmaya çalışılması katılımcıların teknoloji kullanımını destekleyerek; katılımcılar görevleri teknoloji yeterliliklerini en üst seviyede kullanmışlardır.

Sonuç : Teknolojinin ve oyunlaştırmanın eğitimde kullanılması, Elazığ'da eğitimde eşitliği sağlamada kritik bir rol oynayacaktır. Oyunlaştırma, bu platformlarda öğrencilerin ilgisini çekerek, özellikle kırsal bölgelerde yaşayan veya ekonomik zorluklar çeken öğrenciler için öğrenmeyi daha cazip hale getirecektir. Böylece, merkez ve ilçeler arasındaki eğitim düzeyi farkları azalacak ve toplumsal eşitlik güçlenecektir

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Teknolojinin ve oyunlaştırmanın eğitimde kullanılması, Elazığ şehrini daha akıllı, daha erişilebilir ve daha eşitlikçi hale getirecektir. Bu dönüşüm, Elazığ'ın eğitim vizyonunu yeniden şekillendirecek ve bireylerin daha iyi bir eğitim almasını sağlayacaktır. Bu nedenle, Elazığ'ın geleceği tasavvur edilirken, eğitimde teknolojinin ve oyunlaştırmanın rolü dikkate alınmalı ve bu alanda yapılacak yatırımlar artırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Akıllı Şehir, Oyunlaştırma, Teknoloji, Gelecek, Vizyon

MAKRO SOSYAL HİZMET BAĞLAMINDA ELAZIĞ HALK EĞİTİM MERKEZLERİNİN TOPLUMSAL DÜZEYDEKİ İŞLEVSELLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Taner Algan ^{1,*} & Elif Aktaş ¹

¹ Sosyal Hizmet Fırat Üniversitesi
talgan@firat.edu.tr

Özet

Günümüzde bilim ve teknolojide yaşanan gelişmeler, toplumlarda sosyal, ekonomik, politik ve kültürel birtakım değişimleri de beraberinde getirmektedir. Bireylerin bu değişimlere uyum sağlayarak, değişimin gerektirdiği bilgi, beceri ve değerleri elde etmesini zorunlu hale gelmektedir. Türkiye'deki eğitim sistemi, hizmet ve sanayi sektörlerinin nitelikli insan gücüne duyduğu ihtiyacı karşılamak, aile içi sağlıklı iletişim kurmak ve toplumda nitelikli insan davranışları sergilemek adına insanların kişisel, ruhsal ve psikolojik gelişimine yönelik hizmetler sunmak zorundadır. Bu noktada yaygın eğitim sistemi devreye girmektedir. Türk eğitim sistemi, toplumsal değişimlere ayak uydurabilecek, bireysel ve toplumsal ihtiyaçlara yanıt verecek bireyler yetiştirme konusunda yetersiz kalmaktadır. Toplumsal değişimlerin getirdiği yenilikleri yaşantısına katma konusunda bireylerin elde edeceği bilgi ve becerilerin kazanımı, örgün eğitim sonrası eğitimle mümkündür. Bu nedenle de halk eğitimlerinin eğitim sistemi içindeki önemi giderek artmıştır. Halk eğitiminde sunulan hizmetler, sosyal hizmet disiplini çerçevesinde bilgi ve beceri temelinin geliştirdiği göz önüne alındığında, Türk eğitim sisteminde örgün eğitim kadar yaygın eğitimin de işlevsel bir yanı olduğu görülmektedir.

'Halk eğitimi', 'sürekli eğitim' ve 'yaygın eğitim' birbirini tamamlayıcı kavramlardır. Tarih boyunca hemen hemen – özellikle gelişmiş ve gelişmeye açık toplumlar başta olmak üzere – bütün toplumlar veya ülkeler yaşam boyu öğrenmeye yönelik entegrasyon sürecinin hızlı bir şekilde neticelenmesi ve bu alanın günden güne giderek gelişmesini arzulamaktadır. Bu bağlamda öğrenme faaliyetleri ve yetişkinlere yönelik bilgi ve beceri kazandırma süreçleri giderek çeşitlenmekte, bu durum ise eğitimciler üzerine önemli rol ve sorumluluklar yüklemektedir. Tüm bu gelişmeleri yerine getirebilecek ve bu alandaki ihtiyacı karşılayabilecek temel kurumlar ise Halk Eğitim Merkezleri'dir (HEM).

HEM, insanları yaş kategorilerine göre eğitmek, bilgi ve beceri kazandırmak ve mevcut yeteneklerini ortaya çıkarmak amacıyla bireylere ve topluma elzem olan tüm imkân ve fırsatları sunmayı hedeflemektedir. Bu noktada, toplumda belirli bir hedefi olmayan veya bir hedefi olsa da çeşitli nedenlerle dezavantajlı duruma düşen gruplara (işsiz veya çalışmayan kadınlar, ev hanımları, engelliler, yaşlılar, ruhsal ve bedensel hastalar vb.) hem bilgi ve becerilerini kazandıracak bir destek sağlamak hem de yeteneklerini sergileyebilecekleri fırsatlar sunmaktadır. Bu bağlamda, terapötik bir işlev gören HEM, sosyal hizmet disiplininin de inceleme alanına girmektedir. Bu doğrultuda bu

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Çalışmada, Elâzığ Halk Eğitimi Merkezi'nin bireylerin toplumsal yaşamlarına olan etkisi ve işlevselliğı makro sosyal hizmet uygulamaları bağlamında incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Makro Sosyal Hizmet, Halk Eğitimi Merkezi, Sürekli Eğitim, Hayat Boyu Öğrenme

ELAZIĞ'DA ÖZEL EĞİTİM HİZMETLERİNDE ÖĞRENME ORTAMLARININ GELİŞTİRİLMESİ PROJESİ KAPSAMINDA ÖĞRETMEN YETERLİLİKLERİNİN ARTIRILMASI ÇALIŞMASI

Bekir Erol

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Elazığ Rehberlik ve Araştırma Merkezi
sihirliaynam@hotmail.com

Özet

Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki mali işbirlikleri çerçevesinde geliştirilmiş olan Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA)'nın 'İstihdam, Eğitim ve Sosyal Politikalar Sektörel Operasyonel Programı' adı altında fonlanan "Bütünleştirici Eğitim için Özel Eğitim Hizmetlerinin Kalitesinin Artırılması Hibe Programı" bulunmaktadır. Bu hibe programının operasyon faydalanıcısı T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'dür.

Bu çerçevede Elazığ ilindeki özel eğitim hizmetlerinin kalitesinin artırılması amacıyla araştırmacı tarafından bir proje hazırlanarak başvuru gerçekleştirilmiştir. Bu proje tüm Türkiye'de desteklenmeye değer görülen 41 projeden birisi olmuştur. TREESP2.1.IQSES/285 Referans Nolu Özel Eğitim Hizmetlerinde Öğrenme Ortamlarının Geliştirilmesi projesi 01.11.2021 tarihinde uygulanmaya başlanmış, 24 ay devam ederek 31.10.2023 tarihinde tamamlanmıştır. sonuç ve değerlendirme süreci devam etmektedir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından desteklenen bu proje kapsamında Elazığ ilinde özel eğitim hizmetlerinin kalitesinin artırılması genel amacı doğrultusunda özel eğitim hizmetleri konusunda öğretmen yeterliliklerinin artırılması çalışması, özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için eğitici bilgisayar programları geliştirilmesi, uzaktan eğitim merkezi kurulması, özel eğitim hizmetlerinin geliştirilmesi çalıştayının düzenlenmesi, eğitim modülü hazırlanması, kaynaştırma/bütünleştirme eğitimine tabi öğrencilere yönelik farkındalık ve olumlu tutum geliştirmeye yönelik öğrenci seminerlerinin yapılması, özel eğitim hizmetlerinin izlenmesi kapsamında Avrupa Birliği ülkelerine yurt dışı hareketlilikler düzenlenmesi, özel eğitimin geliştirilmesi ortaklık ağının kurulması, özel eğitim ihtiyacı olan bireyler için tanı ofisinin kurulması gibi çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada öğretmen yeterliliklerinin artırılması çalışması ile ilgili yürütülen faaliyetler ve veriler sunulmuştur.

Bu çalışmanın amacı Elazığ ilinde resmi ve özel okullarda görev yapan öğretmenlerin genel olarak özel eğitim hizmetleri olmak üzere kaynaştırma/bütünleştirme eğitimi, özel eğitimi temel kavramları, özel eğitimde teknoloji kullanımı, özel eğitimde aile eğitimi, bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlama, farklı yetersizlikleri olan bireylerin özellikleri ve eğitimi konularında yeterliliklerin artırılmasıdır.

Çalışmanın evrenini Elazığ il merkezi ve ilçelerde bulunan resmi ve özel okullarda görevli tüm öğretmenler oluşturmaktadır. Örneklem grubu ise 2022 Kasım ayında resmi kanallarla yapılan duyuru ve online başvuru linki üzerinden gönüllü olarak başvuran öğretmenler içerisinde başvuru şartlarını

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

taşıyan 750 öğretmen oluşturmuştur. Belirlenen öğretmenler arasından 20 ayrı eğitim grubu (yüz yüze ve çevrim içi) oluşturulmuştur. Bu gruplarda yer alan öğretmenlere eğitim verilmek üzere 10 ayrı başlıkla ilgili eğitim modülü oluşturulmuştur. Ayrıca eğitimleri gerçekleştirmek üzere bir yüz yüze eğitim sınıfı ile bir uzaktan eğitim merkezi ve platformu kurulmuştur. Eğitimler, il genelinde yapılan duyurular neticesinde belirli kriterlere göre seçilen özel eğitim alanında lisansüstü eğitimleri ve farklı yeterlilikleri olan 10 eğitici tarafından verilmiştir. 1 Aralık 2022 tarihinde başlayan eğitimler 11 ay devam ederek 30 Ekim 2023 tarihinde tamamlanmıştır. Elazığ ilinde görev yapan öğretmenlerden oluşturulan gruplar rehber öğretmenler, özel eğitim öğretmenleri ve kaynaştırma/bütünleştirme eğitimine katılan öğretmenler olarak 3 gruba ayrılmıştır. Öğretmenler özel eğitimin temel konuları ile ilgili 60, 120 ve 140'ar saatlik eğitimlere tabi tutulmuştur. Toplamda 20 ayrı grupta toplam 745 öğretmene eğitim verilmiştir. Bu grupların 17 tanesine yüz yüze, 3 tanesine ise uzaktan eğitim düzenlenmiştir. Bu gruplardaki öğretmenlerin 415'i yüz yüze, 330'u ise uzaktan eğitim almıştır. Eğitimlerin her oturumunda video kaydı alınmıştır. Ayrıca devam takibi yapılmıştır. Eğitimlerin başladığı gün tüm gruplara 15 maddeden oluşan ve eğitim programının kazanımlarını kapsayan 5 dereceli bir anket ön-test olarak uygulanmıştır. Ayrıca grupların eğitimlerinin tamamlandığı gün yine aynı ölçek son-test olarak uygulanmıştır. Rehber öğretmen grubunda (4 grup) ön test puan ortalamaları 3,02 iken, son-test puan ortalamaları 3,92 bulunmuştur. Özel Eğitim öğretmenleri (1 grup) ön test puan ortalaması 3,42 iken, son-test puan ortalaması 4,18 bulunmuştur. Kaynaştırma-Bütünleştirme eğitimine katılan öğretmenlerde (15 grup) ön test puan ortalaması 2,47 iken, son-test puan ortalaması 4,35 bulunmuştur. Özel eğitim ile ilgili verilen eğitimlerin öğretmenlerin özel eğitim ile ilgili yeterliliklerinin artırılmasına katkı sağladığı görülmektedir. Ön-test ile son-test arasındaki olumlu yönde değişimin anlamlı olup olmadığına ilişkin istatistiksel analizler daha sonra yapılacaktır. Sonuç olarak çalışma kapsamında eğitim verilen öğretmenlerin özel eğitim ile ilgili yeterliliklerinin artırılmasına katkı sağladığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Özel Eğitim, Öğretmen, Yeterlilik

ELAZIĞ'IN EĞİTİM SİLÜETİNDEN ENSTANTANELER

Nuray İnci

Elazığ Hafız İho Elazığ İl Mem/Elazığ Hafız İho
nurayinci23@gmail.com

Özet

Elazığ nice bilge şahsiyetin yetişmesinde köklü geçmişi ile ilimde parlayan yıldız misali ana yurtluk etmiş, değerlerine sahip çıkan nesilleri ile taktığı şapkanın köşelerine dahi örfünden, adetlerinden, kutsal bildiği, insani ilişkilerde olması gereken mertlik, cömertlik, yiğitlik, çalışkanlık, dürüstlük, misafirperverlik, alçak gönüllülük, doğruluk gibi değerleri işlemiş bir yerdir. Bu çalışmada Elazığ'ın eğitim silüetinden yansıyan enstantaneler noktasında, bir okul tanıtılmış ayrıca eğitim ve öğretimde rahatça kullanılabilecek bir strateji ele alınmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürlüğü ile Diyanet İşleri Başkanlığı Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü arasında 2019 yılında Okul-Kur'an Kursu İşbirliğine Dayalı Örgün Eğitimle Birlikte Hafızlık Projesi Protokolü imzalanmıştır. Proje kapsamında Elazığ'da da Elazığ Hafız İmam Hatip Ortaokulu, Din Öğretimi Genel Müdürlüğüne bağlı örgün eğitimle birlikte hafızlık programı uygulayan imam hatip ortaokulu olarak 2021-2022 eğitim öğretim yılından itibaren faaliyetlerine başlamıştır. Kurum, Proje okulu olması hasebiyle sınavla öğrenci alımı gerçekleştirmektedir. Kurumun ailelerce tercih edilmesinin en temel nedenlerinden biri, öğrencinin farklı bir yerde kalmadan, ailenin yanında eğitim ve öğretime/hafızlık sürecine devam edebilmesidir. Ayrıca farklı etkinlik, projeler de kurum içerisinde yürütülmektedir. Hem bu tür kurumlarda, hem de ilkokuldan üniversiteye kadar diğer eğitim ve öğretim yapılan kurumlarda öğretimi kolaylaştıracak bir strateji olarak da beyin temelli öğrenme stratejisinin kullanımından bahsedilebilir. Yapılan literatür taramasında Elazığ'da bu strateji ile gerçekleştirilen iki, Türkiye'de Fen bilimleri dersinde Beyin Temelli Öğrenmenin (BTÖ) akademik başarı, tutum ve kalıcılığa etkisini araştıran çalışmaların meta-analizinin gerçekleştirildiği bir tez çalışmasına rastlanmıştır. Beyin temelli öğrenme stratejisinin daha yakından tanınması, Elazığ'da eğitim ve öğretim faaliyetlerinin düzenlenmesinde bu stratejiden de yararlanılması, öğrenmenin daha kalıcı hale getirilmesi ve öğrenilen bilginin etkin kullanımı açısından önemlidir. Öğrencilerin beyinlerini etkin kullanmasını sağlayan etkinlik ve örneklerle doğru öğrenmeye teşvik edilebilir, hayata olumlu bir pencereden bakmalarına imkan tanınabilir, buna ek olarak başaran bir beyin mutlu olur, mutlu beyinlerse, toplumsal barışın anahtarı rolündedir.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, eğitim, hafızlık, beyin temelli öğrenme.

ELAZIĞ' IN YÖRESEL MİRASININ ÇOCUKLARA AKTARILMASI VE EĞİTİME ENTEGRASYONUNDA MASALMATİK EVİ ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

Sevda Müge Polat ^{1,*}, Sinan Polat ², Şeyma Gür Sağırlar ³, Hilal Karaman Eflatun ⁴ & İnci Taşar ⁵

¹ Okul Öncesi Öğretmeni Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü

² Fen Bilgisi Öğretmenliği Elazığ İl Milli Eğitim

³ Sınıf Öğretmeni Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü

⁴ Okul Öncesi Öğretmenliği Elazığ Mem

⁵ Eğitim Bilimleri/Eğitim Programları ve Öğretim Fırat Üniversitesi
mgclcpolat@gmail.com

Özet

Kültürel mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılması, bir toplumun kimliğini ve değerlerini sürdürebilmesi açısından büyük önem taşır. Elazığ, binlerce yıllık tarihiyle Anadolu'nun önemli kültür merkezlerinden biridir. Harput Kalesi, Ulu Cami ve Arap Baba türbesi gibi ilk başta gelen yapılar bu zengin tarihi geçmişin somut örnekleridir. Hazar Gölü, Keban Barajı gibi gezilecek yerleri ile Elazığ'ın halk oyunları, geleneksel müzikleri ve el sanatları, bölgenin kültürel kimliğini oluşturan diğer önemli unsurlardır. Bu mirasın çocuklara öğretilmesi, onların hem tarih bilincini hem de kültürel bağlılıklarını güçlendirecektir. Elazığ MasalMatik Evi'nde çocukların bilişsel, sosyal-duygusal, psiko-motor ve dil gelişimleri gibi tüm gelişim alanlarını destekleyen, disiplinler arası geçiş prensibi ile hazırlanmış etkinlikler; alanında uzman öğretmenler tarafından kültürel değerlerimiz aracılığıyla uygulanmaktadır.

Bu bildirinin amacı Elazığ ilinde, MasalMatik Evi'nde gönüllü öğretmenler tarafından yöresel kültürün aktarılması için gerçekleştirilen etkinliklerin uygulama sürecini, etkinlikleri uygulayan öğretmen görüşlerini ve etkinliklerin öğrenciler üzerindeki etkilerini incelemektir. Öğretmenler tarafından gerçekleştirilen etkinliklerde yöresel kültürün eğitime entegrasyonu sağlanarak öğrencilerin kültürel bağlılığının artırılması hedeflenmiştir.

2022 -2024 yılları arasında MasalMatik evi öğretmenleri tarafından uygulanan Ramazan Şöleni, Sivrice Hazar Gölü Kıyı Temizliği Çalışması, “Bahçede Masal Zamanı” Etkinliği , “Nesilden Nesile Oyun Köprüsü Geleneksel Çocuk Oyunları Projesi, “GİRİŞLER MASAL İLE ÇIKIŞLAR OYUN İLE” etkinliklerinde Elazığ iline ait efsaneler, kültürel yapılar, geleneksel oyunlar, masallar ve maniler ile el sanatları ve yöresel oyunlar çocuklarla buluşturulmuştur.

Etkinliklerin değerlendirilmesi için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla, etkinlikleri uygulayan öğretmenlerle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme formu, etkinlik uygulama süreci, karşılaşılan zorluklar, tanıtılan kültürel değerler ve uygulanan eğitim yöntemleri ve genel değerlendirmeleri içeren açık uçlu sorulardan oluşmaktadır.

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Görüşmeler, belirli aralıklarla yapılmış ve kayıt altına alınmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile incelenmiş, temalar ve alt temalar belirlenerek yorumlanmıştır.

Gerçekleştirilen etkinlikler sonucunda, öğretmenler tarafından kültür aktarımı içerikli gerçekleştirilen farklı etkinliklerle öğrencilerin bilişsel, fiziksel ve sosyal becerilerini geliştirilirken kendi kültürüne ait değerleri tanınması ve pekiştirilmesi öngörülmektedir. Öğretmenlerin bildirimleri, etkinliklerin uygulama sürecinde karşılaşılan zorluklar ve elde edilen başarılar hakkında değerli bilgiler sunacaktır. Bu veriler, tarihi ve kültürel değerlerin eğitim yöntem ve teknikleri ile birleştirilerek daha etkili bir öğrenme ortamı yaratılabileceğini gösterecektir. Sonuçlar, gelecekteki eğitim modellerine ışık tutacak ve tarihi ve kültürel değerlerin aktarımının eğitimdeki rolünü daha da pekiştirecektir.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, kültür, miras, Masalmatik Evi

OKULDA DOĞAL BESLENMEYE ELAZIĞ'DAN BİR ÖNERİ: TUTUNU

Nuray Inci

Elazığ Hafız Iho Elazığ İl Mem/Elazığ Hafız Iho
nurayinci23@gmail.com

Özet

Genetiği değiştirilmiş organizmalar (GDO), biyoteknolojik yöntemlerle canlıların gen dizimleriyle oynanarak var olan özelliklerinin değiştirilmesi veya yeni özellikler kazandırılmasıdır. GDO'lu besinler, katkı maddeleri, renklendiriciler vb. birçok ürün bugün piyasada “ömürü uzun besinler” görmemize sebep olurken insan ömrünün kısalmasına vesile olmaktadır. Sağlıklı beslenmek için içerisinde GDO'lar, katkı maddeleri, renklendiriciler, yapay tatlandırıcılar içermeyen alternatif bir ürün ortaya konabilir mi sorusu ile çalışmaya başlanmıştır. Bu kapsamda doğal olarak (suni gübre, ilaçlama, hormon vb. uygulanmadan) yetiştirilmiş ürünün doğallığını bozmadan hazırlayabileceğimiz bir alternatif olabilir mi sorusu ise akla dutu ve dut ununu getirmiştir. Dut 15 metreye varan ağaçlarda yetişen lezzetli ve tatlı bir meyvedir. Dutgiller yani Moraceae familyasından Morus cinsinin Morus alba türünü oluşturan Beyaz Dut ülkemizde yaygın olarak yetişmektedir. Dut meyvesi çiçek sapı üzerinde bulunan çiçeklerin her birinden oluşan meyvecikler topluluğu şeklindedir. Dut zengin besin maddeleri içerir. Bu besin maddelerinin sağlık açısından pek çok faydası vardır. Çalışmada dutun enfes yolculuğu ile elde edilen ve yöresel dilde “tutunu” olarak adlandırılan besin ele alınmıştır. Kuru dutların toplanıp elek ile elenerek içerisindeki yaprak, taş vb. ayıklanır. Daha sonra soku, havan vb. dövülerek küçük boyuta indirgenir. Elek ile elenerek dut unu elde edilir. Dut ununun besin değeri artırılmak istenirse içerisine öğütülmüş cevizle birlikte sıra sıra bir kap içerisinde kalıp halini alması sağlanır (aynı şekilde ceviz yerine tuzsuz leblebi, badem vb. kullanılarak farklı çeşitleri de oluşturulabilir). Aroma verici olarak yine kurutulmuş portakal ve limon kabukları ile karanfil kullanılabilir. Çalışmada ayrıca gönüllü 25 öğrenciye tutunu ve çeşitleri tattırılmıştır. Katılımcıların %36'sı cevizli, %36'sı bademli, %20'si leblebili, %8'i ise sade tutunuyu en çok beğendiklerini ifade etmişlerdir. Genç yaşlı herkesin tüketebileceği özellikle de öğrenciler için hem besleyici hem de şeker ihtiyacını doğal olarak karşılayan aynı zamanda uzun süre tok tutan bu ürünle sağlıklı beslenme adına bir alternatif sunulmuştur. Oysa günümüzde insanlar şeker ihtiyacını karşılamak veya acıktığında atıştırmak adı altında aşırı şeker içeren çikolata, bisküvi vb. hazır işlenmiş gıdaları tüketiyorlar bu durum da onların obeziteye giden yolu kısaltmalarına sebep oluyor. Bu ürün obeziteyle mücadele de kullanılabilir. Çalışmamız dut ununa fındık vb. eklenerek geliştirilebilir. Tutunu, okul çağı çocukları için beslenme çantalarında gönül rahatlığıyla kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Dut, doğal beslenme, eğitim, sağlık.

HAYATIN ANLAMI İLE MESLEKİ TÜKENMİŞLİK ARASINDAKİ İLİŞKİ: ÖĞRETMENLER ÜZERİNE NİCEL BİR ARAŞTIRMA

Murat Doğan

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Milli Eğitim Bakanlığı-Elazığ
mrdogan@hotmail.com.tr

Özet

Öğrencilerin akademik bilgi ve beceriler kazanmalarını sağlayan, onların kişisel ve sosyal gelişimlerini destekleyen ve toplumun geleceğini şekillendiren öğretmenler eğitim sisteminin temel taşlarından biri olarak kabul edilmektedir. Ders planlaması, sınav değerlendirmesi ve öğrencilerle bireysel etkileşim gibi çeşitli görevleri bulunan öğretmenler aşırı stres, sınıf yönetimi zorlukları, duygusal yorgunluk, öğrencilerin davranış sorunları ve destek eksiklikleri gibi nedenlere bağlı olarak mesleki tükenmişlik yaşayabilmektedirler. Ancak bireyin hayatını tutarlı hale getiren bir kaynak durumunda yer alan anlam, bireyin yaşamına yön vererek yaşadığı olaylara kendince bir cevap vermesine yardımcı olmaktadır. Bu açıdan anlam duygusu, öğretmenlerin zor zamanlarda motivasyonlarını korumalarına ve tükenmişlikle daha iyi başa çıkmalarına yardımcı olabilir. Bu bağlamda hayatın anlamı ile mesleki tükenmişlik arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamayan bu çalışmada, öğretmenlerin, hayatı anlamlı veya anlamsız olarak değerlendirme durumuna göre mesleki tükenmişlik düzeylerinde herhangi bir farklılık olup olmadığı tespit edilmeye çalışılacaktır. Ayrıca cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, görev yapılan okul türü ve branş gibi değişkenlere göre hayatın anlamı ve mesleki tükenmişlik düzeyi de incelenecektir. Çalışma nicel araştırma yöntemlerinden biri olan ilişkisel tarama modelinde tasarlanmıştır. Bu bağlamda çalışma örnekleminin Elazığ il merkezinde Milli eğitim Bakanlığına bağlı okullarda çalışan tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen 500 öğretmenden oluşması planlanmaktadır. Çalışmanın ampirik verileri kişisel bilgi formu, Aydın, Kaya ve Peker (2015) tarafından geliştirilen “Hayatın Anlam ve Amacı Ölçeği” ve Yüksel, Kaner ve Şekercioğlu (2008) tarafından geliştirilen “Öğretmen Mesleki Tükenmişlik Ölçeği” ile elde edilecektir. Verilerin 16.09.2024 – 04.10.2024 tarihleri arasında Google formlar aracılığıyla oluşturulan online anket formu ile toplanması hedeflenmektedir. Elde edilen verilerin istatistiksel analizleri SPSS 26.0 paket programı ile yapılacaktır. Analizler sonucunda elde edilen bulgular ilgili literatür bağlamında değerlendirilip yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Hayatın Anlamı, Mesleki Tükenmişlik

NESİLDEN NESİLE OYUN KÖPRÜSÜ GELENEKSEL ÇOCUK OYUNLARI PROJESİNİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞÜ AÇISINDAN İNCELENMESİ (ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ)

Şeyma Gür Sağırlar ^{1,*}, Hilal Karaman Eflatun ², Inci Taşar ³ & Sevda Müge Polat ⁴

¹ Sınıf Öğretmeni Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü

² Okul Öncesi Öğretmenliği Elazığ Mem

³ Eğitim Bilimleri/Eğitim Programları ve Öğretim Fırat Üniversitesi

⁴ Okul Öncesi Öğretmeni Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü

seymagur23@hotmail.com

Özet

Halk kültürü içinde kendine yer bulmuş , özellik arz edenve eğlence imkanının kısıtlı olduğu dönemlerde topluca oynanan, hiciv, zeka, hareket kabiliyeti gibi özellikleri barındıran etkinliklere geleneksel çocuk oyunları denir. Nesilden nesile kültür aktarımında da önemli rol oynayan bu projenin amacı günümüz dünyasında büyük tehlike oluşturan dijital bağımlılık ve obeziteye karşı alternatifler üretmektir. Aynı zamanda birlik beraberlik, sosyalleşme ve liderlik konularında çocuklarımıza ışık tutmaktır.

Bu çalışmada 2023-2024 Eğitim Öğretim yılında ilkökul düzeyinde Elazığ İl merkezinde bulunan 48 ilkökulda Nesilden Nesile Oyun Köprüsü Geleneksel Çocuk Oyunları Projesi uygulanmış ve il genelinde ilkökul düzeyi öğrencilerin tüm gelişim alanlarının desteklenmesi amaçlanmıştır. Proje kapsamında 25.580 çocuğa erişilmiştir. Her okuldan bir temsilci öğretmen seçilmiş ve temsilci öğretmenler aracılığıyla yıl boyunca her ay birbirinden farklı, doğrudan kültürümüzde bulunan, üç veya dörder oyunun sınıflarda oynatılması sağlanmıştır. İki ayda bir il genelinde turnuvalar, her turnuvada farklı yaş düzeyi ve farklı oyun olmak üzere, öncelikle sınıf düzeyinde, ardından okul genelinde, daha sonra bölge çapında uygulanmıştır. Eğitim öğretim yılı sonunda ise şenlik tadında il turnuvası yapılmıştır.

Araştırmaya katılan koordinatör öğretmenlerimizden bilgi toplamak amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış gözlem formu hazırlanmış ve bu öğretmenlerin okulları ziyaret edilerek uygulanmıştır. Öğretmenlerin vermiş olduğu cevaplar nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Çalışma sonunda olumlu etkilerin ve kısıtlılıkların olduğu ortaya çıkmıştır. Yapılan çalışma sonucunda geleneksel çocuk oyunlarının dijital bağımlılıkla mücadele, obeziteye karşı mücadele, olumlu okul ve sınıf kültürünün oluşturulması, diğer disiplinlere olumlu katkısı, öğrenciler arası işbirliğini geliştirmesi gibi bir çokbaşlıkta olumlu etkiler oluşturduğu gözlemlenmiştir. Geleneksel çocuk oyunlarının uygulama boyutunda ise oyunlar için araç gereç sıkıntısının yaşanması, zaman yetersizliği, okul bahçelerinde uygun oyun alanlarının olmaması, sınıf mevcutlarının çok kalabalık olması gibi bir takım olumsuzluklar ortaya çıkmıştır. Bu nedenle okul bahçesi oyun alanlarının oluşturulması, il geneli oyun turnuvalarının geleneksel olarak yapılması,

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Harput kültürüne ait oyunların öğrenilerek oynanması ve yeni nesillere aktarılması öneriler olarak sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel çocuk oyunları, öğretmen, dijital bağımlılık, kültür aktarımı, obezite, liderlik

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARININ AÇILIŞ ÖNCESİ KURUCU MÜDÜRLERİN KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLARIN İNCELENMESİ

Yasemin Durak ^{1,*}, Hasan Açıkkapı ¹ & Mustafa Uğraş ²

¹ Okul Öncesi Öğretmenliği Güneykent Anaokulu

² Okul Öncesi Öğretmenliği Fırat Üniversitesi

yasemin.drk23@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi eğitim kurumlarının açılış öncesi kurucu müdürlerin yaşadıkları sorunların belirlenmesidir. Bu amaç kapsamında nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu daha önce kurucu müdürlük yapmış okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışma grubunu amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenen on iki okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizleri yapılarak, tema, kategori ve kod şeklinde betimlenmiştir. Yapılan analiz sonucunda, maddi yetersizlik, okul binalarının okul öncesi eğitim kademesine yönelik yapılmamış olması, personel eksikliği, bahçe düzenlemelerinin yetersizliği, güvenlik problemleri, evrak işlemlerinin yoğunluğu gibi zorluklar ile karşılaşıldığı belirlenmiştir. Ayrıca araştırmaya katılan öğretmenler, bu zorlukların giderilmesi için ise, İL MEB müdürlüğü, ilgili belediye ve sivil toplum kuruluşları desteğiyle aşılabileceğini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Kurucu müdür, okul öncesi eğitim, karşılaşılan zorluklar

YEREL KÜLTÜR VE DEĞERLERİN OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE YER ALMASI: ELAZIĞ'IN YEREL KÜLTÜRÜNÜ VE DEĞERLERİNİ OKUL ÖNCESİ EĞİTİM MÜFREDATINA NASIL ENTEGRE EDEBİLİRİZ?

Rabia Kılıç Orhan ^{1,*}, Ünzile Barut ² & Mustafa Uğraş ³

¹ Okul Öncesi Öğretmenliği Şehit Fethi Sekin Kızılay Anaokulu

² Okul Öncesi Öğretmenliği Minik Kampüs Düşler Anaokulu

³ Okul Öncesi Öğretmenliği Fırat Üniversitesi

hllknt_klc@hotmail.com

Özet

Bu araştırma ile okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin Elazığ'ın yerel kültürünü ve değerlerini okul öncesi eğitim müfredatına nasıl entegre ettiklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında nitel araştırma yöntemleri kapsamında olgu bilim desen kullanılmıştır. Araştırma grubunu, 2024-2025 eğitim öğretim yılında Elazığ ili merkez MEB'e bağlı resmi bağımsız anaokullarında görev yapan okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırma da veri toplama aracı olarak, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yapılarak değerlendirilmiştir. Verilen cevaplar incelenmiş; öğretmenlerin müzikler, oyunlar ve hikayeler ile çocuklara yerel kültür ve değer kavramlarını çocuklara aşıladıkları belirlenmiştir. Aynı zamanda çocuklara tekerlemeler ve manilerin öğretimi, yıl sonunda yerel kültür ile ilgili gösterilere yer verildiğini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin sınıf içerisinde etkinlik yaparken yöresel müziklere yer vermesi çocukların etkinliğe olan ilgilerinin artmasında etkili olduğu gözlenmiştir. Öğretmenler dönem içerisinde çocuklar ile birlikte yöresel yerlere geziler düzenlemenin ve aileyi bu gibi etkinliklere katmanın çocukların değer farkındalıklarını ve kültür kavramlarına karşı yargılarını arttırdıklarını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Kültür, yerel kültür, değer

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE OYUN TEMELLİ ÖĞRENMENİN ÇOCUK GELİŞİMİNDEKİ ROLÜ: ELAZIĞ ÖRNEĞİ

Özgün Zincirli ^{1*} & Ayşe Dilek Öğretir Özçelik ²

¹ Çocuk Gelişimi Fırat Üniversitesi

²

ozincirli@firat.edu.tr

Özet

Oyun temelli öğrenme, okul öncesi dönemde çocukların bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimini, doğal keşfetme ve öğrenme süreçlerini destekleyen en etkili yöntemlerden biridir. Oyun, çocukların problem çözme, yaratıcılık, iş birliği ve dil gelişimi gibi temel becerileri kazanmasına olanak tanır. Elazığ'daki okul öncesi eğitim kurumlarında oyun temelli öğrenmenin nasıl uygulandığı, çocukların gelişimine ne ölçüde katkı sağladığı ve bu yöntemin eğitimdeki potansiyeli bu bildiride incelenmektedir.

Elazığ'daki bazı okul öncesi eğitim kurumlarında, çocukların bu becerilerini geliştirmek amacıyla oyun temelli öğrenme programları uygulanmaktadır. Bu programlar, çocukların aktif katılımını teşvik ederek öğrenme süreçlerini eğlenceli hale getirmekte ve okul ortamında daha fazla başarı elde etmelerini sağlamaktadır. Fantuzzo ve arkadaşları (2004) tarafından yapılan araştırmalar, oyun temelli öğrenmenin, özellikle düşük gelirli ailelerden gelen çocukların öğrenme motivasyonlarını ve sosyal becerilerini artırmada önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Elazığ'da bu konuda yapılan çalışmalar da, oyun temelli öğrenmenin çocukların duygusal dayanıklılık ve iş birliği becerilerini geliştirdiğini, öğrenmelerini kolaylaştırdığı, etkinliklere yönelik olumlu tutum besledikleri ve öğrencilerin okul ortamına daha hızlı adapte olmalarını sağladığını ortaya koymaktadır (Sontekin vd). Bu öğrenme modeli, çocukların kendi hızlarında öğrenmelerini ve öğrenme sürecini aktif olarak yönetmelerini teşvik eder. Ayrıca, öğretmenlerin rehberliğinde yürütülen oyun etkinlikleri, çocukların öğrenme deneyimlerini zenginleştirir ve uzun vadede akademik başarılarına katkıda bulunur.

Sonuç olarak, oyun temelli öğrenme, Elazığ'daki okul öncesi eğitimde büyük bir potansiyele sahiptir. Bu yöntemin etkili bir şekilde uygulanması, çocukların bilişsel ve sosyal gelişimlerini olumlu yönde etkileyecek, aynı zamanda yerel kültürel mirasın da gelecek nesillere aktarılmasına katkı sağlayacaktır. Bu kongrede yapılacak tartışmalar, Elazığ'daki okul öncesi eğitimin geleceği ve oyun temelli öğrenmenin yaygınlaştırılması için önemli bir zemin oluşturacaktır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi, Oyun Temelli Öğrenme, Çocuk Gelişimi

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE AİLE KATILIMININ ÖNEMİ VE ELAZIĞ'DAKİ UYGULAMALAR

Ayşe Dilek Öğretir Özçelik ¹ & Özgün Zincirli ^{2,*}

1

² Çocuk Gelişimi Fırat Üniversitesi
ozincirli@firat.edu.tr

Özet

Okul öncesi eğitim, çocukların bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerinin temellerinin atıldığı kritik bir dönemdir. Okul öncesi eğitimde aile katılımı, çocukların akademik başarıları ve sosyal becerileri üzerindeki etkisiyle büyük bir öneme sahiptir. Okul öncesi süreçte aile katılımı, çocukların eğitim deneyimlerini zenginleştirerek daha sağlıklı gelişimlerini destekler. Aileler, çocuklarının eğitime aktif olarak katıldıklarında, çocukların akademik başarılarının ve sosyal becerilerinin olumlu yönde geliştiği görülmektedir. Araştırmalar, ebeveynlerin aktif katılımının, özellikle dil gelişimi ve okuryazarlık becerilerinin gelişimine katkı sağladığını ortaya koymuştur. Elazığ'da okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımının ne ölçüde sağlandığı ve bu alandaki uygulamalar bu çalışmada ele alınmaktadır.

Elazığ'da yapılan çalışmalar, ebeveynlerin okul ile iş birliği içinde olmalarının çocukların eğitim sürecini güçlendirdiğini göstermektedir. Aile katılımının en etkili yöntemlerinden biri, okulun düzenlediği etkinliklerde ailelerin aktif rol alması ve çocuklarının öğrenme süreçlerine doğrudan dahil olmasıdır. Türkiye genelinde yapılan araştırmalarda, çocukların gelişimine en büyük katkıyı sağlayan uygulamalardan biri, ebeveynlerle düzenli bilgi paylaşımı ve evde öğrenme aktivitelerinin teşvik edilmesidir (Ekinci-Vural & Doğan-Altun, 2021). Elazığ'daki okul öncesi kurumları, bu konuda çeşitli stratejiler geliştirmiş olup, ailelerin çocukların eğitime olan katkısını artırmak amacıyla düzenli olarak aile çalıştayları ve bireysel danışmanlık hizmetleri sunmaktadır. Bu çalışmalar, çocukların sosyal-duygusal gelişimlerini desteklerken aynı zamanda okul başarısını da artırmaktadır. Koach (2018) in yaptığı çalışmada, Head Start Programı'ndaki düşük gelirli çocuklara ve ailelere kapsamlı erken çocukluk eğitimi ve aile katılım hizmetleri sağlayan bir programdır. Koach, yapılan aile katılım çalışmalarında (haber bültenleri, atölye çalışmaları ve ev ziyaretleri) çocuklarda erken dil ve okuryazarlık gelişimi üzerindeki etkisinin arttığını da doğrulamaktadır. Elazığ'da bu konuda yapılan çeşitli projeler, çocukların akademik ve sosyal gelişimlerine katkıda bulunurken, ebeveynlerin eğitime olan güvenini artırmıştır. Sonuç olarak, okul ve aile iş birliği, okul öncesi dönemde çocuk gelişiminin kritik bir unsuru olup, Elazığ'daki uygulamalar bu alandaki başarı örneklerindendir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, Aile Katılımı

ELAZIĞ'DAKİ OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARININ MEVCUT DURUMU VE GELİŞİM POTANSİYELİ: YEREL DİNAMİKLER VE KÜLTÜREL ZENGİNLİKLERİN EĞİTİME ENTEGRASYONU

Özgün Zincirli

Çocuk Gelişimi Fırat Üniversitesi
ozincirli@firat.edu.tr

Özet

Elazığ, tarihsel zenginlikleri ve kültürel mirası ile dikkat çeken bir şehir olarak, okul öncesi eğitimde de büyük bir potansiyele sahiptir. Şehirdeki okul öncesi eğitim kurumları, çocukların erken yaşta eğitime erişimini artırmak ve onların zihinsel, sosyal ve dil gelişimlerini desteklemek amacıyla önemli rol oynamaktadır. Özellikle son yıllarda, Türkiye genelinde okul öncesi eğitimin önemi artarken, Elazığ'daki bu kurumların yerel dinamiklere uygun şekilde geliştirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Ancak, bölgede bulunan eğitim kurumları, hem altyapı hem de öğretmen eğitimi açısından bazı zorluklarla karşılaşmaktadır. 2023 yılı verilerine göre Elazığ'da, toplamda MEB' e bağlı 160 civarında okul öncesi eğitim kurumu bulunmakta ve bu kurumlarda yaklaşık 10.000 öğrenci eğitim görmektedir (MEB, 2023). Bu kurumların %60'ı devlet destekli olup, %40'ı ise özel sektör tarafından işletilmektedir. Devlet okullarında öğrenci başına düşen öğretmen sayısı oldukça düşük olup, ortalama bir anasınıfında 25 ila 30 çocuk eğitim görmektedir. Buna karşın, özel anaokullarında bu sayı 10 ila 15 arasında değişmektedir. Sınıf mevcudu açısından bakıldığında, devlet okullarında kalabalık sınıflar nedeniyle bireysel ilgi yeterince sağlanamazken, özel okullar daha az öğrenci sayısı ile bu ihtiyacı karşılamada daha avantajlı konumdadır. Elazığ'da okul öncesi eğitim kurumlarının fiziksel altyapısı ve kaynakları da önemli bir sorunu işaret etmektedir. Özellikle devlet okullarında eğitim materyallerinin sınırlı olması, öğretmenlerin ders içeriklerini yeterince zenginleştirememesine neden olmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) belirttiği verilere göre, Elazığ'daki devlet okullarının %35'inde yeterli sayıda eğitim materyali bulunmamaktadır ve bu da çocukların gelişim süreçlerini olumsuz etkileyebilmektedir (MEB, 2023). Bununla birlikte, okul öncesi eğitime katılım oranı, Türkiye genelinde olduğu gibi hâlâ beklenen seviyeye ulaşmamıştır. UNESCO'nun verilerine göre, kaliteli bir erken çocukluk eğitimi, çocukların hem akademik hem de sosyal başarılarını artırmakta ve özellikle dezavantajlı grupların topluma entegrasyonunu desteklemektedir (UNESCO, 2024). Elazığ'ın zengin kültürel dokusu, yerel halkın eğitime katılımını güçlendirecek bir unsur olarak değerlendirilebilir. Örneğin, yerel gelenekler ve halk oyunları gibi kültürel öğelerin okul öncesi eğitim müfredatına entegrasyonu, çocukların hem kendi kimliklerini tanımalarına hem de eğitime olan ilgilerini artırmalarına katkı sağlayabilir (UNICEF, 2024). Sonuç olarak, Elazığ'daki okul öncesi eğitim kurumlarının mevcut durumu dikkate alınarak, yerel dinamikler ve kültürel zenginlikler eğitime entegre edilmelidir. Böylelikle, hem okul öncesi eğitimin kalitesi artırılabilir hem de uzun vadede çocukların eğitim süreçlerine katkıda bulunulabilir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, Eğitim Kurumu, Kültürel Zenginlik

ELAZIĞ'DA EĞİTİM SENDİKALARININ FAALİYETLERİNİN GELECEĞİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Fatih Murat Taşkın ¹, Hacer Durgun ², Muhammed Çelik ³, Gökhan Durgun ^{4,*}, Erkan Macit ¹,
Ahmet Melih Tutak ⁵ & Adnan Köktepe ⁶

¹ Sınıf Öğretmenliği Elazığ İl Meb

² Sınıf Öğretmenliği Maden Halk Eğitim

³ Sınıf Öğretmenliği Bahçelievler İlkokulu

⁴ Sınıf Öğretmenliği Şehit Kemal Aslan İlkokul

⁵ Eğitim Programları ve Öğretim Bahçelievler İlkokulu

⁶ Sınıf Öğretmenliği Kıbrıs Şehitleri İlkokulu

muamma8723@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, Elazığ'daki eğitim sendikalarının faaliyetlerinin geleceğine yönelik öğretmen görüşlerini incelemektir. Eğitim sendikaları, öğretmenlerin haklarını koruma ve mesleki gelişimlerini destekleme açısından önemli bir rol oynamaktadır. Araştırma, öğretmenlerle nitel araştırma yöntemleri kapsamında yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler sonucunda öğretmenlerin, sendikaların geleceğine yönelik ortak görüşleri belirginleşmiştir. Öğretmenler, sendikaların daha demokratik ve katılımcı bir yapıya kavuşmasını, karar alma süreçlerine daha fazla dahil edilmesini ve iletişim kanallarının güçlendirilmesini istemektedir. Öğretmenler ayrıca, sendikaların eğitim politikalarının belirlenmesinde daha etkin bir rol oynamalarını, mesleki gelişim fırsatlarının artırılmasını ve yerel topluluklarla iş birliği yaparak eğitimdeki sorunlara daha etkili çözümler üretmelerini beklemektedir. Ayrıca öğretmenler, sendikaların sadece mesleki haklar değil, aynı zamanda toplumsal sorunlara da duyarlı bir yaklaşım sergilemesi gerektiğini belirtmektedir. Elde edilen bu bulgular, Elazığ'daki öğretmenlerin sendikalarla ilgili görüşleri, eğitim sendikalarının gelecekteki işlevselliği ve etkililiği için önemli ipuçları sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, Sendika, Gelecek, Öğretmen Görüşleri

ELAZIĞ' DA KURUCU İLKOKUL MÜDÜRLERİNİN YAŞADIKLARI ZORLUKLARIN BELİRLENMESİ

Fatih Murat Taşkın ¹, Muhammed Çelik ², Gökhan Durgun ^{3,*}, Ersin Güzel ⁴, Vildan Güzel ⁵,
Selçuk Küpcü ⁶, Gülşah Coşkun Taş ⁶, Mehmet Emin Uğur ⁶ & Vedat Çelik ⁷

¹ Sınıf Öğretmenliği Elazığ İl Meb

² Sınıf Öğretmenliği Bahçelievler İlkokulu

³ Sınıf Öğretmenliği Şehit Kemal Aslan İlkokulu

⁴ Sınıf Öğretmenliği Keban Atatürk İlkokulu

⁵ İlköğretim Matematik Doğukent Ortaokulu

⁶ Sınıf Öğretmenliği Şehit Kemal Aslan İlkokulu

⁷ Sınıf Öğretmenliği Maden Hazar İlkokulu

muamma8723@gmail.com

Özet

Bu çalışma, Elazığ'da okul kurucu müdürlerinin karşılaştığı zorlukları incelemeyi amaçlamaktadır. Kurucu müdürler, okulun kuruluş sürecinden itibaren idari, mali ve pedagojik sorumlulukların merkezinde yer alan kişiler olarak önemli bir rol oynamaktadır. Ancak, bu sürecin karmaşıklığı ve çok boyutluluğu, kurucu müdürlerin çeşitli zorluklarla karşılaşmalarına neden olmaktadır. Bu araştırma, Elazığ'da görev yapan ilkokul kurucu müdürlerinin deneyimlerini ve bu süreçte yaşadıkları sorunları derinlemesine inceleyerek, eğitim sisteminin bu yöneticilere sunduğu destek yapılarının yeterliliğini değerlendirmektedir. Çalışmada, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Kurucu müdürlerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla veriler toplanmıştır. Elde edilen bulgulara göre, kurucu müdürlerin, mali kaynak yetersizliği (Kurucu müdürler, okulun ilk kuruluş aşamasında yeterli mali kaynaklara ulaşmakta ciddi sıkıntılar yaşamaktadırlar. Bu durum, okulun altyapı ve eğitim materyalleri gibi temel ihtiyaçlarının karşılanmasında aksaklıklara yol açmaktadır.), bürokratik engeller (Eğitim bürokrasisi, okul açma sürecinde sıkı ve zaman alıcı prosedürlerle doludur. Müdürler, gerekli izin ve belgeleri almak için uzun süre beklemekte ve bu süreç, okulun açılmasını geciktirmektedir.), veli ve toplum beklentileri (Veli ve toplumun okuldan beklentileri, kurucu müdürler üzerinde baskı oluşturmaktadır. Beklentilerin karşılanamaması durumunda, okulun itibarı ve kayıtları olumsuz etkilenmektedir.) ve yönetsel yalnızlık ve destek (Kurucu müdürler, genellikle tek başlarına karar almak ve sorunlarla başa çıkmak zorunda kalmaktadırlar. Bu süreçte, yeterli mentorluk ve danışmanlık desteğinin eksikliği, onların yükünü artırmaktadır.) şeklinde kategoriler halinde betimlenmiştir. Bu çalışmada elde edilen bulgular, Elazığ'daki kurucu müdürlerin karşılaştığı temel zorlukları dört ana başlık altında toplamaktadır. Bu bulgular, kurucu müdürlerin karşılaştıkları zorlukları ve eğitim sisteminin bu zorlukları aşmada sunduğu destek mekanizmalarının yetersizliğini gözler önüne sermekte ve mevcut eğitim politikalarının kurucu müdürlere yönelik daha güçlü destek yapıları geliştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kurucu Müdür, İlkokul, Karşılaşılan Zorluklar

ELAZIĞ' DA OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ: YAPAY ZEKA PERSPEKTİFİYLE

Gülsemin Yıldırım ^{1,*} & Mustafa Uğraş ²

¹ Okul Öncesi Öğretmenliği Meb

² Okul Öncesi Öğretmenliği Fırat Üniversitesi

glsmn.yldrm@gmail.com

Özet

Araştırmanın amacı, ChatGPT'ye göre Elazığ'daki okul öncesi eğitimin durumunu belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda, ChatGPT'ye;"Elazığ'daki okul öncesi eğitim sisteminin durumu ve karşılaştığı zorluklar hakkında ne düşünüyorsunuz? Cevap üret"sorusu yöneltilmiş ve verilen yanıtlar içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Analiz sonucunda, olumlu yönler olarak Elazığ'daki ailelerin çocuklarını eğitimle yakından ilişkilendirmesi ve şehrin geleneksel değerlere önem vermesi sayesinde çocukların erken yaşlarda sosyal ve kültürel değerleri öğrenmelerine katkı sağlayacak güçlü bir altyapıya sahip olduğu vurgulanmıştır. Öte yandan, olumsuz yönler arasında, kırsal kesimlerde okul öncesi eğitime erişimin sınırlı olabileceği ve öğretmenler ile okulların teknolojik ve pedagojik araçlara erişim konusunda yaşadığı eksikliklerin eğitim kalitesini olumsuz etkileyebileceği belirtilmiştir. Sonuç olarak, ChatGPT'nin değerlendirmeleri, Elazığ'daki okul öncesi eğitimin hem fırsatlarını hem de karşılaştığı zorlukları ortaya koymakta, bu bağlamda bölgesel ihtiyaçlar doğrultusunda eğitim politikalarının güçlendirilmesi gerektiğini işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitimi, ChatGBT

OKUL TABANLI İZLEME SİSTEMİ (OTİS) PROJESİ

Mehmet Yiğit

İl Milli Eğitim Müdürü Milli Eğitim Bakanlığı
mehmetyigit3835@gmail.com

Özet

Bu projenin amacı, eğitimde fırsat eşitliği ilkesiyle; eğitime erişim, eğitimde kalite ve kurumsal kapasite alanlarındaki iyileştirme çalışmaları neticesinde, Elazığ ili tüm resmi ve özel eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrencilere daha nitelikli bir hizmet sunmak ve bu öğrencilerimizin daha mutlu bireyler olmalarına imkan sağlamaktır.

Projenin hedefleri; öğrencilerin akademik başarısını artırmak, öğretmen ve okul yöneticilerinin mesleki gelişimlerine katkı sunmak, öğrencileri; bilimsel, sosyal, sportif, kültürel etkinliklere yönlendirmek bu etkinliklere katılım oranlarını artırmak ve nesilden nesile kültür aktarımını sağlamak, okul-öğrenci ve aile iş birliğini güçlendirmek, tüm dersleri teknolojik, disiplinler arası yaklaşımla desteklemek, eğitim kurumlarının sahip olduğu kurum kültürünü geliştirmek, öğrencilere kitap okuma alışkanlığı kazandırmak, ulusal/uluslararası proje tabanlı çalışmalarla eğitim kurumlarını desteklemek, öğrenci devamsızlıklarını ve okul terk oranlarını azaltmak ve öğrencilerin ilgilerini erken yaşlarda keşfetmek ve doğru mesleklere yönlendirmektir.

Okul Tabanlı İzleme Sistemi (OTİS) projesi kapsamında oluşturulan okul modelleri ise şu şekildedir: Kitap Dostu Okul, Çevre Dostu Okul, Beslenme Dostu Okul, Güvenli Okul, Girişimci Okul, Kültür, Sanat ve Spor Dostu Okul, Değerleriyle Yeşeren Okul, Proje Tabanlı Okul, Veli, Öğrenci ve Öğretmen Dostu Okul, Kurum Kültürüne Sahip Okul, Dil Becerilerine Sahip Okul, Demokrasi Kültürüne Sahip Okul, Teknolojik Okul, Yenilikçi ve Öğrenen Okul, Akademik Başarıya Ulaşan Okul, Engelleri Kaldıran Okul, Araştıran Sorgulayan, Üreten Okul, Hayvan Dostu Okul, Tarih ve Kültür Şuuruyla Yetişen Okul, Planlı Okul, Rehberliği İle Güçlü Okul ve İş Birlikçi Okul.

Proje kapsamındaki hedeflere ulaşılabilmesi amacıyla; her öğrenciye bireysel takip sistemi ile özgün ders çalışma programlarının hazırlanması, danışmanlık sistemi ile 1,5 ve 9. sınıf öğrencilerinin akademik, sosyal, kültürel ve sportif gelişimi takip edilmesi, her okulda en az bir spor takımı kurulmasının sağlanması, folklor kültürünün kuşaktan kuşağa aktarılması için her okulda halk oyunları ekibinin kurulmasının sağlanması, öğrencilere doğru beslenme alışkanlıkları kazandırmak için eğitimler verilerek obezite ile mücadele edilmesi, okullarda değerler eğitimi vererek akran zorbalığının önüne geçilmesi, şehrin ve kültürün tanıtılması amacıyla doğa, tarih ve kültür gezilerinin düzenlenmesi, öğrencilerin akademik başarılarını ölçmek ve takip etmek amacıyla il genelinde çevrimiçi sınavların yapılması çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Proje kapsamında okullarda okul zümre başkanlarından oluşan OTİS komisyonu oluşturulacak, okul modellerinin oluşturulabilmesi için görev dağılımı yapılacak, yapılan faaliyetlerin arşivlenmesi

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

sağlanacak ve yılsonunda faaliyetlerin raporlaştırılması istenecektir. Ayrıca Elazığ il milli eğitim müdürlüğü tarafından okulların yaptıkları etkinlikleri takip etmek amacıyla bir e-takip sistemi geliştirilecek ve sene sonunda raporlaştırılan örnek uygulama müdürlük tarafından ilan edilecektir.

Proje 2023-2024 eğitim öğretim yılı Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü başkanlığında ildeki tüm resmi ve özel okullarda uygulanmaya başlanmıştır. Proje halen devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Tabanlı İzleme Sistemi, Bireysel Takip Sistemi, Eğitimde Fırsat Eşitliği, Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ VE ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİ: ELAZIĞ'DA BİR DEĞERLENDİRME

Hilal Uğraş

Karakoçan Myo Çocuk Gelişimi Bölümü Fırat Üniversitesi
hugras@firat.edu.tr

Özet

Erken çocukluk dönemi, bireylerin sosyal, bilişsel ve duygusal gelişimi için temel becerilerin kazanıldığı önemli bir dönemdir. Bu dönemde gerçekleştirilen eğitimin niteliği, bireylerin gelecekteki yaşamlarını ve toplumsal kalkınmayı doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle bireyin ve toplumun refahı için eğitim sürecinin kaliteli yürütülmesi önem arz etmektedir. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH), kapsayıcı ve eşit şartlarda bir eğitim anlayışını teşvik etmeyi ve yaşam boyu öğrenme fırsatlarını desteklemeyi amaçlamaktadır. Erken çocukluk eğitimi bağlamında bu amaca ulaşabilmek için SKH 4 (Nitelikli Eğitim) ve SKH 10 (Eşitsizliklerin Azaltılması) kritik bir öneme sahiptir.

Bu araştırma kapsamında, Elazığ'da erken çocukluk eğitiminin mevcut durumu, SKH bağlamında değerlendirilmiştir. Araştırmada, kentsel ve kırsal bölgeler arasındaki eğitim fırsat eşitsizlikleri, dezavantajlı gruplar (mülteci çocuklar, özel eğitimine ihtiyaç duyan çocuklar) için sunulan hizmetler ve toplumsal cinsiyet algılarının kız çocuklarının eğitime katılımı üzerindeki etkileri incelenmiştir. Elazığ'da SKH 4 hedefleri doğrultusunda erken çocukluk eğitiminin, ilerleme kaydettiği belirlenmiştir. Ancak bu ilerleme yeterli seviyeye ulaşmamıştır. Özellikle kırsal bölgelerde okullardaki materyal ve personel eksiklikleri, yeterli sınıf olmaması ve öğretmen sayısındaki eksikliklerin, eğitimin sürdürülebilir eğitim hedeflerine ulaşmasına engel olduğu belirlenmiştir. Elazığ'da erken çocukluk eğitimi, sürdürülebilir kalkınma hedefleri açısından önemli fırsatlara sahiptir. Bu nedenle mevcut durumdaki eksikliklerin sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda giderilebilmesi için erken çocukluk eğitiminde fırsat eşitliğini artıracak kamu, sivil toplum ve özel sektör iş birliğine dayalı projelerin geliştirilmesi ve dezavantajlı gruplar için özel politikaların oluşturulması önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Elazığ, sürdürülebilirlik, SKH, nitelikli eğitim, erken çocukluk eğitimi

HAFİF DÜZEYDE ZİHİNSEL YETERSİZLİĞE SAHİP BİREYLERDE SOLUNUM SİSTEMİ KONUSUNUN STEM YÖNTEMİNİN TAM ÖĞRENMEYE ETKİSİ

Nesrin Koç

Fen Bilgisi Öğretmenliği Fırat Üniversitesi
nesrin.koc.23@hotmail.com

Özet

Bu çalışma, hafif düzeyde zihinsel yetersizliğe sahip bireylerde solunum sistemi konusunun son yıllarda gelişmiş ülkelerde sıklıkla kullanılan disiplinler arası bir yaklaşım olan STEM yönteminin tam öğrenmeye etkisini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Araştırma Elazığ iline bağlı Karakoçan ilçesinde bulunan bir ortaokulun hafif düzeyde zihinsel engelliler sınıfına devam etmekte olan 2 öğrenci ile yürütülmüştür.

Bu araştırma verilerinin detaylı bir şekilde analizinin yapılması için nitel araştırma yöntemi kullanılmış bir durum çalışmasıdır. Bu çalışma solunum sistemi konusunun öğretimi için 5 bölüme ayrılmış ve her bir bölüm için STEM yöntemine uygun Bireyselleştirilmiş Öğretim Planı (BÖP) hazırlanmıştır. Her bir konu için hafif düzeyde zihinsel yetersizliğe sahip öğrencilerin seviyelerine uygun sorulardan oluşan değerlendirme kağıdı ve çalışma kağıdı hazırlanıp öğrencilerin verdikleri cevapların analizi yapılmıştır. Her bir konu için kontrol listesi hazırlanmıştır ve öğretmen tarafından öğrencinin performansına göre amacının gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol listesine kaydedilmiştir. Ayrıca her bir BÖP için bir günlük olmak üzere ders işlenişini detaylı ele alındığı 5 ders günlüğü hazırlanmıştır.

Elde edilen bulgular sonucunda solunum sistemi konusunun öğretiminde STEM yöntemi ile dersin işlenişinin olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır. STEM yönteminin kullanılması öğrencilerde kalıcı öğrenmeyi sağlamanın yanı sıra öğrencilerin motivasyonunu arttırmış, öğrencilerin girişken olmasına katkı sağlamış ve öğrencilerin özgüvenini arttırdığı görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin STEM yöntemi ile işlenen konuyu sevdiklerini, süreç boyunca eğlendiklerini ve diğer konularında bu yöntemle işlenmesini istedikleri sonucuna varılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda STEM yönteminin Fen Bilimleri öğretiminde kullanılması öğrencilerde akademik başarıyı artırmanın yanı sıra öğrencilerin birçok gelişim alanına olumlu etki ettiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: STEM, zihinsel yetersizlik, fen eğitimi, solunum sistemi

DOĞANBAĞI (SİVRİCE-ELAZIĞ) TERMAL KAYNAĞI'NIN HİDROJEOKİMYASAL İNCELEMESİ

Yelda Yalçın¹ & Özlem Öztekin Okan^{1,*}

¹ Jeoloji Mühendisliği Fırat Üniversitesi
ooztekin@firat.edu.tr

Özet

Doğu Anadolu Fay Sistemi üzerinde düşük sıcaklıkta jeotermal sistemler bulunmaktadır. Çalışmanın amacı, düşük sıcaklıklı bir jeotermal sistemi temsil eden Doğanbağı termal su kaynağının oluşumunu, kökenini, hazne kaya sıcaklığını ayrıntılı hidrojeoloji, su kimyası ve izotop çalışmaları ile ortaya çıkarmaktır. Bu amaçla termal su kaynağı ve çevredeki soğuk sulardan Eylül (2019) ayında su örnekleri alınarak majör anyon, katyon ve izotop analizleri yapılmıştır. Örneklemeler yapılırken suların pH, sıcaklık ve elektriksel iletkenlik değerleri yerinde ölçülmüştür. Doğanbağı termal kaynağı, Doğu Anadolu Fay Sistemi'nin, Hazar Gölü- Sincik segmenti üzerinde oluşmuş bir fay kaynağıdır. Termal suların sıcaklığı 24,6oC ile 29,2oC; pH'ı 6,16- 6,99; elektriksel iletkenliği ise 894 μ s/cm ile 2896 μ s/cm arasındadır. Termal kaynak Na-Ca-HCO₃ fasiyesinde olup baskın katyon Na⁺, baskın anyon ise HCO₃⁻'tür. Kaynağın rezervuar kayası Pütürge Metamorfikleri'ne ait çatlaklı rekristalize kireçtaşları, örtü kayası ise metamorfiteye ait şist ve fillitlerdir. Termal ve soğuk suların δ 18O ve δ 2H içerikleri suların meteorik kökenli olduklarını ve daha negatif duraylı izotop içerikleri ile termal suların soğuk sulara göre daha yüksek kotlardan beslendiklerini göstermiştir. Termal suların trityum (3H) içerikleri soğuk su kaynaklarına göre oldukça düşüktür. Düşük trityum içeriğine sahip termal sular derin dolaşımli yaşlı suları temsil ederken, yüksek trityum içeriğine sahip soğuk sular ise sığ dolaşımli genç suları temsil etmektedir. Silis jeotermometre hesaplamaları ile Doğanbağı termal sularının hazne kaya sıcaklığının 31,5oC ile 89,04oC arasında olduğu tahmin edilmektedir. Bu sıcaklık aralığındaki termal sular seracılıkta konut ısıtmasında ve kaplıca olarak kullanıma uygundur.

Anahtar Kelimeler: Hidrojeokimya, Elazığ, Termal Su, Doğu Anadolu Fayı, Jeotermometre

POWER PLANT SCALE BATTERY ENERGY STORAGE APPLICATIONS

Abdulsamed Güneş

Elazığ Organize Sanayi Bölgesi Meslek Yüksekokulu, Doğalgaz ve Tesisatı Teknolojisi Fırat Üniversitesi
abdulsamedgunes@gmail.com

Özet

Plant-scale battery storage systems have been increasingly used in recent years due to the discontinuous, intermittent or fluctuating power generation characteristics of renewable energy sources, with large-scale battery storage systems being built to be integrated with such power plants. These systems facilitate the integration of renewable energy sources by providing a major transformation in energy generation and distribution processes, helping to make energy grids more flexible, reliable and efficient. Utility-scale battery storage systems utilize large-capacity lithium-ion, flow, lead-acid and other advanced battery technologies. These systems store electrical energy as chemical energy and return it as electrical energy when needed. The high energy density and fast charge-discharge capabilities of batteries play a critical role in balancing energy supply and demand.

Due to the fluctuating production profiles of renewable energy sources, battery storage systems provide continuous and uninterrupted energy supply. These systems ensure energy supply security and stability by increasing integration into the grid. Additionally, it improves energy quality by balancing sudden load changes and frequency fluctuations. Battery storage systems provide energy backup during periods of low energy production or in emergency situations. This is especially important in areas where security of energy supply is critical. Stored energy can be used to respond to sudden increases in demand, increasing energy security. During periods when energy demand is highest, battery storage systems come into play and relieve the load on the grid. This provides economic advantages by reducing energy costs and prevents the grid from being overloaded.

Power plant-scale battery storage systems increase environmental sustainability by reducing fossil fuel use and carbon emissions. They reduce energy costs and provide economic benefits by effectively utilizing renewable energy sources. These systems offer innovations in energy generation and distribution and provide significant advantages in grid stability and peak load management. These systems will become more widespread in the future and play a key role in sustainable and reliable energy solutions.

Battery storage systems integrated into wind power plants and photovoltaic solar power plants, which will serve as examples of energy storage systems of this scale, are first available and mostly in the UK. Elazığ geographical region, which has a high solar radiation potential and hydroelectric potential, has a high potential for storing the energy produced.

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Anahtar Kelimeler: Battery Storage, Energy Storage, Grid Stability, Energy Security, Renewable Energy

MIXED REALITY BASED VOCATIONAL TRAINING AND TRANSITION TO ELECTRONIC COMMERCE PLATFORM FOR THE PROTECTION OF TRADITIONAL HANDICRAFTS AND CRAFTS IN ELAZIĞ

Turan Goktug Altundogan ^{1,*} & Mehmet Karaköse ²

¹ Bilgisayar Mühendisliği Manisa Celâl Bayar Üniversitesi

² Mühendislik Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi

goktugaltundogan@gmail.com

Özet

In this study, an education and transition to electronic commerce platform is proposed in which virtual and augmented reality technologies are mixed and used to protect the handicrafts and crafts that are about to be forgotten in Elazığ. In the province of Elazığ, many important handicrafts and craft practices that are about to be forgotten, such as weaving, leatherworking, printing, sericulture, coppersmithing and tinsmithing, are carried out. Although the number of trained personnel interested in learning these crafts has decreased with the modernizing world order, mechanization and advancement of technology, there is intense national and international interest in the products obtained in these fields. In this context, it is very important to implement a practical vocational training platform for the economic development, cultural promotion and protection of cultural values of our province. In this study, first of all, a literature review was carried out on the crafts of weaving, tanning, printing, sericulture, coppersmithing and tinsmithing and traditional crafts of different cultures, and detailed research was conducted on the importance of these crafts for the cultural heritage of the region to which they belong and their potential in economic development. In fact, in one study, the economic contributions and employment opportunities created by projects carried out to popularize traditional handicrafts in the world and in our country were examined. From these studies examined here, it was seen that a project carried out in Hungary in 1991 employed 233 people for 10 years and generated a total income of 1.1 billion dollars. This is very important data in terms of the economic potential of traditional handicrafts. In addition, research shows that the biggest problems seen in the human resources focus of traditional handicrafts are the inability of masters to transfer their knowledge to apprentices and the current education system not supporting the development of vocational education. This shows the importance of a practical education platform for the preservation of traditional handicrafts and crafts. Another problem emphasized in literature studies on the subject is the distance of people dealing with traditional handicrafts from computer technologies. The fact that the new employees who will be trained with the approach we offer go through such a training process and provide them with an infrastructure that will start the electronic commercial activities of the products to be obtained will also provide a solution to the adaptation problem with computer technologies. In addition to all these, studies in the literature that can be shown as examples of vocational education and cultural applications of virtual reality, augmented reality and mixed reality technologies, and e-commerce activities of products obtained as a result of traditional handicrafts were

examined and comparisons were made according to different criteria. After conducting the necessary literature research for the development of the proposed application, we explain how virtual, augmented, and mixed reality approaches can be used for each of the crafts listed above. We present steps to be followed in the necessary infrastructure work to implement these approaches and the features that the software and hardware components that can be used within the platform must have. Finally, the features of the e-commerce platform, where the products produced by the trained craftsmen can practically carry out e-commerce activities, to ensure this transition in the most practical way, and the technologies that should be used to provide these features are explained. If the method we propose is implemented, it is aimed to provide employment for 250 people at the end of 5 years and to generate an income of \$13,500,000 as a result of marketing around 130,000 products through electronic commerce.

Anahtar Kelimeler: Virtual reality, Augmented reality, Mixed reality, Traditional Handicrafts, E-Commerce

STRATEGİC ANALYSIS OF ELAZIĞ CITY AS A REGIONAL AND GLOBAL DATA CENTER

Mehmet Karaköse ¹ & Mert Çeçen ^{2,*}

¹ Mühendislik Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi

² Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi
mert.cecen23@gmail.com

Özet

Today, with the advancement of technology and the impact of digital transformation, the use of big data is constantly increasing in Turkey and around the world. According to the Digital 2022 report, internet and social media usage statistics have shown significant growth in Turkey and globally. For example, during the pandemic, the number of social media users reached 4.62 billion worldwide, while the number of internet users approached 5 billion. With these developments, big data has increased rapidly. According to a study by IBM, 90% of the world's data has been produced in the last two years, and as a result of big data, the world is expected to produce 35 zettabytes of data after 2020. With such rapid growth in big data, the volume of this data has become very large, causing traditional data processing software to be unable to manage such data. This situation has increased the need to establish large data centers around the world to process data accurately. Key technical features of these centers include high-performance processors, large-scale storage systems and advanced data analysis tools. Thanks to the fact that the processors used in the centers contain multiple cores, parallel processing capability is increased and more data is allowed to be processed in a short time. The amount of data these centers process is usually expressed in large-scale units such as zettabytes and yottabytes. These values are more than just a large numerical value, they also indicate the complexity of the data and the information density that needs to be processed. Big data processing centers analyze this data and use it to make predictions, support decision-making processes and feed artificial intelligence applications. Establishing big data processing centers also enables the development of data-based strategies and increasing data analytics capacity, enabling businesses and governments to make more informed decisions, identifying disease symptoms in the medical field, and enabling public companies to monitor electricity networks effectively and easily. The regions where large data processing centers will be established must have a modern telecommunication infrastructure that will provide high speed and broad bandwidth internet access. Apart from this, it must have a number of features such as a strong energy infrastructure that will ensure the continuous operation of data centers by providing uninterrupted electricity. Turkey's strategic location increases its potential to serve as a regional data center. Determining the regions that have the necessary qualifications to provide the necessary infrastructure, security measures and regulatory framework for the establishment of big data processing centers in Turkey is of critical importance in terms of processing and managing data. In this study, environmental factors such as the geographical location of Elazığ city, its proximity to energy resources, and its cool climate to reduce cooling costs will be discussed. In addition, factors such as the management and operation of the big data processing center to be established in the city, which has the potential to train qualified personnel by collaborating with local universities and

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

technical schools, will also be discussed in the study. By considering all these factors, a research study will be created to analyze this city's progress towards becoming a data processing center and to determine it as a regional city that can provide a solid basis for processing big data. The aim of the study is to provide information about the points necessary for Elazığ to realize this potential in the future, and to encourage regional development and technological progress by allowing this city to become a center for big data management and analysis at regional and national levels.

Anahtar Kelimeler: Big Data, Data Processing, Data Center, Digital Transformation

ELAZIĞ İÇİN SÜRDÜRÜLEBİLİR YEŞİL BİR ŞEHİR PLANLAMASI AÇISINDAN DİJİTAL DÖNÜŞÜM TABANLI YAKLAŞIMLAR

Merve Sinem Karahan ^{1,*} & Mehmet Karaköse ²

¹ Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi

² Mühendislik Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi

msinemkarahan@gmail.com

Özet

Sınırsız bir kaynak olarak düşünülen doğa, insanlık tarafından hızla tüketilmeye başlanmış, sanayileşme ve kentleşmenin etkisiyle çevre sorunlarının ortaya çıkmasına sebep olunmuştur. Bu noktada ortaya atılan düşünce, doğal kaynakların yok olmadan, gelecek kuşaklar da gözetilerek bu kaynakların geleceğe aktarılmasının sağlanması olarak da bilinen sürdürülebilir kalkınma anlayışıdır. Sürdürülebilirlik kavramının ortaya konulmasından bugüne kadar şehirleri ilgilendiren yeni yeni kavramlar ortaya atılmıştır. Kentsel sürdürülebilirlik de bu kavramlardan biridir.

Doğadan uzak, kalabalık, gürültülü ve beton yığınları arasındaki kent yaşamı, insanların fiziksel ve psikolojik olarak rahatlayabilme ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır. Özellikle işten, okuldan ya da her hangi bir faaliyetten arta kalan boş zamanların sıkıntılı, yoğun, gri tonda bir atmosferde geçirilmesi, bu konudaki sorunların daha da artmasına neden olmaktadır. Kentsel yeşil alanlar, pek çok yararlarının yanı sıra, insanların doğayla kucaklaşmalarını, stresli yaşamdan uzaklaşabilmelerini sağlayarak, daha sağlıklı bir toplum için gerekli olan şartları sunmaktadır. Bu nedenle, sürdürülebilir kentsel gelişmenin temel bir unsuru olan insan sağlığı için de yeşil alanların kent peyzajında yoğun olarak kullanılması zorunlu bir uygulama olmalıdır. Yaşam alanlarında toplumun refah düzeyini yükseltebilmek ve sürdürülebilir düzeyde devam ettirebilmek için, kentsel sistemlerin ve bilgi ve iletişim teknolojilerinin (BİT) birlikte değerlendirilmesi artık bir zorunluluk haline gelmiştir. Yerel düzeyde kentsel hizmetlerin sunumunda teknolojik olanakların neredeyse tüm alanlara entegre edilmesi konusunda yapılan çalışmaların son dönemde önemli ölçüde artması, kentsel sistemlere dair uygulanan yöntemler konusunda eksen değişikliği yaşandığının önemli bir kanıtıdır. 2000'li yıllar sonrasında kentsel altyapılar dikkate alındığında, kentsel alanlarda teknoloji odaklı yatırımların çeşitlendiği ve kentlerin yeni teknolojiler için bir uygulama alanı olduğu görülmektedir.

Sürdürülebilir Akıllı Şehirler: 20. Yüzyılda tarım toplumundan sanayi toplumuna geçişin hızlanması dünyada şehirleşme oranını hızla arttırmıştır. Yüzyılın sonlarında ortaya çıkan sürdürülebilirlik ve dijitalleşmenin bu sürece eklenmesiyle birlikte, 21. Yüzyılda sürdürülebilir akıllı şehir kavramı şehircilik alanında yeni bir kavram olarak ortaya çıkmıştır. Yaşadığımız şehirlerin artan sorunlarına çözüm bulabilmek, daha konforlu bir hayat sürdürebilmek için sürdürülebilir akıllı şehirlerin sayısının artmasına ihtiyaç vardır. Bunun için yapılması gereken ise şehirlerde tüm verilerin toplanıp değerlendirilmesi, yorumlanması, sorunların ele alınıp, bu sorunlara dijital çağa uygun çözümler üretilmesidir. Bir şehrin sürdürülebilir akıllı şehir özelliği taşıması makro ve mikro tüm bileşenlerin ele alınarak daha kaliteli ve konforlu hizmet için en yeni fikir ve projelerin geliştirilmesine bağlıdır.

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Sürdürülebilir akıllı şehirler konusunda literatür araştırmasına dayanan bu çalışmada; sürdürülebilir akıllı şehir kavramı ana hatlarıyla ele alınmış, temel bileşenleri, gereksinimleri ve kazanımları farklı çerçevelerde ele alınarak tartışılmış, akıllı şehir bileşenlerinin sürdürülebilir akıllı yönetimi ile istenen konfor seviyesine taşınabileceği belirtilmiştir. Günümüzün ve geleceğin ideal şehirleri sürdürülebilir akıllı şehirler olacağından, şimdiden bu bilinç şehirlerimizde oluşturulursa yaşam kalitesi artırılabilir.

Bu bağlamda yapılan bu çalışmanın amacı, üç tarafı sularla çevrili Elazığ şehrinin sürdürülebilir yeşil şehir konseptine nasıl dönüştürülebileceği, sürdürülebilirlik bağlamında geliştirilen akıllı şehir uygulamaları ve teknolojik yeniliklerin şehir planlama sürecini, şehirlerde yaşayanların yaşam kalitelerini ne yönde etkileyeceğinin ortaya koymaktır. Sürdürülebilirlik kavramı, doğal kaynakların tükenmesini önlemek, çevreyi korumak ve gelecek kuşakların ihtiyaçlarını karşılayabilmek amacıyla kaynakların verimli kullanılması ve korunmasıdır. Bu amaçla hem çevresel sürdürülebilirlik hem de akıllı şehir kavramlarına odaklanan yerli ve yabancı bilimsel çalışmalar taranmış, üç tarafı sularla kaplı Elazığ ili için bir gelecek projeksiyonu yapılmaya çalışılmıştır. Elazığ'ın mevcut durumda şehir büyüklüğüne oranla yeşil oranı %10, ormanlık alanların oranı ise %7' dir. Konuyla ilgili yerel ve merkezi yöneticilere; kirlilik tehlikeleri, trafik sorunları, kaynak kullanımı, enerji tüketimi, kamu güvenliğinin sağlanması, yaşam kalitesinin artırılması ve sürdürülebilirliğin sağlanması konularında destek sağlayacak öneriler geliştirilmiştir. Ayrıca çalışmada IoT teknolojisine (nesnelerin interneti) ve yeteneklerine odaklanılarak akıllı şehirlerin ihtiyaçlarını karşılama potansiyeli olan yönlerinden yararlanılması amaçlanmıştır.

Çalışmanın sonucunda, üç tarafı sularla çevrili bir şehrin sürdürülebilir yeşil şehir konseptine entegrasyonunun nasıl gerçekleştirilebileceğine dair somut öneriler ve stratejiler sunulacaktır. Elazığ örneğinde olduğu gibi, su kaynaklarının korunması ve yeşil alanların artırılması, şehirlerin ekolojik ayak izini azaltarak yaşam kalitesini artırmada kritik bir rol oynayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, akıllı şehirler, yaşam kalitesinin artırılması, çevre sorunları

DEVELOPMENT OF A DIGITAL URBAN PLANNING SYSTEM USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE-BASED METAVERSE

Çağatay Umut Öğdü ^{1,*} & Mehmet Karaköse ²

¹ Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi

² Mühendislik Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi
cagatayogdu@gmail.com

Özet

Today technology is rapidly advancing and traditional city planning methods are being replaced by more innovative and advanced solutions. The metaverse is a digital 3D universe created using virtual and augmented reality technologies to test various scenarios in urban planning. Artificial intelligence plays a significant role in processes such as data analysis and optimization. To build the future of a city with high historical and cultural value like Elazığ, urban planning methods supported by the metaverse and artificial intelligence can be used. This study addresses AI-supported urban planning in virtual environments and presents a comprehensive vision for the future.

All the data to be used in urban planning is collected on a centralized and integrated platform. This platform is a data management and analysis system that ensures the harmonious operation of various components related to city planning. Real-time data collection is carried out through sensors and IoT devices placed throughout the city. These devices monitor various parameters such as traffic density, air quality, energy consumption, and water level. The collected data is stored in a central database. Using cloud computing, secure storage and access to the data can be ensured. Artificial intelligence algorithms and machine learning models analyze the collected data. These analyses are used as a decision support system in urban planning processes. A virtual city model is created using metaverse technology. This model allows different planning scenarios and changes to be tested in a virtual environment. Simulations are also used to ensure the optimal placement and management of structures, infrastructure, and other elements in the city. Dynamic updates continuously monitor changes and developments in the city, and systems are dynamically updated to adapt to these changes. This process is automated using data analysis and artificial intelligence algorithms.

With the proposed campus planning concept, the most optimal campus design can be achieved. In the metaverse environment, different campus scenarios can be tested to efficiently plan elements such as the placement of buildings, roads, and the locations of parks and green spaces. Artificial intelligence algorithms can suggest the best solutions by considering traffic density, pedestrian mobility, and environmental impacts. In the metaverse environment, officials, planners, and citizens can work together to experience and provide feedback on the proposed designs. This ensures that living spaces become more organized, sustainable, and user-friendly. Additionally, costs in campus planning can be reduced, and resources can be used more efficiently.

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

Infrastructure design must be continuously updated to meet the complex needs brought about by population growth and urbanization. In this process, with the support of artificial intelligence, critical infrastructure elements such as water, electricity, internet, and transportation can be routed through the most optimal paths, reducing costs and improving service quality. Artificial intelligence plays a critical role in the efficient laying, management, and minimizing environmental impact of infrastructure. Using AI-based metaverse technology, it is possible to aim for minimal environmental impact. Innovative solutions can be developed through virtual simulations and digital twins on critical environmental issues such as the efficient use of green energy sources, waste management, and air quality monitoring.

Implementing such a system can enhance the quality of life for people living in the city. Living in a more organized, clean, and efficient city makes daily life easier and provides a general increase in well-being within the city.

Anahtar Kelimeler: Artificial intelligence, Metaverse, Smart City

ELAZIĞ'IN ŞEHİR PLANLAMASI VE ÇEVRESEL YÖNETİM STRATEJİLERİ İÇİN YEREL UYDU ÇÖZÜMLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Iraz Elif Çevik ^{1,*}, Ebru Karaköse ² & Mehmet Karaköse ³

¹ Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi

² Havacılık Elektrik ve Elektronik Bölümü Fırat Üniversitesi

³ Mühendislik Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi
irazelif001@gmail.com

Özet

Nüfus artışı ve hızlı şehirleşme, kentlerin sürdürülebilir gelişimi için dikkatli bir şekilde izlenmesini ve yönetilmesini gerektirmektedir. Bu çalışma, Elazığ'ın şehirleşme ve çevresel sürdürülebilirliğini yüksek çözünürlüklü uydu verileri ve coğrafi bilgi sistemleri (CBS) kullanarak değerlendirmeyi ve bu verilerin şehir planlaması ile çevresel yönetim stratejilerinde nasıl etkin kullanılabileceğini incelemektedir. Uydu ve mini uydu teknolojileri, geniş alanların düzenli ve detaylı bir şekilde izlenmesini mümkün kılarak, yüksek çözünürlüklü görüntüler sağlamaktadır. Bu çalışmada, IKONOS, SPOT ve Pleiades uydu görüntüleri kullanılarak Elazığ'ın mevcut durumu analiz edilmiş ve geleceğe yönelik stratejik planlar önerilmiştir. Çalışmanın ilk aşamasında, uydu ve mini uydu verilerinin toplanması ve CBS ile entegrasyonu detaylandırılmıştır. Uydu türleri, veri toplama süreçleri ve doğruluğu sağlama yöntemleri açıklanmış; bu verilerin şehir planlamasında nasıl kullanıldığı üzerinde durulmuştur. Şehirleşme dinamikleri ve altyapı gelişimi analiz edilerek Elazığ'ın genişleme alanları tespit edilmiştir. Yol ve ulaşım ağlarının gelişimi, şehirleşme haritaları ve zaman içindeki değişimlerin uydu verileri ile izlenmesi ele alınmıştır. Çalışmanın teknik detayları şu şekildedir:

1. Uydu ve Mini Uydu Verilerinin Toplanması ve CBS Entegrasyonu: Uydu Türleri: Yüksek çözünürlüklü IKONOS, SPOT ve Pleiades uydu görüntüleri kullanılmıştır. **Veri Toplama Süreçleri:** İkincil veri kaynakları ve doğruluk kontrolü ile elde edilen veriler, CBS yazılımları (ArcGIS, Erdas Imagine, Z/I Imaging) kullanılarak analiz edilmiştir. **Ortofoto ve Pan-Sharpned Görüntüler:** Yüksek çözünürlüklü pankromatik ve multispektral görüntüler kullanılarak ortofoto haritalar oluşturulmuş ve pan-sharpened teknikleri ile görüntü kalitesi artırılmıştır.

2. Şehirleşme Dinamikleri ve Altyapı Gelişimi: Mekansal Analizler: Ortofoto haritalar ve üç boyutlu şehir modelleri kullanılarak şehirleşme dinamikleri incelenmiştir. **Altyapı Gelişimi:** Yol ve ulaşım ağlarının gelişimi, şehirleşme haritaları ve zaman içindeki değişimler uydu verileri ile izlenmiştir. **Kaçak Yapı Tespiti:** İmar planları ile uydu görüntüleri karşılaştırılarak kaçak yapıların tespiti ve mevcut planların güncellenmesi sağlanmıştır.

3. Çevresel Sürdürülebilirlik ve Yönetim Stratejileri: Yeşil Alanların Korunması: Uydu görüntüleri ile parklar, ormanlar ve tarım arazilerinin analizi yapılarak bu alanların korunması ve geliştirilmesi için stratejiler sunulmuştur. **Su ve Enerji Yönetimi:** Su kaynaklarının sürdürülebilir

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

yönetimi ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı incelenmiştir. **İklim Değişikliği ile Mücadele:** Hava kalitesi, su kirliliği ve diğer çevresel faktörlerin uydu verileri ile izlenmesi ve çevresel değişimlerin şehir sağlığı üzerindeki etkileri analiz edilmiştir.

4. Ekonomik Kalkınma ve İstihdam: Sanayi Bölgelerinin Analizi: Mevcut sanayi bölgelerinin analizi, yeni sanayi yatırımları için stratejiler ve tarım arazilerinin etkin kullanımı ele alınmıştır. **KOBİ'lerin Desteklenmesi:** Yerel ticaretin teşvik edilmesi, kırsal kalkınma projeleri ve yerel halkın tarımsal üretime teşvik edilmesi üzerinde durulmuştur.

Sonuç olarak, bu çalışma Elazığ'ın şehirleşme ve çevresel sürdürülebilirliğini sağlamak için uydu ve mini uydu verilerinin etkin kullanımını vurgulamaktadır. Gelecek tasavvuru doğrultusunda belirlenen stratejiler, Elazığ'ın gelecekte de güçlü ve sürdürülebilir bir şehir olarak varlığını sürdürmesine katkı sağlayacaktır. Bu bağlamda, kongrede sunulacak olan bu çalışma, şehrin yöneticilerine ve planlamacılara rehberlik edecek önemli veriler sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Uydu, Şehir Planlaması, Sürdürülebilir Gelişim

ESTABLİSHMENT OF A QUANTUM COMPUTİNG BASE FOR ELAZIĞ

Hasan Yetiş ^{1,*}, Niyazi Furkan Bar ¹ & Mehmet Karaköse ²

¹ Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi

² Mühendislik Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi

h.yetis@firat.edu.tr

Özet

Quantum computing and computers have become globally significant due to their potential to provide much higher computational power at much lower costs compared to supercomputers. Governments worldwide allocate substantial research budgets for quantum technologies, leading to significant efforts in both the private sector and academia. In recent years, Turkey has also initiated some studies on quantum computing and computers, aiming to increase interest in this field through various activities. Globally, there are general-purpose quantum computers with 100+ qubits available for researchers, while efforts in Turkey focus on developing 5-qubit quantum computers. Widely adopting such technologies is essential for achieving international technological competence.

The primary physical barriers to effectively using quantum computers are the limited number of qubits they can handle and the noise caused by the inability to maintain particles in a quantum state for long periods. Moreover, advanced quantum computers alone are meaningless; specialized methods must be designed to operate on these computers. Therefore, efforts not only to overcome the physical challenges but also to develop suitable quantum algorithms are crucial for leveraging the advantages of quantum computers. Quantum computing and quantum computation are fundamental components that need to be considered as a whole.

Analyzing thesis studies conducted in Turkey reveals that the National Thesis Center has conducted 13 studies related to quantum computing since 2006, with four of these studies conducted at Fırat University in the last three years. These theses appear to focus on practical applications of quantum computing advantages. Fırat University, with competent researchers in quantum physics, provides a suitable environment for conducting R&D on quantum hardware and algorithms as a whole. This situation suggests the potential for turning Elazığ into a hub for quantum computing research, advancing Turkey's advanced technology research. Establishing such a research hub in Elazığ would attract researchers from neighboring cities, potentially reducing regional inequalities in Eastern and Southeastern Anatolia and serving as a significant step toward societal equality.

Quantum computers offer the potential to provide much higher processing power with significantly lower energy consumption compared to supercomputers, once their disadvantages are overcome, contributing significantly to the environment and economy. Therefore, quantum computers have the potential to create positive impacts on the environment and economy by forming energy-efficient and relatively inexpensive systems. It is anticipated that countries possessing ideal quantum computers

could gain various advantages, such as using Shor's algorithm on a computer with sufficient logical qubits to break encryption algorithms. Similarly, with appropriate computers and algorithms, ChatGPT could operate with much less energy consumption than the current daily average of nearly half a billion energy consumption. Therefore, quantum computers have the potential to create positive impacts on the environment and economy by forming energy-efficient and relatively inexpensive systems.

In conclusion, developing such an important topic in advanced research centers in Turkey is necessary to compete globally. Establishing such a center in Elazığ, which has greater research infrastructure compared to other cities, will not only enhance Turkey's competitiveness but also offer advantages in reducing regional inequalities and distributing investments across the country.

Anahtar Kelimeler: quantum computing, investment, research base

UZAKTAN ALGILAMA UYDU GÖRÜNTÜLERİ KULLANILARAK ELAZIĞ'IN GELECEĞİNE YÖN VERECEK AKILLI ANALİZ PLATFORMUNUN GELİŞTİRİLMESİ

Furkan Doğan ^{1,*} & Ebru Karaköse ²

¹ Havacılık Bilimi ve Teknolojileri Fırat Üniversitesi

² Havacılık Elektrik ve Elektronik Bölümü Fırat Üniversitesi

231147104@firat.edu.tr

Özet

Uydular kendisinden daha büyük nesnelerin etrafında bir yörünge boyunca hareket edebilen uzay tabanlı nesnelerdir. Belirli amaçlar doğrultusunda insanlar tarafından tasarlanıp uzaya gönderilen uydular ve bu uydulardan alınan veriler birçok konuda araştırmacılar için ciddi faydalar sağlamaktadır. Uzayda belirli yörüngede sabit kalan ya da hareket halinde olan farklı türdeki uydular, haberleşme, gözlem, askeri, navigasyon, bilimsel çalışmalar ve meteorolojik uygulamalar gibi farklı alanlarda kullanılabilmektedirler. Uydulardan elde edilen en değerli veriler uydu görüntüleridir. Bu görüntüler birçok bilimsel araştırma ve analiz uygulamaları için önemli bir veri kaynağı olarak düşünülmektedir. Uydular tarafından alınan sinyaller yeryüzüne gönderildikten sonra uygun teknikler ile işlenerek görüntü verileri elde edilmektedir. Uydu görüntüleri birçok sosyal bilimler ve mühendislik bilimleri temelli alanda kullanılarak geçmiş, günümüz ve gelecek arasında gerçekçi bir değerlendirme yapılmasına imkan sağlayarak bir nevi köprü görevi görmektedir. Alınan görüntüler makine öğrenmesi, derin öğrenme ve yapay zeka yöntemleri gibi güncel teknikler kullanılarak analiz edilebilmekte böylece daha gerçekçi ve kesin sonuçlar elde edilebilmektedir. Sosyal bilimler açısından topoğrafik analizler, kentsel planlama, arkeolojik uygulamalar, nüfus dağılımı, kentsel büyüme gibi alanlarda kullanılabilen uydu görüntüleri bu alanlarda ciddi analiz uygulamalarının gerçekleşmesini kolaylaştırmaktadır. Aynı şekilde mühendislik bilimleri açısından çok farklı ve faydalı amaçlarla kullanılabilen uydu görüntüleri geleceğe yönelik tahmin analizleri için de ciddi bir öneme sahiptir. Havacılık sektörü açısından değerlendirildiği zaman ise hem yeryüzü hem de uzay araştırmalarında büyük katkılar sağlamaktadır. Uydu görüntülerinin en çok kullanıldığı uygulamalar arasında; coğrafi bilgi sistemleri/haritalama, iklim değişikliği, deprem, doğal afet, çevre kirliliği, enerji sektörü, denizcilik, su kaynakları, ulaştırma ve altyapı planlama araştırmaları bulunmaktadır. Bu nedenle, bu çalışmada Elazığ ili özelinde şehrin geleceğine katkı sağlamak amacıyla <https://earthexplorer.usgs.gov/> adresinden alınan uydu görüntüleri incelenerek bir değerlendirme çalışması sunulması amaçlanmaktadır. Uydu görüntüsü teknolojileri, deprem riski olan bölgelerde de önem arz etmektedir. Bilindiği üzere ilimiz de deprem kuşağında yer alan son yıllarda iki büyük deprem felaketi yaşamış ve bunlardan çok etkilenmiş bir ildir. Bu nedenle, istenen tarihler için alınan görüntüler ile kentsel yapılaşma değişimi ve kentsel dönüşüm açısından bir değerlendirme yapılması planlanmaktadır. Ayrıca, belirtilen adresten istenen tarihte ve farklı çok sayıda uydudan alınabilen uydu görüntüleri ile şehrimiz için doğal afetler, kentsel dönüşüm, şehir planlaması, tarım arazilerinin kontrolü ve yönetimi, iklim değişikliği, su kütlesi analizi gibi çok geniş bir kapsamda geleceğe yön

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

verecek değerlendirme çalışmalarının yapılabilmesi mümkündür. Bu alışma sayesinde yapılan değerlendirmeler ışığında gelecek çalışmalar için bir ön hazırlık sunulması ve ileride yapılacak analizlere fayda sağlaması hedeflenen uygulamalar arasında bulunmaktadır.

Sonuç olarak bu çalışma kapsamında uzaktan algılama ile uydu görüntülerinin gelişmiş yapay zeka teknikleri ile analiz edilmesini sağlayacak, bir şehirdeki tarım alanlarından bina yapılarına, aktif veya pasif alanlardan sulu alanlara, insan yoğunluklarından hayvan yetiştirme durumlarına ve yeşil oranın değişiminden ormanlık alanların potansiyeline kadar sürekli ve anlık analiz ıktıları üretecek bir platform önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uydu, Uydu Türleri, Uydu Verileri, Uydu Görüntüleri Analizi, Yapay Zeka.

ELAZIĞ'IN YERLEŞİK ULUSLARARASI İŞBİRLİKÇİ ŞİRKETLER İÇİN BÖLGESEL MERKEZ HALİNE GETİRİLMESİNE YÖNELİK ANALİZ ÇALIŞMASI

Talha Yeşil ^{1,*} & Mehmet Karaköse ²

¹ Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi

² Mühendislik Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi
tyesil810@gmail.com

Özet

Elazığ'ın kalkınmasının uluslararası işbirlikçi şirketlerin Elazığ'da yapılandırılmasının bölgesel merkez haline gelmesinin kalkınmaya etkileri araştırılmaktadır. Bu firmaların yapılandırılmalarının etkileri yararları avantajları incelenmektedir. Yapılan analiz çalışması Elazığ'ın ihracata katkısı ile aynı dönemde Elazığ'da açılan şirketlerin etkisi incelenmektedir. Aynı zamanda firmaların Elazığ'da yapılanmasının şirketler tarafında elde edecekleri yararlar incelenecek. Firmalar direk olarak üniversite sanayi gibi kurumlarla birinci dereceden etkileşimde olacağı için istedikleri sorunlara çözüm isteyecekler. Normalde Ar-ge çalışmasında, akademik çalışmalarda bir soruna çözüm bulunur bununla ilgisi olabilecek firma şirket aranır ve bu çözüm sunulur. Firmalar Elazığ'da yapılandırılmasıyla firmalar kendi sorunlarına çözüm isteyeceklerinden daha verimli bir süreç işleyecektir. Firmaların yapılandırılmasıyla oluşan bu etkileşim ağı sayesinde yatırımlar artacak ve sistem kendi kendini büyütecek kalkınma hızını arttıracaktır. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Mayıs ayına ilişkin kurulan ve kapatılan şirket istatistiklerine bakalım. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) verilerine göre 2023 Mayıs ayında 9 şirketin kapandığı Elazığ'da Mayıs 2024'te 8 şirketin kapandığı, Mayıs 2023'te 36 firmanın açıldığı Elazığ'da 2024 Mayıs ayında 29 firmanın açıldığı rapor edildi. Ticaret Bakanlığı'nın yayımladığı Dış Ticaret Faaliyet raporlarından alınan verilere baktığımız zaman Elazığ'ın ihracata katkısı 2023 Mayıs ayında 29,675,720 TL ve bu yılın aynı ayında 2024 Mayıs ayında 38,186,029 TL olup %28,7'lik bir artış göstermiştir. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), mayıs ayına ilişkin kurulan-kapatılan şirket istatistikleriyle karşılaştırmca şu yorumu yapabiliriz. Kapanan şirket sayısının azalması ve piyasaya yeni şirketlerin eklenmesinin Elazığ'ın ihracata katkısını %28,7lik artış sağlamasına sebep olmuştur. Araştırmamız sonucunda Elazığ'ın ihracatını arttırmakta işbirlikçi firmaların yapılandırılmasının önemi ortaya konulacak. Bu firmaların Elazığ'da yapılanmaları için avantaj elde edecekleri durumlar belirlenecektir. Üniversite sanayi işbirlikleri bununla ilgili teşvikler, programlar ele alınarak işbirlikçi firmaların ofis açmaları ve bu programların onlara sağlayacağı yararlar belirlenecektir.

1. Elazığ'ın coğrafi konumunun diğer ülkelere ve ticaret yollarına göre analizi: Doğu Anadolu Bölgesi'nde Stratejik Konum: Elazığ, Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alır bir geçiş noktasında yer alır. Komşu ülkelerle sınır komşusu olması ve lojistik rotaları dolayısıyla stratejik bir öneme sahiptir. Elazığ, Türkiye'nin karayolu ağının önemli bir geçiş noktasıdır. İstanbul'dan doğuya doğru giden

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

karayolu ve demiryolu hatları üzerinde yer alır. Bu yüzden lojistik açıdan avantajlı bir konuma sahiptir.

2. Komşu Ülkelerle Ticaret Potansiyeli: Elazığ komşu ülkelerle ticaret için stratejik bir konum sağlar. Özellikle İran, Irak ve Suriye gibi ülkelerle lojistik ulaşım bakımından yakın olması sebebiyle avantajlı bir konuma sahiptir. Bölgenin ekonomik kalkınması ve ticaretin geliştirilmesi için bir avantaj olarak değerlendirilebilir.

3. Elazığ'da işbirlikçi firmaların yapılanmasıyla şehre katkıları: İstihdam Olanakları: Bu şirketlerin Elazığ'da ofis veya üretim tesisleri açması, yerel halk için yeni iş imkanları yaratır. İşsizlik azalır ve yerel ekonominin canlanmasına katkıda bulunur. Yerel tedarikçiler ve yerel üreticiler ile iş birliği yaparak ekonomik döngüyü güçlendirirler.

Yerel Tedarikçi Ağı Oluşturma: Uluslararası şirketler, yerel tedarikçi ve üreticilerle iş birliği yaparak yerel ekonomiyi destekleyebilirler. Bu, yerel işletmelerin kapasitelerini artırmaya ve büyümelerine olanak tanır.

Teknoloji ve Bilgi Transferi: Bu şirketler, yerel çalışanlara uluslararası standartlarda eğitim ve teknik bilgi sağlayarak yerel insan kaynağının yetkinliklerini artırabilirler. Akademik kurumlarla doğrudan iş birliği yaparak yerel araştırma ve geliştirme faaliyetlerini destekleyebilir. Akademik kurumlarda yapılan araştırma geliştirmelere kendi ihtiyaçlarını birinci elden bildirebilir ve buna bağlı Ar-ge çalışmalarıyla tam verimlilik sağlarlar. Bilgi ve teknoloji transferi bu şekilde daha etkili ve hızlı olabilir.

Bu şekilde, uluslararası şirketlerin Elazığ'da yapılandırılması, şehrin ekonomik ve sosyal kalkınmasına önemli katkılar yapabilir ve yerel ekonominin çeşitlenmesine de yardımcı olur.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası İşbirlikçi firmalar, Elazığ'da kalkınma, İhracata katkı, üniversite sanayi işbirliği

HUMAN-CENTRIC GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE FOR FUTURE EDUCATION, ENERGY AND ELECTRONICIZATION SOLUTIONS: 3E+HUMANGAI

Niyazi Furkan Bar ^{1,*}, Hasan Yetiş ¹ & Mehmet Karaköse ²

¹ Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi

² Mühendislik Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Fırat Üniversitesi
nfbar@firat.edu.tr

Özet

The concept of artificial intelligence, proposed in the 1950s, has evolved into a rapidly advancing technology to the present day. Over the past decade, there has been an exponential increase in the utilization of artificial intelligence. Consequently, today, every device we use incorporates software equipped with artificial intelligence. The proliferation of high-performance processors (CPU, GPU, TPU), continually enhancing in processing capacity and power, has made this widespread use of artificial intelligence possible. While artificial intelligence undeniably facilitates human life, it also possesses a disadvantage in its demand for high-powered processors and consequently, significant electrical energy consumption.

Elazığ, with its 4000-year history dating back to the 2nd millennium BCE, has hosted various civilizations, owing in part to its water resources. In today's world, where countries with energy sources hold significant sway, Elazığ occupies an important place in Anatolia and Turkey for energy production through the correct and efficient utilization of these water resources. Within its borders, Elazığ boasts a total of six dams, primarily the Keban Dam, used for energy generation. These dams collectively have a total installed capacity of 4078 MW. Besides meeting its energy needs, Elazığ substantially contributes to Turkey's energy requirements. Additionally, Elazığ benefits from its geographical location, making it highly suitable for renewable energy. Solar energy plants (GES) and wind turbines are utilized for energy production in the region. Currently, Elazığ hosts approximately 34 MW of solar energy capacity, with plans to increase this capacity to around 120 MW in the coming years through planned investments.

The city of Elazığ is endowed with a distinguished academic faculty and culture, owing to its prominent university, Fırat University, founded in 1967. Fırat University and its academic staff have consistently embraced the mission of shaping the future through close monitoring of advancements and impactful research. Consequently, artificial intelligence, ubiquitous in contemporary fields, is actively studied and applied across every faculty, department, and academic at Fırat University. With approximately 2235 faculty members, Fırat University actively contributes to this field and undertakes applications that benefit humanity. Moreover, the university's relevant departments such as Computer Engineering, Software Engineering, Artificial Intelligence, and Data Engineering, cultivate numerous talents capable of contributing to and advancing research in artificial intelligence.

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

In light of all this information, Elazığ city abundantly meets the high power requirements needed for artificial intelligence as well as the human resources necessary for this field. Therefore, while Elazığ's future role is undoubtedly significant for Anatolia and Turkey, establishing an "Artificial Intelligence Hub" in Elazığ would further enhance the city's importance. Such a hub would contribute significantly to the development of the city and the region, and consequently to Turkey's development and its National Technology Initiative strategy.

Consequently, artificial intelligence-based studies will be translated into practical applications through the Artificial Intelligence Hub. Elazığ will become a focal point for researchers, engineers, and developers in producing human-centric artificial intelligence solutions. The establishment of such a center will elevate Elazığ academically and technologically on a national scale, with implications for employment, tourism, and various sectors. Moreover, it has the potential to enhance Turkey's competitiveness internationally, creating brand value through contributions on the global stage.

Anahtar Kelimeler: Human-Centric, Artificial Intelligence, Energy, Education, Electronicization

ELAZIĞ'IN GELECEK VİZYONU: BÖLGESEL KALKINMA ENSTİTÜSÜ

Ömer Güler

Nadir Toprak Elementleri Araştırma ve Uygulama Merkezi Munzur Üniversitesi
omerguler@munzur.edu.tr

Özet

Aynı hammaddelerden katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesindeki eksiklik büyük bir ekonomik kayıptır. Bu sorun Elazığ'da da kendini değerli madenlerde göstermektedir. Örneğin krom üretiminde Elazığ Türkiye krom potansiyelinin % 45'ine sahiptir. Hal böyleyken, sadece Ferro-Krom üretimi yapılarak ekonomik olarak düşük değerler ile ihraç edilmektedir. Kromun ekonomik değeri yüksek birçok ileri teknoloji uygulaması olmasına karşın, nitelikli ürün üretme kabiliyetimizdeki yetersizlik ucuz olarak kromun satılmasına sebep olmaktadır. Örneğin Ferro-Krom yurtdışına 2500 USD/Ton fiyatından satılırken, ana içeriği demir ve krom olan bir paslanmaz çelik ürün 5 USD/Kg'dan ithal edilmektedir. Benzer durum, dünyaca ünlü Elazığ Vişne mermerimizde, tüm dünyanın iyi bildiği Öküzgözü/Boğazkere üzümlerimizde, meşhur Baskil kayısıssında ve benzer pekçok üründe karşımıza çıkmaktadır. Hem ülkemizin hem de ilimizin bu makus talihi, öncelikle Elazığ'ın Ar-Ge potansiyelinin tartışılmasıyla, daha sonra şehrimize kurulacak "Bölgesel Kalkınma Enstitüsü" sayesinde bölgenin ekonomik stratejilerinin belirlenmesi, Dünyadaki gelişmeler ışığında bölgede faaliyet gösteren firmaların gelecek üretim vizyonlarının belirlenmesi, nitelikli ürün üretmek ve mevcut ürünlerin geliştirilmesi (veya yeni üretim yöntemlerini geliştirilmesi) için Sanayi kuruluşları ile doğrudan işbirliği yapılması ile değiştirilebilir. Özellikle, "Bölgesel Kalkınma Enstitüsü" bünyesinde kapsamlı bir Ar-Ge merkezi kurulumu yapılmalıdır. Bu merkez sadece Elazığ'ın geleceğini kurtarmak yerine, aynı zamanda bölgeye hizmet ederek (Malatya, Diyarbakır, Tunceli, Bingöl vb) bölgenin de kalkınma umudu olabilir. "Bölgesel Kalkınma Enstitüsü" ve bünyesinde kurulacak Ar-Ge merkezi, bilim adamları veya mühendislerin yapacakları Ar-Ge ve Ür-Ge çalışmaları sonucunda üretilecek ve ekonomik değeri yüksek yeni ürünler ortaya çıkarmak için faaliyet göstermelidir. Bunun yanında, "Bölgesel Kalkınma Enstitüsü", iktisatçıların, ekonomistlerin, uluslararası ilişkiler uzmanlarının, stratejistlerin de istihdam edildiği, yatırımcılara fizibilite hazırlayabilme, değişen ve gelişen dünya şartlarına göre gelecek vizyonları sağlama (bu vizyonlar ışığında yeni ürünlere ve üretim yöntemlerine geçilmesi) kabiliyetlerine de sahip olmalıdır. Bunların yanında, Elazığ sanayisi Ülkemizdeki Savunma Sanayi, Uzay ve Havacılık firmaları için üretimler yapmaktadır. Unutulmamalıdır ki; bu sektörlerde devamlılık ve uluslararası rekabet için sürekli olarak ürün geliştirilmesine ve dolayısıyla ciddi Ar-Ge faaliyetlerine ihtiyaç vardır. Bu açıdan bakıldığında kurulacak Ar-Ge merkezi İlimizde faaliyet gösteren savunma sanayi firmalarına da hizmet verecektir. Bu çalışmada, Elazığ'ın Ar-Ge potansiyeli ve ihtiyacı ortaya konularak, yukarıda genel hatlarıyla açıklanan "Bölgesel Kalkınma Enstitüsü", yeni nesil bir Ar-Ge merkezi ve özellikleri tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ar-Ge, Mükemmeliyet merkezi

SIFIR ATIK HEDEFİNE YÜRÜYEN BETON: ELAZIĞ'DA SÜRDÜRÜLEBİLİR İNŞAATIN TEMELİ

Merve Açıkgenç Ulaş

Mimarlık Fırat Üniversitesi
merveacikgenc@firat.edu.tr

Özet

Sanılanın aksine beton, çevre dostu bir yapı malzemesidir. Son yıllarda daha da gelişen çevreci beton uygulamaları, geleneksel beton üretim yöntemlerine göre daha da sürdürülebilir ve çevre dostu seçenekler sunmaktadır. Bu uygulamalar, çeşitli yenilikçi teknolojiler kullanılarak atık miktarını minimize eder ve kaynakları daha verimli kullanmayı hedefler. Betonda çevreci stratejiler, genellikle malzeme seçimi aşamasında başlar. Geri dönüştürülmüş malzemelerin (örneğin, geri dönüştürülmüş agrega veya uçucu kül gibi) kullanımı betonun çevresel olumsuz etkilerini azaltabilir. Ayrıca, üretim süreçlerinde su ve enerji tasarrufu sağlayan yöntemler tercih edilir.

Beton üretiminde sıfır atık hedefi, üretim sürecinin her aşamasında atık oluşumunu en aza indirmeyi amaçlar. Örneğin, beton karıştırma tesislerinde geri dönüşüm ve geri kazanım sistemleri kurarak atık beton ve suyun yeniden kullanımını sağlamak mümkündür. Ayrıca, üretim aşamasında kullanılan kimyasalların ve diğer malzemelerin doğru yönetimi ile atık miktarı önemli ölçüde azaltılabilir. Çevreci beton uygulamaları ve sıfır atık konseptleri, inşaat sektöründe çevresel etkiyi azaltma çabalarında önemli bir adımı temsil etmektedir. Bu yaklaşımlar, hem çevre dostu bir yapı malzemesi olan betonun kullanımını teşvik eder hem de doğal kaynakların korunmasına katkı sağlar. Gelecekte, bu yöntemlerin daha geniş çapta benimsenmesiyle birlikte, inşaat endüstrisi daha sürdürülebilir ve çevre dostu bir yapıya doğru ilerleyecektir.

Bu çalışma, betonun çevreci özellikleri ve sıfır atık hedefine katkıları üzerine odaklanmaktadır. Beton, inşaat sektöründe yaygın olarak kullanılan bir malzeme olmasına rağmen doğru uygulamalarla çevreye olan etkileri azaltılabilir ve sürdürülebilir bir inşaat yaklaşımının temelini oluşturabilir. Makalede, betonun geri dönüşüm potansiyeli, enerji verimliliği ve çevre dostu uygulamaları ele alınarak sıfır atık hedefine nasıl katkı sağladığı detaylı bir şekilde incelenmektedir. Elazığ şehri özelinde değerlendirildiğinde, betonun doğru kullanımı ve geri dönüşümüyle şehrin çevresel sürdürülebilirliğine önemli katkılar sağlanabileceği vurgulanmaktadır. Bu çalışma, betonun çevre ile uyumlu bir şekilde kullanılmasıyla Elazığ'ın gelecekteki çevresel vizyonuna nasıl destek olabileceğini açıklamaktadır. Sıfır atık hedefine yönelik betonun, inşaat sektöründe önemli bir rol oynayabileceği ve Elazığ'da sürdürülebilir inşaatın temel taşı olabileceği belirtilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sıfır Atık, Beton, Sürdürülebilirlik

THREE DIMENSIONAL ARTIFICIAL INTELLIGENCE SUPPORTED SMART AND EFFICIENT COOLING IN INDUSTRIAL ENVIRONMENTS.

Ayşe Sıla İnci ^{1,*}, Ahmet Faruk Alphan ¹, Zehra Gündüz ¹ & Yunus Santur ¹

¹ Yapay Zeka ve Veri Mühendisliği Fırat Üniversitesi
inciaysesila2323@gmail.com

Özet

As an important study in the field of industry, three-dimensional smart cooling methods will be used to increase the cooling efficiency of industrial production environments and to ensure sustainability. It is aimed to provide benefits in this field by conducting the Three Dimensional Artificial Intelligence Supported Smart and Efficient Cooling in Industrial Environments. In the process of the study, the needs of the production environment in Elazığ will be determined and data collection strategies suitable for these needs will be developed with sensor technologies (temperature, humidity). In order to increase the cooling efficiency of industrial production environments and ensure sustainability, this project, which will be realized in the Eastern Anatolia Region, especially in Elazığ, aims to increase energy efficiency by using three-dimensional smart cooling methods.

This study aims to increase the cooling efficiency of an industrial production environment with three-dimensional smart cooling to increase its sustainability. For this purpose, it is aimed to integrate IoT sensor technologies, district cooling, three-dimensional environment mapping and machine learning. The outputs obtained within the scope of the study are aimed to reduce the carbon footprint by supporting the headings “2.4 Clean, Economic and Secure Energy Supply and 2.7. Combating Climate Change” in line with the “Green Consensus Action Plan” published by the Ministry of Trade of the Republic of Turkey in 2021 in areas where industrial cooling is required. At the beginning of the study, the needs of the production environment will be determined and data collection strategies will be developed in accordance with these needs with sensor technologies (temperature, humidity). A detailed analysis will be made on potential improvements for energy efficiency and district cooling systems. The study will be carried out with the Chiller Energy Data dataset we received from the Kaggle environment. This dataset contains a variety of data including energy consumption, environmental conditions and operational parameters of industrial refrigeration (HVAC) systems. It contains features such as temperature, wind speed, pressure, humidity, etc. This data is necessary for training the machine learning models to be used in the project and for energy efficiency analysis. As a result of the study, Train RMSE value was 3.01 Train MAE value was 2.05. In the execution of the study, it will be aimed to develop predictive regression approaches to provide energy efficiency of the environment by using IoT kits and/or DIY cards with the collected real ambient data and the learning model outputs will be the input data to the district cooling system. In addition to regression approaches, development will be carried out with continuous development-continuous delivery (CI/CD) software life cycle management for the holistic and dynamic operation of the system. Data

Elazığ'ın Gelecek Tasavvuru Uluslararası Kongresi

from ambient sensors will be subjected to automated process management so that automation management efficiency in production processes can be made adaptive. This will optimize energy consumption and increase efficiency, aligning with the Green Deal for production environments and enterprises. In the 2209 phase of the project, a preliminary prototype will be created using IoT kit and/or Try-and-Build cards, the necessary simulation studies will be carried out, and in the advanced R&D phase, it will be tested with real data in a real production environment. When the study phases are successfully completed, sustainability will be ensured by increasing energy efficiency in Elazığ industry. Smarter and faster production processes will be achieved through machine learning and automation, thus reducing operating costs and providing competitive advantage in the global market with exportable technology and process management. This study will make significant contributions to the regional economy and environmental sustainability by increasing the efficiency of Elazığ industry.

Anahtar Kelimeler: IOT, Smart cooling, Smart production

YAPAY ZEKÂ ENTEGRASYONUyla PET CİHAZI TARAMA VERİLERİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ

Burcu Yıldırım ^{1,*}, Muhammet Arda Katı ² & Yunus Santur ¹

¹ Yapay Zeka ve Veri Mühendisliği Fırat Üniversitesi

² Tıp Fakültesi Fırat Üniversitesi

burcuulkuyildirim23@gmail.com

Özet

PET (Pozitron Emisyon Tomografi) kanser teşhisi, kalp hastalığı ve nörolojik bozukluklar dahil olmak üzere çeşitli klinik uygulamalarda yaygın olarak kullanılan bir görüntüleme cihazıdır. Görüntüleme esnasında radyoaktif madde kullanımı, tarama sonuçlarının kontrast ve şekillerinden kaynaklı alınabilecek yanlış kararlar, anatomik detay yetersizliği ve beyin, böbrek, karaciğer gibi yapısal ve metabolik faaliyet sebepleriyle yeterince net okuma sağlanamayan organların varoluşu bu cihaza eksi katan yönleridir. Bu yönlerin iyileştirilmesinde günümüz teknolojisi yapay zekâ ve onun alt dalı olan derin öğrenme kullanılabilir. Yapay zekanın alt disiplini olan derin öğrenme genellikle eşleşmeli katmanlar olarak bilinen ve derinlik kavramını veren basamaklı operatör dizileri içerir ve operatörler, örnek veri kümelerinden öğrenilen parametreleri kullanır. Eğitim veri setlerinde, örnek girişler istenen çıktılarla eşleştirilir. Kendi kendini denetleyen öğrenme gibi başka bir kategori ise yalnızca girdi veri örneklerine ve etiketlerin nasıl oluşturulacağına ilişkin talimatlara ihtiyaç duyar böylece öğrenme sürecindeki insan etkileşimi ihtiyacını azaltır.

Bu çalışmada PET görüntü kalitesini iyileştirmek amacıyla yapay zekanın uygulanması, hastanelerden alınan verilerle oluşturulan veri setleri ile elde edilen anatomik bilgilerin ek kullanımının nasıl daha fazla fayda sağlayabileceği üzerinde çalışılacaktır. Kaggle ve UCI veri tabanları, Pandas, Matplotlib, NumPy, Biopython, Scikit-learn gibi kütüphaneler ve açık kaynak kodlu olan Python programlama dili kullanılarak yazılacak olan yeni algoritma ile bahsedilen sorunlara çözüm sağlanacaktır.

Geliştirilmiş PET görüntüleme teknolojisi ile, daha doğru ve hızlı teşhislerle gereksiz testlerin ve yanlış teşhislerin önüne geçilerek hastaların ve sağlık sisteminin maliyetleri düşecektir. Tarama süresi ve sayısının azalması, hem hastaların hastanede geçirdiği süreyi kısaltacak hem de sağlık personelinin daha verimli çalışmasını sağlayacaktır.

TÜBİTAK tarafından desteklenen bu çalışma; kanser teşhisi ve tedavisinde kullanılacak gelişmiş PET görüntüleme teknolojisi ile hem Elazığ hem de ülke genelinde sağlık alanındaki gelişmeleri hızlandırarak, toplum sağlığına ve ekonomik kalkınmaya büyük katkılar sağlayacaktır. Elazığ ve çevresindeki sağlık hizmetlerinin kalitesinin artması, bölgenin sağlık turizmi potansiyelini de arttıracaktır.

Anahtar Kelimeler: yapay zekâ, derin öğrenme, kanser, PET